ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ՝

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
1
ԱՊՐԻԼ
JEUDI
1 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3384

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԱՆՃԱՔԸ ԴԱՐՁՈՒԻՑԻՆ «ՍԱՆՃԱՔԸ ՇԷՐԻՖ»

Մինչ փարիզի թերթերը չատոնց մոռցած են Ալէքսանտրէթ - Անթիոքի վէճը, թուրք մամուլը կը չարունակէ զայն արծարծել ամէն օր, արիւն պղտորել ամենագեհենիկ խուժանավարութեամբ: Ձիւղ այնպէս ինչպէս այն օրերուն, երբ համաձայնութիւն չէր գոյացած, տակաւին, Ժընեւի մէջ :

Ընթերցողները կը յիշեն անցուդարձը: Երկար ձգձգումներէ վերջ, յունուար 27ին կարելի եղաւ բանաձեւ մը քուէարկել Ազգաժողովին մէջ, եւ մանրամասնութիւններու ճշդումը յետաձգուեցաւ մասնագէտներու խորհուրդի մը :

Այս ժողովն ալ գումարուեցաւ վերջերս, փետրուար 25ին, մասնակցութեամբ Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչներ — բուն, ինչպէս եւ անգլիացի, պերժիացի եւ հոլանտացի մասնագէտներու: Ու մինչ արդիւնքին կը սպասուէր, պատուիրակները լրիւ - մնչիկ իրենց տեղերը վերադարձան :

Ի՞նչ եղած է խորհրդակցութեանց արդիւնքը: Վերջնապէս խմբագրուա՞ծ է վիճելի չրջանին կազմական կանոնագիրը: Ճըշդուա՞ծ է անոր իրաւական վիճակը, համաձայն յունուար 27ի բանաձեւին :

Վաւերական տեղեկութիւններ կը պակսին այս մասին: Գիտենք, միայն, որ Ա. Դ. Ազգերու Խորհուրդը այս խնդիրը նորէն պիտի քննի յառաջիկայ մայիսին, հաստատելու համար Ալէքսանտրէթի հիմնական օրէնքը:

Մինչ այս մինչ այն, Սուրիոյ թերթերը սեւ լուրեր կը տարածեն, իսկ Թուրքերն ալ կրակին վրայ իւղ կը լեցնեն :

Գաղափար մը տուած ըլլալու համար, նոյնութեամբ կ'արտատպենք հետեւեալ տեղեկութիւնը, քաղելով սուրիական մամուլէն.

— « Ժընեւէն կը հաղորդեն թէ սուրիական պատուիրակութեան եւ թուրք պատուիրակներու միջեւ բանակցութիւնները շատ լուռն հանգամանք մը ստացան: Թուրքերը կը պահանջեն որ Իսքէնտէրունի Սանճաքը ունենայ իր մասնաւոր դրօշը՝ մահիկով եւ աստղով եւ կ'ուզեն պարտադրել իրենց կողմէ պատրաստուած կազմական կանոնագիրը :

Սուրիական պատուիրակութիւնը բացարձակապէս կը մերժէ այդ առաջարկները, նկատելով որ Սուրիոյ գերիշխանութիւնը Սանճաքի վրայ այդ կերպով կասկածելի կը դառնայ: Ձեմիլ Մէրտէմ պէյ յայտարարած է որ իր կառավարութիւնն ու սուրիացի ժողովուրդը վճռած են կանգ չառնել զոհողութեանց առջեւ, պաշտպանելու համար Սուրիոյ անտեղիտալի իրաւունքները: «Մենք Թուրքիոյ հանդէպ որ եւ է թշնամութիւն չենք սնուցաներ: Ընդհակառակն կ'ուզենք բարեկամական ամէնէն անկեղծ յարաբերութիւնները մշակել անոր հետ, պայմանաւ սակայն որ ինքն ալ նոյն ոգին ցոյց տայ մեզի հանդէպ», յայտարարած է Սուրիոյ վարչապետը ֆրանսացի լրագրողներուն :

Ֆրանս-Սուրիական դաշնագիրը ի զօրու պիտի դառնայ ներկայ տարուան սկիզբէն սկսեալ: Այս մասին որոշ հասկացողութիւն մը գոյացած է Ձեմիլ Մէրտէմ պէյի եւ Պ. Պլումի միջեւ . ունեցած զրոյցով, առյն դաշնագրի վաւերացման յետաձգումը որ եւ է վնաս պիտի չպատճառէ Սուրիոյ »:

Այս տեղեկութիւնը հաղորդուած էր մարտ 19ին: Աւելի վերջը, մարտ 24ին, արաբական թերթերը ծանուցանելով մասնագէտներու ժողովին յետաձգումը, յուսահատական կը գտնէին կացութիւնը :

Այսպէս, Պէյրութի «Էլ Նահար» լրագիրը հաստատելով պաշտօնական շրջանակներու մտահոգութիւնը, կը գրէր.

— « Ժընեւի բանակցութեանց յետաձգման պատճառը մինչեւ հիմա յայտնի չէր: Սակայն, սուրիական պատուիրակութենէն կառավարութեան հասած նամակէ մը կը հասկցուի որ Թուրքիա բոլորովին նոր պահանջներ ներկայացուցած է: Ֆրանսա ընդունած էր թուրք կառավարութեան պահանջները՝ փոխադարձաբար թութեանց պաշտպանութեան, թրքական լեզուի պաշտօնականացման եւ Իսքէնտէրունի նաւահանգիստին գործածութեան շուրջ: Այս անգամ սակայն Թուրքիա կը պահանջէ որ այդ բոլորէն զատ, Իսքէնտէրունի Սանճաքը Թուրքիոյ մաս նկատուի եւ թրքական սահմանադրութիւնն ու օրէնքները ի զօրու դառնան այդ հողամասի վրայ: Կը պահանջէ նաեւ որ Իսքէնտէրունի Սանճաքին երեսփոխանները մասնակցին Էնկիւրիի Ազգային Մեծ Ժողովին :

Այս բոլորը ցոյց կուտան որ Թուրքիոյ նպատակն է բանակցութիւնները ձախողեցնել եւ Սուրիան նեղ կացութեան մը մատնել» :

Դժուար է երաչխաւորել այս լուրերուն վաւերականութիւնը: Սակայն եւ այնպէս, կարգ մը երեւոյթներ կը հաստատեն թէ Թուրքիա ամէն խաղ ու դաւ կը փորձէ, վիճելի չրջանը իր իշխանութեան տակ ձգելու համար :

Այս հիմնական առաջադրութեամբ ալ, նորէն չարժման մէջ դրուած է թրքական մամուլը, քննարեր հէքեաթներով, որոնք ամէն օր կը նորոգուին, բայց միշտ իրարու կը նմանին:

Սանճաքը, զոր Թուրքերը «Հաթայ» կը կոչեն, այլեւս դարձեր է տեսակ մը «սանճաքը չէրիֆ» (նուիրական դրօշ), որ կ'ոգեւորէ ամբոխը, մխեւնոյն ատեն սրել տալով անոր ախոռները:

Եւ կը տեսնէք թէ Թուրք մամուլը ինչ նրբութեամբ կը վարէ պայքարը, անդադար չոյելով խուժանային տրամադրութիւնները,— «Սանճաքին կիները 80,000 դրօշներ չինած են.— Ֆրանսա - ցիները զէնք եւ համազգեստ կը բաժնեն Դաշնակիներուն,— Թուրքերուն ձեռնակապ կ'անցընեն, անոնց տուները կրակի կուտան » եւայլն :

Այսպէս ալ պիտի չարունակուի մինչեւ Ազգաժողովին յաջորդ նիստը, Մանաւանդ եթէ Ֆրանսան կլանուած մնայ ներքին հոգերով :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՒ ԵՒԿՈՍԼԱՎԻՈՅ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԾԱԼՔԵՐԸ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ

«Թան»ի Հռոմի թղթակիցը, որ նախապէս Պոլսոյ թղթակիցն էր, հետեւեալ կերպով կը բացատրէ Իտալիոյ եւ Եւկոսլավիոյ միջեւ կնքուած դաշնադրին բուն պատճառները.—

Երկար տարիներով, ֆաշական իշխանութեան հաստատումէն ի վեր, Հռոմ կառավարութիւնը չանաց կարեւոր դերքեր գրաւել ամբողջ արեւելեան Միջերկրականի մէջ, մինչեւ Սեւ ծով: Այն ատեն սա տեսակէտն ունէր թէ Իտալիա ամբողջովին Ռուսաստանէն, կովկասէն եւ ուրիշ դրացի երկիրներէ կախում պիտի ունենար ցորենի, քարիւղի եւ նոյնիսկ ածուխի համար, եթէ պարենաւորումը վտանգուէր Միջերկրականի կողմէն: Ամէն պարագայի մէջ, կը թուի թէ մինչեւ վերջին տարիները Եւրոպայի կացութիւնը բնազդաբար Իտալիան մղեց բարեկամութիւններ ապահովելու արեւելեան Միջերկրականի մէջ եւ խուսափելու Սիւէզի եւ Ճիպրալթարի հարկեցուցիչ անցքերէն: Ահա թէ ինչու համաձայնեցաւ Ցուսոստանի եւ Թուրքիոյ հետ եւ իր յարաբերութիւնները զօրեղացուց Ռուսաստանէն ճարել իր ցորենն ու քարիւղը, միջազգային բարդութեանց պարագային :

Այս քաղաքականութիւնը ձախողանքի մը յանգեցաւ, ֆաշականութեան եւ համայնավարութեան հակամարտութեան պատճառով: Այն ատեն էր որ ծրագրուեցաւ Եւկոսլավիոյ հետ մերձեցում հաստատելու քաղաքականութիւնը : Ցայտնի է թէ Եւկոսլավիոյ տնտեսութիւնը լրացուցիչն է Իտալիոյ տնտեսութեան: Իրականին մէջ, միջազգային բարդութեան մը պարագային Իտալիոյ նախատեսած պարենաւորման գօտին այժմ կ'ընդգրկէ ամբողջ Պալքանները: Պուկարիան ալ մաս կը կազմէ անոր, համաձայնութիւն կնքելով Եւկոսլավիոյ հետ որ Իտալիոյ բարեկամն է: կ'ընդգրկէ նաեւ Ռումանիան: Հաւանաբար այժմ այս ուղղութեամբ պիտի ընթանան Իտալիոյ ջանքերը :

Ուրիշ պատճառ մը կը կազմէ աշխարհագրական եւ զինուորական տեսակէտը: Եթէ Ադրիականը վէճի չրջան մը մնար երկու երկիրներուն համար, Թշնամութեան մը պարագային Իտալիա կրնար բացորոշապէս անպատասխանելի մը մէջ դտնուիլ: Ամէնքս ալ գիտենք որ Ադրիականի արեւելեան մասը, այսինքն եւկոսլաւ ափը ի բնէ ամրացուած է, բազդատելով արեւմտեան, այսինքն իտալական ափին հետ: Անդին կը գտնուին ամուր ժայռեր, բերդեր, ծովագոգեր, հարիւրաւոր կղզեակներ, ապահին՝ աւազ, ծանծաղուտ, ճչմարիտ նաւակայաններ: Այնպէս որ, Պելկրատի համաձայնութիւնը կ'ապահովէ Իտալիոյ այդ ծովեզերքին ամբողջ կէսը, ամէնէն դժուարապաշտպանելին եւ ամէնէն խոցելին: Ուրեմն տնտեսական եւ ռազմագիտական պատճառներ մեծապէս ազդած են քաղաքականութեան վրայ :

Պելկրատի համաձայնութիւնը նպաստաւոր կը համարուի այն իմաստով որ ո եւ է վնաս չի հասցներ կնքուած զինակցութեանց եւ դաշնագիրներու : Ֆրանքեւեւկոսլաւ զինակցութիւնը, փոքր Համաձայնութիւնը, Պալքանեան Միութիւնը կը մնան: Միայն մէկ նոր տարր կայ,— իտալեւեւկոսլաւ ձգտումին անհետացումը, նոյնիսկ հունգարական վերաքննութեան նուազումը մէկ երրորդ համեմատութեամբ՝ Պալքաններու համար: Ուրեմն վտանգ մը պակաս, յոյս մը աւելի: Միւս կողմէ, Պելկրատի համաձայնութիւնը կը համարուի մեկնակէտ մը ապագայ համաձայնութեանց համար :

Նախարարական խորհուրդը երեկ գբաղեցաւ միջազգային կարեւորութիւններով

Նախարարական խորհուրդը նիստ գումարեց երէկ, քննելու համար չարք մը միջազգային խնդիրներ որոնք մասնաւոր կարեւորութիւն կը ներկայացնեն Ֆրանսայի համար: Արտաքին նախարար Պ. Իվոն Տէլպոս մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց Սպանիոյ հետ կապուած խնդիրներու մասին, պարզելով այն նոր տագնապը որ ծագեցաւ օտար կամաւորները ետ կանչելու առթիւ: Ցետոյ խօսեցաւ Կեդր. Եւրոպայի մէջ տիրող դիւանագիտական գործունէութեան մասին, որ աչքի կը զարնէ մէկ ամիսէ ի վեր: Շատ մը այցելութիւններ փոխանակուեցան Փրակայի եւ Պելկրատի միջեւ, բայց ամէնէն կարեւորը Իտալիոյ արտաքին նախարարին այցելութիւնն է: Իտալիոյ եւ Եւկոսլավիոյ միջեւ կնքուած դաշնագիրը պատճառ պիտի ըլլայ որ Փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները վերաքննեն իրենց դիրքը: Ֆրանսա, որ ուշադրութեամբ կը հետեւի կեդր. Եւրոպայի եւ Պալքաններու կացութեան, չի կրնար անտարբեր մնալ այս նոր իրողութեանց հանդէպ :

Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ Քլիչիի ղէպքին հետ կապուած խնդիրներով, ինչպէս եւ ոստիկանութեան վերակազմութեամբ :

Սպանիական ճակատին վրայ

Անգլիական կառավարութիւնը պատասխանելով զօր. Ֆրանքոյի ազդարարութեան, որ կը յայտնէր թէ պիտի բռնուին անգլիական դրօշ պարզած նաւերը, ուժգնօրէն բողոքեց երեք նաւերու խուզարկութեան դէմ: Անգլիա միշտ կուսակից կը մնայ ծովերու ազատութեան եւ ի հարկին մարտանաւերը չարժման մէջ պիտի դնէ, եթէ դպչին անգլիական դրօշ պարզած նաւերուն: Իսկ Սպանիոյ ապստամբները դիտել կուտան թէ մաքսանենգ նաւեր կը չահագործեն անգլիական դրօշը :

**** Նոր լուրերու համաձայն, 1150 Սպանիացիներ ձերբակալուած են Թէթուանի մէջ (Մարոք), իբրեւ մեղսակից դաւադրութեան մը: Ցիսուն հոգի անմիջապէս գնդակահարուած են: Դաւադրութիւնը մատնած է իտալացի օդանաւորդ մը: կ'ըսուի թէ Զօր. Ֆրանքօ Թէթուան գացած է: Սպանիոյ ապրատամբները կը հերքեն այս լուրերը, բայց կը խոստովանին թէ Զօր. Ֆրանքոյի բանակին ձախակողմեան տարրերէն 250 հոգի ձերբակալուած են եւ գրեթէ կէսը գնդակահարուած, Վալլատոլիտի մէջ :*

Կռիւները կատաղօրէն կը չարունակուին Քորտուվայի ճակատին վրայ, ձեռք անցընելու համար հանքային կեդրոնները: Կառավարական աղբիւրէ կը հաստատեն թէ հանրապետական բանակը գործողութեանց նախաձեռնութիւնն ստանձնած է բոլոր ճակատներուն վրայ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՉ ԻՍԿ ԼՈՒԻՐ ՈՒՆԵՐ ...

Անգլիացի գրագէտ մը, նոէլ Քաուըրտ, իր յուշերուն մէջ կը պատմէ թէ ինչպէս իրեն օգնութեան հասաւ Մայքըլ Արլէն (Տիգրան Գուլումեան), 1924ին, երբ մեկենասի մը կարօտը կը զգար :

— « Երբ կրկին անգամ ըլլալով աչքէ կ'անցընէի հասցէներու տետրակս, հանդիպեցայ Մայքըլը Արլէնն անունին: Գրեթէ տարիէ մը ի վեր զինք չէի տեսած, եւ այդ ժամանակաշրջանին՝ «կանաչ գլխարկը» հրատարակուած էր եւ մեծ սպառումով կը ծախուէր: Ցիշեցի վերջին քանի մը օրերու մեր պատահական հանդիպումները :

« Ցաջողութիւնը դեռ նոր սկսած էր իրեն համար, եւ չքաւորութեան ըզգայնութիւնը անուշտ ան ունէր տակաւին: Անմիջապէս հեռաձայնեցի իրեն, եւ ան ինձմէ խնդրեց այդ իրիկուն իրեն հետ ընթրել Էմպէսիի մէջ:

« Ջմեռնային եղանակի սկզբնաւորութեան, հաճելի իրիկուն մըն էր: « Քօքթէյլ» խմեցինք նոր զարդանը - կարուած ըմպելարանին մէջ եւ բարեհամբոյր արհամարհանքով ժպտեցանք ի տես նոր զարդանկարուած յաճախորդներուն: Ճաշի կէսին, հոգերս պարզեցի, եւ առանց նոյնիսկ զիս հարցափորձելու թատերախաղին մասին կամ զգուշաւոր պայմաններ դնելու դրամը վերադարձնելու մասին, չէքի թուղթ մը բերել տուաւ եւ անմիջապէս երկու հարիւր ոսկինոց չէք մը գրեց » :

Այսպէ՞ս է մեր պատմութիւնը: Այսպէ՞ս է Հայը,— միշտ պատրաստ՝ ծառայելու, օգնելու, երբ օտարն է դիմացը կամ գլուխն վերեւ:

Ձեմ գիտեր բանի՞ տուգէն կայսր եւ զօրավար ճարած եմ, վառ պահելու համար բիւզանդական կայսրութեան արեւը :

Հայ զօրավարներ չէի՞ն որ պանծացուցին ցարական աշխարհակալութեան դրօշը :

Հանգուցեալ Պապը Ալիճ շատոնց փոած կ'ըլլար արձանի փոդերանոցով, եթէ անոր պատուանդան չկազմէին հայկական դիւանագիտութիւնն ու տնտեսավարութիւնը :

Այո, միշտ պատրաստ ե՛ւ փառ ե՛ւ պատիւ եւ դրամ, ի հարկին կեանքն ալ ընծայելու օտարին :

Իսկ երբ կարգը կուգայ հաճեստ ճրագ մը ճարելու մեր տնակին, օգնելու հարազատին, կա՛մ լուր ուզած չեն ըլլար, կամ ուշ մնացած կ'ըլլան, եւ կամ ճժարին մէջ կը դնեն չոր ու ցամաք «եան» մը :

Ութ - ինը տարի առաջ, երբ այս թերթը քուռն պայբար մը բացաւ անոնց դէմ որ ծուռ մեկներ էին Մայքըլ Արլէնի մէկ բացատրութիւնը, աշխատակից մը կը ներկայանայ անգլիագիր գրագէտին եւ հպարտօրէն կը յայտնէ թէ հայերէնի թարգմանուած է «Կանաչ գլխարկը» :

— Իրա՞ւ կ'ըսէք, հանեցէք հատ մը ղրկել տալ մայրիկիս, շատ պիտի ուրախանայ :

ՎԱՀԷ

Ահեղ օր ձեւիաթ մը...

« Ճիւմհուրիյէթ»ի թղթակիցը կը գրէ Հալէպէն :—

Վերջերս 200է աւելի մխիթարեր եւ ֆրանսացի 3 սպայ Դամասկոսէն Րէշելայն ղրկուած են: Այդ սպաներուն հրամանին տակ գտնուած զինուորները բոլորն ալ Հայեր են :

Անթաքիոյ եւ Գըզդխանի մէջ ձերբակալեալ 25 Թուրքեր ձեռնակապերով եւ վզակապերով Հալէպ ղրկուած են: Ժողովուրդը աղդուած է:

Հինգ հազար հատաղնավար Լիբանանի մէ՞ջ

Պէյրութի Լը Ժուռ թերթը կը գրէ :—

Երկու չաբաթ առաջ ոստիկանութիւնը ձերբակալած էր երկու համայնավար երիտասարդներ, երբ կը փորձէին նաւահանգիստին առջեւ խարխափած «Թէմէրիասիս» խորհրդային բեռնանաւով մեկնելու համար նաւակ նստիլ: Ձերբակալեալները, որոնք մանրակրկիտ խուզարկութեան մը ենթարկուած էին, իրենց վրայ կը կրէին համայնավարական զինանշաններ, թուղթիկներ եւ դրքոյկներ :

Այս միջադէպին հետեւանքով հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Հասան Քապլան քննութիւն մը բացաւ, եւ երեւան եկաւ որ Լիբանանի համայնավարներէ քսան հոգի 5000ը կը գերազանցէ: Այս 5000 կարմրուկները բաժնուած են 500 բջիջներու , ուրիշ խօսքով խումբերու :

Ասկէ զատ կը հաւաստուի թէ բջիջներու ցանցը կը տարածուի Լիբանանի բոլոր շրջաններուն մէջ, բացի Քէսրուանէն: Բջիջները կը գործեն մեծ գաղտնապահութեամբ եւ իրարմէ բոլորովին անկախ :

Անոնք կ'ենթարկուին կեդրոնական կոմիտէի մը եւ կուսակցական խնդիրներու քննութեանց միջոցին իւրաքանչիւրը ներկայացուցիչ մը կը ղրկէ բջիջներու ներկայացուցչական ժողովին :

Կը կարծուի թէ Հոլանտաւորեալ երկիրներուն մէջ միայն երեք Շրջանային կոմիտէներ գոյութիւն ունէն, մին Պէյրութի մէջ, երկրորդը Դամասկոսի մէջ, իսկ երրորդը Հիւս. Սուրիոյ մէջ:

Հարցաքննութիւններէն յայտնի կ'ըլլայ թէ վերջերս կարմրուկները հանգանակութեան ձեռնարկած էին, համայնավարական թերթ մը հրատարակելու համար :

«Փոխ՛է, տեղան կ'արձակեն...»

Գրած էինք թէ մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուած է, Փարիզի ոստիկանութիւնը արդիացնելու եւ աւելի զօրացնելու համար: Այս որոշումը տրուեցաւ իբրեւ հետեւանք Քլիչիի արիւնոտ խռովութեանց, ուր հինգ հոգի մեռան եւ ուրիշ բազմաթիւ քաղաքացիներ վիրաւորուեցան :

Ցանձնաժողովը զանազան միջոցներ կը խորհի, որպէսզի եթէ ոստիկանները թշնամական ցոյցի մը հանդիպին, չսխալուին զէնք պարպել եւ արիւն թափել: Առաջարկուած միջոցներէն մէկն է անջնջելի մելան մը արձակել ցուցարարներուն վրայ: Այս մելանին հետքը կրնայ օրերով մնալ: Առաջարկուած է նաեւ արտասուաբեր կազ կամ «սէլիւլօիտ»է գնդակ արձակել, պատուարներ կազմել փոխադրելի փշաթելերէ եւն. :

175,000 բանուորներ ճամբայ կը չինեն եր վիպիոյ մէջ

Իտալիոյ հանրօգուտ չինութեանց նախարարը եթովպիա գնաց, քննական պտոյտ մը կատարելու համար: Իր գլխաւոր նպատակն է աչքէ անցընել նոր ճամբաներու չինութիւնը, որուն վրայ կ'աշխատին 175,000 իտալացի եւ տեղացի բանուորներ: Իրբեւ առաջին ծրագիր պիտի չինուի 145 մղոն ճամբայ, 16,500,000 անգլ. ոսկի ծախքով: Մինչեւ որ ճամբաները գործածելի դառնան, գաղթականներու տեղաւորումը մեծ համեմատութիւններ չի կրնար ստանալ, կը յուսացուի մինչեւ 1939 լրացնել ամէնէն կարեւոր ճամբաները, որոնք Ատտիս Ապեպան, Հարրարը եւ Կոնտարը պիտի կապեն Կարմիր Ծովուն հետ :

ՆԱ ԴԱՎԱՖԱՀՏՈՑ ՑՆՈՒՈՏՅՈ

Ա. ՍԱՐՅԱՆ

Ես ոչ մի անգամ չեմ եղել Դավաֆահտոցում, բայց ինչ-որ ներքին ձայն ինձ ասում է, որ այդ անունը ծագել է Դավաֆահ անունից, որ ապրել է հին ժամանակներում և եղել է մեծ ու հարուստ մարդ։ Ես ինքս ինձ հարցնում եմ, թե ինչպես է ծագել այդ անունը, և ինքս ինձ պատասխանում եմ, որ Դավաֆահ անունից։ Ես ինքս ինձ հարցնում եմ, թե ինչպես է ծագել Դավաֆահ

ՉՈՐՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

(ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՀԵՏԱՔՐՔԻՉ)

Ջրհեղեղից հետո, ձմեռ, գարուն, ամառ անցան ինձ համար մի ձանձրալի միապաղաղ կեանքով։ Ես ոչ մի տեղ չէի գնում, ոչ մի հետաքրքրական բան չէի տեսնում։ Ամբողջ ժամանակս անցնում էր կամ գրքեր կարդալով, կամ էլ ինքնուրույն կերպով ֆիզիկական փորձեր անելով։ Ես ամենից շատ սիրում էի ուսումնասիրել էլեկտրականութիւնը։ Ես ունէի մի փոքրիկ ինդուկցիոն ապարատ, որի միջոցով ես կարողանում էի ստանալ ուժեղ էլեկտրական հոսանք։ Ես ունէի նաև մի քանի գալվանական տարրեր, որոնցով ես կարողանում էի ստանալ ուժեղ

Կաւճի ճառէն մեչցեղ կ'ելլէ

Ծանր տագնապ մը ծագած է Հնդկաստանի մէջ, իբրեւ հետեւանք նոր սահմանադրութեան գործադրութեան, որ կը սկսի այսօր, ապրիլ 1:

Նոր օրէնքին համաձայն, բրիտանական Հնդկաստանի 11 նահանգներուն մէջ, որ վերածուած են դաշնակցային պետութեան, պատասխանատու նախարարները պիտի ընտրուին խորհրդարանէն: Ամէն ինքնավար նահանգի մէջ պիտի գործէ խորհրդարանական դրութիւնը, սակայն կառավարիչները վետոյի իրաւունք ունին: Արդ, վերջին ընտրութեանց մէջ հնդիկ ազգայնականները, որոնց առաջնորդն է հռչակաւոր Կանտին, մեծ յաղթանակ մը չահեցան 11 նահանգներէն վեցին մէջ: Ընտրուած երեսփոխանները ժողովդ գումարելով, որոշեցին կայս. կառավարութեան ակնկիլ այն պայմանով որ Անգլիացի կառավարիչները չգործադրեն վետոյի իրաւունքը: Հնդկաստանի կառավարութիւնը մերժեց այս պայմանը եւ հիմա հնդիկ ազգայնականները չեն ուզեր ստանձնել իշխանութիւնը՝ վեց նահանգներուն մէջ :

Օգտուելով այս կացութենէն, կանտի ասպարէզ իջած է նորէն: Առջի օր ճառ մը խօսելով, ազդարարեց .

—« Սուրին իշխանութիւնը պիտի վերսկսի, կարելի է ամէն վտանգէ վախնալ, երբ մարդիկ կը մերժեն նկատի առնել մեծամասնութեան կամքը: Այդ սահմանադրութիւնը ինքնավարութիւն չի տար նահանգներուն: Բրիտանական կառավարութիւնը չպահեց իր խոստումներուն ոգին:

ԶԱՆԳԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՊՂՈՎ

ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՑ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԾՐՋԱՆԸ փակուեցաւ երէկ, 31 մարտ: Հասոյթները ծախքերէն աւելի եղած են 5 միլիոն ոսկի: Նոր ելմտայոյզը կը ներկայացնէ 855 միլիոն ոսկիի գումար մը (85 միլիառ 500 միլիոն ֆրանք), ինչ որ 5 միլիառ 700 միլիոն ֆր.ի յաւելում մը կը ներկայացնէ նախորդին վրայ :

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՀԱՑՐԱՊԵՏԸ հովուական թուղթ մը ուղղելով Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ ընդհ. տարապիրներուն, բացարձակապէս կը դատապարտէ համայնավարութիւնը, իբրեւ «ամենամեծ թշնամին կաթոլիկ եկեղեցւոյ »:

ՀԻԹԼԷՐ ԵՒ ՋՕՐ. ԼԻՏՏԼՆՏՈՐՖ ՀԱՇՏՈՒԵՑԱՆ, երկու ժամուան խօսակցութենէ մը վերջ: Ջօրավարը առաջին առթիւ ջերմապէս համակիր էր հիթլէրական շարժման , յետոյ յուսախաբ ըլլալով քէն պահեց: Բայց այժմ թիւրիմացութիւնները հարթուած են եւ կը կարծուի թէ զօրավարը պիտի կրնայ տիրական դեր մը կատարել գերմանական բանակին մէջ :

ԱՊՐԻԼ 6Ը «Բանակի Օր» հռչակուեցաւ Մ. Նահանգներուն մէջ, նախագահ Բուդվէլթի հրամանով: Այդ օրն էր որ Մ. Նահանգները մասնակցեցան մեծ պատերազմին (1917):

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ կառավարութիւնը արգիլեց Ժան Ժաքոպիի «Լէկինն»ը եւ Անռի Պարպիւսի «Սթալին»ը, վնասակար գտնելով «հանրային ապահովութեան համար »:

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ բուռն յօդուածներ հրատարակեց Հռոմի իլ Թեվէրէ թերթը, ինչ որ մեծ զարմանք կը պատճառէ, որովհետեւ ֆաշական կառավարութիւնը երբեք չէ քաջալերած հակահրէական պայքարը: Վերջերս երբ Մուսոլինի Տրիպոլիս այցելեց, երկու Հրեաներ խարազանի բռնուեցան, որովհետեւ չարաթ օր չէին բացած իրենց խանութները, հակառակ նոր հրամանագրի մը: Սակայն եւ այնպէս, կառավարական շրջանակներէ կը հաւաստեն թէ ասոնք պատահական երեւոյթներ են եւ որ եւ է միտք չկայ հակահրէական քաղաքականութիւն վարելու :

ՓԱՐԻԶԻ ՄՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԴԵՍՊԱՆԸ, Պ. Փոթէմքին, Մ. Միւթեան արտաքին գործավարի օգնական պիտի նշանակուի, յաջորդելով Պ. Քրէսթինքիի, որ պիտի փոխադրուի դաւտական պաշտօնատուն: Ուրիշ փոփոխութիւններ ալ պիտի կատարուին արտաքին գործերու պաշտօնատան մէջ: Վերջերս վէճ մը ծագած ըլլալով, Քրէսթինքի առաջարկած էր յարաբերութիւնները կանոնաւորել Գերմանիոյ հետ, մինչ Լիթվինովի կուսակիցները կառչած կը մնան Ֆրանքօ-խորհրդային դաշինքին: Մինչ կը կարծուէր թէ Լիթվինով պիտի հրաժարի, ճիշդ հակառակը պատահեցաւ :

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԼՐՏԵՍԱԿԱՆ կեդրոնը յանձնարարած էր Զուիցերիացի երիտասարդի մը՝ տեղեկութիւններ հաղորդել Ֆրանսայի արեւելեան եւ հարաւային շրջանի վինուորական օդակայաններու մասին: Երիտասարդը այս առթիւ քանի մը անգամ Ֆրանսա եկած դացած էր, բայց առջի օր ձերբակալուեցաւ Պաղէլի մէջ եւ ամէն բան խոստովանեցաւ: Ցայսնեց թէ ամսական 1200 զուիցերիական ֆրանքէն աւելի կը տառնար (6000 ֆր. ֆրանք):

ՕՒԱՆԱՒՈՐԴ ԼԻՆՏԻԲԿ, որ եգիպտոսէն Հնդկաստան անցած էր վերջերս եւ այժմ Անգլիա կը վերադառնայ, Հալէպէն ճամբայ ելաւ դէպի Հռոդոս եւ Աթէնք, փոխանակ Պոլիս հանդիպելու :

ՓԱՐԻԶ - ՀԷՆՏԷՑ ՃԵՊԸՆԹԱՑԸ, որ կը տեւրար 120 քիլոմեթր արագութեամբ, ծանր արկածի մը հանդիպեցաւ Տաքսի մօտ: Եռեւի չորս վահանները պիծէն դուրս ելլելով, նետուեցան 8 մեթր անդին, առուակի մը մէջ: Մէկ հոգի մեռաւ, 50 — 60 հոգի վիրաւորուեցան :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *վարժ ափիէսէօր մը մօտակայ գաւառի մը համար, Տեւական եւ ապահով գործ: Պայմաններու համար դիմել Պ. Տէր-Ներսէսեանի, 8 Rue des Panoyaux, Փարիզ (20). Մէթրօ* Ménilmontant.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՒԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՒԻ Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան ժողովը 3 Ապրիլ, չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Պ. Գարակեօզեանի սրաճին մէջ. 45 բիւ տը լա Ցէֆեան: կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները: Ներկայ կ'ըլլայ գնդ. Տ. Պաղտասարեան եւ կը խօսի Միութեան նպատակներու շուրջ:

ԻՒԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՒԻ Տ. Շ. Կ Խաչի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ անդամներն ու անդամուհիները 3 Ապրիլ չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, իր դպրոցին մէջ: կարեւոր օրակարգ: վարչութեան ընտրութիւն:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON
Dancing-Cigale, պարահանգէսը ամէն շաբաթ դիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին.ի կդիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette angle Garibald

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ
երգիծաթերթ՝ «Մ ե ղ ո ւ»
փարիզի եւ շրջանի *Տառաչիները*ն։
Գ. Ա ե ե ի ա ն։

ՆՎԻՐԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

10 — 25 *մարտ* 937

ՀԱԼԷՊ, Ա. Ա.-ի հաշիւ Ա. Գ.— 65:
ՊՈՐՏՕ, Գործ.— 235: *Վճարեցինք Շ. Ն.-ին :*
ՓՐԱԿԱ, Եկ.— 148.15:
ԿՐԸՆՈՊԼԸ, Քէօս.— 35:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Մ. Ա.— 100:
ՄՈՆՖԷՐԱՆ, Ազ.— 140:
ՎԱԼԱՆՍ, Գործ.— 320:
ՇԱՎԻԼ, Եկ. Հոգ.— 20:
ՎԻԵՆ, Ն. Ա.— 915:
ԹՈՒՆՈՒՀ, Պ. Վ.— 25:
ՓԱՐԻԶ (9), Ժ. Մ.— 17.50:
ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ, Ե. Թէր.— 35:
ՍԷՆ ԺԸՆՎԻԼԻՎ, Իչխ. Ա.— 35: 2
ՄԱՐՍԷՑԼ, Գործ.— 810:
ՌՈՎԵՆ, Կիլ.— 200:
ՊՈՒՐՕՆ, Գործ.— 230.05:
ԿՈՒՍԿՆՎԻԼ, Գ. Մ.— 35:
ԻՍԻ, Ֆաբշ.— 50:
ԼԱՖՐԻՔ, Օ. Ն.— 35:
ՌՕԱՆ, Պօղ.— 35:
ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ, Գործ.— 354:
ԼԻՈՆ, Գործ.— 892.40:
ԱԼՊԻ, Իսպ.— 140:
ՇԱՍ, Պ. Ա.— 25:
ՍԱԼԻՆ ՏԸ ԺԷՐՕ, Ե. Զատ.— 140:
ՏՐԻՊՈԼԻՍ, Հ. Մ.— 79:

Հ. Ց. Դ.

Փառիզ

ՊԱՆԵԼՅ-ՑԱՇԱՆԻ Ա.ԲԾԻՒ ԵՒՖԱԿՈՄԻՏԷԻ ընկերական ընդհ. ժողովը 3 Ապրիլ, չաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Ակումբին մէջ: Կարտաւորիչ ներկայութիւն:

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»Ի ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Տեղի կ'ունենայ 2 *Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը* 8,30ին, Café Volaire *սրահին մէջ,* 1 Place de l'Odéon. Métro Odéon.

կը խօսի՝ **Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ**

Նիւթ՝ Մշակոյթային ձեռնարկները Հանրապետական Հայաստանի մէջ:

Գեղարուեստական բաժին՝ **ՕՐ. Ա. ՇՈՒՔԹԵԼԵԱՆ** (երգ.), **ՕՐ. ԱՃԱՌՄԵԱՆ** (դաշնակ), **ՕՐ. ԴԱԶԱԶԵԱՆ** (արտասանութիւն).

Ծախքերու մասնակցութեան համար մուտք՝ 2 *ֆր.:*

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կապոյտ Խաչի Անկէնի Մ.-Հիւղին կողմէ «Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օր»ուան եւ սանուհիներու «Արաքս» միութեան

Յրդ տարեվիցին առթիւ

ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԻ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Cascade du Lach սրաջը, Անկէնի լիճին դէմ.

Ծախքերու մասնակցութեան համար մուտք 5 *ֆր.:*

ԱՊՐԻԼ ՅԱ ՆԸՄԷԿ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶ.— 18 *Ապրիլ, իրիկի երեկոյ,* **Salle Poissonnière**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

հայ եւ ֆրանսացի մեծ արուեստագէտներու կողմէ,

Յանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՎԱԼԱՆՍ.— 10 *Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ:*

ԼԻՈՆ.— 10 *Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ:*

Ընկերասիրական խնդոյք—Հաւկրախաղ

Զ. Ո. Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

4 Ապրիլ, կիրակի, ժամը 3էն մինչեւ 12,

Հայ երիտասարդաց Միութեան Ակումբին մէջ, 8 rue Bossuet, Paris.

Մէթրօ Poissonnière կամ Gare du Nord

Հաւկթախաղ, գեղարուեստական բաժին, հայկ. եւ եւրոպական պարեր:

ՀԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ *ՄՈՒՏՔ՝ 5 ՖՐ.:*

Կ. Խաչի Օրը Վիէնի մէջ

4 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 2.30ին, Ռ. Ա. Կ. սրաճին մէջ

կը նախագահէ՝ Հայր. Կ. ՏԷՐՄՈՅԵԱՆ

կը խօսի՝ ընկերուհի ԷԼԼԷՆ ԲՐԻԶԱՆԴ

Դպրոցի փոքրիկներուն կոդմէ պար, իմբերգ եւ արտասանութիւն:

Կը ներկայացուի՝ «ԽԷԶՈՅԻՆ ԹՈՒՒԶԸ» (դաւեշտ):

Մուտք՝ 2 ֆր.:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած

Փարիզի Հարաւ. շրջանի «Յառաջդիմասիրաց» միութեան կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

4 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ, 150 Route d'Orléans-ի սրաջին մէջ,

Առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

ՀԻՒՆԴՏԵՍ

կատակերգութիւնը մէկ արարով:

Արտասանութիւններ, իմբերգներ, անակնկալներ: ԹԱՌ ՈՒ ՊԱՐ:

Մուտք՝ 3 Ֆրանք:

Պարահանդէս գեղեցկագոյն տյխերու

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Պետ. Հայ Կարմիր Խաչի Օգն. Մասնաճիւղին կողմէ, ի նպաստ իր բուժարանին,

24 Ապրիլ, չաբաթ իրիկուն ժամը 22էն մինչեւ առաւօտ

Aéro Club de France-ի *ընդարձակ սրահներուն մէջ,* 6 Rue Galilée. Paris (16)

Նախագահութեամբ ՋԱՐԵՀ պէյ ՆՈՒՒԱՐԻ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱՀՈՒԹԻՒՆ — ԸՆՏԻՐ ՊԻՒՖԷ — ՊԱՌ ԱՄԷՐԻԿԵԱՆ

Գօթիյեոն եւ հաճելի անակնկալներ եւ մրցում գեղեցկագոյն աչքերու:

Գնահատիչ մարմնոյն (Jury) կողմէ շահող տիկնոջ կամ օրիորդին իբր մրցանակ իրական մարգարիտէ մանեակ մը:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կեսարիոյ Հայր. Միութեան Տիկիններու բաժնին կողմէ,

3 Ապրիլ, չաբաթ գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,

8 rue Jean-Goujon. Metro Rond-Point Champs-Elysées

Գեղարուեստական խնամուած յայտագիր: Նուագ, երգ, արտասանութիւն, Ֆանթէզի եւ անակնկալներ:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՒՈԳ ՅԱՏՈՒԿ ՍՐԱՀԻ ՄԷՋ

6 ՀՈԳԻՆՈՑ ԸՆՏԻՐ ՃՈՊ *ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ*

Եկէք զուարճանալ ընտանեկան ջերմ մթնոլորտի մը մէջ եւ քաջալերել կեսարացի կիներ իր հասարակական գործունէութեան մէջ:

ՑԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Շաւիլի Դպրոցական Վարչութեան կողմէ, ի նպաստ տեղւոյն մանկապարտէզին, 4 *ապրիլ, կիրակի ժամը* 4 — 12, Ecusson Bleu *սրահին մէջ,* 23, Rue du Côteau: *Գեղարուեստական բաժին, հայկական եւ եւրոպական պարեր:*

Մուտք 5 *ֆրանք*

Հաղորդ. մէջ.— *Չոգեկառք Սէն Լազարէն եւ օթօպիւս թիւ* 1 *իջնել Մէրլի:*

Բացման հանդէս

«Հայ Արծիւ» սեփական Ակումբին, տեղի կ'ունենայ 4 Ապրիլ կիրակի, ժամը 3.30ին, իր սեփական հաւաքատեղիին մէջ.

22 Rue Richer, Paris (9)

×

«Հայ Արծիւ» Ակումբին անդամագրուիլ փափաքողները կրնան դիմել վերոյիշեալ ցասցէին եւ կամ անձամբ ներկայանալ յորեքշաբթի երեկոները ժամը 7.30էն սկսեալ:

Համերգ Հանդէս

«Հայ Արծիւ» սեփական Ակումբին, տեղի կ'ունենայ 4 Ապրիլ կիրակի, ժամը 3.30ին, իր սեփական հաւաքատեղիին մէջ.

22 Rue Richer, Paris (9)

×

«Հայ Արծիւ» Ակումբին անդամագրուիլ փափաքողները կրնան դիմել վերոյիշեալ ցասցէին եւ կամ անձամբ ներկայանալ յորեքշաբթի երեկոները ժամը 7.30էն սկսեալ:

«Միփան—Կոմիտաս» երգչախումբի ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՊԱՐԱՆՑԻԿ—ՀԱՒԱՔՈՅԹԸ

Տեղի կ'ունենայ , 2 ապրիլ, ուրբաթ իրիկուն, ժամը 9էն մինչեւ կէս գիշեր Երիտասարդաց Միութեան սրահներուն մէջ,

8 Rue Bossuet, Place Lafayette, *Փարիզ*

Եւրոպական պարեր, գեղարուեստական բաժին, մեներգ, արտասանութիւն, խմբական երգեր եւ անակնկալներ Միութեան անդամներուն կողմէ:

Մուտք՝ ծախսերու մասնակցութեան համար 2 ֆրանք :

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՒՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թելէֆոն **Nord 84-04** *(անփոփոխ)*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2— 7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:

կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments

PLOMBERIE-COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը:

Դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

«ՇԻՐԱԿ» Աբեւելքի միակ իսկական օղին է Ընդհանրական: Անմրցելի: Անխարդախ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր պատրաստուած զուտ չամիչի ֆիւթով: Հայ աւանդական սեղանին զարդ

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ Ճամբորդներու համար ժամնաւոր գին: Ընդհանուր թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԾԱԽՈՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐԻ ԽԱՆՈՒԹ

ԾԱԽՈՒ Է կօշկակարի լաւ խանութ մը՝ մէկ Banc finissage, *մի կարի մեքենայ եւ զանազան գործիքներով: Խանութին եաեւը կան երկու փոքր սենեակներ, իսկ առաջի յարկը 3 մեծ եւ գեղեցիկ սենեակներ: Տարեկան վարձք 1300 ֆր. պայ՝ 6 տարի: Տեւական գործ: Ապահով յաճախորդներ չափի վրայ ապսպրանքներու եւ նորոգութեանց համար: Դիւրամատչելի պայմաններ: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝* Thecaro Chaussures sur mesure et réparations, 35 rue Burdeau, Lyon, Rhône.

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) **Tél.** NORD **68—02**

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ գատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Աթոռի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօն օթինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ քրոջս աղջիկը Մարքրուէի (Իսաէմբիւլի Ելիզա Պէյօղլեանի աղջիկը) որ իմ փրի դէպքէն յետոյ մեկնեցաւ Հիւսիսային Ամերիկա: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Madame Yeranouhi Nouridjanian, 13, Rue des Plantes, Kremlin-Bicêtre (Seine), France: Կը խնդրուի «Հայրենիք»էն արտատպել :

— Կը փնտռուի Նիր Իսթ Բըլիֆի Սերայի որբանոցի որբերէն Ագէէֆիրցի (Գոնիա) Երուանդ Պօտուրեան, որ 1925ին մեկնած է Պուխարեստէն: Այժմ կը գտնուի Եգիպտոս : Իր հասցէն իմացնել իր եղբօր՝ Օննիկ Պօտուրեանի, 13, Rue Drouot, Paris (9), «Ծուաբերք»էն կը խնդրուի արտատպել :

Գրիգոր Հացագործեան (Խարբերդցի) կը փնտռէ Պ. Նազարէթ Հինտոյեանը (Այնթապցի) որ կը կարծուի թէ ներկայիս Հարաւային Ամերիկա կը գտնուի: (Մինաթե Հացէպ գտնուած են հոգեւոր ծրարներ մէջ): Իմացնել հետ եաեւ հասցէին՝ M. Krikor Hatzakorlsian, 189 rue Lafayette, Vienne (Isère) France:

«Արմինիա»էն կը խնդրուի արտատպել:

ՎԱՐԶՈՒԻ ԵՆ *յարկաբաժիններ, ամէն յարմարութիւններով (tout confort), ժէկ մեծ սենեակ խոհանոցը մէկէջ՝ 1300 եւ 1500 ֆր. (շարժ եւ չոքած ժէջը ըլլալով) Դիմել 13 rue de la Vistule մէթրօ* Maison Blanche.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ՄԵՏՐՕ ԻՒԼԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ
2
ԱՊՐԻԼ
VENDREDI
2 AVRIL
1937

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ — 13e Année No. 3385

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՐՊԷՍԶԻ ԿԱՊԵՐԸ ԶԹՈՒԼՆԱՆ...

Տարիներու ձգձգումէն վերջը, ուր բարեացակամութիւնը մեծ տեղ կը բռնէր, յունական կառավարութիւնը որոշեց քանդել Աթէնքի եւ Պիրէոնի գաղթականները,— մասնաւորապէս Փիքսը եւ Լիփազման:

Պէտք է խոստովանիլ որ երկուքն ալ, ինչպէս միւսները, Սէ-լանիկէն մինչեւ Կրետէ, արատ մը կը կազմէին թէ բարեզարդութեան եւ թէ առողջապահութեան տեսակէտով:

Փոքր Ասիոյ աղէտէն վերջը, երբ աւելի քան մէկ միլիոն գաղթականներ Ցունաստան թափեցան, ամբողջ բազմութիւններ տեղաւորուեցան ո՛ւր որ տրամադրելի տեղ կրնային գտնել: Ադին զաւրութեան ո՛ւր որ տրամադրելի տեղ կրնային գտնել: Ադին ամայի տարածութիւն մը՝ լերան ստորոտը, անդին՝ փլփլուած գործարան մը՝ սառի կամ օճառի, ածուխի մթերանոց մը, կիսաւեր խան մը, մզկիթի մը բակը, արտ մը, փարաւկա մը (զօրանոց)...

Խախտաւոր կը համարուէին անոնք որ կրցեր էին առանձին խրճիթներ կամ խշտեակներ գտնել: Մեծամասնութիւնը ստիպուած էր գլխու տեղ մը ճարել բակի մը, գետնայարկի մը որ եւ է անկիւնը, եւ պատեր հիւսել՝ քուրջի, թուղթի, թիթեղի կտորներով: Այսպէս կազմուած «սենեակ»ները ամէն բան էին,— հիւրանոց, ննջարան, լուացարան, աշխատանոց, խոհանոց:

Ժամանակի ընթացքին, կառավարութիւնը ամբողջ գիւղեր եւ քաղաքներ չինեց, յոյն գաղթականներու տեղաւորման համար, իսկ հայկական բազմութիւնները իրենց գլուխը քարին տալով, աշխատեցան կա՛մ տնակներ չինել եղած տեղին վրայ, կամ քիչ մը բարեկարգել ձեռք ձգուած բնակարանը եւ կամ ուրիշ տեղ փոխադրիլ:

Ամէն պարագայի մէջ, մեծամասնութիւնը մնաց իր ինկած տեղին վրայ:

Այսպէս, Փիքսը (Տէրկութի, մայրաքաղաքէն 20 վայրկեան հեռու), որ մինչեւ 6 - 7000 հայութիւն ունեցած է, միշտ մնաց հոծ, թէեւ չատեր հեռացան կամ Հայաստան գացին: Լիփազման, Պիրէոնի մօտ, նոյնպէս, թէեւ ոչ նոյնքան բազմամարդ: Հին Քորքինեան ինքն իր մէջ լուծուեցաւ, երբ 80,000 հոգինոց քաղաք մը չինուեցաւ կառավարութեան աջակցութեամբ:

Արդ, բրիչը սկսած է գործել, արդէն, երկու հայաշատ գաղթականներուն մէջ եւ երկուքն ալ պատմութեան պիտի անցնին, չատ չանցած:

Ինչպէս ամէն տեղ, այս երկու «Հայնոց»ներուն մէջ ալ ինք – նապաշտպանութեան բնազդը, միշտ արթուն, արդէն սկսեր է եր – քեր փնտռել: Եւ փնտռել այն ուղղութեամբ որ՝ նորէն կարենան համախումբ ապրիլ, ինչպէս 1922էն ի վեր:

Այս առթիւ, մենք առիթ ունեցանք հաղորդելու կարգ մը կազդուրիչ տեղեկութիւններ:

Փիքսի մէջ, որ կը գտնուի Աթէնքի ամէնէն գեղեցիկ եւ բա – նուկ պղտոտային վրայ, կազմուած է ժողովրդական յանձնա – խումբ մը, հող գնելու եւ նոր Հայնոց մը կառուցանելու համար: Գտնուած է հողն ալ, նորաբաց պողոտայի մը վրայ, 60,000 քա – ռակուսի կանգուն տարածութեամբ, ուր պիտի կրնան տեղաւոր – ուիլ 200 ընտանիքներ:

Ինչպէս կը գրէր Սելանիկի «Հորիզոն»ը, հողը գնուած է 1,100,000 տրախմիի, որ պիտի վճարուի մաս - մաս, մէկուկէս տարուան ընթացքին: Իւրաքանչիւր ընտանիքի պիտի յատկացուի 250 քառակուսի կանգուն, որ պիտի արժէ մօտաւորապէս 6500 տրախմի (1000 – 1200 ֆրանք), 3000ը կանխիկ վճարելի: Առաջին առթիւ իսկ արձանագրուած էին 150 ընտանիքներ, եւ մնացեալ 50ը եւս լրացած ըլլալու է մինչեւ հիմա:

Այս ուղղութեամբ կ'աշխատին, նաեւ, Լիփազմայի մէջ: Մանրամասնութիւններ չունինք, բայց Աթէնքի թերթերէն իմացանք թէ այնտեղ ալ յարմար հողեր գտնուած են, նոյնպէս համախումբ տեղաւորուելու համար:

Ինչպէս Փիքսի, նոյնպէս Լիփազմայի մէջ կան բազմաթիւ անճար ընտանիքներ: Օրինակ, Լիփազմայի մէջ հաշուած են թէ հազիւ 100 ընտանիքներ ի վիճակի են սեփական ծախքով բնակարաններ չինելու, իսկ 400 ընտանիքներ անկարող են: Տեղական յանձնախումբը 400 համեստ տնակներու (1 սենեակ եւ մէկ խոհանոց) չինութեան համար կը նախատեսէ 10 միլիոն տրախմի:

Այս նոր տագնապին լուծման առթիւ, Աթէնքի մէջ զանազան խորհրդակցութիւններ կատարուած եւ ծրագիրներ մշակուած են: Միեւնոյն ատեն անհամութիւններ ալ ծագած են, երկու ճակատ բաժնելով գաղթականներու ժողովուրդը:

Որքան կրցանք հետեւիլ, բոլոր ծրագիրներուն մէջ ալ յոյսեր դրուած են արտասահմանի աջակցութեան վրայ: Եւ մանաւորապէս կը մտանանչուի բարեգործականը — ի՞նչ միամտութիւն:

Մենք տակաւին առիթ կ'ունենանք խօսելու այս մասին: Բայց պարզելով այսքանը, կը փորձուինք հարցնել.— ի՞նչ կը խորհին անոնք որ, նոյն գաղթականներուն մէջ կը բնակէին տարիներ առաջ, եւ այժմ Ֆրանսա փոխադրուած, աւելի չէն վիճակ մը կը ներկայացնեն:

Աւելի բաց խօսելով, քի՞չ թիւ մը կը կազմեն այն Ցունահայերը որ կրնային 1000 ֆրանքի վարկ մը բանալ, ընտանիք մը փրկելու համար:

Եթէ ճիշդ է որ ունեցողը չունեցողին պիտի օգնէ, ահաւասիկ պատեհութիւն մը՝ եղբայրաբար ձեռք երկարելու անճարին: Տնակի մը հիմը դնել, ֆրանքներ փոխ տալով, որպէսզի կապերը չթուլնան եւ հոծ համբաններ ոտքի տակ չերթան:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

— . —

Ֆրանսա եւս ազդարարութիւն մը ղրկեց Զօր. Ֆրանկոյի

— o —

Անգլիայէն վերջը, Ֆրանսա եւս ուժգին ազդարարութիւն մը ուղղեց Զօր. Ֆրանքոյի, յայտնելով թէ Ֆրանսական տորմիղը պաշտպանողական միջոցներ ձեռք պիտի առնէ եւ ի հարկին պիտի գրաւէ ապստամբներու նաւերը, եթէ Սպանիոյ ազգայնականները չարունակեն Ֆրանսական նաւեր բռնել եւ խուզարկել:

Արտաքին նախարար Պ. Իվոն Տէլպոս այս որոշումը նախարարական խորհուրդին հաղորդեց առջի օր, երբ զեկուցում կատար միջազգային կացութեան մասին: Զեկուցման մեծ մասը կը վերաբերէր սպանիական պատերազմին: Ֆրանսական ազդարարութիւնը մանաւորապէս կապ ունի «իմէրլոնի» չոգենաւին ռմբակոծութեան հետ, որ կատարուեցաւ ազգայնական մարտնաւի մը կողմէ: Հաստատուած է նաեւ որ վերջերս ապստամբ մարտանաւեր երեւցած են Ֆրանսական ջուրերու մէջ:

Շարունակելով իր զեկուցումը, Պ. Տէլպոս յայտնեց թէ կացութիւնը բաւական բարւոքած է այն օրէն ի վեր երբ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան Փարիզի անգլիական դեսպանին հետ, ի հարկին պաշարելու համար Սպանիոյ ծովեզերքը: Նախարարը բացատրեց թէ այլեւս անհրաժեշտ չէ այդպիսի տնօրինութիւն մը, քանի որ յոյս կայ համաձայնութեան մը յանգելու եւ կամաւորները ետ կանչելու: Ինչ կը վերաբերի Լոնտոնի իտալական դեսպանին այն յայտարարութեան թէ Իտալիա ետ պիտի չկանչէ իր կամաւորները, մինչեւ պատերազմին վախճանը, Պ. Տէլպոս ըսաւ թէ վերջերս տեսակցութիւն մը ունեցած է Փարիզի իտալական դեսպանին հետ, որ յայտնած է թէ Լոնտոնի դեսպանը այդ խօսքն արտասանած է առանց հրահանգ ստանալու Հռոմէն:

Նախարարը հաւաստեց թէ ապրիլ 10ին կատարելապէս իրական պիտի դառնայ Սպանիոյ համար ծրագրուած հսկողութիւնը, թէ կամաւորներու եւ թէ ռազմամթերքի փոխադրութեան համար: Ցոյս կայ նաեւ ձեւ մը գտնելու արդէն գացած կամաւորները ետ կանչելու համար, թէեւ չարք մը խոչընդոտներ կը դժուարացնեն հարցին լուծումը:

Պատասխանելով ուրիշ հարցերու մասին, Պ. Տէլպոս բացատրեց թէ Իտալիոյ եւ Եուկոսլավիոյ միջեւ կնքուած դաշնագիրը հետեւանք է երկու տարիէ ի վեր կատարուած բանակցութեանց եւ թէ կրնայ օգնել խաղաղութիւնը ամրապնդելու: Այդ համաձայնութիւնը չի նշանակեր թէ Եուկոսլավիա տրամադրութիւն ունի քաչուելու Փոքր Համաձայնութենէն:

*** Նախարարական խորհուրդի նոյն նիստին մէջ ընտրուեցաւ այն պատուիրակութիւնը որ Մոնթրէօ պիտի երթայ, Եգիպտոսի օտարականներու իրաւական կացութեան մասին խորհրդակցելու համար, քանի որ առանձնաշնորհները պիտի ջնջուին:

Աշխատանքի նախարարը ժողովին ներկայացուց կարգ մը հրամանագիրներ, որոնք շաբաթական 40ժամուան կը վերածեն աշխատանքը՝ փոքրաքանակ առեւտուրի (բացի նպարեղէնէ), ինչպէս եւ դրամատուններու, ապահովագրութեանց, խնայողական անուկներու, թուղթի եւն. գործարաններուն մէջ:

ԻՏԱԼԻԱ ՆՈՐԷՆ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ...

— —

Պ. Տինօ Ալֆիէրի, Իտալիոյ մամուլի եւ քարոզութեան նախարարը, չորեքշաբթի օր ունկնդրութեան ընդունելով օտար թղթակիցները, պատասխանեց կարգ մը հարցումներու:

Ա. ՀԱՅՐՕՒՄ.—Ձի՞ղջ է թէ նոր պատրաստութիւններ կը տեսնուին, կամաւորներ ղրկելու համար Սպանիա:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Ճիշդ չէ: Կարելի է վճռապէս հերքել:

Հ.— Ի՞նչ է Իտալիոյ դիրքը Սպանիոյ կացութեան հանդէպ:

Պ.— Իտալիոյ դիրքը չէ փոխուած, կը մնայ այն ինչ որ է,— չմիջամտել, համաձայն Լոնտոնի ժողովին որոշման: Բայց եթէ ուրիշ երկիրներ եւ պետութիւններ չարունակեն կամաւորներու վաչտեր ղրկել Սպանիա, այն ատեն իտալական կառավարութիւնը պիտի վերաքննէ իր դիրքը: Անըմբռնելի է որ զպղտական միջոցներ ձեռք առնուին միայն մէկ կողմէն, ի նպաստ այն ուժերուն որ կ'ուզեն բոլշեւիկացնել Սպանիան: Պատերազմը չատոնց վերջացած պիտի ըլլար, փրկելով Սպանիան, եթէ սկիզբէն իսկ ընդունուէին Իտալիոյ առաջարկած միջոցները:

Այս առթիւ նախարարը իր օգնականին հարցնելէ վերջ, յայտնեց թէ առաւելն հազար իտալացի կամաւորներ սպանուած ըլլալու են Մատրիտառչեւ, վերջին ճակատամարտներու ընթացքին:

ՓՈՔՐ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Երէկ, հինգշաբթի, բացուեցաւ Փոքր Համաձայնութեան պետութեանց խորհրդաժողովը՝ Պելկրատի մէջ: Կ'ըսուի թէ սովորական օրակարգէն զատ, երեք պետութիւնները պիտի քննեն զինուորական դաշինքի մը խնդիրը, ի հարկին մեքենաբար օգնելու համար իրարու, եթէ յարձակում կատարուի առանց տեղի տրուելու: Ֆրանսական կառավարութիւնը այսպիսի թելադրութիւն մը ըրած էր ամիսներ առաջ, բայց Ռումանիա եւ Եուկոսլավիա մինչեւ հիմա մերժած են պատասխանել: Այս անգամ առաջարկը պիտի ներկայացնէ Զեխոսլովաքիոյ արտաքին նախարարը: Սակայն հաւանական չի գտնուիր որ Եուկոսլավիա ընդունի, որովհետեւ այդպիսի դաշինք մը պիտի դժուարացնէ իր յարաբերութիւնները Գերմանիոյ հետ: Ասկէ զատ, այդպիսի դաշինք մը պիտի հակասէ այն համաձայնութեան որ դեռ անցեալ չաբթու կնքուեցաւ Իտալիոյ հետ: Ուրեմն ինքնին ջուրը կ'իյնայ զինուորական դաշինքի ծրագիրը:

— • —

ՁԱՓՈՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ լուծուեցաւ անակնկալ հրամանագրով մը, զինուորական տարրին ճնշումով, որ կը ձգտի պահպանել քաղաքական կուսակցութիւնները եւ դիկտատուրա հաստատել:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Գործազրկութեան նպաստը օրական 2 ֆր. կ'աւելցուի Սէնի նահանգին մէջ

Պ. Մառան, Սէնի նահանգային ժողովին նախագահը եւ ելմտացոյցի տե – ղեկաբերը չորեքշաբթի օր վարչապետութեան ընդհ. քարտուղար Պ. Թիւլ Մոքի դիմելով, կարգադրեցին գործազրկութեան նպաստի յաւելման մանրամասնութիւնները: Ցաւելումը պիտի ըլլայ հետեւեալ համեմատութեամբ. — օրական 2 ֆրանք՝ գործազուրկին համար, 1 ֆրանք՝ կողակցին, 50 սանթիմ՝ իւրաքանչիւր զաւկի համար:

*** « Իւմանիթէ » եւս ուրախութեամբ հաղորդելով այս կարգադրութիւնը, կը գրէ թէ համայնավար ներկայացուցիչները կատաղօրէն պայքարեցան ժողովին մէջ, ընդունիլ տալու համար յաւելումը: Նահանգային ժողովին աշխատանքի եւ գործազրկութեան յանձնախումբը միաձայնութեամբ քուէարկեց յաւելումը, ելմտական յանձնախումբը հաւանութիւն յայտնեց, պայմանաւ որ պետութիւնն ալ պաշտօնապէս ստանձնէ իր բաժինը: Այդ հարցն ալ կարգադրուած է չորեքշաբթի օրէն ի վեր, որով Սէնի նահանգին գործազուրկները պիտի կրնան օգտուիլ յաւելումէն:

Աշխատանքի վեճերը կր շարունակուին

Փոխադրութեանց պաշտօնեաներու եւ բանուորներու Դաշնակցութիւնը « անընդունելի եւ անգործադրելի» դտնելով չարաթական 40 ժամուան աշխատանքի օրէնքին գործադրութեան եղանակը, պատրաստութիւններ կը տեսնէ 24 ժամուան ընդհ. գործադուլ մը հռչակելու: Բայց, որոշում տալէ առաջ, պատուիրակութիւն մը ղրկեց վարչապետարան, բանակցելու համար:

*** Ջահու վրայ դերձակներու (այրերու) գործադուլը վերջացաւ: Համաձայնութիւն գոյացաւ հետեւեալ հիմերուն վրայ — որ եւ է պատիժ պիտի չտրուի գործադուլի համար, պիտի դադրին կատարուած հետապնդումները, 40 ժամուան օրէնքը պիտի գործադրուի չաբաթը հինգ օր եւ օրական 8 ժամ աշխատելու պայմանով. իսկ աշխատավարձի խնդիրը յանձնուած է իրաւարարի մը որ մօտերս պիտի արձակէ իր վճիռը:

Այս վճռը հազիւ կարգադրուած, այժմ ալ կարուհիները եւ կիներու դերձակները գլուխ վերցուցած են: Անոնց ներկայացուցիչները ժողով դումարեցին առջի օր եւ զեկուցումը լսէլ վերջ, անբաւական գտան 10 առ հարիւր յաւելումը:

*** Հանրակառքի եւ ուրիշ փոխադրութեանց աշխատաւորները գործադուլ հռչակեցին Վալանսի մէջ:

*** « Մաթէն » կը գրէ թէ ցուցահանդէսի բանուորները ամէն բան ժամանակին հասցնելու համար, հիմակուընէ պայման կը դնեն որ գործ ճարուի իրենց, որպէսզի պարապ չմնան ցուցահանդէսին բացումէն վերջ:

«Եղբայրութիւն եւ ազատութիւն վեռան, գոնե հաւասարութիւնը պահեին»

Գնդ. տը լա Ռոքի կուսակցութիւնը պատճառ եղաւ որ տարօրինակ վէճ մը բացուի կառավարութեան եւ Լա Ռոշէլի տեղական իշխանութենց միջեւ: Կուսակցութեան անդամները կ'ուզէին մասնաւոր ժողով մը գումարել, բայց որովհետեւ ժողովրդական ճակատը հակացոյց մը սարքած էր, նահանգապետը արգիլեց, իբրեւ ներկայացուցիչը կեդրոնական կառավարութեան: Ասոր վրայ տը լա Ռոքի կուսակցութիւնը փորձեց անտեսել արգելքը եւ իբր 100 անդամներ հաւաքուեցան ուրիշ սրահի մը մէջ: Նահանգապետին հրամանով սրբահը պարպուեցաւ եւ ներկաներուն անունները արձանագրուեցան, հետապնդումներ կատարելու համար: Քաղաքապետն ալ իր կարգին արգիլեց բոլոր քաղաքական միթինկները՝ իր իրաւասութեան սահմանին մէջ: Այս առթիւ հրատարակուած հրամանագրին մէջ քաղաքապետը կ'ըսէ.

— « Բոլոր քաղաքացիները պէտք է հաւասար ըլլան օրէնքին առջեւ: Արդ, ժողովի ազատութիւնը գոյութիւն չունի այլեւս, քանի որ նոյնիսկ մասնաւոր հաւաքոյթները չեն թոյլատրուիր, եթէ քաղաքական կուսակցութիւն մը կ'ընդդիմանայ անոնց: Քանի որ թէ եղբայրութիւնը եւ թէ ազատութիւնը մեռեալ տառ են այսօր, չատ աւելի պատճառ ունինք պահպանելու հաւասարութիւնը »:

Մոսկուա կ'ուզէ պիտակահարել Ռումանիան

Լոնտոնի թերթերը յաւատեղեակ աղբիւրէ կ'իմանան թէ Ռ. Միութիւնը իրաւապէս պիտի ճանչնայ Պեսարապիոյ կցումը Ռումանիոյ: Այդ պարագային, վերջնապէս լուծուած պիտի ըլլայ խնդիր մը որ 18 տարիէ ի վեր բազմաթիւ դժուարութիւններ պատճառած է Պուքրէշի եւ Մոսկուայի միջեւ:

Կ'ըսուի թէ Փարիզի եւ Փրակայի ճնշումին տակ, Մոսկուա յանձն առած է համակերպիլ Պեսարապիոյ կորուստին, չահելու համար Ռումանիոյ իրական բարեկամութիւնը: Փոխարձաբար Ռումանիան ալ յանձն պիտի առնէ դադրեցնել ֆաչական կազմակերպութեանց կողմէ մղուած հակախորհրդային պայքարը:

*** Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը պաշտօնապէս կը հերքէ այս տեղեկութիւնները:

Երկարող ձիգպտեակին ադիւներ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Կեղբ. Գործադիր Կոմիտէին եւ կառավարութեան հրատարակած տեղեկագրին համաձայն, այս տարի յաջողութեամբ կը լրանայ երկրորդ հնգամեակը: Անցեալ տարի ճարտարագործական արտադրութիւնը աւելցած է 28 առ հարիւր, բաղդատելով 1935ի հետ, մինչդեռ ծրագրով նախատեսուած էր 23 առ հարիւր: Ծանր, թեթեւ եւ տեղական արտադրութիւնները եւ պարենաւորման ճարտարագործութիւնը զերազանցած են ծրագրեալ թիւերը, կարեւոր յաջողութիւններ ունեցած է նաեւ հողագործութիւնը, հակառակ ծանր երաչտներուն: Առեւտրական գործառնութիւնները աւելցած են 30 առ հարիւր: Տեղեկագիրը չարք մը թերակատարումներ ալ կը մատնանչէ, ածուխի, քարիւղի եւ ուրիշ ճարտարագործութենց մէջ:

Նո ծրագիր մը կազմուած է, անցեալ տարուան վրայ 20 առ հարիւր աւելի արտադրելու համար 1937ին: Այդ ծրագիրը կը նախատեսէ աւելի քան 150,000,000 թոն ածուխ, 32,000,000 թոն քարիւղ, 16,000,000 թոն ձոյլ երկաթ, 20,000 թոն պողպատ, 220,000 ինքնաշարժ, 900,000 հեծելանիւ, 1,000,000 կրամոֆոն, 4,330,000,000 եարտա բամպակի հիւսուածեղէն:

Ո կրայնագիներու ձերբակալում Լիմոսանի մէջ

Լեհական ոստիկանութիւնը ձերբակալեց «Ուկրայնական Խազախներու » ազգ. կազմակերպութեան վարիչը, գնդ. Վոլոչին եւ իր 43 կուսակիցները, իբրեւ յեղափոխական դաւադիրներ: Կըսուի թէ կազմակերպութիւնը 700 անդամներ ունի եւ հաստատուած է զինուորական հիման վրայ, գլուխ հանելու համար Ուկրայնայի փրկութիւնը: Ոստիկանութիւնը 120 հրացան եւ բաւական քանակութեամբ ռազմանիւթ գրաւեց խուզարկութեան ատեն:

ՆԵՒՅՈՐՔԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԲՈՒՀԱՐԸ ԻՐ ՀՈՒՅԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՑՈՒՄ ՎԱ ՆԱՀԱՊԵՏՈՒ

Ինկլիզ, ուրախ ես, որ կրնաս հայերէն (գիրերդ) հասկնալ։ Տեսար որ ես ալ կրնամ անգլերէն գրել։ Ես ուզեցի քեզի հետ անգլերէն խօսիլ, որ դուն ալ սորվիս հայերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ ֆրանսերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ գերմաներէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ իտալերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ սպանիերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ ռուսերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ թրքերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ արաբերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ պարսկերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ չինարէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ ճապոներէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ հնդկերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ եգիպտերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ եբրայերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ յունարէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ լատիներէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ ասորերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ ասորերէն խօսիլ։ Ես ալ կրնամ ասորեր

ՊԱՏՄՈՒՎԱԾՔ ԿԵՆՔԻՑ

(ԿՏՐ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՔԻՑ)

— • —

Չպատմեցի ես այդ դեպքերը ոչ ոքի, որովհետև ամեն մարդ ունի իր վիշտերն ու դժբախտությունները, որոնց մասին ուրիշներին պատմելը ոչ միայն անհետաքրքրություն է առաջացնում, այլև ծիծաղ։ Ես էլ ինքս ինձ համար ծիծաղելի էի թվում, երբ հիշում էի, թե ինչպես ես, մի ուսանող, որ ոչ մի կոպեկ չունեի, ամեն օր ուղարկում էի ինձ համար ծաղիկներ, ամեն երեկո գնում էի թատրոն, ամեն գիշեր ուշ ժամանակ տուն էի վերադառնում կառքով, և ինչպես ես, ամեն առավոտ, ինձ համար ամենամեծ հարստություն համարելով մի կտոր հաց, որ ինձ ուղարկում էին ծնողներս, ուրախությամբ վազում էի դեպի փոստը։

Ես ոչ ոքի չպատմեցի այդ մասին, որովհետև ամեն մարդ ունի իր վիշտերը, և ամեն մարդ ինքն է պատասխանատու իր կյանքի համար։

Բայց հիմա, երբ ես ամեն ինչ կորցրել եմ, երբ ես ոչ մի կոպեկ չունեմ, երբ ես ստիպված եմ ամեն օր մտածել, թե ինչպես ապրեմ հաջորդ օրը, ես կարող եմ պատմել իմ անցյալի մասին։

Ես ծնվել եմ 1838 թվականին, 22 հունվարին, Նիկոլաևի ժամանակ։ Հայրս եղել է ռազմական ծառայության մեջ, և ես ծնվել եմ Ռուսաստանի հեռավոր նահանգներից մեկում։ Մայրս մահացել է, երբ ես դեռ շատ փոքր էի, և ես չեմ հիշում նրան։ Ես միայն հիշում եմ, որ ինձ մեծացրել է մի ռուս կին, որին ես անվանում էի դայակ։ Նա ինձ շատ էր սիրում, և ես էլ նրան շատ էի սիրում։ Ես հիշում եմ, որ մի անգամ նա ինձ ասաց, որ հայրս ուզում է ինձ ուղարկել Պետերբուրգ, որ ես այնտեղ ուսում ստանամ։ Ես ուրախությունից ոտքի թռա, որովհետև ինձ թվում էր, թե Պետերբուրգում ես կարող եմ ամեն օր ուտել կարագով հաց, որը ես շատ էի սիրում։

Հայրս ինձ ուղարկեց Պետերբուրգ, և ես սկսեցի ապրել ուսանողական կյանքով։ Ես ապրում էի շատ աղքատ, բայց ուրախ կյանքով։ Ես ամեն օր գնում էի դասերի

ՆՈՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Պ. Ռաքովսքի, Փարիզի նախկին դեսպանը, ձերբակալուեցաւ մարտ 31ին, ամբաստանուած ըլլալով իբրեւ թրոցքիական եւ մեղսակից Սթալինի դէմ սարքուած մահափորձին: Իսկ տասը գերման բոլշեւիկները որոնք քննադատեր էին Սթալինի քաղաքականութիւնը, դատապարտուեցան աքսորի :

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ 30,000 ԳՆԶՈՒՆԵՐՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐԸ, Մաթիաս Քվիք, մեռած ըլլալով, մեծ հանդիսաւորութեամբ թաղուեցաւ երեքշաբթի օր, Վարշաւայի կաթոլիկներու գերեզմանատան մէջ: Հազարաւոր քաղաքացիներ կը հետեւէին արարողութեան եւ ոստիկանութիւնը դժուարաբ կրցաւ ճամբայ բանալ սգաւորներուն համար: Մինչեւ անգամ գերեզմաններ կոխոտուեցան եւ ծառեր խորտակուեցան: Գահաժառանգը 16 տարեկան ըլլալով, հօրեղբայրը պիտի վարէ խնամակալութիւնը: Պաշտօնի անցնելէ անմիջապէս վերջ, , խնամակալը յայտնեց թէ Հռոմ պիտի երթայ, Մուսոլինիի հետ բանակցելու եւ Գնչուները եթովպիա փոխադրելու համար: Արդէն իսկ նամակներ գրած է «Առաջնորդ»ին: Խնամակալը կ'ըսէ թէ չատ մը Գնչուներ զղուած են Թափառական կեանքէն եւ պատրաստ են տուն - տեղ ըլլալու, եթէ յարմար երկիր մը յատկացուի :

ՃԱՓՈՆՑի ԼՐՏԵՍ ՄԸ ձերբակալուեցաւ Մ. Նահանգներուն մէջ: Տունին մէջ խուզարկութիւն կատարուելով, անտուկի մը կեղծ յատակէն հանեցին ամերիկեան ամրութեանց քարտէսներ եւ ուրիշ գաղտնիքներ: Լրտեսը, որ Ամերիկա կը բնակի 40 տարիէ ի վեր, ձերբակալուեցաւ երբ կը սպաննէր ուրիշ Ճափոնցի մը, փորը ճեղքելով :

« ԵԹԷ ԴՐԱՄ ԶՈՒՆԻՔ, ՀՈՂ ՏՈՒԻՔ».— Այս խմաստով առաջարկ մը ներկայացուեցաւ Մ. Նահանգներու Մերակոյտին մէջ, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի պատերազմական պարտքերուն առթիւ, որոնք անվճար կը մնան տարիներէ ի վեր: Առաջարկին հեղինակը նկատի ունի Քանատայի չրջանը, ուր սեփականութիւններ ունին Թէ Անգլիա եւ Թէ Ֆրանսա :

38,000,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻԻ ձոյլ ոսկի պիտի փոխադրուի Մ. Մթութենէն Լոնտոն, մաս - մաս: Առաջին բեռը, 5,000,000 ոսկի, արդէն հասած եւ Ամերիկա դրկուած է, ծախուելու համար: Այս ոսկի պահեստին մէկ մասը պիտի գործածուի վճարելու համար Անգլիոյ մէջ գնուած ձգախէժի եւ մետաղներու փոխարժէքը :

ԱՏՏԻՍ - ԱԲԻՊԱՁԷՆ հասած լուրերու համաձայն, բազմաթիւ առեւտրականն տուներ փակուած են վերջին դէպքերու հետեւանքով: Մանաւանդ Ադիս Ապեբա փակուած է հնդիկ մեծ առեւտրականին, Մուհամմէտ Ալիի հաստատութիւնը եւ 18 օր պայմանաժամ տրուած է, հաշուեյարդար կատարելու համար : Կ'ըսուի Թէ հաստատութիւնը կապ ունէր անգլիական Ինթէլիճընսին հետ: Հաստատութիւնը անգլիական ըլլալով, Հռոմի դեսպանը դիմում կատարեց Իտալիոյ արտաքին նախարարութեան, բայց խուսափողական պատասխաններ տուին, միայն հաշուեյարդարի պայմանաժամը երկարաձգելով: Այս առթիւ բուռն վէճ մը բացուած է իտալական եւ անգլիական Թերթերուն միջեւ: Վերջիններս կը պնդեն Թէ չարդեր կատարուած են, Աստիս - Ապէպայի մահափորձին առթիւ: Իտալական մամուլը կը խոստովանի Թէ մահափորձին յաջորդ օրը, «կարճ կապեցին ամէն նկատում, ինչպէս պիտի ընէր ուրիշ որ եւ է դաղթային պետութիւն», և այս առթիւ ծանր մեղադրանքներ կ'ուղղէ Անգլիոյ դէմ :

Պ. Պապիկեան, 10 Avenue Felix Faure, Sevran (S. et O.) France, *մեզի կը հաղորդէ*

ՕՐ. ՄԱՌԻ ԱԲԱԿՈՒՄԵԱՆԻ *(Էֆրիւեցի)*

դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ 31 մարտ, չորեքշաբթի գիշեր, Փիթիէ հիւանդանոցին մէջ:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ, այսօր, ուրբաթ կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, Փիթիէի հիւանդանոցին մէջ, 22 բիս Պրիւաճ, Փարիզ, ուրկէ հանդուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Թիէյի գերեզմանատունը :

ԼԱՒ ՀՈՂԵՐ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ
ՍԻԹԷ ԱՐՄԷՆԻԷՆԻ ՄԷՋ ՏՈՒՆԵՐ ՇԻՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Հողաբաժիններ սկսեալ 250 ք.մ. ամիսը՝ 100 ֆր. վճարում, Փարիզէն 12 քլմ. կայարանի մօտ, բազմաթիւ շոգեկառքեր, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն եւ կուպրուած փողոցներ: Հայկական եկեղեցի, նպարավաճառատուններ, սրճարաններ եւ հայվաճառորդներ: Փոսնաւոր եւ ձեռնտու պայմաններ հիւրերու համար: Գրել կամ դիմել երկուշաբթի օրերը ժամը 5—7 կամ շաբաթ օրերը 2—7 Պ. Պ. Takvorի եւ Brunի, 92 Bld de Sébastopol (մէթրօ Réaumur, Հեռաձայն Turbigo 56-54, Հայ վաճառող:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
Ճաշարան Ֆլօրիա
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Danton 52 73**
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը 3 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Ակումբին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

«ՀԱՄԱՋԳԱՅԻՆ»Ի ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Տեղի կ'ունենայ 2 Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Café Volaire սրահին մէջ, 1 Place de l'Odéon, Métro Odéon.
կը նախագահէ **ՏՔԹ. ՀՐԱՉ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ**
կը խօսի՝ **Պ. Մ. ՎՐԱՑԵԱՆ**
Նիւթ՝ Մշակոյթային ձեռնարկները Հանրապետական Հայաստանի մէջ:
Գեղարուեստական բաժին՝ ՕՐ. Ա. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ (երգ). ՕՐ. ԾՃԱՆԱՍԵԱՆ (դաշնակ), ՕՐ. ՀՐԱՆՈՒՇ ԳԱԶԱԶԵԱՆ (արտասանութիւն).
Մուտքը՝ 2 ֆր.:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ, ՑԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած
Փարիզի Հարաւ. շրջանի «Յառաջդիմասիրաց» միութեան կողմէ
ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ
4 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վ.ր.ջ., 150 Route d'Orléans սրահին մէջ,
Առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի
ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ
ՀԻՒԱՆԴՏԵՍ
կատակերգութիւնը մէկ արարով:
Արտասանութիւններ, խմբերգներ, անակնկալներ: ԹԱՌ ՈՒ ՊԱՐ.
Մուտքը՝ 3 ֆրանք:

Ընկերառամակրական Խնջոյք—Հաւկթախաղ

Զ. Ո. Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ
4 Ապրիլ, կիրակի, ժամը 3էն մինչեւ 12,
Հայ երիտասարդաց Միութեան Ակումբին մէջ, 8 rue Bossuet, Paris.
Մէթրօ Poissonnière կամ Gare du Nord
Հաւկթախաղ, գեղարուեստական բաժին, հայկ. եւ եւրոպական պարեր:
ՀԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ *ՄՈՒՏՔ՝ 5 ՖՐ.:*

Կ. Խաչի Օրը Վիէնի մէջ

4 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 2,30ին, Ռ. Ա. Կ. սրահին մէջ
կը նախագահէ՝ Հայր. Կ. ՏԷՐՄՈՑԵԱՆ
կը խօսի՝ ընկերուհի ԷԼԼԷՆ ԲԻՒՋԱՆԻ
Դպրոցի փոքրիկներուն կողմէ պար, խմբերգ եւ արտասանութիւն:
կը ներկայացուի՝ «ԽԷՋՈՑԻՆ ԹՈՒԶԸ» (զաւեշտ):
Մուտքը՝ 2 ֆր.:

ՑԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՒԱՆԴԷՍ

Շավիլի Դպրոցական Վարչութեան կողմէ, ի նպաստ տեղւոյն մանկապարտէզին, 4 ապրիլ, կիրակի ժամը 4 — 12, Ecusson Bleu սրահին մէջ, 23, Rue du Côteau: Գեղարուեստական բաժին, հայկական եւ եւրոպական պարեր:
Մուտք 5 ֆրանք
Հաղորդ. մէջ.— շոգեկառք Սէն Լազարէն եւ օթօսլիւս Թիւ 1 իջնել Մէրլի:

ՊԱՐԱՒԱՆԴԷՍ

կեսարիոյ Հայր. Միութեան Տիկիններու բաժնին կողմէ,
3 Ապրիլ, շաբաթ գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,
8 rue Jean-Goujon, Metro Rond-Point Champs-Elysées
Գեղարուեստական խնամուած յայտագիր: Նուագ, երգ, արտասանութիւն, ֆանթէզի եւ անակնկալներ:
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳ ՅԱՏՈՒԿ ՕՐԱՒԻ ՄԷՋ
6 ՀՈԳԻՆՈՑ ԸՆՏԻՐ ՃՈՒԶ *ՃՈՒԿ ՊԻՒՖԷ*
Եկէք զուարճանալ ընտանեկան ջերմ մթնոլորտի մը մէջ եւ քաջալերել կեսարացի կիներ իր հասարակական գործունէութեան մէջ:

Բացման Հանդէս

«Հայ Արծիւ» սեփական Ակումբին, տեղի կ'ունենայ 4 Ապրիլ կիրակի, ժամը 3.30ին, իր սեփական հաւաքատեղիին մէջ.
22 Rue Richer, Paris (9)
×
«Հայ Արծիւ» Ակումբին անդամագրուիլ փափաքողները կրնան դիմել վերոյիշեալ հասցէին եւ կամ անձամբ ներկայանալ չորեքշաբթի երեկոները ժամը 7.30էն սկսեալ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *վարժ ափիէսէօր մը մօտակայ գաւառի մը համար:*
Տեւական եւ ապահով գործ: Գործատեղիի մէջ
Պայմանները համար դիմել Պ. Տէր-Ներսէսեանի,
8 Rue des Panoyaux, *Փարիզ* (20), *մէթրօ* Ménilmontant.

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՄԷՑԻԻ ՄԷՋ

Վաղը, շաբաթ, 3 Ապրիլ, կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 2ին, տեղի կ'ունենայ Մարսէյլի ԼԻՍԷ ՄԻՒԶԻԿԱԼԻՆ ՄԵԾ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ-ՕՏԻՈՆԸ, ԺԻՄՆԱԶԻ մէջ (Rue du Théâtre Français): կը մասնակցին բազմաթիւ հայ փոքրիկներ եւ պատանիներ, Չուէթահարը Պ. ՅԱՆՈՒՐԻ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆԻ լաւագոյն աշակերտներէն: Մուտք՝ 3 եւ 5 ֆր.:

Թատերական Ներկայացում

Նախաձեռնութեամբ Համաշխարհային Ճգնաժամի Վերաշինաց եւ Զարթօնքի երիտասարդաց Միութեան եւ մասնակցութեամբ Արտքս երգչախումբի
Տեղի պիտի ունենայ 4 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Շաթիրիկեան սրահին մէջ, 5 բիս տը լ'էքլիքս, Մարսէյլ:
կը Ներկայացուի Վ. Տատրեանի ԲԱՐԵԻ ՏԷՐ ՊԱՊԱ
Մուտք՝ 4 եւ 8 ֆր.:

Թատերական Ներկայացում

Ալֆորվիլի Հ. Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ
17 Ապրիլ, շաբաթ եւ 18 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 8,30ին, Կ. Խաչի Ակումբին մէջ
կը ներկայացուի ՂԱՐԱՊԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ (օփերէթ 4 արար)
Սիրայօժար ղեկավարութեամբ դերասան Յ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի եւ տեղւոյն սիրողներուն եւ ծանօթ նուագախումբի: Օփերէթի համար մասնաւոր հագուստ, տէքօր եւ հարսանեկան տեսարան:
Մուտք 5 եւ 3 ֆր.:

Հ. ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Աւտօտները ժամադրութեամբ:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏՈՒՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ձերմակեղէններու, թրիքոթաժի, զուլպաներու եւ Ն.Ի.համար:
Աժենալաւ ապրանքներ բացառապար դեղչուած գիներով:
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան դրկել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.
փափաքողներու կը դրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:
Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՎԱԼԷՆՍԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ
ԲՈԼՈՐԻՆ ԱՋՔԸ ԼՈՑՍ
Անոնք որ ստիպուած էին կարգի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻ ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Արեւելքը վայելել եւ ԵՐԵԻԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ
41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris
Հեռաձայն՝ Prov. 90—32
Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ: Գիները ժամեան:
Ամէն երեկոյ կը նուագեն արեւելեան եղանակներ քէմանչիստ Յովհաննէս եւ ուտի Հայիկ:
Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, միայն ֆոնոմասիոնով, հարսնիքներու եւ խնջոյքներու սպասարկութիւն:
Այցելեցէք անգամ մը:

ՀԱՅ ԱՐԾԻՒ
(Aigle d'Arménie)
Պահել ու զարգացնել ընկերական եւ իրերօգնութեան կապը իրարու մէջ:
Պաշտպանել իր անդամակիցներուն բարոյական եւ ընկերային շահերը:
Հիմնուած **1936**ին, **Récépissé de déclaration No. 1929, le 8 Juillet 1936**
Նպատակն է հայ ծորահաս սերունդին մէջ զարգացնել ընդհանուր մարմնակրթանքը :
Մշակել երգի ճաշակը :
Տեղի կ'ունենան՝ երգչախումբի փորձեր (երեքշաբթի), մարմնամարզ (ինգշաբթի), երեկոյթներ (շաբաթ), հայերէնի դասեր (հինգշաբթի առաւօտները)
Տեղեկութեանց համար դիմել Ակումբին կեդրոնը, հիմնադիր Ա. Լ. Ա.
ՁԵՒԱՆ, **22, Rue Richer, Salle des Réunions, Paris:**

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՍԱՐԻ. ՕՐՈՒԱԾԱՄ

Ամսագրին երրորդ թիւը, (Մարտի) հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Խմբ. ԽՄԲԱԳՐԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԸ,—Մկրտիչ Պարսամեան, ՇԻՐՎԱՆԶԱՏԻ.— Վ. Մալէգեան, Մ. ԹՆՇԱՂ.— Հրաչ Սարգիսեան, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՊՈՒՇԿԻՆԻ.— Ա. Սարեան, ՓԻՔԱՆՏԻԼԼՕ.— Սփինքս, ԼԱՒՈՒՐԵԱՆ ՇԱՀԱԹԸ.— ՋարթՈՂ ՔԵՐԹՈՒՈԱԾ.— Ա. Աղնաւուր, Ա. ՅՈՎՈՒՀԱՆՆԵՍԵԱՆ.— Լ. Հ. Երէց ՔԱՖՖԻ.— Ա. Այազեան, ԴԻՐՔԵՐ ԴԷՄԴԵՐ,
Ջվճարող բաժանորդներէն կը խնդրուի վճարել իրենց բաժնեգիները:
Բաժանորդագրութիւնն է.— Ֆրանսայի համար տարեկան 30 ֆրանք, Արտասահմանի համար 40 ֆրանք : Դիմել՝ M. et M. BARSAMIAN
30, Rue Drouot, Paris (9):

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ինի Լի Մոնիլիոնի Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան ժողովը 3 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Պ. Գարակեօզեանի սրահին մէջ, 45 բիս տը լա ՏԷֆանս: կը հրաւիրուին անդամներն ու հաճախակիրները: Ներկայ կ'ըլլայ Գնդ. Ֆ. Պաղտասարեան եւ կը խօսի միութեան նպատակներու շուրջ:

Ինի Լի Մոնիլիոնցի Ֆ. Շ. Կ. Խաչի վարչո ի ւնը ժողովի կը հրաւիրէ անդամներն ու անդամուհիները 3 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, ի դպրոցն մէջ կա եւ որ օրակարգ: վարչութեան որոշումն է:

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi
ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի կէսօրէ ժամը 3ին, իսկ կէսերնները ժամը 8.30ին:

ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊԻ ՀԵՏ

2.— ԵՐԵՔ ՍՈՒԼԹԱՆՈՒՀԻՆԵՐԸ— ՖԵՀԻՍԷ, ԽԱՏԻՃԷ, ՖԱՔԻՄԷ

Գրեց՝ ՀՄԱՑԵԱԿ ԽՈՍՐՈՎԵԱՆ

1912ի վերջն էր, երեք սուլթանուհիները, Պոլսոյ նախկին դատարանին քաղաքային առաջին ճիւղին առջեւ բացի դատ մը, որ, — տրուած ըլլալով երկու կողմերու պետական եւ ընկերային դիրքը, դատին առիթ տուող դէպքերուն պատմական դրոշմը, ինչպէս նաեւ դատավարութեան ընթացքին յուզուած խնդիրներուն ախտաճանաչման նկարագիրը, — Թերեւս նախընթաց ունեցած չըլլայ Թուրքիոյ դատական տարեգրութիւններուն մէջ :

Դատախազ կողմը, արդելափակման մէջ մեռած գահընկէց Թագաւորի մը աղջիկները... Դատախազեալ կողմը՝ նոյն Թագաւորին գահը յափշտակող Ապտիւլ Համիտ եւ իր կարգին Ապտիւլ Համիտի հարստութիւնը յափշտակող ելեւմտական նախարարութիւնը... Պահանջուած գումարը՝ մէկ միլիոն ոսկի, որ կը ներկայացնէր Սուլթան Մուրատի 30 տարուան տարեթերաձուները, սահմանուած՝ 1876ի երեսփոխանական ժողովի մասնաւոր մէկ օրէնքովը, բայց ամբողջովին զանճուած եւ իւրացուած Ապտիւլ Համիտի կողմէ... Դատախազեալներուն իրր փոխանորդ՝ դատարան ներկայացաւ փաստաբան, միանգամայն եւ բեսփոխան, Մահմուտ Մահիր էֆէնտի եւ ընկերը Գուտուսի էֆէնտի : կարգացուեցաւ սուլթանուհիներուն խնգրագիրը . անմիջապէս յետոյ խօսք առի եւ դատին խորը մտնելէ առաջ, կոչ մը ուղղեցի նախագահին եւ միւս երկու դատաւորներուն : «Այս դատը հասարակ դատ մը չէ, ըսի, ոչ ալ իմ պատասխանատուութիւնս՝ հասարակ պատասխանատուութիւն մը: Նշաններ կ'երեւան Թէ ձեր վրայ ճնշում պիտի բանեցնեն վիճեցնել տալու համար սուլթանուհիներուն դիրաւունքը: Դուք պիտի նեղուիք ձեր դատաւորի անկողմնակալութեանը մէջ եւ ձեր քաղաքացիական քաջութիւնը դառն փորձերու պիտի ենթարկուի: Սուլթան Մուրատի զաւակները կը սիրեն յուսալ Թէ Ապտիւլ Համիտի հրամանովը Միհտհատ փաշան եւ ընկերները իբր Սուլթան Ազդիզի սպանիչ մահուան դատապարտող սորկահոգի դատաւորներուն ամօթալի յիշատակը պիտի կրնաք մոռցնել տալ՝ պարկեշտ մարդու եւ անողոք դատաւորի ոգի ցոյց տալով »:

« Դատարանը, հաստատեց նախագահը ուժեղ ձայնով մը, օրէնքի հրամանին միայն պիտի անսայ »:

Յետոյ, կրկին խօսք առնելով, դատին ծագում տուող պարագաները պարզեցի : Մահիր էֆէնտի յետագադում պահանջեց դատին հիմնական կէտերը ուսումնասիրելու եւ իր պաշտպանողականը պատրաստելու համար : Հաւանեցայ :

Մէկ ամիս վերջ — նշանակուած օրը — կրկին յետագդում պահանջեց՝ միեւնոյն պատրուակով : Դժկամակելով համակերպեցայ: Բայց, երբ, երրորդ անգամ ըլլալով կրկնեց միեւնոյն յանկերգը՝ «Ոչ», պատասխանեցի: Հակառակորդին նպատակը սին պատրուակներով դատավարութիւնը խափանել էր, միթէ կարելի՞ էր երեւակայել փաստաբան մը, որ այս տեսակ կարեւոր դատ մը վրան առնէ՝ առանց խնդիրը ուսումնասիրած ըլլալու եւ դատարան ներկայանալ, առանց հիմնապէս պատրաստուած ըլլալու, ըսի: Այդ պահուն նախագահ - հին երկու կողմը նստող դատաւորները ծռեցան դէպի անոր թիկնաթոռը եւ սկսան խօսիլ ականջին. խօսակցութիւնը երկարեցաւ, նախագահը նեղացած երեւոյթ ունէր, քաչուեցան խորհրդակցութեան սենեակը, ժամերով չերեւցան: Վերջապէս, իրիկուան մօտ, հաղորդեցին որոշում մը, մեծամասնութեամբ արուած, որուն համեմատ դատը կը յետաձգուէր երկու ամիսով: Նշանները մեր կողմին աննպաստ կ'երեւային ...

(6) (Շար.)

ՄՄՔ.— Տես Յառաջ 23 մարտ:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՀԱՐԱԶԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 3 ԱՊՐԻԼ SAMEDI 3 AVRIL 1937

ԺԷ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3386

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԹԱԼԻՆ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԽՐԱՏԵԼ...

—o—

Կը յիշէք անշուշտ,— «Հանճարափայլ Առաջնորդ»ը պատմական ճառ մը խօսած էր Կեդր. Կոմիտէի լիագումար նիստին մէջ, կուսակցական եւ պետական կեանքի զանազան երեւոյթներու մասին :

Ճառը խօսած էր մարտ 3ին, բայց եւրոպական մամուլին հաղորդուեցաւ մարտ 28ին :

Նոյն « արագութեամբ », Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը ապրիլ 1ին կը հաղորդէ վակման ճառը, որ խօսուած է մարտ 5ին եւ որուն ամփոփումը դեռ երէկ երեւցաւ եւրոպական մամուլին մէջ :

Զբրքրենք այս արտակարգ յապաղման պատճառները, եւ անմիջապէս անցնինք ճառին բովանդակութեան, որ կը կազմէ համաքաղաքական մը՝ պիտանի եւ անպիտան գիտելեաց :

Ինչպէս նախորդը, այս ճառն ալ մասնաւորապէս կը ծանրանայ Թրոցքիական չարժումին վրայ, անոր համեմատ բանաձեւելու համար դասերն ու մանաւանդ խրատները :

Եւ իսկապէս, խրատական մը կը կազմէ Սթալինի այս ճառը, արձնութեան հետ, չափաւորութիւն քարոզելու համար: Կը թուի թէ նորէն իր ականջին հասած են ըմբոստացուցիչ «քեալլադէօզութիւնները», կուսակցական եւ վարչական մաքրագործումներու առթիւ, ինչպէս, տարիներ առաջ, երբ նոր կը հաստատուէին հատուածական տնտեսութիւնները (կոլխոզ) :

Այսպէս է որ, հարցումը տալով եւ պատասխանն ալ եռեւէն հասցնելով, կը յանձնարարէ՝ Թրոցքիականները դատած եւ վտարած առեն, իւրաքանչիւր պարագայ քննել առանձին:

Իր կարծիքով, պէտք չէ միեւնոյն գծին վրայ դնել, զարնել եւ արմատախիլ ոչնչացնել ճշմարիտ Թրոցքիականները, եւ անոնք որ երբեմն կապեր ունեցած են այդ չարժման հետ, բայց երկար առենէ ի վեր բաժնուած են:

— «Մեր պատասխանատու ընկերներուն մէջ կան որոշ թիւով նախկին թրոցքիականներ որոնք շատոնց ազատած են այդ կապերէն եւ պայքար կը մղեն թրոցքիականութեան դէմ, ոչ պակաս եւ նոյնիսկ աւելի լաւ քան մեր կարգ մը պատասխանատու ընկերները որոնք նախապէս առիթ չեն ունեցած այն կողմը հակելու : Անպուշութիւն պիտի ըլլար այժմ վարկաբեկել այդպիսի ընկերները »:

Աւելի ազդու օրինակ մը տալու համար, Սթալին յայտարարեց թէ 1927ի քուէարկութեան առեն առ առաւելն 12,000 հոգի երեւան ելան իբրեւ համակիր Թրոցքիականութեան, մինչդեռ տասնեակ հազարաւորներ վտարուած են կուսակցութենէն :

Քանի մը հատուածներ եւս իր խրատներէն, որոնք չափէն աւելի «հայրական» կ'երեւան, բաղդատելով իր բուն գործերուն հետ :

1· Պէտք է ջնջել նեպոտականութիւնը, բոլոր բանուորներն ընտրելով կարողութեան եւ քաղաքական արժանիքի հիման վրայ:

2· Լսեցէք ժողովուրդին ձայնը, փոխանակ ձեր գրասենեակներուն մէջ նստելու եւ հրամաններ արձակելու :

3· Մէկդի դրէք անսիրտ վերաբերումը անհատ անդամներու հանդէպ, վտարումներ կատարած առեն:

4· Սխալներու ճանաչումը վտանգաւոր չէ, այլ կ'օգնէ զարմանները գտնելու :

5· Կատարուած գործը պէտք է վերստուգման ենթարկուի ոչ թէ վերէն, այլ զանգուածներու քննադատութեամբ :

6· « Գործը լաւ վարել՝ կը նշանակէ լուծում գտնել խնդիրներուն: Արդ, կարելի չէ արդար լուծում մը գտնել առանց ընկատի առնելու զանգուածներուն փորձառութիւնը, բանի որ անոնք իրենց ուսերուն վրայ կը կրեն մեր ղեկավարութեան արդիւնքները: Խնդիրներուն արդար լուծում մը գտնելու համար, անհրաժեշտ է միացնել ղեկավարներուն եւ զանգուածներուն փորձառութիւնը »:

Աւելորդ է կրկնել թէ այս բոլոր թելադրութիւններն ու խրատները կապ ունին նոր սահմանադրութեան հետ, որուն գործադրութիւնը բազմաթիւ դժուարութիւններ կը ներկայացնէ, հաստատուած կարգուսարքին մէջ :

Դժուարութիւնները ակներեւ են մանաւանդ անոր համար որ, Թուղթի վրայ մշակուած սահմանադրութիւնը շատ բան կը խոստանայ ինչպէս ռուս ժողովուրդին, նոյնպէս 11 «դաշնակից հանրապետութեանց »:

Եթէ զանգուածները տարին հաւատան, կրնան փորձուիլ քիչ մը լայն շունչ առնելու : Ամէն պարագայի մէջ, կրնան դեր մը կատարել յառաջիկայ ընտրութեանց մէջ, քանի որ բոլշեւիկեան կուսակցութեան անդամներուն թիւը 2 – 3 միլիոնէն աւելի չէ, 165 միլիոնին մէջ :

Իսկ իրականին մէջ, Սթալին եւ իր ողջ ձգած սակաւաթիւ ղեկավարները գիտեն թէ ի՛նչպէս պիտի գործադրուի սահմանադրութիւնը, որպէսզի անսասան մնայ « տէր ու պաշտպան Առաջնորդ»ին գահը, նոյն իսկ աւելի ամրացնելով անոր պատուանդանը :

Պատները անհրաժեշտ են իբրեւ օրօր, պարբերաբար, վարդուցելու համար աչքերը, որպէսզի կարելի ըլլայ չունչ առնել մէկ անակնկալէն միւսը :

Դեռ թարմ են 29 գնդակահարութեանց ցնցումները, եւ դեռ երրորդ դատ մը կարգի կը սպասէ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՓՈՔՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

—·—

Բացատրութիւններ կը պահանջուին Եուկոսլաւիոյեն

—·—

Ինչպէս հաղորդած էինք, հինգշաբթի օր Պելկրատի մէջ բացուեցաւ Փոքր Համաձայնութեան խորհրդաժողովը, որուն կը մասնակցին երեք պետու - Համաձայնութեան արտաքին նախարարները: Առաջին ժողովն է այս, անցեալ սեպտեմբերէն ի վեր: Արդ, վերջին վեց ամսուան միջոցին Եուկոսլաւիա միակողմանի դաշինքներ կնքած ըլլալով Պուլկարիոյ եւ Իտալիոյ հետ, զրոյց չրջեցաւ թէ Փոքր Համաձայնութիւնը խախտած է :

Այս տեսակէտով իսկ, մասնաւոր կարեւորութիւն կը ստանար Պելկրատի խորհրդաժողովը: Թէեւ պաշտօնական զեկոյցները լաւատես կ'արտայայտուին, բայց իրազեկներ կը հաւաստեն թէ ժողովը բաւական յուզումնալից եղած է: Ժողովը հազիւ բացուած, Չեխոսլովաքիոյ արտաքին նախարարը, Պ. Քրոֆթա դանգատեցաւ թէ Եուկոսլաւիա չեղած է ընկալեալ սովորութիւններէն, նախապէս լուր չտալով Իտալիոյ հետ ծրագրուած դաշինքի մասին: Ցետոյ հասկցուցած է թէ անշուշտ միեւնոյն սխալները պիտի չկրկնուին, երբ դաշնագիր մըն ալ Հունգարիոյ հետ կնքուի :

Իսկ պաշտօնական տեղեկութիւնները կ'ըսեն թէ Եուկոսլաւիոյ նախարարին բացատրութիւնները բաւական համարուելով, ժողովը հաստատեց թէ Իտալիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ դաշնագիրը չի խախտեր Փոքր Համաձայնութեան միջեւ կնքուած յանձնառութիւնները:

Երեք արտաքին նախարարները յետոյ զրաղեցան միջազգային խնդիրներով եւ մասնաւորապէս Եւրոպայի կացութեամբ : Սալանիական հարցին առթիւ, խորհրդաժողովը նորէն քննեց Եւրոպայի ապահովութեան կազմակերպութեան խնդիրը: Օրակարգին վրայ կը գտնուէին նաեւ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ խնդիրները: Այս առթիւ նորէն հաստատուեցաւ թէ երեք պետութիւնները, — Ռումանիա, Եուկոսլաւիա եւ Չեխոսլովաքիա, հակառակ են նոր Լոքառնոյի մը :

Սպանիական ճակատին վրայ

—·—

Վերջին լուրերու համաձայն, Սպանիոյ ըմբոստները յառաջ կը խաղան Պիլպաոյի ճակատին վրայ, իսկ կառավարական զօրքը մեծ գործունէութիւն կը ցուցնէ Պուլկոսի նահանգին մէջ, ուր կը գտնուի ապստամբներուն մայրաքաղաքը: Երկու կողմերն ալ յաջողութիւններ կը հաղորդեն: Ազգայնական հրամանատարութիւնը կը ծանուցանէ թէ դէպի Պիլպաօ յառաջխաղացութիւնը սկսաւ գաղտնապէս, առտուն արշալոյսին: Վաթսուն օդանաւեր ռմբակոծեցին կառավարական զիրքերը, մինչ հետեւակազօրքը արագօրէն յառաջ կը խաղար: Պասքեան լեռնականները կատաղի դիմադրութիւն մը ցոյց տուին : Հեռագրի մը համաձայն, ապստամբները միայն 36 քիլոմեթր հեռու են Պիլպաոյէն :

Զօր. Մոլա օգնական զօրք ստացած է, մօտ 15,000 հոգի: Մատրիտի ճակատին վրայ եւս բուռն կռիւներ կը մղուին: Կառավարական զօրքը նոր դիրքեր գրաւած է Կուատալախարայի ճակատին վրայ :

**** Ֆրանսայի ծովային նախարարութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց, ազդարարելով թէ ֆրանսական մարտանաւերը ի հարկին զինու զօրութեամբ պիտի պաշտպանեն իրենց նաւերը՝ սպանիական մարտանաւերուն դէմ եւ Ֆրանսայի ծովեզերեայ մարտկոցները կրակ պիտի բանան, եթէ սպանիական մարտանաւեր գործեն ֆրանսական ջուրերուն մէջ: Այս ազդարարութիւնը մեծ տպաւորութիւն գործեց միջազգային չրջանակներու մէջ, մասնաւորապէս ուղղուած ըլլալով ապստամբներուն դէմ :*

**** Փարիզի սպանիական դեսպանը բողոքագիր մը յանձնեց Ֆրանսական կառավարութեան, յայտնելով թէ Իտալիա խախտած է Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին 10րդ յօդուածը, քանի որ իտալացի զինուորներ կը գտնուին սպանիական ցամաքին վրայ: Բողոքագիրը խմբագրուած է ուժգին բառերով, բայց չի խօսիր Ա. Դ. Միութիւնը արտակարգ նիստի մը հրաւիրելու մասին, որովհետեւ վերջին երկու չաբաթներու ընթացքին թէ Ֆրանսա եւ թէ Անգլիա հասկցուցած են որ համաձայն չեն փրնտել փոխադրելու սպանիական խնդիրը: Նոյնիսկ բողոքագիր մըն ալ անգլիական կառավարութեան յանձնուած է :*

Արաբ անտեսակիչի մը սպառնալիքները

—o—

Փախստական Քավուքճի, որ ինքզինքը կ'անուանէ «Պաղեստինի արաբ ահաբեկիչ խումբերուն հրամանատարը», իր կենսագրութիւնը գրել տուաւ աթաբերէն Թերթերու մէջ, ինչ որ դժգոհութիւն կը պատճառէ նոյնիսկ արաբ վարիչներուն :

Եղած հրատարակութենէն կ'երեւայ որ Քավուքճի Ֆրանսացիներուն եւ Անգլիացիներուն դէմ կը դաւադրէր Մօսուլոր Արեւելքի մէջ, 1925էն սկսեալ : «Հրամանատար»ը կը յայտարարէ թէ մինչեւ որ Արաբներու տրտունջներուն դոհացում չտրուի, նոր ապստամբութիւն մը պիտի պայթի 18 ամիսէն, չատ աւելի ծանր քան նախորդը:

Քավուքճի Թրքական բանակին մէջ ծառայած է Մեծ Պատերազմին, մասնակցած է Տիւրզիներու ապստամբութեան Ֆրանսայի դէմ (1925), Արաբիա փախած եւ միացած է Իպնը Սաուտի դէմ սարքուած ըմբոստութեան մը, աքսորուած է, յետոյ Իրաքի բանակին մէջ ծառայած, եւ վերջերս ալ Իտալիոյ դէմ կռուած՝ Եթովպիոյ մէջ: 1934ին խումբ մը արաբ երեւելիներու ներկայացուցած է ծրագիր մը՝ Սուրիան եւ Պաղեստինը Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ հովանաւորութիւններէն ազատելու համար: Իրաքի, Սուրիոյ եւ Անդրյորդանի մէջ կազմակերպած հրոսախումբերը կը դործածէր յեղափոխութիւն մը յարուցանելու Պաղեստինի մէջ :

—·—

ՄԻՒՇԻՒ ԻԶԶԻԹ ՓԱՇԱ, օսմ. կայսրութեան հին փառքերէն մէկը, մեռաւ Պոլսոյ մէջ: 73 տարեկան էր: Զինադադարին մեծ - եպարքոս նշանակուեցաւ Սուլթան Վահիտէտտինի կողմէ : Ներքին եւ արտ. նախարար էր քամալական իշխանութեան հաստատումէն առաջ, բայց չյարեցաւ նոր չարժումին :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԾՐԱՐԸ ԿԱՌՆԷՒԻՆ, ՃԵՐՄԱԿ ԷՐ, ԵՑ ՂՐԿԵՑԻՆ՝ ՍԵՒՑԱԻ

—·—

Կը ճանչնա՞ք Հ· Մկրտիչ Պօտուր - եանը,— վարդապետ, մատենագիր, հրապարակագիր, բարոզիչ, հեղի - նակ «Հայկական Հանրագիտակ»ի մը, ուր ուզածդ կրնաս գրել եւ տպել տալ, էվել - պակաս տիտղոսներով, իբրեւ երեւելի մարդ, հասցէդ ալ՝ տակը:

Միշտ աշխոյժ եւ հնարամիտ, մեր բարեկամը մանրանկար թերթ մը կը հրատարակէ Պուէրէշի մէջ, «Հայ Մամուլ» (շաբաթաթերթ, բառակուսի ծալուած) :

Երէկ, տիւանդրքի պահուն, ինչ - պէս կը գրէին պատերազմէն առաջ, աչքէ անցուցի վերջին թիւը, եւ ի՞նչ տեսնեմ,— սե՛ւ լուր մը Հայաստա - նէն :

Խորագիրն անգամ սարսուռ կ'ազ - դէ :— «Սեւ գիրը Հ· Հայաստանէն». վրան ալ «տխուր իրողութիւններ» : Հապա խմբագրականը ...

Նոյնութեամբ կ'արտասպեմ, որ - պէսզի իմանաք թէ «բանը ինչումն է»·

— « Ոչ նամակ մըն է, ոչ ալ Հ· Հայաստանէն:

Կը յիշեն մեր ընթերցողները թէ 1935ին որքան հոգեկան հրճուանք զգացինք երբ մեր երեւան մայրաքաղաքէն առաջին նամակը առինք: Գրա - պալատին դիրեկտորն էր որ կը զրէր· այդ նամակը եւ ուրիշներ՝ ուրախու - թեամբ հաղորդեցինք մեր ընթերցող - ներուն :

Գրքեր ու թերթեր կ'ընդունէինք այդ չրջանին, ու մենք փոխադարձ կը զր - կէինք մեր Գրադալատին: Մեր մեծ մեծ բանասէր լեզուաբան փրօֆ· Ա - ճառեան, բաց քարտով ու հին ուղղա - գրութեամբ կը թղթակցէր մեզ հետ· այդ առեններուն Հ· Հայաստանի դէմ արտայայտուողները կը դատապար - տէինք: Իսկ հիմա՞:

Ետ կը ստանամ իմ մէկ տպագրա - կան առաքումը : Մոսկուան մեր ու մեր երեւանի մէջտեղը կեցած իբրեւ պահակ՝ հայ անմեղ գիրն իսկ թոյլ չի տար որ մեր երկիրն հասնի· ու յանձնարարեալ ծրարը ետ կուգայ ...

Խանճեանի մահէն եւ մեր հայրենա - սէր գրագէտներու չնորհազրկումէն ետք ոչ միայն մեր, այլ եւ Ռոմակ· Ազատական Թերթերը կոտրած սրտով կը վերաբերուին Հ· Հայաստանի հանդէպ: Զօպանեանէն աւելի ո՞վ կը Հ· Հայաստանի սերտօրէն եւ խանդավառանքով փարող, եւ ա՞յժմ:

Մենք որ հեռու մայրենի հողէն՝ հայրենիքէն եկած թերթերով կը խանդավառուէինք, այսօր հայ ոգիէ զուրկ ղեկավարներու չնորհիւ այդհո - գեկան անունդէն ալ զրկուած կը մը - նանք :

Ցաւալի իրականութիւն » (28 մարտ) :

Լուսաբանուեցաւ, ուրեմն:

Քանի վարդապետին նամակներն ու գիրքերը երեւան կը հասնէին, եւ փո - խադարձաբար ծրարներ՝ իրեն, լա՛ւ էր կացութիւնը: Իսկ հիմա երբ ետ կը ղրկեն, սեւցաւ: Մանաւանդ որ, ետ ղրկողն ալ Մոսկուան է:

Յիմարական չէ՞ Մոսկուայի այս ա - րարքը:

Ահա նոր թշնամի մըն ալ շահեցաւ, — հակայեղափոխական, թրոցքի - գինովիեւական, բուրժուա - նացիո - նալիստ, դաշնակ - մենշեւիկ, իմպե - րիալիզմի ագէնտ Պօտուրեան ...

Մոսկուան ալ, երեւանն ալ կրնա - յին հարիւրներով բանտարկել, աքսո - րել, մինչեւ անգամ գնդակահարել եւ ուրիշ «չեղափոխական» շահատակու - թիւններ կատարել: Այդ բոլորը ո - չինչ: Սակայն ծրար ետ ղրկել ...

— « Մոսկուան մեր ու մեր երեւա - նի մէջտեղը կեցած իբրեւ պահակ՝ հայ անմեղ գիրն իսկ թոյլ չի տար որ մեր երկիրն հասնի ... »

Չէյ վա՛ղս, վարդապետ, լա՛ց, լա՛ց, իսկապէս որ «դուման պատեց Ալագեազ »:

ՎԱՀԷ

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒՄԸ

Երէկ հաղորդած էինք թէ Սէնի նահանգային ժողովը եւ կառավարութիւնը համաձայնած են, աւելցնելու համար գործազրկութեան նպաստը՝ նահանգին մէջ (օրական 2 ֆրանք գործազուրկին, 1 ֆրանք՝ կնոջը, 50 սանթ· իւրաքանչիւր զաւկին) :

Երէկուան Թերթերը հաստատելով այս տեղեկութիւնը, կը գրեն թէ Սէնի նահանգապետը հրամանագիր մը պիտի հրատարակէ այս մասին· իսկ յաւելումը պիտի հաստատուի կառավարական հրամանագրով մը, գործադրուելու համար ամբողջ երկրին մէջ :

ԳԱՐՆԱՆԱՑԱՆԻ ՅԱՊՂԱՂՈՒՄԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԷՋ

«Ոճիր պետութեան շահերուն դէմ»

« Փրաւտա», Մոսկուայի կուսակցական օրկանը, խմբագրականով մը կ'ազդարարէ հարաւային չրջանի կուսակցական եւ տեղական իշխանութեանց թէ գարնան ցանքերու որ եւ է նոր յապաղում պիտի համարուի «ոճիր պետութեան շահերուն դէմ»:

Իսկապէս, ցանքերու ձգձգումը մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ պաշտօնական չրջանակներու մէջ, որոնք կը վախնան թէ հարիւր հազարաւոր Թոն ցորեն պիտի կորսուի այս տարուան հունձքին համար, պարզապէս այս պատճառով :

Այս տարի գարունը բացառապէս կանուխ սկսաւ հարաւային Ռուսաստանի մէջ, եւ օդին վիճակը այնքան նպաստաւոր է որ հարաւային Ուկրայնայի եւ հիւսիսային Կովկասի մէջ ցանքը կրնար լրանալ մարտի վերջը: Մինչդեռ մարտ 25ին անցեալ տարի ցանուած տարածութեան մէկ չորրորդը միայն ցանուած էր,— 5,500,000 արտաւար, փոխան 20,000,000ի : Այժմ վտանգը այն է որ տաք եւ չոր եղանակը կանուխէն կը սպառնայ այդ չրջաններուն : Խորհրդային Թերթերը կը գրենէ Ազովի չրջանինմէջ (Սեւ ծով)որուն մաս կը կազմեն Քուպանի Խազախներու ցորենագետ տափաստանները եւ Տօնի տափաստանին մէկ մասը, տարեկան ցանքի ծրագրին մէկ ութերորդը միայն կատարուած է: Կառավարական չրջանակները շատ չղագրգռուած են անցեալ տարուան հունձքին անբաւականութեան պատճառով: Այս տարի աւելի ծանր է մտահոգութիւնը: Այս առթիւ Թղթակիցը դիտել կուտայ թէ տեղական պաշտօնեաները այնքան զբաղած էին իրենց եւ ուրիշներու Թերակատարումները մատնանշելով եւ բանաձեւերը քուէարկելով որ, ժամանակ չունեցան իրական աշխատանքի համար :

—o—

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԸ մայիս 26ի նիստին մէջ պիտի ընդունի Եգիպտոսի Թեկնածութիւնը, իբրեւ անկախ պետութիւն: Այս առթիւ կը կարծուի թէ ժողովականները առիթէն պիտի օգտուին, ճանչնալու համար Եթովպիոյ իտալական կայսրութիւնը (կցումը Իտալիոյ): Արդէն կարեւոր Թիւ մը կը ներկայացնէն այն պետութիւնները որոնք փաստօրէն ճանչցած են այս իրականութիւնը : Ամէն պարագայի մէջ, Իտալիա պիտի չմասնակցի Ազգաժողովին աշխատանքներուն, մինչեւ որ ճանաչման խնդիրը չլուծուի :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԻ ՀԱՅԱՀՈՒՅՍ ԱՐՔԱԼ

ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԻ ՀԱՅԱՀՈՒՅՍ ԱՐՔԱԼ

Ինչպես տեսնում ենք, Ներսես Շնորհալին ոչ միայն ուղղափառ հայ եկեղեցու հոգևոր առաջնորդն էր, այլև հայ ժողովրդի ազգային-քաղաքական կյանքի ակտիվ գործիչը։ Նա ձգտում էր հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը ղեկավարել եկեղեցու միջոցով։ Նրա ձեռնարկած միջոցառումները ուղղված էին հայ ժողովրդի ազգային միասնության ամրապնդմանը, հայ եկեղեցու ինքնուրույնության պահպանմանը։

Ներսես Շնորհալին ամենայն հավանականությամբ մահացել է 1173 թվականին։ Նրա մահվան մասին տարբեր տարեգրություններում տարբեր տեղեկություններ կան։ Ոմանք գրում են, որ նա մահացել է Ռշտունիքի Հռոմկլա գավառում, ոմանք՝ Տարոնում, Կարնո գավառում։ Ամենայն հավանականությամբ նա մահացել է Հռոմկլա գավառում, որտեղ էլ թաղվել է։

Ներսես Շնորհալին հայ միջնադարյան մեծ մտածողներից է։ Նրա գրական ժառանգությունը հարուստ է և բազմազան։ Նա գրել է ոչ միայն կրոնական, այլև աշխարհիկ բնույթի երկեր։ Նրա գրչին են պատկանում տաղեր, ներբողներ, մեկնություններ, թղթեր, ճառեր, պատմական երկեր։

Ներսես Շնորհալու գրական ժառանգության մեջ առանձնահատուկ տեղ են գրավում նրա տաղերը։ Նա հայ միջնադարյան տաղերգության ամենանշանավոր ներկայացուցիչներից է։ Նրա տաղերը հիմնականում կրոնական բովանդակության են, սակայն դրանցում արտացոլվել են նաև ժողովրդական կյանքի, բնության, սիրո մասին պատկերացումներ։

Ներսես Շնորհալու տաղերի լեզուն պարզ է, գեղեցիկ, հարուստ ժողովրդական բանահյուսության տարրերով։ Նա լայնորեն կիրառել է ժողովրդական ասացվածքներ, առածներ, հանելուկներ։ Դրանով նա մոտեցրել է գրական լեզուն ժողովրդական խոսվածքին։

Ներսես Շնորհալին նաև մեծ ներդրում է ունեցել հայ գրականության զարգացման գործում։ Նա ստեղծել է նոր ժանրեր, նոր ոճեր, որոնք հետագայում լայն տարածում են գտել հայ գրականության մեջ։

Ներսես Շնորհալու ժառանգությունը մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում ոչ միայն հայ, այլև համաշխարհային գրականության համար։ Նրա գործերը թարգմանվել են բազմաթիվ լեզուների, և նրա անունը հայտնի է ամբողջ աշխարհում։

Ներսես Շնորհալին հայ ժողովրդի մեծ զավակներից է, որի անունը միշտ կապրի հայ ժողովրդի հիշողության մեջ։ Նրա ստեղծագործությունները հարստացրել են հայ գրականությունը և մշակույթը, և նրանք կշարունակեն ոգեշնչել հետագա սերունդներին։

Ներսես Շնորհալին հայ միջնադարյան մեծ մտածողներից է

ՉՈՐՈՂԱՅԻՆ

(ՎԵՊ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ)

Նեղնեղ ինքնաթիռը ... Ինչպես ասում էր, ինքնաթիռը ատամները կրճտացրեց, թռիչքի բարձրությունը մեծացրեց եւ ուղղվեց դեպի ամպերը: Ամպամած էր, որոշ տեղերում ամպերը ծանր էին, ինչպես ջրով լցված սպունգ: Ինքնաթիռը ներս մտավ ամպերի միջից, ինչպես ներս է մտնում ձուկը ջրի տակ: Ամպերի միջից դուրս գալուց հետո ինքնաթիռը ուղղվեց դեպի հարավ-արեւելք:

— Իսկ ինչո՞ւ հենց այդ ուղղությամբ, — հարցրեց Ալեքսանդրը:

— Որովհետեւ այդ ուղղությամբ է գտնվում Ղարաբաղի Ղարաբուլաղ գյուղը, — պատասխանեց Ինքնաթիռը:

— Ղարաբուլաղ, — կրկնեց Ալեքսանդրը: — Ինչ-որ ծանոթ անուն է, բայց չեմ հիշում, թե որտեղ եմ լսել:

— Ես էլ չեմ հիշում, — ասաց Ինքնաթիռը: — Ես էլ չեմ հիշում, թե որտեղ եմ լսել: Ես միայն գիտեմ, որ Ղարաբուլաղ գյուղում ապրում է Ալեքսանդր Ղարաբուլաղցին, որի հետ ես ուզում եմ հանդիպել:

— Ես էլ եմ ուզում հանդիպել Ալեքսանդր Ղարաբուլաղցու հետ, — ասաց Ալեքսանդրը:

— Ես էլ եմ ուզում, — ասաց Ինքնաթիռը:

— Ես էլ ...

— Ես էլ ուզում եմ հանդիպել Ալեքսանդր Ղարաբուլաղցու հետ, — ասաց Ալեքսանդրը: —

Տիւրքիոյ եւ դժգոհութիւնը Սուրիոյ դէմ

Դամասկոսէն կը հեռագրեն Թանի, ապրիլ 1 թուակիռվ.— Վերջերս անհամաձայնութիւններ ծագեցան սուրիական կառավարութեան եւ ձէպէլը Տրիւզի երեւելիներուն մէջէն: Այս վերջինները տիւրզի կառավարիչի մը անուանումը կը պահանջէին: Ներկայ Սուրիացի կառավարիչը, Նասիպ պէյ Ալպաքրի Դամասկոս գնաց, իր կառավարութեան իմացնելու համար այս պահանջը, իբրեւ փոխանորդ ձգելով ներքին գործերու տիւրզի տեսուչը: Այս միջոցին չարժման վարիչը, Հասան պէյ էլ Աթրաչ, աքսորական Սուլթան փաշա էլ Աթրաչի աջակցութեան դիմեց, եւ նախորդ յեղափոխութեան վարիչը չահեւորութեան խորհուրդ տուաւ: Սուլթան էլ Աթրաչ այս առթիւ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ Ամման Հավասի թղթակցին.— «Իբրեւ պետը Սուրիոյ յեղափոխութեան, ես բացատրեցի ազգականիս թէ մեր հիմնական նպատակը պէտք է ըլլայ Սուրիոյ միութիւնը եւ թէ ձէպէլը Տրիւզի չահը կը կայանայ այդ միութեան մէջ»:

Հակառակ այս իմաստուն խորհուրդին, երեւելեաց ժողովը պահանջեց որ կառավարիչ նշանակուի Հասան պէյ էլ Աթրաչ: Դամասկոսի կառավարութիւնը միջոցներ կը խորհի, միտքերը հանդարտեցնելու եւ թիւրիմացութիւնները փարատելու համար:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂՈՎ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ 15,000,000 փամփուշտ ապսպրած էր Նորվեկեան գործարաններու, բայց կառավարութիւնը արգիլեց գործադրութիւնը, երբ 4 միլիոնը Օսլո հասաւ, չզենաւ դրուելու համար: Այս արգելքին պատճառ կը համարուի միջազգային կացութիւնը: Նորվեկիոյ ազգ. պաշտպանութեան նախարարութիւնը կ'ըսէ թէ ուրիշ պատճառ մըն ալ կայ, սակայն չի կրնար յայտնել:

ՎԻԵՆՆԱՑԻՆ ՊԱՂՏԱՏ հասաւ գեղանի Գերմանուհի մը, որ նշանուած է Իրաքի սպայակոյտի նախագահին՝ Զօր. Պէքիր Սըտքըի հետ: Մինչեւ սահմանագլուխ դիմաւորելու գացած էր սպայ մը: Համաձայն իսլամական սովորութեան, աղջկան անունը չի յայտնուիր: Պէքիր Սրտքը զայն գտած էր Վիէննայի մէջ, անցեալ ամառ:

ԱԶԳ. ՊԱՐԳԵՒԱԺՈՂԻ Դ. վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ ապրիլ 15ին, ժամը 17.30ին (եւ ոչ թէ ժամը 21ին, ինչպէս նախորդ վիճակահանութեանց առեն):

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ մը երեւան հանուեցաւ Փարիզ - Նիս չոգեկառքի տոմսակներուն մէջ: Տարիներէ ի վեր վերադարձի տոմսակներ կը տրուէին, չնորհիւ զանազան մեղսակցութեանց:

ԻՏԱԼԱՑԻ ՕԴԱՆԱԻՈՐԴ Ֆուրիօ Նիքլօ ապրիլ 1ին կոտրեց արագութեան համաչխարհային մրցանիշը, ժամական մէջինը հասցնելով 517 քիլոմեթր 836ի: Նախորդ մրցանիշը կը պատկանէր Ֆրանսացի Առնուի, որ 1935 օգոստոս 10ին կտրած էր ժամական 476 քիլ. 316:

ՆՈՎԻԼԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿի թեկնածու առաջարկուած է Կանտի, Հնդիկներու հռչակաւոր առաջնորդը:

16 ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՏԱՆԻ ՄԸ, Մորիս Պոուաո, 1914ին իր մեծ եղբօր ինքնութեան թուղթերը գողնալով, զինուոր գացած էր, հայրենիքին ծառայելու համար: Երեք եղբայրները մեռան առաջնագիծին վրայ, հայրը՝ սրտի ցաւէն՝ իսկ ինքն՝ ալ չիմարանոց մը ինկաւ ուր մեռաւ չորս տարի վերջը: Մայրն ալ վշտէն մեռաւ եւ մնաց միայն աղջիկ մը: Այս քաջ տղուն յիշատակը յարգելու համար նամականագրշմ մը հրապարակ հանուեցաւ:

ՊԱՆՕՐԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ծառայողները ժողով մը գումարելով, որոշեցին պնդել հետեւեալ պահանջներուն վրայ.— Ցաւելուստ աչխատավարձի, ընդհատ ննջեցի եւ պարգեւի (փուտպուտա):

Կառավարական իրաւարարը 12 առ հարիւր յաւելուստ որոշեց փոխադրութեանց բանուորներուն համար:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան

Տեղի կ'ունենայ 14 Ապրիլ, կիրակի, ժամը 3ին,

SALLE DE GÉOGRAPHIE *սրահին մէջ,* 184 Bld. St. Germain

Կր խօսի Ֆրանսերէն Պ. ՀՐԱՆՏ ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ

Նիւթ ունենալով «La guerre Arménienne et ses enseignements 1914—1921»

Տեղի կ'ունենայ փոքրիկ գեղարուեստական բաժին:

ՅԻՇԱՏԱՏԻՍ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան ժողովը 3 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Պ. Գարակեօզեանի սրահին մէջ, 45 Բիւ տը լա ՏԷՖանս: Կը հրաւիրուին ա գաւմներն ու հաճախիրները: Ներկայ կ'ըլլայ գնդ. Տ. Պաղտասարեան եւ կը խօսի Միութեան նպատակներու շուրջ:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ֆ. Շ. կ. խալի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ անդամներն ու անդաւոհիները 3 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, իրենց սրահին մէջ: կարեւոր օրակարգ: վարչութեան ընտրութիւն:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԷՕ-ՔԱՇԱՆԻ Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը 3 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ակումբին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ, ՑԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած

Փարիզի Հարաւ. շրջանի «Ցառաջդիմասիրաց» միութեան կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

4 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ, 150 Route d'Orléans ի սրահին մէջ,

Առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

ՀԻՒՍՆԴՅԵՍ

կատակերգութիւնը մէկ արարով:

Արտասանութիւններ, խմբերգներ, անակնկալներ: ԹԱՆՈ ՈՒ ՊԱՐ,

Մուտք՝ 3 ֆրանք:

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐ—ՑԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Պանեէօ-Քաշանի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

կիրակի, 11 Ապրիլ, ժամը 4էն մինչեւ կէսգիշեր,

CHEZ BOIVIN *ի սրահին մէջ,* **25bis Ave. de la République Montrouge,** *մէթրօ* **Porte d'Orléans** *ի մօտ*

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ԼԵՒՈՆ ՋՈՐՄԻՍԵԱՆ

Կը ներկայացուի երկու զաւեշտ սիրոզներու կողմէ:

Կ'երգէ ՕՐ. Հ. ԳՆԵԱՉԵԱՆ, կ'արտասանէ ՕՐ. ՍՕՆԻԱ:

Արտասանութիւն, պարեր սան. սանուհիներէ:

ԺԱՂ **GARIO-CANTI** — *ԹԱՆ ԳԱՐԵԳԻՆ — ՊԻԻՃԷ*

Մուտք՝ 5 ֆր., երախաներու 2 ֆր.:

ՑԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Շավիլի Դպրոցական Վարչութեան կողմէ, ի նպաստ տեղւոյն մանկապարտէզին, 4 ապրիլ, կիրակի ժամը 4 — 12, Ecusson Bleu *սրահին մէջ,* 23, Rue du Côteau: Գեղարուեստական բաժին, հայկական եւ եւրոպական պարեր: Մուտք 5 ֆրանք

Հաղորդ. մէջ.— չոգեկառք Սէն Լազարէն եւ օթօպիւս թիւ 1 իջնել Մէրի:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կեսարիոյ Հայր. Միութեան Տիկիններու բաժնին կողմէ,

3 Ապրիլ, շաբաթ գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,

8 rue Jean-Goujon, Metro Rond-Point Champs-Elysées

Գեղարուեստական խնամուած յայտագիր: Նուագ, երգ, արտասանութիւն, ֆանթէզի եւ անակնկալներ:

ԱՐԻԵԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳ ՅԱՏՈՒԿ ՕՐԱՒԻ ՄԷՋ

6 ՀՈԳԻՆՈՑ ԸՆՏԻՐ ՃԱԶ ՃՈՒ ՊԻԻՃԷ

Եկէք զուարճանալ բնտանեկան ջերմ մթնոլորտի մը մէջ եւ քաջալերել կեսարացի կիներն իր հասարակական գործունէութեան մէջ:

Բացման Հանդէս

«Հայ Արծիւ» սեպհական Ակումբին, տեղի կ'ունենայ 4 Ապրիլ կիրակի, ժամը 3.30ին, իր սեփական հաւաքատեղիին մէջ.

22 Rue Richer, Paris (9)

×

«Հայ Արծիւ» Ակումբին անդամագրուիլ փափաքողները կրնան դիմել վերոյիշեալ հասցէին եւ կամ անձամբ ներկայանալ չորեքշաբթի երեկոները ժամը 7.30էն սկսեալ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Տարօն-Տուրուբերանի Նահանգ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղին կողմէ

4 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ԷՆԹԻՐՆԱՍԻՈՆԱԼԻ սրահին մէջ

230 Երմէն տը լա Մատրակ, Մարսէյլ:

Ադամեան Թատերախումբը կը ներկայացնէ ԱՐԱՊՕ:

Թատերական Ներկայացում

Նախաձեռնութեամբ Համաչարասնճագի Վերաշինաց եւ Զարսանճագի Երիտասարդաց Միութեան եւ Բանակցութեամբ Արեւքս երգչախումբի

Տեղի պիտի ունենայ 4 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին,

Շաֆրիկեան սրահին մէջ, 5 Բիւ տը լ'Էքլիքս, Մարսէյլ:

Կը ներկայացուի Վ. Տատրեանի ԲԱՐԵԻ ՏԷՐ ՊԱՊԱ

Մուտք՝ 4 եւ 3 Ֆր.:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *վարժ ափիէսէօր մը մօտակայ գաւառի մը համար:*

Տեւական եւ ապահով գործ: Գործատիրոջի մէջ

Պայմաններու համար դիմել Պ. Տէր-Ներսէսեանի,

8 Rue des Panoyaux, *Փարիզ* (20), *մէթրօ* Ménilmontant.

Տօք. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:

կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ:

ԼԱԻ ՀՈՂԵՐ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՒ

ՍԻԹԷ ԱՐՄԷՆԻԷՆԻ ՄԷՋ ՏՈՒՆԵՐ ՇԻՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Հողաբաժիններ սկսեալ 250 ք.մ. ամիսը՝ 100 ֆր. վճարում. Փարիզէն 12 քլմ. կայարանի մօտ, բազմաթիւ շոգեկառքեր, ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն եւ կանոնաւոր փողոցներ: Հայկական եկեղեցի, նպարավաճառատուներ, սրճարաններ եւ հայվաճառողներ: Մասնաւոր եւ ձեռնտու պայմաններ հոյներու համար: Գրել կամ դիմել երկուշաբթի օրերը ժամը 5—7 կամ շաբաթ օրերը 2—7 Պ. Պ. Takvor ի եւ Brun ի, 92 Bld. de Sébastopol (մէթրօ Réaumur, Հեռաձայն Turbigo 56-54: Հայ վաճառող:

FOURRURES DE ST. BERNARD

ՏԻԿ. ՀԱՑԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70

ՍՏԱՑԱԾ ենք գարնան եւ ամառուան եղանակներու յատուկ մուշտակներ՝ բրնար արժանիէ, մարթըր, վեսթեր, օձիքներ եւլն., շատ նպաստաւոր գիներով:

Կը սառնձնենք ամէն տեսակ մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, նեռկելը, մաքրելը եւ թառնաժը:

Բաց է կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր:

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար գրամներու փոփոխութիւն, ջէքեր կը տրուին ամէն երկրի դիմաց: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:

ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ:

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար մասնաւոր գին: ընենք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

“ՇԻՐԱԿ,,

Աքեւելքի միակ իսկական օրին է: Անզուգական: Անմրցելի: Անխարդախ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժարեր պատրաստուած գուտ չամիչի գինեւով, Հայ աւանդական սեղանին զարդ:

ԾԱԽՈՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐԻ ԽԱՆՈՒԹ

ԾԱԽՈՒ է կօշկակարի լաւ խանութ մը՝ ակռ Banc finissage, մեկ կարի մեքենայ եւ զանազան գործիքներով: Խանութին հետեւը կան երեք փոքր սենեակներ, իսկ առջեւ յարկը 3 մեծ եւ գեղեցիկ սենեակներ: Տարեկան վարձք 1300 ֆր. պայ՝ 6 տարի: Տեւական գործ: Ապահով յաճախորդներ չափի վրայ ապսպրանքներու եւ նորոգութեանց համար: Դիւրամատչելի պայմաններ: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Thecars Chaussures sur mesure et réparations, 35 rue Burdeau, Lyon, Rhône.

Առեւտեան Նուագի սիրահարներուն

Այս կիրակի առաւօտ ժ. 10էն սկսեալ Պ. Զ. ՄԻՐՋԱՑԵԱՆի սրճարանին մէջ, 45, Rue de la Défense, Իսի լէ Մուլինօ, կը նուագեն՝ ՔԷՄԱՆի ՍԱՐԳԻՍ եւ ՈՒՏԻ ՑԱԿՈՒԲ:

Աքեւելեան պարուհի: Անխարդախ օղի՝ առաջնակարգ աղանդերներով:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ֆր. կապոյտ խաչի շրջ. վարչութիւնը Ջատկի առթիւ դպրոցասէր ցիկնանց վարժարանի սանուհիներուն նուիրած է 70 չէօրէկ, իսկ Ազարատ ցուցեանց ֆոյերու վարժարանին (Սէն-կրասիէն եւ Ալենուվիլ) 60 չէօրէկ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆր. կապոյտ խաչի շրջ. վարչութիւնը խորին շնորհակալութեամբ ստացած է պ. Հանըմօղլուեանէ (*Parfumerie Rosine*) 15 շիշ օտրքոլօներ:

×

Ինծի պատահած ինքնաշարժի արկածին առթիւ, մեր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնենք Հաւատարքերդցիական միութեան Ֆր. շրջ. վարչութեան եւ բոլոր ժամանակիցներուն եւ ամէն անոնց որոնք գրաւոր կամ անձամբ իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին:

Տէր եւ տիկ. Ն. Թէպոյեան

Վալանս *31 Մարտ 937*

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ 8 Ապրիլ հինգշաբթի, ժամը 21/2ին, Sociétés Savantes *ի սէն, 28 rue Serpente, (Դ. յարկ):*

Դասախօս՝ պ. ՎՐՈՒԹԵԱՆ:

Նիւթ՝ Հայկական խնդիրը:

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

2 — 8 *Ապրիլ*

Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոները 8.30ին

Les Hommes Nouveaux d'après le roman de Claude Farrere, avec Harry Bauer, Nathalie Pally, Signoret

Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.

Dancing-Cigale avec five Boy's chrcoeurt Jazz-Cigals, *պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8,30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8,30ին:*

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊԻ ՀԵՏ

2.— ԵՐԵՔ ՍՈՒԼԹԱՆՈՒՀԻՆԵՐԸ— ՖԵՀԻՄԷ, ԽԱՏԻՃԷ, ՖԱՔԻՄԷ

Գրեց՝ ՀՄԱՅԵԱԿ ԽՈՍՐՈՎԵԱՆ

Երկու ամիս յետոյ նոյն դատարանը: Դատաստարհին դուռը փակ է տակաւին: Ներքանցքներուն մէջ ամբոխ, հետաքրքիր, բոլորակ կազմած է փաստաբաններու համաստեղութեան մը շուրջ, ուր աննշմար չանցնիր Մահիր էֆէնտի, իր փաթթոցին ձիւնի ճերմակութիւնով: Մեր հակառակորդը, մերկացած կ'երեւի իր սովրական գոռոզութենէն: Համարատուութիւն ընող պաշտօնեայի մը հանգստ ձեւերն առեր է: Բացատրութիւններ կուտայ, գլխու եւ ձեռքի ակնածալիր չարժումներով ընդմիջուած, ուրիշ փաստաբանի մը՝ դժգոհութեան եւ ամբաստաւան՝ որուն հեղինակութեանը առջեւ կը կքին, կ'ըստորնանան, կը փոշիանան, չբախտաբին միւս անդամները ... Բերնէ բերան, ամբոխին մէջ, կը չրջի անունը այդ նշանաւոր մարդուն, որուն կերպարանքը կը յիշեցնէ հին Ասորեստանի տգեղ ու պժգալի կուռքերը... Սէյիտ պէյ... Սէյիտ պէյ... Տիրող կուսակցութեան leaderն է ան, երեսփոխանական ժողովին մէջ. մէկը ուրեմն անոնցմէ, որ ճկոյթի չարժուելով մը կրնան անձրեւ տեղացնել կամ օդը պայծառացնել: Սիւնի մը կրթըճած՝ կը դիտեմ այդ ամէնը, կը զգամ թէ կատաղի պիտի ըլլայ կռիւը, բայց փառք Տիրոջ; վաղը երեքէք բնակած չէ իմ մէջս: Դատաստարհին դուռը կը բացուի. բարապանին թթու ձայնը կը լեցնէ նրբանցքները, «Սուլթան Ապտիւլ Համիտ ... ելեւմտական Նախարարութիւն... Սուլթան Մուրատ» եւայլն եւայլն...

Մեզ կը կանչեն: Ամբոխը կը խուժէ դատաստարհէն ներս: Ահա նախագահը, որուն համակրելի դէմքը սովրականէն աւելի գունատ է, իրեն կը հետեւին միւս երկու դատաւորները, որոնք, չգիտեմ ինչո՞ւ, վրաս մեռած լաթերի տպաւորութիւն կ'ընեն: Գերեզմաններու լռութիւն սրահին մէջ: Նախագահը հակառակորդ կողմին ուղղելով խօսքը, «Անցեալ նիստին ձեզի վերջնական պայմանաժամ տրուած էր, ձեր պաշտպանողականը պատրաստելու համար, խօսեցէք»: Մէկէն՝ ամէնուն աչքը կը յառի Սէյիտ պէյի վրայ, որ իր սպայակոյտը կազմող պաշտպան վաստաբաններու հիացական եւ քծնողական նայուածքներովը խնկարկուած՝ կը կրթնցնէ ձեռքերը գրասեղանին եւ յամր ու չափուած չարժումներու կ'ենթարկէ իր տաճեւ եւ ոսկրուտ մարմինը, մինչեւ որ վերջապէս ոտքի կը կանգնի:

«Այս վերջերս միայն վաստաբան անուանուեցայ այս դատին համար, որուն կարեւորութիւնը մեծ է: Ուսումնասիրութիւններս չկրցայ աւարտել տակաւին. կը խնդրեմ որ դատը յետաձգուի ամիսով մը»:

Նախագահը իմ կողմս դառնալով. «Նէ՞ տէրսիմիզ խոսրովեան էֆէնտի» (Ի՞նչ կ'ըսէք, պարոն Խոսրովեան): Արտասյատուեցայ բուռն զայրոյթով. «ամօթ» բառը կ'արտասանէի, երբ նախագահը ընդմիջեց. «ամօթ որո՞ւ համար»: «Ամօթ, արդարութիւնը այսպէս նախատողներուն համար, պատասխանեցի: Առաջին նիստին մէջ բոլոր այս ճնչումներու հաւանականութեանը վրայ խօսեր էի. դէպքերը դժբախտաբար եկան պէտք եղածէն աւելի հաստատել դուշակութիւններս: Ձեր դատարանը արդարութեան տաճար մըն է դրական լեզուի մէջ. այս մարդիկը կ'ուզեն որ ան փոխուի կատակերգութեան թատրոնի մը»: Սէյիտ պէյ դիս ընդմիջելով «այս մարդիկը» (պու ատամլար) բացատրութիւնը որո՞ւ ուղղել կ'ուզէ, հարցուց երեսփ. ժողովի աւագանիին (մէնիխը Մէկպուսան էֆեապիրիճէ) պատասխանեցի, այն աւագանիին, որ այս պահուս հոս փոխադրուած է սարսափի տակ պահելու համար դատաւորները»: Նախագահին աջ ու ձախ կողմը բազմող դատաւորները նորէն սկսան ոգեւորութիւն ցոյց տալ. նախագահին հետ կը խօսէին, բաներ մը կը հասկցնէին, գլուխնին, ձեռքերնին ալ չարժումի մէջ դնելով: Կռահեցի, որոշումը տրուած էր. մէկ ամիս յետաձգում՝ մեծամասնութեամբ: Նշանները երթալով կը վատթարանային մեզի համար:

(6) (Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 4 ԱՊՐԻԼ DIMANCHE 4 AVRIL 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3387

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՐԿՈՒԽ ԽՕՍՔ

ՊԱՏԿԵՐ...

«Ա. Հայաստան» առաջանք երէկ, մարտ 5էն 22: Եւ դարձուցինք աչ ու ձախ, փնտռելու համար ոչ թէ աւետարեր լուրեր՝այլ էջը չատոնց փակած ենք — այլ որ եւ է խօսք՝ որ ուղղակի կամ անուղղակի կապ ունենայ հայկական իրականութեան հետ:

Տօ՛ն է նորէն,— յորդահոսան ցնծութիւն, ծափ ու ծնծղայ, ժողով, ճառ, բանաձեւ, բոցավառ ողջոյն: Մարտ 18ին բացուեր է «Հայկական ՍՍՀ Մորմոնական Սրբոց Յետին Օրերու Համագումարը», վաւերացնելու համար նոր Սահմանադրութիւնը: Եւ, ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ, ոտքերը գետնէն կտրած, աչքերը չորս մորուն, միայն բերանները ու ձեռքերն են որ կը բանին անդադար, կը գործեն «հարուածային կարգով»:

Ահա համագումարին Գ. նիստը. «վարչապետ» Գուլոյեանն է որ կը զեկուցանէ, եւ, ըստ ընկալեալ սովորութեան, կը յայտնէ «հանճարեղ առաջնորդ մեծ Սթալինի»ի անունը (իր բառերն են):

Ու թերթը կ'արձանագրէ չեղադիր.

— « Երբ հնչում է ընկեր Ստալինի անունը, դահլիճը ոտքի կանգնած բուռն օվացիա է սարքում ընկեր Ստալինի հասցէին, լսում են «ուռա» բացականչութիւններ»: («խ. Հ.» 21 մարտ):

Ճառախօսը չարունակելով զեկուցումը, կը շեշտէ. — «Հայ ժողովուրդը գնում է իր բարեկեցութեան, իր երջանկութեան, սոցիալիզմի կառուցման ճանապարհով: Դրա համար ամէնէն առաջ պարտական է ժողովուրդների առաջնորդ, մեր մեծ ուսուցիչ ու հայր Ստալինի»:

Ու թերթը նորէն կը յիշեցնէ.

— «Դահլիճը ոտքի կանգնած օվացիա է սարքում ընկեր Ստալինի հասցէին. «ուռա» բացականչութիւններ»:

Կարելի՞ է Սթալինը յիշել եւ մոռնալ անոր «լաւագոյն աշակերտը», «Անդրկովկասի բոլշեւիկների մարտական ղեկավար» ընկեր Բերիան »:

Եւ դահլիճը նորէն ոտքի կանգնած, «օվացիա է սարքում» ի պատիւ Ադասի Յանջեանի դահիճին:

Բայց, հայկական կեանքի մէջ, ե՞րբ է պատահած որ ողբերգութիւն մը խառնուած չըլլայ ամէնէն «չքեղ եւ աննախընթաց» խեղկատակութեան:

Այս միեւնոյն նիստին մէջ, օրակարգի անցնելէ առաջ, կը կարդացուի լիազօրագիրներու յանձնաժողովին զեկուցումը, որ կ'առաջարկէ.

— « Համագումարի կազմից հեռացնել Արամայիս Երզնկեանին, Արտօ Եղիազարեանին, Դաւուշ Շահվէրտեանին եւ Խաչիկ Դէմիրչեանին, որոնք մերկացուած են որպէս ժողովրդի թշնամիներ ու հակայեղափոխականներ: Համագումարը միաձայն ընդունում է առաջարկը »:

Ուրեմն, ոչ իսկ ժողովի մասնակցելու իրաւունք ունին անոնք որ գործօն դեր կատարած էին, կարմրցնելու համար միմուճար Հայաստանը, անոնք որ զայն կը կառավարէին 16 տարիէ ի վեր:

Սակայն ողբերգութիւնը չի վերջանար այստեղ:

Համագումարի Գ. նիստէն մէկ օր առաջ, մարտ 20ին, «Խ. Հայաստան» առաջին էջին մէջ, գլխագիր եւ երեք սիւնակի վրայ կը հրատարակէր երկու «պատմական փաստաթուղթեր», մէկը՝ Լէնինի կողմէ, ուղղուած Երեւանի Ցեղ. Կոմիտէին, 1920 դեկտ. 2ին, միւսը՝ Սթալինի կողմէ, 1920 դեկտ. 4ին:

Թոյլ տուէք արտատպել երկուքն ալ, իբրեւ վաւերական պատմութիւնը ոճիրի մը որ իր նմանը չունի յեղափոխական չարժումներու պատմութեան մէջ:

Ահա Լէնինի ողջոյնը.—

Ցանձին ձեզ՝ ողջունում եմ իմպերիալիզմի լծից ազատուած աշխատաւորական խորհրդային Հայաստանին: Ձեմ կասկածում որ դուք գործ կը դնէք ամէն ջանք՝ եղբայրական համերաշխութիւն հաստատելու Հայաստանի, Թուրքիայի եւ Ադրբէջանի աշխատաւորութեան միջեւ:

Եւ ահա միւսը, աւելի պիղծ եւ չնական. զարշելի հեգնութիւն մը, սկսելով խորագիրէն,— «Կեցցէ՛ Խորհրդային Հայաստանը».

Տանջուած ու բազմաչարչար, Անտանտի ու Դաշնակիների շնորհիւ սովի, բայթայման եւ գաղթի մատնուած Հայաստանը, բոլոր «բարեկամների» կողմից այդ խաբուած Հայաստանին, այժմ ձեռք է բերել իր ազատութիւնը նրանով, որ իրեն յայտարարել է խորհրդային երկիր:

Ոչ Անգլիայի՝ հայկական շահերի այդ «դարաւոր պաշտպանի» կեղծ հաւաստիացումները, ոչ Վիլսոնի տխրահռչակ 14 կէտերը, ոչ էլ Ազգերի Լիկայի մեծադղորդ խոստումները՝ Հայաստանի կառավարման նրա «մանտադով» հանդերձ՝ չկարողացան (եւ չէին կարող) Հայաստանը փրկել կոտորածից ու փիզիքական բնաջնջումից, միայն խորհրդային իշխանութեան գաղափարը Հայաստանին բերեց խաղաղութիւն եւ ազգային վերածնունդի հնարաւորութիւն:

Ներկայումս Հայաստանի մայրաքաղաք Երեւանը գտնւում է Հայաստանի խորհրդային իշխանութեան ձեռքին:

Հայաստանի եւ նրան շինջապատող մուսուլմանների միջեւ գոյութիւն ունեցող դարաւոր թշնամանքը լուծեց մի հարուածով՝ Հայաստանի, Թիւրքիայի ու Ադրբէջանի աշխատաւորների միջեւ եղբայրական համերաշխութիւն հաստատելու միջոցով:

Թող գիտենան բոլորը, ով պէտք է գիտենայ, որ այսպէս կոչուած հայկական «պրոբլէմը», որի վրայ ապարդիւն կերպով գլուխ էին ջարդում իմպերիալիստական դիպլոմատիայի հին գայլերը, լուծելու կարողութիւն ունեցաւ միայն խորհրդային Իշխանութիւնը:

Կեցցէ՛ խորհրդային Հայաստանը»:

Որ եւ է խորհրդածութիւն ասկէ անդին՝ պիտի խաթարէր պաակերին հարազատութիւնը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՓՈՔՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՉՈՒԶԵՐ ԸՆԴԱՐՁԱԿԵԼ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՋԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇԻՆՔԸ

— o —

Պարլիճի մէջ ուրախ հնո՞ր Ֆրանսա պարտուիցաւ

— . —

Փոքր Համաձայնութեան երեք արտաքին նախարարներուն խորհրդաժողովը վերջացաւ ուրբաթ օր, տեւելով միայն երկու օր: Շատ մը խնդիրներու կարգին, երեք նախարարները քննեցին նաեւ Հունգարիոյ հաւասարութեան եւ վերազինման իրաւունքը: Վաւերական տեղեկութիւններ կը պակսին այս մասին, բայց կը թուի թէ Փոքր Համաձայնութիւնը սրամտիր է սկզբունքով ճանչնալու Հունգարիոյ իրաւունքները, հաւասարութիւնը, պայմանաւ որ կարգ մը երաշխիքներ տրուին ապահովութեան մասին:

Օրակարգին մաս կը կազմէր ուրիշ կարեւոր խնդիր մը,— Փոքր Համաձայնութեան պետութեանց փոխադարձ աջակցութեան յանձնառութիւնները տարածել յարձակման բոլոր պարագաներուն վրայ եւ Ֆրանսան ալ կապել հաւաքական ապահովութեան այս գրութեան: Սակայն Եւկոսլաւիոյ ներկայացուիչը յայտարարեց թէ ՆԵՐԿԱՑԻՍ ՆՊԱՏԱԿԱԿԱՐՄԱՐ ԶԻ ԱՑԴՊԻՍԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ՄԸ, ԲԱՆԻ ՈՐ ԿՐՆԱՑ ՑԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆ ՁԳՏՈՒՄՆԵՐՈՒՄ ՎԵՐԱԳՐՈՒԻ, ՄԱՆԱՒԱՆՈՐԱՊԷՍ ՊԵՐԼԻՆԻ ԵՒ ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ: Հետեւաբար, խորհրդաժողովը որոշեց զոհանալ արձանագրելով հարցին ներկայ վիճակը: Այս խնդիրը արծարծեց Չեխոսլովաքիա, բայց այն չուզեր բռնանալ Եւկոսլաւիոյ վրայ: Այս վերջինը կը կարծէ թէ դժուար է հաւաքական ապահովութեան մասնաւոր դրութիւն մը հաստատել կեդր. Եւրոպայի մէջ, առանց նը կատի առնելու արեւմտեան Եւրոպայի դաշինքին (նոր Լոքառնօ) խնդիրը եւ առանց Անգլիոյ գործակցութեան:

Այս տեղեկութիւնը քաղած է Աժանս Հավաս: Ուրիշ աղբիւրներ ալ հաստատելով արուած որոշումը, կը գրեն.— Փոխադարձ աջակցութեան յանձնառութեանց ընդլայնումի ծրագրին հետ, Ֆրանսա թելադրած էր փոխադարձ օգնութեան դաշինք մը կնքել Փոքր Համաձայնութեան հետ: Այս տեսակէտը յատկապէս պաշտպանեց Չեխոսլովաքիոյ ներկայացուիչը, բայց մերժուեցաւ:

Ժողովէն վերջը հրատարակուած պաշտօնական դեկոյցը, որ շատ երկար է, աւելի շատ ընդհանուր խօսքեր կը պարունակէ քան որոշ իրողութիւններ: Կ'ըսէ թէ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ երեք պետութեանց մէջ, արտաքին քաղաքականութեան ընդհանուր սկզբունքներու մասին, թէ յարաբերութիւնները կը զարգանան բնական ընթացքով, համաձայն 1933 փետրուար 16ի դաշինքին, թէ Փոքր Համաձայնութիւնը հաւատարիմ կը մնայ Ազգերու Դաշնակցութեան, թէ երեք պետութիւնները պատրաստ են բարելաւելու իրենց յարաբերութիւնները միւս պետութեանց, մանաւորապէս Իտալիոյ, Հունգարիոյ եւ Աւստրիոյ հետ եւն.: Այս առթիւ խորհրդաժողովը «զոհունակութեամբ» կ'արձանագրէ Եւկոսլաւիոյ կնքած դաշնագիրները՝ Պուլկարիոյ եւ Իտալիոյ հետ, վստահ թէ անոնք պիտի նպաստեն խաղաղութիւնը ամրապնդելու:

**** Պերլինի մէջ ցնծութեամբ կ'արձանագրեն «Ֆրանսական քաղաքականութեան ձախողումը Պելկրատի մէջ»: Թերթերը մասնաւորապէս կը չեշտեն թէ խորհրդաժողովը մերժած է Ֆրանքեւչեխական ծրագիրը՝ փոխադարձ օգնութեան յանձնառութեանց ընդարձակման մասին: Այս մերժումը կը վերագրուի Եւկոսլաւիոյ, «որ չուզեր խրել զինակցութիւններու ցանցի մը մէջ ուր Խ. Միութիւնը այնքան տիրական դեր կը կատարէ»: Մամուլը գոհունակութեամբ կ'արձանագրէ նաեւ այն պարագան որ Փոքր Համաձայնութիւնը վճռապէս հակառակ է Հապսպուրկներու գահուն վերահաստատման՝ Աւստրիոյ մէջ: Այս դիրքն ալ կը վերագրուի Եւկոսլաւիոյ նախաձեռնութեան:*

Քառս կեդր. Եւրոպայի եւ Պալքաններու մէջ

Փարիզի թերթերը կը հաստատեն թէ Եւկոսլաւիոյ վարիչներուն ակնարկը գլխաւորապէս ուղղուած է դէպի Գերմանիա, որուն հետ համախոհութիւն կը գործէ Իտալիա: Ամէն պարագայի մէջ, Պելկրատի խորհրդաժողովը պարտութիւն մը կը համարուի Ֆրանսայի քաղաքականութեան համար՝ թէ Արեւելեան Եւրոպայի եւ թէ Պալքաններու մէջ: Ճիշդ է որ Եւկոսլաւիա ոչ թէ մերժած, այլ անորոշ ժամանակով յետաձգած է փոխադարձ օգնութեան դաշինքին ընդլայնումը, բայց այդ կը նշանակէ թէ ուշած է հին ցաւ մը յայտնել Ֆրանսայի: Ինչպէս կը բացատրէ արմատական պաշտօնաթերթը, երբ Եւկոսլաւիա փոխադարձ օգնութեան դաշինք մը առաջարկեց Ֆրանսայի, պաշտպանուելու համար Իտալիոյ դէմ, Ֆրանսա չուզեց յանձնառութեան տակ մտնել Հռոմի դէմ: Այսօր Ֆրանսան է որ Եւկոսլաւիոյ կ'առաջարկէ փոխադարձ օգնութեան դաշինք մը, որուն հետեւանքը պիտի ըլլար ճակատիլ Գերմանիոյ դէմ: Ուրեմն Պելկրատ «վերադարձուց Ֆրանսայի դրամը», մերժելով յանձնառութեան տակ մտնել, ինչպէս ժամանակին մերժած էր Ֆրանսա: «Հետեւաբար քառսը պիտի չեշտուի արեւելեան Եւրոպայի եւ Պալքաններու մէջ, քանի որ իւրաքանչիւր երկիր կը վերստանայ իր գործելու ազատութիւնը եւ կը ջանայ իր չահերը կարելի եղածին չափ յարմարցնել օրը օրին, մէկը Պերլինի, մէկը Հռոմի, միւսը Փարիզի հետ: Հակառակ այս բոլորին, Փարիզ - Լոնտոն առանցքը, որ այսօր կ'արհամարհուի Պելկրատի կողմէ, պիտի վերագտնէ իր ամրողջ հեղինակութիւնը, եթէ ընդհարում մը ծագի. որովհետեւ միայն Ֆրանսա եւ Անգլիա են որ հողային նպատակներ չեն հետապնդեր Պալքաններու մէջ: Բայց, ինչպէս պատահեցաւ 1914ին, այն ատեն կարելի չէ կանխաւ որ եւ է բան կարմակերպել իբրեւ պաշտպանութիւն »:

Յուցահանդէսը պիտի բացուի Մայիս 2ին

Պաշտօնապէս կը յայտնուի թէ յուցահանդէսին հանդիսաւոր բացումը պիտի կատարուի մայիս 2ին, սակայն ժողովուրդը պիտի ընդունուի մայիս 15ին: Նոյն իսկ եթէ բոլոր շինութիւնները աւարտած ըլլան, ինչ որ հաւանական չի թուիր, առ նուազն 15 օր պիտի անցնի, մինչեւ որ ամէն բան կարգ եւ պատրաստ ըլլայ:

— o —

ԻՏԱԼԱՀՊԱՏԱԿ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ ներկայացուցիչ պիտի ունենան Իտալիոյ խորհրդարանին մէջ, մասնակցելու համար երկրին ընդհ. կեանքին: Ինչպէս կը յիշուի, Մուսոլինի խոստումներ տուած էր Իսլամներուն, Ափրիկեան Տրիպոլիս այցելած ատեն: Այդ հաւաստիքներուն վրայ, կառավարութիւնը կարգ մը ծրագիրներ կը մշակէ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԽԱՐՈՒ՛ՑԿ, ԽԱՐՈՒ՛ՑԿ

— . —

— « Ի՞նչ կը կարդայ նոր սերունդը», կը հարցնէ Սելաւիկի «Հոգի»ոն »ը, սրտցաւ խմբագրականով մը (28 մարտ):

Ու բացատրելով թէ «հայ գրականութիւնը ունի գոհարազարդ հատորներ, որոնք կրնան մրցիլ օտար գրական արժէքներու հետ», կը պատասխանէ սրտաբեկ.

— « Մեր երիտասարդութեան, հասած կամ հասնող սերունդին համար գոյութիւն չունին այդ արժէքները, չկայ այդ դրականութիւնը: Ապրատ է ան այդ ամէնուն հանդէպ: Զգենք ինքնագարգացումը, — պարզ հետաքրքրութեան համար ալ չի կարդար ան հայ դրականութեան տիտանները: Գաղափար իսկ չունի Վարուժանի մը անհատանելի մեծութեան մասին: Զի ճանչնար Զօհրապը: Չէ հետաքրքրուած Րուբէն Զարդարեանով: Կտորներ կարդացած է Ահրոնեանի յեղափոխական գրականութենէն, բայց չէ ճաշակած անոր յետպատերազմեան գոհարները Սրտմանթօն լսած է հանդէսներու առթիւ միայն, արտասանողներու բերնէն եւ չէ հասկցած: Բաֆֆիին վրայ նայած է իբրեւ սոսկական վիպագիր մը: Գեղամին, Հրանդին կամ Թլկատինցիին անունն իսկ չէ լսած: Արտաչէս Ծարուխեանին ու Տիգրան Չէօկիւրեանը փակ մատեաններ են իրեն համար: Չէ կարդացած «Մոնարհներ»ու Քիւֆէճեան — Օշականը: Կոստան Զարեանը գոյութիւն չունի իրեն համար: Ու գոյութիւն չունի գրագէտ - բանաստեղծ Նարդունին »:

Ադին, «կեանք եւ Արուեստ »ի շեշտով փրանսերէն գրքին սպառնացող վտանգը — շարժանկար, ձայնափուռ եւ ուրիշ հրապոյրներ — կը հարցնէ նոյն անձկութեամբ (թիւ 3, մարտ).

— « ՀԱՊՈ ՀԱՅ ԳԻՐՔԸ... որուն համար «վտանգուած» բառը չատ թեթեւ է:

« ... Ամէնէն հեղինակաւոր հեղինակը չի համարձակիր նոր գիրք մը լոյս ընծայել, եւ լաւագոյն պարագային ալ, գիրքերը դարակներու մէջ, փոշիներու ծանրութեան տակ անճանաչելի կը մնան »:

Եւ ճարահատ հարցարան մը կը բանայ, հրաւէր ուղղելով իր աշխատակիցներուն եւ ընթերցողներուն, որ պատասխանեն.

— « Գոյութիւն ունի՞, կամ կրնա՞յ գոյութիւն ունենալ որ եւ է մարմին, որ գիրքով եւ անոր տարածումով զբաղի, եւ իր ներկայ վիճակին թերէ համեմատական բարելաւում մը »:

Թէեւ որ և է պարզեւ խոստացուած չէ, բայց անշուշտ գրասէրներ պիտի փութան պատասխանել, «ի սէր ազգութեան »:

Իմ խոնարհ կարծիքով, հարցը կարելի է լուծել այսպէս.—

1. Կը կազմուի ներկայացուցչական մարմին մը, նախագահութեամբ վերթերան գրավաճառ Պօղոս Պալեճցի եւ առաջնորդութեամբ գահամեծառանց Հրանտ Սամուէլի :

2. Կը գնուի հող մը՝ Սէնի ափը, ցուցահանդէսի բաժնին մէջ, խարոյկի մը բոլոր յարմարութիւններով:

3. Կը հաւաքուին հայերէն բոլոր գիրքերը, եւ, ցուցահանդէսին բացման օրը, հանդիսաւոր պատարագէ մը վերջը, կրակի կը տրուին բոլորը մէկ :

4. Եթէ, այդ օրը, «ազգասէրներ» գտնուին կրակէն բան փախցնելու համար, կը դատապարտուին նորէն տպելու եւ ծախելու ինչ որ թղուցած են :

ՎԱՀԷ

3. Գ.— Վերջին պահուն խղճահարութիւն մը ունեցայ: Նկատելով որ հայերէն գիրքը ընդհանրապէս մէկ անգամ կը տպուի, կ'առաջարկեմ կըրակի տալ ոչ թէ բուն գիրքերը, այլ անոնց կողքերը, հանգանակութեամբ տպելով հազարական օրինակ՝ իւրաքանչիւրէն:

Հազարաւոր երիտասարդներ այդ օրը միայն եւ ա՛յդ ձեւով պիտի լսեն թէ «սա մի՛ր Հայերն ալ» գիրք ունին: Եւ թերեւս խելքի գան, եթէ Ամերիկացի շրջիկ մը չփորձուի բոլորը ծախու առնել, իբրեւ արեւելեան հնութիւն :

Դ ՇԱՀՎԷՐԴԵԱՆ ԱԼ Հ'ԱԿԱՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱ'Ն...

« Խ. Հայաստան »ի մարտ 21ի թիւէն կ'իմանանք թէ հռչակաւոր Դաւուշ Շահվէրտեանն ալ հակայեղափոխական համարուելով, դուրս հանուած է 9րդ համագումարէն: (Տես այսօրուան խմբագրականը):

Պաղեստինը երկու մասի՝ պիտի բաժնեն

« Տէյլի Հէրըլտ», աշխատաւորական կուսակցութեան օրգանը, կը գրէ թէ անցեալ տարի Պաղեստին ղրկուած արքայական յանձնաժողովը երկու ծրագիրներ կ'ուսումնասիրէ, երկիրը Հրեաներուն եւ Արաբներուն միջեւ բաժնելու համար: Առաջին ծրագրին համաձայն, հրէական ինքնավար պաղեստինէական մը պիտի հաստատուի, մաս կազմելով բրիտանական կայսրութեան, եւ միւս կողմէ՝ արաբական անկախ պետութիւն մը: Երկրորդ ծրագրով, Պաղեստին պիտի վերածուի դաշնակցային պետութեան մը, հրէական եւ արաբական նահանգներով : Հայֆայի նահանգիստը, ուր կը յանդի Մուսուլի նաւթուղին, պիտի դառնայ չէզոք շրջան մը, Մեծն Բրիտանիոյ տիրապետութեան տակ :

Ամէն պարագայի մէջ, արքայական յանձնաժողովը իր եզրակացութիւնները պիտի հաղորդէ ապրիլի վերջերը :

Ի՞նչպէս պիտի ջնջուին

Եգիպտոսի առանձնաշնորհումները

Ապրիլ 12ին Մոնթրէօյի մէջ (Զուիցերիա) կը բացուի միջազգային խորհրդաժողով մը, վերջ տալու համար օտարներու վայելած առանձնաշնորհումներուն (կապիթիւլասիօն): Ժողովին պիտի մասնակցին Անգլիա, Ֆրանսա, Պելժիա, Տանըմարքա, Յունաստան, Իտալիա, Հոլանտա, Նորվեկիա, Փորթուկալ, Սպանիա, Շուէտ եւ Մ. Նահանգները: Միւս պետութիւններէն Գերմանիա, Աւստրիա եւ Խ. Միութիւնը պատերազմի պատճառաւ կորնցուցին իրենց առանձնաշնորհեալ դիրքը. բայց եւ այնպէս հրաւիրուած են եգիպտական կառավարութեան կողմէ, ինչպէս նաեւ Զուիցերիա, Լեհաստան, Զեխոսլովաքիա եւ Եւկոսլաւիա: Ուրիշ պետութիւններ ալ պիտի մասնակցին պարզ դիտողներ ղրկելով: Կը կարծուի թէ ժողովին պիտի մասնակցին հարիւրի չափ պատուիրակներ եւ մասնագէտներ: Ժողովը պիտի գումարուի այն պալատին մէջ ուր տեղի ունեցաւ Նեղուցներու խորհրդաժողովը, անցեալ տարի : Եգիպտական պատուիրակութիւնը, որուն գլուխը կը գտնուի վարչապետ Նահաս փաշա, պիտի հասնի ապրիլ 7ին :

Կը հաւատան թէ եգիպտական պատուիրակութիւնը հետեւեալ միջոցները պիտի առաջարկէ, փոխարինելու համար առանձնաշնորհները.—

1. Բանակիլ եւ դաշնագիր մը կնքել պետութեանց հետ, ապահովելով եգիպտոսի օտար բնակիչներուն առեւտուրի, կրօնի, բնակութեան, տեղափոխութեան, ընկերակցութեան, ուսման եւն. ազատութիւնը :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ

Այս տասը հինգերորդ անգամն է, որ հայրենիքի մասին գրելու առիթ կ՚ունենամ։ Ես միշտ ուրախ եմ եղած ըլլալ այդ առիթներուն, որովհետև ամեն անգամ հայրենիքի մասին գրելու առիթ ունենալ՝ նշանակած է ինծի համար, որ ես ալ հայրենիք մը ունիմ

ՅՈՒՇԱՐԱՆ

(ՎԱՂՆԵՐԻ ՑԱՎԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐ)

— o —

ՆՈՒՎԱԾ ԿԱՐԵՐ ԵՒ ՉԱՐԵՐ ԵՂԱՆ ՄԱՐԴԻՔ, ՈՐՈՆՔ ՄԻԱՅՆ ՄԱՀՈՒՆ ԵՒ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՄՏԱՆ ԻՐԵՆՑ ՀՈԳԻՆ ԵՒ ՄԱՐՄՆՈՅ ՀԱՆԳԻՍՏԸ ՈՒՐԱԽ ԿԸ ՍՊԱՍԷՆ ՆՈՐ ԱՐԹՆԱՆՔ ԱՅՍ ՀԱՐՑԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ։

— Շատ լաւ, ասաց Ալի Ռիզա, ես ալ ինձ համար կը պահեմ իմ կարծիքս։ Ես ալ կը սիրեմ Ֆարհատը, ինչպէս որ կը սիրեն զինք ուրիշ շատեր։ Ես ալ կը ցաւիմ անոր դժբախտութեան համար, ինչպէս որ կը ցաւին ուրիշ շատեր։ Ես ալ կը մտածեմ անոր ազատութեան միջոցներուն վրայ, ինչպէս որ կը մտածեն ուրիշ շատեր։ Ես ալ կը ցանկամ որ ան ազատի, ինչպէս որ կը ցանկան ուրիշ շատեր։ Ես ալ կը ...

— Ալի, ըսաւ Ֆարհատ, ինչո՞ւ կը կրկնես միեւնոյն խօսքերը։ Ինչո՞ւ կ՚ուզես ինծի ցոյց տալ, թէ ինչպէս ես ալ ուրիշներուն պէս կը սիրես զիս։ Ինչո՞ւ կ՚ուզես ինծի ցոյց տալ, թէ ինչպէս ես ալ ուրիշներուն պէս կը ցաւիս իմ դժբախտութեանս համար։ Ինչո՞ւ կ՚ուզես ինծի ցոյց տալ, թէ ինչպէս ես ալ ուրիշներուն պէս կը մտածես իմ ազատութեանս միջոցներուն վրայ։ Ինչո՞ւ կ՚ուզես ինծի ցոյց տալ, թէ ինչպէս ես ալ ուրիշներուն պէս կը ցանկաս որ ես ազատիմ։ Ինչո՞ւ կ՚ուզես ինծի ցոյց տալ, թէ ինչպէս ես ալ ուրիշներուն պէս ...

— Ներէ ինծի, ըսաւ Ալի Ռիզա, ես ալ ուրիշներուն պէս կը սիրեմ Ֆարհատը, ես ալ ուրիշներուն պէս կը ցաւիմ անոր դժբախտութեան համար, ես ալ ուրիշներուն պէս կը մտածեմ անոր ազատութեան միջոցներուն վրայ, ես ալ ուրիշներուն պէս կը ցանկամ որ ան ազատի։ Ես ալ ուրիշներուն պէս

2. *Կազմակերպել մասնաւոր ոստիկանութիւն մը, պաշտպանելու համար օտարականներու կեանքը եւ գոյքը :*

3. *Ջնջել հարկային առանձնաշնորհները եւ հաստատել պետական խոր - հուրդ մը կամ վարչական ատեան մը, լուծելու համար տուրքերու վերաբեր - եալ վէճերը :*

4. *Հաստատել փոխանցման չրջան մը, խառն դատարաններու գործու - նէութեան համար, զանոնք բարեփոխելով մասամբ :*

Ո՛վ ինչ ունի Եգիպտոսի մէջ

Տասներկու առանձնաշնորհեալ պետութիւններէն հինգը էական չահեր ունին Եգիպտոսի մէջ : 1904էն ի վեր, երբ Ֆրանսա հրաժարեցաւ իր քաղաքա - կան իրաւունքներէն, միայն Մեծն Բրիտանիա քաղաքական չահեր ունի Նե - ղոսի հովիտին մէջ : Այդ չահերը կատարելագոյն ճշդուած եւ օրինապէս նուի - րագործուած 1936 օգոստոս 26ի անգլեւեգիպտական դաշնագրով : Սակայն Եթովպիոյ գրաւումը եւ Իտալիոյ իսլամական նոր քաղաքականութիւնը պատ - ճառ դարձած են որ Հռոմ աւելի մօտէն հետաքրքրուի եգիպտոսով, որ քաղա - քական, մտաւոր եւ բարոյական կարեւոր կեդրոն մըն է իսլամութեան հա - մար, ափրիկեան թէ ասիական : Բայց Անգլիոյ հետ, որ խնամակալ պետու - թիւնէ մը կը վերածուի գերակչիռ պետութեան մը, ելմտական, տնտեսական, մշակութային եւ իրաւագիտական ահագին չահեր ունին Ֆրանսա (24,500 հր - պատակ), Իտալիա (52,500), Յունաստան (76,264) : Փոքրիկ Պելժիան ալ (481 հպատակ) մեծ գումարներ չահարկած է (հանրակառք, կալուածական ընկե - րութիւններ, դրամատուներ) :

Ռիւսատուրական վէճերը

Աշխատաւորական չրջանակները հետզհետէ անհամբեր կ'երեւան, տրան - ջալով 40 ժամի օրէնքին գործադրութեան յապաղումներուն դէմ : Փոխադրու - թեանց աշխատաւորները մէկ կը սպառնան գործադուլ հռչակել, եթէ կա - ռավարութիւնը դոհացուցիչ կարգադրութիւն մը չընէ : Նպարեղէններու աշ - խատաւորները առջի օր պատուիրակութիւն մը ղրկեցին վարչապետարան , խնդրելու համար որ փութացնեն 40 ժամուան օրէնքին գործադրութիւնը : Պ. Լէօն Պլում պատասխանեց թէ չարք մը հրամանագիրներ պատրաստուած են եւ Ազգ. Տնտեսական Խորհուրդին վաւերացման պիտի ենթարկուին ապրիլ 25էն առաջ : Ինչ կը վերաբերի պանդոկներու, սրճարաններու եւ ճաշարան - ներու, 40 ժամուան օրէնքին գործադրութեան եղանակները կ'ուսումնասիր - ուին այս միջոցին եւ կը յուսացուի հրամանագիրները վաւերացնել մայիսէն առաջ :

Այս առթիւ ըսենք որ արմատականները տհաճութեամբ կը դիտեն կառա - վարութեան վրայ ի գործ դրուած ճնշումը, ինչպէս եւ արհեստակցական միութեանց դեկոյցներուն եւ բանաճեւերուն հրամայական չեչտը : Անոնց թեր - թերը դիտել կուտան թէ բանուորները աւելի կը դժուարացնեն կառավարու - թեան դիրքը եւ եթէ այսպէս չարունակուի իրենց դիկտատորական չեչտը, կրնայ խափանել կառավարական ճակատը :

ՋԱՆՁԱՑԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂԱՐՎ

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱԴԱՇՏԷՆ հասած վերջին լուրերու համաձայն, ըմ - բոստները կը չարունակեն յառաջ խաղալ դէպի Պիլպաօ : Կ'ըսուի թէ Զօր. Մոլա բազմաթիւ զերիներ բռնած է : Կառավարական աղբիւրէ յաղթանակներ կը ծանուցանեն Գորտուայի ճակատին վրայ :

ԱՏՏԻՍ ԱԲԵԻՍԱՑԻ առեւտրական մեծ տունը, Մուհամմէտ Ալի, որուն կեդրոնը կը գտնուի Գոմպէյ եւ որ մասնաճիւղեր ունի եթովպիոյ դլխաւոր քաղաքներուն մէջ, սկսաւ հաշուեյարդարի ենթարկել իր գործերը : Ինչպէս գրած էինք, իտալական իշխանութիւնը կարճ պայմանաժամ մը նշանակած եւ արտաքսման հրամանագիր հանած է, ամբաստանելով թէ այս անգլեւհնդիկ հաստատութիւնը գէնք ճարած է Հապէշներուն եւ վերջերս ալ օտար զրաւնե - րու առեւտուր կ'ընէր : Այս առթիւ էր որ բուռն պայքար մը բացուեցաւ Լոն - տոնի եւ Հռոմի թերթերուն մէջեւ :

ՀԻԹԼԷՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ մասնաւոր ուշադրութիւն գրաւած ըլլալով Մ. Նահանգներուն մէջ, խորհրդարանը որոշեց քննութիւն մը բանալ : Այս առթիւ կատարուած վիճաբանութեանց ընթացքին, երեսփոխան մը յայտարարեց թէ պատրաստ է անուններով յիչելու 125 լրտեսներ, որոնք կ'աչխատին փաչական վարչաձեւ հաստատել Մ. Նահանգներուն մէջ : Մասնաւորապէս կ'ամբաս - տանուի Ֆրից Քիւն անուն Գերմասցի մը, որ Տիթրոյթ կը բնակի եւ դեկա - վարը կը համարուի 200,000 հոգինոց կազմակերպութեան մը :

ԱՄԱՌՆԱՑԻՆ ԹԱՄԱՑՈՑՑԻՆ գործադրութիւնը սկսաւ երէկ, չաբաթ կէս գիչերին (մէկ ժամ առաջ) :

450,000 ՀԱՆՔԱԳՈՐԾՆԵՐ գործադուլ հռչակեցին Մ. Նահանգներուն մէջ, ուրբաթ օր, բայց անմիջապէս վերսկսան աչխատանքը, գոհացում ստացած ըլլալով : Աչխատավարձի յաւելումը ընդունուեցաւ, բայց չաբաթական 30 ժամուան աչխատանքի եւ տարեկան 200 օրուան աչխատանքի ապահովու - թեան պահանջները յետաձգուեցան : Գործադուլները կը չարունակուին ուրիչ ասպարէզներու մէջ :

8 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՆ, 30 ՀՈԳԻ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԵՑԱՆ Լոնտոնի մէկ արուարձա - նին մէջ, երկու էլեկտրական կառախումբեր ընդհարած ըլլալով, կամուրջի մը վրայ : Վիրաւորներէն 13ին վիճակը չատ ծանր է :

ԻՏԱԼԻՈՑ ՕԴԱՆԱՒԱՑԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ 14ամեակը ասնուեցաւ երէկ, չաբաթ : Իբր 8000 օդաչուներ հաւաքուեցան Հռոմի հրապարակին վր - բայ, իսկ այսօր, կիրակի, մեծ զօրահանդէս մը պիտի կատարուի, օդագնա - ցութեան մարզանքներով : Իտալիոյ օդանաւային բանակը կը բազկանայ 4087 սպաններէ : 1940 յունուար 1ին այս թիւը պիտի բարձրանայ 7670ի : Իսկ ենթասպաները, որ 8150 հոգի են, երեք տարի վերջը պիտի հասնին 12,700ի :

ՖՈՒԹՊՕԼ

Այսօր, կիրակի, 4 Ապրիլ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը կը մրցի S. A. C. Montatainsի Ա.ին հետ, որ կը գտնուի փարիզէն 55 քլմ. հեռու դէպի ֆիւսիս, Oise նահանգին մէջ եւ օրուն ախոյեանն է :

Ժամադրութիւն 12ին, Gare du Nord: Շոգեկառքը կը մեկնի 12,34:

Պաֆետի խումբը կը մեկնի 41 քլմ. դէպի հարաւ, Mennecy, մրցելու տեղւոյն Ա. խումբին դէմ: Ժամադրութիւն 11.45 Gare de Lyon, շոգեկառքը կը մեկնի 12.18:

Մ ԵՐԱՆԵԱՆ

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յաոաչիկայ հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ 8 Սպրիլ հինգչաբթի, ժամը 21ին, Sociétés Savantesի մէջ, 28 rue Serpente, (Դ. յարկ):

Դասախօս՝ Պ. ՎՐԱՑԵԱՆ,

նիւթ՝ Հայկական խնդիրը:

RAKI «PHENIX» d'Alger

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

75 տարիէ ի վեր ամենուն կողմէ գնահատուած

ՐԱՔԻ ՓԷՆԻՔՍ

ՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Է ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՆԻՍՈՆԷ

PHENIX *օղին թորուած է մասնաւոր խնամքով եւ ան չպարունակեր ոչ մէկ քի վնասակար նիւթ : Իր կազդուրիչ եւ ախորժաբեր յատկութիւնները հաստատուած են ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ :*

Օղիի սիրահարները հաստատած են որ ՓԷՆԻՔՍ օղին կը գերազանցէ Արեւելքի ամէնէն լաւ օղիները :

ALBERT BACRI, Agent général

19 Rue Turbigo, Paris (2), Tél. Central 83-17

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵՑՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն **Nord 84-04** *(անփոփոխ)*

Կ'ընգունի ամէն օր ժամը 2–7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՔՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)

Tél. Trudaine 42–69

Կ'ընգունի ամէն օր ժամը 14–20:

Ադաւտները ժամադրութեամբ:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԽՕՋՈՅ—ՀԱՒԱՔԱԽԱՂ

Զ. Ո. Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր, կիրակի, ժամը 3էն մինչեւ 12,

Հայ երիտասարդաց Միութեան Ակումբին մէջ, 8 rue Bossuet, Paris.

Մէթրօ Poissonnière կամ Gare du Nord

Հաւկթախաղ, գեղարուեստական բաժին, հայկ. եւ եւրոպական պարեր:

Նուագախումբ՝ ղեկավարութեամբ Պ. ՕՆՈՍԵԱՆԻ

ՀՍՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐ.:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ, ՑԵՐԵԿՈՑԹ

Կազմակերպուած

Փարիզի Հարաւ. շրջանի «Յաոաչդիմասիրաց» միութեան կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ, 150 Route d'Orléansի սրահին մէջ,

Առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

ՀԻՒՐԱՆԴ[illegible]Ս

կատակերգութիւնը մէկ արարով:

Արտասանութիւններ, խմբերգներ, անակնկալներ: ԹԱՌ ՈՒ ՊԱՐ,

Մուտք՝ 3 Ֆրանք:

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouart*

Թէլէֆոն Montmartre 69–70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:

ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.— Հագուստներ (2 փորձով) սկսած 280–400 ֆր. Նուէր կը տրուի մէկ ֆանթէզի կամ կօֆ տաիփատու 400 ֆր.է վեր: Հագուստներու (3 փորձ) համար կարելի է նուէր ստանալ մոտակագործ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպօլեանի արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր. արժողութեամբ 2 imitation martre, պայմանաւ որ գնորդը վճարմանայ բաժանորդագրուի ցուցակին մէջ: Նուէրը տալու համար վերոյիշեալ պայմաններէն մէկը կատարելէ ետք ցուցակի կտրոնը, Rue la Charbonnière/ մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանայ դիւրամատչելի գինով à façon. Նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուններ:

Բաց է կիր. ակիօրերը:

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris

Tél. Louvre 69-83

ԶԱՓԱՀՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Պարահանդէս գեղեցկագոյն այիերու

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Պետ. Հայ Կարմիր Խաչի Օգն. Մասնաճիւղին կողմէ, ի նպաստ իր գործարանին,

24 Ապրիլ, չաբաթ իրիկուն ժամը 22էն մինչեւ առաւօտ

Aéro Club de Franceի ընդարձակ սրահներուն մէջ, 6 Rue Galilée. Paris (16)

Նախագահութեամբ ՋԱՐԵՀ ՊԻՑ ՆՈՒԱՐԻ

ԱՌԱՋԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ — ԸՆՏԻՐ ՊԻՒՖԷ — ՊԱՌ ԱՄԵՐԻԿԷՑԻ

Գոթիլեան եւ հաճելի անակնկալներ եւ մրցում գեղեցկագոյն այքերու: Գնահատիչ մարմնոյն (Jury) կողմէ չահող տիկնոջ կամ օրիորդին իրր մրցանակ իրական մարզարիտէ մանեակ մը:

ՑԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Շավիլի Դպրոցական Վարչութեան կողմէ, ի նպաստ տեղւոյն մանկա - պարտէզին, 4 ապրիլ, կիրակի ժամը 4 — 12, Ecusson Bleuի սրահին մէջ, 23, Rue du Côteau: Գեղարուեստական բաժին, հայկական եւ եւրոպական պա - րեր: Մուտք 5 ֆրանք

Հաղորդ. մէջ.— չոգեկառք Սէն Լազարէն եւ օթօպիւս թիւ 1 իջնել Մէրի:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Տարօն-Տուրուբերանի Նահանգ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, *ՆՊՏԻՐՆԱՍԻՕՆԱԼԻ* սրահին մէջ

230 Շրմէն տը լա Մատրակ, Մարսէյլ:

Ադամեան Թատերախումբը կը ներկայացնէ ԱՐԱՊՕ:

Բացման հանդէս

«Հայ Արծիւ» սեփական Ակումբին, տեղի կ'ունենայ Այսօր կիրակի, ժամը 3.30ին, իր սեփական հաւաքատեղիին մէջ.

22 Rue Richer, Paris (9)

×

«Հայ Արծիւ» Ակումբին անդամագրուիլ փափաքողները կրնան դիմել վերոյիշեալ ֆասցէին եւ կամ անձամբ ներկայանալ տրուելիք երեկոներ ժամը 7.30էն սկսեալ:

Տարեկան պարահանդէս ցերեկոյթ

կազմակերպուած Առաքազարի Հայր. Միութեան կողմէ

2 Մայիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15,30էն մինչեւ կէս գիշեր:

Victor Hugoի շքեղ սրահներուն մէջ, 46ter rue St. Didier

Մէթրօ Victor-Hugo եւ Trocadéro

Ընտիր օրքէսթր, ճաղ եւ անակնկալներ:

Մուտք՝ 7,50 եւ 10 ֆր.:

Աւետեաց հաւուց սիրահարներուն

Այսօր կիրակի առաւօտ ժ.10էն սկսեալ Պ. Զ. ՄԻՐԶԱՑԵԱՆԻ սրճարանին մէջ, 45, Rue de la Défense, Իսի լէ Մուլինօ, կը նուագեն՝ ՔԻՄԱՆԻ ՍԱՐԳԻՍ եւ ՈՒՏԻ ՑԱԿՈՒԲ:

Աւետեաց պարասէի: Անխարդախ օղի՝ առաջնակարգ ապահովներով :

ՅԻՇԱՏԱԿ ԲԻՒՐԱՒՈՐ

ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ՄԵՐՈՑ

Համաձայն Մայր - Աթոռի կարգադրութեան եւ վիճակիս Կաթ. Պատ - ուիրակ Սրբազանի յանձնարարութեան ՆՈՐ ԿԻՐԱԿԻՆ նչանակուած ըլ - լալով որպէս անչարժ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՕՐ համաչխարհային պատերազմի ըն - թացքին ՄԵՐ ԲԻՒՐԱՒՈՐ ՆԱՀԱՏԱԿ - ՆԵՐՈՒՆ.— Այսօր կիրակի, ապրիլ 4, առաջնորդութեանս բոլոր եկեղե - ցիներուն մէջ կը մատուցուի Ս. Պա - տարագ եւ կը կատարուի հոգեհան - գստեան պաչտօն :

Ս. Սահակ - Մեսրոպ Մայր եկեղեց - ւոյ արարողութեանց կը նախագահէ Պատուիրակ Սրբազանը, եւ կը խօսի՝ նիւթ ունենալով «ՄԵՐ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵ - ՐՈՒ ՊԱՏԳԱՄԸ» :

Կը հրաւիրուի Վիճակիս ամբողջ Հայութիւնը իր պաչտօնական մար - միններով եւ բոլոր կազմակերպու - թիւններով՝ ներկայ ըլլալու սոյն սր - տայոյզ պաչտամունքներուն եւ յար - գելու յաւերնական յիչատակը մեր անմոռանալի Նահատակներուն :

Առաջնորդարան Հարաւային Ֆրանսահայոց

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

2 — 8 *Ապրիլ*

երեկոյները ժամը 8.30

Իսկ Չինգ. եւ կիր. ցերեկ եւ գիչեր:

Gaby Morlay et Raimu dans Le Bois et l'Ombre qui tue 1er film épisode

Գիներ 3, 5 եւ 6 Ֆրանք:

Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

CIGALE CINÉMA

60Avenue de Saxe. LYON

2 — 8 *Ապրիլ*

Աւուրները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին

Errol Elynn, Olivia de Havilland dans La charge de la Brigade Légère

Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.

Dancing-Cigale avec five Boy's ehrcoesrt Jazz-Cigals, պարահանդէս ամէն շա - բաթ գիչեր ժամը 8,30ին եւ կի - րակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գի - շերները ժամը 8,30ին:

Արեւելեան Ռուսգի սիրահարներուն

Այսօր կիրակի առաւօտ ժ.10էն սկսեալ Պ. Զ. ՄԻՐԶԱՑԵԱՆԻ սրճարանին մէջ, 45, Rue de la Défense, Իսի լէ Մուլինօ, կը նուագեն՝ ՔԻՄԱՆԻ ՍԱՐԳԻՍ եւ ՈՒՏԻ ՑԱԿՈՒԲ:

Աւետեաց պարասէի: Անխարդախ օղի՝ առաջնակարգ ապահովներով :

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկ - ներու, ճերմակեղէններու, Թրիքոթաժի, զուլպաներու եւն.ի համար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար գեղչուած դիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Մոսկուկայէն.

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները՝

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments

PLOMBERIE-COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը: Դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
6
ԱՊՐԻԼ
MARDI
6 AVRIL
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3388

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԻՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՒՐԵՄՆ ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ ԿԸ ՓՇԷԻՆ...

Շաբաթանկարի արագութեամբ կը կերպարանափոխուի Ս. Միութեան, անոր իւրաքանչիւր հանրապետութեան կամ ինքնավար շրջանի դեկավարութեան պատկերը:

Տարիներով փառաբանուած համբաւներ, չողչողուն դէմքեր, կուռքեր կը սեւնան իրարու եռեւ, կը քշուին, կ'իյնան թաւալգլոր: Ամբողջ չքախումբեր պատմութեան կ'անցնին իրրեւ հասարակ դաւաճաններ ու սրիկաներ, կազմելով «ամենածանր զգրելի դաւաճանութիւնների խայտառակ չղթան»: (Փրավտա):

Փաստերը կրնաք առնել ու չարել որ եւ է երկրամասէ կամ ժողովուրդէ,— միշտ նոյն ողբերգութիւնն է որ կը պարզուի, քսմնելի, անհաւատալի, անըմբռնելի միօրինակութեամբ :

Եւ ամբողջ պատկերը մէկ բան կ'ըսէ.— Անոնք որ բոլշեւիկ — եան կուսակցութիւնը հիմնեցին տարիներ առաջ, անոնք որ խորհրդային իշխանութիւնը հաստատեցին, անոնք որ համաշխարհային յեղափոխութեան կրակը վառեցին եւ տիրաբար իշխեցին առնուազն 15 — 20 տարի, զանազան ճակատներու վրայ, մեծ մասով, ջախջախիչ մեծամասնութեամբ մաքսանենգներ կամ դրամանենգներ էին...

Կարելի չէ ուրիշ եզրակացութեան յանգիլ, զատ - զատ քննելով, դիտելով անկեաներն ու դաւաճանները, կալանաւորներն ու դնդակահարեալները, աքսորականներն ու կասկածելիները :

Ցիշեցէք նախ զոյ եղած անունները,— Թրոցքի, Զինովիեւ, Քամենեւ, Ռիքով, Թոմսքի,— բոլշեւիկեան կուսակցութեան Քաղաքական Բիւրոյին անդրանիկ անդամները՝ Լէնինի եւ Սթալինի հետ :

Այս չքախումբէն Թրոցքի, կարմիր բանակին կազմակերպիչն ու վարիչը, դաւաճաններուն դաւաճանը կը համարուի այլեւս, եւ իր անունին սկզբնատառն իսկ բաւական է, արտասանողը կրակը ձգելու համար: Զինովիեւ եւ Քամենեւ դնդակահարուեցան ուրիշ 14 երեւելիներու հետ, բոլորն ալ զործօն եւ հեղինակաւոր անդամները կուսակցութեան: Թոմսկին անձնասպան եղաւ, երբ կը փորձին ձերբակալել, իսկ Ռիքով արդէն դաւի տակ է :

Անցեալ յունուարին դատուեցաւ երկրորդ չարք մը, որուն գլխաւորը կը դանուէր Ռատէք, Սթալինի արտաքին քաղաքականութեան խորհրդականը, «բոցեղէն գրիչ», որուն խօսքը իրրեւ պատգամ կ'ընդունուէր միջազգային քաղաքականութեան մէջ :

Այս չարքէն ալ 13 հոգի գնդակահարուեցան իրրեւ «կատղած չուներ, սրիկաներ, օձեր, լկտի արարածներ, երկերեսանի դաւաճաններ »:

Կարճ կը կապենք մնացեալ անուններն ու յարակից մանրամասնութիւնները, անցնելու համար նորագոյն յայտնութեան,— Զեկայի ամենակարող նախագահին՝ Եակոտայի ձերբակալման եւ Պուխարինի ու Ռիքովի վտարման :

Մանրամասնութիւններ կը պակսին, Եակոտայի մեղքերու մասին: Պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ ամբաստանեալը «ոճիրներ գործած է իր պաշտօնավարութեան ընթացքին»: Եթէ հաւատանք լրագրական տեղեկութեանց, Եակոտա վիթխարի գումարներ սատցած ըլլալով հանդերձ, Սպիտակ ծով – Լէնինկրատ ջրանցքին շինութեան համար, չարաչար չահագործած հազարաւոր քաղաքան յանցաւորներ եւ զանոնք կէս կուշտ կէս անօթի ձգելով ահագին հարստութիւն դիզած է :

Հարկ է սպասել դատավարութեան, լմնալու համար ամբողջ գաղտնիքը,— եթէ սակայն պիտի յայտնեն :

Այլապէս պերճախօս է միւս երկու ամբաստանեալներուն՝ Ռիքովի եւ Պուխարինի դէմ բացուած պայքարը :

Տեղական թերթերը դեռ նոր կը խօսին այդ մասին, հաղորդելով «Իզվեստիա»յի մէջ հրատարակած մերկացումները:

« Փրավտա », կուսակցութեան պաշտօնաթերթը, մարտ 13ին հրատարակեց չոնդալից ամբաստանագիր մը,— « Պուխարինի եւ Ռիքովի պայքարը Լէնինի եւ կուսակցութեան դէմ», որ ան - միջապէս թարգմանուեցաւ բոլոր լեզուներով, ինչպէս եւ Երեւանի մէջ («Ս. Հայաստան» 14 մարտ):

Ցօդուածագիրը «պատմական ակնարկ մը» նետելով երկու ամբաստանեալներուն անցեալ գործունէութեան վրայ, կը ջանայ ապացուցանել թէ երկուքն ալ սկիզբէն ի վեր եղած են հակայեղափոխական, հակալենինեան, հակակուսակցական եւ դեռ ինչ որ կրնաք մտածել՝ սեւցնելու համար:

Այդ ամբաստանագրէն կ'իմանանք թէ՝ Պուխարին, որ դեռ երէկ ամէնէն վաւերական տեսքանը կը համարուէր եւ ամէնէն տաղանդաւոր դեկավարը՝ խորհրդային մամուլին, առաջին օրէն իսկ «անկայուն» եւ կասկածելի տիպար մը համարուած է նոյն ինքն Լէնինի կողմէ, եւ բազմաթիւ ապդարարութիւններ ստացած:

Միւսը, Ռիքով, «նոյնպէս բազմիցս պայքար է մղել Լէնինի եւ կուսակցութեան դէմ»:

Այս երկուքը եւ իրենց հետեւորդները իրրեւ աչեր, նոյնքան ոճրագործ եւ դաւաճան կը հռչակուին, այսօր, որքան միւսները, — Թրոցքի, Զինովիեւ եւ ընկ.:

— «Ինչ վերաբերում է աչերին, ապա նրանք նոյնպէս դաւադրել են ֆաղաբական հոսանք լինելուց, նոյնպէս դարձել են ժողովրդի թշնամիների մոլեգին բանդա (հրոսախումբ), անհաշտե - լիօրէն թշնամի մարքսիզմ - լէնինիզմին, պատրաստ ամէն բանի լիօրէն թշնամի մարքսիզմ - լէնինիզմին, պատրաստ ամէն բանի եւ ամէն տեսակ ոճիրների ընդդէմ մեր հայրենիքի»: (Փրավտա , 13 մարտ):

Կը նշանակէ թէ բոլշեւիկեան ղեկավարութեան ջախջախիչ մեծամասնութիւնը կեղծ դրամ կը ջչէր 1917էն ի վեր, կուսակցական թէ պետական ասպարէզին մէջ, առանց ազդի կամ տարբերի խորութեան: (Ցիշեցէք Երեւանի սեւ ցանկն ալ ...):

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՉԵԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱԿԸ ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

Վորոշիով վերջնագի՛ր տուած է

Նորէն վրդովիչ տեղեկութիւններ կը հասնին Խ. Միութեան ներքին կեանքին մասին: Պաշտօնական տեղեկութիւններէն զատ, բազմաթիւ թերթերու մէջ կ'երեւան ծանրակչիռ լուրեր, որոնց վաւերականութիւնը դժուար է ստուգել: Ուստի կը հաղորդենք իրենց աղբիւրներով :

« Տէյլի Մէյլ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ Ռիկայէն, կիրակի օրուան թուականով.—

Երկու թշնամի բանակներ կը ճակատին իրարու դէմ: Զեկային եւ կարմիր բանակին միջեւ երկար տարիներ տիրող թաքուն մրցակցութիւնը ծանր բնդհարման մը յանգած է : Մարաչլաեա Վորոշիլով, կարմիր բանակին սպայ - դասի մը յանգած է Զեկայի (Կէփէու) նախագահ եէժովի դէմ որ կը փորրապետը, բողոքած է Զեկայի ձերբակալել բազմաթիւ սպաներ, իրրեւ թրոցքիական ամբաստանելով զանոնք : Կարմիր բանակին սպայակոյտը մերժած է թոյլ տալ որ Զեկան ձերբակալութիւններ կատարէ, յայտարարելով թէ իր քննութեանց համաձայն, կասկածելի սպաներուն դէմ եղած միակ մեղադրանքը այն է որ անոնք համակիր են Գերմանիոյ : Իր քննութիւններէն վերջը, ընդհ. սպայակոյտը խնդրած է Վորոշիլովէն՝ հետեւեալ խնդրանքները ներկայացնել Սթալինի :—

1.— Պէտք է ընդունի Կէփէուէն հսկողութիւնը կարմիր բանակին վրայ :

2.— Իւրաքանչիւր վաշտի յատկացուած քաղաքական հրահանգիչները պէտք է այսուհետեւ իրենց տեղեկագիրները ղրկեն կարմիր բանակի սպայակոյտին , եւ ոչ թէ Զեկային :

3.— Պէտք է երեք բարձրաստիճան սպաներ անդամ նշանակել ապդ. պաշտպանութեան խորհուրդին, որ մինչեւ հիմա ամբողջովին կը բաղկանայ համայնավարներէ :

4.— Կառավարական նոր մարմին մը պէտք է նշանակել, հսկելու համար բանակին եւ անոր կազմակերպութեան վրայ: Այս մարմնին անդամները պէտք է ընտրուին ընդհ. սպայակոյտին հաւանութեամբ եւ ուղղակի պատասխանատու ըլլան Քաղաքական Բիւրոյին, որ կուսակցութեան ամենաբարձր օրկանն է :

Սպայակոյտը խնդրած է նաեւ հեռացնել Զեկային նախագահը՝ եէժովը, բայց Վորոշիլով մերժած է, միեւնոյն ատեն յայտնելով Սթալինի թէ անոր մեղադրանքները սպաներու դէմ՝ կազմալուծիչ ազդեցութիւն կը գործեն բանակին վրայ: Իր կարծիքով, ծանր սխալ մըն է թրոցքիական կոչել սպաներ որոնք հիացում կը յայտնեն Գերմանիոյ զինուորական կազմակերպութեան մասին :

*** Թղթակիցը այս առթիւ տեղեկութիւններ հաղորդելով Զեկայի բանակին կազմակերպութեան մասին, կը գրէ թէ անոր թիւը կը հասնի 240,000ի, որոնց 40,000ը կեդրոնացած են Մոսկուայի մէջ: Իսկ բուն կարմիր բանակին Մոսկուայի պահակազօրքը կը բաղկանայ 90,000 զինուորներէ : Հանդերձանքի եւ սպառազինութեան տեսակէտով Զեկային զինուորները անհամեմատ աւելի բարձր են եւ աւելի վտահելի կը համարուին :

*** Թղթակիցը հաստատելով եակոտայի ձերբակալութիւնը, հաւանական կը գտնէ որ դատավարութիւնը չատ կարճ տեւէ եւ կատարուի զաղտնի, քանի որ ամբաստանեալը չատ ծանրակչիռ զաղտնիքներ գիտէ :

Պուխարին սկիզբէն ի վեր հակայեղափոխական էր...

Խորհրդային թերթերը սկսած են չարք - չարք յօդուածներ հրատարակել, ապացուցանելու համար թէ նախկին վարչապետ Ռիքով եւ հռչակաւոր տեսաբան - հրապարակագիր Պուխարին սկիզբէն իսկ հակայեղափոխականներ եղած են: Կառավարական պաշտօնաթերթը, «Իզվեստիա», առաջին գրութիւնը նուիրած է իր նախկին անօրէնին, Պուխարինի, եւ կը ջանայ ոչնչացնել անոր բոլշեւիկեան տեսաբանի համբաւը: Կրսկ թէ անոր բոլոր աշխատանքները տարօրինակ են քաղքենի աշխարհահայեացքով եւ որ եւ է կապ չունին համայնավարութեան հետ : Պուխարին երբեք ուղղափառ մարքսեան մը եղած չէ եւ միշտ խորթ է «դիալեկտիկական մատերիալիզմ»ին: Իրականին մէջ ան մանր քաղքենի մտաւորական մըն է: Եւ, երբեք չէ դնահատած ռուս ժողովուրդը, երբեք ցարին կողմէ չհագործուած բազմութիւններու համար չէ ունեցած Լէնինի ջերմ սէրը: Երբ Լէնին դրեց իր հռչակաւոր յօդուածը Մեծ Ռուսերու ազդային հպարտութեան մասին, Պուխարին ընկերվար հայրենասիրութիւն կոչեց այդ յօդուածը :

Այս յայտնութիւններէն վերջ, «Իզվեստիա» կը թուէ Պուխարինի քաղաքական եւ գաղտխարական վէճերը Լէնինի հետ, սկսելով 1909էն: «Ան զանազան առիթներով խարած է Լէնինը, միացած՝ Փիաթաքովի եւ Թրոցքիի հետ: Ան ընդդիմացած է Լէնինի՝ Պրէսթ - Լեթովսքի դաշնագրին ստորագրութեան առեն: Ան չի հաւատար թէ կարելի է ընկերվարութիւն կառուցանել միայն մէկ երկրի մէջ » :

Դեռ չարունակելի են մեղքերու այս մերկացումները ...

40 ԺԱՄՈՒԱՆ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ԸՆԴՀԱՆՐԱՆԱՑ

Շաբաթ օր չարք մը հրամանագիրներ հրատարակուեցան, որոնց համաձայն չաբաթական 40 ժամուան աշխատանքի օրէնքը կը տարածուի ուրիշ ասպարէզներու մէջ ալ :

Երէկ, երկուշաբթի, օրէնքը պարտաւորիչ դարձաւ բոլոր մանր առեւտուրներուն մէջ, բացի ուտեստի ճաշարան, որու մասին առանձին կարգադրութիւն պիտի ըլլայ :

Փարիզի մէջ, բոլոր մեծ վաճառատուները զոց պիտի ըլլան կիրակի եւ երկուշաբթի :

Ապրիլ 12էն սկսեալ, դրամատուներու, սակարանի եւ ապահովագրական ընկերութեանց պաշտօնեաները պիտի չաշխատին չաբաթ եւ կիրակի, կամ կիրակի եւ երկուշաբթի :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳԱՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՍԷԿ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

osmanakanներու հպատակութեան մասին

Դատական նախարար Պ. Մարք Ռիւքառ չաբաթ օր նախագահեց Վոժզիներու Փարիզի եղբայրական միութեան տարեկան հաշկերոյթին: Այս առթիւ խօսելով օսմանականներու հպատակութեան մասին, նախարարը հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ.

— « Ես ուղեցի որ օսմանական հպատակութեան (նաթիւրալիզասիօն) քաղաքականութիւնը ամէն բանէ առաջ նկատի առնէ ազգային պաշտպանութեան հարցը: Արդ, առանց յուզումի չէր որ հետեւելով Վոժի շրջանին զինուորցուներու թժշկական քննութեան, ամէն տարի կը հաշուէի նօսրացած, բայց միացած դասերը: Ուստի, կառավարութեան մէջ սառնձնելով դատական նախարարի պաշտօնը, խորհեցայ թէ մեր պաշտպաններուն թիւը աւելցնելու համար, անհրաժեշտ է դիւրացնել Ֆրանսական հպատակութիւնը բոլոր անոնց որ 30 տարեկանէն վար են, չափահաս, քաջառողջ եւ պարկեշտ, ընդունակ զինեալ ծառայութեան: Մէկ տարի առաջ, դատական իշխանութիւնը ամէն ամիս Ֆրանսական բանակին կուտար 250 զինուորցու: Ես կրցայ կրկնապատկել այս թիւը մինչեւ 1936 դեկտեմբեր 31: Անկէ ի վեր, կրցայ անցնիլ 600ը, այսինքն ամբողջ մէկ վաշտ: Ուրախ եմ ձեզի հաղորդելու այս լուրը, իրրեւ եռեփոխան արեւելեան շրջաններու: Խորհեցէք, սիրելի բարեկամներ եւ հայրենակիցներ, որ զինուորցուներու այս թիւը մէկ տարուան մէջ վեց անգամ աւելի է քան Վոժի մեր սիրելի եւ քաջարի նահանգին նորագիրներու գումարը:

ԵԱԿՕՏԱ, ԶԵԿԱՑԻՆ ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՐԻՉԸ
դատի հաշուած

Շոնդալից դատավարութիւն մը եւս Մոսկուայի մէջ ...

Եակօտա, ամենակալ Զեկայի հռչակաւոր վարիչը, որ դնդակահարել տուաւ Զինովիեւը եւ ուրիշ 15 երեւելիներ, դատի քաշուած է: Այս առթիւ հրատարակուած հրամանագիրը կ'ըսէ թէ Հանրի Կրիկորեւիչ Եակօտայի ոճիրները երեւան հանուած ըլլալով, Կեդր. Գործադիր Կոմիտէի նախագահութիւնը որոշեց արձակել զայն Թղթատարական գործակատարութեան պաշտօնէն եւ դատի յանձնել իր գործը :

Եակօտայի ատեաը նսեմանալ սկսած էր Զինովիեւ եւ ընկ. դատավարութեան օրերէն (1936 օգոստոս): Մեղադրուելով յանցապարտ դաւադրութեամբ եւ կասկածելի ապիկարութեամբ, հարկադրուեցաւ լքել ներքին գործակատարութիւնը եւ նշանակուեցաւ Թղթատարական գործակատար : 1937 յունուարին, պետական ապահովութեան ընդհ. վերատեսուչի իր իրաւասութիւնը փոխանցուեցաւ Եէժովի, իսկ ինք հանգստեան կոչուեցաւ Ռատէքի եւ ընկերներու դատավարութեան առեն, ինչ որ կը չեչտէր իր ընկերազրկութիւնը: Իսկ այժմ արդէն ամբաստանեալ է :

Եակօտա Զեկայի մարմնացումը եղած է: Այդ զարհուրելի պաշտօնատունը մտաւ 1920ին, երբ 29 տարեկան էր եւ այնտեղ չվնեց իր ասպարէզը: Զեկան (արտակարգ յանձնաժողով) յետոյ կոչուեցաւ Կէփէու եւ ի վերջոյ ներքին գործակատարութիւն, սակայն Եակօտա միշտ անոր մաս կը կազմէր: Հետզհետէ բարձրանալով բոլոր աստիճանները, դէր - նախագահ, յետոյ նախագահ դարձաւ այդ հաստատութեան, երբ մեռաւ անոր վարիչը, Մէնժինսքի: 1920էն 1936, ամբողջ 16 տարի նոյնացաւ Զեկային հետ, եւ տարակոյս չկայ թէ իր անկումը ահագին տպաւորութիւն պիտի գործէ Խ. Միութեան մէջ, ուր ամէնէն երկիւղալի եւ աւելի մարդը կը համարուէր :

*** Լեհական թերթերը կը գրեն թէ նոր դաւադրութիւն մը եռեւան հանուած է Սթալինի դէմ, չնորհիւ կնոջ մը խոստովանութեանց: Ուրիշ լուրի մը համաձայն, այս կինը մեռած գտնուեր է Լէնինկրատի մէկ պանդոկին մէջ , դաւադիրներու ձերբակալութեան յաջորդ օրը :

Sorho նոր վարագոյր մը կը բանայ

Ժաք Տօրիօ, Սէն-Տընիի քաղաքապետը, որ վերջերս երեսփ. ժողովին առաջարկած էր քննիչ յանձնախումբ մը կազմել, քաղաքական կուսակցութեանց եկամուտի աղբիւրները ճշդելու համար եւ կը պնդէր թէ Ֆրանսայի համայնավարները 250 միլիոն ֆրանք ստացած են Մոսկուայէն, նոր յայտնութիւններ կը խոստանայ: Թերթերուն հաղորդած զեկոյցով մը կ'ըսէ թէ համայնավարները տասանորդ մը կը զանձէին իրենց վարած քաղաքապետութեանց անտուկներէն: Ինքն ալ՝ երբ կը գտնուէր համայնավար քաղաքապետութեանց միութեան գլուխը, ստիպուեր է լուծել երկու ընկերութիւններ որոնց նպատակն էր առ հարիւր բաժին մը զանձել քաղաքապետութեանց ծախքերէն :

Զor. Լամէթ եւ Թ. Բ. Աբաա Պելկրաս կ'ևթան

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ Զօր. Լամէթ եւ Թ. Բ. Աբաա Պելկրաս պիտի երթան ապրիլ 11ին, փոխադարձ այցելութիւն մը տալու համար Եուկոսլավիոյ վարչապետին որ էնկիւրի դացած էր անցեալ սեպտեմբերին: Բայց այս այցելութիւնը միայն արարողական հանդամանք պիտի չունենայ, այլ մաս պիտի կազմէ այն այցելութեանց որ տեղի ունեցած են կամ պիտի ունենան Եուկոսլավիոյ մայրաքաղաքին մէջ, դիւանագիտական առաջնակարգ կեդրոնի մը վերածելով Պելկրատը: Մեկնելէ առաջ, Զօր. Լամէթ էնկիւրիի մէջ պիտի ընդունի Ռումանիոյ վարչապետը, Պ. Թաթարեսքու, որ պիտի հասնի ապրիլ 6ին:

Զեխոսլովաքիոյ նախագահը Պելկրատ ուր է

Երէկ, երկուշաբթի, Պելկրատ հասաւ Զեխոսլովաքիոյ հանրապետութեան նախագահը, Պ. Պէնէշ: Շաբաթներէ ի վեր մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուէին, ընդունելութեան համար: Հիւրին բնակութեան յատկացուած էր արքայական նախկին պալատը: Բոլոր փողոցները դրօշազարդուած էին եւ մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնուած էին կարգապահութեան համար :

Նախագահին կ'ընկերանայ իր արտաքին նախարարը: Այս այցելութիւնը մասնաւոր արժէք ունի անոր համար որ, կը կատարուի Եուկոսլավիոյ եւ Իտալիոյ համաձայնութենէն անմիջապէս վերջը: Պ. Պէնէշ նախագահութենէն առաջ արտաքին նախարար էր եւ խանդավառ ախոյեան մը՝ Փոքր Համաձայնութեան որ կը տկարանայ այժմ :

*** Գերմանական թերթերը դիտել կուտան թէ արեւելեան Եւրոպայի քաղաքականութեան կեդրոնը Փրակայէն փոխադրուած է Պելկրատ, ինչ որ կ'ապացուցանէ Ֆրանսական ազդեցութեան տկարացումը :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻ ՔԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆ

ՖՈՒՐՏԻ ԻՐ ՀՈՒՆԱՐՈՒ ՄԻ ՓՈՐՁՈՒՄ

Հայկական Մի Քանի Սահման

1936, Իսայիս Հոսկոյի Հայկական Սահման

Հայկական Սահման

Հայկական Սահման

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳԻՐՔԸ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳԻՐՔԸ)

— ՏԻԿԻՆ, ԻՄԱՑԱ ՅԱՄԵՆԱՑՆ Ի, ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԼԻ-ՆԵԼՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ ՄԱՅՐԻՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ, ՈՐ ԱՆՀՈՒՆԱՑՈՒՄ ԷՐ ՀՈԳԱՑԵԼ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ԱՌԱՋ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀՈՂԵՐԸ ... ՈՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՉՈՒՆԻ ՈՐԴԻՆ ՈՉ ՄԻ ԱՐՑՈՒՆՔ ՏԱԼ ՄԱՅՐԸ ՀՈԳԱՑԱԾ ՏԱՂԱՆԴԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ... ՈՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՉՈՒՆԻ ՈՐԴԻՆ ՈՉ ՄԻ ԱՐՑՈՒՆՔ ՏԱԼ ՄԱՅՐԸ ՀՈԳԱՑԱԾ ՏԱՂԱՆԴԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ... ՈՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՉՈՒՆԻ ՈՐԴԻՆ ՈՉ ՄԻ ԱՐՑՈՒՆՔ ՏԱԼ ՄԱՅՐԸ ՀՈԳԱՑԱԾ ՏԱՂԱՆԴԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ...

— ՏԻԿԻՆ, ԻՄԱՑԱ ՅԱՄԵՆԱՑՆ Ի, ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԼԻ-ՆԵԼՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ ՄԱՅՐԻՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ, ՈՐ ԱՆՀՈՒՆԱՑՈՒՄ ԷՐ ՀՈԳԱՑԵԼ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ԱՌԱՋ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀՈՂԵՐԸ ... ՈՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՉՈՒՆԻ ՈՐԴԻՆ ՈՉ ՄԻ ԱՐՑՈՒՆՔ ՏԱԼ ՄԱՅՐԸ ՀՈԳԱՑԱԾ ՏԱՂԱՆԴԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ...

— ՏԻԿԻՆ, ԻՄԱՑԱ ՅԱՄԵՆԱՑՆ Ի, ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԼԻ-ՆԵԼՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ ՄԱՅՐԻՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ, ՈՐ ԱՆՀՈՒՆԱՑՈՒՄ ԷՐ ՀՈԳԱՑԵԼ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ԱՌԱՋ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀՈՂԵՐԸ ... ՈՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՉՈՒՆԻ ՈՐԴԻՆ ՈՉ ՄԻ ԱՐՑՈՒՆՔ ՏԱԼ ՄԱՅՐԸ ՀՈԳԱՑԱԾ ՏԱՂԱՆԴԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ...

— ՏԻԿԻՆ, ԻՄԱՑԱ ՅԱՄԵՆԱՑՆ Ի, ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԼԻ-ՆԵԼՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ ՄԱՅՐԻՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ, ՈՐ ԱՆՀՈՒՆԱՑՈՒՄ ԷՐ ՀՈԳԱՑԵԼ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ԱՌԱՋ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀՈՂԵՐԸ ... ՈՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՉՈՒՆԻ ՈՐԴԻՆ ՈՉ ՄԻ ԱՐՑՈՒՆՔ ՏԱԼ ՄԱՅՐԸ ՀՈԳԱՑԱԾ ՏԱՂԱՆԴԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ...

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳԻՐՔԸ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳԻՐՔԸ)

— ՏԻԿԻՆ, ԻՄԱՑԱ ՅԱՄԵՆԱՑՆ Ի, ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԼԻ-ՆԵԼՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ ՄԱՅՐԻՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ, ՈՐ ԱՆՀՈՒՆԱՑՈՒՄ ԷՐ ՀՈԳԱՑԵԼ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ԱՌԱՋ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀՈՂԵՐԸ ... ՈՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՉՈՒՆԻ ՈՐԴԻՆ ՈՉ ՄԻ ԱՐՑՈՒՆՔ ՏԱԼ ՄԱՅՐԸ ՀՈԳԱՑԱԾ ՏԱՂԱՆԴԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ...

— ՏԻԿԻՆ, ԻՄԱՑԱ ՅԱՄԵՆԱՑՆ Ի, ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԼԻ-ՆԵԼՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ ՄԱՅՐԻՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ, ՈՐ ԱՆՀՈՒՆԱՑՈՒՄ ԷՐ ՀՈԳԱՑԵԼ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ԱՌԱՋ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀՈՂԵՐԸ ... ՈՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՉՈՒՆԻ ՈՐԴԻՆ ՈՉ ՄԻ ԱՐՑՈՒՆՔ ՏԱԼ ՄԱՅՐԸ ՀՈԳԱՑԱԾ ՏԱՂԱՆԴԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ...

— ՏԻԿԻՆ, ԻՄԱՑԱ ՅԱՄԵՆԱՑՆ Ի, ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԼԻ-ՆԵԼՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ ՄԱՅՐԻՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ, ՈՐ ԱՆՀՈՒՆԱՑՈՒՄ ԷՐ ՀՈԳԱՑԵԼ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ԱՌԱՋ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀՈՂԵՐԸ ... ՈՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՉՈՒՆԻ ՈՐԴԻՆ ՈՉ ՄԻ ԱՐՑՈՒՆՔ ՏԱԼ ՄԱՅՐԸ ՀՈԳԱՑԱԾ ՏԱՂԱՆԴԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ...

— ՏԻԿԻՆ, ԻՄԱՑԱ ՅԱՄԵՆԱՑՆ Ի, ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԼԻ-ՆԵԼՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ ՄԱՅՐԻՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ, ՈՐ ԱՆՀՈՒՆԱՑՈՒՄ ԷՐ ՀՈԳԱՑԵԼ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ԱՌԱՋ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՆ ՀՈՂԵՐԸ ... ՈՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՉՈՒՆԻ ՈՐԴԻՆ ՈՉ ՄԻ ԱՐՑՈՒՆՔ ՏԱԼ ՄԱՅՐԸ ՀՈԳԱՑԱԾ ՏԱՂԱՆԴԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ...

Սեւեռիֆաներր կը պահանջեն յուծել...

Շաբաթ օր Փարիզի սէնոլքանէրու միութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ վարչապետին եւ պահանջեց լուծել վերակազմուած «խոռվարար» կազմակերպութիւնները (գլուխն ըլլալով գնդ. տը լա Ռոքի եւ Տօրիոյի կուսակցութիւնները)։

Այս առթիւ հրատարակուած զեկոյցը կ'ըսէ թէ վարչապետը կրկնեց իր նախկին յայտարարութիւնը, յիշեցնելով թէ զօտական իշխանութեան կ'իյնայ քննել խնդիրը եւ պարտ ու պատշաճ որոշումը տալ։

Սէնոլքանէրու միութիւնը ժողովի հրաւիրուած է ապրիլ 13ին, եւ այս առթիւ պիտի ճշդէ իր դիրքը։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ

80,000 Իտալացիներ եւ Գերմանացիներ ցամաք պիտի հանուին...

Միշտ հակասական են սպանիական ճակատէն հասած լուրերը։ Կառավարական աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ զօրքը կարեւոր դիրք մը գրաւած է Քոր - տովայէն 30 քիլոմեթր հեռու։ Իսկ ազգայնական հրամանատարութիւնը կը ծանուցանէ թէ ահռելի ռմբակոծութեան մը հետեւանքով, Զօր. Մոլայի զօրքը յաջողեցաւ խուճապի մատնել հիւսիսային ճակատի կարմիր զինուորները, ո - րոնք սկսած են պարպել Տուրանկօն։ Քաղաքին բնակիչները կը պարպուին։ Այս առթիւ կ'ըսուի թէ ամերիկեան չոգենաւ մը 50,000 հրացան եւ 50,000,000 փամփուշտ փոխադրած է Պիլպաօ, ինչ որ պիտի օգնէ դիմադրութիւնը շա - բունակելու։ Այս ապրանքը բեռցուած է Լհհասաանէն։ Այս լուրը հաղոր - դուած է ազգայնական աղբիւրէ։ իսկ դիմացի կողմէն կը ծանուցանեն թէ 80,000 զերման եւ իտալացի զինուորներ կռւի եւ պատրաստ կը սպասեն Պա - լէարեան կղզիներուն վրայ, առաջին առթիւ Վալենցիա ելլելու եւ Պարսելոնան պաշարելու համար ...

**** Կառավարութիւնը հրամանագրով մը գրօչի տակ հրաւիրեց այ - տասահման հաստատուած սպանիացի զինուորցուները, որոնք ազատ կը հա - մարուէին մինչեւ հիմա։*

ՋԱՆԱՑԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՏԱԼԻՈՑ ՕԴԱՆԱՒԱՑԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ տարեդարձին առթիւ, Մուսոլինի կիրակի առաւօտ աչքէ անցուց 300 օդանաւեր ու սաւառնակներ, ինչպէս եւ 10,000 օդաչուներ։ Այս առթիւ յետ մահու ոսկի եւ արծաթ չքա - նչանններ բաժնեց զանազան պարագաններու մէջ զոհուած օդանաւորդներու։

ՄԱՐՈՒԲԻ ՆԱԽԿԻՆ ՍՈՒԼԹԱՆԸ, Մուլէյ Հաֆիտ, որ Ֆրանսա կը բնակէր մեծ պատերազմէն ի վեր, մեռաւ Անկէն - լէ - Պէնի մէջ։ Ծնած էր 1875ին։ Երկար առեն կռւած էր Ֆրանսայի դէմ, մինչեւ որ, 1912 մայիս 25ին Ֆէս հաստ. Զօր. Լիոթէ եւ դիմու զօրութեամբ Ֆրանսայի հովանաւորութեան են - թարկեց Մարոքը։ Մուլէյ Հաֆիտ նախապէս Սպանիա ապաստանած էր, բայց յետոյ Ֆրանսա հրաւիրուեցաւ եւ այստեղ ալ մեռաւ։

ԹՐՈՑԿԻ ԻՆՔԶԻՆՔԸ ՊԻՏԻ ԱՐԴԱՐԱՑՆԷ ամերիկեան առեանի մը առջեւ, իր իսկ պահանջով, խորհրդային իշխանութեան կողմէ եղած ամրաստանու - թեանց դէմ։ Առեանը զործի պիտի ձեռնարկէ քանի մը օրէն։

10,535 ՔԻԼՈՄԵԹՐ ՃԱՄԲԱՑ պիտի չինուի 1937ին, Ուկրայնայի մէջ եւ 2145 քիլոմեթր ալ պիտի նորոգուի, բոլորն ալ՝ ռազմագիտական նկատումնե - րով։

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՂՄԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ, կառավարութիւնը 2,350,360,000 ֆրանքի վարկ մը բացաւ, բաժնելով զանազան նախարարու - թեանց միջեւ։ Առողջապահական նախարարութեան յատկացուած է 389,360,000 ֆրանք, հիւանդանոցներ, բուժարաններ, ապաքինարաններ, յիմարանոցներ եւ զանազան պատսպարաններ, ջուրի ճամբաներ, արձակուրդի կայաններ եւայլն կառուցանելու համար։ Օդանաւային նախարարութիւնը պիտի ծախսէ 267 միլիոն, օդակայաններ, զպրոցներ, մարզարաններ եւն. չինելու համար։ Իսկ հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան սահմանուած է 896 միլիոն ֆրանք, բազմաթիւ չինութեանց համար։ Ներքին նախարարութեան ալ յատ - կացուած է 796 միլիոն ֆրանք ։

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ներքին գործավարը վերադառնալով հարաւային ճակատէն (Սուրիա), յայտներ է թէ «կարեւոր միջոցներ պիտի մտածուին, յետագային դէպքերու դէմ եւ սահմանապահութեան ապահովութեան համար» ։

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ կազմութեան առթիւ, Թուրք թերթերը կը գրեն թէ «բանակին մէջ մասնաւորաբար Հայեր պիտի գտնուին»... Գրգռիչ տեղե - կութիւնները կը չարունակուին նոյն աստիճանով ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան

Տեղի կ'ունենայ 11 Ապրիլ, կիրակի, ժամը 3ին,

SALLE DE GÉOGRAPHIE *սրահին մէջ,* 184 Bld. St. Germain

կը խօսի Ֆրանսերէն Պ. ՀՐԱՆՏ ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ

Նիւթ ունենալով «La guerre Arménienne et ses enseignements 1914—1921»

Տեղի կ'ունենայ փոքրիկ դեղարուեստական բաժին։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ՎԷ Մ,,

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ «ՎԷ մ»ի ժէ. թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ.— ՅՈՎՀ. ՉԱՒԻՐԵԱՆ՝ Գաբրիէլ Սունդուկեան.— Վ. ՄԻՆԱԽՕՐԵԱՆ՝ Աբ - հաւիրքի օրեր.— Յ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ՝ Անդրանիկը Սիւնեաց երկրում (վերջ).— ԳՐ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ՝ Ղարա Մելիք.— Ս. ՎՐՈՑԵԱՆ՝ Վ. Փափազեանի յուշերի առթիւ, Հայ հայկական բանակցութիւններ, Հին թուղթեր.— Գէորգեան ճեմարանի ժեծ գէպքը՝ ԱՆՑԵՍԼԻՔ՝ Գ. Նորատունկեան, Հ.Գ.Մէնէվիշեան,— Մի ճշդում.— Գիրք եւ Մամուլ.— Հայաստանի գիտական գրականութիւնը.— Հայ հանրա գիտակ.— Լ. Խաճատուրեանի գործերը.— Գրախօսական.— Լ. Ալպանեան (Լաս) «Հարցականի ուղիներով» Ս. Վ.։ Խմբագրութեան կեդ - րոնը՝ Յաւելուած.— Վահրամ Լեփ. Մանկունի. «Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը»։

Խմբագրութիւնը շատ կը խնդրէ բաժանորդներէն փութացնել բաժան - գիներու վճարումը։ Մասնաւորապէս կը խնդրուի Ֆրանսայի բաժանորդնե - րէն ջանալ շուտով փակել իրենց հաշիւները, որով մեծ աշակ - ցութիւն ցոյց տուած կը լինին խմբագրութեան։ Փարիզի բաժանորդները կարող են բաժնեգինը ուղարկել Լ. Գեւոնեան ի հասցէով «Ցառաջ»ի խմբա - գրատուն, Մարսէյլինը Ն. կակոսեանին՝ 49 rue Nationale։ կամ ուղ - ղակի խմբագրութեան՝ S. Vratzian. 13 Rue des Platanes Plessis-Robinson. (Seine).

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑՔ՛Ո

Իսի լէ Մուլինոյի Հայ Երիտասարդաց Միութեան

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

որ տեղի կ'ունենայ 8 Մայիս, շաբաթ երեկոյ մրնչեւ լոյս,

PALAIS DU CONGRÈS *ի շքեղ սրահներուն մէջ։*

Parc des Expositions, Porte de Versailles:

ԳԱՒԱՌ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ վաճագն խումբի ընկերական ժողովը 8 ապրիլ, ֆինգշաբթի երեկոյ ժամը 8,30ին, Թաիրիկեան սքաուին մէջ, 3 բիս տը լ'Էքլիբս, Մարսէյլ՝ կարեւոր օրակարգ։

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կալոյտ Խաչի Ընկէրնի Մ.ճիւղին կողմէ «Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օր»ուան եւ սահուհիներու «Արաքս» Միութեան Յրդ տաքելիցին առթիւ

ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

11 ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,

Cascade du Lach սքաիը, Անկէնի լճին դէմ։

Թախքերու ժամանակցութեան համար մուտք 5 ֆր.։

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐ—ՑԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Պանեէօ-Քաշանի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

կիրակի, 11 Ապրիլ, ժամը 4էն մինչեւ կէսգիշեր,

CHEZ BOIVIN *ի սրահին մէջ,* **25bis Ave. de la République Montrouge,** *մէթրօ* **Porte d'Orléans** *ի մօտ*

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ԼԵՒՈՆ ՋՈՐՄԻՍԵԱՆ

Կը ներկայացուի երկու զաւեշտ սիրողներու կողմէ։

Կ'երգէ ՕՐ. Հ. ԳՆԵԱԶԵԱՆ, կ'արտասանէ ՕՐ. ՍՕՆԻԱ։

Արտասանութիւն, պարեր սան. սահուհիներէ։

ԺԱԶ **GARIO-CANTI** — *ԹԱՒ ԳԱՐԵԳԻՆ — ՊԻԻՖԷ*

Մուտք՝ 5 ֆր., երախաներու 2 ֆր.։

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

կազմակերպուած Զ. Ե. Ո. Միութեան Վալանսի Մ.ճիւղին կողմէ

10 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Foyer de Théâtre *ի մէջ, (Պետական թատրոնի սրահը)։*

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ՊՕՂՈՍ ՀԻԻՍԵԱՆ

Երգ, խմբերգ, արտասանութիւն եւլն.։ *Մուտք 1 ֆր.։*

ՌՕՄԱՆԻ ՄՇԶ.— 11 Ապրիլ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին։

Կը խօսի՝ Պ. ՊՕՂՈՍ ՀԻԻՍԵԱՆ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած Վալանսի Զ. Ե. Ո. Միութեան կողմէ

17 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն ժամը 8,30ին, 13bis rue Boucherie *ի սրահին մէջ։*

Կը ներկայացուի Պ. ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՑԵԱՆԻ

ԱՐՄԱՆՈՒՀԻ (5 ԱՐԱՐ)

Գիներ՝ 4, 3 եւ 2 ֆր.։

Թատերական Ներկայացում

Ալֆորվիլի Հ. Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

17 Ապրիլ, շաբաթ եւ 18 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 8,30ին, Կ. Խաչի Ակումբին մէջ

Կը ներկայացուի ՂԱՐԱՊԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ (օփերէթ 4 արար)

Միրայժար դեկավարութեամբ դերասան Յ. ՈՒՋՈՒՆԵԱՆի եւ տեղւոյս սիրողներուն եւ ծանօթ նուագախումբի։ Օփերէթի համար մասնաւոր հագուստ, տէքոր եւ հարսանեկան տեսարան։

Մուտք 5 եւ 3 ֆր.։ փորրիկներու՝ 1 ֆր.

Եւրոպայի հայկական վեհագոյն գրասենյը

*ՀՐԱՆՏ-ՍԵՄՈՒԷԼ

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւայլն ամէն տեսակ դրքեր։

Արդիական կազմատուն։ *Տպագրական գործեր։*

Աշխարհի բոլոր կողմերէն ձասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով։

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88-65

ՀԱՑ ԱՐԾԻՒ ԱԿՈՒՄԲԻ ՍՐԱՀԸ

Ուրախ ենք յայտնելու մեր Ակում - բին բոլոր համակիրներուն եւ ան - դամներուն թէ՝ Հայ Արծիւ Ակումբը վերջապէս ունեցաւ իր սեփական կեդրոնատեղին, 22, Rue Richer, Pa - ris (9), ուր այսուհետեւ տեղի պիտի ունենան իր հաւաքոյթները եւ ժո - ղովները ։

Ակումբը բաւական ընդարձակ է եւ ունի հետեւեալ բաժանումները.—

ա) Հանդերձարան ։ բ) Գրատե - ղակ։ գ) Դասարան։ դ) Հաւաքատե - ղի։ ե) Լուացարան եւ ճեմիչ ։

Դասարան եւ հաւաքատեղի՝ հարկ եղած առեն միացուելով կը կազմեն ընդարձակ սրահ մը, ուր կարելի է սարքել դասախօսութիւններ, հան - դէսներ եւայլն։ Սրահները լուսա - տորուած են էլեկտրական առատ լոյ - սերով ։

Հանդերձատունը օժտուած է ձար - ձակալներով։

Գրատեղեակը, ուր տեղի կ'ունենան նաեւ վարչութեան ժողովները, կա - հաւորուած է արեւելեան առատփա - ղարդ կարասիներով եւ արեւելեան գորգերով ։ Իսկ սրահին պատերը զարդարուած են, իւղանկարկ պատ - կերներով եւ արեւելեան ձեռագործ - ներով ։

Ակումբին վարչութիւնը որոշած է սրահին պատերը հետզհետէ զարդա - րել հայկական ձեռագործներով, հայ յայտնի ազգայիններու նկարներով , հայ արուեստի ձեռակերտներուպատ - կերներով եւայլն ։

Ակումբը դանուելով կեդրոն թաղի մէջ, մեծապէս կը դիւրացնէ երթե - ւեկը ։

Արդէն սկսած են Ակումբին դասա - խօսութիւնները։

Երգի դասերը տեղի կ'ունենան չա - րթիը մէկ անգամ, չորեքշաբթի օրե - րը։ Մարզանքի դասերը՝ երկուշաբթի օրերը։

Հաւաքոյթները ամէն շաբաթ իրի - կուն, որոնց միջոցին տեղի պիտի ու - նենան պարեր եւ դասախօսութիւն - ներ։ Պարերու համար արդէն սրահը ունի իր սեփական դաշնակը ։

Անդամագրուելու համար պէտք է դիմել երեքշաբթի օրերը միայն, ժա - մը 20.30էն մինչեւ 24։

Ակումբս որոշած է նաեւ հայերէնի դասընթացք մը հաստատել 8էն 13 տարեկան պատանիներու համար , հինգշաբթի օրերը, ժամը առաւօտեան 9էն մինչեւ կէսօր։ Հայերէնի դասերը ձրի են։ Արձանագրութեանց համար դիմել Ակումբիս վերոյիշեալ հաս - ցէին եւ կամ անձամբ երեքշաբթի գիշերները, ժամը 20.30էն կէս գիշեր։

Հայ Արծիւ Ակումբին գլխաւոր նպատակն է Հայը Հայ պահել, Հայը առողջ պահել եւ Հայը կարգապահ դարձնել ։

Հայ Արծիւ Ակումբի Վարչութիւն

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ 8 Ապրիլ հինգշաբթի, ժամը 21ին, Sociétés Savantes *ի մէջ, 28 rue Serpente, (Դ. յարկ)։*

Դասախօս՝ Պ. ՎՐԱՑԵԱՆ,

Նիւթ՝ Հայկական խնդիրը։

ՀԱՅՈՑ ԱՂՕՐԴՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՑՔԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն **Nord 84-04** (անփոփոխ)

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ։

Տօքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7։

կիրակի եւ տօն օրեր *մասնաւոր ժամադրութեամբ։*

ԻՐԱՒԱԳԷՏ — ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ԱՐՏԱԻԱԶԴ ՀԱՆԸՄԵԱՆ

122 Bld. Murat, Paris (16), Tél. Jasmin 52—69

Մէթրօ բօրթ տը Սէն Քլու ելքը, Ավընիւ տը Վէրսայլի կողմէն։

Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի դատի, արկածի, առնելիքի եւ պարծի համար։ Գիները չափաւոր։

10—12, 6,30—8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ

Ճաշարան Ֆլօրիկ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մերթօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ։

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD	**ORIENT LLOYD**
48 rue de la République	**7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. 6.47-22 եւ C.74-51	Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Ֆոմակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ Ճամբորդներու համար մասնաւոր գին։ Ընդհանուր Գործակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68 02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու. Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերու - թիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ դասախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ։

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՆՔ. ՊՐՈՒԵԱՄ

Ամսագրին երրորդ թիւը, (Մարտ) հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Խմբ. ԽՄԲԱԳՐԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԸ.—Մկրտիչ Պարսամեան, ՇԻՐՎԱՆԶԱՏԵ - Վ. Մալէզեան, ՄԹՆԾԱՂ.— Հրաչ Սարգիսեան, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՊՈՒՇԿԻՆ.— Ա. Սաբեան, ՓԻՐՈՍՆԷԼԼՕ.— Սփինքս, ԼԵՌՈՒԹԵԱՆ ՇԱԲԱԹ.— Զարմէն ԱՐՁԱԿ ՔԵՐԹՈՒՈՒԱԾ.— Ա. Ակնասեր, Ա. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ.— Լ. Հ. երեք ՐԱՖՖԻ.— Ա. Այազեան, ԴԻՐՔԵՐ ԴԷՄՔԵՐ։

Ցվճարող բաժանորդներէն կը խնդրուի վճարել իրենց բաժնեգինները։

Բաժանորդագրութիւն է.— Ֆրանսայի համար տարեկան 30 ֆրանք։ Արտասահմանի համար 40 ֆրանք ։ Դիմել՝ M. et M. BARSAMIAN 30, Rue Drouot, Paris (9):

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

52 Rue Regnault, Paris (13)

Porte d'Ivry *ի մօտ,*

ճաշ եւ ընթրիք (3 տեսակ)

Գինը 4.50 ֆրանք։

կառավարիչ ՇԱՎԵՐՆԵԻ

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe LYON

Dancing-Cigale, պարահանդէսները ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN

17, Rue Dareau, PARIS (14)

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Նիր Իսթ Բըլիճ Սիբայի որբանոցի որբերէն Ապէնիր (Գոնիա) երուանդ Գոստուրեան, որ 1925ին մեկնած է Ճունաստան։ Ան - ժամ կը գտնուի Եգիպտոս ։ Իր հա - ցէն իմացնել իր եղբօր՝ Օննիկ Գո - տուրեանի, 13, Rue Drouot, Paris (9), «Ճուսաբեր»էն կը խնդրուի արագաց - սել ։

— Սալմաստցի Տիկին Ծաննի Տէր Կարապետեան կը փնտռէ իր եղբայրը Թուաքէտ Մուշեղ Մելիք Ծակրեանը, որ քանի մը տարիէ ի վեր կը գտնուի Փարիզ, իր հասցէն իմացնել Nichan Ter Karapetian ի, Avenue Youssouf Abad, Téhéran (Iran), Via U. R. S. S. կամ «Ցառաջ»ի վարչութեան։

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
7
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
7 AVRIL
1937

ԺԶ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3389

ԽՄԲագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍՊՈՌՆԱԼ՝ ԿԸ ՆՇԱՆԱԿԷ ՀԱՍՏԱՏԵԼ

Քիչ անդին պիտի կարդաք թարգմանութիւն մը՝ Պոլսոյ «Սօն Փոստա» թերթէն :

Պէտք է ամբողջ ընագիրը տեսնել, իմանալու համար թէ ինչ - քան Թոյն կը հոսի Թուրք թերթին իւրաքանչիւր տողէն ու բառէն :

Առաջին էջ, երեք սիւնակի վրայ, կը կարդանք հետեւեալ խոր - բագիրները, խոշոր տառերով.

— « ՍՈՒՏԻ ԾՐԱԳԻՐ, ՋՐՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐ, ԳՐԳԸ - ՌՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐ : ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԳԱՂԹԱՑԻՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵ - ՐՈՒՆ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՒԼ ՔԱԼԵՑ ՆՈՐԷՆ» :

Ցետոյ լուրին բովանդակութիւնը, նոյնքան գրգռիչ արտա - յայտութիւններով,— « ՆՈՐԷՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՆԴԻ՞Ր ՄԸ ՊԻՏԻ ՀԱՆԵՆ » :

Մնացեալը պիտի կարդաք արդէն, զարչելի խեղաթիւրում - ներով եւ քօղարկեալ սպառնալիքներով,— « Թուրքիա պիտի գիտ - նայ համբերել· մինչեւ այն ատեն Դաշնակները Թող չարունա - կեն... » :

Յօդուածագիրը, Մ. Պ.— անշուշտ ան որ վերջերս կարգ մը յուշեր հրատարակեց հայկական սարսափներու մասին, (Թալէաթ, Ինվէր, Ջաւէն պատրիարք, Վարդգէս եւն.), « Ցառաջ »ին ալ բա - ժին մը կը հանէ իր յարձակողականին մէջ: Կ'ըսէ Թէ « Ցառաջ » « երկու - երեք չարաթ առաջ չատ մը բաներ գրած է Թուրքիոյ դէմ »: Եւ փոխանակ Թարգմանելու ինչ որ գրած ենք, քանի մը տո - ղեր կը սահեցնէ, յանգելու համար իր ուզած եզրակացութեան :

« Ցառաջ »ը բազմաթիւ խմբագրականներ եւ ուրիշ գրութիւն - ներ հրատարակած է Սանճաքի մասին, միեւնոյն ատեն տեղ տա - լով Թրքական հէքեաթներուն, որոնք օրն ի բուն կը տեղան կար - կուտի պէս, անպարտելի մեղքեր պարտկելու ճիգով : « Սօն Փոս - տա» անշուշտ օրը օրին Թարգմանել տուած է դանոնք, եւ դիտէ, կ'ըմբռնէ Թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզենք :

Դառնալով իր խօսքերէն, « երկու-երեք չարաթ առաջ գրուած չատ մը բաներ »ը ապահովաբար կ'ակնարկէն « Ցառաջ »ի մարտ 2 թուակիր խմբագրականին,— « Թուրքիոյ խաղերն ու դաւերը Արե - ւելքի մէջ » :

Թուրքիոյ բոլոր « Սօն Փոստա »ները գլուխ գլխի տալով, կա - ռավարութիւնն ալ իրենց գլխուն վրայ նատեցնելով, կրնա՞ն հեր - քել ինչ որ մատնանշուած է այդ խմբագրականին մէջ :

Սո՞ւտ է որ Թուրք մամուլն ու գործակալները ամէնէն գրգռիչ խարդախութիւնները կը կատարեն, քնարեր սուտեր կը հիւսեն ու կը տարածեն Ալէքսանտրէթ - Անտիոքի շրջանին մէջ, արիւն պղ - տորելու, ցեղ ցեղի դէմ հանելու, Հայերն ու Արաբները իրար ձգելու, ահ ու սարսափի մթնոլորտ մը ստեղծելու համար :

Սո՞ւտ է որ, Սանճաքին վճճէն չատ առաջ, նոյն Թուրք մա - մուլն ու գործակալները տարիներով Թոյն հոսեցուցին Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ, Թերթեր եւ պաշտօնեաներ կաշառեցին, երկրին հանրային կարծիքը հայ գաղթականութեան դէմ դարձնելու հա - մար :

Սո՞ւտ է որ Թուրք յայտնի եւ գաղտնի գործակալները տարինե - րէ ի վեր, բայց մանաւանդ վերջերս ամէն խաղ ու դաւ կը փոր - ձեն, տեղական իշխանութիւնները լարելու համար հայ ժողովուր - դին դէմ, պաղեստինէն մինչեւ Իրաք եւ աւելի հեռուները :

« Սօն Փոստա »ները կրնա՞ն ժխտել Թէ՝ էնկլիւբի իր դիւանագի - տական ձեռնարկներուն առթիւ, երբ որ եւ է բանակցութիւն կը կատարէ այս կամ այն պետութեան հետ, միշտ աչքի առջեւ ունի հայկական տարրը: Այսինքն, ձեւ մը կը դանէ տեղական իշխա - նութիւնը մոլորեցնելու, զանազան պղտոր ծրագիրներ Թելադրե - լու համար :

Ի հարկէ աւելորդ է այսպիսի հարցումներ ուղղել մամուլի մը, որ երէկ ալ նոյն լեզուն կը բանեցնէր :

Այդ մամուլը երէկ փրփուր կը տեղար գլխուդ եւ արիւն փըր - խել կուտար քեզի, երբ կը գրէին Թէ Ապտիւլ Համիտ արիւնարբու գազան մըն է եւ Երլլըզը՝ արիւնագանդ որջ մը: Իսկ երբ ժամա - նակները փոխուեցան, նոյն այդ մամուլը Երլլըզն ու Պալը Ալին վերածեց հասարակ անառականոցներու կամ աղբանոցներու, Համիտն ու արբունիքը, իշխաններն ու փաշաներն ալ դարձնելով վայրագ եւ ցոփակեաց անասուններ :

Թուրք մամուլը ե՞րբ ունեցաւ բարոյական մը, գոնէ քրն - նական միաք, որպէսզի փորձէր դէպքերը վերլուծել այնպէս ինչ - պէս որ են կամ եղած են, եւ ոչ Թէ այնպէս ինչպէս որ կը հրամա - յեն օրուան իշխանաւորները :

Համիտ, իթթիհատ Թէ Աթաթիւրքի օրով, Թուրք մամուլը միշտ ալ կազմած է լրացուցիչ օղակը օրուան կարգ ու սարքին : Պարզապէս կամակատար մը, իշխանութեան ուզած մթնոլորտը ստեղծելու, անոր գաղտնի ծրագիրները վարագուրելու եւ տար - փողելու համար :

Այս պարագային ալ — Սանճաքի այս չարաբաստիկ հարցին մէջ, Թուրք մամուլը ի գուր կը փորձէ պարակել իր կառավարու - Թեան բուն ծրագիրը, իր բուն սլաքները ուղղելով միայն « Դաշ - նակ »ներուն դէմ :

1920ի աշնան, երբ Գարապէքիր Քեազիմ Հայաստան կ'արշա - ւէր, այն ատեն ալ կ'ըսէին — եւ հայ բոլշեւիկներն ալ կը կրկնէին — Թէ գործողութիւնը ուղղուած է Դաշնակ իշխանութեան դէմ : Եւ սակայն երբ ժամը հասաւ, ոչ Դաշնակ հարցուցին, ոչ ալ հըն - չակ: Ճիշդ ինչպէս 1915ին, երբ իրրեւ Թէ պաշտպանողական մի - ջոցներ ձեռք պիտի առնէին « քոմիթէճի »ներու դէմ :

« Սօն Փոստա »ները երբ կը սպառնան, « համբերելու » իմաս - տութեամբ, ուրիշ բան չեն ըներ եթէ ոչ հասատատել ինչ որ կը յի - շեցնենք տարիներէ ի վեր :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Լուպիանէթայի բանտը կը լեցուի Ձեկայի գործակալներով

Լոնտոնի Թերթերը կը գրեն Թէ կարմիր բանակին եւ Ձեկային միջեւ երե - ւան եկած ծանր հակամարտութեանց հետեւանքով, անհամբերութեամբ կը սպասուի եակոտայի, Ռիքովի եւ Պուխարինի դատավարութեան : Շատեր կը կարծեն Թէ Ձեկային նախորդ վարիչը ատեան պիտի չհանուի, որովհետեւ չատ մը նեղացուցիչ գաղտնիքներ գիտէ : Եակոտա երբ կէփէուին պետն էր, ատենակ հազարաւոր լրտեսներ ունէր բոլոր գործավարութեանց, ինչպէս եւ ճարտարագործական կեդրոններու եւ արտասահմանի խորհրդային դրասեն - եակներու մէջ :

Տակաւին յայտնի չէ Թէ ինչ ելք պիտի ունենայ կարմիր բանակին եւ Ձե - կայի բանակին հրամանատարութեան միջեւ ծագած պայքարը : Ամէն օր կա - րեւոր խորհրդակցութիւններ տեղի կ'ունենան Քրէմլինի մէջ, Սթալինի, սպարապետ Վորոշիլովի եւ Ձեկայի նախագահ եէժովի միջեւ : Կ'ըսուի Թէ Վո - րոշիլով ամբողջ ուժը Թափած է, ապացուցանելու Թէ Ձեկային հսկողու - Թեան տակ բանող պինագործարանները բազմաթիւ ռումբեր չինած են որոնց չափը չի համապատասխաներ խորհրդային Թնդանօթներու չափին : Մարա - լախին կարծիքով, պինագործարաններու 1936ի արտադրութեան 20 առ հա - րիւրը պէտք է ոչնչացնել այս իսկ պատճառով : եէժովին բացատրութիւն պա - հանջուած է Թէ ի՛նչպէս կ'լլայ որ Ձեկան չէ ձերբակալած խափանարարնե - րը : եէժով ամբողջ պատասխանատուութիւնը ձգած է իր նախորդին՝ եակո - տայի վրայ :

Իր գոյութենէն ի վեր առաջին անգամ լլլալով, Լուպիանքայի բանտը այսօր լեցուած է Ձեկայի պաշտօնեաներով :

Զրույց կը չլլի Թէ հաղորդակցութեանց նախարարը, Քականովիչ եւս աչ - քէ ինկած է, կարմիր բանակին սպայակոյտը դանգատած լլլալով Թէ խորհր - դային երկաթուղիները « ադեատալի » վիճակի մը մէջ կը դանուին :

Ձեկայի նախկին նախագահին ձերբակալութիւնը

Ամբողջ բազմութիւններ ուրախութիւն կը յայտնեն

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, եակոտա, Ձեկային ահարկու վարիչը, ո - րուն ատոդը խաւարած էր անցեալ օգոստոսէն ի վեր, ձերբակալուած է եւ պի - տի դատուի մօտերս :

Մոսկուայէն կը հեռագրեն Թէ կեդր. Գործադիր Կոմիտէին այս որոշումը խոր տպաւորութիւն գործեց Ա. Միութեան մէջ : Ժողովուրդը, որ սրտանց կ'ատէր այս հրէշը, Թէ ուրախութիւն եւ Թէ զարմանք կը յայտնէ : Ուրեմն այն մարդը որ կը դողացնէր ամբողջ Ռուսաստանը, եւ որ դէպի բանտ կամ մահ առաջնորդած էր այնքան մարդիկ, ինքն ալ պիտի ճաշակէ Լուպիանքայի բանտին « անուշութիւնները »: Այս Լեթոնացի Հրեան, որ Ձեկան կը մարմնաց - նէր ժողովուրդի աչքին, իր բոլոր ուժով ընդդիմացած էր այդ հատատատու - Թեան բարեփոխման, գոնէ օրինակութեան եւ հակակշռի հաստատման : Ան ի - րեն համար չինած էր անհրաժեչտ մարզու, գաղտնի ոստիկանութեան մաս - նագէտի մը անունը, անփոխարինելի՝ իր Թղթածրարներու գիտութեամբ եւ անվրիպելի չկիտեի հոտառութեամբ : Իր պետը, Մէնժինսքի, հիւանդ ըլլա - լով, կը ձգէր որ ուզածը ընէ : Ինքն էր որ կազմակերպեց Թրոցքին եւ անոր կուսակիցները Ամմա - Ալմա աքսորելու գործը : Դարձեալ ինքն էր որ Թու - ատատանէն Պոլիս, Իշխանաց կղզիները քշեց Թրոցքին : Ինքն էր որ դաժանօրէն զսպեց պիւզականխռովութիւնները՝ հաւաքական տնտեսութեանց հաստատման առաջին տարիներուն : Ինք պետն էր Ձեկային աշխատանքի բանակավայրե - րուն եւ դատապարտեալներու այն բանակներուն որոնք փորեցին Պալթիկէն Սպիտակ ծով եւ Վոլկայէն Մոսկուա երկարող ջրանցքները : Ան միշտ կը տես - նուէր Սթալինի եւ ուրիշ վարիչներու կողքին, պաշտօնական յուզարկաւորու - Թեանց ատեն, կարմիր Հրապարակին վրայ : Իր դիրքը չատ ամուր կը հա - մարուէր, եւ սակայն իր հրաժարեցման համակերպեցաւ առանց դիմադրու - Թեան :

Պաշտօնական շրջանակներու մէջ գաղտնի կը պահեն եակոտայի դէմ ե - զած ամբաստանութիւնները : Հաւանական է որ իր պաշտօնանկութենէն վերջ, կէփէուի դիւանաթուղթերուն մէջ գտնուած ըլլան վատագոյն թուղթեր : Ը - սողներ կան Թէ Ռատէք ծանր յայտնութիւններ ըրած է իր մասին : Ստոյգ է որ առաջին հնգամեակին սկիզբը ուժ տուաւ Ռիքովի նման ալյակոմէականերու : Անկէ ի վեր դատապրծ է Սթալինի դէմ, պարզապէս արթնութեան վրիպո՞ւմ ունեցած է Թրոցքիականութեան յարձակուն հոսանքին առջեւ, եւ կամ աւելի՞ խոր պատասխանատուութիւններ ունի,— կարելի չէ որոչ պատասխան տալ այս հարցերուն :

**** Այս տեղեկութիւնները կը քաղենք « Թան »ի Թղթակցին հեռագրէն : « Տէյլի Թէլէկրաֆ »ի Մոսկուայի Թղթակիցն ալ խօսելով եակոտայի ձերբա - կալման մասին, կը գրէ Թէ կիրակի օրն ի բուն ժպտուն բազմութիւններ պուչ կազմեր էին, « Իզվեստիա » մը ձեռք ձգելու եւ եակոտայի անկումին լուրը կարդալու համար : Ամէն տեղ լուրը աղմուկով զուգաւորը զոհունակու - Թեամբ : Շոնդալից յայտնութիւններ կը սպասուին, եթէ դատավարութիւնը տեղի ունենայ հրապարակաւ :*

Լոնտոնի Թերթին Թղթակիցը կ'ըսէ Թէ եակոտա գաղտնապէս կ'օգնէր ազ Թաւի ընդդիմադիրներուն, Ռիքովի եւ Պուխարինի, երբ անոնք կը քննադա - տէին Սթալինի բռնի համայնացումը՝ 1922 — 30ին : եակոտա այս գործը կը կատարէր անոնց հաղորդելով գիւղացիական խռովութիւնները, որոնց զըս - պումը իրեն կ'իյնար, եւ արջառի ու արմտիքի ահագին կորուստը : Կը Թուի Թէ գաղտնապէս մասնակցած է նաեւ Սթալինի դէմ ուղղուած խօսակցութեանց, « սեւ աշուն »ին, 1933ի սովէն առաջ : Բայց եւ այնպէս յաջողած էր իր հետ - քերը պահել, երեւան հանելով « Ռութինի դաւը », որուն մէջ գնդակահարուե - ցան քանի մը կարմիր փրոֆէսէօրներ, իսկ Զինովիեւ, Քամէնեւ եւ ուրիշներ աքսորուեցան :

Հակառակ հաւաքական անտեսութեանց դէմ գաղտնապէս ցոյց տուած

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԲԱՑՑ ԵՒ ԱՅՆՊԷՍ ՆԱԽԱՐԱՐ

Ցառաջի եռանդուն աշխատակիցը, ընկ. Արմէն Պարտիզեան, յոգնութիւն կը - բած էր Մ. Նահանգներու սահմանա - դրական կարգ ու սարքը բացատրե - լու, որպէսզի համոզուին թէ ամերի - կահայ թերթերը իրաւունք ունին նա - խարարները « բարտուղար » թարգմա - նելու : (Տես երէկուան « Ցառաջ »ը) :

Համբերութեամբ կարդացի այդ գր - ութիւնը : Բայց, անգամ մը եւս հա - մոզուեցայ թէ՝ պարզապէս ընկալել սովորութիւն մըն է որ բառացի « պե - տական Քարտուղար » թարգմանել կուտայ **Secretary of State**ը կամ **State Secretary**ն :

Այս հիման վրայ ալ, կը թարգ - մանուին գանձային *քարտուղար*, աշ - խատանքի *քարտուղար*, ծովային *քարտուղար* եւն. :

Եւ, զարմանալի բան, բոլորն ալ « պետական » ըլլալով հանդերձ, ի - րենց « պետական Քարտուղարը » կը նշանակէ արտաքին գործերու նախա - րար : Իսկ **State Department**ը՝ « պետա - կան Բաժանմունք »· (որո՞ւ միտքէն կրնար անցնիլ թէ ... արտաքին գոր - ծերու պաշտօնատունն է) :

Ոչ, սիրելի Արմէն, սահմանադրա - կան զբէնթները, գործադիր եւ օրէնս - դրական իշխանութիւնից իրաւասու - թիւնները, վարչական դրութիւնները կը տարբերին երկիրէ երկիր, բայց կան հանգամանքներ, նուիրագործած տիտղոսներ որոնք հասարակաց են ա - մէն տեղի համար :

Եթէ, Մ. Նահանգներու սահմանա - դրութեամբ, գործադիր իշխանութիւ - նը կեդրոնացած է նախագահին ձեռ - քը կամ կառավարութիւնը ան կը կազմէ, այդ չի նշանակեր թէ իր գոր - ծակիցները նախարարներ չեն, այլ Քարտուղարներ :

Մուսոլինին ալ ատեն մը **5 — 6** նա - խարարութիւն կեդրոնացուցած էր իր վրայ, եւ իրականին մէջ ինքն է որ կը վարէ գործերը, բայց ունի կառավա - րութիւն մը, որուն անդամները նա - խարար կը կոչուին :

Նոյնպէս Հիթլէրը, որ շատ աւելի սեղմած է օղակները : Կամ Աթաթիւր - քը, որ իր նախարարները անուանեց « գործավար » (*վէքիլ*), հետեւողու - թեամբ Մոսկուայի եւ այժմ կը կոչէ *« պաչ պագան »*, *« իչ պագան »*, *« տիչ պագան »* :

Մ. Նահանգներու **Secretary**ն տեսա - կանօրէն ինչ իրաւասութիւններ ալ ունենայ, իրականին մէջ նախարարի մը հագամանքն ունի եւ անոր պաշ - տօնն է որ կը վարէ :

Եւ մենք ամէն օր կը կարդանք, փր - կանութերէն թէ անգլերէն թերթերու մէջ, որ Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարը այսինչ ծանուցագիրը ներկայացուց, ծովային նախարարը ծրագիր մը կազմեց ետաւտորմի յա - ւելման համար, գանձային նախարա - րը յայտարարեց, դրամներու արժե - զրկման մասին եւն. :

Անոնք ալ ճիշդ մեզի պէս կը թարգ - մանեն բառերը :

Արտաքին նախարար Քէլլօկը չէ՞ր, որ Փարիզ եկաւ եւ դաշնագիր ստո - րագրեց Պոխանի հետ : Ի՞նչ ըսել է « պետական Քարտուղար » : Այժմ ալ Հըլը չէ՞ որ ծրագիրներ կ'որոճայ, նոյն հանգամանքով :

Եթէ ամերիկեան սովորութեան հե - տեւինք, ինչո՞ւ առեւտրական նա - խարարութիւն պիտի թարգմանենք Անգլիոյ **Board of Trade**ը, որ ունի իր նախագահը եւ որ իրականին մէջ ա - ռեւտրական նախարարն է :

Եւ ինչո՞ւ **Chancellor of the Exchequer** կը կոչուի էլմտական նախարարը :

Ատեն մը Կովկասի մէջ կ'ատարկէին թէ Հայոց պատմութեամբ, մեր « նա - խարար »ը ուրիշ բան է, « մինիստր »ը ուրիշ :

Եւ կը ստիպուէինք բացատրել թէ՝ դարե՛ր անցած են այդ օրերէն ի վեր, իսկ հայկական մամուլն ու սահ - մանադրական գիտելիքները շատոնց բոլորած են հարիւր տարին ...

Ընկեր Արմէն ինծի կը վերապահէ մրցանակը, եթէ կարենամ « բարտու - ղար »էն աւելի յարմար քառ մը դրկել :

Կրնայի դրկել : Բայց ինչո՞ւ : Նոր բառ մըն ալ ե՞ս ստեղծեմ, երբ մէջ - տեղն են պաշտօնն ալ, քառն ալ, եւ աշխարհի բոլոր թերթերը — նոյնիսկ թուրքերէնները — նոյն ձեւով կը թարգմանեն, եւ միայն ամերիկահայ թերթերն են որ կը յամառին նուիրա - գործել տարիներ առաջ գործուած սխալ մը :

ՎԱՀԷ

ԴԱՇՆԱԿՆԵՐԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

« Թուրքիա հաւատարիմ է »

Պոլսոյ *Սօն Փոստա* լրագիրը կը գրէ գրգռիչ խորագիրներու տակ (1 Ապրիլ) : Աւելորդ է բացատրել թէ հարցը կը վերաբերի Ալէքսանտրէթի Սանճաքին :—

« Հաթայի խնդրին մէջ մենք ականատես կ'ըլլանք հետզհետէ պարզուող ե - րեւոյթի մը, այն է՝ Դաշնակներու բարեկամութիւնը Ֆրանսայի հետ :

« Լա Սիրի » վերջերս Հայերու ի նպաստ յօդուած մը գրած էր : Նոյն օրե - րուն, Սուրիոյ ազգայնական թերթերն ալ, ներչնչուելով Ֆրանսայէն, իրրեւ եղբայր կ'ընդունէին Հայերը : Միւս կողմէ, ժամանակէ մը ի վեր կը տեսնուի որ, Ֆրանսացիները Հաթայի մէջ իրրեւ գրգռիչ եւ ահաբեկիչ կը գործածեն Հա - յերը : Իսկ Փարիզ հրատարակուող Դաշնակներու օրկանը Թուրքիոյ դէմ կը գրէ : « Ցառաջ » անունով այս Թերթը, Հաթայի խնդրին առթիւ, երկու - երեք չարաթ առաջ չատ մը բաներ գրած է Թուրքիոյ դէմ : Աւելորդ պիտի ըլլար պատմել գրածը· ամէն մարդ կրնայ գուշակել.— Թուրքիա գաղտնի նպատակ - ներ ունի եւ ուժ կուտայ Սանճաքի հարցին, իրականացնելու համար զանոնք : Ան կ'ուզէ մինչեւ Պաղեստին երկարել իր ձեռքը եւն. եւն. : Բացայայտ կեր - պով կը պարզուի Ֆրանքֆուրդեան ծրագիր մը.— Սուտի, զրպարտութեան, գրգռութեան ծրագիր :

Բայց Թուրքիա ալ ունի իր ծրագիրը ասոր դէմ.— Համբերել մինչեւ վեր - ջին վայրկեանը : Դաշնակներուն ալ խմաց տանք Թէ, վերջ ի վերջոյ պիտի տեսնեն որ Թուրքիոյ հետ է ամբողջ աշխարհի հանրային կարծիքը : Ֆրանսա - ցիք մեր դէմ չեն Թող հանեն հայկական նոր հարց մը Սուրիոյ մէջ, Դաշնակներն ալ Թող չհրաժարին իրենց նպատակներէն : Թուրքիա պիտի պինայ համբե - րել· որովհետեւ գիտենք Թէ համբերութիւնը յաղթութեան պայման է, եւ յաղթութեան լաւագոյն միջոցն է մանաւանդ միջազգային հարցերու մէջ :

Այո, Թուրքիա պիտի գիտնայ համբերել· իսկ մինչեւ այն ատեն Դաշնակ - ները Թող չարունակեն չնութիւն ընել որսորդներուն, Թռչուն որսալու համար իրենց արիւնոտ բերաններով » :

ՇԱԲԹԱԿԱՆ 40 ԹԱՄՈՒԱՆ աշխատանքի գործադրութիւնը, որ երկու - չաբթի օր սկսաւ մանր առեւտրականներու համար, կարգ մը դժուարութիւն - ներ պատճառած ըլլալով, դիր մը ներկայացուեցաւ վարչապետին, յանուն 350,000 մանր եւ միջակ առեւտրականներու : Ինչպէս գրած էինք, երկուչաբթի օր փակ էին մեծ առեւտրականները եւ քաղաքը նորօրինակ երեւոյթ մը կը պարզէր :

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ կռիւները կը չարունակուին կատաղօրէն : Ապստամբները կը չարունակեն յառաջ խաղալ դէպի Պիլպաօ, դժուարին վե - նի մը վրայ : Կառավարական զօրքը նոր յաջողութիւններ չահեցաւ Բոլտո - վայի ճակատին վրայ :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ

(ՎԱՂ ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՐՅԱՆ)

Ջուխտակումներ են ձևավորվում, ընկերներ են ձեռք բերվում, ամուսնություններ են կնքվում, ամեն ինչ կատարվում է ինքնաթիռների թռիչքների ժամանակ։ Ինքնաթիռները ուղևորներ են տեղափոխում, ինչպես ավտոբուսները

ընդդիմութեան, եակոտա հանրածանօթ էր իբրեւ ղրկիչն ու կազմակերպիչը անողոք խստութեանց, գլուխ հանելու համար համայնացումը եւ առաջին հնգամեակը :

Իրագեկներ կը հաւաստեն թէ Սթալին լիովին տեղեակ էր եակոտայի բուն նկարագրին, եւ քանի մը անգամ, 1931ին, 1933ին եւ 1934ին ուզեց օձիքը ազատել : Բայց, եակոտա ըլլալով Չեկային սկզբնական պետերէն մէկը եւ անոր իրական վարիչը՝ տասը տարիէ ի վեր, չատ մը զօրաւոր ունէր իր ձեռքին տակ : Ան չարունակ իր պաշտօնանկութեան փորձերը կը խափանէր, կրկնապատկելով եռանդը եւ նոր դաւեր երեւան հանելով, նոր հալածանքներ սարքելով :

Գերմանիոյ զինուորական տարր կուսակից է Ֆ. Միութեան հետ լեզու գտնելու

« Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի դիւանագիտական խմբագիրը կը գրէ թէ Հիթլէրի զինուորական խորհրդականները համոզած են որ Ֆ. Միութիւնը ահագին ուժ մը կը ներկայացնէ, հետեւաբար անհրաժեշտ է լեզու գտնել խորհրդային իշխանութեան հետ : Այս առթիւ տեղեկագիրներ տրուած են իրեն, ապացուցանելու համար գերմանական, ռուսական, ֆրանսական եւ իտալական զինուորական կազմակերպութեանց բաղդատական արժէքը, որ փորձուեցաւ Սպանիոյ մէջ : Հիթլէրի եւ Զօր. Լիւտէնտորֆի հաշտութիւնը որոշ չափով կը վերագրուի զինուորական տարրին վերակշռութեան : Զօր. Լիւտէնտորֆի չարունակ յիշեցուցած է թէ չարժեր մեծ կարեւորութիւն տալ իտալական բանակին՝ իբրեւ ազդակ եւրոպական պատերազմի մը մէջ : Իր կարծիքով, լաւագոյն է մերձենալ Ռուսաստանի հետ : Կը թուի թէ Գերմանիոյ զինուորական տարրն ալ այս կարծիքն ունի :

Ցառաջիկայ ամսու մասնաւոր պատուիրակութիւն մը պիտի երթայ Զինաստան, լաւագոյն յարաբերութիւններ հաստատելու համար Ճափոնի եւ Զինաստանի միջեւ : Պատուիրակութիւնը պիտի ըլլայ կէս տնտեսական, կէս զինուորական : Այս գաղափարը թելադրած է Զօր. Ռայխընաու,որ վերջերս Զինաստան ղրկուած էր եւ որ վերադարձին բացատրեց թէ Գերմանիոյ համար անհրաժեշտ է սերտ գործակցութիւն հաստատել Ռուսաստանի, Զինաստանի եւ Ճափոնի միջեւ :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, Գերմանիա վերջերս տնտեսական համաձայնութեան նախագիծ մը ներկայացուցած է Ֆ. Միութեան, բայց այս վերջինը մերժեր է, դիտել տալով թէ կարելի չէ առեւտրական որ եւ է համաձայնութիւն կնքել առանց քաղաքական բարեկամութեան դաշնագրի մը :

Գնդ. տրա Ռօմ եւ 5 ընկերներ դատի յանձնուած

Հարցաքննիչ դատաւորը լրացուցած ըլլալով իր քննութիւնները, ձեռնհաս նշանութեան ներկայացուց իր տեղեկագիրը՝ Ֆրանսայի ընկերային կուսակցութեան գործերու մասին : Տեղեկագիրը գնդ. տը լա Ռօքն եւ իր հինգ վարիչ ընկերները կ'մեղադրուած են լուծեալ Հրեղէն Խաչը, ուրիշ անուն մը տալով անոր : Ամբաստանեալները պիտի յանձնուին պատժական տաեանին (ոստիկանական) :

Օրէնքին տրամադրութեամբ, անոնք որ կը փորձեն վերակազմել լուծեալ կազմակերպութիւն մը, կը դատապարտուին վեց ամիսէն երկու տարի բանտարկութեան եւ 16էն 5000 ֆրանք տուգանքի :

Գնդապետը եւ հինգ վարիչները միեւնոյն առեն կ'ամբաստանուին թէ ապօրէն համախմբում մը կատարած են անցեալ հոկտեմբերին, Փարիզի փողոցներուն մէջ երբ հրաւիրուեցան ցոյց մը կատարելու եւ խանգարելու համայնավարներու մէկ ժողովը՝ Փարք տէ Փրէնսի մէջ :

Ամբաստանեալներուն մէջ է ժան Իպարնէկարի, գնդ. տը լա Ռօքի կուսակցութեան ութ երեսփոխաններէն մէկը : Ուրիշ ամբաստանեալ մը պիտի դառնար հռչակաւոր օդանաւորդ ժան Մէրմոզ, բայց մեռաւ չորս ամիս առաջ, յանդուգն թռիչքի մը հետեւանքով : «Իւմանիթէ» կը գրէ թէ գնդապետը եւ Իպարնէկարի անտարբեր կ'երեւան եւ իրենց յոյսը դրած են օրինական քաշքշուքներու վրայ· ուստի կը պահանջէ առանց այլեւայլի լուծել «խռովարար» կազմակերպութիւնը եւ բանտարկել վարիչները :

Չեխոսլովաքիոյ նախագահը Պելկրատի մէջ

Սլաւական եղբայրակցութեան ցոյց մը եղաւ Չեխոսլովաքիոյ նախագահին՝ Պ. Պէնէշի ընդունելութիւնը Պելկրատի մէջ, երկուշաբթի օր : Ամբողջ քաղաքը ռօճական երեւոյթ ստացած էր : Հազարաւոր դիւղացիներ քաղաք թափած էին զոյնզոյն տարազներով, ողջունելու համար հարեւան սլաւ ժողովուրդին նախագահը : Դիւղացիներու այս բազմութիւնը առաուն կանուխէն խռնուած էր դրօշազարդ փողոցներուն մէջ : Երբ նախագահական կառախումբը հասաւ, «զլէչօս»ները (կեցցէ) կը թնդացնէին փողոցները : Ամբողջ ճամբուն վրայ չարուած էին դիւնուորներ եւ սոքոլներ, նկարագեղ համազգեստներով եւ արծիւի փետուրներով : Քիչ մը հանդստանալէ վերջ, Պ. Պէնէշ եւ խնամակալ իշխանը ներկայ եղան զօրահանդէսի մը, որուն կը մասնակցէին 8000 դինուորներ եւ 30 օդանաւեր :

Աւելորդ է բացատրել այս այցելութեան արժէքը, Իտալիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ համաձայնութենէն անմիջապէս վերջը : Իտալական մամուլը դիտել կուտայ թէ Պելկրատ երթալէ առաջ, Պ. Պէնէշ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է Փրակայի իտալական դեսպանին հետ :

Նախագահը գլուխ գլխի տեսակցութիւն մը ունեցաւ Եուկոսլաւիոյ վարչապետին հետ եւ բացէ ի բաց յայտնեց որ եթէ Իտալիոյ հետ կնքուած համաձայնութիւնը Եուկոսլաւիոյ մասնաւոր մէկ քաղաքականութիւնը կ'ենթադրէ, Հռոմ - Պերլին առանցքին հետ, այն առեն Չեխոսլովաքիա իր դլխուն ճարը պիտի նայի· իսկ եթէ կը նշանակէ լաւագոյն յարաբերութիւններ Իտալիոյ հետ, Չեխերը հակառակ չեն :

Ամէն պարագայի մէջ, մտահոգութիւն կը տիրէ ոչ միայն Փրակայի, այլ եւ Փարիզի եւ աստիճան մըն ալ Լոնտոնի մէջ :

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՎ

ԴՈՐԾԱԴՈՒԼԻ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ԿԸ ԾԱԻԱԼԻ Անգլիոյ մէջ, մասնաւորապէս վնասելով սպառազինութեանց գործերուն : Վեց հազար բանուորներ աշխատանքը դադրեցուցին նաւագործարաններուն մէջ : Հանքագործներուն մէջ ալ խլրտում կը տիրէ :

ՇԱՔԱՒԻ ՀԱՄԱՁՈՂՈՎԸ բացուեցաւ Լոնտոնի մէջ, երկուշաբթի օր : Հրաւիրուած էին 23 պետութիւններ, եւ բացակայ էր միայն իտալական պատուիրակութիւնը : Բուն չարաբի հարցէն զատ, դլխաւոր երկիրներու դիւանագէտները առիթէն պիտի օգտուին, քաղաքական հարցեր ալ չօչափելու համար :

ԶՈՐՍ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ ՓԱԿՈՒԵՑԱՆ Պուժէի մէջ, որովհետեւ բանուորները կը մերժէին աշխատիլ չարաթ ամբողջ օրը, տեղը բերելու համար Զատկի երկուշաբթի օրը կորսուած ժամերը, լրացնելով չարաթական 40 ժամերը : Անգործութեան դատապարտուեցան 800 բանուորներ :

ԹԵՐԹԵՐՈՒ ԳԻՆԸ 40 սանթիմի կը բարձրանայ աստիճանաբար : Ապրիլ 10էն սկսեալ 40 սանթիմի պիտի ծախուին «էքօ տը Փարի», «էքսէլսիօր», «Ֆիկարօ» եւ կարգ մը գաւառական թերթեր : «Լը ժուռ» 40ի կը ծախուի քանի մը չարաթէ ի վեր : Միւսներն ալ հետզհետէ պիտի բարձրացնեն :

ՓԱՐԻԶԻ ՆՈՐՀՐԴԱՊԵՏ ԴԵՍՊԱՆԸ, Փոթէմքին, Մոսկուայի արտաքին գործակալութեան Ա. օգնական նշանակուեցաւ : Կը կարծուի թէ այս փոփոխութիւնը պիտի օգնէ ճամբայ բանալու Մոսկուայի եւ Պերլինի մերձեցման :

ՋԻՆԱՓԱՓՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ ՄԸ գումարելու ծրագիր վերագրուած էր նախագահ Բուզվէլթի : Նախագահը ինք հերքից այս լուրը :

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի ցանցնախուժքի դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ 13 Ապրիլ երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ճանօթ հաւաքատեղին:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷյԼԻ վաճագն խուժքի ընկերական ժողովը 8 Ապրիլ, ճինգշաբթի երեկոյ ժամը 8,30ին, շահրիկեան սրահին մէջ , 5 բիւ տը լ'էքլիբս, Մարսէյլ· կարեւոր օրակարգ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հայ կամ. եւ Մտաւորականներու Միութեան

Տեղի կ'ունենայ 11 Ապրիլ, կիրակի, ժամը 3ին,
SALLE DE GÉOGRAPHIE սրահին մէջ, 184 Bld. St. Germain

կը խօսի ֆրանսերէն Գ. ՀՐԱՆՏ ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ

նիւթ ունենալով «La guerre Arménienne et ses enseignements 1914—1921»

Տեղի կ'ունենայ փոքրիկ գեղարուեստական բաժին:

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կալոյտ Խաչի Ընկերի Մ.-Հիւդին կողմէ «Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օր»ուան եւ սատուհիներու «Արաքս» Միութեան

Յրդ տարեվիցին առթիւ

ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
Cascade du Lach սրահը, Ընկէնի լճին դէմ,
Տախտերու մասնակցութեան համար մուտք 5 ֆր.:

ԱՊՐԻԼ 11

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան Լիոնի Մասնաճիւղին, մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դաշնակցութեան Վարանդեան կոմիտէի, Ֆ. Կ. Խաչի, Համազգայինի, Ֆ. Բ. Նախկին Հայ Լեգէոնականներու եւ Հայրենակցական Միութիւններու

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՅԱԳԷՏ Rev. P. M. TALLONի

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. Կ. ՄՐԱՑԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին.— Կը մասնակցին Mme GODIN (դաշնակ), ՕՐ. ԾՈՎԻՆԱՐ ՏԻՐ. ՊԵՅՐՈՍԵԱՆ (վեներգ), Պ. Պ. X (ջութակ), ԳՈՒՐԳԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ (սրինգ), ԶԱՐԻՒՀ ՄՈՍԿՈՓԵԱՆ (շաւայեան կիթառ), Ա. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ (մեներգ), Լ. ԱԼԼԻՄԵԱՆ եւ Մ. ՄԻՐՋԻ (արտասանութիւն)·

Տախտերու մասնակցութեան համար 1 ֆր.:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

կազմակերպուած Զ. Ե. Ո. Միութեան Վալանսի Մ.-ճիւղին կողմէ

10 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Foyer de Théâtreի մէջ,
(Պետական թատրոնի սրահը):

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ

Երգ, խմբերգ, արտասանութիւն եւլն.: Մուտք 1 ֆր.:

ՌՕՄԱՆԻ ՄԷՋ.— 11 Ապրիլ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին:
Կը խօսի՝ Պ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ:

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐ—ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Պանեչօ-Քաշանի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

Կիրակի, 11 Ապրիլ, ժամը 4էն մինչեւ կէսգիշեր,
CHEZ BOIVINի սրահին մէջ, 25bis Ave. de la République
Montrouge, մէթրօ Porte d'Orléansի մօտ

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ԼԵՒՈՆ ՋՈՐՄԻՍԵԱՆ

Կը ներկայացուի երկու զաւեշտ սիրոյներու կողմէ:
Կ'երգէ ՕՐ. Հ. ԴՆԵԱՉԵԱՆ, կ'արտասանէ ՕՐ. ՍՕՆԻԱ.
Արտասանութիւն, պարեր սանուհիներէ:

ԺԱՂ GARIO-CANTI — ԹԱՒՌ ԴԱՐԵԳԻՆ — ՊԻԻՖԷ

Մուտք՝ 5 ֆր., երախաներու 2 ֆր.:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԻՔ

Իսի լէ Մուլինոյի Հայ Երիտասարդաց Միութեան

ԵՐԵԿՈՅԹ-ԿԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

որ տեղի կ'ունենայ 8 Մայիս, շաբաթ երեկոյ մրնչեւ լոյս,
PALAIS DU CONGRÈSի շքեղ սրահներուն մէջ:
Parc des Expositions, Porte de Versailles:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Սթանոպի հայրենակցական միութեան Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ: 10 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն ժամը 20էն մինչեւ կէս գիշեր, Պ. Մխրպեանի սրճարանը, 45, Բիւ տը լա Տէֆանս, Իսի լէ Մուլինո: Մուտք 5 ֆրանք, զործատուներնէրուն եւ պըտիկներուն համար 3 ֆրանք :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Գ. Տարի, թիւ 30 (Մարտ)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Երբ դաշտանը կը դադրի (ՏՈՒՔ· ՆԱԶԱՐԵԱՆ)· — Ի՞նչքան օգտակար են Ք· ճառագայթները (ՏՈՒՔ· Գ· ՍԵՐՈԲԵԱՆ)· — Ատամնաբուժութիւն (ՏՈՒՔ· ԴԵՂԱՄ ԱՑՎԱԶԵԱՆ)·— Բժիշկը կաթին դէմ (ՏՈՒՔ· Ռ· ՊԱԼՈՆՏԻ)·— Նեթոր զեղձեր (ՏՈՒՔ· Շ· ԱՑՎԱԶԵԱՆ)·— Հացին թեր ու դէմ, հացագործութեան պատմութիւնը (Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ)· — Բժշկական հարցարան եւ առողջապահական դիտելիքներ :

ԲԱԺԵՆԵԻՆԸ.— 25 ֆրանք՝ Ֆրանսա: Արտասահմանի համար 30 եւ 35՝ համաձայն երկիրներու: Դիմել ՏՈՒՔ· Շ· ԱՑՎԱԶԵԱՆ, 17, Rue Damesme ,

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին,ի՛ կգիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՐ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Հաւատացեալները ժամադրութեամբ:

Tailleur de ST. BERNARD
H. GULBOLIAN
24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18)
Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière
Մէթրօ La Chapelle եւ Barbès Rochechouard
Թելեֆօն Montmartre 69—70
ՈՐՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:
ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.— Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր. Նուէր կը տրուի մէկ ֆանթէզի կամ կօլֆ տաֆտառ 400 ֆր.է վեր հագուստներու (3 փորձ) համար կարելի է նուէր ստանալ մուտակագործ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպէնկեանի արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր. արժողութեամբ 2 imitation martre. պայմանաւ որ գնորդը վճարմանայ բաժանորդագրուելի ցառաջին Օգտուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն տկայացնել ցառաջի կարոնը՝ Rue la Charbonnière-ի մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք դիւրամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն ձեւափոխութիւն եւ րբեռունաժ:
Բաց է կիրակի օրերը:

ԱՍԹՕՐԻԱ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՀԻՒՐԱՆՈՑԸ
Նոր բացուած, Նախկին Լոնտոն օթէլի փոխան
Պաղտատի գլխաւոր էլ-Ռաշիտ պողոտային վրայ
Տէր եւ Տնօրէն՝ Յ. ՍՈՒԼԹԱՆԵԱՆ
40 սենեակներ տաք ու պաղ ջուրով, բաղնիքով, 3 մեծ սալօններ՝ բոլորովին նոր կահաւորումով: Արեւելեան եւ Եւրոպական համեղ կերակուրներ: Արագ եւ կանոնաւոր սպասարկութիւն:
Ցեղական լեզուին ու պայմաններուն անծանօթ հիւրերուն համար կ'ընծայուի ամէն տեսակ ծառայութիւն: Télephone No. 98

Studio PHÉBUS
23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ՁԱՓԱԽՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլովաք բրզեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, գուլպաներու եւլն.ի համար:
Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս զեղչուած գիներով:
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:
Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՎԱԼԷՆՍԻ ՋԱՁԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ
ԲՈԼՈՐԻՆ ԱՋՔԸ ԼՈՑՍ
Անոնք որ ստիպուած էին կարգի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻ ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Աբեւելքը վայելել եւ ԵՐԵԻԱՆ ՕԴԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ
41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris
Հեռաձայն՝ Prov. 90—32
Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ: Գիները չժան:
Ամէն երեկոյ կը նուագեն արեւելեան եղանակներ քէմանչիստ Յովհաննէս եւ ուտի Հայկ:
Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, միմիայն քոնտրամափոնով, հարսնիքներու եւ խնջոյքներու սպասարկութիւն:
Այցելեցէք անգամ մը:

Կը փնտռուի

— Կը փնտռուի Նիր Իսթ Բըլիֆի Սիրայի որբանոցի որբերէն Ագէհիրցի (Գոնիա) երուանդ Գօտուբեան, որ 1925ին մեկնած է Եունաստանէն: Այժմ կը գտնուի Եգիպտոս : Իր հայրենի իմացնել իր եղբօր՝ Օննիկ Գօտուբեանի, 13, Rue Drouot, Paris (9), «Ցառաջի»ն կը խնդրուի արտատպել :

— Սալմաստցի Տիկին Ֆանիկ Տէր Կարապետեան կը փնտռէ իր եղբայրը Թուազէտ Մուշեղ Մելիք Ցակոբեանը որ քանի մը տարիէ ի վեր կը գտնուի Փարիզ, իր հասցէն իմացնել Nichan Ter Karapetian, Avenue Youssouf Abad, Téhéran (Iran), Via U. R. S. S. կամ «Ցառաջ»ի վարչութեան:

ԵՐՈՒԱՆԴ ՊՕՂՄԱՃԵԱՆ կը փընտռէ իր երկու քոյրերը, Էրզրումի Կէզայ Մահլէէն Պողմաճեան կարապետի աղջիկները՝ Ազնիւ եւ Մարիցա: Գրել Երուանդ Պողմաճեանի, Coiffeur, Port-Pehlevi, Iran:

ՀԱՑ ԵՒՏԱՑՍՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ 8 Ապրիլ հինգշաբթի, ժամը 21ին, Sociétés Savantes-ի մէջ, 28 rue Serpente, (Դ. յարկ):
Դասախօս՝ Պ. ՎՐԱՑԵԱՆ,
Նիւթ՝ Հայկական խնդիրը:

ՋԱՓԱՇԱՍՆԵՐՈՒ ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Փորթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տէր-Նարէ մասնաճիւղի վարչութիւնը բացած է չափահասներու դիշերային 10 դասընթացք մը, իր շէնքին մէջ, Rue de Paris, Gentilly. Հայերէնի, հայոց պատմութեան եւ հին ու նոր Հայաստանի աշխարհագրութեան:
Դասընթացքները տեղի պիտի ունենան ամէն ուրբաթ երեկոյ մը 8.30—10: Առաջինը այս ուրբաթ Ապրիլ 9էն սկսեալ:
Փափաքողները կրնան գիմել ինքնին հասցէին ուրբաթ երեկոները:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
8
ԱՊՐԻԼ
JEUDI
8 AVRIL
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3390

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԸՆԴՀ. ՅԵՂԱՇՐՋՈՒՄ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Թեբեւս ոչ մէկ առեն այնքան սուր եւ ծաւալուն հանդամանք ստացած էր աշխատանքի դասը, որքան մեր օրերուն: Ոչ ալ այնքան խոր եւ լայն յաջողութիւնները չահուած էին մինչեւ այսօր :

Երեւակայեցէք մեր բնական երկրին պատկերը :

Տարիներով քրտինք, նոյն իսկ արիւն թափուած է, արժեցնելու համար տարբական իրաւունքներ.— չաբաթական աշխատանքը՝ 48 ժամ, առանձին վճարում՝ յաւելեալ աշխատանքի համար, ապահովագրութիւն արկածի դէմ, պաշտպանութիւն մայրերու եւ յղի կիներու եւայլն :

Տարիներով ծրագիրներ մշակուած, միջազգային խորհրդակցութիւններ կատարուած են, բայց արդիւնքը եղած է անբաւարար: Իշխանութիւններ եկած գացած են, երբեմն աջ, երբեմն ձախ հակելով, բայց միշտ զգուշանալով անդարմանելի ցնցումներէ :

Իսկ աշխատաւոր բազմութիւնները համբերած են ոչ թէ ճարահատ, «ճակտի դէմ» համարելով չարաչար աշխատանքը, անոնց համապատասխան իրաւունքներու, այլ բազմապատկելով, աւելի կուռ եւ ծաւալուն վիճակի մը վերածելով իրենց արհեստակցական կազմակերպութիւնները :

Եւ ահաւասիկ, տարիներ վերջը, կը կազմուի ժողովրդական ճակատ մը, իշխանութեան գլուխ բերելու համար բուն իսկ այն տարրերը որ ամէնէն աւելի դրած, խօսած եւ ուրնած են, յանուն աշխատաւորներու դատին:

Իր կազմութեան առաջին օրէն իսկ, նոր իշխանութիւնը մշակած, բանաձեւած էր օրէնքներ, որոնք պիտի յեղաշրջէին ծրանասյի ընկերային եւ անհատական կեանքը, նոր ակօսներ բանալով բարօրութեան ճամբուն վրայ :

Տասը ամիս եղաւ արդէն, եւ ամէն օր կ'իմանանք նոր նուաճումներ՝ չնորհիւ ընկերային օրէնքներու :

Մանրամասնութիւնները մէկդի դնելով եւ քննելով միայն աշխատանքի ժամերու կրճատումը — չաբաթը 40 ժամ — կը տեսնենք թէ ի՛նչպէս կերպարափոխուեցաւ երկրին ընկերային - տնտեսական, նոյնիսկ վարչական կարգ ու սարքը :

Դեռ նոր է որ կը տարածուի օրէնքին գործադրութիւնը բոլոր ասպարէզներուն մէջ, իրապէս հինգ օրուան վերածելով չաբաթական աշխատանքը,— նորութիւն մը աննախընթաց :

Միայն այս փոփոխութիւնը, ինչպէս եւ տարեկան 15 օրուան վճարովի արձակուրդը, մեքենարար յառաջ պիտի բերեն ապրելու, վայելելու նոր եղանակներ, որոնք անծանօթ էին մինչեւ երէկ :

Արդէն մարդիկ սկսեր են մտածել չաբաթական երկօրեայ հանգիստը արժեցնելու մասին (չաբաթ եւ կիրակի, կամ կիրակի եւ երկուշաբթի, համաձայն իւրաքանչիւր արհեստի կամ ասպարէզի) :

Աւրդ, ժողովրդական ճակատի դահլիճը ունի մասնաւոր նախարարութիւն մը, որուն պաշտօնն է դիւրութիւններ ընծայել աշխատաւոր բազմութեանց, զբօսանքի, արձակուրդի, վայելքի համար: Մէկ խօսքով, չունեւորներուն ալ մատչելի դարձնել, ամառ թէ ձմեռ, այն վայելքները որ մինչեւ հիմա կը համարուէին ունեւորներուն առանձնաշնորհը :

Եթէ ափ մը յղփացած, ճարպ կապած հարուստները կրնան Միջերկրականի ափերը իջնել ամէն տարի կամ չմշկել Ալիներու մէջ, իրենց դրամին ուժով, ինչո՞ւ այդ իրաւունքէն զրկուին հարիւր հազարաւոր բազմութիւններ, որոնց միակ եկամուտը սեփական աշխատանքն է :

Անցեալ տարի առաջին փորձը կատարուեցաւ, այս ուղղութեամբ: Եւ բիւրաւոր անբախտներ կրցան երթալ պատիլ այն վայրերուն մէջ ուր միայն հիւանդկաս եւ անյագ հարուստներու ամբարտաւան չուքերը կ'երեւային: Այս տարի անչուշտ եռապատիկ աւելի բազմութիւն պիտի հոսի, ինչպէս կը հաստատեն բոլոր տեղեկութիւնները :

Բայց միայն Ֆրանսան չէ որ կը խլրտի, աշխատաւոր բազմութեանց յարաճուն, ամեհի եւ անդիմադրելի ճնշումին տակ:

Ինչպէս բոլոր ընկերային - քաղաքական չարժումները, այս հոսանքն ալ չատոնց սահմանը անցած, վարակած է և՛ ուրիշ երկիրներու բազմութիւնները :

Շաբաթներէ ի վեր «նստուկ գործադուլ»ի փոթորիկ մը կ'ալեկոծէ Մ. Նահանգներու ընկերային - տնտեսական կեանքը :

Հարիւր հազարաւոր բանուորներ մէկ ազդանչանի վրայ կը դադրեցնեն կամ կը սպառնան դադրեցնել աշխատանքը, փակուելով, «նստելով» իրենց կեցած տեղը, ինչպէս եղաւ Ֆրանսայի մէջ: Բոնի միջոցներ՝ զանոնք դուրս հանելու՝ անցան ապարդիւն: Մինչեւ իսկ Ճերմակոյտը մերժեց ապօրէն հռչակել «նստուկ գործադուլը»: Եւ բազմութիւնները զոհացում ստացան եթէ ոչ ամբողջովին, գէթ հիմնական կէտերու մէջ (յաւելում, ժամերու կրճատում եւն.) :

Նոյն երեւոյթը՝ հարեւան Անգլիոյ մէջ :

Գործադուլը, որ սկսած էր նաւագործարաններէն եւ դինոգործարաններէն, վանդելով վերազինումը, արդէն տարածուած է զրամատուներու, պանդոկներու եւ ուրիշ հաստատութեանց մէջ: Պաշտօնական շրջանակները արդէն սկսած են վախնալ թէ անհամութիւնները կրնան ծագիլ Թագաւորին Թագադրութեան առթիւ, յառաջիկայ մայիսին:

Մելիոններու մակընթացութիւնն է կը սարսռ հին - կարգ ու սարքը, կարելի եղածին չափ արդարութիւն ձեռք բերելու համար:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵԱԿՕՏԱ, ՉԵԿՈՍՏԻՆ ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՁՈՐՍ ՄԻԼԻՈՆ ՐՈՒԲԼԻ ԻՐԱՑՈՒՑԱԾ Է

կը խաւէր, կը զուարճանար, կը գողնար

Արդէն իսկ չընդալից յայտնութիւններ կը հրատարակուին Չեկոսլովաքիոյ նախկին նախագահ Եակոտայի մասին: Միայն քաղաքական պատճառներով չէ որ բանտարկուած է երբեմնի պատուհասը, այլ իրրեւ հասարակ յեղուզակ եւ խեղճ արարած մը:

Եւրոպական թերթերու թղթակիցները կը հեռագրեն թէ Չեկոսլովաքիոյ նախագահ եզիժոֆ երեւան հանած է որ իր նախորդը թղթատարական գործավար եղած առեն, քանի մը ամսուան մէջոցին իւրացուցած է մէկ միլիոն բուբլի, այսինքն աւելի քան 4 միլիոն ֆրանք կամ 40,000 անգլ. ոսկի: Հաստատուած է նաեւ որ ամէնէն խայտառակ կեանքը կը վարէր: Գործին ամէնէն տարօրինակ պարագան այն է որ այս մարդուն ոճիրները երբեք հրապարակ պիտի չհլլէին, եթէ իր կատարողութենէն քէն ըրած չըլլար թղթատարական գործավարի պաշտօնին դէմ, որ տեսակ մը պաշտօնանկութիւն կը համարուէր: Այս դիրքը բռնելով, գործեց բոլշեւիկեան ամենամեծ ոճիրը — անհնազանդութիւն, որով քննութեան տակ առնուեցաւ իր գործունէութիւնը: Եակոտա կը կարծէր թէ ինք օրէնքէն վեր է: Թղթատարական գործավար նշանակուելէ վերջ ամխնեղով մերժեց երթալ իր նոր պաշտօնատեղին: Ի վերջոյ ծանր ճնշումի տակ գնաց, բայց այն ալ առեն առեն եւ լրիվ դարձած: Կ'ըսեն թէ այդ վիճակին մէջ էր որ սկսաւ գողնալ պետական գանձէն:

Ամէնքն ալ դիտեն որ եակոտա բազմաթիւ կասկածելի մարդիկ ունէր իր ընկերակիցներուն եւ հաւատարիմներուն մէջ: Այժմ որ լեզուները բացուած են, ամէնքն ալ բացէ ի բաց կ'ըսեն թէ Չեկոսլովաքիոյ նախկին նախագահը գռեհիկ խաչագող մըն է, ցոփակեաց, գեղծարար եւ գինով:

ԴԵՌ ՊԻՏԻ ՔՆՆ�եՆ 16 ՅԱՐԱԻԱՆ ԿԵԱՆՔՆ ՈՒ ԳՈՐԾԸ

Իրապէսներ կը հաւատան թէ գործը միայն գեղծարարութեամբ պիտի չվերջանայ, այլ քննութիւն պիտի կատարուի նաեւ իր 16 տարուան քաղաքական գործունէութեան մասին եւ այդ առթիւ է որ երեւան պիտի ելլեն ամէնէն դղրդապին յայտնութիւնները :

Ահա ուրեմն խայտառակօրէն դիմակազերծ կ'ըլլայ մարդ մը որ 16 տարիէ ի վեր կը ծափահարուէր, որուն երախտապարտութիւն կը յայտնուէր անհամար բանաձեւերով, իրրեւ «քաջարի եւ փայլուն առաջնորդը հերոսական կռիւին», անխոնջ արթուն աչքը պրոլետարական յեղափոխութեան եւ վարիչը բանուոր դասակարգի պատժարկու սուրին, որ կ'ոչնչացնէր դասակարգային թշնամիները, խափանարարները եւ կուլակները, յանուն ժողովրդային դատի փրկութեան»: Ահա դլխիվայր կը թաւալի այն մարդը որ կը մեծարուէր ամէն տեղ, մամուլին եւ հրապարակային ժողովներուն մէջ, իրրեւ «բարեկարգիչը ոճրագործներու եւ փրկիչը հոգիներու», իր հաստատած կեդրոնցման բանակատեղիներուն մէջ:

Իր ձերբակալութենէն անմիջապէս վերջը եակոտայի մեծադիր լուսանկարը վար առնուեցաւ թղթատարական պաշտօնատան պատերէն: Ժողովուրդը սկսած է զուարճանալ, բաղդատելով թղթատարական եւ հեռագրական գործակատարներու չարքը: Վերջին երեք գործակատարները, Սմիրնով, Ռիքով եւ Եակոտա ամէնքն ալ երեւան եկան իրրեւ «վտանգաւոր ոճրագործներ »: Սմիրնով գնդակահարուեցաւ Զինովիեւի հետ, իսկ Ռիքով եւ Եակոտա նոր պիտի դատուին :

Վերջին լուրերուն համաձայն, եէժով այժմ իր ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած է բուն իսկ Չեկոսլովաքիոյ պաշտօնէութեան վրայ: Ան այժմ պայքար կ'ելլայ եէժովի եւ Սթալինի միջեւ, որովհետեւ եէժով միեւնոյն առեն քարտուղարն է Սթալինի կեդրոնական կոմիտէին եւ անոր կատարեալ վստահութիւնը կը վայելէ:

**** Տեղական թերթերը հրատարակելով այս մանրամասնութիւնները, դիտել կուտան թէ եակոտայի ձերբակալման բուն պատճառները չատ աւելի ծանր են: Կ'ըսուի նոյն իսկ թէ ամբաստանեալը դաւ մը կը սարքէր Սթալինի դէմ, զայն սպաննելու եւ զինուորական դիկտատուրա հաստատելու համար : «Ծասնըվեց տարիէ ի վեր նո՞ր կ'իմանան որ եակոտա գեղծարար էր, գինով էր, անբարոյական էր»: Ընդհանուր տպաւորութիւնը այն է թէ Սթալին կ'ուզէ անխնայ մաքրել բոլոր այն հին բոլշեւիկները որ կրնան վտանգաւոր դառնալ իր միահեծան տիրապետութեան համար: Արդէն վարչական գլխաւոր պաշտօնները յանձնած է իր անձնական բարեկամներուն.— եէժով, Ժանովի, Փոթէմքին, Բերիա եւայլն:*

Ամէն պարագայի մէջ, գեղծումի եւ գինովութեան մասին եղած յայտնութիւնները ռազմախաղ մը կը համարուին, պարտկելու համար եակոտայի գործին քաղաքական - դատաստական հանգամանքը: Ամբաստանեալը պիտի դատուի գերադոյն տեսանին առջեւ, հրապարակաւ կամ գաղտնի եւ ապահովաբար պիտի դատապարտուի գերադոյն պատիժին, ինչպէս Զինովիեւ եւ միւսները :

**** Թղթատարական գործավար նշանակուեցաւ Իննոկենտի Մալեպսկի: Ծնած՝ 1893ին, նոր գործավարը գործօն մասնակցութիւն մը ունեցած է յեղափոխութեան ընթացքին, մասնաւորապէս փայլելով կարմիր բանակին մէջ: 1921ի բանակին հաղորդակցութեանց պետն էր, 1924ին՝ նախագահը բանակին զինուորական եւ արհեստագիտական վարչութեան: Հինգ տարի վերջը նշանակուեցաւ վարիչ կարմիր բանակի մեքենաշարժ բաժնին :*

— • —

ԳՆԴ. ՏՐ ԼԱ ՌՕՔԻ կուսակցութեան դէմ բացուած դատին առթիւ, հարցապնդում պիտի ուղղուի երեսփ. ժողովին մէջ, այն առարկութեամբ թէ օրէնքը հաւասարութեամբ չի գործադրուիր աջին և ձախին համար:— «Լ'Իօվռ» կ'ըսէ թէ հետապնդումներ պիտի կատարուին նաեւ միւս լուծեալ կազմակերպութեանց,— Հայրենասէր երիտասարդներու, Աքսիօն Ֆրանսէզի (արքայական), Սոլիտարիթէ Ֆրանսէզի եւն. դէմ:

12 ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ԱՆՁՆԱՄՊԱՆ ԵՂԱՒ հրացանը դլխուն պարպելով, Քոնֆլանտի մէջ: Չէր կրցած դիմանալ մօրը մահուան: Նամակ մը ձգած էր, որով կը խնդրէր ամէնէն ազուոր հագուստները հագցնել եւ մօրը քով թաղել :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱՏԻԿ ԲԱՆԵՐ...

ՄԵԾԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

Հերակլիոս, հայ կայսրը, որ բազմեցաւ բիւզանդական գահուն վրայ եւ փրկեց կայսրութիւնը գինու զօրութեամբ, աննկարագրելի սարսափ մը կը զգար՝ երբ ծով կը տեսնէր: Իր հետեւորդները նաեւերով կամուրջ կը շինէին եւ նաեւերուն եզերքները ծառերով կը գոցէին, որ կայսրը ծով չտեսնէր Վոսփորը անցած առեն:

Վլատիսլաս, Լեհաստանի թագաւորը, ինքզինքը կը կորսնցնէր՝ երբ խնճոր տեսնէր :

Սֆալիկէր, մեծ բժիշկը, ջղերու կծկում կ'ունենար՝ երբ կոտեմ տեսնէր :

Լուդովիկոս ԺԴ. սիրտ խառնուտ կը զգար՝ երբ գորշ գլխարկներ կը տեսնէր:

Հետաքրքրական է նաեւ մեծ արուեստագէտներու ներշնչուելու եւ ստեղծագործելու եղանակը. —

Եսթիղէս եւ Արիստոփան չէին կրնար տող մը բան գրել, առանց գինիով տաքցնելու իրենց կոկորդը :

Պէյէրը (Պաճոն), Միլտոն կը գրէին միայն երաժշտութեան ներշնչումին տակ :

Քորնէյլ, Մալպրանշ կը գրէին մրթութեան մէջ:

Ընդհակառակն Մէզըրէ, գրելու ատեն, պէտք է վառէր լամբը ճոյնիսկ օր - ցերեկով :

Կէօթէ կը սիրէր գրել... խալեով, իսկ Տէմարք եւ Լայպնից՝ իրենց անկողինին մէջ պառկած :

Հիմա տեսնենք մեր մեծերը.—

Համաշխարհային յեղափոխութեան մեր օգոստափառ վարիչները, որ կը բնակին երեւան, եփած չաղանոզ կը դառնան (այսինքն հրագոյնս կարմրին) երբ Դաշնակցական կը տեսնեն :

Հայ Բարեգործական Ընդհանուր (երկար մը կայ վերջին վանկին վրայ) Միութեան սթերլիները տնտեսելու (կարդացէք թրըստելու) ծանրածանր պաշտօնին կոչուած հանճարՂ վարիչ - պատուիրակը, Վահան Մալէգեան, լուսնոտութեան պէս ցաւի մը կը բռնուի՝ երբ կը տեսնէ Նըշանին պատկերը, (բայց իր այս տագնապը կը հանդարտի անմիջապէս որ կը ստանայ ամսականը,— ի դէպ՝ չաւելցուցի՞ն արդեօք, ներշնչուած՝ բանուորներու աշխատավարձի յաւելումի նոր օրէնքներէն) :

Նուպար Մաֆուտեան, որ անգլ - բազացելի մասնագիտութիւն ունի Ալիշանի պատմական գործերը արտագրելու եւ Հայոց ազգին բոլոր թերթերը ողողելու, դրախտային ե - բանութիւններու մէջ կ'իյնայ եւ հրեշանիմէն կը ցատկրտէ՝ երբ իր ստորագրութիւնը կը տեսնէ ՅԱՌԱՋի մէջ :

Այսպիսի պզտիկ բաներ ունին մեր ազգին մեծերը: Իսկ մենք պզտիկներս, որ ոչ գրած ունինք, ոչ ալ երգած, ոչ բանաստեղծ ենք, ոչ ալ երաժիշտ, կ'երդնում որ բանաստեղծ ալ կը դառնանք, երաժիշտ ալ՝ երբ տեսնենք որ գալիք այս օրս... զարկեր է *լօթըրին*:

ԱՐԱԶ

Ալէքսանտրէթ ազատ նաւահանգի՞ստ պիտի ըլլայ

Դամասկոսէն կը հեռագրեն.—

Թրքահայ բանակցութեանց ձախողութեան լուրը հասնելէ վերջ, պաշտօնական անձնաւորութիւն մը յայտարարեց թէ, սուրիական կառավարութիւնը կ'ընդունի այլեւս Ալէքսանտրէթի ազատ նաւահանգիստ մը ըլլալու ծրագիրը, Տանցիկի նման: Այդ պարագային Ալէքսանտրէթ պիտի դրուի Ազգերու Դաշնակցութեան հսկողութեան տակ:

Ուրեմն, եթէ Թուրքիոյ եւ Սուրիոյ միջեւ սկսելիք նոր բանակցութիւնները ձախողին, սուրիական կառավարութիւնը պիտի առաջարկէ ազատ նաւահանգիստի ձեւը: Ապրիլ 22ին դամասկոսեցիք վեցերու յանձնախումբին պիտի ներկայացուի սուրիական կառավարութեան յուշագիրը :

**** « Ճիմհուրիյէթ » կը դրէ «Իրաք կը միջամտէ Սանճաքի խնդրի կարգադրութեան » խորագրին տակ.— «Հասկցուեցաւ որ սուրիական պատուիրակները քանի մը օր պիտի մնան մեր մայրաքաղաքին մէջ: Այժմէն կրնանք յայտնել թէ պատուիրակները կառավարութեան հիւրերը պիտի ըլլան էնկիւրիի մէջ: Լաւատեղեակ շրջանակներ կը յայտնեն թէ Իրաքի կառավարութիւնը պիտի միջամտէ՝ փարատելու համար Թուրքիոյ եւ Սուրիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող տարաձայնութիւնը: Դեսպանատունը ճաշկերոյթ մը պիտի տայ ի պատիւ Սուրիացի հիւրերուն, որմէ վերջ պիտի սկսին տեսակցութիւնները »:*

**** Այս առթիւ ըսենք թէ Սուրիոյ մարզպանը վերջերս Պաղտատ գնաց օդանաւով :*

Վրդովիչ լուրեր Սուրիոյ սահմանագլուխէն

Պէյրութի Լը Ժուռ թերթին թղթակիցը կը հաղորդէ Ալէքսանտրէթէն.—

Թուրքիայէն նոր վերադարձող ճամբորդներ սուրսաթաթիւ զօրամասեր նշմարած են թուրքեւսուրիական սահմանին մօտ: Այդ զօրամասերը կը բաղկանան արդիական սպառազինութեամբ մը օժտուած բազմաթիւ զօրագունդերէ :

Այս իրողութիւնը մտահոգութիւն պատճառեց Սանճաքի արաբական շրջանակներուն մէջ :

**** Նախկին նախարար եւ երեսփոխան Ատալի մտադրած է Լինկիւրի մեկնիլ, Թրքական կառավարութեան հետ չխման մէջ մտնելու համար:*

Կ'ըսուի թէ Անտիոքի երեսփոխան եւ նախկին նախարար Մուսթաֆա պէյ Քուէյրի եւս մօտ առենն Լինկիւրի պիտի երթայ, մասնաւոր պաշտօնով :

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

«Անձնասուր եղէք, եթէ ոչ...»

Զօր. Մոլա, Սպանիոյ ապստամբներուն հիւսիսի հրամանատարը, հետեւեալ յայտարարութիւնն ուղղեց Պասքերու, որոնք ուժգին դիմադրութիւն մը ցուցնեն, Պիլպաոն պաշտպանելու համար .

— « Վճռած եմ վերջացնել պատերազմը հիւսիսային Սպանիոյ մէջ, կարելի եղածին չափ չուտ: Պասքեան նահանգի քաղաքներու եւ գիւղերու բնակիչներէն անոնք որ անձնատուր կ'ըլլան իրենց զէնքերով եւ ոճիրներ չեն գործած, պիտի վայելեն իմ պաշտպանութիւնս իրենց կեանքի եւ գոյքի մասին: Բայց եթէ ձեր անձնատուրութիւնը անմիջական չըլլայ, պիտի ոչնչացնեմ ձեր ամբողջ նահանգը, սկսելով զինուորական ճարտարագործութենէն: Ես միջոցներ ունիմ, իրագործելու համար սպառնալիքս »:

Հակառակ այս սպառնալիքին, Պասքերը յայտնեցին թէ կռիւը պիտի շարունակեն մինչեւ վերջնական յաղթանակ: Իրենք չեն ծածկեր թէ հարկադրուեցան պարպել գլխաւոր դիրք մը՝ Պիլպաոյի ճամբուն վրայ, բայց կը պնդեն թէ չրջակայ բարձունքները իրենց ձեռքն են:

Պիլպաոյի դրաւման համար կռիւները կը չարունակուին հօթը օրէ ի վեր:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՐ ԱՆՏԱՍՈՒՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋԱՏԱՐԱՆԻ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

ԵՐԵՎԱՆԻ 30 ամյա, պետական ծառայող Ս. Ծ-ն դատի է տրվել այն բանի համար, որ 1937ին նա, որպես պետական հաստատության պատասխանատու պաշտոնյա, ստորագրել է տվել մի փաստաթուղթ, որի համաձայն ինքնաթիռների գործարանի տնօրենի տեղակալ Ա. Ա-ն ստացել է 1000 ռուբլի։

— «Ես,— ցուցմունք է տվել Ս. Ծ-ն դատարանին,— ստորագրել եմ այդ փաստաթուղթը, որովհետև ինձ ասել են, որ այդ անհրաժեշտ է։ Ես չգիտեի, որ այդ փաստաթղթի հիման վրա Ա. Ա-ն գումար է ստացել»։

Դատավոր Ա. Ա-ն, ինչո՞ւ դուք ստացել եք այդ գումարը։

— Ես ստացել եմ այդ գումարը, որովհետև ինձ ասել են, որ ես ստանամ

ՉԱՐՓՈՒՀԻ

(ՎԻՊԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱՏՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ)

— ԻՆՉ ԵՒ ԹԷՒ ԹՇՆԱՄԻ ՉԷՐ, ՕՐԻՈՐԴ ՏԱՐԻՆ ԱՐԴԵՆ ՄԵԾ ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ԵՍ ԵՒ ԱՅԴ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ՎԻԱԿԱՒՈՐ ՏՈՒՆ ԵՐԹԱՅ ՅՈՐԴՈՐԵԼՈՒ, — ՀԱՐՑԱՆԵՑ ՀՈՐԵՂԲՕՐԸ ՀԱՐՍԱՆԻՔԻՆ ՀԱՆԴԷՊ ՏԱՐԻՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ ԷՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՀԱՄԱՐ։ ՀԱՐՍՆԻՔԸ ՄԵԾ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄԲ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ ՀՕՐԵՂԲՕՐԻՆ ՀԱՐՑՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆՈՐ ՆԱԽՈՐՈՇԱԾ ԷՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ԿՈՂՄԷ ՆՍՏԵԼ ՍԵՂԱՆԻ ՄԸ ՎՐԱ, ՈՐ ՀԱՐՍՆԻՔԸ ՄԵԾ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄԲ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ ՀՕՐԵՂԲՕՐԻՆ ՀԱՐՑՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆՈՐ ՆԱԽՈՐՈՇԱԾ ԷՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ԿՈՂՄԷ ՆՍՏԵԼ ՍԵՂԱՆԻ ՄԸ ՎՐԱ, ՈՐ

— ՄԻՆՉԵՒ ՀԻՄԱ ՉԵՍ ՀԱՍԿՑԵՐ

Ապստամբները կը յայտնեն թէ Պասքերը մեծ դժուարութեանց կը հանդիպին, ապահովելու համար իրենց պարենաւորումը, քանի որ կորնցուցած են տիրապետող դիրքերը։

Ապստամբները կը գործեն ոչ միայն ցամաքէն, այլ եւ ծովէն։ Առջի օր երեք յածանաւեր ռմբակոծեցին ծովափը, ծանր վնասներ պատճառելով։

Գալով հարաւային ճակատին (Աստուրուղիա), կառավարական զօրքը յառաջ կը խաղայ դէպի Փէնարոյա։ Ապստամբները տակաւ դիմադրութիւն մը կը ցուցնեն այս ճակատին վրայ։

Մադրիտի շրջանին մէջ կռիւները կը շարունակուին միշտ, առանց վճռական ելքի մը յանդելու։

Չեխոսլովաքիոյ նախագահը Պելկրատի մէջ

—o—

Պ. Պէնէշ, Չեխոսլովաքիոյ նախագահը, վերջացուցած ըլլալով իր այցելութիւնը, Պելկրատէն Փրակա վերադարձաւ երէկ։

Երեքշաբթի օր 300 կարմիրներ ձերբակալուեցան Պելկրատի մէջ, այս այցելութեան առթիւ։ Ոստիկանութիւնը մասնաւորապէս կը վախնար հակիտալական ցոյցերէ։

Կը թուի թէ նախագահին եղած ժողովրդային պատիւները չատ ալ հաճելի չէն եկած պալճօնական շրջանակներուն։ Պելկրատի ժողովուրդը Տոքթ. Պէնէշը ողջունեց ոչ միայն իբրեւ նախագահը եղբայր ժողովուրդի մը, այլեւ իբրեւ ներկայացուցիչը ժողովրդավար երկրի մը։

Պելկրատի մամուլը արձանագրելով եղած ընդունելութեան ջերմութիւնը, վերապահ դիրք մը կը բռնէ այցելութեան քաղաքական հանգամանքի մասին։ Փարիզի մէջ որոշ յոռետեսութիւն կը տիրէ Փոքր Համաձայնութեան ապագայի մասին, հակառակ բոլոր հաւաստիքներուն։

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՊՂՈՎ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆԸ խախտած ըլլալով, Ֆրանսայի էլեկտրականներու սէնտիքային նախագահը, Պ. Վէյոժ, բողոքագիր մը ուղղեց եւ յայտնեց թէ էլեկտրական գործարաններու գործադուլը ծանրապէս կը վտանգէ ցուցահանդէսին յաջողութիւնը։

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐԸ ՓԱԿԵԼՈՒ հապճեպ որոշման դէմ բողոքագիր մը ուղղեց Պ. Տօմանժ, երեսփ. ժողովի առեւտրական յանձնախումբին դէր - նախագահը, յայտնելով թէ պիտի հարցապնդէ կառավարութիւնը։ Մանր առեւտրականներու գանգատները յայտնեց, օրէնքին գործադրութեան անպատեհութեանց դէմ։

ՊԱՆԴՈՒՆԵՐՈՒ, ՍՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՃԱՇԱՐԱՆՆԵՐՈՒ աշխատաւորները ապրիլ 20ին ցոյց մը պիտի կատարեն Ֆրանսայի եւ Ալժերիոյ 80 քաղաքներուն մէջ, պահանջելու համար պարգեւներու ընդհանրացում, աշխատավարձի յաւելում եւ 40 ժամուան օրէնքի գործադրութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆԷՆ ՎՃՌԱՊԻՍ կը հերքեն գերմանեւուս մերձեցման մասին շրջած գրոյցները։

ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 30 ՀՈԳԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՆ փաթիլի, Մարսէյլի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ։ Բոլորն ալ կը զբաղէին թմրեցուցիչներու առեւտուրով, չորս խումբի բաժնուած։

ԼԻՈՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿԱԶԻ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐԸ քանի մը ժամ գործադուլ հռչակեցին երեքշաբթի առտու, բողոքելով թէ 40 ժամուան աշխատանքի օրէնքը չի գործադրուիր։ Կը վախցուէր որ քաղաքը ջուրի եւ հացի նեղութեան ալ մատնուի, բայց բարեբախտաբար կացութիւնը վերահաստատուեցաւ։

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ ԼԻՈՆԻ ԱՂՔԱՏԱՆՆԱՄԻ

—.—

ԼԻՈՆ.— Աղքատախնամս, որ պատկառելի տարիներէ ի վեր, եւ օգտակար եղած է բազմաթիւ չքաւոր ընտանիքներու, մինչեւ 1935 մայիս, բացի եկեղեցիի պնակէն ուրիշ հասոյթի մը չէ ունեցած։ Սակայն անկ. ասդին, իր շրջանակը ընդլայնած ըլլալով կատարած է հանդանակութիւն եւ ստացած է նուէրներ։

Աղքատախնամս 1935 յունիս մէկէն մինչեւ 1937 փետրուար 1, ընդհ. մուտք ունեցած է 34710 ֆրանք 40 սանթիմ։ Ելքը եղած է 34353 ֆր. 80 սանթիմ։

Այս դրամին 32,200 ֆրանքը Նանսէնեան նպաստն է։ Մնացած 2510 ֆրանք 40 սանթիմը գոյացած է տարեկան նուէրներէ։ (ՄՄԲ.— Մանրամասնութիւնները զանց կ'առնենք)։

1937 փետրուար մէկին Աղքատախնամս դանձը կը մնար 356 ֆր. 60 սանթիմ։

Անշուշտ մեր եւեմուտքը, աւելի չատ կ'ըլլար քան այն ինչ որ ներկայացուցինք, բայց դժբախտաբար 1936 մարտ ամսուն եկած 3000 ֆրանքէն Ազգ. Մխիթեան բաժին հանած. չըլլալով, մեր դէմ դժուարութիւններ յարուցին։ Իսկ Նանսէնեան նպաստը բաշխող յանձնախումբը, մեզ կը յայտարարէ որ, այդ դրամէն ոչ մէկ սանթիմ ուրիշ տեղ պիտի տրուի այլ բոլորն ալ պիտի բաշխուի աղքատ եւ չքաւոր ընտանիքներու։ Ասոր համաձայն պարտաւորուած ենք չարժիլ մենք ալ։

Գալով Նանսէնեան նպաստին, 32,200 ֆրանքին 20,700ը բաժնած է ազգ. միութիւնը, որ չենք դիտեր թէ որքա՞ն բաժնած է կամ ո՞րքան ընտանիքներու տուած է։ Իսկ մեր ձեռքով բաշխուած է երեք անգամ 1936 մարտին 3000 ֆրանք 89 ընտանիքի, յունիսին եկած 5000 ֆրանք 148 ընտանիքի, եւ դեկտեմբերին 3500 ֆրանք 122 ընտանիքի։ Ուրեմն 11500 ֆրանքը բաժնած ենք 359 ընտանիքներու, որոնց մէջ մէկէն մինչեւ 7 հոգինոցներ կան, ինչպէս նաեւ հիւանդանոցի հիւանդներու եւայլն։

Այս 11,500 ֆրանքի բաշխումը կատարած ենք տուները պտտելով եւ ամէն ընտանիքի վիճակին համեմատ որոշած է գումարը, որոնց բոլորին ալ ցանկը ղրկած ենք Փարիզ, Նանսէնեան նպաստի բաշխման յանձնաժողովին, Պ. Քաչալեանի հասցէով։

Այժմ աղքատախնամս կառավարութենէն վաւերացուած ըլլալով, ձեռնարկած ենք բեղուն գործունէութեան մը, հակառակ այն խոչընդոտներուն որ կը յարուցանեն կարգ մը մարդիկ։ Մեր ամբողջ յանգանքը 20,700 ֆրանքին ցանկը պահանջելն է, որ կը գտնուի Ազգ. Մխիթեան դիւանին մէջ։ Մենք պիտի չկանանք ստեղծել հասոյթի ուրիշ եւ աւելի նպաստաւոր աղբիւրներ։

(կնիք)

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Ժառանգութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու. Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ գաւախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Ժառանգութիւն 25 ֆր.։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ։

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի ցանցնախուժքի դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ 13 Ապրիլ երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ճանօթ հաւաքատեղին։

ԱՆԻԷՌ-ՊՈԻԱ-ՖՈԼՈՆՊի Ազգ ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը 9 Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին։

ՊԱՆՆԷՕ-ՔԱՇԱՆԻ Ազգ. ենթակոմիտէի ֆանդիպումը, 10 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ, իր ակումբին մէջ։

Կը խօսի՝ ընկ. ԿԻԼԻԿԵՑԻ։

Գաւառ

ԼԻՈՆի վաչկանդեան կոմիտէն ստիպողաբար ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները վաղը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը, կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն ճիշտ ժամանակին ներկայ ըլլալ։

ՄԱՐՍԷՅԼի վաճագն խումբի ընկերական ժողովը 8 Ապրիլ, ինքգշաբթի երեկոյ ժամը 8,30ին, Շահրիկեան սրահին մէջ, 3 բիս տը լ'Էքլիբս. Մարսէյլ, կարեւոր օրակարգ։

(ՄԱՐՍԷՅԼ) Պուլվար Օտտօի վրամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները 11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, ճանօթ հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։

ՍԻՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆի (Մարսէյլ) ընկեր կարօ ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը 11 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 7ին, Լա վիսդ, սովորական հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան

Տեղի կ'ունենայ 11 Ապրիլ, կիրակի, ժամը 3ին,

SALLE DE GÉOGRAPHIE սրահին մէջ, 184 Bld. St. Germain

Կը խօսի ֆրանսերէն Պ. ՀՐԱՆՏ ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ

Նիւթ ունենալով «La guerre Arménienne et ses enseignements 1914—1921»

Տեղի կ'ունենայ փոքրիկ գեղարուեստական բաժին։

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. կապոյտ Խաչի Անկէնի Մ.ճիւղին կողմէ «Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օր»ուան եւ սահմանադրութեան «Արաքս» միութեան 3րդ տարելիցին առթիւ

ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Cascade du Lach սրահը, Անկէնի լեռին դէմ։

Ցախքերու մասնակցութեան համար մուտք 5 ֆր.։

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐ—ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Պանեէօ-Քաշանի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

կիրակի, 11 Ապրիլ, ժամը 4էն մինչեւ կէսգիշեր,

CHEZ BOIVINի սրահին մէջ, 25bis Ave. de la République

Montrouge, մէթրօ Porte d'Orléansի մօտ

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ԼԵՒՈՆ ՋՈՐՄԻՍԵԱՆ

Փարիզի Կ. Խաչի սիրողներու խումբը կը ներկայացնէ երկու գաւեշտ։

Կ'երգեն Օրիորդներ՝ Հ. ԴՆԵԱԶԵԱՆ եւ ԱՆԱՀԻՏ ԳԱՎԻԶԵԱՆ.

Կ'արտասանեն Օրիորդներ ՍՕՆԻԱ, Ի. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ եւ Պ. ՏԱՐՕՆԵԱՆ։

Երգեր եւ պարեր սան-սաներու հիներու կողմէ։

ԺԱՂ GARIO-CANTI — ԹԱՌ ԳԱՐԵԳԻՆ — ՊԻԻՖԷ

Մուտք՝ 5 ֆր., երախաներու 2 ֆր.։

ԱՊՐԻԼ 11 Լիոնի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան Լիոնի Մասնաճիւղին, մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դաշնակցութեան Վարանդեան կոմիտէի, Ֆ. Կ. Խաչի, Համազգայինի, Ֆ. Բ. Նախկին Հայ Լէգէոնականներու եւ Հայրենակցական Միութիւններու

ցեղի պիտի ունենայ 10 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, երրորդ թաղապետարանի սրահին մէջ։

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՅԱԳԷՏ Rev. P. M. TALLONի

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ.Կ. ԽՐԱՅՑԵՑԻՆ ԵՒ ՏԻԿ. ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Դեղարուեստական ճոխ բաժին.— Կը մասնակցին Mme GODIN (դաշնակ), ՕՐ. ՇՈՎԻՆԱՐ ՏԷՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ (մեներգ), Պ. Պ. X (ֆլուէթակ), ԴՈՒՐԳԷՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ (սրինգ), ՋԱՐԵՀ ՄՈՍՔՈՖԵԱՆ (շաւալեան կիթառ), Ա. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ (մեներգ), Լ. ԱԼԷՄԵԱՆ եւ Մ. ՄԻՐՋԷ (արտասանութիւն)։

Ցախքերու մասնակցութեան համար 1 ֆր.։

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ Վալանսի մէջ

կազմակերպուած Զ. Ե. Ո. Միութեան Վալանսի Մ.ճիւղին կողմէ

10 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Foyer de Théâtreի մէջ, (Պետական թատրոնի սրահը)։

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ ԵՒ ՏԻԿ. Է. ԲԻՒԶԱՆԴ

Երգ, խմբերգ, արտասանութիւն եւլն.։ Մուտք 1 ֆր.։

ՌՕՄԱՆի ՄԷՋ.— 11 Ապրիլ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին։

Կը խօսի Պ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ։

Գարահանդէս գեղեցկագոյն ալբերու

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած Փարիզի Հայ Տիկնանց Մխիթեան Պետ. Հայ կարմիր Խաչի Օգն. Մասնաճիւղին կողմէ, ի նպաստ իր բուժարանին,

24 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն ժամը 22էն մինչեւ առաւօտ

Aéro Club de Franceի ընդարձակ սրահներուն մէջ, 6 Rue Galilée. Paris (16)

Նախագահութեամբ ՋԱՐԵՀ ՊԷՅ ՆՈՒՊԱՐԻ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱՀՈՒՄԲ — ԸՆՏԻՐ ԳԻՒՂԷ — ՊԱՌ ԱՄԷՐԻՔԷՆ

Գօթիյեան եւ հաճելի անակնկալներ եւ մրցում գեղեցկագոյն ալբերու։ Գնահատիչ մարմնոյն (Jury) կողմէ շահող տիկնոջ կամ օրիորդին իբր մրցանակ իրական մաքգարիտէ մանեակ մը։

Տրանսերեն դասախօսութիւն

Տեղի պիտի ունենայ 11 Ապրիլ, կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին, Salle du Cinéma Noailles. La Canebière, Մարսէյլ

Հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Մարզու Իրաւունքներու Դաշնակցութեան կը նախագահէ՝ Պրէ տը Ռոնի մասնաճիւղին նախագահ Պ. ELISÉE AGRANIER

Կը խօսի իրաւագէտ Պ. ՊԷՌՆԱՐ ՎԱՀԷ

Նիւթ՝ Հայկական խնդիրը համաշխարհային խղճմտանքի առջեւ։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ Հայ Արիներու միջազգային բանակումին։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.— 10 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.40ին, Շահրիկեան Ակումբին մէջ, 3 Բիս տը լ'Էքլիբս

ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ.— 11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Վարանդեան Ակումբին մէջ

ՄԷՆ ԺԷՌՕՄԻ ՄԷՋ.— 17 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Պ. Գասպարեանի սրահին մէջ։

Հետաքրքրական ճոխ յայտագիր։ Շարժանկարով պիտի ցուցադրուին Կոմիտաս Վարդապետի «Կալի երգը», երգեցողութեամբ Ալէքսանի խումբին եւ Հայ Արիներու նշանաւոր անցքերը։ Ռատիոյով իր մասնակցութիւնը կը բերէ ԺԱՔ ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ։ Կը ներկայացուի «Կեղծ Ոստիկանապետը», գաւեշտ մէկ արար։ Մուտք՝ 5 եւ 3 Ֆր. փոքրիկներու 1 Ֆր.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Սթեանոզի հայրենակցական միութեան Իսի լէ Մուլինոյ մասնաճիւղին կողմէ։ 10 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն ժամը 20էն մինչեւ կէս գիշեր, Պ. Մխրպեանի սրճարանը, 45, Բիս տը լա Տէֆանս, Իսի լէ Մուլինո։ Մուտք 5 Ֆրանք, զործակատարներուն եւ պզտիկներուն համար 3 Ֆրանք։

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն Nord 84-04 (անփոփոխ)

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7։

կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ՁԱՁԱՐԱՆ "ՏԱՄԱՍ,,

4 թրավէրս տիւ Մօն-տը-Բիէթէ (Բիւ տ'Էքսի անկիւնը)

4, Traverse du Mont-de-Piété

(Angle Rue d'Aix)

Ուրախութեամբ կուգամ յայտնելու հասարակութեան եւ յարգելի յաճախորդներուս թէ՝ կրկնւ տարիէ ի վեր վարձու առած «ՏԱՄԱՍ» ՁԱՇԱՐԱՆԻՍ պայմանաժամը լրացած ըլլալով, կը վերահաստատուիմ 15 Ապրիլ 1937, հինդշաբթի օր։ Ջանք չպիտի խնայեմ բան առաջնոյն պահ ձգել բոլոր յաճախորդներս, մանաւանդ որ Փարիզէն հրաւիրուած մասնագէտ խոհարարապետի մը կոգմէ պիտի պատրաստուին համեղ կերակուրներ, քէպապներ, զուտ կարադով խմորեղէններ եւ զանազան անուշեղէններ։

ԱՆՔԵՐԻ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՆ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ, ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ ՍՈՒՐԻՆ ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ «ՏԱՄԱՍ»

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments

PLOMBERIE-COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը։ Դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

"ՇԻՐԱԿ,,

Արեւելքի միակ իսկական օղին է։ Անզուգական։ Անմրցելի։ Անխարդախ։ Առաջնակարգ գօրացուցիչ ախորժակաբեր պատրաստուած զուտ չամիչի թթուով։ Հայ աւանդական սեղանին զարդը։

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris

Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու համար ժամնաւոր գին։ Ընտիր թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը։

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏԱՒՆ

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ 8 Ապրիլ հինգշաբթի, ժամը 21ին, Sociétés Savantes մէջ, 28 rue Serpente, (Դ. յարկ)։

Դասախօս՝ Պ. ՎՐԱՑԵԱՆ։

Նիւթ՝ Հայկական խնդիրը։

ՎԱՐԶՈՒ ԵՆ յարկաբաժիններ, ամէն յարմարութիւններով (tout confort), սէկ մեծ սենեակ խոհանոցը մէկտեղ՝ 1300 եւ 1500 ֆր. (շարժ եւ չաֆաժ մէկտեղ 200 ֆր.)։ Դիմել 13 rue de la Vistule մէթրօ Maison Blanche։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ կգիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՌԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
9
ԱՊՐԻԼ
VENDREDI
9 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3391

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՏԵՐԵՒԱԹԱՓԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Խորհրդային թերթեր, մանաւանդ անոնց հայերէն տպագրութիւնները կարդալ՝ կը նշանակէ խրել անտառի մը մացառներուն մէջ, եւ լոյս փնտռել գանազան ճեղքերէ :

Նոյնիսկ օրուան վարիչներուն «որպիսութիւնը» իմանալու համար, պարտաւոր ես ծայրէ ծայր կարդալ ճուլածոյ խմբագրականներ, թխածոյ թարգմանութիւններ, թուխակարար ընդօրինակուած բանաճեւեր կամ երկարապատում յօդուածներ :

Այդ կերպով միայն կրնաս իմանալ թէ այսինչ երեւելին ձերբակալուած կամ վտարուած է, իրբեւ «հակայեղափոխական եւ ժողովուրդի թշնամի »:

Ինդիր չէ թէ դործողութիւնը ե՛րբ է կատարուած : Կարեւորը այն է որ պատահարաբար, ի մէջ այլոց կ'իմանաս դէպքեր, որոնք իրրեւ լուր իսկ չեն հաղորդուած, ինչպէս պիտի ըլլար ուրիշ որ եւ է երկրի մէջ :

Անցեալ տարի, ամիսներ առաջ, այդ միջոցով իմացանք խումբ մը երիտասարդ գրադէտներու բանտարկութիւնը (Ա. Բա– կունց, Դր. Սիմոնեան, Ալազան եւայլն : Այս « եւայլն »ն ալ բնազրէն առնուած է...):

Դարձեալ նոյն ճամբով՝ չարք մը նոր ձերբակալութիւններ , որոնց ոչ թուականը կարելի է ճշդել, ոչ ալ թիւը :

Այսպէս, կրկին աչքէ անցընելով «Սորհրդային Հայաստան»ի վերջին կապոցները, ահա թէ ի՛նչ «նորութիւններ» իմացանք եւ կամ արդէն հաղորդուած տեղեկութիւններ ստուգեցինք .—

1· Հօկի գլխաւոր վարչութեան նախագահ Արսէն Եսայեան ձերբակալուած է իրրեւ «մերկացուած յեղափոխական», համա ձայն «Խ· Հայաստան»ի տեսորուար 1ի խմբագրականին :

2· Նոյն աղբիւրին (նոյն թիւ) համաձայն, իրրեւ «հակայե– ղափոխական – նացիոնալիստ» ձերբակալուած է Աբօ Եղիազար եան, նախ կրթական գործավար, յետոյ արուեստի վարիչ :

3· Իրրեւ «հակայեղափոխական եւ տրոցկիստ» ձերբակալ ուած են Հայաստանի համալսարանի դասախօսներէն Ս. Մի քա յէլեան եւ Մ. Եգանեան, ինչպէս եւ ձէթ - օճառի գործարանին վար իչը, Հաչիկ Դէմիրչեան : («Խ· Հայաստան»ի տեսորուար 12ի 16) :

4· Փետրուար 26ի թիւին մէջ, խմբագրականը «հակայեղափո խական, տրոցկիստ - դաշնակ - նացիոնալիստ սրիկաներ»ու կար դին կը յիշէ նոր անուն մը, Արամայիս Երզնկեան, Արսէն Եսայ եանի հետ, որոնք «դաւաճան Ժանջևանի հովանաւորութեամբ խլրտային աշխատանք էին կատարում » :

5· Ա· Եսայեան կրկին եւ կրկին իրրեւ «հակայեղափոխական– նացիոնալիստ» կը դատապարտուի յօդուածագրի մը կողմէ· («Խ· Հայաստան», 27 փետրուար) :

6· Սեւ ցանկին մէջ կը փայլի նոր անուն մը, Դանուէ Շահ վերդեան, իրրեւ « ժողովրդի թշնամի եւ հակայեղափոխական » վտարուելով խորհուրդներու 9րդ համագումարէն, Արամայիս Երզնկեանի, Արսէն Եղիազարեանի եւ Հաչիկ Դէմիրչեանի հետ : («Խ· Հայաստան » 21 մարտ) :

« Աւետիս » մը եւս, այս առթիւ :

Ամերիկայի «Բանուոր»ը, որ երեւանէն հեռագրով իմացած էր Շահվերդեանի եւ միւսներու դէմ եղած ամբաստանութիւննե րը, իր խմբագրականին մէջ կը փութայ աւետել·

— « Դեռ ուրիշներ կրնան նոյն բախտին արժանանալ » :

Ուրեմն, տերեւաթափը, որ վերսկսած էր աշնան, կը շարու նակուի տակաւին, եւ կրնայ տեւել տարուան բոլոր եղանակնե րուն, ինչպէս ամբողջ Խ· Միութեան մէջ :

Պատկերը այնքան խօսուն է որ , նոյնիսկ «Հայաստանասէր»ներ լեզու ելած են, մեղադրելու համար իրենց խնամիները, նոյն պէս «Հայաստանասէր» :

Երեւակայեցէք « Արեւ», Եգիպտոսի Ռամկավարներուն պաշ տօնաթերթը, «Յառաջ»էն արտատպելով նորագոյն ձերբակալու թեանց լուրը, կ'ողբա՛յ սրատուչ լրջութեամբ (31 մարտ)·

— « Այսպէս, ուրեմն, կ'իյնայ սեւ վարագոյրն ալ այս երեք դէմքերուն վրայ, որոնք սակայն Հայաստանի նոր իրաւակարգին ամէնէն եռանդուն եւ փայլուն ալ ներկայացուցիչները եղած էին տարիներէ ի վեր, եւ որոնց գործած «դաւաճանութիւն»ներու վր– պայ դժբախտաբար ոչ մէկ տող կը գրեն արտասահմանի այն հայ թերթերը, Ամերիկայէն Փարիզ, որոնք իրենց ներշնչումները կը ստանան համայնավարական աղբիւրներէ » :

Դժբախտաբար տերեւաթափը միայն պաշտօնակատարութիւննե րով, չնորհազրկումներով կամ բանտարկութիւններով չի վարձա տրուիր : Նոյն թափով կը շարունակուի «սեւացրէքեան» արշաւը, հե– տեւողութեամբ Նալբիի Զարեանի, որ աննախընթաց չնակամու թեամբ մը խաչեց իր տաղանդաւոր ընկերը, Ա· Բակունց :

Երեւանի «Գրական Թերթ»ի 1937 մարտ 10ի թիւին մէջ, զոր երկու օր առաջ ստացանք, ոմն Հր· Քոչար դժոխքի կրակներուն կը յանձնէ ուրիշ երիտասարդ գրող մը, Խ· Դաշտենց, կոչելով զայն «նացիոնալիստ տականքներէ հոգեվորդին», իսկ անոր մէկ արտադրութիւնը՝ «Աստղապօհմ»ը՝ «արտոցկիստական - նացիոնա լիստական գրական վէժուած»ք :

Դեռ կը խօսինք այդ մասին : Այսօր կ'արձանագրենք միայն ը– րողութիւնը, հաստատելու համար թէ մինչեւ ո՛ւր իջած են երե– ւանի ղեկավարութիւնն ու գրականութիւնը, ճիշդ այն օրերուն երբ նոր արեւներ կը խոստանայ Սթալինեան սահմանադրու թիւնը :

Ճիշդ է որ միեւնոյն խորշակը պայթած է խորհրդային բոլոր հանրապետութեանց գլխուն : Բայց, չէ՞ որ իւրաքանչիւրը կրնայ դիմանալ իր ուժին համեմատ : Թերեւս ուրիշներուն աւելին է որ կը պակսի, իսկ երեւանին՝ եղած - չեղածը ...

Շ·

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

«ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐԸ ՀԱԽԱՍԱՐԵՑԱՆ ՕՐԷՆՔԻՆ ԱՌՋԵՒ»

Ընդդիմադիրներու պայքարը ժողովրդական ճակատին դէմ

*Տեղական մամուլը տաք վիճաբանութեան մը բռնուած է, գնդ· ոը լա Ռօքը եւ հինգ ընկերները դատի յանձնելու որոշման առթիւ : Փարիզի երեսփո խան Թէթէնժէ, նմանապէս լուծեալ «Երիտասարդ հայրենասէրներ»ու կազմա կերպութեան նախագահը, հարցապնդում մը պիտի կատարէ այս մասին, դի տելով թէ կառավարութիւնը անարդար խտութեամբ կը վարուի Ընկե րային կուսակցութեան հետ, իսկ ներողամիտ է ընկերվարականներու եւ հա մայնավարներու հանդէպ : Թէթէնժէ կը հարցնէ թէ ի՞նչու հետապնդում չկա տարուեցաւ, երբ Քիւիլի ընկերվարական քաղաքապետը եւ համայնավար ե րեսփոխանը բռնութեան դրդեցին ժողովուրդը, ինչ որ տեղի տուաւ խռովու թեանց, «հինդ մահերով եւ հարիւրաւոր վիրաւորներով», մինչդեռ պատժա կան առեանին առջեւ կը հանուին Ընկերային կուսակցութեան վարիչները, ո րոնք պարզապէս ազդ մը փակցուցած եւ ցոյցի հրաւէր մը ուղղած են, որ ոչ մահ պատճառած է, ոչ ալ վէրք : Կրնարցնկնաեւ թէ Պ· Պլում ի՞նչպէս կը հաշ մահ պատճառած է, ոչ ալ վէրք : Կրնարցնկնաեւ թէ Պ· Պլում ի՞նչպէս կը հաշ դործադրուի միայն կառավարութեան քաղաքական հակառակորդներուն դէմ :

**** Արմատական կուսակցութեան ազ թիւը գնդ· ոը լա Ռօքի եւ իր բարե կամներուն դէմ բացուած դատը կը նկատէ Տօն Քիշոթի պայքարը հողմաղաց ներու դէմ :*

« Լը Ժուռնալ » բացէ ի բաց կը յայտարարէ թէ «ժողովրդական ճակա տին ծրագիրը աղէտի մը կը յանգի» : Ճեսոյ կը չարունակէ, ժողովուրդը դգուշացնելով զանգուածներու դիկտատուրային դէմ .

— « Կառավարութեան եւ խորհրդարանին վերեւ կը գտնուին փողոցին իշխանութիւնը եւ զանգուածներու նախաձեռնութիւնը· Իշխանութիւնը եւ պա տասխանատուութիւնը իրարմէ անջատուած են : Ֆրանսա արդէն կարեւոր հանդրուան մը կտրած է այն ճամբուն վրայ որ կը տանի դէպի չունեւորներու դիկտատուրան : Անոնք որ ազատութիւնը դրած են իրենց ընարական ծրագրին գլուխը, ամէն օր կը յօշոտեն զայն : Իրենց մենաշնորհը համարելով հանրա պետականութիւնը, անոնք ամէնէն բիրտ հարուածները կը հասցնեն ժողովր դապետութեան եւ վարչաձեւին » :

Ուրիշ ազդայնական թերթ մը, «Ճօք», անխուսափելի կը գտնէ պատակուտ մը՝ ընկերվարականներուն աջ եւ ձախ թեւերուն մէջեւ, բայց դիտել կուտայ թէ չատ ուշ մնացած են : «Ժողովրդական ճակատին կարմիր գինին բացուած է· պէտք է խմել... Մեծ բարեբախտութիւն պիտի ըլլայ, եթէ օր մը արեան վտակներու չվերածուի ...» :

Ձախակողմեան թերթերն ալ նոյն ուժգնութեամբ նոր դաւեր կը վեր գրեն ընդդիմադիրներուն :

**** Գերմանական թերթերը երկարօրէն խօսելով Ֆրանսայի գործադուլ ներուն, 40 ժամուան օրէնքի հետեւանքներուն, ապրուստի ազութեան եւ ու րիշ դէպքերու մասին, կը յանձնարարեն Ֆրանսացի Համայնավարներուն՝ տեսնել թէ ի՛նչ կ'անցնի կը դառնայ Ռուսաստանի մէջ, ուր 40 ժամուան խըն դիրը չկայ եւ բանուորը աւելի խիստ կարգապահութեան ենթարկուած է քան Ֆրանսայի մէջ կամ այլուր :*

**** Գնդ· ոը լա Ռօք եւ իր հինգ ընկերները վերաքննութիւն պահանջե ցին այն վճիռին դէմ որ պատժական առեանին կը յանձնէ զիրենք :*

**** Հարցաքննիչ դատաւորը որոշեց դատի յանձնել ուրիշ լուծեալ ընկե րակցութեան մը՝ «Լա Սօլիտարիթէ Ֆրանսէզ»ի նախագահը, Ժան Ռընօ, իր րեւ դրդիչ ոճիրի եւ բռնութեանց :*

Եակօսայի օգնականն ալ պաշօնանկ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ պաշտօնանկ եղաւ Փրոքովիեւ, Ձեկային վաղեմի պաշտօնեաներէն մէկը, որ երբեմն աջ բազուկն էր Եակօսայի : Երբ այս վերջինը Ձեկայի նախագահութենէն իյնալով զուտ գործավար նշանակուեցաւ, Փրոքովիեւ ալ երթ օդնական տրուեցաւ : Այժմ իր պաշտօնա կութիւնը կը ծանուցանեն քաղաքավարական բանաձեւով մը, որ տակաւին ենթադրել չի տար թէ ինքն ալ պիտի ձերբակալուի եւ դատուի :

Խորհրդային մամուլը տակաւին մեկնութիւններ չի հրատարակեր եակո սայի անկման մասին : Նոյնիսկ իր ձերբակալութիւնը չէր ծանուցած մինչեւ երեքշաբթի, թէեւ ամէ մարդ գիտէր :

Փարիզի Խորհրդային նոր դեսպանը

Փարիզի խորհրդային դեսպան Պ· Փոթեմքին արտաքին գործավարու թեան մէջ պաշտօնի կոչուած ըլլալով, իրեն յաջորդ նշանակուեցաւ Պ· Սու րից, Պերլինի դեսպանը :

Պ· Սուրից Պերլին կը մնար 1934էն ի վեր : Նախապէս եղած է դեսպան Աֆղանիստանի, յետոյ Օսլոյի, իսկ ամէնէն կարեւորը՝ Էնկլիւրիի : Ամէնէն եր կարը Թուրքիոյ մէջ մնաց, աւելի քան տասը տարի եւ կը համարուի Թուրքիս խորհրդային բարեկամութեան լաւագոյն վարպետներէն մէկը : Էնկլիւրիի մէջ էր որ հաստատեց խորհրդային առաջնակարգ դիւանագէտի արժանիքները : Այն աեն ստացաւ Լէնինեան շքանշանը, որ շատ քիչ անգամ կը տրուի մաս ւորականներու եւ որ իրմէ զատ տրուած էր միայն Լիթվինովի եւ Մոնկոլիոյ դեսպան Թայիրովի : Փարիզի դեսպանութիւնը խորհրդային դիւանագիտու -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔԱՄՈՒԻ՛ ...

Ընդլայով ընդհանուր խաղաղակրքու թեան հիմնադիրներն ու խարոգիչնե րը, թուրբերը լրջօրէն ձեռնարկած են խաղաղակրթելու մեզ :

Բայց, երբեմնի «Սատրէ Միլլէթ»ը երախտիք չի ճանչնար եւ միշտ ալ դժ ուարութիւններ կը յարուցանէ :

Ո՞ր մէկ դէպքը յիշել :

Մարդիկը Բանկալթիի գերեզմանա տունը պահանջեցին, հասարակաց պարտէզի վերածելու կամ բնակարան ներ շինելու համար :

Կարելի՞ էր ընդդիմանալ այսքան խաղաղակրթական ծրագիրի մը :

Եւ սակայն, Պատրիարքարանը ընդ դիմացաւ եւ դատ բացաւ :

Հետեւա՞նքը,— աւելի քան հարիւր հազար ոսկի մսխելէ վերջ, փառաւո րապէս կորսնցուց այդ գետինը :

Առջի մէկ օրէն կորսնցուցած էր , բայց ստիպեցին որ ազգ· սնտուկն ալ պարպէ, դատ վարելով :

Կառավարութիւնը, միշտ բարեխը ճա՛մ, ճորէն խաղաղավարի շարժե ցաւ, ինչ որ կը նշանակէ թրքավարի :

Գրաւելով 60,000 քառ· մեթր հողը, բանուկ պողոտայի մը վրայ, 600 մեթր ալ ձգեց հայ հասարակութեան, որպէսզի կարենան աղօթել եւ մատաղ օրհնել :

Ուրիշ օր մը կառավարութիւնը պատուիրեց Էվգաֆին ներկայացնել բոլոր հաշիւները,— դպրոցական , եկեղեցական, բարեգործական եւն· :

Պատուիրեց տումարներն ու արձա նագրութիւնները ալ թուրբերէն բըս նել :

— Գլխուս վրայ, պայ Մէհմէտ :

Էվգաֆը, միշտ աչքը բաց, առտու մը պահանջեց ներկայացնել, նաեւ, մոմի, պնակի, իւղագնի հաշիւները :

Թաղ· խորհուրդները տրտնջալ սկը սան, յայտնելով թէ օրէնքը այդպիսի բան չի տրամադրեր :

Ու մինչ էնկլիւրիի լուսաբանութեան կը սպասէին, ահա դատական կոչնա գիր մը՝ մայր եկեղեցիին եւ Գում գափուի դուրսի եկեղեցիին թաղական ութեան :

Երկուէն ալ մէկ - մէկ տէրտէր եւ թաղական դատարան կանչուած են , Ծնունդին օրը պնակ պտտցուցած ըլ լալով իրենց եկեղեցիներուն մէջ :

— Ամեն էֆէնտիմ, (ո՛չ, պայ···) մենք ի՞նչ յանցանք ունինք, դարերէ ի վեր հաստատուած սովորութիւն մըն է, նպաստ չէ որ կը ժողվենք, այլ իւղի եւ մոմի դրամ :

— Իրաւունք չունիք, արգիլուած է : Ոստիկանը չըսա՞ւ :

Դեռ այս դատը չվերջացած, հիմակ ալ Գատրգիւղի Թաղ· խորհուրդին անդամները դատի հաշուած են :

Ամբաստանութիւնը նոյնն է·— «ե կեղեցիին մէջ պնակ պտտցնելով նը պաստ հաւաքած են » :

Ամբաստանագիրը կ'ըսէ նաեւ թէ թաղեցիներուն նամակներ գրելով, իւղագին ուզած են :

Անդին Մայր վարժարանը փակուե լու վիճակին հասեր է, կիլով «բա զմակրթական » պարտաւորութեանց ծանրութեան տակ,— կաղաւածա տուրբ, շահատուրբ, տուրբ, տուրբ...

— Քամուի՛, կ'ազդարարէ «բարե խնամը» : Քամուի որ շուտ իյնաս :

— Տեղդ գամուի՛, կը հասկնաս մե րիները, իրրեւ անհրաժեշտ յեղափո խականներ ···

ՎԱՀԷ

Չինուորագրութիւնը Ավիւնեօնի մէջ

Ավիւնեոնէն կը գրեն մեզի (6 ապրիլ).— Քաղաքապետութիւնը ազդ մը ուղղեց հայրենազուրկ օտարականներուն , որպէսզի արձանագրուին, 20էն մինչեւ 33 տարեկան զինուորագրուելու : Մեր փոքրիկ գաղութի երիտասարդները գրեթէ բոլորն ալ արձանագրուեցան : Արձանագրութեան ժամանակ սովորա կան հարցումները կ'ուղղեն·— Լողալ գիտե՞ս, ձի հեծնե՞լ, հեծալանի՞ն նետիլ եւայլն : Հաւանական է որ բժշկական քննութեան կանչուին մայիսին :

Թուրքիա լուրջ միջոցներ ձեռք կ'առնէ Սուրիոյ սահմանին վրայ

Ճիւմհուրիյէթ կը գրէ հետեւեալ գրգռիչ խորագրին տակ·—

« Անոնք որ թուրք հողերու վրայ աւազակներ զրկելու լրբութիւնը ցոյց կուտան, պէտք է խորհին տուոր փոխարէն Թուրքիոյ ձեռք առնելիք միջոցնե րու լրջութեան մասին եւ զգուշանան » ·—

Առնուած տեղեկութեանց համաձայն, մեր հարաւ· սահմաններուն վրայ վերջերս սկսած են կրկնուիլ կարգ մը յեղուզակային դէպքեր : Բայց այս երե ւոյթին բուն ուշադրաւ կողմը այն է որ այս դէպքերը կը քաջալերուին եւ նոյն իսկ կը կազմակերպուին կարգ մը օտար իշխանութեանց կողմէ :

Բացարձակ է որ թուրք հանրային կարծիքին վրայ խոր անդրադարձներ պիտի ունենայ մեր հարաւային սահմաններու ապահովութիւնը վտանգելու ձգտող այս դէպքերուն մանաւանդ այս օրերս տեղի ունենալը, երբ Հաթայի (Սանճաք) ճակատագիրը խնդրոյ առարկայ կ'ըլլայ, իսկ միւս կողմէ սահմա նէն անդին չարունակաբար կը կեղեքուին Թուրքերը :

Այս տեսակէտով, իսկապէս զարմանալի է որ այս դէպքերը առաջ բերե լու յանդգնողները չեն ըմբռներ թէ պատասխանատուութեան ինչքան մեծ բեռ մը կ'առնեն իրենց ուսերու վրայ եւ չեն անդրադառնար անոնց հետեւանքնե րուն :

Իսկ այս խնդրին ամէնէն աւելի ուշադրաւ կէտը, ֆրանսական կառավա րութեան այս կացութեան հանդէպ ցոյց տուած անտարբերութիւնն է :

Թրքական գործարանի մը հիմնարկէքը ապակցութեամբ Անգլիոյ

Ապրիլ 3ի տեղի ունեցաւ Գարապլիքի (Էնկլիւրի) երկաթի գործարանին հիմնարկէքը, որուն ներկայ էր նաեւ անգլ· դեսպանը : Այս առթիւ վարչապետ Իսմէթ Ինէօնիւ ճառ մը խօսելով չէչտեց ·

— « Մենք միշտ կը գնահատենք բարեկամական դետնի վրայ ընծայուած նիւթական օժանդակութեանց արժէքը : Այս կարեւոր ձեռնարկը կուգայ իրա կանացնել Աֆեթիւրքի երկար առեներ ի վեր սնուցած մէկ փափաքը : Գործա պիւքի այս գործարանին մէջ մօտ 1000 գործաւոր պիտի աշխատին : Գործաւո րի թիւին այս նուազութիւնը հետեւանքն է գործարանին մեքենական խիստ արդիական կազմուածքին եւ կարգ ու սարքին : Այսօր, այս նոր ձեռնարկով , Թուրք ազգին զարգացումի եւ կենսունակութեան ճամբուն վրայ նոր քայլ մը առնուեցաւ.— երկաթի չորան մը բացուեցաւ » :

Կարճ ճառ մը խօսեցաւ նաեւ անգլ· դեսպանը, չէչտելով անգլուԹուրք բարեկամութեան կարեւորութիւնը :

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ԻՄ ՎՃՌՈՑ ԻՄ ՈՒՐՈՒՑ ԵՒ ՈՐԴՈՅԻ ՀԱՄԱՐ

ԱՆՈՒՆ ՀԱՅՈՑ ՄԱՅՐ ՔԱՂԱՔԻՆ ՎԱՆԱՅ

Ի ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՄԵԾԱՐԱՆՑ ՏԷՐ ՍԱՀԱԿԻ

ՎԱՆԱՅ

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ ՀԱՅՐԱՊԱՏԻ ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԱՏԱԿԱՆ ԵՂԲԱՅՐ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

ՀԱՅՈՑ

ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՀԱՅՐԱՊԱՏԻ ՄԵ

ՅՈՒՐԻՔ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅՈՒՐԱՀԱՏՈՒԿ ԿՆՔ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅՈՒՐԱՀԱՏՈՒԿ ԿՆՔ

թեան ամենակարեւոր պաշտօնն ըլլալով, իր անուանումը կը համարուի համակրանքի փայլուն ապացոյց մը:

Պ. Սուրբից ամուսնացած է եւ ունի երկու աղջիկներ, որոնց մէկը՝ ճարտարագէտ - երկրաբան՝ կը բնակի Մոսկուա, միւսը՝ 15 տարեկան, կ'օգնէ հօրը:

Իտալիա կ'ամրացնէ կարեւոր ծովու ափերը

Իտալական կառավարութիւնը երեսփ. ժողովին ներկայացուց նաւային տեղեկագիր - նախահաշիւը, ուր ուշադրութեան կը հրաւիրուի Անգլիոյ հետեւեալ ծրագիրներուն վրայ.— 1. Նաւային կայանի մը բացումը Մինկերկրականի մէջ.— 2. Ցարմար վայրի մը փնտռտուքը՝ նաւային կայան մը հաստատելու համար արեւելեան Միջերկրականի մէջ:

Տեղեկագիրը յետոյ կը թելադրէ ամբացնել Կարմիր Ծովու եւ Հնդկական ովկիանոսի իտալական նաւային կայանները, որոնք «ողբալի կերպով անբաւական էին» եթովպական պատերազմին առեն։ Այս բացատրութենէն կը հետեւի թէ Իտալիա մտերս պիտի ամբացէ Տիմէրահ կղզին եւ Կարմիր Ծովու այն հողաշերտը որ կը գտնուի Պապ - իլ - Մանդէպի նեղուցին դիմացը. (Ատտուածաչունչին « Արցունքներու Դուռը »):

Իտալիոյ Ծովային օգտատրմիղը ամբողջովին պիտի վերանորոգուի: Նաւային քաղաքականութեան գլխաւոր սկզբունքը պիտի ըլլայ պաշտպանութիւն օգային յարձակումներու դէմ: Այս տարուան նաւային եկամտագոյցն է 20,500,000 անգլ. ոսկի,— 7,000,000 ոսկի պակաս անցեալ տարուան վրայ:

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ

Անգլիական մարտանաւ մը Մայորքա գնաց, բացատրութիւն պահանջելու համար ապստամբ իշխանութենէն՝ անգլիական չոգենաւի մը ռմբակոծութեան մասին:

Ուրիշ ապստամբ թնդանօթակիր մը երբ կը փորձէր խուզարկել անգլիական փոխադրանաւ մը, երկու անգլիական թորփիլահալածներ օգնութեան հասան եւ արգիլեցին, Պիլպաոյի ջուրերուն մէջ: Նոյն աղբիւրին համաձայն, ապստամբները ընկղմած են դանիական նաւ մը:

Ապստամբ զօրքին հրամանատարութիւնը կը յանձնատնէ թէ կռիւները յաջողութեամբ կը չարունակուին հիւսիսային ճակատին վրայ: Պարսելոնայէն կը հեռագրեն թէ Զօր. Ֆրանքօ նոր յարձակողականի մը ձեռնարկած է: Ցուսահատական փորձեր կատարուած են, ճեղքելու համար Հուէսքայի կարմիր գիծը, Պարսելոնայէն 220 քիլոմեթր դէպի հիւսիս - արեւմուտք:

Միւս կողմէ, ապստամբները նոր յաջողութիւններ կը ծանուցանեն Պիլպաոյի ճակատին վրայ եւ կ'ըսեն թէ կարմիրները չատ ծանր կորուստներ կրած են: Պաքերը կատարի դիմադրութիւն մը կը ցուցնեն, բայց եւ այնպէս կորնցուցած են կարգ մը կարեւոր դիրքեր:

Լոնտոնի սպանիական դեսպանը կը ծանուցանէ թէ մարտ 22էն 24 Բատիքսի մէջ ցամաք հանուած են 10,000 իտալական զինուորներ, մինչդեռ փետր. 20ին որոշուած էր զաղրեցնել օտար կամաւորներու առաքումը:

Կառավարական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ 300 Գերմանացիներ դէրի բռնուած են Բորտովայի ճակատին վրայ:

ԿՈՄԿՈՒԻԶԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԺԸՆԵՒԻ ՄԷՋ

Ժընեւի Գերագոյն Խորհուրդը չորեքշաբթի օր երրորդ եւ վերջին ընթերցումով եւ 38ի դէմ 56 ձայնով քուէարկեց բանաձեւ մը, որով համաձայնաւոր կուսակցութիւնը կ'արգիլուի Ժընեւի նահանգին մէջ: Այս առթիւ կարգ մը փոփոխութիւններ կատարուեցան սկզբնական բնագրին մէջ: Որոշուեցաւ հանրաքուէի ենթարկել օրինագիծ մը, որուն համաձայն կ'արգիլուին այն բոլոր ընկերակցութիւնները ու կազմակերպութիւնները որոնք ուղղակի կամ անուղղակի կապ ունին Կոմինտէրնի հետ, իբրեւ վտանգաւոր պետութեան հանրային բարեկարգութեան համար:

Գերագոյն Խորհուրդը անմիջապէս քուէարկեց օրինագիծ մը, որ պիտի չենթարկուի հանրաքուէի եւ որուն համաձայն մինչեւ երկու տարի բանտարկութեան եւ 5000 ղ. ֆրանք (25·000 ֆր. ֆր.) տուգանքի կը դատապարտուին անոնք որ գիտակցաբար կը մասնակցին այս կազմակերպութիւններէն որ եւ է մէկուն: Վիճաբանութիւնները չատ բուռն եղան, բայց մեծամասնութիւնը յաղթեց:

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂՈՎ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ծերակոյտը 3ի դէմ 75 ձայնով քուէարկեց բանաձեւ մը, որ կը դատապարտէ գործարաններու գրաւումը՝ բանթողներու կողմէ, ինչպէս եւ ճարտարագործական լրտեսութիւնը:

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ԳԱՐԵԶՐԱՏԱՆ ՄԸ բանուորները գործադուլ հռչակած ըլլալով, տէրերը իրենք հատատութիւնը «գրաւեցին» եւ սկսան բանեցնել:

ԿԱԶԻ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐԸ գործադուլ հռչակեցին Նիմի մէջ: Քաղաքը կրկուեցաւ կազէ եւ իրիկուան թերթերը լոյս չտեսան: Պրէսթի կազի բանուորներն ալ գործադուլ հռչակեցին, մերժուած ըլլալով 12 առ հարիւր յաւելումը:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ազգ. անտեսութեան նախարարը, Տօքթ. Շախթ, մտերս փարիզ պիտի գայ, Պրիւէլէն անցնելով: Կ'ըսուի թէ ծրագիրներ պիտի առաջարկէ, եւրոպական նոր գործակցութեան մը համար, մանաւորապէս արեւմտեան գետնի վրայ: Երկաթի եւ պղինձի նեղութիւնը հետզհետէ զգալի կը դառնայ:

ԹՐՈՑՔԻ պահանջած դատը քանի մը օրէն պիտի սկսի Մեքսիկայի մէջ: Առանձը պիտի քննէ աքսորական գործավարին դէմ եղած մեղադրանքները, լսելով անոր բացատրութիւնները:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Հայ կամ. եւ Մտաւորականներու Միութեան

Տեղի կ'ունենայ 11 Ապրիլ, կիրակի, ժամը 3ին,
SALLE DE GÉOGRAPHIE սրահին մէջ, 184 Bld. St. Germain
կը խօսի ֆրանսերէն Պ. ՀՐԱՆՏ ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ
նիւթ ունենալով «La guerre Arménienne et ses enseignements 1914—1921»
Տեղի կ'ունենայ փոքրիկ դեպարուեստական բաժին:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Գ. Տարի, թիւ 30 *(Մարտ)*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— *Երբ դաչտանը կը դադրի (ՏՈՒԲ. ՆԱՋԱՐԵԱՆ).* — *Ի՞նչքան օգտակար են Ք. ճառագայթները (ՏՈՒԲ. Գ. ՍԵՐՈՐԵԱՆ).* — *Ատամնաբուժութիւն (ՏՈՒԲ. ԴԵՂԱՄ ԱՑՎԱՉԵԱՆ).*— *Բժիշկը կաթին դէմ (ՏՈՒԲ. Ռ. ՊԼՈՆՏԻԼ).* — *Ներծոր զեղերը (ՏՈՒԲ. Շ. ԱՑՎԱՉԵԱՆ).* — *Հացին թեր ու դէմ, հացագործութեան պատմութիւնը (Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ).* — *Բժշկական հարցարան եւ առողջապահական դիտելիքներ:*

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆԸ.— 25 ֆրանք՝ Ֆրանսա: *Արտասահմանի համար 30 եւ 35՝ համաձայն երկիրներու: Դիմել ՏՈՒԲ. Շ. ԱՑՎԱՉԵԱՆ*, 17, Rue Damesme,

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի յանձնախումբի դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ *13* Ապրիլ երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին:

ԱՆԵԼԷ-ՊՈՒԼ-ՖՈՒՆՊի ևթաւ ենթակոմիտէի ընկերական ընդ. ժողովը *10* Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՊԱՆՆԷՕ-ՔՈՒԱՆի ևրթիւ ենթակոմիտէի հանդիպումը, *10* Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ, իր Ակումբին մէջ: կը խօսի՝ ընկ. *ԿԻԼԻԿԵՑԻ*:

Գաւառ

ԼԻՈՆի Վ. պրանտեան կոմիտէն ստիպողաբար ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները այսօր, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, *181* Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը, կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն ճիշտ ժամանակին ներկայ ըլլալ:

(ՄԱՐՍԷԼ) Պուլվար Ծտոսի Վ.ամեան ենթակոմիտէն ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները 11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ՍԻՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆի (Մարսէյլ) ընկեր կարօ ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը 11 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 7ին, Լա վիսդ, սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ԱՎԻՆԵՈՆի Մուրատ խումբի ընկերական ընդ. ժողովը *10* Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, ընկ. Ի. Գաբրիէլեանի բնակարանը: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐ—ՑԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Պանեէօ-ֆաշանի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ
կիրակի, 11 Ապրիլ, ժամը 4էն մինչեւ կէսգիշեր,
CHEZ BOIVIN*ի սրահին մէջ,* **25bis Ave. de la République**
Montrouge, *մէտրօ* **Porte d'Orléans***ի մօտ*
ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ԼԵՒՈՆ ՋՈՐՄԻՍԵԱՆ
Փարիզի Կ. Խաչի սիրողներու խումբը կը ներկայացնէ
երկու զաւեշտ
Կ'երգեն Օրիորդներ՝ Հ. ԳՆԱՁԵԱՆ եւ ԱՆԱՀԻՏ ԴԱՎԻԶԵԱՆ.
Կ'արտասանեն Օրիորդներ ՍՕՆԻԱ, Հ. ՍԲՐԱՀԱՄԵԱՆ եւ Պ. ՏԱՐՕՆԵԱՆ:
Երգեր եւ պարեր սան սանուհիներու կողմէ:
ԺԱՂ **GARIO-CANTI** — *ԹԱՒ ԳԱՐԵԳԻՆ* — *ՊԻԻՖԷ*
Մուտք՝ 5 ֆր., երախաներու 2 ֆր.:

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կալոյտ Խաչի Անկէնի Մ.ճիւղին կողմէ
«Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օր»ուան եւ սանտհիներու «Արաքս» միութեան
3րդ տարելիցին առթիւ
ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ
11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
Cascade du Lach սրահը, Անկէնի լճին դէմ:
Ցախքերու մասնակցութեան համար մուտք 5 ֆր.:

ԱՊՐԻԼ 11 Լիոնի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան Լիոնի Մասնաճիւղին,
մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դաշնակցութեան Վարանդեան կոմիտէի,
Ֆ. Կ. Խաչի, Համազգայինի, Ֆ. Բ. Նախկին Հայ Լէգէոնականներու
եւ Հայրենակցական Միութիւններու

Տեղի պիտի ունենայ 10 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին,
երրորդ Թաղապետարանի սրահին մէջ:
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՅԱԳԷՏ **Rev. P. M. TALLON***ի*
ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ.Կ. *ՄՐԱՑԵՑԵԱՆ* ԵՒ ՏԻԿ. *ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ*
Դեղարուեստական ճոխ բաժին.— Կը մասնակցին Mme GODIN (դաշնակ), *ՕՐ. ՇՈՒՇԻԱՆ ՏԻՐ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ* (մեներգ), *Պ. Պ. X* (ֆլիւթակ), *ԳՈՒԻՐԴԷՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ* (սրինգ), *ՋԱՐԵՀ ՄՈՍՔՈՖԵԱՆ* (շաւալեան կիթառ), *Ս. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ* (մեներգ), *Լ. ԱԼԷՄԵԱՆ եւ Մ. ՄԻՐՋԷ* (արտասանութիւն):
Ցախքերու մասնակցութեան համար 1 Ֆր.:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ Վաղանցի մէջ

կազմակերպուած Զ. Ե. Ո. Միութեան Վալանսի Մ.ճիւղին կողմէ
10 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Foyer de Théâtre*ի մէջ,*
(Պետական Թատրոնի սրահը):
ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ. *ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԻՆ* ԵՒ ՏԻԿ. *Է. ԲԻՒԶԱՆԴ*
Երգ, խմբերգ, արտասանութիւն եւլն. *Մուտք 1 Ֆր.:*

ՌՕՄԱՆի ՄԷՋ.— 11 Ապրիլ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին:
Կը խօսին Պ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԻՆ եւ ՏԻԿ. ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑԹ

ՀԱՑ ԱՐՒՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՑԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
ի նպաստ Հայ Արիներու միջազգային բանակումին:
ՄԱՐՍԷՑԻ ՄԷՋ.— 10 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.40ին,
Շահրիկեան Ակումբին մէջ, 3 Բիս տը Լ'Էքլիւս:
ՊՕՄՈՆի ՄԷՋ. — 11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
Վարանդեան Ակումբին մէջ:
ՍԷՆ ԺԷՌՕՄի ՄԷՋ.— 17 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,
Պ. Գասպարեանի սրահին մէջ:
Հետաքրքրական ճոխ յայտագիր: Շարժանկարով պիտի ցուցադրուին կոմիտաս Վարդապետի «Կալի երգը», երգեցողութեամբ Ալէժշահի խումբին եւ Հայ Արիներու նշանաւոր անցքերը: Ռատիոյով իր մասնակցութիւնը կը բերէ ԺԱՒ ՏԻՐՏԻՐԵԱՆ: Կը ներկայացուի «Կեղծ Աստիկանապետը», զաւեշտ մէկ արար: Մուտք՝ 5 եւ 3 Ֆր. փոքրիկներու 1 Ֆր.:

ԻՐԱՒԱԳԷՏ — ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ
ԱՐՏԱՒԱԶԴ ՀԱՆԸՄԵԱՆ
122 Bld. Murat, Paris (16), Tél. Jasmin 52—69
Մէթրօ Բօթի տը Սէն-Քլու ելքը, Աւթնիւ տը Վէրսայլի կողմէն:
Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի գաւառ, արկածի, առնելիքի եւ գործի համար: Գիները չափաւոր:
10—**12**, 6,**30**—**8**, *բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն:*

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

Կազմակերպուած Սիսնոյի հայրենակցական միութեան Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ: 10 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն ժամը 20էն մինչեւ կէս գիշեր, Պ. Միրզաեանի սրճարանը, 45, Բիւ տը լա Տէֆանս, Իսի լէ Մուլինոյ Մուտք 5 ֆրանք, գործադուրկներուն եւ պզտիկներուն համար 3 ֆրանք:

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՏՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Հաւատները ժամադրութեամբ:

ՁԱՇԱՐԱՆ "ՏԱՄԱՍ,,
4 Թրավէրս տիւ Մոն-տը-Բիէթէ (Բիւ տ'Էքսի անկիւնը)
4, Traverse du Mont-de-Piété, Marseille
(Angle Rue d'Aix)
Ուրախութեամբ կուգամ յայտնելու հասարակութեան եւ յարգելի յաճախորդներուս թէ՝ երկու տարիէ ի վեր վարձու տուած «ՏԱՄԱՍ» ՁԱՇԱՐԱՆԻՍ պայմանաժամը լրացած ըլլալով, կը վերահաստատուիմ 15 Ապրիլ 1937, հինդշաբթի օր: Ջանք չպիտի խնայեմ բոլոր յաճախորդներս, մանաւանդ որ Փարիզէն հրաւիրուած մասնագէտ խոհարարապետի մը կողմէ պիտի պատրաստուին հատուկ կերակուրներ, քէպապներ, զատ կարագով խմորեղէններ եւ զանազան անուշեղէններ:
ԱՆՔԵՐԻ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆ *ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ, ԳՈՀ ԳԻՏԻ ՄՆԱՔ*
ՍՈՒՐԲԻՆ ԱՐՁՈՒՄԱՆԵՆ
ՁԱՇԱՐԱՆ «ՏԱՄԱՍ»

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք ըրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, գուլպաներու եւլն. համար:
Աժենալաւ ապրանքներ բացառաբար դեղչուած դիներով:
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:
Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ *Հեռաձայն Dantor : 52 - 73*
Արեւելեան եւ եւրոպական ընտանեկան կերակուրներ:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

— . —

Կիրակի 4 ապրիլ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը մրցեցաւ Ս. Ա. Ս. Մ.ի Թ. Ա. խումբին դէմ, իր դեղեցիկ մարզադաշտին մէջ ստուար բազմութեան մը ներկայութեան: Կարծես օրուան օդին պայծառութիւնը մեր մարզիկներուն եռանդը աւելի կրկնապատկած էր: Անոնք ամէն ջանք ի գործ դրին մաքրելու անցեալ կիրակի օրուան իրենց պարտութեան արատը: Իսկապէս չատ գովելի էր մեր խումբին զեղեցիկ եւ հետաքրքրաշարժ խաղարկութիւնը, որով տարին վայլուն յաղթանակ մը 3 — 1ով (որմէ պարտուած էր անցեալ տարի 1-0ով):

Իսկ պահեստի խումբը հակառակ իր երկու կարեւոր մարզիկներու բացակայութեան, ունեցաւ իր ճարպիկ եւ ուշադրաւ խաղարկութիւնը, բայց դժբախտաբար պարտուեցաւ 4 — 3:

Մաղթենք որ մեր Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզիկներուն ուժն ու կորովը հետզհետէ աւելի զօրանայ իրենց մէջ, մեր յառաջիկայ մրցումներուն լաւագոյն յաջողութեան համար:

Ցաւալի է որ, ցարդ Հ. Մ. Ը. Մ.ը չէ ունեցած իր սեփական մարզադաշտը որուն պէտքը այնքան զգալի է:

**** Կիրակի 11 ապրիլ մեր Ա.ի պահեստի խումբերը պիտի մրցին S. A. Vaugirardի Ա. եւ պահեստի խումբերուն դէմ: Սոյն խումբը Փարիզի Ա. տիվիզիոնի լաւագոյն խումբերէն մին է որ, ժամանակէ մը ի վեր փափաք յայտնած էր մրցելու մեր խումբերուն դէմ, իր սիրուն մարզադաշտին մէջ 176, Ave. Sadi - Carnot, Paris (15), (Porte Brancion):*

Ժամադրութիւն.—Ժամը 2ին Portes de Versailles:

Ա. խումբի մրցումը կը սկսի ժամը 3ին, պահեստին ժամը 4.30ին: Լիա - յոյս ենք որ Փարիզի եւ նամանաւանդ իսի լէ Մուլինոյի մարզասէր հասարակութիւնը խուռներամ պիտի փութայ իր ներկայութեամբ քաջալերել այս զեղեցիկ մրցումը:

Միսակ Երամեան

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. Պուլվար Ծտոսի վարեան ենթակոմիտէն բոլոր ընկերուհիները կոչուած իր ցաւակցութիւնը յայտնել ընկեր Ադամ կոնոեանի փոքրիկին մահուան առթիւ:

ՅՈՒՂԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Զ. Յ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը իր խնդակցութիւնը եւ յոյս յայտնելով որ ընկերակցութիւնը կը յաջողի ձեռք եւ ոտք տիկ. Ընանեանի, որուն 50 ֆրանքը նուիրելին մասնաճիւղիս, իր նորաձէն գաւակին՝ ԱՐԱՅի ծննդեան առթիւ:

ՕԾՈՒԻ ՁԱՐԽԱՓԱՆԻ

Մարսէյլ—փրատոյի Մայր եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ Աշխարհամատրան (Նանս) կիրակի, 11 Ապրիլ, Ս. Ամենափրկիչ Մայր եկեղեցիի մէջ կը կատարուի Ձարխափան Ս. Աստուածամօր Նի նկարին օծումը: կը պատարագէ վիճակին կաթող. Պատուիրակ գերշնորհ Տ. Գարեգին Ս. Քահանայ եւ կը քարոզէ, նիւթ ունենալով «Ցոյս պատուիրակ, նիւթ ունենալով «Ցոյս պատուիրակ, տաժունքը յանձին Աստուածամօր Մարսէյլի ծայրութիւնը կը ծրագրուի ներկայ գտնուիլ այս բացառիկ տօնախմբութեան:

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ կը հրաւիրուի Պ. Բաբկէն Պետրոսեան, նամակ մը ստանալու համար (Մելանիկէն):

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ
52 Rue Regnault, Paris (13)
Porte d'Ivryի մօտ
ձաշ եւ ընթրիք (3 տեսակ)
Գիները 4,50 *ֆրանքէ*
կառավարիչ՝ ՇԱՒԱՐՇ

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON
Dancing-Cigale, պարահանդէսներէն ետք
գիշեր ժամը 8.30ին եւ կէսգիշեր ցերեկուան
ժամը 3ին, իսկ կգիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
10
ԱՊՐԻԼ
SAMEDI
10 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3392

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅԱՆՈՒԻՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ

Խօսելով Ֆրանսայի ընկերային նոր կարգադրքին վրայ, առիթ մը ունեցանք ըսելու թէ չարժումը վարակած է, նաեւ, ուրիշ երկիրներ, եւ մասնաւորապէս Անգլիան ու Մ. Նահանգները :

Ժողովրդական ճակատը ձեռնարկած է յանդուգն փորձի մը : Ոչ թէ ընկերվարական կամ յեղափոխական կարգեր հիմնելու, այլ կեանքը վերանորոգելու, կարելի եղածին չափ արդարութիւն հաստատելու՝ բարելաւման ճամբով :

Վարչապետը ինք միշտ կը յիշեցնէ, թէ իրենք «հանրային բարօրութեան» իշխանութիւն մը կը ներկայացնեն, եւ ոչ թէ որոշ կուսակցութեան մը կամքը կամ ծրագիրը :

Դահլիճը ծնաւ ժողովրդական Համախմբումի ուխտէն, որ կը ներկայացնէ նուազագոյն ծրագիր մը,— ընկերային, քաղաքական, անտեսական, եւմտական, վարչական :

Ուխտը կնքուեցաւ 1935 յուլիս 14ին. ծրագիրը՝ 1936 յունուարին : Այդ հիման վրայ տեղի ունեցան ընտրութիւնները, 1936 ապրիլ 26ին եւ մայիս 3ին, յանգելով ժողովրդական ճակատի յաղթանակին :

Որոշուած էր վերանորոգչական փորձ մը կատարել, առանց դղրդազին ցնցումներ պատճառելու : Այդ որոշման հաւանութիւն յայտնած էին, նաեւ, համայնավարները, առժամապէս մէկդի դնելով իրենց բուն ծրագիրները :

Արդ, մինչեւ հիմա ձեռք բերուած արդիւնքները արժանի են լուրջ ուշադրութեան : Եւ առթ համար է որ, խոր տպաւորութիւն կը ձգեն, նաեւ, ուրիշ ժողովրդավար երկիրներու մէջ :

Անշուշտ կարելի չէ ամէն փորձ կամ նորութիւն միեւնոյն ձեւով կրկնել ամէն տեղ : Իւրաքանչիւր երկրի միջավայրը եւ ժողովուրդի խառնուածքը իրենց յատուկ պահանջներն ունին :

Օրինակ, Անգլիոյ աշխատաւորականները մինչեւ այսօր ալ չեն ուզեր որ եւ է գործակցութիւն հաստատել համայնավարներուն հետ : Անոնց արհեստակցական թէ աշխատաւորական ատեանդութիւնները կը մերժեն դաշնակցիլ այնպիսի կազմակերպութեանց հետ, որոնք իրենց հրահանգները նու դրամը դուրսէն կը ստանան : (Այսպէս յայտարարեց աշխատաւորական վարիչ մը, իրենց համագումարին մէջ) :

Բայց եւ այնպէս, մէկ երկրի մէջ կատարուած յեղաշրջումը, այս պարագային՝ Ֆրանսայի ժողովրդական ճակատին կենդանի օրինակը չի կրնար հեռքեր չձգել ծովերէն եւ լեռներէն անդին :

Իսկ փաստերը կը տեղան ամէն օր : Ընկերային խլրտումները օրէ օր կը բազմապատկուին եւ աշխատաւոր բազմութեանց ճնշումը կը դառնայ անդիմադրելի : Ճաճախ օրուան վարիչները իրենք են որ ընդ առաջ կ'երթան, նախատեսելով գալիքը, վտանգը :

Այս միջոցին, ինչ որ տեղի կ'ունենայ Մ. Նահանգներուն մէջ, կոչուած է եթէ ոչ վեր ի վայր շրջելու, գէթ հիմնովին փոփոխելու այդ երկրին ընկերային եւ անտեսական կարգադրքը :

Նախագահ Րուզվելթ ինք արդէն խոր ցնցումներ յառաջ բերած էր, իր առաջին նախագահութեան շրջանին, առանց կաթիլ մը արիւն թափելու : Եւ նախագահական երկրորդ շրջանն ալ կը շարունակէ նոյն վճռականութեամբ, օգտուելով իր բացառիկ իրաւասութիւններէն :

Իսկ հիմա իր եռեւէն կը հասնի բուն աշխատաւորական - արհեստակցական բանակը, դղրդազին գործադուլներով : Արդէն իսկ չահուած են չարք մը յաղթութիւններ,— 40 ժամ, աշխատավարձի յաւելում եւն.) : Իրազեկները 20 միլիոն տոլար կը հաշուեն աշխատավարձի յաւելումները, այն ալ միայն երկաթի եւ ինքնաշարժի գործարաններուն մէջ) : Ֆորտերը ցնցուած են արդէն եւ սոսկալիզ կը կարդան ...

Ի՞նչ կը հետեւի այս իրողութիւններէն :

Մինչ քաղաքական աշխարհը անհնարին ճիգեր կը թափէ պահպանելու համար հաստատուած կարգ ու սարքը, անտեսական եւ ընկերային պահանջները արագօրէն կը փոխեն իւրաքանչիւր երկրի դիմագիծը :

Նոյնիսկ այն երկիրներուն մէջ ուր դիկտատուրան է որ կը վարէ իշխանութիւնը, մարդիկ չեն կրնար, չեն համարձակիր անտեսել աշխատաւորական պահանջները : Անոնք ալ ընդառաջ կ'երթան, միշտ համաձայն իրենց հայեցողութեան : Նոյնիսկ աշխատանքի տօնը, մայիս 1ը յարմարցնելով իրենց հաստատած կարգ ու սարքին (Իտալիա, Գերմանիա, Ցունաստան) :

Այս երկրին մէջ ալ, ուր պայքարը սաստկացած է աջերուն եւ ձախերուն միջեւ, մասնաւորապէս ժողովրդական ճակատի հաստատումէն ի վեր, նոյնիսկ նախկին Հրեղէն Ալաչը մշակած էր աշխատաւորական ծրագիր : Եւ այժմ աւելի կոկած է զայն, իբրեւ ընկերային կուսակցութիւն : Այսպէս եւ ուրիշ հոսանքներ,— ամէնէն վերջինը՝ Տօրիօ, իր ժողովրդական կուսակցութեամբ :

Մէկ խօսքով, կը զգունինք ընդհանուր եւ խորունկ յեղաշրջում մը առջեւ, որ եթէ կ'ալեկոծէ չատ մը երկիրներու ներքին կեանքը, միեւնոյն ատեն իրեն հետ կը բերէ չօշափելի, տեսանելի բարիքներ : Նուաճումներ , որոնք երազ կը թուէին երէկ :

Այս չի նշանակեր թէ ճամբան պիտի կարուի միշտ խաղաղութեամբ, առանց անակնկալ ցնցումներու :

Ժողովուրդներու պատմութիւնը քրիստոնէական տասնաբանեայ չէ : Եւ Քրիստոս ինքն ալ չկրցաւ իր տիրապետութիւնը պարտադրել միայն լեռան քարոզներով :

Ուստի, չատ ալ զարմանալի չէ, երբ մարդիկ անձկութեամբ կ'արտայայտուին նոյնիսկ այս երկրի անցուդարձի մասին :

Երբ արդարութիւն կը պահանջէ, վտանգն ալ աչքդ պիտի առնես :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ ՍՈՒՐԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

Ազգ. ված ժողովին մէջ յարձակումներ կ'ըլլան Ֆրանսայի եւ Սուրիոյ դէմ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն.— Չորեքշաբթի օր, Ազգ. մեծ ժողովի մէկ նիստին մէջ, ներքին գործոց նախարար Շիւքրի Գայա դիակուցում մը տուաւ հարաւային շրջանի դիւղերու եւ թուրքեւսուրիական սահմանագլուխի ընդհ. կացութեան մասին : (Գործակալները վերջերս պատմած էր այդ կողմերը) :

Շիւքրի Գայա մասնաւորապէս յայտարարեց թէ դիմեալ հրոսախումբեր կազմուած են, որոնց մեկնակէտը կը կազմէ Ալէքսանդրէթի Սանճաքը եւ որոնք սուրիական հողը կ'ապաստանին, երբ կը հետապնդուին թրքական իշխանութեանց կողմէ :

Այս յայտարարութեան վրայ, կարդ մը երեսփոխաններ յարձակեցան ֆրանսական եւ սուրիական կառավարութեան դէմ, մեղադրելով թէ անոնք իրենց նպաստաւոր դիրքով կը քաջալերեն դիմեալ հրոսախումբերու կազմութիւնը, խանգարելու համար ապահովութիւնը թրքական սահմաններուն վրայ :

Ներքին գործավարը հաւաստեց թէ կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած է, պահպանելու համար սահմանագլուխին ապահովութիւնը եւ մասնաւորապէս յայտնեց թէ ԶՕՐԱԲԱՅԻՆ ՄԸ ԴԻՐՔ ԲՌՆԱԾ Է ԽՌՈՎԵԱԼ ՇԸՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ, ՈՒԺՈՎՑԱԾ՝ ՍԱՀՄԱՆԱՊԱՀ ՊԱՀԵՍՏԻՆԵՐՈՎ : Ցետոյ չարունակեց .

— « կառավարութիւնը չի կրնար հաւաստալ թէ Սուրիոյ հոգատար իշխանութեան ներկայացուցիչները նպաստաւոր դիրք մը բռնելով սպառազէն հրոսախումբերու հանդէպ որոնք կը խանգարեն սահմանագլուխին անդորրութիւնը, կ'ուզեն հակառակ չարժիլ ֆրանսական կառավարութեան քաղաքականութեան, քանի որ այդ կառավարութիւնը բարեկամական յարաբերութիւն ներ կը տածէ մեր կառավարութեան հետ : Ահա թէ ինչո՛ւ կառավարութիւնը կը մերժէ միանալ կարդ մը յարդելի երեսփոխաններու յոռետես կարծիքին, ֆրանսական կառավարութեան դիրքի մասին . մանաւանդ որ, Ալէքսանդրէթի խնդիրը միայն կիսովին լուծուած է զործնական տեսակէտով եւ ներկայիս ֆրանսական եւ թրքական դեսպանութիւնները կ'աշխատին կարգադրել այդ պիսի սահմանային դէպքերը » :

*** Թրնեւ զրկուած սուրիական պատուիրակութիւնը, որուն գլուխը կը դանուէր վարչապետը, Դամասկոս վերադարձաւ ապրիլ 7ին, էնկիւրիի համբով :

Գաշնագիր մը Ռումանիոյ հետ

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ թագաւորը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ իտալական դեսպանին հետ : Այս առթիւ տեղական թերթերը կ'ըսեն թէ բանակցութիւնները բաւական յառաջ գացած են եւ մօտերս գաշնագիր մը պիտի կնքուի Ռումանիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ, յարեւմտեան իտալեւեւկոսլաւ դաշինքին : Մեծ հետաքրքրութիւն կը չարժէ այս նոր դաշինքին խնդիրը, քանի որ Զօր. Ալէքսիանու 1926եսպտ. 16ին արդէն դաշնագիր մը կնքած էր Մուսոլինիի հետ, Հռոմի մէջ :

ՊԵՐԼԻՆԻ ԵՒ ՀՌՈՄԻ ՊԱՅՔԱՐԸ ՓԱՐԻԶԻ ԴԷՄ

Իտալական փուքսլոի խումբը պիտի չգայ

Գերմանական եւ իտալական թերթերը այս միջոցին բուռն պայքար կը մղեն Ֆրանսայի դէմ, թէ սպանիական հարցին առթիւ եւ թէ ուրիշ պատճառներով :

Պերլինի թերթերը խօսելով 40 ժամուան օրէնքին գործադրութեան վրայ, կը զրեն թէ «կացութիւնը չատ ծանր է», թէ «կարգ մը ուտելիքներ կը սկսին պակսիլ», թէ «Ֆրանսայի վիճակը չատ կը յիշեցնէ Գերմանիոյ 1932ի վիճակը» եւն. : «Ցոլքիչէր Պէօպախթէր», կուսակցութեան օրկանը, կը զրէ թէ «Ֆրանսայի մէջ յեղափոխութիւն կրնայ ծագիլ մէկ վայրկեանէն միւսը» ...

« Պերլինէր Թակլպլաթ» եւ ուրիշ թերթեր կ'արտատպեն իտալական մամուլին մէկ լուրը, որուն համաձայն «Ֆրանսայի զօրավար մը եւ ընդհ. սպայակոյտէն 25 սպաներ ռազմագիտական ծրագիրներ կը մշակեն Սպանիոյ համայնավարներուն համար » :

Իսկ Հռոմի մէջ մամուլը առ հասարակ այն տպաւորութիւնը կը ձգէ թէ Ֆրանսա եւ Ս. Մրութիւնը կը բռնաբարեն ոչ - միջամտութեան համաձայնութիւնը : Կարգ մը տեղեկութեանց համաձայն, իտալական պատուիրակը մօտերս կարեւոր յայտարարութիւններ պիտի ընէ Լոնտոնի չէզոքութեան յանձնաժողովին մէջ : Իտալիոյ պաշտօնական շրջանակները միշտ այն համոզումն ունին թէ Ֆրանսա եւ Ս. Մրութիւնը կը չարունակեն զէնք եւ ռազմանիւթ ճարել սպանիական կառավարութեան : Պայքարին գլուխը անցած է մանաւանդ պ. Կայտա , «Ճորնալէ տ'Իթալիա»յի տնօրէնը, որուն համար կ'ըսեն թէ Մուսոլինիի տեսակէտներն է որ կ'արտայայտէ : պ. Կայտա Թուանշաններ եւ Թուականներ կը յիշէ, ապացուցանելու համար թէ Ֆրանսա պատերազմին սկիզբէն մինչեւ հիմա զինուոր, ռազմանիւթ, օդանաւ եւն. զրկած եւ ուրիշ ամէն աջակցութիւն ընծայած է Սպանիոյ կառավարութեան : Միեւնոյն մեղադրանքները կ'ընէ նաեւ խորհրդային իշխանութեան դէմ :

*** Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը երէկ զեկոյց մը հրատարակեց որ կը հերքէ այս վերադրումները եւ ուրիշ հրատարակութիւններ, որոնք տեղ գտած են նաեւ ֆրանսական մամուլին մէջ :

*** Իրրեւ հետեւանք այս նոր պայքարին, Փարիզի Ֆութպոլի Դաշնակցութիւնը վերջին պահուն լուր առաւ թէ իտալական խումբը պիտի չմասնակցի կիրակի օրուան մրցումին, որ տեղի պիտի ունենար Փարք տէ Փրէնսի մէջ :

Այս լուրը մեծ յուսախաբութիւն պատճառեց մարզական շրջանակներու մէջ. մանաւանդ որ, մինչեւ 400 - 450,000 ֆր. տոմսակ ծախուած էր : Հոմի մէջ կը վախնան որ հակաֆաշական ցոյցեր կատարուին : Մարտ 22ին, երբ իտալական ֆութպոլի խումբ մը գացած էր Վիէննա, անկարգութիւններ ծագեցան եւ խաղացողները իրար ծեծեցին :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆ Է «ԵՐԿԱՐ ԱԿԱՆՋ» ԹԷ ՔՆՆԱԴԱՏԸ ...

— . —

«Յառաջ» գրած էր, երէկ, թէ « նացիոնալիստ - տրոցկիստ» բանաստեղծ մը եւս երեւան հանուած է երեւանի մէջ :

Նոր ամբաստանեալը, Ս. Դաշտենց, գրոյկ մը հրատարակեր է, «Ասեղապօէմ», մօտ 30 էջ, ինչպէս կը տեղեկանամ ճնուադատէն (Հր. Քոչար, «Գրական Թերթ», 10 մարտ) :

Արդ, հեղինակը բանաստեղծութիւն մը նուիրելով իր եղբօրը, կը պատմէ թէ միջնադարեան Սպանիոյ մէջ զօրավար մը կռուելու չգնաց եւ պարտուեցաւ, որովհետեւ ... «շալվարը ծակ էր եւ ասեղ չունէր շալվարը կարելու» :

Մարդիկ իրար կ'անցնին, թել ու ասեղ կը ճարեն, շալվարը կը կարկտուի, եւ զօրավարը կը յայտարարէ .

— « Այն երկիրն է յաղթող ու լի , ով որ թել ու ասեղ ունի » :

Բանաստեղծը շարունակելով իր պատմութիւնը, գրած կ'ըլլայ. — Ղոյթուրցի կոմունիստ մը, երբ իր հարազատներուն կ'երթայ եւ թել ու ասեղ կ'ուզէ, ծակ շալվարը կարելու համար, կը ստանայ հետեւեալ պատասխանը .

Ասեղ չկայ, զնաս բարով,
Շորրդ կարի տրակտորով :

Եւ որովհետեւ բանաստեղծը սկիզբէն ըսած էր թէ «կը յաղթէ այն երկիրը որ թել ու ասեղ ունի»,— պրծա՛ւ .

— « Մեկնաբանելու կարիք չկայ : Հեղինակը ոչ միայն չի կարողացել, այլեւ ըստ երեւոյթին չի էլ ցանկացել թագցնել տրոցկիստական իր երկար ականջները, որ ցցել է վեր եւ երգել իր իսկական ձայնով : Դա տրոցկիստ եւ նացիոնալիստ երգ է, կամ աւելի ճիշդ՝ նրա նւոցն է առաջին յաղթական հնդամեակի դէմ » :

Ճի՛շդ այսպէս կը բացատրէր ուրիշ բշտուառական մը, Նայիրի Զարեան, կալանաւոր Ա. Բակունցի «Միրանի փողե»էն զատելով, կարմիր ներկելով հայ գեղջուկին խօսքը.— «Մըը սահման ձեղ է » :

Հայ շինականը կը խօսէր իր արտի մասին, բայց բանաստեղծ - «խոփիէ»ն վերլուծեց, թարգմանեց զայն եւ յայտարարեց թէ հարցը կը վերաբերի... Հայաստանի սահմաններուն. թէ Ա. Բակունց Թրքահայաստան կ'երազէ...

Մենք որ, Դաշտենցի դատաւորը այդ պարագան ալ կը յիշէ, այս երիտասարդ բանաստեղծը հոչակելով Բակունցի աշակերտ :

Մեղմ մը եւս,— խեղճ տղան Մոսկուայի մշակոյթին դէմ ալ ծառացեր է. «դողում է ահաբեկ» եւ անոր դիմաց «գովերգում է Արագածն ու Արարատը, որոնց ստուերները դրօշ են երիտասարդ նացիոնալիստի համար » :

Դաշտենցի բնութագատը կը խօսի ամբոր «տրոցկիստական երկար ականջներ»ու մասին :

Ես ոչ բանաստեղծը կը ճանչնամ , ոչ ալ բնութագատը :

Բայց, վերէն վար կարդալով այս գրախօսականը, միտս կ'իյնան Մարգուանի հոչակաւոր զոնչականները :

Եթէ անոնց երկայն ականջները մրցումի դրուէին Հր. Քոչարի ականջներուն հետ, պարգեւը անկասկած պիտի շահէր այս վերջինը :

Վ.Ա.Հէ

ՆՈՐ ՋՈՀ ՄԸ ԿԱՐՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

Դոյժ մը եւս կարտանի ածխահանքէն (Մարսէյլ) : Փլուզումի մը հետեւանքով, Հ. Յ. Դ. «Նիկոլ Դուման» խումբի ընկերներէն Ասատուր Թէրզեան կը ջանջախուի ժայռերու կոյտի մը տակ : Կը թողու երեք զաւակներ : Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՎԱՂՐ, ԿԻՐԱԿԻ, ՌուՍ ԱՊԱՅԻ Վը ՅուՂԱՐ

«ԵՐՋՆԿԱՑԷՆ ԿԱՐԻՆ՝ ՄՈՒՐԱՏԻ ՀԵՏ»

(ԳՐՈՒԱԾ ՑԱՏԿԱՊԱՏ « ՅԱՌԱՋ »Ի ՀԱՄԱՐ)

ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Պ. Ժան Լոնկէ, ընկերվարական ծանօթ գործիչը, «Փոփիւլէռ»ի մէջ հրատարակուած գրութեամբ մը չօշափելով հայրենադարձ օտարականներու զինուորութեան խնդիրը, մասնաւորապէս կը զբաղի հայ զինուորներով : Այս առթիւ կը յիշէ թէ միջազգային օրէնքով կարելի չէ պարտաւորիլ զինուորութեան ենթարկել օտարականները : Այդպիսի նախընթաց չկայ : Եւ կ'եզրակացնէ .—

Հայրենադարձներու զօրակոչը լռելեայն կը նշանակէ թէ Ֆրանսական հպատակութիւն պիտի տրուի անոնց, զօրանոց երթալէն առաջ կամ վերջը : Մենք գիտենք որ դատական նախարար Պ. Մարք Ռիւքար ըմբռնած է այս պահանջին հիմնաւորութիւնը : Մարդու Իրաւունքներու Դաշնակցութիւնն ալ կ'ըմբռնէ : Այն պարագայի մէջ, ստիպողական է հարցը,— կամ այս տարի զօրադունդի մէջ արձանագրուած հայրենադարձ երիտասարդ նորագիրներուն պիտի տան երկրին հպատակութիւնը, կամ անկարելի պիտի դառնայ անոնց զինուորագրութիւնը :

ՏՕՐԻՕ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՔԱԿԵԼ ԿԾԻԿԸ...

Ժաք Տօրիօ, նախկին համայնավարը, առջի օր իր գործունէութեան մասին զեկուցում տուաւ 2000 ընտրողներու առջեւ, իբրեւ քաղաքապետ Սէն Տընիի : Բուն քաղաքապետական հաշուետուութենէն վերջ, ժողովրդական կուսակցութեան նախագահը յայտարարեց .

— « Համայնավարները օտար նպատակներու խնդիր յարուցին եւ երբ ես հաչիւներս բացի, երեսփ. ժողովին մէջ մերժեցին կազմել քննիչ յանձնախումբ մը, որ պիտի լուսաբանէր իրենց հաչիւները : Քաղաքապետական գետնի՞ վրայ կը յարձակին իմ վրայ : Շատ լաւ, քանի որ ներքին նախարարը այնքան կը հետաքրքրուի քաղաքապետութիւններով, անոր պիտի ներկայացնեմ կարգ մը պարագաներ, որպէսզի լուսաբանուի .—

1. Մասնագէտներու ընկերութիւն մը 50 միլիոնի զործ տեսած է համայնավար քաղաքապետութեան հետ : Ցանձնառութեանց տոմարներուն մէջ հաստատուած է որ իւրաքանչիւր գործի վրայ կէս առ հարիւր աւելի պահանջուած է յանձնառուներէն : Ո՞ւր կ'երթար այս դրամը : Ես մաքրեցի աւելցի այդ ընկերութիւնը Սէն Տընիի մէջ : Բայց ընկերութիւնը միեւնոյն պայմաններով զործած է բոլոր համայնավար քաղաքապետութեանց հետ :

2. Ուսումնասիրութեանց ընկերութեան մը նախագահն եղած է Վիլժուիֆի համայնավար քաղաքապետին օգնականը : Թող ատուգեն թէ այդ ընկերութիւնը ամբողջ երեք տարի 10 առ հարիւր չէ գանձած համայնավար քաղաքապետութեանց ըրած հայթայթումներէն :

3. Թող ներքին նախարարը բարեհաճի քիչ մը հետաքրքրուիլ ճարտարա -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

— Ինչպէ՞ս կ՚ուզէք, որ ես մնամ այս տան մէջ, երբ ամէն կողմէ ինծի կը նային իբրեւ ոճրագործ մը, որ ինքզինքը ազատած է իր պատիժէն։ Ես ինչպէ՞ս կրնամ ապրիլ այս տան մէջ, երբ ամէն ոք ինծի կ՚ըսէ, թէ ես սպանած եմ Ռուբէնը

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

(ԱՆԿ ՀԱՄԱՐԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻ)

— ՕՐԱԹԵՐԹ —

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆՆԵՐԸ

Ստեղծվել է 1896 թուականին, գործել է մինչև 1915 թ. Հիմնադիրն է Գրիգոր Զոհրապը։ Հրատարակել է «Ամենուն տարեցոյց»-ը, «Ամենուն գրադարան» շարքը, «Ամենուն ալբոմ»-ը, «Ամենուն նոթատետր»-ը, «Ամենուն օրացոյց»-ը, «Ամենուն գրպանի օրացոյց»-ը, «Ամենուն գրպանի նոթատետր»-ը, «Ամենուն գրպանի ալբոմ»-ը, «Ամենուն գրպանի գրադարան»-ը, «Ամենուն գրպանի հայելի»-ն, «Ամենուն գրպանի ժամացոյց»-ը, «Ամենուն գրպանի դրամապանակ»-ը, «Ամենուն գրպանի ծրարներ»-ը, «Ամենուն գրպանի գրիչ»-ը, «Ամենուն գրպանի մատիտ»-ը, «Ամենուն գրպանի ջահ»-ը, «Ամենուն գրպանի ծխամորճ»-ը, «Ամենուն գրպանի ծխախոտի տուփ»-ը, «Ամենուն գրպանի ծխախոտի պատրոն»-ը, «Ամենուն գրպանի ծխախոտի մուշտակ»-ը, «Ամենուն գրպանի ծխախոտի մուշտակի տուփ»-ը, «Ամենուն գրպանի ծխախոտի մուշտակի պատրոն»-ը, «Ամենուն գրպանի ծխախոտի մուշտակի մուշտակ»-ը, «Ամենուն գրպանի ծխախոտի մուշտակի մուշտակի տուփ»-ը, «Ամենուն գրպանի ծխախոտի մուշտակի մուշտակի պատրոն»-ը, «Ամենուն գրպանի ծխախոտի մուշտակ

պետական ընկերութեամբ մը որ, համայնավար քաղաքապետութեան մը հետ կատարած իւրաքանչիւր գործի վրայ, իր ստացած գումարին մէկ հինգերորդը կը վճարէ համայնավար կուսակցութեան: Այն ատեն պիտի տեսնենք թէ այս կէտերուն ստուգումը հաճելի պիտի ըլլա՞յ համայնավար քաղաքապետնե - րուն, Քլամամուսէն մինչեւ Վայեան Քութիւրիէ »:

Ներկաները բանաձեւ մը քուէարկեցին, որ ամբողջովին նպաստաւոր է Տորիոյի :

Յուզանամոէար պիտի կրնան հասցնել, երէ...

« Ինֆորմասիօն», Փարիզի սեղանաւորական մեծ օրաթերթը, որ մինչեւ հիմա նպաստաւոր դիրք բռնած էր Լէօն Պլումի գահընթացին հանդէպ, երկար յօդուածով մը կը սրտնջայ աշխատաւորական խլրտումներուն դէմ «որոնց հետեւանքով կը տուժէ ոչ միայն միջազգային ցուցահանդէսը, այլեւ ամբողջ երկրին տնտեսական գործունէութիւնը եւ կեանքի մակարդակը »:

Նոյն թերթին տեղեկութեանց համաձայն, ցուցահանդէսին զարդանկա - րիչները ազդարարած են թէ չեն կրնար իրենց գործը վերջացնել մինչեւ յու - լիս, եթէ հազար վարժ բանուորներ չտրամադրուին գործազուրկներէն կամ չտրուի անոնց թոյլտուութիւն : չաբաթը 60 ժամ աշխատելու եւ օտար աշխատաւորներ վարձելու առանց խորութեան :

*** Պետական արժէթուղթերը զգալի անկում ունեցան այս օրերս, իբրեւ հետեւանք աշխատաւորական խլրտումներու եւ սեղանաւորական խաղերու :

Եակօտա հիւանդացա՞ծ է

Պերլինի հիթլէրական օրկանը, «Անկրիֆ», Մոսկուայէն կ'իմանայ թէ կարգ մը զրոյցներու համաձայն, Եակոտայի առողջական վիճակը մտահոգու - թիւն կը պատճառէ : Զեկային նախկին վարիչը կը տառապի սրտի հիւանդու - թենէ : Գերմանական թերթը կը կարծէ թէ թերեւս կ'ուզուն «բանտին մէջ մեռ - ցնել» Եակոտան, խուսափելու համար դղրդապին դատավարութեան մը զայ - թակղութենէն:

Միւս նոյն աղբիւրին համաձայն, Զեկան ձերբակալած է նաեւ Եակոտայի բարեկամուհին, Եսթեր Լուբիա, ինչպէս ուրիշ երեք երիտասարդուհիներ , որոնց մէկը ղերասանուհի :

"Կ'հոպիտաորեմ ձեր ատեցօրեայ հացը,,

Ջօր. կէօրինկ, որ տիրաբար տառնձնած է Գերմանիոյ քառամեայ ծրագր - րին գործադրութիւնը, առջի օր ճառ մը խօսելով, բացատրեց թաղապետա - կան իշխանութեանց դերը՝ այս աշխատանքին մէջ: Ցետոյ երկարօրէն ծան - րացաւ առանին ազատեղութեանց օգտագործման մասին, որոնց համար պիտա - կան բաղմապիսի միջոցներ կան: Ապա ծանրանալով պաբենաւորման դժուա - րութեանց վրայ, յայտարարեց.

— « Եթէ նուազում մը տեսնուի այս կամ այն քաղաքին մէջ, պէտք չէ անմիջապէս երկիր - երկինք իրար անցընել, յաւելուածական պարէն առանձա - լու համար Պերլինէն: Այն ատեն համայնքներու վարիչներուն կ'ինչայ ժո - ղովուրդին բացատրել նեղութեան պատճառները: Բայց կրնամ այստեղ ձեզի տալ հաւաստիք մը,— եթէ կարելի չէ խուսափիլ հաւկիթի եւ կարագի, թե - րեւս նոյնիսկ միսի եւ կարդ մը երշիկներու նուազութենէն, ես կ'երաշխաւո - րեմ ամենօրեայ հացը »:

Անգլիոյ հոիթատարհերուն թոշակի յաւելում

Անգլիոյ աշխատաւորական երեսփոխանները ժողով գումարեցին առջի օր, գրգռելու համար թոշակներու յաւելման օրինագծով, որ 37 միլիոն սթեր - լինի յաւելուածական ծախք մը պիտի պատճառէ : Հաւանական է որ երեսփո - խաններուն տարեթոշակն ալ աւելնայ, 400 ոսկիէն բարձրանալով 600ի :

Ինչպէս յայտնի է, օրինագիծը ոչ միայն վարչապետին տարեթոշակը 10,000ի եւ բոլոր նախարարներուն ալ 5000ի կը բարձրացնէ, այլեւ տարեկան 2000 ոսկի կը սահմանէ ընդդիմադիր երեսփոխաններու պետին: Աշխատաւո - րական կուսակցութիւնը սկզբունքով կ'ընդունի որ 2000 ոսկի վճարուի հան - գստեան կոչուած վարչապետներու, ինչպէս եւ վճարում մը ըլլայ ընդդիմա - դիրներու պետին: Սակայն մտահոգութիւն մը կը տիրէ որ այս վերջին թո - չակը դուռ բանայ չարաշահութեանց: Չէ՞ որ այն ատեն ընտրողները պիտի մտածեն թէ ընդդիմադիր հոսանքը «ծախու առնուած է» կառավարութեան կողմէ :

Երեսփոխաններու տարեթոշակներուն յաւելումը անհրաժեշտ կը համարուի ոչ միայն աշխատաւորականներուն, այլեւ պահպանողականներուն կող - մէ, այն պատճառաբանութեամբ թէ երեսփոխանները ծանր ծախքերու մատ - նուած են իրենց թղթակցութիւններով, Լոնտոն բնակութեամբ եւ ճամբորդու - թիւններով: Տարին միայն մէկ անգամ ձրի տոմս կը տրուի իրենց չրջաններէն երթալու համար :

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՎ

40 ՍԱՆԹԻՄԻ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ, այսօրուընէ սկսեալ, «էքսէլսիօր», «էքօ տը Փարի» եւ ուրիշ կարգ մը թերթեր: Զախակողմեան թերթերն ալ պիտի բարձ - րացնեն գինը, երբ համաձայնութիւն գոյանայ «իւմանիթէ»ի հետ :

ՔՈՆՍԹԱՆՑԱՑԻ ՄԷՋ (Ռումանիա) երեւան հանուած է համայնավարա - կան բջիջ մը, որուն մէջ կը գտնուին չորս Գուլիկարներ եւ Հայ մը, Միհրան Վարդանեան: Ռումանական թերթերը կ'ըսեն թէ կազմակերպութիւնը կը գտնուէր Վառնայի կեդրոնին հրամանին տակ եւ կը ձգտէր խորհրդային իշ - խանութիւն հաստատել Տոպրուճայի մէջ: Բռնուած են բազմաթիւ թռուցիկ - ներ եւ տպագրական մեքենաներ: Կալանաւորները կը մերժեն մնունդ առնել· ուստի պինուորական հիւանդանոց փոխադրուած են, բռնի կերակրուելու հա - մար :

«ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՀՈՎԸ», ճափոնական օդանաւ մը որ Թոքիոյէն ճամբայ ելած էր ապրիլ 5ին, առաւօտեան Փարիզ, կէսօրէն վերջը Լոտոն կը սպասուէր երէկ: Օդանաւը Թոքիոյէն Աթէնք հասած էր երեք օրէն պակաս ժամանակի մը մէջ, այն ալ առանց թռչելու գիշերը :

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ չաբաթական տեղեկագրին համաձայն, ապրիլ 3ին նպաստընկալ գործազուրկներու թիւն էր 386,254, այսինքն 2666 հոգի պակաս անցեալ չաբաթուան վրայ: 1936ի միեւնոյն չաբաթուան նպաստընկալ գործա - զուրկներու թիւն էր 457,750, ուրեմն այս տարի պակասած են 71,196 հոգի:

40 ԺԱՄՈՒԱՆ ՕՐԵՆՔԻՆ գործազրկութեան առթիւ, մանր առեւտրականնե - րու կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ վարչապետին եւ բացատրեց չաբաթը երկու օր յայտարարար խանութները գոցելու անպատեհութիւնները: Առաջարկեց մէկ օր մնայուն հանգիստ, մէկ օր ալ կարգով : Պ. Լէօն Պլում յանձնարարեց մանրամասն տեղեկագիր մը ներկայացնել :

ՄԵՆԱՍՏԱՆի ՄԸ ԿԱՑՍԵՐԸ, Կրընոպլի մէջ, սովորութիւն ըրեր էին գործածուած նամակադրոշմները մաքրել - սրբել եւ նորէն օգտագործել : Քնն - նութիւն բացուեցաւ :

15 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ գողութիւններով հռչակ հանած խաբեբայ մը, Ալ - ժերիացի Աբրուն Տահօ պէն Մուհամմէտ, ձերբակալուեցաւ Փարիզի մէջ, երկար հետապնդումներէ վերջ :

ՀՈՍԱԿԱՒՈՐ ՖՈՐՏԸ ընդհ. գործազուրկի սպառնալիքին առջեւ գտնուե - լով, յայտարարեց թէ ոչ մէկ սէնթիքա կը ճանչնայ: Իսկ սէնթիքաներու վա - րիչը պատասխանեց թէ Ֆորտ այլեւս պիտի չկրնայ օթօ չինել :

Թատերական ներկայացում

Ֆրանսահայ կ. Խաչի Ս. Շամոնի մասնաճիւղին կողմէ
11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին,
Թալաթիոյ կրթասիրաց ընկերութեան սրահին մէջ. Սէն Շամոն·
կը ներկայացուի ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ·

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի յանձնախումբի գաստախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ *13* Ապրիլ երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին:

ԱՆԵԼԷ-ՊՈՒԱ-ՔՈԼՈՆՊի Ազատ ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը *10* Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՊԱՆԵԷՕ-ՔԱՇԱՆի Արծիւ ենթակոմիտէի հանդիպումը, 10 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ, իր ակումբին մէջ: կը խօսի՝ ընկ. *ԿԻԼԻԿԵՑԻԻ·*

Գաւառ

(ՄԱՐՍԷՅԼ) Պուլվառ Ծտոյի վռամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները 11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ·

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆի (Մարսէյլ) ընկեր կարօ ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը 11 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 7ին, Լա վիթտ, սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ԱՎԻՆԵՈՆի Մուրատ խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը *10* Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, ընկ. Մ. Գաբրիելեանի բնակարանը: Խիստ կարեւոր օրակարգ·

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հայ Կամ. եւ Մտաւորականներու Միութեան
Տեղի կ'ունենայ 11 Ապրիլ, կիրակի, ժամը 3ին,
SALLE DE GÉOGRAPHIE *սրահին մէջ,* 184 Bld. St. Germain
կը խօսի Ֆրանսերէն Պ. ՀՐԱՆՏ ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ
նիւթ ունենալով «La guerre Arménienne et ses enseignements 1914—1921»
Տեղի կ'ունենայ փոքրիկ գեղարուեստական բաժին·
Կ'արտասանեն՝ ՕՐ. Ա. ՌԱՆԺԻԼԵԱՆ (իր ինքնագիր նոր գործը),
Պ.Պ. ՆՈՐԱՅՐ ԼՈՒՍԱՊԱՐՈՆԵԱՆ եւ Օ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ·
Դահլեռու մասնակցութեան համար մուտք 2 ֆր.·

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐ—ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Պանեէօ-Քաշանի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ
կիրակի, 11 Ապրիլ, ժամը 4էն մինչեւ կէսգիշեր,
CHEZ BOIVIN*ի սրահին մէջ,* 25bis **Ave. de la République**
Montrouge, *մէթրօ* **Porte d'Orléans***ի մօտ*
ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ԼԵՒՈՆ ՋՈՐՄԻՍԵԱՆ
Փարիզի Կ. Խաչի սիրողներու խումբը կը ներկայացնէ
երկու գաւեշտ·
Կ'երգեն Օրիորդներ՝ Հ. ԳՆԵԱԶԵԱՆ եւ ԱՆԱՀԻՏ ԳԱՎԷՋԵԱՆ.
Կ'արտասանեն Օրիորդներ ՍՕՆԻԱ, Է. ՍԲՐԱՀԱՄԵԱՆ եւ Պ. ՏԱՐՕՆԵԱՆ·
Երգեր եւ պարեր սան·սանուհիներու կողմէ·
ԺԱԶ GARIO-CANTI — ԹԱՒ ԳԱՐԵԳԻՆ — ՊԻՒՖԷ
Մուտք՝ 5 ֆր., երախաներու 2 ֆր.·

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կալոյտ Խաչի Անկէնի Մ.ճիւղին կողմէ
«Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օր»ուան եւ սանուհիներու «Արաքս» միութեան
3րդ տարեվիցին առթիւ
ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ
11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
Cascade du Lach *սրահին, Անկէնի լճին դէմ,*
Դահլեռու մասնակցութեան համար մուտք 5 ֆր.·

ԱՊՐԻԼ 11 Լիոնի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան Լիոնի Մասնաճիւղին,
մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դաշնակցութեան Վարանդեան կոմիտէի,
Ֆ. Կ. Խաչի, Համազգայինի, Ֆ. Բ. Նախկին Հայ Լեգէոնականներու,
եւ Հայրենակցական Միութիւններու
Տեղի պիտի ունենայ այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին,
Երրորդ Թաղապետարանի սրահին մէջ·
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՅԱԳԷՏ **Rev. P. M. TALLON***ի*
ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. *Կ. ՏԻՐԱՑԵԱՆ*
Գեղարուեստական ճոխ բաժին.— Կը մասնակցին Mme GODIN *(դաշնակ),*
ՕՐ. ՇՈՎԻՆՍՐ ՏՐՐ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ (մեներգ), Պ. Պ. X (ջութակ), ԴՈՒՐԴԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ (սրինգ), ՋԱՐԵՀ ՄՈՍԷՈՖԵԱՆ (շաւայեան կիթառ), Ա.
ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ (մեներգ), Լ. ԱԼԻՄԵԱՆ եւ Մ. ՄԻՐԶԷ (արուսասանութիւն)·
Դահլեռու մասնակցութեան համար *1* Ֆր.·

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ Վալանսի մէջ

կազմակերպուած Զ. Ե. Ո. Միութեան Վալանսի Մ.ճիւղին կողմէ
Այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Foyer de Théâtre*ի մէջ,*
(Պետական թատրոնի սրահը)·
ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ. *ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ* ԵՒ ՏԻԿ. *Է. ԲԻՒԶԱՆԴ*
Երգ, խմբերգ, արտասանութիւն եւլն.· Մուտք 1 ֆր.·

ՌՕՄԱՆի ՄԷՋ.— 11 Ապրիլ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին·
Կը խօսին՝ Պ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ եւ ՏԻԿ. ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ·

ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՀԱՑ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
ի նպաստ Հայ Աբլիներու միջազգային բանակումին·
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.— 10 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.40ին,
Շահրիկեան Ակումբին մէջ, 3 Բիս տը լ'Էքլիւս·
ՊՕՄՈՆի ՄԷՋ.— 11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
Վարանդեան Ակումբին մէջ·
ՍԷՆ ԺԷՌՕՄի ՄԷՋ.— 17 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,
Պ. Գասպարեանի սրահին մէջ·
Հետաքրքրական ճոխ յայտագիր· Շարժանկարով պիտի ցուցադրուին
Կոմիտաս Վարդապետի «Կալի երգը», երգեցողութեամբ Ալէպցիների խում -
բին եւ Հայ Աբիներու նշանաւոր անցքերը· Ծատիոյով իր մասնակցու -
թիւնը կը բերէ ԺՈՒԼ ՏԻՐՏԻՐԵԱՆ, կը ներկայացուի «Կնոջ Ոսոիկանա -
պետը», զաւեշտ մէկ արար· Մուտք՝ 5 եւ 3 Ֆր. փոքրիկներու 1 Ֆր.·

ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

11 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին,
Salle Sasserno, 8 Rue Lepante, Nice
Ընկերակցութեամբ Տիկ. ՌՈՒԲԷՆԻ (դաշնակ)·
Կը նուագէ հայկական, պարսկական, կովկասեան եղանակներ·

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՒՈՑՔ

Կազմակերպուած Սբ Յակոբեան Հայրենակցական Միութեան Իսկ լէ Մուլէնոյի մասնաճիւղին կողմէ· 10 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն ժամը 20էն մինչեւ կէս գի - շեր, Պ. Միրզաեանի սրճարանը, 45, Բիւ տը լա Տէֆանս, Իսկ լէ Մուլինօ· Մուտք 5 Ֆրանք, գործազուրկներուն եւ պզտիկներուն համար 3 Ֆրանք :

ՏՕԲ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)
Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy
Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու·
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7·
կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ·

FOURRURES DE ST. BERNARD

ՏԻԿ. ՀԱՑԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e
Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —
Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70
ՍՏԱՑԱԾ ենք գարնան եւ ամառուան եզանակներու յատուկ մուշտակներ՝ բընար արժանի, մարթրը, վեսթեր, օձիքներ եւլն., շատ նպաստաւոր դիներով·
Կը առանձնենք ամէն տեսակ մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը, մաքրելը եւ թառնաժը·
Բաց է կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր·

ՁԱՁԱՐԱՆ "ՏԱՄԱՍ,,

4 Թրավէրս տիւ Մօն-տը-Բիէթէ (Բիւ տ'Էքսի անկիւնը)
4, Traverse du Mont-de-Piété, Marseille
(Angle Rue d'Aix)
Ուրախութեամբ կուգայ յայտնելու հասարակութեան եւ յար - գելի յաճախորդներուս թէ՝ երկու տարիէ ի վեր վարձու տուած «ՏԱՄԱՍ» ՁԱՇԱՐԱՆԻՍ պայմանաժամը լրացած ըլլալով, կը վե - րանատաւտիմ 15 Ապրիլ 1937, հինգշաբթի օր· Ջանք չպիտի խնայեմ բան առջեւնէն գոհ ձգել բոլոր յաճախորդները, մանա - ւանդ որ Փարիզէն հրաւիրուած մասնագէտ խոհարարապետի մը կողմէ պիտի պատրաստուին համեղ կերակուրներ, քէպապներ, զուտ կարագով խմորեղէններ եւ զանազան անուշեղէններ·
ԱՆԳԵՐԻ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻԻՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ, ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ
ՍՈՒՐԲԸՆ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՁԱՇԱՐԱՆ «ՏԱՄԱՍ»

"ՇԻՐԱԿ,,

Արեւելքի միակ իսկական օղին է անզուգական: Անմրցելի: Անխարդախ: Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժակ պատրաստուած գուտ չամիչի հիւթով՝ Հայ աւանդական սեղանին զարդ·

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՌԳ, **48 rue de la République, Marseille**
Tél. Colbert 74—51, 47—22
Օտար գրաճներու փոփոխութիւն, ջեքեր կը տրուին ամէն երկրի հաւար: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:
ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ·

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 *եւ* C.74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ·
Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի հաւար· Հայ ճամբորդներու հաւար
մասնաւոր գին: Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

CIGALE CINÉMA
60Avenue de Saxe· LYON
9 — 15 *Ապրիլ*
Ներկայութիւնը ժ. 2.30ին երեկոյեան 8.30ին
Errol Elynn, Olivia de Havilland dans La charge de la Brigade Légère
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.
Dancing-Cigale avec five Boy's ehrcoesrt Jazz-Cigale, *պարահանդէս ամէն շա - բաթ գիշեր ժամը 8,30ին եւ կի - րակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գի - շերները ժամը 8,30ին:*

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
9 — 15 *Ապրիլ*
Երեկոյեան ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:
Fernandel dans Jesette
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:
Նկարով յայտարարութիւնը բերուելի կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչած գինով·

ՕՄՈՒՄ ԶԱՐԽԱՓԱՆԻ

— . —

Մարսէյլ—փրատոյի մայր-եկեղե - ցին վարչութիւնը կը ծանուցանէ որ յառաջիկայ Աշխարհամատրան Նանչ) կիրակի, *11* Ապրիլ, ը. պատա - րեսրով Մայր եկեղեցիի մէջ կը կա - տարուի Զարհափան Ս. Աստուածա - նի նկարին օծումը: կը պատրաստ - ուի վիճակին կաճող պատուիրակ գեղ - շնորհ Տ. Գարեգին Սրբազան եւ կ - քարոզէ, նիւթ ունենալով «Ես պատ - տաւունքը յանձին Աստուածամօր» մարսէյլի ծայութիւնը կը հրաւիրուի ներկայ գտնուիլ այս բացառիկ հան - դիսութեան:

ՏՄԲԱԳՐՈՒԱՒՈՒՆ կը հրաւիրուի Պ. Բաբգէն Պատոսեան, Նամակ մը ստանալու համար (Մելանիկէ)·

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
11
ԱՊՐԻԼ
DIMANCHE
11 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3393

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԻՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲԱՖՖԻՒ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

Բանակէրները տակաւին չէն համաձայնած Բաֆֆիի ծննդեան թուականի մասին: Հաւանաբարապէս կը պնդեն ե՛ւ 1835ի ե՛ւ 1837ի կողմակիցները :

Այդ պատճառով ալ, երկու անգամ յայտարարութիւն ե – ղաւ, հարիւրամեակի տօնակատարութեան մասին: Մէկը՝ 1935 - ին, առաջին դիտողութեան վրայ յետաձգուելու համար. իսկ միւսը՝ այս տարի :

Արդ, բոլոր երեւոյթները կը ցուցնեն թէ հարիւրամեակը պիտի տօնուի այս տարի, արժանավայել չուքով: Գոնէ այս ուղղութիւնը կը ձգէ Փարիզի մէջ կատարուած խորհրդակցութիւնը, նախաձեռնութեամբ «Համազգային»ի կեդր. վարչութեան :

Որքան գիտենք, այդ խորհրդակցութեան առթիւ ընտրուած է կազմակերպիչ յանձնաժողով մը, որ իր առաջին նիստը պիտի գումարէ վաղը, երկուշաբթի , տօնակատարութիւնը ձեւակերպելու եւ աշխատանքի բաժանում կատարելու համար:

Դառնալով կազմակերպիչ յանձնաժողովին ցանկէն, բոլոր հոսանքներն ու խաւերն ալ ներկայացուցիչներ պիտի ունենան: Ուրիշ խօսքով, տօնակատարութիւնը պիտի կազմակերպուի համազգային գետնի վրայ, ինչպէս կը պահանջէ տարրական ողջմտութիւնը:

Քանի որ առաջին ազդանշանը Լոյս - Քաղաքը կուտայ, անհրաժեշտ է կարելին փորձել, որպէսզի իր օրինակը խոկապէս լոյս հոսեցնէ միւս գաղութներուն մէջ, նոյն հիման վրայ կազմակերպելու համար բոլոր տօնակատարութիւնները :

Նախընթաց մը ունինք արդէն,— Աստուածաչունչի թարգմանութեան յոբելեանը:

Ձենք ուզեր բաղդատութիւն մը կատարել երկու տօնակատարութեանց միջեւ :

Երկուքն ալ կը կազմեն ինքնավստահութեան, ներշնչման ազբիւրներ: Կը ներկայացնեն հանդրուանները՝ ազգային գիտակցութեան եւ ստեղծագործութեան: Խորհրդանշանները՝ երկունքի մը ոսկեփակ լեզուն, մշակոյթի ճգտումը կը խտացնէր, դարեր առաջ, եւ քաղաքական ազատութեան, յեղափոխական խմորման խոյանքը՝ մեր ժամանակներուն մէջ:

Ուրեմն, որքան խանդավառութեամբ եւ բազմութեամբ կը պատրաստուինք այսպիսի տօնակատարութեանց, այնքան պայծառօրէն ապագայացած պիտի ըլլանք մեր ինքնաճանաչումը, — սեփական արժէքներով հպարտանալու առաքինութիւնը :

×

Այս խորհրդածութիւնները տուն կուտան շատ բնական հարցումի մը ,— լաւագոյն չէ՞ որ այս տօնակատարութեան գլուխն անցնի Երեւանը: Ճիշդ այնպէս ինչպէս Մոսկուան՝ Պուշկինի հարիւրամեակին առթիւ:

Քաղաքական – ընկերային տեսակէտնէ՞ր:

Բայց չէ՞ որ Պուշկինն ալ նոյնքան խորթ կը հնչէր խորհրդային ականջներու, դեռ քանի մը տարի առաջ: Եւ չէ՞ որ ան աւելի «բուրժուա նացիոնալիստ», իսկական Ռուս էր, քան Բաֆֆին՝ իր արտադրութիւններով:

Արդա՞ր է որ Պուշկին յեղափոխական համարուի, ըմբոստացած ըլլալով ցարական բռնակալութեան դէմ: Իր բազմաթիւ երգերուն միայն մէկ տողը պիտի բաւէր պանծացնելու զինքը.

— Ատում եմ fեզ եւ fո գահը — միահեծան գոռոզ ցար,
Եւ fո որդոց ու fո մահը — պիտի տեսնեմ անպատճառ:

Իսկ Բաֆֆին ինչո՞վ եւս կը մնայ այս ճամբուն վրայ: Ինչո՞ւ եւս պիտի մնար :

Արդեօք անո՞ր համար որ ան ըմբոստութեան, ազատութեան կայծերը վառեց, կրակը արծարծեց շատ աւելի դաժան, իսկապէս աննախընթաց եւ արիւնազանգ բռնակալութեան մը, Թրքական եւ ասիական սարսափներուն եւ կեղեքումներուն դէմ :

Եւ Բաֆֆին իր «Մենդ»ի երազներուն հետ, իր Կարօներու, Ֆարհատներու խոյանքներուն մէջ, իր ցանած «կայծ»երու ճամբուն վրայ, խոնարհ, աշխատաւոր զանգուածներու տառապանքն ու երեւոյթները մոռցա՞ւ որեւէ առեն: Պղտորե՞ց անոնց գիտակցութիւնը,— բաղդատելով իր ժամանակին հետ:

Գիտենք որ այս հարցումները անապատին մէջ արձակուած կանչերու տպաւորութիւնը պիտի գործեն :

Նախընթաց մը ունինք արդէն,— Աստուածաչունչի թարգմանութեան 1500ամեակը:

Երեւան բարեհաճեցաւ արտօնել որ կաթողիկոսը նուիրակ մը ղրկէ արտասահման, այս տօնակատարութիւնը կազմակերպելու համար: Եւ, դերազանցապէս ազգային - քաղաքական դէպք մը, վերածնութեան դարադարձ մը հազաւ եպիսկոպոսական շուքջառ, ամփոփուեցաւ կրօնական պատեհանի մը մէջ: Իսկ երեքանը, որուն համար կ'ըսեն թէ այժմ կը գուրգուրա՞յ անցեալ ժառանգութեանց եւ մշակոյթի արժէքներու վրայ, ոչ իսկ տող մը դիր չնորհեց ամբողջ տօնակատարութեան ընթացքին:

Իրողութիւն է որ կեդրոնները ընդհանրապէս աւելի լայնախոհ կ'ըլլան քան ծայրագաւառները:

Արդ, եթէ Մոսկուան չատ հեռու է երեւանէն, ահա հարեւան Թիֆլիսը, նոյն ճամբուն վրայ,— Խորհրդային Վրաստանը պատրաստութիւններ կը տեսնէ փառաւորապէս տօնելու երկու ազդ . փառքերը, Շօտա Ռուստաւելի եւ Ի. Ճաւճաւաձէ, որոնք նոյնքան «յեղափոխական» կրնային համարուիլ: Եւ Հայաստան ալ պիտի մասնակցի :

Սա նոր Սահմանադրութիւնը լաւագոյն պատեհութիւնը չէ՞ կազմեր, ապագայացնելու թէ Երեւանը կը վայելէ ազատութիւն: Կրնայ գոնէ յիշատակի տօն մը սարքել իր նախաձեռնութեամբ ....

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՆՉՈ՞Ւ Կ'ԻՋՆԱՑ ՖՐԱՆՔԸ

Եվտեական նախարարը կը հերքէ վրդովիչ լուրերը

Քանի մը օրէ ի վեր, օտար դրամները զգալի բարձրացում կը ցուցնեն Փարիզի սակարանին մէջ: Ուրբաթ առաւ, տոլարը բացուեցաւ 22.45ի, մինչ նախորդ օրը փակուած էր 21,87ի, յետոյ եղաւ 22,55 եւ գոցուեցաւ 22,40ի : Միւս օտար դրամներն ալ բարձրացան: Անգլ. ոսկին, որ նախորդ օրը փակուած էր 106,95 ֆրանքի, բարձրացաւ նախ 109,65ի, յետոյ 110,20ի: Եւ որովհետեւ Հաւասարեցման դրամագլուխէն գումար չտրամադրուեցաւ համեմատութիւնը պահպանելու համար, սակարանին մէջ զրոյցներ չրջեցան թէ կառավարութիւնը պիտի ձգէ որ ֆրանքը նուազագոյն մակարդակին իջնէ, համաձայն դրամական պայմանագրութեան (43 միլիկրամ), ինչ որ տոլարը պիտի բարձրացնէր 23 ֆրանքի, անգլիականը՝ 112ի: Նոյն իսկ զրոյց կը չրջէր Լոնտոնի մէջ թէ ֆրանքը երկրորդ անգամ պիտի արժեզրկուի, իջնելով 43 միլիկրամէն վար :

Եվտական նախարար Պ. Վ.Ենան Օրիօլ, որ բացառիկ ժողով մը գումարած էր այս առթիւ, ուժգնօրէն հերքեց նոր արժեզրկման վերաբերեալ զրոյցները: «Ձիշդ հիմա ժողով գումարեցի հաւասարեցման դրամագլուխի վարիչներուն հետ եւ այդպիսի բան չլսեցի: Ձեմ ալ հասկնար թէ ի՛նչ բան կրնայ տեղի տուած ըլլալ այդպիսի զրոյցներու: Պատճառ չկայ պաղարիւնը կորսնցնելու այսպիսի զրոյցներու հետեւանքով: Կրնամ ապահովել թէ լուրջ հիմքեր չունին այդ զրոյցները »:

Եվտական նախարարին յայտարարութիւնը անմիջական ազդեցութիւն գործեց սակարանին վրայ եւ ֆրանքը սկսաւ բարձրանալ :

Սեղանաւորական չրջանակներու մէջ գանագան բացատրութիւններ կը տրուին ֆրանքին այս ելեւէջերու մասին, բայց բուն պատճառները լուսաբանուած չեն տակաւին :

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿՈ ԴԱՌՆԱՑ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Մարտագործում բոլոր ճակատներուն վրայ

Եակոտայի ձերբակալումէ ի վեր, չունգալից լուրեր կը չրջին Խ. Միութեան ներքին գործերու մասին: Հինգշաբթի օր կ'ըսէին թէ ձերբակալուած է նոյնինքն... Սթալին եւ իշխանութիւնը անցած է մարաջախտ Վորոշիլովիձեռքը: Այս անհաւատալի զրոյցը արձանագրած էր նոյնիսկ ծանրաբարոյ Թայմը, որ առհասարակ բարեացակամ է եւ մասնաւոր հեղինակիչ ունի Մոսկուայի մէջ :

Այսքան ծանրակչիռ զրոյց մը առուգելու համար, Աժանս Հավաս ամէնէն առաջ տեղեկութիւն պահանջեց Վարչապետի թղթակիցէն, որ կը պատասխանէր թէ հիմք չկայ հաւատք ընծայելու չրջած լուրերուն, թէ բանակին եւ Ձեկային միջեւ ծագած դժուարութիւնները հարթուած են եւ բանակը գոհացում ստացած է : Նոյն աղբիւրին համաձայն, Կէփէուն (Ձեկա) այսուհետեւ պիտի դրուի կարմիր բանակի սպայակոյտին իշխանութեան տակ եւ պիտական ոստիկանութեան մասնաւոր գունդերը, որոնց թիւը 200 — 240,000 կը հաշուեն ամբողջ երկրին մէջ, այսուհետեւ պիտի կազմեն տեսակ մը ոստիկան - զօրք:

Միեւնոյն առեն Մոսկուայէն հասած լուրեր կը հաստատէին թէ մայրաքաղաքը բացարձակապէս հանդարտ է: Անշուշտ բոլոր խօսակցութեանց դէմ - խաւոր նիւթն է եակոտայի ձերբակալութիւնը. մանաւանդ որ ձեռնարկուած է ներքին գործակալութեան, բուն իսկ Ձեկային եւ չարքերու մաքրագործման:

Այս առթիւ աւելորդ չէ յիշել թէ՝ Սթալին դեռ անցեալ տարի ուշադրաւ դիմումներ կատարեց բանակին համար,— հսկայական չափերով աւելցուց անոր ելմտացոյցը, մասնաւոր իրաւակարգ մը հաստատեց սպաներուն համար, բարձրացուց անոնց հեղինակութիւնը՝ վերահաստատելով աստիճանները եւ ստեղծելով մարաջախտի տիտղոս, բարեփոխեց համազգեստները եւն: Ուրեմն, եթէ կարմիր բանակը նորէն դժգոհութիւն յայտնած է, այդ կը վերաբերի մասնաւորապէս ներքին գործակալութեան՝ Ձեկային իրաւասութենէ, այն ալ համաձայն կուսակցական կարգապահութեան :

**** « Տէյլի Մէյլ»ի թղթակիցը Վարշաւայէն կը հեռագրէ թէ Մոսկուայէն հասած լուրերու համաձայն, եէժով՝ Ձեկային նախագահը, պիտի արձակուի մօտերս, մարաջախտ Վորոշիլովի պահանջով: Կ'ըսուի թէ սպարապետը բողոքած է թէ Ձեկան չատ կը խառնուի կարմիր բանակի գործերուն: Եթէ եէժովի պաշտօնանկութիւնը հաստատուի, կը նշանակէ թէ Վորոշիլով գերակչիռ դիրք մը պիտի վայելէ Խ. Միութեան ներքին քաղաքականութեան մէջ :*

Նոր ձեռնարկներ տեսակ. գործակցութեան համար

Ֆրանսական եւ անգլիական կառավարութիւնները այս չաբթու հրաւէր մը ուղղեցին պելժիական կառավարութեան, ուսումնասիրելու համար մաքսային խոչընդոտներու եւ ուրիշ դժուարութեանց կրճատման խնդիրը: Այս առթիւ հարցասղնդում մը տեղի ունեցաւ Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, եւ վարչապետը պատասխանելով հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ .

— Որ եւ է ձեռնարկ չէ կատարուած բրիտանական կամ ուրիշ կառավարութեանց կողմէ, միջազգային համաձայնութիւն մը կնքելու համար առեւտրական հարցերու մասին. թէեւ կարծիքի փոխանակութիւններ կատարուած են կիսապաշտօնական եղանակով : Բրիտանական եւ ֆրանսական կառավարութիւնները հարցուցած են Պելժիոյ վարչապետին թէ կրնա՞յ նախնական եւ կիսապաշտօնական պրպտումներ կատարել զանազան երկիրներու մէջ, բաժնեցուցակներու ընդհանուր կրճատում մը կատարելու եւ ուրիշ արգելքներ պակսեցնելու համար: Պելժիոյ վարչապետը պատրաստակամութիւն յայտնած է կատարելու այդ գործը: Որ եւ է միջազգային խորհրդաժողով չէ ծրագրուած առ այժմ :

*** Անգլիոյ գրամատան վարիչներէն Սըր Ճ. Սթէմփ ճառ մը խօսելով, լաւատեսութիւն յայտնեց միջազգային առեւտուրի կազդուրման մասին: Իր կարծիքով, Խ. Միութիւնը երբեւ ոսկիի արտադրիչ ի վիճակի է ճարելու իրեն պէտք եղած բոլոր նիւթերը :*

Գերմանական մամուլը չօշափելով այս հարցը, նորէն կը յիշեցնէ Հիթլէրի պատերազմական պատրաստութիւնները եւ կը հաստատէ թէ Գերմանիա ամէն գնով պիտի զինուի, որպէսզի ինքնապաշտպանութեան իրաւունքը չկորսնցնէ :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԼՈՒԻՃՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գիտէ՞ք, ի՞նչ է լուիքը :

Տեսակ մը լու, որ կը բնակի եւ սնանի բանջարեղէններու վրայ :

Ասոնց ծիրտը խաղցր ըլլալուն՝ մրջիւնները շատ կը սիրեն,— կ'երթան կ'ուտեն: Պարտիզպաններուն իրական մղձաւանջն է լուիքը,— անպիտանը այնքան շուտ եւ այնքան արագ կ'աճի, որ մէկ լուին կրնայ երկու շաբաթուան մէջ տեսնել իր հարիւր հազարերորդ թոռը : Սակայն լուիքին մղձաւանջն ալ լուիքն է դարձեալ : Լուիքազգիներէն ընտանիք մը կայ, այնքան պզտիկ որ չի տեսնուիր, .. այս լուիքն է որ խերը կ'անիծէ այն լուիքներուն, որոնք անո՛ւշ անո՛ւշ կը ծրտեն՝ աւերելով ամբողջ պարտէզ մը :

Որով առաջին դասակարգի լուիքները բշնամի են պարտիզպանին, երկրորդ դասակարգի լուիքներն ալ՝ բարեկամ :

Հիմա նկարագրենք թէ ի՛նչպէս բարեկամ լուիքները ջարդ մը կուտան բշնամի լուիքներուն :

Այն շրջանին, երբ բշնամի լուիքները հաւկիթ կ'ածեն, բարեկամ լուիքները գողի պէս կը հետապնդեն զանոնք, պարտէզին բանջարեղէնի տերեւներուն վրայ : Անհնարապէս փոքր են, չեն տեսնուիր : Դաղտագողի մեր բարեկամը կը մօտենայ հաւկիթ ածողին, դիրք կը գրաւէ, յարմար պահ եւ յարմար դիրք գրաւելէ վերջ՝ կը նետուի բշնամի լուիքին վրայ, առջեւի երկու թաթերով կը գրկէ զայն, միւս երկու թաթերով ալ կը կառչի տերեւին, արագօրէն կը դառնայ եւ բշնամի լուիքին փորին տակ կը մտնէ, յանկարծ իր կուրծքէն բարակ ասեղ մը կը հանէ, կը խրէ բշնամի լուիքին փորը : Հաւկիթ մը տեղատրելէ վերջ ծակած տեղը, կը ցատկէ կը փախչի, նոր որսեր փնտռելու,— օրական բանի մը անգամ այսպէս :

Հաւկիթը շուտով թրթուրի կը փոխակերպուի բանջարակեր լուիքին փորին մէջ, եւ անյագութեամբ կ'ուտէ զինքի իր փորին մէջ կրող լուիքը : Կ'աճի, կը մեծնայ, այնքան որ լուիքին փորը կ'ուռի, եւ իր մօրը նեղած վէրքն ալ կը բացուի,.. **15** օր վերջ դուրս կը թռչի արդէն թրթուրը՝ թիթեռնիկի փոխակերպուած, մինչ բանջարակեր լուիքը կը սատկի հիւծախտաւոր :

Զարմանալի՛ բնութիւն :

Լուիքը կը սպանենք զլուխ, (այստեղ առանց զայի չերթար հայցական հոլով սեռի խնդիրը, մեծարժան Տարագ) :

Ցեղ մը կը սպանենք իր ցեղակիցը :

Եւ յիշեցի, այստեղ, մեր հայ բոլշեւիկները :

Երեւանի մէջ սթալինիստ բոլշեւիկը կը կը յարձակի տրոցկիստ բոլշեւիկին վրայ, մին զմիւսը կը զրկէ Սիպերիա, հետեւելով Մոսկուայի ռեթրզութեան: Եակոտան ձեղքեց վաստակաւոր եւ վեթերան բոլշեւիկներուն փորը, եւ հիմա ուրիշ մը պիտի ձեղքէ իր փորը :

Իսկ եւ իսկ լուիճի կը նմանին բոլշեւիկները, կարմիր գիծէն ձեռս, — իրար կ'ուտեն, իրար կը հատցնեն :

ԱՐԱՋ

Ընկերային պարտաւորիչ օգնութիւն Ֆրանսայի Հայ տարագիրներուն

Երէկ ստացանք հետեւեալ զեկոյցը, ապրիլ 8 թուականով. —

Հայ Գաղթականաց Կեդր. Ճանձնաժողովը զոհութեամբ կը ծանուցանէ հայ հասարակութեան թէ 1933 Հոկտեմբեր 28ին Ժընեւի մէջ տարաշրջուած դաշնագիրը որ կը վերաբերի տարագիրներուն իրաւական միջազգային դրութեան, 1936 դեկտեմբեր 3էն սկսեալ ի զօրու է Ֆրանսայի մէջ (տես պաշտօնաթերթ, 1936 դեկտեմբեր 5ի, թիւ 285):

Ինչպէս ասկից առաջ մասնաւոր զեկոյցով մը Հայ Գաղթականաց Կեդր. Ճանձնաժողովը հրապարակած էր, այդ օրէնքին 9րդ յօդուածին համաձայն, Ֆրանսական օրէնքներուն տրամադրած բոլոր ընկերային նպաստները պարտաւորիչ կերպով պէտք է կիրարկուին նաեւ Ֆրանսայի հայ տարագիրներուն համար, բացի անշուշտ աշխատանքի իրաւունքէն եւ գործազրկութեան նպաստէն որոնք ապահովուած են հայ տարագիրներուն :

Հետեւաբար, Ֆրանսայի չքաւոր հայ տարագիրներուն բժշկական ձրի օգնութեան, անկար եւ անբուժելի ծերութիւներուն նպաստ տալու կամ զանոնք անկեալանոցներու մէջ պատսպարելու, յղի կիներուն ծննդաբերութենէ առաջ եւ յետոյ նպաստ յատկացնելու, հիւծախտաւորները զբաղմանելու եւ զանոնք սանատօրիումներու մէջ պատսպարելու , երեք եւ աւելի զաւակ ունեցողներուն նպաստ տալու, խեղագարներու յիմարանոցներու մէջ տեղաւորելու մասին ֆրանսական բոլոր օրէնքները գործադրելի են հայ տարագիրներուն համար, ճիշդ այն չափով եւ եղանակով որքան բուն Ֆրանսայի քաղաքացիներուն համար :

Այդ նպաստներէն օգտուելու համար հայ տարագիրները կը բաւէ որ դիմեն իրենց բնակավայրի Մէրիներուն եւ իրենց հայ տարագիր ըլլալը հաստատող վկայագիր մը ներկայացնեն: Այդ վկայականները կը տրուին հայկական օֆիսներուն կողմէ եւ կը վաւերացուին Նանսէնեան Միջազգային Օֆիսէն, Փարիզ, 28 Պուլվար Ռասփայլ :

Թուրիոյ վարչապետը դէպի Սօֆիա եւ Պելկրատ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ Զօր. Իսմէթ Ինէօնիւ ճամբայ ելաւ դէպի Պելկրատ, Սոֆիայի ճամբով, ուր պիտի մնայ քանի մը օր :

Այս այցելութիւնը ուշագրաւ է անոր համար որ, տեղի կ'ունենայ խոլեւեւկոսլաւ դաշնագրին կնքումէն եւ Չեխոսլովաքիոյ նախագահին այցելութենէն վերջը :

— o —

Պ. ԳԱՒՌԻԿ ԱԼԷՔՍԱՆԵԱՆ, Սթրազպուրգի քարիւղաբանական հաստատութեան երիտասարդ եւ տաղանդաւոր դասախօսը, այս երեքշաբթի կէս օրէն վերջ ժամը 3ին Սորպոնի մէկ ամփիթեատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ իր ակադեմական ճառը, տօքթորայի համար :

40 ԺԱՄՈՒԱՆ օրէնքին գործադրութիւնը դժուարութիւններ պատճառած ըլլալով մանր առեւտրականներուն, առջի օր բացառիկ ժողով մը գումարեց Երեսփ. ժողովին առեւտրական յանձնաժողովը: Երկար վիճաբանութիւններէ վերջ, որոշուեցաւ չորեքշաբթի օր յանձնաժողովին առջեւ հրաւիրել աշխատանքի, ազգ. անտեսութեան եւ առեւտրական նախարարները :

« ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻՆ ՀՈՎԸ», ճախընտական օգանաւը որ ապրիլ 5ին ճամբայ ելած էր Թոքիոյէն, ուրբաթ ժամը 1·30ին հասաւ Փարիզ, իսկ 3·25ին՝ Լոնտոն, կոտրելով բոլոր մրցանիշները: Երկու քաջարի օգանաւորդները 15,500 քիլոմեթրը կտրեցին 94 ժամէն, արժանանալով ամբողջ աշխարհի հիացման :

ԱՑՍՕՐ ՊԻՏԻ ՁԱԿՈՒԻՆ Պելժիոյ վարչապետը եւ Ռէգքի երիտասարդ վարիչը՝ Լէօն Տըկրէլ: Աննախընթաց ձեւ մը ստացած է ընտրական պայքարը :

ԵՐԿՆԱՔԱՂԱՔ ՇՈՒԱՐԱՆՔ ՀԱՅԱԿ ԴԱՎԹԱԿՉՅԱՆ

(«Ցասո»ի խմբագրի, որոշ խմբագրական ծ. ընկերներ)

1917 Դեկտեմբեր

Ժողովուրդ, որ ստրկացած ես, ոտքի՛ կանգնիր, ոտքի՛ կանգնիր, ոտքի՛ կանգնիր։ Ձեր ճակատագրի տերը դուք եք։ Ձեր ազատությունը ձեր ձեռքերի մեջ է։ Ձեր ազատությունը ձեր միության մեջ է։ Ձեր միությունը ձեր կազմակերպության մեջ է։

Ոչ մի ուժ չի կարող դիմադրել կազմակերպված միության ուժին։ Ոչ մի ուժ չի կարող ոչնչացնել կազմակերպված միությունը։ Ոչ մի ուժ չի կարող ստրկացնել կազմակերպված միությունը։

Ձեր միությունը ձեր զենքն է։ Ձեր զենքը ձեր կազմակերպությունն է։ Ձեր կազմակերպությունը ձեր ուժն է։ Ձեր ուժը ձեր կազմակերպության մեջ է։

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

(ԿՏՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՀԱՅՈՑ)

—o—

Մեր, Գերապատիւ Տէր, մեր հոգիներն ու մարմինները քեզ կը յանձնենք, որ մեր Տէրն ես եւ մեր Աստուածը, եւ մենք քու ժողովուրդդ ենք եւ քու ոչխարներդ։ Մենք միշտ պիտի գոհանանք քեզմէ, եւ մեր զաւակներն ալ քեզմէ պիտի պատմեն քու գթութիւնդ ազգէ ազգ։

Մենք կը խնդրենք, որ մեր հոգիները, որ Քրիստոսի արիւնով փրկուած են, ամենեւին չվնասուին, այլ ընդհակառակն, որ մեր հոգիները, որ մեզի կը թուին շատ տկար, քու զօրութեամբդ զօրանան, որպէսզի մենք կարենանք յաղթել մեր թշնամիներուն։

Մենք կը խնդրենք

րի դրած պայմանները: Արտաքին գործերու պաշտօնատան օրկանը կը յայտնէ թէ Գերմանիա պատրաստ է գործակցելու անտեսական վերելքի համար թափուած ջանքերուն, «բայց, ալխարհ պէտք է ընդունի թէ Գերմանիա այլ ակնկալութիւնը կրնայ ընծայել միայն այն ատեն եթէ լրացուին այն պայմանները որ կը բխին Գերմանիոյ մանաւանդ կացութենէն: Անհրաժեշտ է որ, արտաքին պարտքերու կարգադրութենէն զատ, լուծում մը գտնուի գաղթային հարցին եւ նախանիւթերու խնդրին եւ երաշխաւորուի գերմանական գրամին հաստատուն վիճակը »:

Թերթը յետոյ կը բացատրէ որ եթէ Գերմանիա հեռու մնացած է Ազգաժողովի զանազան յանձնախումբերէն, պատճառը այն է որ կը խորշի անօգուտ վիճաբանութիւններէն եւ այսպէս կոչուած «տնտեսական խորհրդաժողովներէն որոնք պատրուակներ են քաղաքական որոշ արդիւնքներ ձեռք բերելու համար »:

Ինչո՞ւ չհիւր իտալական խումբը

Գրած էինք թէ իտալական կառավարութիւնը արգիլած է իտալական ֆութպոլի խումբին՝ Փարիզ գալ, մասնակցելու համար այն մրցումին որ տեղի պիտի ունենար այսօր, Փարք տէ Փրէնսի մէջ:

Այս անակնկալ արգելքը դուռ բացած է դառն վիճաբանութեանց, տեղացիները մամուլին մէջ: Աջակողմեան թերթերը զայն կ'օգտագործեն, ըսելու համար թէ օտարները վստահութիւն չունին Ֆրանսայի վրայ: Արմատական թերթերէն «Լ'Էր Նուվէլ», որ չատ ալ տաք չէ ժողովրդական ճակատին հանդէպ, նոյնպէս տրամադիր է անվստահութեան վերագրելու այս պարագան եւ կը հարցնէ.— « Ամէն պարագայի մէջ, հաճելի՞ է խորհիլ թէ մինչեւ հոս հասանք: Ուրեմն Ֆրանսան այլեւս չի՞ վայելեր ասպնջականութեան համբաւը, որ առաւօտեան, խրախճանքի երկիրը կը գարձնէր զայն, նոյնիսկ չսիրող - ներուն համար: Իսկ այս պարագան տխուր նախանշան մը չէ՞ յառաջիկայ ցուցահանդէսին համար »:

Արմատական կուսակցութեան պաշտօնաթերթը, «Լ'Իօվռ» դրուած արգելքը կապելով իտալական մամուլին հակաֆրանսական պայքարին հետ, որ սաստկացած է այս մէջոցին, կը գրէ.— « Եթէ իտալացի մարզիկները Փարիզ գային, պիտի իմանային ճշմարտութիւնը՝ Սպանիոյ դէպքերու մասին եւ պիտի հասկնային թէ սուտ բաներ պատմած են իրենց՝ Ֆրանսայի կացութեան մասին. պիտի տեսնէին թէ տուրքերը կը հոսին, թէ երկաթուղիներու եկամուտը 10 առ հարիւր աւելցած է բաղդատելով 1936ի հետ, թէ ամէն մարդ կ'ապրի, կը պտտի, կը խօսի ազատօրէն: Ուրեմն, նախընտրելի է որ այդ երիտասարդները չգան մեր երկիրը: Նոյն իսկ 48 ժամուան մէջ, անոնք չատ բաներ պիտի տեսնէին ու լսէին » :

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՎ

Լէօն Պլում ընդարձակ զեկուցում մը տուաւ Սէնի ընկերվարական մասնաճիւղին անդամներուն առջեւ, մանրամասնօրէն պարզելով կացութիւնը եւ դահլիճին քաղաքականութիւնը՝՝ սկիզբէն մինչեւ Քլիչիի դէպքը: Եմմական տագնապին առթիւ, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը չի կրնար հրաժարիլ ապդ· պաշտպանութեան պարտաւորութիւններէն : Ժողովը խանդավառութեամբ ողջունեց այս ճառը :

ՍՊԱՆԻԱՑՒԷՆ հասած վերջին լուրերը կը հաղորդեն թէ կառավարական զօրքը յարձակման ձեռնարկած է Մաարիտի ճակատին վրայ, կարմ մը դիրքեր գրաւելով: Իսկ ապստամբները նոր յաջողութիւններ կը ծանուցանեն Պիլպաոյի ճակատին վրայ :

ԵՐԵՔ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԻՍԻՈՆԱՐՈՒՀԻՆԵՐ վտարուեցան Եթովպիայէն, ամբաստանուած բլլալով իբրեւ լրտես եւ անգլիական գործակալ:

Հ. Ց. Դ.

Փաթիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի ցանցնախումբի դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ *13* Ապրիլ երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ճանօթ հաւաքատեղին:

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐ—ՑԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Պանեէօ-Քաշանի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ
կիրակի, 11 Ապրիլ, ժամը 4էն մինչեւ կէսգիշեր,
CHEZ BOIVIN *սրահին մէջ,* **25bis Ave. de la République**
Montrouge, *մէթրօ* **Porte d'Orléans** *մօտ*
ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ԼԵՒՈՆ ՋՈՐՄԻՍԵԱՆ
Մուտք՝ 5 ֆր., երախաներու 2 ֆր.:

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կապոյտ Խաչի Անկէնի Մ.ճիւղին կողմէ
«Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օր»ուան եւ սաւտհիներու «Արաքս» միութեան
3րդ տարելիցին առթիւ
ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԻ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ
Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
Cascade du Lac սրահը, Անկէնի լճին դէմ·
Տախքերու ժամնակցութեան համար մուտք 5 ֆր.·

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան
Տեղի կ'ունենայ Այսօր, կիրակի, ժամը 3ին,
SALLE DE GÉOGRAPHIE *սրահին մէջ,* 184 Bld· St. Germain
կը խօսի Ֆրանսերէն Պ. ՀՐԱՆՏ ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ
Նիւթ ունենալով «La guerre Arménienne et ses enseignements 1914—1921»
Կ'արտասանեն՝ ՕՐ. Ա. ՌԱՆԺԻԼԵԱՆ (իր ինքնագիր նոր գործը),
Պ.Պ. ՆՈՐԱՑՐ ՀԱՒՍՊԱՐՈՒՆԵԱՆ եւ Օ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ,
Տախքերու ժամնակցութեան համար մուտք 2 Ֆր.:

Տարեկան պարահանդէսի գեղեկոյթ

կազմակերպուած Ատաբազարի Հայր. Միութեան կողմէ
2 Մայիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15,30էն մինչեւ կէս գիշեր:
Victor Hugoի շքեղ սրահներուն մէջ, 46ter rue St. Didier
մէթրօ Victor-Hugo եւ Trocadéro
Ընտիր օրքէսթր, ճաշ եւ անակնկալներ:
Ձոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով: Ախմուրդ չկայ:
Մուտք՝ 7,50 եւ 10 Ֆր.·

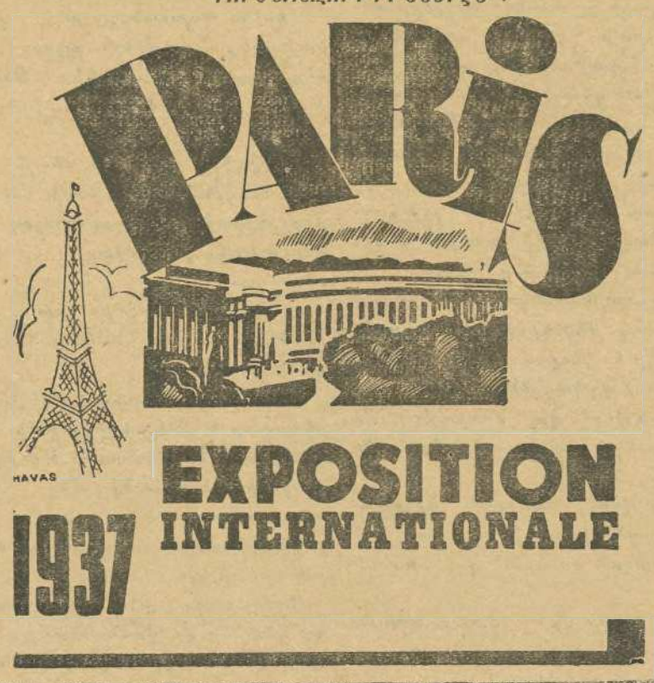
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԻ՛Ք

Իսի լէ Մուլինոյի Հայ երիտասարդաց Միութեան
ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ
որ տեղի կ'ունենայ 8 Մայիս, շաբաթ երեկոյ մինչեւ լոյս,
PALAIS DU CONGRÈSի շքեղ սրահներուն մէջ·
Parc des Expositions, Porte de Versailles:

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՅԻՍ— ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1937

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ: ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՎ, ՕԴԱՆԱՒՈՎ, ՇՈՒԳԵՆԱՒՈՎ ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ: ՏԵՂԵԿԱՆԱՔ ԲՈԼՈՐ ՁԱՄԲՈՐԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ :

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՓԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է
146 Rue Lafayette (Gare du Nord)
Թէլէֆոն **Nord 84-04** *(անփոփոխ)*
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2-- 7, կիրակի եւ ազգ օրեր ժամադրութեամբ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՒՏԱՍՏԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ցառաջիկայ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ,
15 Ապրիլ, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, իր կեդրոնատեղին,
8 Rue Bossuet, Paris (10)
կը դասախօսէ՝ Պ. Վ. ԱՆԴՐԻԱՍԵԱՆ
Նիւթ ունենալով «Դպանաւային կագմը եւ անոր դերը ներկայ կեանքին մէջ»
Բ.— Հինգշաբթի, 22 ապրիլ , ժամը հիւղ 21ին:
Կը դասախօսէ՝ Պ. ՀԱՅԿ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, նիւթ ունենալով Ակնարկ մը հայ լեզուի ծագման եւ պատմութեան վրայ :
ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ.— Այս երկու երեկոյթները պիտի ունենան իրենց պարբ բաժինը:
Պ. Ա. ՋՕՊԱՆԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Պ. Ա. Զօպանեան 20 եւ 27 ապրիլի երեքշաբթի երեկոները, ժամը հիւղ 21ին պիտի դասախօսէ հայ գրականութեան պատմութիւն (Ռոկեդարու Գրականութիւնը):

Պարահանդէս գեղեցկագոյն այմերու

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Պետ. Հայ կարմիր Խաչի Օգն. Մասնաճիւղին կողմէ, ի նպաստ իր բուժարանին,
24 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն ժամը 22էն մինչեւ առաւօտ
Aéro Club de France*ի ընդարձակ սրահներուն մէջ,* 6 Rue Galilée. Paris (16)
Նախագահութեամբ ՋԱՐԵՀ ՊԻՋ ՆՈՒՊԱՐԻ
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱՆՈՒՄԲ — ԸՆՏԻՐ ՊԻՒՖԷ — ՊԱՌ ԱՄԷՐԻՔԷՆ
Թօթիլեան եւ հաճելի անակնկալներ եւ մրցում գեղեցկագոյն այքերու:
Գնահատիչ մարմնոյն (Jury) կողմէ շահող տիկնոջ կամ օրիորդին իբր մրցանակ իրական մարգարիտէ մանեակ մը:

Ցայտնի երգիչ ՆԵՐՍԷՍ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆի

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ցեղի կ'ունենայ 15 Ապրիլ, հինգշաբթի երեկոյ **Salle Gaveau***ի մէջ*
45 Rue la Boétie, *մէթրօ* **St. Philippe du Roule**
կը մասնակցին՝ Տիկ **IDA ARD** (Mezzo-Sop.)
Տիկ. **SONAJALG** (pianiste), *ԹԱՒՌ եւ ՏԱՓ:*
Յայտագիր.— Սպանդարեանի Ոյժաստ օփերայէն La célèbre marche Parisienne եւ Danses Almastes Սայաթ Նովայէն, Զայքովսքիէն, Մուսօրսքիէն, Եւայլն հայերէն եւ ռուսերէն երգեր·
Գիները ժողովրդական:

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՅՈՒՑ

ՆԿԱՐԻՉ Վ. ՄԱՒՈԽԵԱՆԻ ԵՒ Լ. ՆԱՖԻԼԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ
կազմակերպուած Հայ Արուեստագէտներու Միութեան կողմէ
Նախագահութեամբ Պ. ԷՏԿԱՐ ՇԱՀԻՆԻ
13 Ապրիլ, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, բարեգործականի տան վեց,
8 rue Bossuet, *փարիզ (10)· պիտի խօսին արուեստագէտներ:*
Մուտքը ազատ է·

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍՊԱՇԱՆԴԷՍ ՆՎԱԾԱԶԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Զ.Ռ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻԶ.— 18 *Ապրիլ, կիրակի երեկոյ,* **Salle Poissonnière**
Գեղարուեստական ճոխ բաժին
Հայ եւ ֆրանսացի մեծ արուեստագէտներու կսգմէ,

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՄ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Ընտուհիները ժամադրութեամբ:

Tailleur de ST. BERNARD
H. GULBOLIAN
24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris (18)
Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière
Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouard*
Թէլէֆօն Montmartre 69—70
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:
*ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.— Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր. Նուէր կը տրուի մէկ ֆանթեզի կամ կօշիկ տափատ· 400 ֆր.է վեր հագուստներու (3 փորձ) համար կարելի է նուէր ստանալ ժամադրած Տիկ. Հայկուհի Կիւլպօլեանի արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր. արժողութեամբ 2 imitation marbre, պայմանաւ որ գնորդը վեցամսեայ բաժանորգագրուի ցառաջին Օգտուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն նեղ կայացնել ցառաջի կարօնը: Rue la Charbonnière*ի մեր ժամնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք դիւրամատչելի գիներով *à façon*, նորոգութիւն ձեւափոխութիւն եւ ըրթուռնաժ·
Բաց է կիրակի օրերը·

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեքացուցակը անդլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, Բրիքօճաժի, գուլպաներու ևլն.ի համար·
Ամենայար ապրանքներ բացառաբար գեղչուած գիներով·
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:
Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՁԱՇԱՐԱՆ "ՏԱՄԱՍ,,

4 Թրավերս տիւ Մօն-տը-Բիէթէ (Բիւ տ'Էքսի անկիւնը)
4, Traverse du Mont-de-Piété, Marseille
(Angle Rue d'Aix)
Ուրախութեամբ կուգան յայտնելու հասարակութեան եւ յարգելի յաճախորդներուս թէ՝ երկու տարիէ ի վեր վարձու տուած «ՏԱՄԱՍ» ՁԱՇԱՐԱՆԻՍ պայմանաժամը լրացած բլլալով, կը վերանաստատին 15 Ապրիլ 1937, հինգշաբթի օր: Ջանք չպիտի խնայեմ բան առաջնոյն գոհ ձգել բոլոր յաճախորդները, մանաւանդ որ Փարիզէն հրաւիրուած մասնագէտ խոհարարապետի մը կողմէ պիտի պատրաստուին համեղ կերակուրներ, քէպապներ, զուտ կարագով խմորեղէններ եւ զանազան անուշեղէններ·
ԱՆՔԵՐԻ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆ *ԱՅՑԵԼԵՑՒՔ, ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ*
ՍՈՒՐՉՆ ԱՐՁՈՒՄԱՆԱՆՔ
ՁԱՇԱՐԱՆ «ՏԱՄԱՍ»

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments
PLOMBERIE-COUVERTURE
Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout
TATOULIAN ARAKEL
Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը:
Դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Ménilmontant, Paris (20)

RAKI «PHENIX» d'Alger

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ
ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ
75 տարիէ ի վեր աւելնալ կողմէ գնահատուած
ՐԱՔԻ ՖԷՆԻՔՍ
ՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Է ԶՈՒԻՑ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՆԻՄՈՆԷ
PHÉNIX *օղին թորուած է մանաւանդ խնամքով եւ ան չպարունակեր ոչ մէկ քիմիական նիւթ: Իր կազդուրիչ եւ ախորժաբեր յատկութիւնները հաստատուած են ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ:*
Օղիի սիրահարները հաստատած են որ ՖԷՆԻՔՍ օղին կը գերազանցէ Աբսէնթի ամէնէն լաւ օղիները·
ALBERT BACRI, Agent général
19 Rue Turbigo, Paris (2), Tél. Central 83-17

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ
52 Rue Regnault, Paris (13)
Porte d'Ivryի մօտ·
ձաշ եւ ընթրիք (3 տեսակ)
Գինը 4,50 *ֆրանք·*
Կառավարիչ՝ ՇԱՊԵՐՆ

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON·
Dancing-Cigale, *պաբահանգէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը* 8.30էն եւ կիրակի *ցերեկոյթները ժամը* 3ին*ի կգիշերները ժամը* 8.30էն·

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17. Rue Damesme, PARIS (13)

ՀԱՅՐԱՍԱՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՌԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
13
ԱՊՐԻԼ
MARDI
13 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3394

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ»

Ասուլիսը կը չարունակուի տակաւին, երիտասարդական կուռ ճակատի մը կազմութեան համար :

Հին եւ նոր տեսակէտներ իրար կ'ընդհարին: Տարիներէ ի վեր հասունցած խնդիրները կրկին կ'արծարծուին: Եւ, նոյն իսկ երիտասարդական շարքերուն մէջ աչքի կը զարնէ անհամբերութիւն մը, խօսքէն գործի անցնելու:— « Հնչա՛ծ է ժամը»:

Դժուար է ըսել թէ ի վերջոյ ո՛ւր պիտի յանգին այս հրապարակային վիճաբանութիւնները, որոնք յարաճուն կենդանութեամբ մը զարգացան այս թերթին մէջ, մասնաւորապէս 1930էն ասդին:

Ամէն պարագայի մէջ, կը թուի թէ որոշ ճամբայ կտրուած է արդէն, եւ տրամադրութիւններ կ'երեւան աւելին կատարելու:

Այսպէս, խօսելով մեր դաղութի մասին, հեռահեռ աչքի կը զարնէ խօսքէն գործի անցնելու ճիգ մը :

Աւելի քան մէկ տարիէ ի վեր, հայաշատ արուարձանի մը՝ Իսի-լե-Մուլինոյի մէջ կը գործէ երիտասարդական Միութիւն մը, իր չուրջը համախմբելով ընդունակ տարրեր :

Արդէն երրորդ տարին լրացուց ուրիշ «Երիտասարդաց» մը, — կազմուած՝ այն պարոններէն եւ օրիորդներէն որոնք իրենց ուսումը լրացուցին Ֆրանսական լիսէներու մէջ:

Առնք ակամայ ղրկուած՝ հայկական դաստիարակութենէ, բայց պահած՝ մայրենի լեզուն, գնահատելի ճիգեր կը թափեն, ծանօթանալու համար հայկական պատմութեան եւ գրականութեան, պարբերական դասախօսութիւններով:կը ջանան իրենց համար ստեղծել հայկական միջավայր մը, որքան թոյլ կուտան օրուան պայմանները :

Փարիզի մէջ կը գործէ նաեւ երրորդ Երիտասարդաց Միութիւն մը, այն որ հիմնուեցաւ անցեալ տարուան սկիզբը, «Հ. Բ. Ը. Միութեան հովանաւորութեամբ եւ նիւթական օժանդակութեամբ», ինչպէս կը հաստատէր իրենց վերջին կոչը: Այս Միութիւնը բախտաւոր է անոր համար որ իր տրամադրութեան տակ ունի մասնաւոր ակումբ մը, բոլոր յարմարութիւններով:

Այս ճամբուն վրայ, կը դանուին անհատական ձեռնարկներ ալ, տոգորուած՝ միեւնոյն տրամադրութիւններով:

Աչք մը նետելով դէպի դաւառ, կը յիշենք հրապարակային կոչ մը Մարսէյլէն, ուղղուած՝ երիտասարդութեան, մշակոյթի Միութիւն մը կազմելու համար:

Ծանօթ չենք արդիւնքին, ինչպէս եւ ուրիշ վայրերու մէջ կատարուած աշխատանքներու :

Չենք գիտեր, նմանապէս, թէ ի՛նչ արդիւնքի յանգեցաւ Ջ. Ո. Միութեան անցեալ տարուան կոչը, ծրագիր մշակելու եւ համադաշնակցութեան մը հիմերը դնելու համար:

Արձանագրելով այս քանի մը պարագաները, կ'ուզէինք լաւատեսութեամբ դիտել «մօտիկ ապագան», ինչպէս կ'ըսեն :

Երիտասարդական որ եւ է կազմակերպութիւն կամ ձեռնարկ ամէն բանէ առաջ տահմանուած է բուն իսկ անոր չուրջը համախմբուած երիտասարդները փրկելու : Մանաւանդ այս համայնկուլ ծովուն մէջ :

Արդ, անոնք որ կը համախմբուին որ եւ է «Երիտասարդաց»ի չուրջը, անշուշտ պիտի ունենան ազգային խոհալ մը, որ խօսէր բոլորի սրտին :

Այս չի նշանակեր յարիլ քաղաքական կուսակցութեան մը: կարելի է եւ՛ կուսակցական ըլլալ եւ՛ անդամակցիլ երիտասարդական նկազմակերպութեան մը: Մէկը միւսը չի խանգարեր: Գործը կը խանգարուի, երբ քաղաքական խաղեր սարքուին Միութեան չրջանակին մէջ :

Բայց — Միութիւնը ինք պիտի ունենայ ազգային դաւանանք մը, այլապէս կը դառնայ «պարապ վախտի խաղալիք»: Լաւագոյն պարագային՝ ժամադրավայր մը ուր խումբ մը երիտասարդներ կը բարեհաճիր հայերէն ճառ մը լսել, բայց ակնկառոյց, անհամբեր սպասել ... «ճապ»ին:

Բոլոր Միութիւններու ծրագրին մէջ կ'երեւայ խոչոր բառ մը,— ազգապահպանում: «Հայ չնչելու, հայ զգալու» տենչ, դառնալու համար դիտակից քաղաքացիներ :

Անշուշտ ամէն մէկը այս ճամբուն վրայ դէր պիտի կրնայ կատարել համաձայն իր կարողութեան և գործունէութեան:Ատով ալ ոչ միայն իրար չեն խաչաձեւեր, այլեւ կը լրացնեն: Ինքնաբերաբար կը ստեղծուի գաղափարներու եւ գործունէութեան եղբայրակցութիւն մը, որուն այնքան կարօտ ենք այսօր :

Երբ կը խօսինք ազգային խոհալի մասին, ըսել կ'ուզենք թէ ոչ ոք, անապատի բեկորէն մինչեւ վերջին համալսարանականը կամ սալօնականը, ոչ ոք իրաւունք ունի ինքզինքը եւ իր խումբը աւելի բարձր դասելու քան այս ժողովուրդը:

Տեսակէտները կրնան տարբերիլ, գործունէութեան եղանակները նմանապէս: Բայց, ինչպէս Հայր. Միութեանց պարագային, չկայ վերի եւ վարի արտ ցորեն: Չկայ «մենք» եւ «դուք», — երբ հարցը կապ ունի հալածական ժողովուրդի մը վերջին մնացորդներուն ինքնապաշտպանութեան, անոր մշակոյթին, անոր ղիմանալու պայքարին հետ: Դուք ըսէք՝ «ազգապահպանում »:

Այս հիման վրայ միայն կրնան տեւել ու ծաղկիլ «Երիտասարդաց»ները, առաքինաբար յանգելու համար կուռ եւ ծաւալուն կազմակերպութեան մը :

Մէկդի՝ բոլոր կանխակալ կարծիքները, ինչպէս եւ անամէջ յաւակնութիւնները, դառնալու համար իսկապէս երիտասարդացման ազդակ:

Այսպէս միայն կարելի է արդարացնել բառն իսկ — երիտասարդ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՏԱԼԻԱ Կ'ԵՐԿԱՐԻ ՄԻՆՉԵՒ ԱՓՐԻԿԷ

Լայն իրաւունքներ Լիբիոյ իշխաններուն

Իտալիոյ նախարարական խորհուրդը կարգ մը կարեւոր որոշումներ տուաւ ընդհանրապէս անդրծովեան առաջնուածքներու եւ մասնաւորապէս Լիբիոյ մասին :

Գաղթային նախարարութիւնը այսուհետեւ պիտի կոչուի «Իտալական Աֆրիկէի նախարարութիւն»: Այս փոփոխութիւնը միայն պարզ անունի փոփոխութիւն պիտի չըլլայ, այլ ազդանշանը նոր գործունէութեան մը: Լիբիա, որ նախապէս կը բաղկանար երկու գաղթավայրերէ, Տրիպոլիս եւ Կիւրենայիա եւ միացուած էր 1934ին, այսուհետեւ պիտի բաժնուի չորս նահանգներու,— Տրիպոլիս, Միզուրաթա, Պէնկազի եւ Տէրնա: Այս նոր նահանգները պիտի ունենան բուն Իտալիոյ նահանգներուն բոլոր վարչական յատկանիշները: Այսպէս, պիտի ունենան նահանգապետներ, ինչպէս Իտալիոյ մէջ: Մէկ խօսքով, Հռոմի կառավարութիւնը հիւսիսային Աֆրիկէի գաղթավայրին պիտի պարգեւէ նոր կարգ ու սարք մը, որ պիտի համապատասխանէ իր կայսերական ծրագրին: Ճառայիկային այսպիսի կարգադրութիւն մը պիտի ըլլայ նաեւ արեւելեան Աֆրիկէի համար (Էթովպիա): Ուրեմն, Իտալիան պիտի երկարի մինչեւ ափրիկեան հողերը, բուն բառով՝ գաղթավայրերը պիտի դառնան Իտալիոյ մարմնին լրացուցիչ մասերը :

Իտալական թերթերը բացատրելով այս տեսակէտը, կ'ըսեն թէ ֆաշական Իտալիան կ'ուզէ իր գաղթավայրերուն մէջ հաստատել նոր քաղաքակրթութիւն մը, որ պիտի ձգտի բուն Իտալիան տեղափոխել, երկարաձգել իրրեւ ցեղ, իրրեւ ազգ եւ իրրեւ պետութիւն, քաղաքակրթական նպատակով: Այս կը նշանակէ «հետեւիլ հին Հռոմի, որ յաջողցաւ հռոմէացնել աշխարհը, քաղաքակրթել բարբարոսները եւ դառնալ հասարակաց հայրենիքը բոլոր ազգերուն »:

Հիմա որ Իտալիոյ գաղթային նախարարութիւնը Ափրիկէի նախարարութիւն պիտի կոչուի, կարծողներ կան թէ որոշ մեղմացում յառաջ պիտի գայ Մուսոլինիի կարգ մը չրջաններուն մէջ (Փոքր Ասիա, արաբական թերակղզի եւն.) ուր դեռ կը կասկածին Իտալիոյ դիտումներու մասին :

Նախարարական որոշումներուն միւս մասը կը վերաբերի Լիբիոյ Խորհուրդներուն: Կը յիշուի թէ Մուսոլինի իր վերջին այցելութեան առեն, երբ Իսլամի սուրը կը չանձնէին իրեն, յայտարարեց թէ նոր չրջան մը պիտի բացուի Լիբիոյ պատմութեան մէջ եւ թէ քիչառենէն մասնաւոր օրէնքներ պիտի հրատարակուին : Արդ, որոշուած է բնիկներէ կազմուած քաղաքապետութիւններ հաստատել ամբողջ հիւսիսային Ափրիկէի մէջ: Փոքր վայրերու կառավարիչները կրնան իսլամ ըլլալ: Կարճ խօսքով, Մարգարէին հետեւորդները պիտի կրնան ուղղակի կամ անուղղակի մասնակցիլ տեղական գործերու կառավարման: Ցետոյ, ընդհ. հերման պիտի արժանանան ըմբռնումները, վերաբանելով իրենց գոյքերը: (Հարցը կը վերաբերի Սինուսիներու ապստամբութեան որ տեղի ունեցաւ 1930ին) :

Ուրիշ կարեւոր տնօրինութիւն մը.— ազգային զօրաբանակ մը պիտի հաստատուի Լիբիոյ մէջ, ինչպէս եւ զերազոյն հրամանատարութիւն մը՝ հիւսիսային Ափրիկէի համար: Լիբիոյ կուսակալը պիտի ըլլայ զերազոյն հրամանատարը հիւսիսային Ափրիկէի բոլոր ուժերուն : Ուրեմն, պիտի ունենայ ոչ միայն քաղաքային, այլեւ զինուորական պաշտօն :

Այս առթիւ երկոտասան կղզիներու մասին ալ կարգադրութիւն մը եղած է: Այս գաղթավայրը մինչեւ հիմա կապուած էր գաղթային նախարարութեան. հիմա որ այդ նախարարութեան անունը կը փոխուի, երկոտասան կղզիները պիտի կապուին արտաքին նախարարութեան: Հասանական է որ յաջորդիկային կատարեալ հպատակութիւն չնորհուի կղզեցիներուն:

*** Որոշուեցաւ 24,000,000 լիր տրամադրել, բանուորական բնակարաններ չինելու համար հիւսիսային Ափրիկէի մէջ :

Նոր պայմանագիրներ Իրանի եւ Թուրքիոյ միջեւ

Իրրեւ հետեւանք Թէհրանի Թրքական դեսպանին կատարած բանակցութեանց, հետեւեալ պայմանագրութիւնները տորդագրուեցան երկու երկիրներուն միջեւ.—

1. Պայմանագիր տահմանային ապահովութեան համար: 2. Պայմանագիր՝ յանցաւորները յանձնելու մասին: 3. պայմանագիր դատական ապահովութեան: 4. պայմանագիր բնակութեան: 5. Մաքսային պայմանագիր եւ վերջապէս պայմանագիր մը՝ հեռագիրներու եւ հեռախօսի համար :

« Թան » այս լուրը հաղորդելով, կը դրէ թէ այժմ բանակցութիւններ կը կատարուին, վերջնապէս տորդագրելու համար փոխադարձ ապահովութեան դաշնագիրը որ նշանագրուեցաւ վերջերս, Թուրքիոյ, Իրանի, Իրաքի եւ Աֆղանիստանի միջեւ :

Թուրհոյ վարչապետը Գելկրատի մէջ

Ջօր. Իսմէթ Ինէօնիւ Պելկրատ հասաւ կիրակի օր, ընկերակցութեամբ արտաքին գործոց նախարար Թ. Ր. Արասի եւ ընդունուեցաւ Եուկոսլաւիոյ վարչապետին կողմէ: Զինուորական Ղոկատ մը մասնաւոր պատիւներ ընծայեց Թուրքիոյ վարչապետին, որ արտասահեց Եուկոսլաւիոյ բանակին ասանդան ղոկոյնը :

— Ատուած օգնէ ձեզի:

— Աստուած օգնէ քեզի, պատասխանեցին զինուորները:

Թուրքիոյ վարչապետը իջեւանեցաւ դործարանատէրի մը վիլլան, որ յատկապէս պատրաստուած էր իրեն համար :

«Քափիթիւլասիօն»ներու ժողովը բացուեցաւ երեկ

Երեկ Մոնթրէօյի մէջ (Զուիցերիա) բացուեցաւ այն միջազգային խորհրդաժողովը որ պիտի զբաղի եգիպտոսի օտարականներու առանձնաշնորհներուն ընդունմամբ: Ժողովը երկու գլխաւոր խնդիրներ ունի օրակարգին վրայ,— 1. Կատարել «Քափիթիւլասիօն»ներու ջնջումը: 2. Փոխանցման չրջան մը հաստատել, որ կրնայ տեւել 5էն 12 տարի եւ որու ընթացքին խառն դատարաններ պիտի ձուլուին եգիպտոսի դատական կազմին մէջ:

Այս առթիւ հաչիւ եղած է թէ օտար պետութիւնները 50 միլիառ ֆրանք չափու դրած են եգիպտոսի մէջ: Այս գումարին կէսը ֆրանս. է: Ժողովին բացումը կատարեց Զուիցերիոյ նախագահը, Պ. Մոթա :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԸ ՀԱՄՆԻ՛Ն, ԿԸ ՀԱՄՆԻ՛Ն

Կազդուրիչ անակնկալ մը սարքած էր Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւնը, կիրակի օր, բեմ հանելով Հրանտ Փաստրմաճեանը (որդին ողբացեալ ընկեր Գարոյի) :

Սրահ մը լեցուն (Սալ տը Փէօկրաֆի), բազմութիւն մը՝ բոլոր խաւերէն, աչքերն ու ականջները ուղղած դէպի բեմ: (Եւրոպացիներ ալ կային, ինչպէս եւ ներկայացուցիչներ՝ հարեւան ժողովուրդներէն) :

Բեմին վրայ՝ երիտասարդ մը· դեռ նոր բոլորած՝ «երեսունի հրաւանդը»: Միջահասակ եւ նիհար· հակապատկերը՝ հայրիկին :

Նստած արտոռին վրայ երիտասարդ ճարտարագէտը կը խօսի հանդարտ եւ տիրական, փրանսերէնով մը գիտուն եւ հոսուն : Դասախօսութիւն՝ բառին լաւագոյն, եւրոպական իմաստով :

« Հայկական պատերազմը եւ իր դասերը, 1914 - 1921» :

Խորագիրն իսկ ուսումնասիրութիւն կ'ենթադրէ :

Եւ խորապէս ուսումնասիրած իր նիւթը, դասախօսը ձեր առջեւ կը պատկերացնէր հայկական ռազմագաշտերը՝ իրենց անհնարին դժուարութիւններով, կ'ոգեկոչէր փետրայիները, յետոյ ահաբեկումները ջարդարարներու՝ Երդպայի պողոտաներուն վրայ: Ու նոր պահանջները զինարուեստի: Անհրաժեշտութիւնը՝ զանգուածային կազմակերպութեանց :

Ունէր սուր խօսքեր ալ,— «Մեր կողմերը չկար կազային պատերազմ, այդ յատուկ էր բաղաբակիրթ երկիրներու. »:

Ու հաւատ մը հաստատուն՝ վտէր ժողովուրդներու վերջնական յաղթանակի մասին, հիմնուած՝ ժամանակից պատմութեան վրայ :

Կ'արժէր ամբողջութեամբ թարգմանել այդ դասախօսութիւնը, որ կատարուեցաւ բերանացի, տեւելով աւելի քան մէկուկէս ժամ :

Ամենէն վերջը, երբ հայրաբար իր ձեռքերը կը սեղմէին տարբեր սերունդի ներկայացուցիչներ՝ հրամանատար Պրնուա տ'Ազի, Բաշալեան, Զօպանեան, Դաւիթ Բէկ եւ ուրիշներ, ինչպէս եւ իր հայրիկին ընկերները, Ա. Գիւլխանեանտանեան, Վ. Փափազեան, Ա. Խատիսեան, Ջամալեան եւն. , ապա իր տարեկիցները, սկսայ խորհրդածել.—

Կը հասնին, սակայն եւ այնպէս կը հասնին ծիլեր՝ նոյնիսկ այն սերունդէն որ հազիւ կաթէ կտրուած, ետեւնուեցաւ օտար մշակոյթի աւազանին մէջ, ծաղկեցաւ ու զարգացաւ նախակրթարանէն մինչեւ համալսարանը :

Կը հասնին, բաւական է որ կանուխէն կայծ մը ձգուած ըլլայ իրենց սրտին մէջ, ներսէն կամ դուրսէն: Եւ խանդակաթ աչքեր հսկեն իրենց հայրերուն :

Ահա Հրանտը՝ իր փրանսերէն դասախօսութեամբ: Ահա Օր· Ռանճէլեանը՝ նոյնպէս փրանսերէն բանաստեղծութիւններով, որոնց տուն կու տան հայկական սարսուռներ: Ու դեռ ուրիշներ որ անծանօթ կը մնան, որ պիտի ծաղկին հետզհետէ :

Միայն թէ·— այո՛, կայծ մը կանուխէն եւ աչէ մը արթուն, առանց վարժապետական հովերու :

Վ.Ա.Հէ

Անդրանիկի յուշարձանին շինութիւնը

Ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ Անդրանիկի Յուշարձանի Շինութեան Յանձնաժողովը մասնագէտներու բննութեան ենթարկելով շարք մը «մաէթթ»-ներ, բնտրած է արձանագործ Մուրատեանի նախագիծը: Անմիջապէս պիտի ձեռնարկուի շինութեան, աւարտելու համար մինչեւ աշուն, երբ կը կատարուի հերոսին մահուան տարեդարձի ուխտագնացութիւնը :

Ընդհ· ծախքը կը հաշուեն **45,000** ֆրանք: Մանրամասնութիւնները յառաջիկայի :

Կարգը եկաւ Շիլլիի գերեզմանատան

Պոլսոյ «Սօն Թէլէկրաֆ» թերթը կը գրէ (5 ապրիլ).—

Շիլլիի վերջին կայարանէն վեր կը դտնուին հայ եւ յոյն գերեզմանատները: Այս տեղերը որոնք նախապէս քաղաքին դուրս էին, այսօր քաղաքին մէջը նկատուելու կացութեան մէջ կը դտնուին, մանաւանդ Մէճիտիէ գիւղին ամառանոցի մը հանդամանքը առնելէ եւ քաղաքին հետ միանալէն յետոյ: Ահա այս մտածումով քաղաքին առողջապահութեան տեսակէտէն, ճիշդ չի նկատուիր յիշեալ գերեզմանատուներուն գործօն վիճակի մէջ մնալը :

Հետեւաբար, Քաղաքապետութիւնը երբ լրացնէ Զինճիրլիգույուի գերեզմանատան հողին յարդարումը, այս գեղնին քովնտի հողամասեր պիտի տրամադրէ հայ եւ յոյն գերեզմանատուներուն համար եւ ասկէ յետոյ ներկայ գերեզմանատուներուն մէջ մահուլ թաղելը պիտի արգիլուի :

Գոհեւոր թուրքատուրիական առնուանիւն վրայ

Թուրք թերթերը կը գրեն·— Թրքական տահմանապահին մօտ դտնուած Թէլ Հաճէպ եւ Շարանտա դիւղերու Քիւրտերը ապստամբած են եւ կրակ բացած սուրիական ոստիկան զօրքին վրայ :

Գնդ· Շէֆիզի հրամանին տակ երկու չոկատներ յարձակած են Քիւրտերու վրայ որ տարկաղրուած են Թողուլ իրենց գիւղերը:

Սուրիոյ պաշտօնական չրջանակները կ'ըսեն թէ Քիւրտերը կը զործածեն Թրքական ռազմանիւթեր, բոլորովին արդիական :

— • —

ԵԱԿՈՏԱՑԻ ձերբակալման խնդիրը կը չարունակէ դրաւեցնել հանրային կարծիքը, Ի· Միութենէն ներս թէ դուրս: Վերջին լուրերու համաձայն, զեղծումներու խնդիրը երկրորդական է եւ ամբաստանութեան դլխաւոր պատճառները միշտ գաղտնի կը պահուին: Կ'ըսուի թէ ամբաստանեալը բանտարկուած է ոչ թէ Լուպիանքայի, այսինքն Զեկայի բանտին, այլ Պոլիէրքիի զինուորական բանտին մէջ, ինչ որ կը նշանակէ թէ զինուորական տարրը պիտի չանայ ամէն բան մէջտեղ հանել: Հասանական է որ ուրիշ բարձր պաշտօնեաներ ալ չնորհազուրկ ըլլան: «Մաթէն» կ'իմանայ թէ չնորհազուրկներուն մէջ կը դտնուի Վօյքովիչ, Սթալինի անձնապահ դունդին պետը: Նոյն աղբիւրին համաձայն, Սթալինի պաշտպանութիւնը յանձնուած է կարմիր բանակէն ընտրուած սպաներու չոկատի մը, որու կը հրամայէ Վորոչիլովի մարդը՝ Թափափորի, տոիպողարար Մոսկուա կանչուած :

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ Դէմ պայքարը կը չարունակուի Զուիցերիոյ մէջ: Նէօչաթէլէն եւ Ժընեւէն վերջ, Պազէլի խորհրդարանն ալ քաւջարկ մը ստացաւ, օտար կազմակերպութեանց գործունէութիւնը արգիլելու համար : Մշակուած օրինագիծը նկատի ունի ոչ միայն համայնավարութիւնը, այլեւ ֆաշականութիւնն ու հիթլէրականութիւնը, որոնք նմանապէս օտար ապրանք են :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԹՐՔԱՎԱՒՐԻ ՄԱԿԱՆՈՒՆՆԵՐ, Կ'ԱՏԵ՛Մ ՉԵՋ

... Զարկին, արիւնեցին մեզ, արմատախիլ ըրին, եւ մենք պաշտելի յիշատակի մը պէս, թանկագին գոհարի մը պէս, թրքավարի մականունները չալկած, կը թափառինք երկրէ երկիր:

Ողբալի երեւոյթ է իսկապէս, «Հայ եմ, Մեծն Տիգրանի ցեղէն եմ» ըսել, կռուիլ, հայհոյել Թուրքերուն դէմ եւ ունենալ թրքավարի մականուն:

Նաեւ եւ ողբ մը դրել կ'արժէ մեր բոլոր զրէի եւ զեղարուեստի վաս - տակաւորներու թրքավարի մականուններուն վրայ.—

Մկրտիչ Պէշիկթաշլեան, Մխքայէլ Նալբանդեան, Եղիա Տէմիրճիպաշեան, Թոմմաս Թէրզեան, Մինաս Չերազ, Տիրան Զրաֆեան, Օրմանեան, Սվաճեան, Թումանեան, Զուհաճեան, Այվազովսքի, Մախոխեան, Գաթըրճեան, Տաշեան եւ ուրիշ չատեր:

Ճակատագ համբուրեմ, պատանի Պ. Դուրեան, որ զարշելի «զըմպա»ն վերածեցիր «Դուր»ի:

Խոնարհի՛մ առջեւդ արուեստագէտ-հայրենասէր Դանիէլ Վարուժան, որ ծեծծերուն «Զատիքեար»ը փոխեցիր արու ծիծեռնակի:

Հայասիրա, պանդուխտ, զրկանքի եղբայրներ, թօթափեցէք ձեր վրայէն ինչ որ թրքութիւն կը հոտի:

Եթէ ձեր ունեցածը մատանի է, ճահիճը նետեցէք, կամ ինչ որ Ֆարրէրին ծախեցէք, եթէ ձեր ունեցածը պատմուճան է, պատռեցէք կամ պոռնիկներուն նուիրեցէք, եթէ անուն է, մականուն է, չո՛ւտ, չո՛ւտ, նողկանքով մէկդի նետեցէք եւ մոռցէք զայն, խօսք տուէք անկէ, ինչպէս ժանտախտէն:

Մկրտուեցէք նորոգ, մեր մեծատքանչ, մեր հարուստ, մեր դարաւոր լեզուին քաղցր, հնչուն, տաքուկ անուններով:

Առեւով կ'առեմ ձեզ, թրքավարի մականուններ, —

Թէէրլէկեան, Թաշեան, Ապապահեան, Ֆրնտրգեան, Կիւլեան, Աճէմեան, Կէօզիւպէօյիւճեան, Էմմէճեան, Ալբըքպարմաճեան, Ենիգաբուհեան ...

Պաչառելով կը պաչեմ ձեզ, հայաչունչ մականուններ.—

Անիւեան, Քարեան, Կառավարճեց, Կաղինեան, Վարդեան, Իրանեան, Մեծակնուն, Հացուն, Վեցմատեան, Նորդուհեան ...

Թարգմանեցէք հայերէնի: Չեզո՞ւ: Նոր մականուններ ընտրեցէք. —

Ծաղիկեան, Սէրեան, Հովեան, Կարմիրեան, Ալիճեան, Օրեան ...

Ընտրեցէք: Չեզո՞ւ: Նմանահնչուն դիւտեր ըրէք.—

Բասմաջեան = Բազմաջան,

Ճամճեան = Ջամչեան, (Ջամիչեան)

Զրաճեան = Ճրագեան ...

Չեզո՞ւ: Ձեր հօր անունը գործածեցէք իբրեւ մականուն.—

Հայկեան,

Թորգոմեան,

Վարդանեան,

Արմենեան ...

Բայց չըլլայ որ դուք ձեզ կոչէք Բագրատունի կամ Լուսինեան, առանց օրինաւոր ժառանգութեան: Մի կարծէք որ չքեղ անուններ իւրացնելով դուք ալ կ'ըլլաք չքեղ: Հայաչունչ նոր անուն մը գտէք եւ զայն ջանացէք բարձրացնել: Այս կերպով աւելի մեծ ծառայութիւն մատուցած կ'ըլլաք ձեր ազգին, որովհետեւ բազմապատկած կ'ըլլաք ընտիր զաւակներու թիւը: Գրաբարի տիտան Հ. Արսէն Ագիմոսեան ինքզինք կոչեց Բագրատունի, որովհետեւ խակապէս դարերէ ի վեր Բագրատունի կոչուող տոհմէ մը կը սերէր: Իր հայրը՝ Անտոն Բագրատունի Անթիմոսեան: Խորէն արք. Նարպէյի եղբայրը ինքզինք կը յորջորջէր Գուխտոն Լուսինեան, բայց ի վերջոյ ապօրինութիւնը մէջտեղ ելաւ:

Հայ լեզուն հարուստ է բազում դիպեցիկ բառերով: Ընտրեցէք:

Անհուն համոյք կը զգամ երբ կ'իմանամ որ կան Հայեր Նահապետեան, Իշխանեան, Դարբինեան, Պապիկեան, Դատաւորեան, Սիրականեան, Նաւասարդեան, Տաղաւարեան եւ նման կոչումներով:

Թարգմանեցէք, ընտրեցէք, փոխեցէք, որովհետեւ պատկանիլ պատմական եւ մշակութային բարձրագոյն արժէք ունեցող ազգի մը, ըլլալ որ դին աղնուական եւ ուշիմ ժողովուրդի մը եւ կրել դարաւոր թշնամի ազգի մը լեզուով մականուն, պզտիկնալ, փոքրանալ, դէմին քսուիլ, հոգ համբուրել է: Թշուառութիւն թշուառութեանց է:

Մի ըսէք թէ «դեղեցիկը չի դադրիր դեղեցիկ ըլլալէ, նոյն իսկ ցնցոտիներու տակ»: Ցնդած պառաւի խօսք: Դեղեցիկը տան անգամ, հարիւր անգամ աւելի կը փայլի չքեղ հանդերձանքով: Եթէ իսկապէս դեղեցիկ է:

Արդարացուցիչ ոչ մէկ պատճառ:

Իտալացիները ալ տարիներով բաժնուած մնացին, ճաչակեցին ուսերի - ական զառն լուծը, բայց ոչ թէ գրագէտ, այլ մէկ հատ Իտալացի չէք գտներ Շվարց, Ալֆցէնպէրկ, Շերբատս եւ նման կոչումներով: Եւ արդէն ո եւ է օտար մականուն Իտալացին ոչ միայն չի կրնար իւրացնել, այլ նոյն իսկ ... արտասանել: Անոնք որ Իտալիա կ'ապրին, կրնան վկայել:

Հապա Ջոյնե՞րը:

Ձիշդ մեզի պէս երկար տաճն ճմըռնեցան, արիւնեցան, լացին թրքական զարշելի, արիւնազանգ լուծին տակ, եւ սակայն ոչ մէկ հեղինն հին կամ նոր մատենագիր չէ գտներ Տէմիրճիտիս, Սվաճիփուլոս, Ալթընբարմաճիս եւ նման յորջորջումներով:

Կրնա՞ք երեւակայել հեղինն ազատագրութեան մեծ դինուորները Պոցարիս, Քոլոքոթրոնիս, Թուրք մականուններով:

Հապա Հրեանե՞րը:

Մարդիկը զարերէ ի վեր թափառական են, հայրենիք չունին, իրենց լեզուն իսկ մոռցեր են, եւ սակայն տոհմային մականուններով կը չրջին, կ'աչխատին, դիտնալով հանդերձ որ առաջիկայ կ'ըլլան անողորմ հալածանքի, անզգայար կչտամբանքի.—

Ռոհէն, Լեւի ...

Ուրեմն իրաւունք տա՞նք Քոռնելիս տի Մարցիոյի.—

«Հրեայինն եւ Քրիստոնեայինն միջեւ, Հայը երկուքին թերութիւններն ալ ունի, բայց ո՛չ առաւելութիւնները: Ցաւ կը պատճառէ»:

Անհանդուրժելի է, եղբայր, ամբողջ գրականութիւն մը ունինք թրքական մականուններով հիւսուած: Ամբողջ հայութեան երեք քառորդը ունի թրքական մականուն:

Հայասիրա, պանդուխտ, զրկանքի եղբայրներ, եթէ չարունակէք ապրիլ թրքավարի մականուններով, վաղը, ձեր զաւակները, սերունդէ հետ մեր ազգին պատմութիւնը, ամօթ պիտի ղգան իրաւամբ:

ՀՐԱՉ ԲԱԶԱՐԵՆՑ

ԽԱՉԵԱՆԵՐԸ ՅՐԿԻՆ ԿԸ ԽԱՉՈՒԻՆ
ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԳՐԱՂՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՌՋԵՒ

ԽՄԲ.— Անցեալ տարի, Ա. Խանջեանի անձնասպանութենէն վերջ, խումբ մը խորհրդային կամ ուղեկից գրագէտներ վտարուեցան Երեւանի մէջ, իբրեւ հակայեղափոխական, «տրոցկիստ - նացիոնալիստ - դաշնակ» եւն.: Անոնց մէկ մասն ալ բանտարկուեցաւ (Ա. Բակունց, Դ. Սիմոնեան, Ալազան եւ ուրիշներ, որմէ կարելի եղած է ստուգել):

Կը թուի թէ հալածանքը չէ դադրած տակաւին, եւ ուրիշներ ալ սեւ ցանկն անցած են, ինչպէս կը հաստատէ հետեւեալ զեկուցումը, զոր տրուած է «Գրական Թերթ»ի խմբագիր Գ. Արով, Մոսկուայի մէջ, խորհրդային Գրողներու միութեան վարչութեան լիագումար նիստին մէջ. (Գրական Թերթ, 20 մարտ 1937).

Ժողովրդի թշնամիները խորհրդային Հայաստանում գրականութեան ասպարէզը զարձրել էին իրենց զործունէութեան գլխաւոր ասպարէզներից մէկը:

Մեզ մօտ տրոցկիզմն ու նացիոնալիզմը հանդէս են եկել իրար հետ կապուած, միաձուլուած:

Գրաւելով Հայաստանի խորհրդային Գրողների Միութեան մէջ զեկավար պաստեր եւ օգտուելով Հկ(բ)կ. կենտկոմի նախկին քարտուղար՝ դաւաճան տրոցկիստ - նացիոնալիստ Յանկեանի ամէն տեսակի օժանդակութիւնից, տրոցկիստ Սիմոնեանի գլխաւորութեամբ մի շարք նացիոնալիստ - տրոցկիստ հակայեղափոխական խմբեր՝ Բակունցը, Թոթովենցը, Ազատանը, Վանանդեցին, Նորենցը եւ Մահարին մեծ վնաս հասցրին հայկական խորհրդային զրականութեան ոչ միայն իրենց զրական գործերով, այլ եւ կազմակերպչական միջոցառումներով:

Նրանց հակայեղափոխական գործունէութիւնը յատկապէս սանձար - ձակ զարձաւ յետ - Համազումարեան շրջանում: Ամենասուր կերպով նրանք թեզդում էին ինքնաքննադատութեան ամէն մի փորձ, քայլերում էին սաստրաքարշութիւնը եւ ինքնագովութիւնը:

Իսկական խորհրդային գրողների դէմ նրանք ամէն տեսակի ինտրիգներ էին սարքում, ստիպելով նրանց ըղբաղուել միայն թարգմանչական գործակատութեամբ, նրանց ստեղծագործական աշխատանքի համար արհեստական խոչընդոտներ յարուցանելով, ինչպէս օրինակ Պետհրատի կողմից ինքնուրոյն ստեղծագործութիւնների համար պայմանագիր չկնքելը եւն.:

Վնասարարութեամբ կատեգուում էր դեղարուեստական մեծ հանդէսի «Մ. Գրականութեան» հրատարակութիւնը, որ փոխանակ 12 համարի, տարուայ ընթացքում միայն 2—3 համար էր լոյս տեսնում, գրողները տպագրուելու տեղ չունէին: Նացիոնալիստ - տրոցկիստները ձգտում էին կազմալուծել Գրողների Միութեան կազմակերպչական աշխատանքները, գրեթէ զէրոյի հասեցնելով համարեա գոյութիւն չունեցող ստեղծագործական սեկցիաները:

Ցեղափոխական զգօնութեան բացակայութեան պատճառով մի քանի անկայուն գրողներ ընկան նրանց ազդեցութեան տակ եւ այսպիսով, ստեղծուեցան պայմաններ նացիոնալիստ - տրոցկիստների հակայեղափոխական արարքների համար — զրականութեան մէջոցով կոմունիստական կուսակցութեան եւ խորհրդային իշխանութեան դէմ պայքարելու համար:

Նացիոնալիստ - դաշնակ Բակունցը իր «Միրանի փող» պատմուածքում հակադրում է այսպէս կոչուած Թքքաչայատանը ներկայ խորհրդային Հայաստանին, կոչ է անում վերադառնալ այդ երկիրը, քանի որ, նրա կարծիքով, միայն այնտեղ կարելի է գտնել ազատ աշխատանքային հանդիստ կեանք, «առանց չղթաների եւ բռնութեան»: Նացիոնալիզմով է յագեցուած նաեւ Թոթովենցի «Կեանքը հին հոմէական ճանապարհի վրայ» վէրքը: Այդ զաղափարներով է յագեցուած նաեւ Մահարու «Մանկութիւն» վէրքը:

Հակայեղափոխականների զրական - նութեան ամենաբնորոշ յատկութիւնն անցեալի յետադիմական զովաբանութիւնն է եւ այդ անցեալի ռեակցիոն տարրերի հակադրումն էր մեր սոցիալիստական շինարարութեան:

Կատաղութեամբ լցուած չնորհալի սոցիալիստական շինարարութեան եւ խորհրդային իրականութեան դէմ, ներքանք մեր զիւղը պատկերացնում է - լին որպէս մթին ձոր, որ ապրում է նահապետական, նախայեղափոխական կենցաղով: Ցաղթանակող սոցիալիզմի դէմ մղած կատաղի դիմադրութեամբ նրանք քարոզում էին բուրժուական ինտելիգենցիայի եւ յոռետեսութիւն: Նրանք ոտնձգում էին բարձրացնում հայ ժողովրդի անցեալի ֆաշիզմի ապենուրաքի, դաշնակ Շահխաթունու եւ Զօպանեանի հետ հանդիպելու համար եւ արտասահմանից վերադառնալով իր զրքում խորհրդային երկրի այդ թշնամիներին նկարագրեց որպէս խորհրդային հայասիրի բարեկամների:

Տրոցկիստ Սիմոնեանը եւ Վանանդեցին զինուած զինադադարով տեսորիստ Վահանեանի հետ միասին աշխատում էին ցոյց տալ հայ անցեալ զրական - նութեան նացիոնալիստ գրողներին որպէս դեմոկրատների եւ բոլշեւիզմի նախահայրերի:

Սա էր իդէոլոգիական այն զլուխ - լի բազաժը, որով հրապարակ էին գալիս տրոցկիզմի - նացիոնալիզմի այդ խզճուկ տակտանքները: Նրանք ուներին իրենց Թմբկահարողներ «Թէօրտիկներ», որոնք ուղղում էին նրանց իրանց յօդուածներում եւ Թէորիապէս «հիմնաւորում էին» նրանց հակայեղափոխական գործունէութիւնը: Այսպէս օրինակ՝ քննադատ տրոցկիստ - նացիոնալիստ Սուրխաթեանը ոչ մի այն մեծարեց այդ դաչնակ Բակունցին, Մահարուն, այլ նաեւ արդարացրեց նրանց յոռետեսութիւնը, պատճառաբանելով այն նրանով, թէ իբր՝ Հայաստանում գիւղացիներն ապրում էին Քսենոֆոնի ժամանակի պայմաններում, եւ այդ է Բակունցի ու Մահարու յոռետեսութեան պատճառը:

Փաստերը ցոյց են տալիս, որ մեղանում գրողներից եւ քննադատներից նրանք, որոնք զէպի հակայեղափոխականները լիբերալ, թուլամորթ վերաբերմունք ցոյց տուին, այդպիսի մարդիկ իրենք ընկան հակայեղափոխականների ազդեցութեան տակ, կամ ամրողջապէս քաչուեցին հակայեղափոխական ճահիճի մէջ: Ուստի պէտք է ուժեղ հակահարուած տալ այն լիբերալ վերաբերմունքին, որ հանդէս են բերում զէպի ժողովրդի թշնամիները Մոսկուայի մի երկու ժուռնալներ ու զրագէտներ, որոնց մասին խօսեց ընկ. Ստալինին:

Լէնինեան - ստալինեան կուսակցութեան օգնութեամբ, ընկ. Ստալինի լաւագոյն աչակերտներից ու զինակիցներից մէկի՝ ընկ. Բերիայի անմիջական օգնութեամբ այժմ մերկացուած են վերոյիչեալ հակայեղափոխականները, որ սողոսկել էին Հայաստանի Խորհրդային Գրողների Միութեան մէջ:

Մեր առջեւ այժմ խնդիր է դրուած Հայաստանի խորհրդային զրականութիւնից վերացնել այն բոլոր բացասական երեւոյթները, որ մնացել են Գրողների Միութեան զեկավարութեան մէջ սողոսկած մի քանի հակայեղափոխականների գործունէութեան հետեւանքով:

ՉԻ ԲԱՒԵՐ ՄԵԱՅՆ ԿԱՐԴԱԼ ՍՈՐՎԵՑՆԵԼ

ԿՈՉ ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Գաղութի զրեթէ բոլոր ազգ. կազմակերպութիւնները ոչի ի բուն կը պայքարին այլասերման զէմ եւ կ'աչխատին ամենայետին զիւղին մէջ իսկ — ուր խումբ մը հայրենակիցներ կան հաստատուած, — հիմնել դասընթացքներ, իրենց մայրենի լեզուն սորվելնելու համար մեր մատաղ սերունդին:

Չի բաւեր սակայն, կարդալ սորվեցնել մանուկին, առանց անոր ձեռքը տալու կարդալիք թերթ մը կամ զիրք մը: Տգոն կը սորվի, կը կարդայ, կը զրէ, ճիշդ է, բայց զպրոցէն դուրս հազիւ կ'անդրադառնայ սորվածին: Ասոր չունի վերամչակելու զայն, ճար չունի իր մայրենի լեզուով կարդալու դասագիրքէն դուրս որ եւ է բան:

Չի բաւեր դասընթացքներ բանալ, պէտք է մանուկին տալ նաեւ կարդալու ճաչակը եւ աստիճանաբար անոր ճանչցնել մեր զրականութիւնը, մեր զիրքերը, մեր զրողները:

Ահա այս մտահոգութեամբ հրատարակուեցան «Արփի» ամսագիրը (Ամերիկա), Մատենաշար «Մասիս»ը (Ռումանիա) եւ «Մրզատան»ը (Պուլկարիա): Այս նպատակով է որ կը հրատարակուի «Նոր Հասկեր»ը (Իրան): Դադրեցան զժբախտաբար առաջին երեքը նեթական դժուարութեանց հետեւանքով, «Նոր Հասկեր»ը եւ ուրիշ հրատարակութիւններ չեն հասներ ամէնուն ձեռքը, եւ պէտքը զրքի եւ թերթի մանուկին համար՝ կը մնայ աւելի քան տարտղնական:

Այս կարեւոր պահուն առջեւ, Կալպոյտ Ծաչի Շրջ. Վարչութիւնը ձեռնարկած է հրատարակութեան ամսական փոքրիկ զրքոյկներու, ներ - կան ոտանաւորներու համար. ձեռնարկին տեւականութիւնը նեթապէս ապահովուած ըլլալով՝ անոր յաջողութիւնը կապուած է մեր զրագէտ բոլոր կամներու աչխատակցութեան, որոնց կը դիմէ Միութիւնս հրապարակաւ, խնդրելով որ զրողներ, մանկան թերթի կամ զիրքի հրատարակիչներ, մանկավարժներ, եւ ընդհանրապէս մանուկներու եւ պատանիներու ընթերցասիրութեան յարմար նիւթեր ունեցող անհատներ մեզի տրամադրեն այդ նիւթերը, հրատարակելու համար:

Չհրատարակուած ձեռագիրները կը վերադարձուին հեղինակին, անմիջապէս:

Զրքոյկին սպառումը սահմանուած է Ֆրանսայի մէջ շրջ. վարչութիւնը, միւս զաղութներուն համար պիտի զրկուին կ. Պոլսէրուն:

Կանխիկ բաժնեգին պիտի չպահանջուի: Այս կոչը ուղղուած է մանաւանդ մեր զրագէտ եւ հրատարակիչ հայրենակիցներուն, վստահ ենք որ իր արժագանդը պիտի գտնէ բոլոր զաղութներուն մէջ եւ մեր ձեռնարկը լայն ընդունելութիւն պիտի վայելէ, ապահովուած թէ նիւթապէս եւ թէ մանաւանդ նիւթերու ընտիր եւ առատ պաչարով մը:

ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՖՐ. ԿԱՊՈՑ ՄԱՀՋԻ

ՀԱՍՑԷ.— 6, Rue d'Alsace, Asnières France.

ԺԱՁՈՒ ՄԸ ԳԼԱՐԵՑԱԻ ՀԱՆՔԻՆ ՄԷՋ
ՏԱՆԵԼՈՎ ԸՆԿ. ԱՍԱՏՈՒՐԸ..

ԿԱՐՏԱՆ, 4 ապրիլ (Ցատաչ).— Սրտի ամենադառն ճմլումով է որ գրի կ'առնեմ այս քանի մը տողերը, իբրեւ յարդանքի պարտականութիւն: Կարտանի սեւ հանքը ամէն տարի մեզմէ կը խլէ զոհ մը, ընկեր կամ քաղաքացի: Տանեակներու կը հասնի թիւը այն ընկերներուն, որոնք եղերական մահով բաժնուեցան մեզմէ իրենց հետ տանելով մեր հոգիէն ու սրտէն մաս մը: Դեռ անցեալ ամառ էր, որ կորնցուցինք մեր հին ու հաճեսո ընկերը Հայդուկ մը, Սարգիս Տէր Նարտրէեան: Դժբախտ ընկերը 11 տարի առաջ մէկ ոտքը զոհ տուած հանելին փլուզումէ մը, անցեալ տարի յաչէտ բաժնուեցաւ մեզմէ:

Դեռ անոր կսկիծը չմոռցած, ահա սուզ մը եւս: Այս անդամին զոյժը կուգայ վարի հանքէն,— Ջուրի հանք ինչպէս կը կոչեն: Վեց հարիւր մեթը հանքայինխորութեան տակ կ'աչխատին հայ եւ օտար բանուորներ, որոնց կարգին մեր ամէնէն համեստ եւ եռանդուն ընկերներէն Աստուր Թէրզեան: Աստնց գործը ամենավտանգաւորն է: Հանքին տակ, խոխուտ եւ նոր փորուած ածուխներու ձեղունին տակ մահաւոր սիներ կը դնեն, որպէսզի փչելու պարագային ազատանան տրուի բանուորները, իրենք զիրենք ազատելու վերահաս վտանգէն: Ապրիլ 3ին առտուան 6.30ին մօտերը, երբ ընկ. Աստուր եւ ուրիշ բանուորներ այդ սիները կ'ուղէին փակել, յանկարծ հանքին մէջ տեղի ունեցաւ ահռելի պայթիւն մը, որ ամբողջ հանքը ցնցեց: Ամենքը ապշած մնացին: Ոմանք ուշքի գալով, ինքզինքնին ազատեցին, ոմանք ալ

(ՎԵՊ ԱՍՏՂԱՆԿԱՐԻՉԻ ԿԵՆՔԷՆ)

ՅՈՒԼԻՈՍ ՎԵՐՆ

— Ֆրանսերէն թարգմանեց Ա. ՄԱՐՏԻՆԵԱՆ —

Նախ, որպէս զի ընթերցողը կարենայ ճիշդ գաղափար մը կազմել Յուլիոս Վերնի գրական ոճին եւ ստեղծագործական ուժին մասին, ինչպէս նաեւ անոր գրական ընդհանուր արժէքին մասին, կարեւոր կը նկատենք ծանօթացնել զայն ֆրանսացի քննադատներու կարծիքներուն հետ, որոնք ամենէն լաւ կերպով կրնան ներկայացնել ֆրանսական մտքի ներկայ վիճակը։

Ֆրանսացի քննադատներէն շատերը կը համարին Յուլիոս Վերնը իբրեւ ամենամեծ ֆրանսացի վիպասանը։ Ուրիշներ կը նկատեն զայն

«Ռէխ»ի ջախջախիչ պատռտութիւնը

—o—

Կիրակի օր Պէյժիոյ մէջ տեղի ունեցաւ ընտրութիւն մը, որուն մէջ իրարու դէմ կը ճակատէին երկու թեկնածուներ, վարչապետ Վան Զէլանտ եւ «Ռէքս»ի երիտասարդ վարիչը, Լէօն Տըկրէլ, 30 տարեկան: Ցաղթանակը չհեցաւ վարչապետը, որուն կռնակը կեցած էին չորս հոսանքներ — կաթոլիկ - ները, ապատականները, ընկերվարականները եւ համայնավարները, ի հե - ճուկս ֆաշականութեան, որուն Պէյժիոյ առաջնորդը կը համարուի Լէօն Տըկրէլ: Համաձայն պաշտօնական տեղեկագրին, վարչապետը չահած է 275,840 քուէ (75 առ հարիւր), իսկ Լէօն Տըկրէլ՝ 69,242, այսինքն 19 առ հա - րիւր: Սպիտակ քուէներու թիւն էր 18.358:

Շաբաթներէ ի վեր աննախընթաց պայքար մը կազմակերպուած էր այս ընտրութեան համար: Ամէնէն աւելի իրար անցած էին ձախակողմեան հոսանք - ները, ընկերվարական եւ համայնավար, նոյնիսկ այստեղ, Փարիզի մէջ, ջախջախելու համար Պէյժիոյ հիթլէրական - ֆաշական չարժումը, ինչպէս կը կոչեն: Եւ երբէք «Իմանիթէ»ն խոշոր տառերով կ'աւետէր «Ռէքս - Հիթլէրի ջախջախումը Պրիւսէլի մէջ»: Ռէքսը միայն իր կուսակցութիւնն ունէր այս կատաղի պայքարին մէջ: Վարչապետին կուսակիցները օգնութեան կանչած էին նոյնիսկ Պէյժիոյ բարձրաստիճան կղերը: Կաթոլիկ արքեպիսկոպոսը ընտ - րութենէն երկու օր առաջ հովուական թուղթ մը կը հրատարակէր, Ռէքսը վտանգ մը հռչակելով «երկրին եւ եկեղեցիին համար», ինչ որ մեծ ազդեցու - թիւն գործեց բարեպաշտ ժողովուրդին վրայ: Այն կաթոլիկները որ կ'ուզէին ապիտակ քուէ ձգել, տեսնելով թէ ընկերվարականներն ու համայնավարները ուժ կուտան վարչապետին, վերջին պահուն իրենց քուէները տուին վարչա - պետին, որդիական հնազանդութեամբ հետեւելով արքեպիսկոպոսին հրա - հանգներուն :

Հակառակ իր ջախջախիչ պարտութեան, Լէօն Տըկրէլ որոշած է վերսկսիլ պայքարը: Թէթիերը կ'ըսէն թէ ընտրութիւնը մեծ ազդեցութիւն պիտի գործէ ամբողջ Եւրոպայի վրայ , խրախուսելով ժողովրդապետական կարգերու կու - սակիցները: Ընտրութեան արդիւնքը գոհունակութիւն պատճառեց Փարիզի եւ Լոնտոնի մէջ, իսկ դժգոհութիւն՝ Պերլինի եւ Հռոմի մէջ :

ՋԱՆԱՁԱՒ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Հիթլէր եւ Մուսոլինի մօտերս տեսակցութիւն մը պիտի ունենան, դրած չեն կարդ մը թեզեր: Բայց լուրը անմիջապէս հերքուեցաւ Հռոմէն :

Հռոմի Թրքական դեսպանը Իտալիոյ արտաքին գործերու պաշտօնա - տունը երթալով, Թուրքիա հրաւիրեց նախաբարը, Պ. Զիանօ, յառաջիկայ աշ - նան համար, համաձայն իր ստացած հրահանգին :

Գործադրկութիւնը կը պակսի աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ, ինչ - պէս կը հաստատէ Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակը (Ժընեւ): Բարւո - քումը ամէնէն աւելի աչքի կը զարնէ Ֆրանսայի մէջ :

ԵՐՈՒՍԱղԷՄԷն կը հեռագրեն թէ ոսոխականութիւնը զաղանի թուղթեր գրա - ւած է, որոնց համաձայն հարիւր հոգինոց արաբական ահաբեկչական կոմիտէ մը կը գործէ երկրին մէջ, համայնավարներու հետ: Բազմաթիւ ձերբակալու - թիւններ կատարուած են արդէն :

Անգլիոյ գահլիճը բացառիկ նիստ մը գումարեց կիրակի օր, վարչապե - տին հրաւէրով: Մեծ ուշադրութիւն գրաւեց կիրակնօրեայ այս ժողովը, որ տեւեց երկու ժամ: Կ'ըսեն թէ կապ ունի Սպանիոյ դէպքերուն հետ: Բրիտա - նական մարտանաւ մը զրկուեցաւ Սպանիոյ հիւսիսային ջուրերը, պաշտպա - նել համար անգլիական նաւերը :

ՍՊԱՆԻԿԱՆ ճակատին վրայ կռիւները կը չարունակուին նոյն կատաղու - թեամբ: Ապստամբները անընդհատ կը ռմբակոծեն Մատրիտ: Կ'ըսուի թէ բանակցութիւններ կը կատարուին, Պիլպաոյի անձնատուրութեան համար (ի - տալական աղբիւր): Կառավարական զօրքը ուժգնօրէն կը դիմադրէ Մատրիտի ճակատին վրայ :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷն կը հեռագրեն թէ կեղր. գործադիր կոմիտէի նախագա - հութիւնը պաշտօնէ արձակեց արմատքի եւ արջառի խորհրդային տնտեսու - թեան գործադարը, Մօիզ Լազմանովիչ, տեղը նշանակելով Նիքօլա Տանչէն - քօն :

ԾԱՆՐ ՄՈՒՐՀՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ծագեցան Հնդկաստանի հիւսիսային - արեւմտեան սահմանին վրայ : Անգլիական ջոկատ մը թակարդը իյնալով, կորնչուց 40 սպաներ եւ զինուորներ: Կառավարութիւնը արտակարգ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ :

ԱՐԻՒՆԱՒԻ ԿՈՒԻՆԵՐ տեղի ունեցան Զինաստանի մէկ, կիրակի օր , Սէն-Ժէրմէնի յարակից մէկ փողոցին մէջ, ուր ժողով գումարած էր Փարիզի չինական գաղութին ազգային կազմակերպութիւնը : Երեք հոգի վիրաւորուե - ցան, որոնց մէկը մեռաւ քիչ յետոյ :

ՏՈՐԻՈՑԻ ԿՈՒՍԱԿԻՑՆԵՐը ընդհարում մը ունեցան Մոնթէլիէի մօտ, ըն - կերվարականներուն հետ, իրենց տարեկան ժողովին գումարման առթիւ: Ե - րեք հոգի վիրաւորուեցան: Նոր կուսակցութեան երկրորդ ժողովը գումարուե - ցաւ Փարիզի մէջ, նախագահութեամբ Տորիոյի, որ հարցազրի մը պատաս - խանելով յայտարարեց թէ պատրաստ է ընդունելու նաեւ արմատականներու գործակցութիւնը, «ազատութեան ճակատին համար»:

ԿԱՏՂԱԾ ՄԵՆԻ ՄԸ, Անատէ Թէօսիէ, չաբաթ առտու ժամը 2ին սպան - նեց քրոջը սիրահարը եւ ծանրապէս վիրաւորեց չէնքին դռնապանուհին : Ցե - տոյ կառախումբ նստելով, գնաց Ժիէն (132 քիլոմեթր հեռու Փարիզէն) եւ ժամը 3.30ին սպաննեց հայրը, վիրաւորեց անոր սիրուհին: Դարձեալ կառա - խումբ նստաւ եւ գնաց Վիչի (242 քիլոմեթր), եւ ժամը 7.30ին փորձեց սպան - նել չարժաւարը, բայց ինքն ալ վիրաւորուեցաւ ծանրապէս: Թէ ինք, թէ չար - ժաւարը եւ թէ դռնապանուհին ծանր վիճակի մէջ են: Զանազան հարցումներ ուղղուեցան, բայց երբեք զղջում չյայտնեց :

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ ամէն տեսակ խնդիրներու. Ակնածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերու - թիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի ցանցախուժքի գասախօսութիւնը տեղի կ'ու - նենայ Այսօր, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ճանօթ հաւաքատեղին:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

ՀԱՍԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, (18 ԱՊՐԻԼ) ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Salle Poissonnière

7 Rue du Faubourg Poissonnière, *մէթրօ* Montmartre

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ.— **Mlle Nelly GAUTHIER**, *թաւջութակ*, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle FRIDE**, *Ա. չութակ*, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle JEGOU**, *ալթօ*, 1er Prix du Conser - vatoire de Paris, **Mlle HASKIL**, *Բ. չութակ*, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **M. J. GILLES**, *դաշնակ*, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **M. GOETCHELUCK**, Haut-bois, 1er Prix du conservatoire de Paris.

ԿԸ ՆՈՒԱԳԵՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՏՈՐՆԵՐ

Կ'ԵՐԳԷ *ՏԻԿ. ԵՐՄԵՆՈՒՀԻ Լ. ԳԵՒՈՆԵԱՆ*

(Գէորգ Զավուշի Մահերգը, Գիւլիւզարի Ողբերգը, *Մշոյ Պլպուլը*)

ՄՈՒՏՔ **2** ՖՐԱՆՔ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Իսի լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէին կողմէ

17 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ,

45 Rue de la Défense, *Իսի լէ Մուլինօ*

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. *ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ*

ՀԱՆԴԷՍ—ԳԻՆԵՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Շավիլի Արդուեստագէտներու Միութեան կողմէ, իր կազմութեան տասնամեակին առթիւ:

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ՝

ԿԸ ԽՕՍԻ՝ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐ

Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մասնաճիւղը կը տօնէ «Կ. Խաչի Օրը»

25 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3—12:

Նկատի ունենալ այդ Թուականը:

Հայտնի երգիչ ՆԵՐՍԷՍ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆԻ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Տեղի կ'ունենայ 15 Ապրիլ, *հինգշաբթի* երեկոյ **Salle Gaveau**ի *մէջ*

45 Rue la Boétie, *մէթրօ* **St. Philippe du Roule**

կը մասնակցին՝ Տիկ **IDA ARD** (Mezzo-Sop.)

Տիկ. **SONAJALG** (pianiste), *Թաւր եւ Տաք:*

Ցայտագիր.— Սպանդարեանի Աւմաստ օփերայէն La célèbre marche Parisienne եւ Danses Almastes *Սայաթ Նովայէն, Զայքովսքիէն, Մուսօրսքիէն, եւայլն հայերէն եւ ռուսերէն երգեր:*

Գիները ժողովրդական:

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՅՈՑՑ

ՆԿԱՐԻՉ Վ. ՄԱԽՈԽԵԱՆԻ ԵՒ Լ. ՆԱՓԻԼԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

կազմակերպուած Հայ Արուեստագէտներու Միութեան կողմէ

Նախագահութեամբ Պ. ԷՏԿԱՐ ՇԱՀԻՆի

Այսօր, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, բարիգործականի տան մէջ,

8 rue Bossuet, փարիզ (10), պիտի խօսին արուեստագէտներ:

Մուտքը ազատ է:

Թատերական Ներկայացում

Ալֆորվիլի Հ. Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

17 Ապրիլ, շաբաթ եւ 18 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 8,30ին,

Կ. Խաչի Ակումբին մէջ

կը ներկայացուի ՂԱՐԱՊԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ (օփերէթ 4 արար)

Սիրայօժար զեկավարութեամբ դերասան Յ. ՈՒՋՈՒՆԵԱՆի եւ տեղւոյս սիրողներուն եւ ձանօթ նուագախումբի: Օփերէթի համար մասնաւոր հագուստ, տէքոր եւ հարսանեկան տեսարան:

Մուտք 5 եւ 3 ֆր., փորրիկներու՝ 1 ֆր.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *քօրսաժի եւ ոօպի վարժ կարուհիներ: Լաւ վճարում:* *Դիմել՝ Պ. ՄԻՀՐԴԱՏ ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆի, 5 Rue Lachelier, Փարիզ (13), մէթրօ* Porte de Choisy.

ՅԱՒԱՏԱՑՈՒԹԻՒՆ

Մեր բոլոր խումբերու եւ ենթա - կոմիտէներու կոդմէ մեր կսկիծն ու խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնենք Տիկին Թէրզեանի եւ պարագաներուն, մեր անմոռանալի ընկերոջ՝ ԱՍԱՏՈՒՐ ԹԷՐԶԵԱՆի եղերական մահուան (հանք արկածին զոհ դառնալուն) առ - թիւ:

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէ

×

Հ. Ց. Դ. կարտանի Նիկոլ. Դուման խումբը իր ընկերներու կողմէ խորին ցաւակցութիւն կը յայտնէ իր եռան - դուն ընկերներէն՝ ընկեր ԱՍԱՏՈՒՐ ԹԷՐԶԵԱՆի եղերական մահուան առ - թիւ. իր ընտանիքին եւ պարագաներուն:

×

Մեր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հայրենակից եւ ընկեր Պ. Տ. Վ. ԷՂՆԱՊԷՐԵԱՆի եւ պարագա - ներուն, իր սիրելի մօր Յիկ. Ք. ՂԷՆ - ՊԷՐԵԱՆի մահուան առթիւ.

Մարսէյլ Տէր եւ Տիկ. Ս. ՅԱՓՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մեր եւ ամբողջ Ֆրանսահայ գաղութի անունով կը յայտնենք մեր խորին ցաւակցութիւնը Ազգային Ընդհանուր Ժողովի անդամ, Ազգային Առաջնորդարանի Ատենապետ, Ազգային Հիւանդանոցի Տեսուչ Խորհուրդի անդամ, Ազգային Ընդհանուր Վարչութեան Ատենադպիր, Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Ատենադպիր

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՔԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԱՐԹՈՒԱԾՔԻ
14
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
14 AVRIL
1937

ՀԱՅ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3395

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԷԿԸ ՄԻՒՄԷՆ «ՊԷԽԱՊԷՐ»

—o—

Բանդէմանեայ բազմութիւն մը ունինք որ միշտ կը քրթմնջէ, երբ կը խօսիս գաղութներու կազմակերպութեան, ընդհանուր ղեկավարութեան մը մասին :

— Եղբայր, ի՞նչպէս կարելի է... ցրուած ենք բազմաթիւ երկիրներու մէջ, կը գտնուինք բազմազան իշխանութիւններու տակ, մէկ երկրին կարգ ու սարքը չի յարմարիր միւսին... Հապա նիւթական դժուարութիւննե՞րը ...

Կան որ կատարեալ բարեմտութեամբ կ'արձակեն այս ազազակը: Իսկ ուրիշները նոյն պարագան կը շահագործեն, կը խեղաթիւրեն, արդարացնելու համար իրենց ապիկարութիւնը եւ ծուլութիւնը, կամ իրապէս նենդ դիտումներ :

Տասնամեակ մը տեւեց բանավէճը՝ այս վերջիններուն հետ: կրնայ նոյնքան ալ տեւել: Թէեւ առագաստները չատոնց լիցած են, եւ հիմա « Հայաստանասէրներ»ն անդամ խորհրդաւոր քօղ մը անցընելով երեւանի գլխուն, մխրճուած են «գաղութային» գործերու մէջ: կը հետաքրքրուին , ընդ առաջ կ'երթան «ազգային» կոչուած հոգերու ...

Մենք նպատակ չունինք նոր վիճաբանութիւն մը սարքելու , երբ կը յիշենք այս պարագաները :

Պարզապէս կ'օգտուինք նոր տագնապէ մը, ապացուցանելու համար թէ ո՛րքան կարճ կը տեւէին ու նեղ կը մտածէին անոնք որ հայրենասիրութիւն սեպեցին պատ քաշել ո՛ր եւ է կեդրոնական կազմակերպութեան դէմ :

Ո՞րն է նոր տագնապը.— քանդում Աթէնքի եւ Պիրէոնի գազ – թակայաններուն, որոնք 1922ին հաստատուած, տարիներէ ի վեր կը զբաղեցնեն յունական կառավարութիւնը :

Այս անգամ վերջնական է որոշումը: Որ եւ է իշխանութիւն պիտի չկրնար ուելի երկար համբերել, նկատի առնելով երկու քաղաքներու բարեգործութեան եւ առողջապահութեան պայմանները :

Զգացումները մէկդի դնելով, մեր տարագիր բազմութեանց առանին կենցաղին բարելաւումը, նոյնիսկ տարրական առողջութիւնը կը պահանջէր քանդել այդ խամրոցները :

Արդ, կացինն ու բրիչը կը գործեն արդէն, եւ տեղին ժողովուրդը կը տապկուի արդար մտահոգութեամբ: Եղած - չեղած իշխանութիւնները աչ - ձախ լինկեր, օգնութիւն կը սպասեն: կառավարութիւնը մաս մը հող տրամադրած է, ժողովրդական մարմիններն ալ յարմար դեւերներ գտած են, մատչելի դիներով :

Այս լուրերը կը կարդանք ու կ'անցնինք: «Հարկաւ մտածողներ կան», կ'ըսէ մէկ մասը, եւ ուսերը կը թոթվէ :

Շատ աւելի մեծ թիւ կը կազմեն անոնք որ ոչ կը կարդան , ոչ ալ կ'իմանան: Եւ այս բազմութեան մէջ կը գտնուին չատ չատեր՝ նոյն այդ գաղթականներէն,— երէկ այստեղ եկած եւ տանելի վիճակ ստեղծած :

Ոչ միայն օրուան կեանքն է որ կապերը կը թուլցնէ իր սրբեցող գնացքով, ոչ միայն լեռներն ու ծովերը ահագին անջրպետ մը բացած են, այլ «տեսակէտները»:

Ստեղծուած է նեղմիտ, տհմանափակ, վերերեզակային հոգեբանութիւն մը, որ թոյլ չի տար իր գիւղին կամ քաղաքին տհմանէն անդին տեսնել: Տեսակ մը նոր «հայրենակցական» չրջանակ , — Ֆրանսան իրեն համար, Յունաստանը կամ Իրաքը իրեն համար:

Կրնայինք ապացուցանել թէ աչխարհագրական հեռաւորութիւնը այնքան մեծ աւեր չէ գործած, որքան այն հոգեկան - բարոյական կղզիացումը, որ զարգացաւ տարիներու ընթացքին :

Ի վերջոյ ո՞ր օրկանն է որ պարտականութիւն պիտի սեպէր հետեւիլ այս նոր տագնապին հետեւանքներուն, ուշադրութեան յանձնել զանոնք, ի հարկին ծրագիր մը կազմել, ելք մը, ճար մը թելադրել :

Ահա կոչեր կը տեղան Աթէնքէն, ազգ· իշխանութեան, մամուլի եւ հայրենակցականներու միջոցաւ: Ուղղակի դիմումներ ալ կատարուած են, մանաւանդ Բարեգործականին :

Բայց, դուք լսեցի՞ք որ եւ է արձագանգ այս կամ այն գրասենեակէն: Գոնէ կրցա՞ք իմանալ թէ ի՛նչ կը խորհին, — չենք լսեր ինչ միջոցներ ձեռք առնուած են:

Թող չառարկեն թէ հարցը կապ ունի մեծ դումարներու հետ , որոնց չուքն անգամ կարելի չէ ճարել :

Այսպիսի առարկութիւններն ալ չատ պատրուակներ են , աչխատանքէ եւ պատասխանատուութենէ խուսափելու համար:

Նախ արթուն աչք մը, բարեխառն սիրտ մը զաղութէ գաղութ, որպէսզի անճարները գոնէ այն սփոփանքն ունենան թէ լըքուած բարիաներ չեն :

Ցետոյ դլուխ մը բազմակողմանի, որ հետեւէր, պըպտէր, ձեւակերպէր, գործէր,— համաձայն տեղին եւ հարցին :

Երկու պարագաներուն մէջ ալ, ոչ լեռներն ու ծովերը կրնան կաչկանդել մեզ, ոչ ալ իրաւագիտական նրբութիւնները :

Ի վերջոյ մինչեւ ե՞րբ այս կամ այն գրասենեակին բարեհաճութենէն կախուած պիտի մնան համազգային հոգեր, — ամբողջ բազմութեանց ճակատագիրը :

Կը բաւէ՞ «ազգապահպանում» հոլովել տարին տասներկու ամիս, երբ «ազգ»ին մէկ մասը լուր չունի միւսէն, չի գիտեր թէ ի՛նչպէս կ'ապրի կամ կը խամրի :

Նոյնիսկ բարոյական կապը, կենդանի հաղորդակցութիւնը գաղութէ գաղութ՝ եթէ ուրիշ օգուտ ալ չունենար, պիտի օգնէր բանալու աչքերը: Տեսնելու անպարտելի ողբերգութիւններ, ինչպէս եւ լուսաւոր երեւոյթներ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԻՐ ՁՕՐՔԸ Կ'ԱԻԵԼՑՆԷ ՍՈՒՐԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

—o—

Ներկին գործակարին յայտարարութիւնները

ՔՐՏԱԿԱՆ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐՈՒ, ՏԷՐՍԻՄԻ ԵՒ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ինչպէս հաղորդած էինք, Թուրքիոյ ազգ· մեծ ժողովի ապրիլ 7ի նիստին մէջ շատ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ ներքին գործավարը, երկրին անդորրութեան եւ մասնաւորապէս Սուրիոյ դէպքերու մասին: Այս առթիւ կարգ մը երեսփոխաններ բ·ռու խօսքեր արտասանեցին, Հայերու մասին ալ ակնարկներ ուղղելով: Ստորեւ՝ այդ յայտարարութեանց առաջին մասը (երկրորդը՝ յաջորդով) ·—

« Վերջերս, մեր կարգ մը նահանգներուն մէջ, երկար տարիներէ ի վեր անցկացին խառնուած կարգ մը ղէպքեր պատահեցան, որոնց հանդէպ թէ երկիրը խոր դիւրազգածութիւն մը ցոյց տուաւ եւ թէ կառավարութիւնը տիպ - ուեցաւ մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնել :

Սահպոդական պարտականութիւն մը նկատեցի, այս պարագան իսկոյն տեղեկացնել Ազգ· Մեծ Ժողովիդ: Ամէն ամիս հրատարակուած ընդարձակ տեղեկագրերը ցոյց կուտան թէ երկար տարիներէ ի վեր մեր մէջ յեղուզակութեան եւ ապստամբութեան դէպքեր տեղի չեն ունենար :

Հին եւ Զինադադարի չրջաններուն չատախ պատահող այս կարգի դէպքերէն նչոյլ իսկ չէ մնացած: Ամենէն որ Թուրքիոյ բնակչութիւնը կատարեալ անդորրութեան եւ ապահովութեան մէջ իր անհատական ու ազգային վերելքին կ'աչխատի :

Ամբաթիւրքի չրջանին գլխաւոր յատկանիչներէն մէկն է դուրսը՝ խաղաղութիւն, ներսը՝ անդորրութիւն: Մեծ գոհողութիւններով ձեռք ձգուած այս անդորրութիւնն ու ապահովութիւնը ապրին ընդհանուր երաչխաւորութեան վտահուած ատենդ մըն է :

Այս առնդին դէմ յարձակողները, միշտ և ամենուրեք, իրենք գլխիրենք դէմ դիմաց գտած են Հանրապետութեան անխորտակելի նկարագրին եւ վճռական գործելակերպին հետ: Յայտնել թէ այս նախայարձակներէն ոչ ոք անպատիժ մնացած է՝ մերկապարանոց իրողութիւն մը կրկնել պիտի ըլլար :

Ասկէ վերջ եւս, որո՛ւ կդդմէ եւ ի՛նչ ձեւով ալ որ ըլլայ, նմանօրինակ փորձութեանց մէջ ինկողներուն վախճանը կատարելապէս նոյնը պիտի ըլլայ :

Այսպիսի տրտում ներքին կացութենէ մը զատ, չնորհիւ մեր մչակած բարի դրացնութեան սկզբունքին, մեր սահմաններուն մեծ մասին վրայ եւս երկար տարիներէ ի վեր ապահովութիւն եւ հանդարտութիւն կը տիրէ :

Սուրիոյ սահմանին վրայ մեղի դէմ կատարուած գողութեան, մաքսանենգութեան եւ աւազակութեան դէպքերը, չնորհիւ մեր ձեռք առած միջոցներուն, նուազագոյն չափին իջած են :

«ՄԱՔՐԵՑԻՆՔ, ԲՆԱՋԻՆՋ ԸՐԻՆՔ»

Մինչեւ 1935 Թուականը դանազան առեններ մեր սահմաններուն վրայ յարձակող Եաոօ, Աոօ, Սէյիտ աղա եւ Ալիճանի նման յեղուզակներ իրենց բոլոր արբանեակներով միասին մեր հողերուն վրայ մինչեւ վերջին անհատը բնաջինջ եղած են :

936ի վերջին կէսին, դարձեալ կարգ մը հրոսախումբերու յարձակումներ ականատես եղանք: Աոոնք եւս մեծ մասամբ ընկուեցան :

Փաստերով հաստատուած է որ այս հրոսախումբերը, մեր սահմաններէն դուրս կազմակերպուած եւ ապա զրգռութեամբ մեր հողերուն վրայ ղրկուած են :

Այս միջադէպերը 937ի սկիզբէն ի վեր աւելի չամախակի երեւոյթ մը սկզբան պարզել :

Մարտ 15ին, Տլարպէքիրի եւ Մարտինի միջեւ, Քարաքէօփրիւ կոչուած վայրը , յեղուզակութեան դէպք մը պատահած է: Տարիներէ ի վեր անդորրութիւնը այս կերպով չէր խանգարուած :

Նոյն թուականներուն երբ Տէրսիմի մէջ բարեկարգութեանց նոր ծրագիրը գործադրութեան կը դրուէր , տեղեկացանք թէ հին «ապաչներէն ոմանք , դուրսէն եկած կարգ մը մարդոց ղեղումով կը փորձեն այդ ծրագրին դէմ ելլել :

Երբ տեղական իշխանութիւնները Քարաքէօփրիւի յեղուզակները հետապընդել սկսած էին, տեղեկացանք թէ սահմանը անցած եւ խրախճանքի ցոյցերու մէջ իրենց կողոպտած իրերն ու առարկաները ծախած են:

Այն պահուն երբ այս իրադարձութեանց լուրջ կարեւորութիւն մը կ'ընծայէինք, կէրքիւքի չրջակաները երկրորդ հրոսախումբի մը հետ բախում ունեցանք: Աոոնք բազմաթիւ մեռեալ եւ վիրաւոր ձգելով փախան: Քննութեանց առուգեցինք թէ ասոնք եւս մեր հարաւի սահմանը անցած ու հոն ապաստանած են:

Հասկցուած է որ երկու աւազակախումբի մարդիկն ալ նախապէս հարաւի սահմանը ապաստանած յեղուզակներ են, որոնք հոն պատրաստուած եւ ապա մեր երկիրը մտած են :

Այս յայտրդական եւ չջափելի փաստերուն վրայ հիմնուելով այն եզրակացութեան չանգեցանք թէ մեր հարաւի սահմաններուն դուրսը դիւրութեամբ կարելի է յառաչ բերել հրոսակային կազմակերպութիւն, որ մեր կողմէ հետապնդութիւնէ եւ նեղը դրուելու պարագային, կրնայ նոյն քան դիւրութեամբ սահմանին անդին կողմը անցնիլ եւ ապաստան գտնել :

Կառավարութիւնը խոր լրջութեամբ քննեց այս հարցը: Երկրին անդորրութիւնը պահպանելու համար պէտք եղած բոլոր միջոցները ձեռք առինք : Այն խանգարումը զոր կը փափաքէին առաջ բերել մեր վարչական մեքենային մէջ, չուտով չեզոքացուցինք եւ բնականոն վիճակը վերահաստատեցինք :

Թունճէլիի (Տէրսիմի) բարեկարգութեան ծրագիրը ամբողջութեամբ պիտի գործադրենք եւ այդ չրջանի մեր հայրենակիցներն ալ չուտով պիտի վայելեն Հանրապետութեան բարիքները :

Ա· ընդհ· Տեսչութեան չրջանակին մէջ, ժողովուրդը ընդհանրապէս գոհ է անդորրութեան պահպանումին համար ձեռք առնուած միջոցներէն եւ հանրապետական իշխանութեան կը գործակցի ամէն մարզի մէջ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԵՐ ԹՈՐԲՈՒԻՄԱՏԱՆԵՐԸ

«Յառաջ» երէկ գեղոյց մը արտատպած էր երեւանի « Գրական Թերթ»էն, սեւ ցանկն ալցած գրողներու մասին :

Եօթը - ութ ամիսէ ի վեր անվնասչ կը խաչուին այդ «հակայեղափոխականները»— Ա· Բակունց, Դ· Սիմոնեան, Ալազան, Թոքոլենց, Մահարի, Նորենց, Վանանդեցի, Սուրխարեան :

Խաչուեցան երեւանի մէջ եւ բաղմէ բաղամ՝ մասնաւոր բանաձեւերով : Խաչուեցան իրենց տարեկիցներուն եւ երբեմնի բախտակիցներուն կողմէ՝ ճառերով եւ մասնաւոր «ուսումնասիրութիւններով»: Խաչուեցան՝ զրկուելով իրենց գիրքերուն վաճառումէն, ըլլան իսկ պետական հրատարակութիւն :

Եւ սակայն, խաչելութիւնը չէ վերջացած տակաւին :

Այս անգամ, ամբաստանութիւնները, բանաձեւերն ու անէծքները փոխադրուած են Մոսկուա, աւելի ճոխացեալ եւ յաւելեալ տպագրութեամբ :

Կարդացիք արդէն: Եւ անգամ մըն ալ իմացաք թէ՝ այդ «նացիոնալիստ - տրոցկիստ հակայեղափոխականները մեծ վնաս հասցուին հայկական խորհրդային գրականութեան »: (Գ· Ա-բով, Գրական Թերթ, 20 մարտ) :

Դեռ աւելի անաւոր մեղմ մը·

— « Նացիոնալիստ - դաչնակ բանկուցը իր « Մխրանի Փող » պատմուածքով հակադրում է այսպէս կոչուած Թրքահայաստանը ներկայ խորհրդային Հայաստանին, կոչ է անում վերադառնալ այդ երկիրը» :

Հապա սա միւս «դաւաճա՞նը», Ա-լազա՞նը, որ աչխի վրայ տեղ ունէր, Փարիզի կարմիր - կանանչ շրջանակներուն մէջ, երբ հոս եկաւ իբրեւ պատուիրակ միջազգային գրական համագումարին :

Ամբաստանագրին այս մասը այնքան համեղ է որ, կը փորձուիմ աչխարհաբար հայերէնի վերածել, որպէսզի ամէն մարդ հասկնայ ·

— « Հակայեղափոխական Ալազանը երթալով մչակոյթի պաշտպանութեան միջազգային համագումարին , օգտագործեց այդ ճամբորդութիւնը , ֆաչականութեան գործակալութեան (ագենդուրա), դաչնակ Շահխաթունեանի եւ Զօպանեանի հետ հանդիպելու համար եւ արտասահմանէն վերադառնալով, իր զրքին մէջ խորհրդային երկրի այդ թշնամիները նկարագրեց իբրեւ խորհրդային Հայաստանի բարեկամներ »:

Մեր նոր Թորքումէմատան, Գ· Ա-բով, շռնդալից յայտնութիւն մը եւս ըրած է Մոսկուայի ժողովին առջեւ :

Հակայեղափոխականներու նպատակին վրայ կը գտնուի նաեւ կարէն Միհէյէեան,— այն որ տասը տարի առաջ Փարիզ եկաւ Գ· Վարդանեանի եւ Բժ· Կամսարականի հետ, եւ յետոյ Ամերիկա գնաց, իբրեւ արտակարգ պատուիրակութիւն խորհրդային Հայաստանի ...

Այս պարոնը դեռ 1905ին դիրք բռնած է եղեր Ս· Շահումեանի դէմ , իսկ 1935ին անոր գիրքը լոյս կը տեսնէ պետական հրատարակչութեան կողմէ :

Խօսք չուզեր, մեր հաւատարիմներ ըսած են անգամ աւելի արթուն են ֆաչական պատմական Թովմաս Թորքուէմատան :

Վ.Ա.Հէ

Բաֆֆիի ծննդեան հարիւրամեակին առթիւ

Բաֆֆիի ծննդեան հարիւրամեակի ոճնակատարութեան յանձնաժողովը իր առաջին նիստը գումարեց երկուչաբթի օր, Հայ Երիտ· Ակումբին մէջ :

Ցանձնաժողովը անդամ մը եւս չնչտելով ոճնակատարութեան համազգային հանդամանքը, որոչեց կրկին կոչ ուղղել այն Միութիւններուն եւ Թերթերուն որոնք մինչեւ հիմա չեն յայտնած իրենց հաւանութիւնը կամ հրաւէր չեն ստացած :

Ցանձնաժողովը առաջին առթիւ կոչ մը պիտի ուղղէ բոլոր գաղութներուն, որպէսզի արժանավայել կերպով կատարեն հարիւրամեակի ոճնակատարութիւնը :

Փարիզի մէջ ոճնակատարութիւնը տեղի պիտի ունենայ յաւուրիկայ հոկտեմբերին, չաբաթ գիչեր մը կամ կիրակի :

Այս առթիւ պիտի հրատարակուի հատոր մը՝ Բաֆֆիի կեանքն ու գործի մասին: (Ինչպէս գրած էինք, Թուրիզի մեր աչխատակիցը, Հայկ Ա.Ճէմեան եւս պատրաստած էր առանձին հատոր մը, որ պիտի հրատարակուի առանձին եւ որ յիչեցաւ խորհրդակցութեանց ընթացքին) :

Կազմուեցան երեք յանձնախումբեր.— Ա· Գործադիր մարմին· — Բ· Խմբագրական մարմին .— Գ· գրամահաւաք մարմին: (Մանրամասնութիւնները յաջորդով) :

Աթէնքի Վարչութեան նոր դիմումը

—o—

Աթէնքի Ազգ· կեդր· Վարչութեան որոչեց նորէն դիմել ներքին նախարարութեան, դիւրութիւններ տրուելու համար Հայերու հիւանդասպառութեան մասին: Վարչութիւնը չնորհակալութեան գիր մը ղրկած է խնամատարական նախարարութեան, որ ձերի հող տրամադրած էր Աթէնքի եւ Փիրէոսի 100 ընտանիքներու :

Որոչուած է Հ· Բ· Ը· Միութեան կեդրոնին մանրամասն տեղեկագրով մը բացատրել հիւանդներու քանդումին հետեւանքը եւ խնդրել որպէսզի Հ· Բ· Ը· Միութիւնը ընդհանուր հանգանակութեան մը ձեռնարկէ, հայ գաղթականներու անկներու չինութեան համար :

Թուրքերէն խօսելու խնդիրը

—•—

Ամէն տեղ Թուրքերէն խօսելու խնդիրը եւրոպական Թերթերու մէջ ալ արձագանգ գտած ըլլալով, Թուրք Թերթերը ճշդումներ կը հրատարակեն : Այս առթիւ կը դրեն թէ ներքին գործավարութիւնը ամէն կողմ չրջաբերական մը ղրկած է որուն մէջ կ'ըսէ ·

— « Կը լսենք թէ քաղաքապետութիւններէ ոմանք Թուրքերէնէ զատ ուրիշ լեզու խօսողներէ տուգանք կ'առնեն: Ասիկա քաղաքապետութիւններու իրատեսութենէն բոլորովին դուրս խնդիր մըն է եւ կառավարութեան ընդհանուր քաղաքականութեան կը վերաբերի: Ասոր համար բնաւ տուգանք մի առնէք եւ կամ լեզուի խնդրոյ նման ձեր իրաւասութենէն դուրս խնդիրներու մի խառնուիք »:

— • —

Պ· ՊՕԼՅՈՒԻՆ, Անգլիոյ վարչապետը, պիտի քաչուի մօտերս եւ լորտ տիտոս պիտի ստանայ ձօրճ Զ·ի թագադրութեան առթիւ: Իր վերջին ճառին մէջ ալ յիչեց հրաժարման որոչումը, յայտնելով թէ յոգնած է եւ իր ուժերը այլեւս չեն բաւեր տանելու պատասխանատուութեան բեռը :

ԲՐԶԿՍԼՑԻԿ ԿԱՌԱՎԱՐ ՄԻԱԺԱՄԸ ՀՆՑ

(«Ժամանակ» թերթ, որտեղ խմբագրում է Ս. ՇԱՀՈՒՄՅԱՆԸ)

Թիֆլիսէն հասած թղթակցութիւնները ու դիտողութիւնները ցոյց կու տան, որ Հայաստանի ներկայ կառավարութիւնը ոչ միայն չի վայելում ժողովրդի համակրութիւնը, այլ ընդհակառակը, ամենուրեք հանդիպում է ընդդիմութեան։ Ինչպէս ասում էինք մեր նախորդ համարում, այդ ընդդիմութիւնը ոչ միայն ներքին է, այլ եւ արտաքին։ Ներքին ընդդիմութիւնը ներկայացնում են Դաշնակցութեան ներսում գտնուող ընդդիմադիր խմբակները, որոնք ամենայն ուժերով պայքարում են Դաշնակցութեան ղեկավարութեան դէմ։ Արտաքին ընդդիմութիւնը ներկայացնում են Հայաստանի ժողովրդի մեծ մասը, որ ատելութեամբ է լցուած Դաշնակցութեան դէմ։ Ներքին ընդդիմութիւնը ներկայացնում են Դաշնակցութեան ներսում գտնուող ընդդիմադիր խմբակները, որոնք ամենայն ուժերով պայքարում են Դաշնակցութեան ղեկավարութեան դէմ։ Արտաքին ընդդիմութիւնը ներկայացնում են Հայաստանի ժողովրդի մեծ մասը, որ ատելութեամբ է լցուած Դաշնակցութեան դէմ։

Ներքին ընդդիմութեան ներկայացուցիչներից մէկը՝ Ռուբէն Տէր-Մինասեանը, Թիֆլիսում հրատարակուող «Ազգ» թերթում հրապարակել է մի յօդուած, որի մէջ նա ասում է, որ Դաշնակցութեան ղեկավարութիւնը ոչ միայն չի ներկայացնում ժողովրդի կամքը, այլ ընդհակառակը, ամենայն ուժերով ձգտում է ոտնահարել ժողովրդի կամքը։ Ռուբէն Տէր-Մինասեանը գրում է, որ Դաշնակցութեան ղեկավարութիւնը ոչ միայն չի ներկայացնում ժողովրդի կամքը, այլ ընդհակառակը, ամենայն ուժերով ձգտում է ոտնահարել ժողովրդի կամքը։

Ռուբէն Տէր-Մինասեանը գր

ՅԱՂԹԱՆԱԿ

(ԿԻՐԱԿԱՆ ՅՈՒՄՈՐԱՅԻՆ ԹԵՐԹ)

Ռուսի մի տան ի դուռն էր նիստ
Ծեր մի հարուստ, որ ամեն տարի
Ձմեռ ատեն մեծ հյուրասիրութիւն կ՚ընէր իր գիւղացի բարեկամներուն ...

— Ա՛ռ, տեսար մը կուտայ իր ծառային, տես մի՞ թէ ձկնորսները եկած են ձուկ ծախելու ...

— Ա՛խ, տէր, ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ, որ ձուկ ծախելու գան, երբ ամբողջ գիւղը գիտէ, որ ամեն տարի Ծնունդի օրը ձուկ չենք ուտեր

Այդ չրջանակին մէջ, հանգարտ եւ անդորը աշխատող մեր հայրենակիցները որ եւ է անակնկալէ պաշտպանելու համար, սովորական վարչային եւ ոստիկանական միջոցներէ զատ, մասնաւոր կարգադրութիւններ եւս ըրինք :

Որոշեցինք մեր զօրաբաժիններէն մին, պահեստներովը միասին, ամենալեցուն թիւին բարձրացնել ու եւ է հաւանական պատահարի առաջքը առնելու համար :

Այս նպատակով, մէկ չաբաթ առաջ, մեր կանչած պահեստիները այժմ իրենց տեղը հասած ըլլալով, այդ չրջանի զինուորական կացութիւնը մեծապէս ամրապնդուած է :

Մէկ կողմէ, երբ պահեստիներու այս կերպ սահմանափակ զօրակոչի պարագան բացատրելով Ազգ· Մեծ Ժողովը տեղեակ կը պահէնք մեր ձեռք առած միջոցներուն մասին, միւս կողմէ բացայայտօրէն իրազեկ դարձուցած կ'ըլլանք հանրութիւնը :

Կարգ մը տեղեկութեանց համաձայն, մեր հարաւի սահմանին միւս կողմը ուրիչ հրոսախումբեր եւս կազմուած են եւ կամ կազմուելու վրայ :

Այդ պատրաստութեանց եւ դէպքերուն հանդամանքը ինչ որ ալ եղած ըլլայ, ԲԱՑԱՌԶԱԿ ՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՄԲ կրնամ յայտարարել Ազգ· Մեծ Ժողովիդ եւ մեր մեծ ազգին առջեւ, թէ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ԿԱՏԱՐԵԼԱՊԷՍ ՏԷՐ ԵՆ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ (ձախեր) :

Ֆրանսիր իր բնական վիճակը պիտի գտնէ

Երէմեան նախարար Պ· Վէնսան Օրիօլ պատասխանելով Լոնտոնի սեպտեմբերական մեծ օրկանին՝ « Ֆինէնչըլ Նիւզ»ի հարցումներուն, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը պիտի ձգէ որ Ֆրանքը իր բնական մակարդակը գտնէ դրամական օրէնքով որոշուած երկու սահմաններուն միջեւ : «Բայց ես կը չարունակեմ հաւատալ թէ բոլոր դրամները երբ կանուխէն եւ միաժամանակ հաստատուն վիճակ մը ստանան, այդ պարագան մեծապէս պիտի նպաստէ անտեսական վերելքին, փարատելով դրամական անստուգութիւնը » :

Նախարարը հերքեց այն ենթադրութիւնը թէ ճնշում կը գործադրուի Ֆրանքին վրայ : Ցեսոյ հաւաստեց թէ կարելի է Ֆրանսայի ելեւմուտքը հաւասարակշռել Ֆրանքի ներկայ մակարդակով· սակայն հաւասակշռութիւնը կրնայ իրագործուիլ, եթէ չարունակուի անտեսական վերակենդանացումը : Ինք չատեսես է այս մասին :

Ցեղափոխական դրօշներ Ցուգոսլաւիոյի մէջ

Ազգադրման թերթերը դառնութեամբ դիտել կուտան թէ կիրակի օր կարմիր դրօշներ պարզուած են ցուցահանդէսի չինութեանց մէջ, մէկ անկիւնը եռագոյն մը տեղաւորուած : Այս դրօշներէն մէկը վար առած ատեն, հրշէջ մպայ մը ինկած եւ վիրաւորուած է : Բայց երկուչաբթի առտու դրօշը նորէն պարզուած է : Կ'ըսուի թէ ոստիկանութիւնը իրաւունք չունի ներս մտնելու եւ արգիլելու այս տարօրինակ դրօշազարգոմները, իսկ ցուցահանդէսին պատասխանատու վարիչները վերապահ դիրք մը բռնած են, վախնալով որ գործադուլ կը պատահի, եթէ վճռական միջոցներ ձեռք առնեն :

« Թան » եւ ուրիչ թերթեր դիտել կուտան թէ այս դէպքերը կը վնասեն ցուցահանդէսին յաջողութեան, ծանր տպաւորութիւն գործելով արտասահմանի մէջ :

**** Անցեալ ուրբաթ եռագոյն մը պարզուած էր նախկին Թրոքատէրոյի կեդրոնին վրայ, վրան՝ ընկերվարական, արմատական եւ համայնավար խորհրդանշանները բարզուած : Իրիկունը վար առնուեցաւ, սակայն կիրակի առտու նորէն պարզուած էր, նորէն վար առնուելու համար : Նոյն գործողութիւնը կատարուեցաւ երկուչաբթի օրն ալ, մինչեւ իրիկուն, երբ Աչխատանքի Դաշնակցութիւնը միջամտեց : Այս կազմակերպութեան գործադիր մարմինը առջի օրուան նիստին մէջ երեք հոգինոց պատուիրակութիւն մը ղրկեց, որ պէտք ցուցահանդէսի բանուորներուն յանձնարարեն չպարզել այնպիսի դրօշներ որոնք կը խորհրդանշեն հանրային կարծիքը :*

1917ին հրատարակուած ոստիկանական հրամանագիր մը կ'արգիլէ որ եւ է տարբեր խորհրդանշան աւելցնել ազգային դրօշին վրայ :

Եգիպտոսի «Քափիթիւլասիօն»ներու ժողովը

Ինչպէս գրած էինք երէկ, երկուչաբթի օր բացուեցաւ Եգիպտոսի «Քափիթիւլասիօն»ներու խորհրդաժողովը, Մոնթրէօ (Զուիցերիա), ճիշդ այն սրահին մէջ ուր անցեալ տարի ամառը գումարուած էր Նեղուցներու խորհրդաժողովը : Բացման ճառը խօսեցաւ Պ· Մոթա, Զուիցերիոյ նախագահը, բացատրելով թէ 1936 օգոստոս 26ի դաշնագիրը վերջնապէս հաստատած ըլլալով Եգիպտոսի անկախութիւնը, անհրաժեշտ է վերաքննել օտարականներու վայելած առանձնաշնորհները (Քափիթիւլասիօն) : Նահաս փաչա, Եգիպտոսի վարչապետը եւ պատուիրակութեան նախագահը, խնդրեց հաւանիլ առանձնաշնորհներու ջնջումին, թէ դատական եւ թէ հարկային տեսակէտով· պահանջից անմիջապէս ջնջել հիւպատոսներու դատական իրաւասութիւնը եւ օտարականները տուրքէ ազատ համարելու օրէնքը, բայց հաւանեցաւ որ առեն մը եւս չարունակուին խառն դատարանները, մինչեւ վերջնական կարգադրութիւն : Ֆրանսայի պատուիրակին առաջարկութեամբ, Ժողովին նախագահ ընտրուեցաւ Նահաս փաչա : Անմիջապէս յանձնախումբեր կազմուեցան, պատասխան հարցեր ուսումնասիրելու համար : Կը յուսացուի երկու չաբթէն վերջացնել աշխատանքները :

Սպանիոյ պատերազմը եւ Անգլիոյ հոգերը

Անգլիական կառավարութիւնը լուրջ մտահոգութեան մատնուած է, իր առեւտրական նաւերուն պաշտպանութեան համար : Երեսփոխանական ժողովին երկուչաբթի օրուան նիստին մէջ, վարչապետը պատասխանելով կարգ մը հարցումներու, յայտարարեց թէ բրիտանական նաւերը պիտի պաշտպանուին բաց ծովուն վրայ : Բայց, յանձնարարեց որ անգլիական նաւերը զգուշանան Սպանիոյ ներքին ջուրերէն, ուր դէպքեր կրնան պատահիլ : Ջօրճ Ֆրանքօ կը սպասնայ պաշարել Պիլպաօն, նոյնիսկ աչք առնելով միջադէպ մը՝ Անգլիոյ հետ : Այս պատրարութեան վրայ, անգլիական կառավարութիւնը կ'ընդունի պաշարումը, առանց ճանչնալու Ֆրանքոյի պատերազմիկի հանգամանքը : Այս որոշումը արուած էր նախարարական խորհուրդի կիրակի օրուան արտակարգ ժողովին մէջ :

Արտաքին նախարար Պ· Իդըն նոյն իրիկունը ճառ մը խօսելով Լիվրփուլի մէջ, անգամ մը եւս չեշտեց թէ անհրաժեշտ է կառչած մնալ ոչ - միջամտութեան քաղաքականութեան :

**** Կոնիները կը չարունակուին Մաթիսի եւ Քոլոմոյի ճակատներուն վրայ : Այս վերջին ճակատին վրայ (Հարաւ) 15,000 հանրապետական զօրքեր նոր յարձակողականի մը ձեռնարկեցին, առաջնորդութեամբ միջազգային վաշտերու :*

Աշխատանքի Դաշնակցութեան ժողովը

Աչխատանքի Դաշնակցութեան ազգ· կոմիտէն ժողով գումարեց առջի օր, եւ քննեց չարք մը տնտեսական հարցեր : Ընդհ· քարտուղար Պ· Լէօն Ժուհօ այս առթիւ բացատրեց թէ անհրաժեշտ է գործադուլները նախապէս հաղորդել չրջաններու մասնաճիւղերուն եւ ոչ թէ հռչակել տեղի - անտեղի եւ ամէն վայրկեան· այլապէս բանթողները իրաւունք պիտի չունենան դաշնակցային համերաշխութեան : «Ամէն համերաշխութիւն պատասխանատուութիւն եւ կարգապահութիւն կ'ենթադրէ » :

Պ· Ժուհօ ցաւ յայտնեց որ կը ձգձգուին հանրօգուտ չինութիւնները, մինչդեռ մէկ միլիառ 500 միլիոն ֆրանք տրամադրուած էր 1936ին :

Ժողովականներէն մէկը դիտել տուաւ թէ առնին աչխատաւորները զրկուած ըլլալով վճարովի արձակուրդէ եւ ուրիչ իրաւունքներէ, կը չահագործուին վարպետներու կողմէ : Շատեր իրենց արհեստանոցները կը գոցեն եւ տուներու մէջ կատարել կուտան գործերը, աւելի չահաւոր դնելով :

Գաղաւան

Լիոնի կոմիտէի ընկերաձամակրական դասախօսական ժողովը այս ուրբաթ, 16 Ապրիլ, երեկոյեան ժամը 8.30ին, Զարգարեան գրադարանը, 181 փուռ Լաֆայէթ : կը խօսի՝ ՏԻԿ. ԷՂԼԷՆ—ԲԻՒԶԱՆԴ, նիւթ՝ «Նոր օրերու Հայ ճերոսը ըստ ռազմիկ եթգեցու» : կը ճրաւիրուին ընկերներն ու ճաւակիրները·

ՄԱՐՍԷՅԼի Ակնունի ենթակոմիտէի ընդճանուր ժողովը 16 Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին իր ակումբին մէջ :

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, (18 ԱՊՐԻԼ) ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Salle Poissonnière

7 Rue du Faubourg Poissonnière, *մէթրօ* **Montmartre**

Կը նախագահէ

Commandant BENOIST d'AZY

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Շ. *ՄԻՍԵՔՔԵԱՆ, PIERRE BARRET (S. F. I. O.)*

ԵՒ Ա. *ԽԱՆԷՍՏԱՆԵԱՆ*

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ.— **Mlle Nelly GAUTHIER**, *թաւջութակ,* 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle FRIDE**, *Ա. չութակ,* 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle JEGOU,** *ալթօ,* 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle HASKIL,** *Բ. չութակ,* 1er Prix du Conservatoire de Paris, **M. J. GILLES**, *դաշնակ,* 1er Prix du Conservatoire de Paris, **M. GOETCHELUCK**, Haut-bois, 1er Prtx du conservatoire de Paris.

ԿԸ ՆՈՒԱԳԵՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՏՈՐՆԵՐ

Կ'ԵՐԳԷ *ՏԻԿ. ՄԱՐՄԷՆՈՒՀԻ ԳԵՒՈՆԵԱՆ*

(Գէորգ Զավուշի Մահերգը, Գիւլիւզարի Ողբերգը, Մշոյ Պլպուլը)

Կ'արտասանեն՝ ԵՐ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ եւ Օ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ·

ՄՈՒՏՔ **2** *ՖՐԱՆՔ·*

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Իսի լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէին կողմէ

17 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ,

45 Rue de la Défense, *Իսի լէ Մուլինօ·*

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. *ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ*

ՀԱՆԴԻՍ—ԳԻՆԵՄԵՂԱՆ

Կազմակերպուած Շավիլի Արդութեան խումբին կողմէ,

իր կամուրջեան տանտամեակին առթիւ·

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ·

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Ցայտնի երգիչ ՆԵՐՍԷՍ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆի ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Տեղի կ'ունենայ 15 Ապրիլ, հինգշաբթի երեկոյ **Salle Gaveau***ի մէջ*

45 Rue la Boétie, *մէթրօ* **St. Philippe du Roule**

Կը մասնակցին՝ Տիկ **IDA ARD** (Mezzo-Sop.)

Տիկ. **SONAJALG** (pianiste), *ԹԱՒՌ եւ ՏԱՓ·*

Ցայտագիր.— Սպենդարեանի Այսօր օփերայէն La célèbre marche Persienne *եւ* Danses Almastes *Ցայտնի Նովայէն, Ջայքովսքիէն, Մուսօրսքիէն, եւայլն հայերէն եւ ռուսերէն երգեր·*

Գիները ժողովրդական·

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՒՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ցառաջիկայ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ,

15 Ապրիլ, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, իր կեդրոնատեղին,

8 Rue Bossuet, Paris (10)

Կը դասախօսէ՝ Պ· Վ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Նիւթ ունենալով «Դանուբեան կազմը եւ անոր դերը ներկայ կեանքին մէջ»

Բ.— Հինգշաբթի, 22 ապրիլ , ժամը ճիշդ 21ին :

Կը դասախօսէ՝ Պ· ՀԱՅԿ ՊԻՐՊԻՐԵԱՆ, նիւթ ունենալով Ակնարկ մը հայ լեզուի ծագման եւ պատմութեան վրայ :

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ.— Ամբ երկու երեկոյթները պիտի ունենան իրենց պարբ բաժինը :

Պ· Ա· ՋՕՊԱՆԵԱՆի ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Պ· Ա· Զօպանեան 20 եւ 27 ապրիլի երեքչաբթի երեկոները, ժամը ճիշդ 21ին պիտի դասախօսէ հայ դրականութեան պատմութիւն (Ոսկեդարու Գրականութիւնը) :

Թատերական ներկայացում

Մարսէյլի «Աբէլեան» թատերախումբի եւ մանակցութեամբ

Պուլվար Օսմօի «Ազամեան» թատերախումբի

17 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Թաիրիկեան սրահին մէջ,

5 րիւ տը լ'Էքլիփս, Մարսէյլ·

Կը ներկայացուի՝

ՊՈՒԺԱՒՌԿԱԼԸ կամ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԱՊՕՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

(Ողբերգութիւն 5 արար)

Գիներ 4 եւ 3 ֆրանք·

Թատերական ներկայացում

Ալֆորվիլի Հ. Կ. Խաչի Մանուճիւղին կողմէ

17 Ապրիլ, շաբաթ եւ 18 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 8,30ին,

Կ. Խաչի Ակումբին մէջ

Կը ներկայացուի ՂԱՐԱՊԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ (օփերէթ 4 արար)

Սիրայօժար դեկավարութեամբ դերասան Յ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի եւ տեղւոյս սիրողներուն եւ ծանօթ նուագախումբի· Օփերէթի համար մասնաւոր հագուստ, տէքոր եւ տարաբնեկան տեսարան·

Մուտք 5 եւ 3 ֆր·, փոքրիկներու՝ 1 ֆր·

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐ

Ֆ. Կ. Խաչի Տէրինի Մանուճիւղին կողմէ

24 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ·

Կ. Նախագահէ՝ Պ. ՍԱՐԳԱՒԻՐ ՀԱԲԻԼԵԱՆ

Կը խօսի՝ ՏԻԿ. ԷՂԼԷՆ—ԲԻՒԶԱՆԴ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին դպրոցի աշակերտներուն կողմէ,

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՄ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20·

Աւաւօտները ժամադրութեամբ·

ՃԱՇ-ՏԱՄԱՍ

4 թրավէրս տիւ Մօն-տը-Բիէթէ (Րիւ տ'Էքսի անկիւնը)

4, Traverse du Mont-de-Piété, Marseille

(Angle Rue d'Aix)

Ուրախութեամբ կուգամ յայտնելու հասարակութեան եւ յարգելի յաճախորդներուս թէ՝ երկու տարիէ ի վեր վարձու տուած «ՏԱՄԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆԻՍ պայմանագրի ժամը լրացած ըլլալով, կը վերահաստատուիմ 15 Ապրիլ 1937, հինգշաբթի օր· Ջանք չպիտի խնայեմ բան առաջնոյն գոհ ձգել բոլոր յաճախորդներս, մանաւանդ որ Փարիզէն հրաւիրուած մասնագէտ խոհարարապետի մը կողմէ պիտի պատրաստուին համեղ կերակուրներ, քէպապներ, զանազան կարագով խմորեղէններ եւ զանազան անուշեղէններ·

ԱՆՔԵՐԻ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆ *ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ, ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ*

ՍՈՒՐԲԻՆ ԱՐՋՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ «ՏԱՄԱՍ»

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre *կամ* 8 rue *Cavé*, *Paris*(18)

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

Մէթրօ La Chapelle եւ Barbès Rochechouard

Թէլեֆօն Montmartre 69—70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14·

ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.— Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր· Նուէր կը տրուի մէկ ֆրանկէն կամկոլի տաիտաւ 400 ֆր·է վեր հագուստներու (3 փորձ) համար կարելի է նուէր ստանալ մոլտակագործ Տիկ· Հայկուհի Կիւլպօլեանի արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր· արժողութեամբ 2 imitation marbre, պայմանաւ որ գնորդը վճարեսկայ բաժանորդագրուի ցարաջին· Ցառելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն ներկայացնել ցարաջի կարոնը· Rue la Charbonnière-ի մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանանք դիւրամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն ձեւափոխութիւն եւ ըրթուռնաժ·

Բաց է կիրակի օրերը·

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris

Tél. Louvre 69-83

ՋԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ձերմակեղէններու, թրիքոթաժի, գուլպաներու ևլն·իմար·

Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար զգեստուած գիներով·

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն·*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները·

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *քօրսաժի եւ ռօպի վարժ կարուհիներ· Լաւ վճարում· Դիմել՝ Պ. ՄԻՀՐԴԱՏ ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆի,* **5 Rue Lachelier**, *Փարիզ (13) մէթրօ* **Porte de Choisy.**

Շնորհակալիք

Այրի Տիկին Մարտիկեան եւ զաւակները, փաչայեան եւ Գալայճեան ընտանիքները դնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք աւձամբ, գրաւոր եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի ամուսնոյն, հօր, փեսային եւ ազգականին՝

ԽԱՉԻԿ ՄԱՐՏԻԿԵԱՆի

դառնադէտ մահուան առթիւ·

Ցուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ Ապրիլ 10ին·

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այսօր, չորեքչաբթի 14 Ապրիլ ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales *մէջ,* 2 rue de Lille, *Paris.*

Դասախօս՝ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Նիւթ՝ Հայ ազատագրական չարժման ծագումը·

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

52 Rue Regnault, Paris (13)

Porte d'Ivryի մօտ·

Ճաշ եւ ընթրիք (3 տեսակ)

Գինը 4,50 ֆրանք·

Կառավարիչ՝ ՇԱՎԱՐՇԱՆ

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

Dancing-Cigale, *պարահանդէսասէրն չաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին·*

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՌԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 15 ԱՊՐԻԼ JEUDI 15 AVRIL 1937

ԺԶ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3396

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՇՔԱԽՈՒՄԲ ՄԸ՝ ՓՇՈՒՐ ՓՇՈՒՐ...

—o—

Աբդարութեան պարապ մը,— Ատենէ մը ի վեր աւելի չուտ եւ կանոնաւոր կը ստանանք երեւանի թերթերը:

Ապրիլ 3ին ստացեր էինք մարտ 5 — 22: Երէկ ստացանք մարտ 23էն ապրիլ 3,— կը նշանակէ վերջինը՝ տասը օրէն. ինչ որ մեծ բարեփոխում է, բաղդատելով անցեալին հետ:

Աբդեօք անո՞ր համար որ գէչ լուրը չուտ կը հասնի, ինչպէս կ'ըսէ ժողովուրդը ...

Աբդարեւ, այս նոր թիւերն ալ կը յորդին «հակայեղափոխական - տրոցկիստական – դաշնակցական - նացիոնալիստական» պատմութիւններով: Նորէն «երկերեսանի սրիկաներ եւ դաւաճաններ», բոլորն ալ՝ հին չբախտիմբէն :

Այսպէս, ապրիլ 2ի թիւէն կ'իմանանք թէ մարտ 23էն 27 տեղի ունեցած է Հայաստանի բոլշեւիկեան կուսակցութեան Երեւանի « ակտիվ »ի ժողովը, մասնակցութեամբ՝ « հազարից աւելի ընկերների»: Այս առթիւ կը զեկուցանէ կեդր. կոմիտէին քարտուղարը, Ամատունի եւ կ'ողբա՛յ, Սթալինը օգնութեան կանչելով.

— « Ի՞նչպէս կարող էր պատահել, որ մենք, բոլշեւիկներս , մեզանից առանձնապէս նրանք, ում կուսակցութիւնը վստահել է դեկավարութիւնը — դեկավար կուսակցական աշխատողներս , դեկավարութիւնը — դեկավար կուսակցական աշխատողներս , կոյր գտնուեցին, չնկատեցին այնպիսի ոխերիմ թշնամիների ու դաւաճանների, ինչպիսիք են Դ. Շահվերդեանը, Ա. Երզնկեանը, Ս. Փիրումովը, Դ. Սիմոնեանը եւ ուրիշները: Մենք, դեկավար աշխատողներս, ոչ միայն չէինք նկատել նրանց, չնայած Համ. կ. (բ) Կ. կենտկոմի եւ անձամբ ընկեր Ստալինի կողմից եղած մի ամբողջ շարք նախազգուշացումներին, այլեւ նոյնիսկ օգնում է - ինք այդ երդուեալ սրիկաներին սողոսկելու պատասխանատու փոստեր (պաշտօններ):

Եւ բանը միայն այն չէ, որ կուսակցական կազմակերպութեան գլուխն էր գտնուել երեկերեսանի խանչեանը, որը գերի էր ընկել Դաշնակների ու Ռամկավարների ձեռքը, որն ամբողջապէս անձնատուր էր եղել նրանց: Բայց չէ՞ որ նոյնիսկ այն ժամանակ, երբ յանցանքի վրայ բռնուած, մերկացուած դաւաճանն ինքնասպանութիւն գործեց, մենք չկարողացանք անմիջապէս անել բոլոր անհրաժեշտ հետեւութիւնները, — հակայեղափոխական, նացիոնալիստական տրոցկիստների մի խումբ, նրանցից առաւել ոխերիմ - ները, մինչեւ վերջին ժամանակներս մնում էին չմերկացուած , նրանք անցել էին կուսակցական փաստաթուղթերի ստուգումն ու փոխանակումը »: (2 ապրիլ):

Շարունակելով իր «մերկացումները», կեդր. կոմիտէին քարտուղարը կ'երթայ կուգայ եւ միշտ կը թոթվէ «անձնասպան » Յանչեանը, անոր հետ ալ՝ Ս. Տէր Գարբիէլեանը, որոնց հովանաւորութեան տակ, « ալ – կուլակային պրակտիկան» մեծ վնասներ պատճառեր է Հայաստանի գիւղերուն, 1932 – 33ին :

Ձեկուցումէն վերջը կատարուած վիճաբանութենէն ընթացքին, սեւ ցանկը կ'անցնի նոր երեւելի մը, Ռ. Դաշտոյեան, իր իսկ խօսքերով: « Նա վերջնականապէս բացայայտուեց իբրեւ մերկապարանոց ոպորտունիստ, միանգամայն կորցրած իր կոմունիստական կերպարանքը »:

Նոյն զեկուցման առթիւ, «Խ. Հայաստան»ը խմբագրական մը թխելով, կ'ազդարարէ կրկին եւ կրկին.

... Հակայեղափոխական - նացիոնալիստական բուրժուազիայի գործակալը դարձած Ա. Խանչեանը կարողացել էր երկար ժամանակ մնալ չմերկացուած , եւ խողարկելով ու հովանաւորելով հակայեղափոխական - տրոցկիստական - դաշնակցական - նացիոնալիստական տարրերին, պահել նրանց կուսակցութեան մէջ եւ տեղադրել դեկավար պոստերում: Բանւոր դասակարգի այն - պիսի ոխերիմ ու չարաճճիզ թշնամիներ, որպիսիք են տրոցկիստների հետ սերտօրէն միահիւսուած հակայեղափոխական նացիոնալիստ Ար. Երզնկեանը, Դր. Սիմոնեանը, Դ. Շահվերդեանը, Ա. Բակունցը եւ այլ սրիկաները տարիներ շարունակ կարողացել են թագնուած մնալ կուսակցութեան մէջ եւ որպէս փաշիստական դաշնակցական կուսակցութեան գործակալներ, իրենց հակայեղափոխական լրտեսական գործը կատարել, միայն շնորհիւ նրա, որ մենք անհրաժեշտ եզրակացութիւններ չէինք արել Համ կ (բ) կ կենտկոմի, ընկեր Ստալինի բազմիցս արած ցուցումներից՝ յեղափոխական զգաստութեան, յարձակողական բոլշեւիկեան զգաստութեան բարձրացման մասին »: (3 ապրիլ):

Խմբագրական մըն ալ՝ նախորդ օրը գրած էր, ապրիլ 2ին , միեւնոյն բովանդակութեամբ, եւ միշտ կրկնելով նոյն անուններն ու բառերը, տեղ տեղ աւելի դառնաւորելով զանոնք, — « Մեր կուսակցութեան եւ հայ ժողովրդի ամենաոխերիմ թշնամիները , երկերեսանի դաւաճան խանչեանի ամենամօտիկ գործակալները՝ Ա. Երզնկեանը, Դ. Շահվերդեանը, Դ. Սիմոնեանը, Ն. Ստեփանեանը, Ա. Բակունց եւ ուրիշները,— Դաշնակների եւ Ռամկավարների կուսակցութեան այդ ուղղակի գործակալները » եւն.:

Ահա, ուրեմն, փշուր փշուր կը փլի, կը տարտղնուի եթէ ոչ ամբողջ սերունդ մը, գոնէ չբախտիմբ մը, որ դեռ երէկ աչխարհի առջեւ կը տնքար իբրեւ Հայաստանի խորհրդային իշխանութեան դեկավարութիւնը, զանազան ճակատներու վրայ :

Դեռ պէտք է չարունակել պրպտումները, պէտք է ծայրէ ծայր կարդալ «Խ. Հայաստան»ը, խմբագրական թէ զեկուցում , ժողովի նկարագրութիւն թէ յօդուած, եթէ կ'ուզենք լրիւ ներկայացնել ամբողջ վիրաւորմը :

Դեռ պէտք է համբել չբջանները, կուսակցական եւ վարչական ամբմինները մէջ եղած մերկացումները, փոխադարձ մատնութիւնները, տուգումներն ու վտարումները, որոնք այլապէս չահեկան պատկեր մը կը պարզեն :

Շ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄԸ

« Խորհրդային Հայաստան»ի մարտ 24ի թիւէն կը տեղեկանանք թէ Հայաստանի խորհուրդներու արտակարգ 9րդ համագումարը մարտ 23ին հաստատած է նոր սահմանադրութիւնը, «խմբագրական յանձնաժողովի ներկայացած խմբագրութեամբ»:

Համագումարը միեւնոյն առեն որոշած է յանձնարարել կեդր. Գործադիր Կոմիտէին՝ մշակել եւ հաստատել Գերագոյն Խորհուրդի ընտրութեան կանոնագիրը, ինչպէս եւ սահմանել ընտրութեանց թուականը :

Այս առթիւ համագումարը փառաբանութեան եւ երախտագիտութեան հեռագիրներ ուղղած է Սթալինի եւ Բերիայի :

«ԴԱՒԱՃԱՆ»ՆԵՐՈՒ ՅԱՐՔԸ Կ'ԵՐԿԱՐԻ

« Խ. Հայաստան»ի ապրիլ 2ի թիւին մէջ հրատարակուած է կեդր. կոմիտէի քարտուղարին՝ Ամատունիի մէկ զեկուցումը, ուր «տեսերիմ թշնամիներ եւ դաւաճաններ» Դ. Շահվերդեանի, Ա. Երզնկեանի, Դ. Սիմոնեանի եւ ուրիշներու կարգին կը յիշուի նոր անուն մը, Ս. Փիրումով (Փարիզի խորհրդային դեսպանատան երբեմնի պաշտօնեան):

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ե՞րբ պիտի քացուի Յուցահանդէսը

Տեղական թերթերը կը կարծեն թէ ցուցահանդէսին պաշտօնական բացումը պիտի կատարուի մայիս 15ին: Առեւտրական նախարարութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց, որ կ'ըսէ թէ մինչեւ հիմա փոփոխութիւն կատարուած չէ բացման թուականի մասին, բայց թէ կատարելութիւնը քանի մը օրէն պաշտօնապէս պիտի հաղորդէ բուն թուականը :

Յետաձգման պատճառ կը համարուի ոչ միայն չինութեանց յապաղումը, այլ եւ այն պարագան որ օտար այցելուներէն չատերը պիտի չկրնան դալ մայիս 13էն առաջ, Անգլիոյ թադադրութեան պատճառով :

Ծայրայեղ ռևկերվարականներ պիտի վտարուի՞ն

Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութեան ազդ. խորհուրդը, որ կը դումարուի յառաջիկայ կիրակի, օրակարգին վրայ ունի ծանրակչիռ հարց մը. — ծայրայեղ ընկերներու վտարման խնդիրը: Առնց դլուխը կը դտնուի Մառսօ Փիվէռ, որ թերթ մըն ալ կը հրատարակէ: Ամբաստանեալները անցեալ ուրբաթ օր պահ մը խանգարեցին Պ. Լէօն Պլումի ճառը, պահանջելով ընկել երկմտայ դիմումագրութիւնը եւ հրաժարեցնել ներքին նախարարը՝ Տորմուա, որ պատասխանատու կը համարուի Քլիչիի արիւնահեղութեան :

Այդ ճառին մէջ վարչապետը ըսած էր թէ կ'ուդէր հրաժարիլ, բայց ի վերջոյ տեղի տուաւ ընկերներու պնդումին առջեւ :

Յեղափոխական դրօշներու խնդիրը

Ազգայնական մամուլը կը չարունակէ տրտնջալ թէ կառավարութիւնը անտարբեր կը մնայ, երբ ցուցահանդէսին բանուորները յեղափոխական դրօշներ կը պարզեն (կամ բոլորովին կարմիր եւ կամ եռագոյնը ձեւափոխելով) :

Ազգայնական երեսփոխան Ռուլօ - Տիւկաժ առջի օր վարչապետարան ներկայացաւ, բողոքելու համար այս արարքներուն եւ կառավարութեան անտարբերութեան դէմ եւ ժամադրութիւն խնդրեց վարչապետէն, յանուն խումբ մը պաշտօնակիցներու: Պատասխանուեցաւ թէ վարչապետը արուարձան մը գացած է, հանգստանալու համար: Ասոր վրայ երեսփոխանը հեռաձայնով ժամադրութիւն մը խնդրեց ներքին նախարարէն, չորեքշաբթի օրուան համար : Պատասխանուեցաւ թէ նախարարը չի կրնար ժամադրութիւն տալ այդ օրուան համար :

Փարիզի քաղաքապետական խորհուրդին անդամները ոստիկանական վերատեսչութեան դիմեցին, այս միեւնոյն հարցին առթիւ: Պատասխանուեցաւ թէ ոստիկանութիւնը հրաման ստացած չէ միջամտելու : Իսկ ցուցահանդէսին վերատեսչութիւնը յայտարարեց թէ չրջաբերական մը ուղղուած է ձեռնարկութիւն, որպէսզի համապին բանուորները որ միայն եռագոյն եւ օտար երկիրներու դրօշները պարզեն, առանց որ եւ է ձեւափոխման կամ յաւելումի :

Շաբաթական երկօրեայ հանգիստը

Լոնտոնի թերթերը ուշադրութեամբ հետեւելով Ֆրանսայի անցուդարձին, կը դրեն թէ ժողովուրդը արագօրէն կը վարժուի չարաթական երկօրեայ հանդիստին: Ահաւասիկ երկու չարաթ է որ խանութները կը փակուին կիրակի եւ երկուչարթի: Ճամախորդներն ալ հետզհետէ կը վարժուին նոր կարգուսարքին, թէեւ դժդոհներ պակաս չեն: Հաչիւ եղած է թէ Փարիզի մէջ միայն 1000 հաստատութիւններ, որոնք ունին 250,000 աչխատաւորներ, տակաւին չեն պոծադրեր օրէնքը, դլխաւորաբար նիւթական դժուարութեանց պատճառով : Ամենամեծ դժուարութիւնը կը ներկայացնէ ուտելիքներու առեւտուրը: Բայց մասնաճառները, որոնք անոնք բացառութեամբ սառուցիչ պահարաններ ունին, ուրախութեամբ յարմարեցան օրէնքին :

Շաբաթական երկօրեայ հանգիստին արդիւնքներէն մէկն ալ ճամբու վրայ հաստատուած իջեւաններու բարգաւաճումն է :

Սթրազպուրկի մէջ երկուչարթի օրուան հանգիստը պարտադրուեցաւ մեծ խանութներու մէջ, սակայն բազմաթիւ փոքր խանութներ բաց մնացին: Ասոր վրայ մեծ վաճառատուններու աչխատաւորները թափօր մը կազմեցին փողոցներուն մէջ, որպէսզի զոցեն փոքր խանութները: Ոստիկանութիւնը հարկադրուեցաւ միջամտել :

«Չարաչար չգործածել գործադուլի իրաւունքը»

Պ. Լէօն Ժուհօ, Աչխատանքի Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը, ուշադրաւ ազդարարութիւն մը ուղղեց բանուորներուն, գործադիր կոմիտէի առջի օրուան նիստին մէջ :

Բացատրելով կարդապահութեան եւ հաւատարմութեան անհրաժեշտութիւնը, Պ. Ժուհօ չէչտեց .

— « Մենք այսօր կը կազմենք յառաջապահ դունդը ճարտարագործական երկիրներու, ընկերային օրէնսդրութեամբ (մասնաւորապէս չարաթական 40 ժամուան օրէնքին գործադրութեամբ) : Այս պարագան մեր վրայ կը դնէ կարգ մը պարտականութիւններ: Անհրաժեշտ է որ Աչխատանքի Դաշնակցութեան կողմէ մշակուած կարգապահութիւնը յարգուի բոլորին կողմէ: Անչուչտ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԱՍԵՐ

ՖԵԹՎԱՅԷ ՄԸ ՔԱՂՈՒԱԾ

—.—

Ծանօթ իրաւագէտ - փաստաբանը, Հ. Խոսրովեան, իր յուշերուն մէջ վերջերս կը պատմէր թէ Սուլթան Մուրատի աղջիկներուն ժառանգական մէկ վէճին դատավարութեան ընթացքին՝ կարդացուած է փէթվա որ ահաւասիկ .

Հարցում.— Ըստ իսլամական օրէնքի, իսլամներու խալիֆա եւ Օսմ. պետութեան փատիշահ ճանչցուած անձ մը, այդ հանգամանքով, պետական գանձէն դրամ պահանջելու կամ պետական գանձին դէմ դատ բանալու իրաւունք ունի՞ :

Պատասխան.— Ոչ :

Ի՛նչ կ'ուզեն քոդ ըսեն , — այս փէթվան չի գայթակղեցներ զիս : Շատ իմաստուն աւանդութիւն մըն է այդ, որ, հակառակ Զօհրապի պատեհապաշտութեան, արդարզրէն կ'ապրի արդի պետութեանց մէջ: Զօհրապ կ'ըսէ. «Իսլամութեան առաջին դարուն մէջ, հաւրութեան ծառայելը Աստուծոյ ծառայել կը նշանակէր, որովհետեւ հաւրութեան մատուցուած ծառայութիւն մը Աստուծոյ կրօնքին՝ իսլամութեան մատուցուած կը նկատուէր,— Այս կերպով ոչ միայն խալիֆան, այլեւ ժողովուրդին միւս ծառայողները ,— դատաւոր կամ զինուոր — դրամական վարձատրութիւն չէին փնտռեր »:

Ո՛րքան արդիական, ի՛նչքան գեղեցիկ տեսակէտ :

Իսկ եւ իսկ համայնավարութիւն , — ոչ սեփականատիրութիւն կայ , ոչ ալ դասակարգ: Չէ՞ որ կարմիր Ռուսիոյ մէջ՝ ծառայել հաւրութեան , կը նշանակէ ծառայել Լէնինին , կամ ծառայել Լէնինին, կը նշանակէ ծառայել հաւրութեան : Պետութիւնը կը կշտացնէ՞ փորդ ,— ալ ի՞նչ ամսական, ի՞նչ հարստութիւն :

Զօհրապ կը պնդէ որ «երբ իսլամները բաղաքային իմաստով պետութիւն կազմեցին՝ զգացին որ պետութիւն մը պէտք ունի բանակի, բազմաթիւ դատաւորներու , բաղաքային պաշտօնեաներու , որոնք ապրելու համար դրամի կը կարօտին» : Կը նշանակէ այլասերեցան,— չմնաց անձնուիրութիւն, խանդավառութիւն , աչխատասիրութիւն :

Հաւրութեան ծառայելը անշուշտ չի նշանակեր վաճառականութիւն ընել : Անհրաժեշտ է որոշ նուիրում :

Եւ բաղաքային հիմերով կազմուած պետութիւններն ալ հասկնալով ատիկա, փոքրիկ տարբերութիւն մը դրին հաւրային գործիչին եւ պարզ առեւտրականին միջեւ : Այսպէս ,պետական պաշտօնեաները, գրեթէ ամէն երկրի մէջ, բիչ կը վարձատրուին, այսինքն նուազ կը շահին քան մեր ներարտաճառը, օրինակ: Կը նշանակէ թէ փէթվան կը գործադրուի տակաւին :

Մեր մէջ է միայն որ տարբեր է պարագան: Հաւրային հաստատութեան մը վարիչը ամսական կը ստանայ առելի քան առեւտրականը, գործարաճատէրը, ճարտարագործը:

Ըսող մը չկայ որ այս գործին գլուխը կեցողէն զոհողութիւն կը պահանջուի, եթէ ամսական տասը հազար ֆրանք կ'ուզես, գնա *պահպանութիւն* ըրէ :

Հաւրային գործիչին սիրտը տարբեր է, *պահպանին* սիրտը տարբեր : Ափսո՜ս, Բարեգործականի մեր«մենեջաղաները» կը պնդեն թէ տասնկ տարբերութիւն չկայ :

Tant pis!, եթէ տարբերութիւն չկայ եաեւ իրենց տրուած տիտղոսին մէջ :

ԱՐԱՋ

Չինուորականներու բժշկական ծնունդիւնը Լիոնի մէջ

Լիոնի մեր թղթակիցը կը գրէ երկուչարթի օրուան թուականով.— *Այս առտու տեղի ունեցաւ հայ զինուորականներուն բժշկական քննութիւնը 3րդ քաղաքապետարանի մէջ: Քննուեցան 280 հոգի, որոնց մեծագոյն մասը Հայեր : Վաղը պիտի քննուին H գիրէն վերջը եկողները: Առ հասարակ ծառայութեան յարմար նկատուած են: Հարցուցած են թէ «կ'ուզե՞ս զինուոր բլլալ», ի հարկէ մեր տղաքը «այո» ըսած են: Պաշտօնեաները բացատրութիւն տալէ խուսափած են, ըսելով թէ փեռաչի զինուորական դրասենեակէն ամէն լուսաբանութիւն կրնաք ստանալ: Դժբախտաբար ո եւ է մէկը որոշ բան չի գիտեր : Ես անձնապէս Ցառաջ»էն պիտի խնդրէի որ իր մէջոցներով լուսաբանէր հաւրութիւնը, օրինակ՝ ո՞ր պիտի ծառայեն եւ քանի՞ ամիս կամ քանի՞ տարի, որովհետեւ չատ հակասական լուրեր չրջան կ'ընեն :*

Գ. Գ. Այեխանեանի յաջողութիւնը

Երեքչաբթի օր, 13 ապրիլ, Սորպոն, կոչի ամփիթեատրոնին մէջ, Պ. Գառնիկ Ալիքսանեան, Սթրազպուրկի քարիւղի ազգային բարձրագոյն վարժարանի ուսուցիչներէն, ժիւռիին առջեւ պաչտպանեց իր երկու կարեւոր թեզերը Ալզասի մէջ կատարած երկրաբանական հետախուզութեանց մասին: Պ. Ալիքսանեան ,որ ծանօթ է մեր ընթերցողներուն իր կատարած գիտական բանախոսութիւններով, անուանուեցաւ Գիտութեանց Docteur d'Etat եւ ստացաւ խիստ պատուաբեր յիչատակութիւն (mention très honorable) : Ժիւռիին կը նախագահէր Փրոֆ. Մօռէն :

Անգլիոյ նախարարներու թոչակը պիտի աւելնայ

Անգլիոյ ներքին նախարարը երկուչարթի օր կրկին պաչտպանեց նախարարական թոչակներու յաւելման ծրագիրը, երկրորդ ընթերցման առթիւ : Ինչպէս գրած ենք արդէն, օրինագիծը կը տրամադրէ 10,000 անգլ. ոսկի տարեթոչակ վճարել վարչապետին, հաւասարեցնել նախարարներու թոչակները, վերածելով 5000ի, 2000 ոսկի հանգուտեան թոչակ սահմանել նախկին վարչապետներու, 2000 ոսկի ալ՝ երեսփ. ժողովի ընդդիմադիր կուսակցութեան առաջնորդին :

Նախարարը այս առթիւ բացատրեց թէ բրիտանական խորհրդարանի պատմութեան մէջ առաջին անգամ է որ պիտի նուիրագործուին «դահլիճ» (Քապինէ) կամ «դահլիճի անդամ», ինչպէս եւ «առաջին նախարար» (վարչապետ) բացատրութիւնները: Այս վերջինը նախատական արտայայտութիւն կը համարուէր 1741ի... Այս առթիւ ճշդեց թիւրիմացութիւն մը.— « Անգլիոյ վարչապետին թոչակը աւելցնելու առաջարկ չէ որ կը ներկայացնենք, այլ անոր թոչակ մը յատկացնելու ծրագիր: Վարչապետը այժմ թոչակ չստանար իբրեւ այդպիսին: Անոր ստացած թոչակը կը վերաբերի ուրիչ պաշտօնի մը»: Ինչ կը վերաբերի 10,000 ոսկիի դումարին, ան ենթակայ է եկամուտի տուրքին եւ յաւելուածական հարկի մը, որով իրականին մէջ կ'իջնէ 6241 ոսկիի, եւ եթէ վարչապետը ուրիչ եկամուտ ունենայ, աւելի պիտի իջնէ :

Պաշտպանելով ընդդիմադիր կուսակցութեան 2000 ոսկի տարեթոչակ սահմանելու առաջարկը, ներքին նախարարը բացատրեց թէ երբ նախկին վարչապետ մը ըլլայ այդ վարիչը, պիտի չստանայ 2000 ոսկին, քանի որ օրէնքը հանգստեան թոչակ կը սահմանէ նախկին վարչապետներուն :

Առաջարկուած յաւելումներու դումարը կը հասնի տարեկան 37,000 ոսկիի :

«ՓՂՈՍԿՐԵԱՅ ԱՇՏԱՐԱԿ»-ԻՆ ԱՌԹԻԻ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Հիմա մանենք արդի աշխարհին մէջ, Տէքարթի հետ:

Ի՞նչ կ'ըսէ Տէքարթ: Պէտք է դաս-տել ինքզինքը, ճանչնալ իր կատա-րելութիւններն ու թերութիւնները. բացարձակ հաւատք ունենալ իր գա-տողութեան վրայ: Բան տարեկան է, փոքր ու տկարակազմ, այս խօսքերը ըրած առեն: Ձիզուիթներուն հրաշա-լի դաստիարակութիւնն ստացած՝ երբ դպրոցը կ'աւարտէ, կը տեսնէ որ մեծ բան մը չի գիտեր դեռ: Որքա՜ն տարբեր է ան մեր այսօրուան ընթա-ցաւարաններէն: Ան պահուն երբ ու-րիշներ քննութիւն կ'անցընեն, ան-կա իր ուսուցիչները կը քննէ, ու կ'ը-սէ թէ իր բոլոր դիտցածները ոչինչ են. եւ կ'ուզէ աշխարհի դպրոցը մա-նել, կ'ուզէ ճամբորդել, բայց դիւ-րութիւն չունի, պարզ միջոց մը կը գտնէ, զինուոր կ'ըլլայ:

Օր մը, իր խուցին մենութեան մէջ սա խօսքը կը գրէ. — «Հաւատալ մի-միայն ինքզինքին, իր բանականու-թեան, իր մեթոտին»: Ինչ մեծ յան-դգնութիւն, բայց եւ համեստութիւն միեւնոյն առեն, որովհետեւ կ'ըսէ.— «Ողջմտութիւնը աշխարհի մէջ ամէ-նէն աւելի բաչխուած բանն է». ինչ որ կը նշանակէ թէ փիլիսոփայ ըլլա-լու համար բարձր կարողութիւններ ունենալու պէտք չկայ. սովորական դատողութիւնը լաւ մեթոտ մը եւ խորհրդածութիւնը բաւական են: Տէ-քարթ կը բերէ մեզի տրամաբանու-թիւն եւ մեթոտ: Մինչ Պղատոնի դրու-թիւնը աքանչելի համանուագ մըն է, Տէքարթի դրութիւնը մաթեմաթիքա-կան հաւասարութիւն մըն է: Մէկուն մէջ ամէն բան երաժշտութիւն է, մի-սին մէջ՝ ամէն բան մաթեմաթիք:

Բայց պէտք չէ կարծել թէ Տէքարթ մխիթարն իր միտքը մարզելով անցու-ցած է իր ժամանակը կամ զոնէ չէ պղտցած թէ այդ միտքը խոտո կար-դապահութեան պիտի ենթարկէր այն բոլոր զգացական սկզբունքները զոր պղատոնականութիւնը փառաբանած էր:

Տէքարթ անդգայ մը չէ եղած: Կի-նեռու հետ յարաբերութիւնը խոտո հաճելի էր իրեն ու մեծ ազդեցութիւն է գործած իր վրայ: Տէքարթ Շուէտի Քրիստինէ թագուհիին հիւրը, բարե-կամը եւ զոհը եղաւ: Ձանչցաւ սէրը, տառապանքը ու հաւատարմութիւնը, ու հետեւաբար ան մեզի համար նոր խմաստասիրութիւն մը արդիւնաւո-րեց, արդի խոհակը հաստատեց:

Տէքարթ ու Պղատոն հասարակաց կէտ մը ունին. մին զեղեցկութեան ու արուեստի ձեւին տակ, միւսը գիտու-թեան եւ ճշմարտութեան ձեւով, եր-կուքն ալ մարդկութեան ճակատագի-րը կը հետաքրքրէ:

Տէքարթ եւս զրաղած է զգացակա-նութեան կարգապահութեամբ: Պղա-տոն խոհակատ էր — ասիկա դժուար չէր իրեն համար, քանի որ առողջ էր — բայց Տէքարթ իր տկար կազմին պատճառաւ, երբեք չկրցաւ մարմինը մոռնալ: Անոնք գիտէր թէ, առաջին հարստութիւնը, նոյն իսկ խմաստա-սէրին համար, նոյն իսկ ամէնէն ան-չահախնդիր ու ամէնէն բարձր հայե-ցողութեան համար, լաւ մարսելը, լաւ արեան շրջան մը ունենալն է, թէ մի-քը սորուկն է մարմինին: Հետեւա-բար Տէքարթ իր խմաստասիրութեան խոհա գործնական ձեւ մը տուաւ: Մարդոց համար լաւ բարոյական մը ապահովել, այսինքն մարքի լաւ կեանք մը, նաեւ լաւ բժշկութիւն մը, այ-սինքն բան մը որ առողջութիւնը ա-պահովէր:

Պէտք չէ կարծել որ երբ մեծ զգա-ցումներ կ'ունենանք, բարոյական են անոնք: Մենք մեր մարմինով է որ կը լսենք երաժշտութիւնը, կը զմայլինք նկարներուն վրայ, կը տենչանք, կը տիրինք, կը սիրենք եւն.: Հետեւա-բար կրքերու ուսումնասիրութիւնը հոգիին չարժումներուն ուսումնասի-րութիւնն է որոնք մարմինէն եկող տպաւորութիւններուն կը համապա-տասխանեն: Ուրեմն մարմինով է որ պիտի ճանչնանք եւ ուսումնասիրենք կիրքերը: Եւ քանի որ մարմինը զոր-ծին կը միջամտէ, հոգին ապահովա-բար զինաթափ կ'ըլլայ անոր ներկա-յութեան, որովհետեւ մարմինին ու հոգիին պայքարին մէջ, մարմինը միշտ ապահնող է: Հարկ է ուրեմն հա-մաձայնութեան գալ մարմինին հետ հոգին փրկելու համար: Ուրիշ խօս-քով, պէտք է խմաստասիրել կիրքե-րուն հետ: Ո՞րն է Տէքարթի զարմա-նարանութիւնը: Երբոր կ'ուզէք կիր-քի մը յաղթել, ուրիշ կիրքի մը պէտք է զառնաք: Երբեմն մէկէ աւելի կիր-քեր պէտք են առաջին կիրքին յաղ-թելու համար:

Խմաստասէրի մը քով միշտ երկու տարբեր տարբեր կան: Մէկը իր ժա-մանակին դիտութենէն եկածը որ ան-ցաւոր է, իսկ միւսը, իր մտքին բեր-քը, որ մնայուն է, տեւական, փիլի-սոփայութիւն մը որ մարմինի կեան-քին վրայ է հիմնուած: Տեւող բանը, հոգիին ու մարմինին խկութիւնն է կիրքին մէջ ու հոգիին տարկացումը՝ կիրքին կողմէ: Կրքին պատմութիւ-նը միշտ հոգիին տարկացման պատ-մութիւնն է: Եւ ուրեմն բարոյականը, խմաստութիւնը կը կայանայ ցրուել դիտնալուն մէջ նախ եւ առաջ պատ-րանքները որոնց վրայ է հիմնուած կիրք մը: Ընդհանրապէս մարդ կիրք մը կ'ունենայ որովհետեւ կը կարծէ թէ անոր առարկան աւելի դեղեցիկ է քան թէ ինչ որ է իրականին մէջ. ա-ւելի մօտէն եթէ դիտենք համայնապ-պիտի ըլլանք, հիասթափութիւնը պի-տի գայ եւ անոր հետ փրկութիւնը: Հետեւաբար քիչ մը քննական միտք, վերլուծում մը, յստակ ու տարբեր զաղափար մը որ հակառակ պատրանք-ները եւ անոր տեղը բռնէ, եւ ապա-ռած էք, փրկուած էք:

Երբոր կիրքերու գիրքը կը կար-դանք, հոն կը զտնենք արդի հոգե-բանութեան մը հետ բացարձակապէս յատկանական զործունէութիւնները զէշ ու անկա-տար կերպով կ'ածին: Արդի քաղա-քակրթութեան հրաշալիքներուն մէջ մարդկային անձնականութիւնը լուծ-ուելու կը թուի ձգտիլ:

Ի՞նչ պէտք է ընել ...

Մարդը, անտեղի, անկարելի է որ տոկայ իր նիւթական, մտաւորական ու տնտեսական չրջապատին: Այդ չր-ջապատին յաղթահարելու համար ի-րեն պէտք նոյն իսկ ուրիշ մարդոց ընկերութեան պէտք ունի:

Ցեղափոխութիւնները ծնած են պր-տիկ խմբակներէ, որոնց մէջ նոր ձգ-տումները կը խմորուին ու կը մեծ-նան: Այսպիսի խմբակներ էին որոնք մօվ ըլլայ բանականութեան յարգան-քով ու պատկառանքով:

Իմաստասիրութիւն ու երաժշտու-թիւն, մարդկութեան երկու ամենա-բարձր լեզուներն են. այսինքն մեր ապրած իրականութենէն ամէնէն հե-ռաւոր ձգտումները արտայայտող բարձրագոյն ձեւերը:

Պղատոն ու Տէքարթ կազմեցին զա-սական իդէալը, երաժշտական ու դիտական միտքը, դեղեցկագիտական եւ իմաստասիրական միտքը:

Այսօր, ամէն մարդ, որոշ չափով պղատոնական եւ տէքարթեան է: Պր-զատոնէն կը պահենք անոր արուես-տի պահանջը, անոր վիպային ձգ-տումը, կեանքը ձեւափոխելու տենչը, առօրեայ վհատեցուցիչ իրականութե-նէն նողկանքը: Տէքարթէն կը պա-հենք, իմաստութեան, կարգի եւ ը-րամաբանութեան ճաչակը: Ընտանե-կան թէ անձնական կեանքի մէջ, ներ-դաշնակութեան ու կարգի այս պա-հանջը կայ: Շատերուն քով կը պակ-սի այդ ներդաշնակութիւնը: Նոր տարրեր կուգան բարդուիլ ամէն օր այս խոհակին վրայ, զայն ոչնչացնե-լու համար երբեմն, յաճախ ալ լրա-ցնելու զայն, այնպէս որ դժուար է դործնական հետեւութեան մը յան-գիլ:

Արդի մարդը չի կրնար պաշտպա-նել ինքզինքը նոր հոգեբանական մթ-նոլորտին դէմ: Ամէն մարդ ճակա-տագրականօրէն կը կրէ ազդեցութիւ-նը այն մարդոց որոնց հետ կ'ապրի: Միմիայն մէկ միջոց կայ խուսափու-մի, առանձնացում կամ փախուստ: Ոմանք իրենք իրենց մէջ կ'ապաստա-նին, այդպէսով առանձնութիւն կը գտնեն բազմութեան մէջ: «Կրնաս, որ ժամուն որ ուզես, քաշուիլ քու մէջդ. ոչ մէկ ապաստան այնքան հանդարտ է ու նուազ ենթակայ վր-դովմի, որքան այն ապաստանը որ հոգիիդ մէջ կը գտնես», կ'ըսէ Մար-կոս Աւրելիոս:

Բայց այսօր ոչ ոք կարող է այդ-պիսի բարոյական կրօսվի մը: Մեզի համար անկարելի է զարձած յաղթա-կանօրէն պայքարիլ մեր ընկերական չրջապատին դէմ:

Բայց ինչպէս որ երկիրը իր առանց-քին չուրջ զառնալով մեզի կուտայ երբեմն լուսաւոր երբեմն մութ մակե-րես մը, առանց սակայն փոխուելու, այնպէս ալ մարդը կը պահէ իր ան-հատականութիւնը իր կեանքը կազ-մող մարմնային ու մտային ընթացք-ներու մակընթացութեանց մէջ:

Ամէն էակ ունի ներքին չարժում մը, վիճակներուն յաջորդականու-թիւն մը, ռիթմ մը որ իրեն յատուկ է: Բայց կեանքի ներկայ պայմաննե-րուն տակ մեր ամէնէն յատկանշական զործունէութիւնները դէշ ու անկա-տար կերպով կ'ածին: Արդի քաղա-քակրթութեան հրաշալիքներուն մէջ մարդկային անձնականութիւնը լուծ-ուելու կը թուի ձգտիլ:

Ի՞նչ պէտք է ընել ...

Մարդը, անտեղի, անկարելի է որ տոկայ իր նիւթական, մտաւորական ու տնտեսական չրջապատին: Այդ չր-ջապատին յաղթահարելու համար ի-րեն պէտք նոյն իսկ ուրիշ մարդոց ընկերութեան պէտք ունի:

Ցեղափոխութիւնները ծնած են պր-տիկ խմբակներէ, որոնց մէջ նոր ձգ-տումները կը խմորուին ու կը մեծ-նան: Այսպիսի խմբակներ էին որոնք

ԿԱՐՕՏԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ԱՊՐԻ՛Ք, ՄԱՅՐԵՐ

Գանի մը օր առաջ, Թոլպիաք փո-ղոցէն կը քալէի դէպի Մոն Սուրիի պարտէզը: Ցանկարծ, նոր մտածում մը պատճառ դարձաւ որ, ճամբան փոխեմ: Կ'անցնիմ Սէնթ Ան եկեղեցի-ին առջեւէն ու կը չարունիմ ձախ, բախտաւոր ընկերոջ մը այցելելու:

Ահա խանութը: Եւ ահա ընկերս մկրատ մը եւ սանտր մը ձեռքը մազ կը կտրէ: Կը բարեւեմ ու կը նստիմ: Քիչ յետոյ ինքն ալ կը նստի: Կը խո-սինք սարէն ձորէն, բայց ամէն ան-դամ ալ, մեր խօսակցութիւնը կը դառնայ օրուան հոգերուն, մանա-ւանդ օրուան երիտասարդ ու երի-տասարդուհիներու չուրջը:

Յանդուգն կը հարցնեմ.

— Ի՞նչ կը կարդաս:

Մէկիկ մէկիկ կուտայ անունները այն զրքերուն, որ մէկէ աւելի ան-դամներ աչքէ անցուցեր է: Եւ իրրեւ համոզումի փաստ, կ'առաջնորդէ ներս: Կը վերցնէ պատէն կախուած վարագոյրը եւ ցոյց կուտայ զրքե-րու, ամսագրերու դէզ մը: Պատա-ռելի թիւ մը կը կազմէին «Հայրենիք» ամսագիրներն ու «Ցառաջ» օրաթեր-թերը: Երբ արդէն զաղափար մը կազ-մած, բաժնուելու համար ձեռքս եր-կարեցի, ըսաւ.

— Կեցիր, մայրիկս կանչեմ, անոր հետ ալ ծանօթացիր:

Ահա մայրը, 55 աչուններու բեռը ուսին, մօտեցաւ: Կը ծանօթանամ: Եւ յանկարծ, ինչպէս որ մայր մը պի-տի խօսէր տղուն, հարցուց.

— Ներողութիւն, այսօրուան «Ցա-ռաջ»ը ունի՞ս: Ես դեռ խմինա չսա-ցայ:

Ժ. Ր. զարու միապետութեան անկու-մը պատրաստեցին Ֆրանսայի մէջ: Ֆրանս. յեղափոխութիւնը բերողնե-րը աւելի հանրապետականները եղան քան թէ ժաքոպէնները: Պայքար մը պէտք է ճարտարարուեստական զա-զաքակրթութեան սկզբունքներուն դէմ, նոյնքան կատաղի որքան հան-րապետականներուն՝ Ֆրանսայի հին ռէժիմին դէմ: Ֆրանսայի այսօրուան վարիչները չատ լաւ ըմբռնած են ա-տիկա:

Նաեւ, պէտք չէ մոռնալ որ, Թէնէն, Բրուտոնէն, Պրիւնըթիէրէն ի վեր, դե-ղեցկի կանոններուն վրայ հաստատ մը աւելցուած է: Այսօր ընդունուած է, դէթ լաւագոյն մտքերուն կողմէ, թէ արուեստը ընկերութեան հետ զարգանալու հարկադրուած ըլլալով, միջին դասու գահակալութենէն ի վեր, չի կրնար ուրանալ միջին դասը, մէջն ըլլալով ռամիկ ժողովուրդը:

Ընդունուած է որ պարզ ձեւական դասականութիւն մը, զոյացութեամբ դասարկ է: Թէ արուեստը կրնայ, առանց խմնալու, ընդունիլ բոլոր ար-հեստներն ու ընկերական դասերը, մէջն ըլլալով ամէնէն խոնարհները, պայմանաւ որ բան մը ապացուցանե-լու չետին միտքով չընէ ատիկա:

Արուեստը պէտք է ցոյց տալով գո-հանայ ու այն զրականութիւնը որ նը-կարչութեան վրայ չի կազապարուիր, խառնածին, անհարազատ, սոսկալի խառնուրդ մը կ'ըլլայ զղացումի ու ե-րեւակայութեան զրականութեան եւ զաղափարներու զրականութեան:

Ա. ԱՋՆԱԻՈՐ

«Ցառաջ»ը, որ իբրեւ պաշար գր-պանս կը պահէի, տուի անոր: Վերէն վար ակնարկ մը նետէլէ վերջ, մայ-րական ժպիտով մը ըսաւ.

— Ներս հրամէ, սուրճ մը խմէ: Քիչ մըն ալ կը խօսինք, մինչեւ որ Ա-րամը զործը վերնցնէ:

Ներսը, քանի մը երիտասարդ եւ տարիքաւոր կիներ կը նստին: Ինքն ալ մօտս կը նստի: Հիմա, ակնոցը քթին, կը սկսի կարդալ «Ցառաջ»ի թերթօ-նը՝ «Զարթօնք»: Կը կարդայ եւ կը բացատրէ միւսներուն: Երբ լմնցուց թերթօնը, զարմանալի հարցում մը ետաւ չրթներէն.

— Գիտէ՞ք թէ ով է այս պարոն Լե-ւոնը:

Ժպիտը դէմքիս, լաւ մը կը տեղա-ւորուիմ աթոռիս վրայ ու մտիկ կ'ը-նեմ:

— Այն Վարդանն է, որ հրաչքով ա-պատուեցաւ արկածէն, որ Ակայ բեկը զերի բռնեց, որ կը զեկավարէ յեղա-փոխական չարժումները: Եւ նշանա-ծը Սոնիային, որ բժիշկ Զախարովին հետ Վան պիտի դան հիւանդանոց հիմնելու ...

Այս տաք մթնոլորտին մէջ, սիրտս կ'ուռի: Եւ իմ ալ չրթներէս հարցում մը կը թռի.

— Որքան լաւ պիտի ըլլար, որ ձեզի պէսները Թիւը չատնար, բազմա-պատկուէր, մայրիկ: Ու այն ատեն, մենք, հասած պիտի ըլլայինք մեր նը-պատակին:

— Այդ մեր պարտականութիւ-նըն է տղաս, մանաւանդ պատրաստե-լու այդպիսի Լեւոններ, Սոնիաներ... վաղուան համար ...

Տիկիններուն ամէնէն տարէցը, մա-քուր հայերէնով մը, երիտասարդի պէս սկսաւ խօսիլ.

— « Ցառաջի է որ, մեր հայ տիկին-ներու մէջ անհոգութեան որդ մը որե-օր կ'ուտի: Ես պիտի համբուրեմ ձա-կատը այն մէկին, որ պիտի կարենայ ի սպառ փճացնել այդ որդը:

Խօսքերը տաքցան, հրահրեցան, եւ թեւեր առած՝ սկսան սաւառնիլ սենեակին մէջ, պատէ պատ:

Մեր քովը երեխայ մը օրթանին մէջ կը քնանար: Արթնցաւ: Զեռքը երկա-րեց խաղալիկ պղտիկ թռչունին, որ ճիշդ դլխուն վերեւէն կախուած էր: Պահ մը խաղաց: Կմկմաց ինքնիրեն, եւ յետոյ, սկսաւ ճչալ: Մեծ մայրը այս երեխային, որ օրուան բանախո-սիտ անուանեմ, կաթին չէրը չրխ-նեցուց.

— Ամէ ճագուկս, որ վաղը դուն ալ Սոնիա մը ըլլաս, որ ...

Երբ իրիկունը ուշ առեն դուռս ե-ղաւ այս համեստ առնը դռնէն, զգա-ցի թէ՝ դասախոսական ժողովէ մը կը վերադառնամ:

Ապրի՛ք, մայրեր, հազար ապրի՛ք:

ՊԱՐՄԱՆԻ

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

«ԹՈՒՐՔԵՐՆ ՈՒ ՀԱՅԵՐԸ ԱՆԳԱՄ ՄԸՆ ԱԼ ՄՕՏԵՑԱՆ»

(Բ. եւ վերջին մաս)

Անբնական սահմանի մը հողային եւ բնական դիւրութիւններէն օգտուե-լով մեր հողերը մուտ գործողներէն չատերը կարելիութիւնը չեն ունե-ցած զարձեալ Սուրիա ապաստանե-լու: Կրնամ ըսել թէ այն հայրենակից-ները որոնք իրենց ներկայ եւ վաղ-ուան հանգստութիւնը կեանքը կը չահին հանրապետութեան պարգեւած ան-դորրութեան մէջ, այսօրիսիները միչտ ուերը պիտի մնան իրենց իրաւունքը եղող պաչտպանութեան եւ ապահո-վութեան պայմաններուն: Այս է ան-դրին ներքին ճակատը:

Գալով արտաքին ճակատին, ան ըս-կսած է ցաւ պատճառել հայրենակից-ներուն եւ անոնց մօտ լուրջ պահանջ մը արթնցուցած է կառավարութեան հանդէպ: Ջեմ կրնար ծածկել այս պարագան: Թուրքիոյ սահմանը 800 քիլոմեթր երկարութեամբ, սահմանագլխի ամէն կարգի բնական դիւրութիւններէն զուրկ հողմաս է: Թուրքիոյ Ազգ. Մեծ ժողովի կա-ռավարութեան հիմնումէն ի վեր մեր Սուրիոյ հողատար կառավարութեան հետ ունեցած յարաբերութեանց հիմ-նական կէտը եղած է անդորրութեան եւ ապահովութեան հաստատումը սահմանագլխին վրայ: Մինչ այն հա-ւատքը ունեցանք թէ, այս արդիւնքը կրնայ ապահովել միմիայն երկուս-տեք անկեղծ բարեկամեցողութեամբ եւ զործակցութեամբ:

Մեր կառավարութիւնը հոգատար կառավարութեան լուրջ ուշադրու-թիւնը հրաւիրեց մեր երկրին ապա-հովութեան դէմ կատարուած չար-ժումներուն համար: Վերջ ի վերջոյ նկատեցինք որ կրաւորական միջոցնե-րով կարելի չէ որ վերջ դանեն տեղի ունեցած յարձակումները՝ ընդդէմ մեր երկրին եւ ժողովուրդին ապահո-վութեան, որոնք կը քաջալերուին այլ տեղերու պաշտօնեից կողմէ:

Սահմանէն անդին տեղի ունեցող յարձակումներուն վնասները կարելի չէ սահմանափակել, միչեւ որ չարժ-ման մէջ չմտնեն միջազգ. պարտակա-նութիւնները (Տպափեր):

Պէտք է ընդունիլ թէ այս յարձա-կումներուն ազբիւր կը կազմէ եւ զա-նոնք կը անուցանէ Թրքութեան դէմ կատարուած այն քարոզութիւնը որ սահմանէն անդին սկսած է ծայր տալ դիտումնաւոր եւ արուեստակեղ կերպով, Հաթայի հարցին հրապա-րակ գալէն ի վեր: Մենք կատարեալ լրջութեամբ մէջտեղ դրինք մեր դա-տը, որքան կը թոյլատրեն միջազգ. դրութեան հաշիւները: Ազգաժողովի մէջ ձեռք բերուած արդիւնքով այս երկիրը միխիթարուած եւ բաւականա-ցած է:

Ամէն անոնք որ կը կարծեն թէ մե-զի դէմ ապօրինի քարոզութիւններ եւ անիրաւ յարձակումներ կատարելով ետ պիտի կենանք Ազգաժողովի մէջ մեր ձեռք բերած արդիւնքէն, պէտք է գիտնան որ կրնան խանգարուիլ չատ մը միջազգ. յարաբերութիւն-ներ, բայց մենք երբեք չպիտի հրաժա-րինք մեր իրաւունքներէն եւ զոնդ չահած ենք արդէն: Այս յայտարարու-թեան նպատակն է հասկցնել որ չա-թային դաշին մէջ մեր կառավարու-թեան բացորոշ եւ օրինաւոր ընթաց-քը ամենեւին չի կրնար արդարացնել մեր դէմ յարձակումներու պատրաս-տութիւնը:

Այնքան վստահ ենք մեր ընթացքին ճշդութեան, որ հակառակ բոլոր զո-

ՆԻՒԹԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԵՐՋՆԿԱՅԻՆ ԿԱՐԻՆ՝ ՄՈՒՐԱՏԻ ՀԵՏ

(«Ցառաջ»ի համար գրեց՝ ռուս հարիւրապետ Ա. ՇԱՎԵՐՆԵՒ)

Նոյն իրիկունը, երբ զացի Մուրա-տը տեսնելու, ինծի ըսաւ որ իր ստա-ցած տեղեկութիւններուն համաձայն, Քիւրտերը կը պատրաստուէին յար-ձակում մը գործելու երզնկայի վր-բայ, զիչեր առեն, քանդելու համար մեր թնդանօթները: Հետեւաբար հարկ դատեց զօրացնել պահակները եւ չը-քակել ձիերու թամբերը:

Մուրատ չափազանց զայրացած էր, լսելով որ Քիւրտերը կ'առեւանդէին հայ մանուկները,— անոնք կը սպան-նէին մանչերը, իսկ աղջիկները կը տանէին իրենց մօտ, կրօնափոխ ընելով որդեգրելու համար: Մուրատի կամա-ւորները քրտական զիւղի մը մէջ զը-տեր էին 8 տարեկան հայ աղջիկ մը, որ առեւանդուած էր 1—2 տարի ա-ռաջ: Վրաս զժնդակ տպաւորութիւն մը թողուց տեսարան մը, սրուն ակա-նատես կ'ըլլայի: Այս աղջիկը խլե-լով առեւանդիչներուն ձեռքէն, չանձ-նուեցաւ իր ծնողքին, որ նետուեցան իրենց հոգեհատորին վիզը: Սակայն աղջնակը բոլորովին մոռցած էր իր ծնողքը. կծկուեցաւ անկիւն մը փոք-րիկ վայրի կենդանիի մը նման, չու-զելով մօտենալ անոնց: Այնկարա-զրելի էր ծնողքին յուսահատութիւ-նը: Ժամանակ մը վերջ միայն՝ ծը-նողքը կրցաւ պզտիկին յիշողութեան մէջ արթնցնել անցեալը եւ երեխան նետուեցաւ իր մօրը վզին՝ կանչելով. «Մայրի՛կ, մայրի՛կ ...»:

15 Յունուարին, կէսօրին, հրահանգ ստացայ ներկայանալ գնդ. Մորչլի: Երբ մօտը հասայ, այնտեղ տեսայ բազմաթիւ սպաներ՝ հաւաքուած: Անոնց մէջ՝ տեղակալ Պրժեզալինսկի, որ հրամանատարն էր Մուրատի հե-ծելազօրաց չոկատին:

Գնդ. Մորչլ իր աչխատասենեակին մէջ հաւաքելով մեզ բոլորս այսպէս խօսեցաւ.

— Ծանր դէպքեր պատահած են: Քիչ վերջ Մուրատ ալ պիտի դայ այստեղ խորհրդակցութեան: Մինչ այդ՝ պատմեմ ձեզի ինչ որ պատա-հած է: Քիչ առաջ հասաւ կառապա-նը, որ կ'ընկերակցէր երկու ճամբայ հանուած վիրաւորներու կառախում-բին: Զորբերան զիւղին մօտ, երզնկա-յէն 23 վերստ հեռու, էջս զիչերին, Քիւրտերը յարձակում կը զործեն վի-րաւորներու կառախումբին վրայ, եւ կը կողոպտեն ու կը կոտորեն: Կոտո-րածէն կը յաջողի ազատել միայն մէկ զինուոր, որ մթութենէն օգտուելով՝ վար կը նետուի իր նստած տեղէն եւ սողալով կ'լինէ հեզեզատը, կը պահ-ուըտի եղէգներու մէջ: Ամբողջ զի-շերը, կը թախտուի ճահիճներուն մէջ, խոյս տալով Քիւրտերուն տեսողու-թենէն եւ ճամբան չարունակելով զէ-պի Երզնկա:

Այս վիճակը չի կրնար երկար տե-ւել: Պէտք է վերջ դնել քրտական յարձակումներուն եւ պատժել միան-գամ ընդ միչտ, այլապէս հետզհետէ աւելի երես կ'առնեն եւ անկարելի կը զարձնեն մեր կապը Էրզրումի հետ:

Մուրատ հասաւ իր բժիշկ Թարգմա-նին հետ: Ան արդէն տեղեակ էր դէպ-քերուն եւ զիտէր թէ ո՞ր զիւղի Քիւր-տերն էին որ յարձակած էին վիրա-ւորներու փոխադրութեան յատկաց-ուած կառքերուն վրայ:

Մեր խորհրդակցութիւնը երկար չը-տեւեց: Որոշուեցաւ անմիջապէս զէպ-քին վայրը զրկել Մուրատի հեծելա-զօրաց հարիւրապետը, իմ թնդանօթա-զօրաց հարիւրապետը, իմ թնդանօթա-ձիղներս եւ չոկատ մը հետեւակ, քան-զելու համար յանցապարտ քրտական զիւղերը: Մէկուկէս ժամ վերջ ճամ-բայ ելած էինք արդէն:

Ես կը մեկնէի ապաժանելի զգացու-մով մը սիրտս մէջ,— առաջին ան-զամն էր որ կը մասնակցէի պատժա-կան արչաւախումբի մը, մանաւանդ որ գնդ. Մորչլ մեզի հրամայած էր հիմնովին քանդել յանցապարտ զիւ-զերը: Չէի կրնար չմտածել որ տուիլ-ուած էինք հրացանաղարկ ընել խա-զաղ զիւղացիներն ալ միասին: Գնդ. Մորչլ ինծի հրամայեց միասին տա-նիլ ռումբի եռապտիկ պաչար եւ ամրակոծել քրտական բնակութիւննե-րը որքան կարելի է մօտէն: Պիտի կործանէինք երեք զիւղեր,— Սիւ-լէյմանը, Աղֆա, Զորբերան:

Արդօրէն յառաջ խաղացինք, ա-ռանց տեղ մը կանդ առնելու: Իրիկ-ուան դէմ՝ մօտեցանք Զորբերանի: Հոն ուր կը գտնուէր մեր պահակա-խումբը, որ պաչարուած էր առաջ-ւընէ ի վեր: Քիւրտերը, դիմացի լե-բան վրայ զիրք բռնած, կը կրակէին անընդհատ մերոնց վրայ:

Այս Զորբերան զիւղին մէջ ա-կանատես եղայ քրտական վայրագու-թեանց: Քիւրտերը, Զորբերանի չը-ջակայքէն, ձերբակալած էին ծերունի Հայ մը իր թոռան հետ, 12—13 տա-րեկան պատանի մը: Բոլորովին մեր-կացուցած էին զանոնք եւ սրախող-խող ըրած, կտրած էին անոնց քիթերն ու ականջները, յետոյ ոտքերէն բռ-նած՝ քաչկռտած էին Զորբերանի խճաքից ճամբուն վրայ, զիւղէն քա-ռորդ վերստ հեռաւորութեամբ: Եւ այնտեղ թողած իրենց ճակատագրին: Սուրի բոլոր հարեւանցիներն ալ այն-պէս մը զարնուած էին, որ զոհերը չմեռնին մէկ անդամէն, այլ երկար հոդեվարքով: Երբ մենք հասանք, ծերունին մեռած էր արդէն: Պատա-նին ողջ էր տակաւին ու կը զալար-ուէր գարհուրելի ցաւերու մէջ:

Այս տեսարանին առջեւ, իմ չոկատս ուզեց անմիջապէս յարձակիլ քրտա-կան զիւղին վրայ եւ անխնայ պատ-ժել բնակիչները: Գիչեր առեն, լե-բան անծանօթ կածաններէն ի վեր-ադալու զժուարութեան առջեւ մնք, այն՝ սահիպուհան սպառել յաջորդ առաւօտեան:

Երբ լոյսը ծագեցաւ, յարձակեցանք քրտական Զորբերան զիւղին վրայ: Այս զիւղը բոյն զրած էր ժայռե-րու մէջ, այնպիսի ձեւով մը որ խո-զաղութեան չրջանին իսկ անմատչե-լի կը մնար: Քիւրտերը, ժայռերու եւ խոչոր քարերու հետեւ տպաւոր-նած, չարունակ կը կրակէին մեր զին-ուորներուն վրայ, սակայն ոչինչ կը նար կասեցնել մեր զինուորներուն զայ-րոյքը՝ նախորդ օրուան տեսարանին վերջ:

Կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, քրտական երեք զիւղերը հիմնայատակ կործա-նած էին, Հողի հաւասար զարձած, հակառակ Քիւրտերու կատաղի դի-մադրութեան: Քիւրտերը զիտէին որ մի զայնք պատժել պիտի, այնպէս որ զիւղէն փոխադրած տարած ինչ որ կրնային,—միայն ոչխարիներն էին որ կը սպաւէին մեզի:

(4)

ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

(ՎԵՊ ԱՐՁԱԿԱԾՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔ)

—o—

— Ինչպե՞ս չհասկանաս, Լեւոն ջան, որ ես քեզ շատ եմ սիրում, — ասում էր Կարինեն՝ ամուր գրկելով ամուսնուն։

— Ես էլ քեզ շատ եմ սիրում, Կարինե ջան, — պատասխանում էր Լեւոնը՝ համբուրելով կնոջ շրթունքները։

— Ուրեմն ինչո՞ւ ես ինձ հարցնում, եթե գիտես, որ ես քեզ շատ եմ սիրում։

— Ես ուզում եմ, որ դու էլ ինձ ասես, որ շատ ես սիրում, որովհետեւ ես էլ քեզ շատ եմ սիրում։

— Ես ասում եմ, որ շատ եմ սիրում, որովհետեւ դու էլ ինձ շատ ես սիրում։

— Ես էլ

մենք իրաւունք ունինք քննադատելու կառավարութեան գործունէութիւնը, երբ քննադատութիւնը անհրաժեշտ է. սակայն պարտաւոր ենք յարգել ճշմարտութիւնը: Ոչ մէկ երկրի մէջ որ եւ է կառավարութիւն ընկերային օրէնքներ քուէարկել եւ գործադրել տուած է այնքան արագութեամբ: Մենք կ'ընդունինք անհրաժեշտ գործադուլները, սակայն պէտք չէ որ անոնք տեղի ունենան անկարգութեամբ եւ առանց պատճառի »:

Բանախօսը յետոյ պահանջեց ազգայնացնել երկաթուղիները, հանքերը, դրամատուները, գլխաւոր ճարտարագործութիւնները: Այս առթիւ քննադատեց կառավարութիւնը որ կրճատած է հանրօգուտ շինութեանց վարկերը եւ 2,300,000,000 ֆրանքը անրաւական դատ իբրեւ զարման գործադրկութեան:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՎՈՎ

ԱԶԳ. ՊԱՐԳԵՒԱՒԱԴԻ 4րդ չարքի վիճակահանութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, հինգշաբթի, իրիկուան ժամը 5.30ին, Սալ Փէյէլի մէջ: Արդիւնքը անմիջապէս պիտի հաղորդուի էյֆէլի եւ փոսթ Փարիզիէնի ռատիոներով:

ՊՈՒԲՐԻՇԷՆ կը հեռագրեն թէ Սիլիսթրէի դատարանը մէկէն մինչեւ երկու տարի բանտարկութեան դատապարտեց 92 պուլկար գիւղացիներ, որոնք ամբաստանուած էին իբրեւ խռովարարներ: Ուրիշ 246 ամբաստանեալներ անպարտ արձակուեցան:

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆի խռովութեանց առթիւ, հարցումներ ուղղուած ըլլալով Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, կառավարութեան ներկայացուցիչը խոստովանեցաւ թէ չատ մը Հնդիկներ Մոսկուա գացած եւ հետեւած են յեղափոխական դասընթացքներու: Այս ուսանողներուն թիւը 50ի բարձրացած էր վերջին երկու տարիներու ընթացքին: Երբ վերադարձան, ոմանք ձերբակալուեցան, ուրիշներ ալ հսկողութեան տակ առնուեցան: Կառավարութիւնը առ այժմ չարմար չի դատեր այս առթիւ դիւցազնութիւններ կատարել Մոսկուայի մէջ:

ՄՈՍԿՈՒԱՅի թերթերը կը գրեն թէ նոյեմբեր 7ին պիտի չվերջանայ փառատուին (մէյթրօ), ինչպէս ծրագրուած էր, իբրեւ հետեւանք խափանարար գործունէութեան: Առաջին մասը չատոնց վերջացած է, իսկ երկրորդ մասը կը ձգձգուի:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐ կուսակցութեանց միացման համար խորհրդակցութիւններ կը կատարուին Փարիզի մէջ: Առջի օր ժողով մը գումարեց այս առթիւ կազմուած յանձնախումբը: Համայնավարները կ'առաջարկեն բոլոր շրջաններուն հաղորդել միացման բանաձեւը, բայց ընկերվարականները կանխահաս դատ այդ ձեռնարկը, եւ որոշուեցաւ նախապէս համաձայնիլ հիմնական կէտերու մասին:

ՏՈՒՔ. ՇԱՒԹ, Գերմանիոյ ազգ. տնտեսութեան նախարարը, որ Պրիւսէլ կը գտնուի այժմ, Փարիզ պիտի գայ մայիս 5ին, խորհրդակցելու համար արտաքին գործակցութեան մասին:

ԵԳԻՊՏՈՍի «քափիթիւլասիօն»ներու ընդունը որոշելու համար կազմուած խորհրդաժողովը կը չարունակէ իր աշխատանքները Մոնթրէօյի մէջ: Երեք չաբթի օրուան նիստին մէջ Ֆրանսայի ներկայացուցիչը երկարօրէն պարզեց իր երկրին տեսակէտը:

ՍՊԱՆԻՈՑ ազգայնականները կը սաստկացնեն իրենց յարձակումները, գրաւելու համար Պիլպաօն: Կ'ըսուի թէ որոշած են արդիլել բոլոր նաւերու երթեւեկը, որպէսզի քաղաքը սովի մատնուելով անձնատուր ըլլայ: Գերմանական զրոյցի մը համաձայն, Զօր. Ֆրանքօ պիտի քաչուի պինուորական հրամանատարութենէն, եւ պիտի վարէ ապստամբութեան քաղաքական մասը: Իսկ նոր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ զօրավարը հակայարձակումի ձեռնարկած է Մատրիտի դէմ:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԹԵՐԹԵՐը բուռն պայքար մը բացած են փրօֆ. Քայցովի դէմ: Հռչակաւոր գիտնականը կը հալածուի իբրեւ ֆաչական, ըսած ըլլալով թէ «մարդիկ հաւասար չեն ծնիր» եւ թէ «միշտ եղած են եւ միշտ ալ պիտի ըլլան ի ծնէ տարբերներ մարդկութեան մէջ»:

ԶՕՐ. ԸՄԻԷԹ եւ Թ. Ր. Աթոռ կարեւոր խորհրդակցութիւններ ունեցան Պելգրատի մէջ, Պալքաններու եւ Միջերկրականի վերաբերեալ հարցերու մասին: Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին:

Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ-ՖԱՒԱՆի Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերաժամակրական շաբաթօրեայ հանդիպումը, այս շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Ակուսթին մէջ: կը խօսի ընկ. ԴԻՒԱՆԱՆԴԱՆ.

Գաւառ

ԼԻՈՆի կոմիտէի ընկերաժամակրական դասախօսական ժողովը վաղը ուրբաթ, 16 Ապրիլ, երեկոյեան ժամը 8.30ին, Ջարդարեան գրադարանը, 181 Ռուտ Լաֆայէթ: կը խօսի՝ ՏԻԿ. ՀՒՀԱՆ—ԲԻՒԶԱՆԴ. Նիւթ՝ «Նոր օրերու Հայ հերոսը ըստ ռազմիկ երգեցողու»: կը հրաւիրուին ընկերներն ու ժամակիրները:

ՄԱՐՍԷյԼի Ակնունի ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը 16 Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին իր Ակուսթինի մէջ:

ՍԷՆԹ'ԷԹԻԷնի Անտօք ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս կիրակի, 18 Ապրիլ, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Դուբեան գրադարանին մէջ, խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայութիւն անդամատետրով:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, (18 ԱՊՐԻԼ) ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Salle Poissonnière

7 Rue du Faubourg Poissonnière, մէթրօ **Montmartre**

կր ներկայացնէ

Commandant BENOIST d'AZY

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Շ. ՄԻՍՏՔԵԱՆ, *HENRI BARRÉ (S. F. I. O.)*

ԵՒ Ս. ԽԱՆԷՖՅԱՆԵԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ.— **Mlle Nelly GAUTHIER**, թաւջուքահար, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle FRIDE**, Ա. չուքահար, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle JEGOU**, ալթօ, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle HASKIL**, Բ. չուքահար, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **M. J. GILLES**, դաշնակահար, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **M. GOETCHELUCK**, Haut-bois, 1er Prtx du conservatoire de Paris.

ԿԸ ՆՈՒԱԳԵՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՏՈՐՆԵՐ

Կ'ԵՐԳԷ **ՏԻԿ. ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԳԵՒՈՆԵԱՆ**

(Գէորգ Զաւուշի Մահերգը, Գիւլիւզարի Ողբերգը, Մշոյ Պլպուլը)

Կ'ԱՐտասանեն՝ ԵՐ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ եւ Օ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ:

ՄՈՒՏՔ **2** ՖՐԱՆԲ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Իսի լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէին կողմէ

17 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ,

45 Rue de la Défense, *Իսի լէ Մուլինօ*

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ**

ՅԵՐԵԿՈՑԹ _ ԽՆՋՈՑՔ

կազմակերպուած Շավիլի Արդուքեան խումբին կողմէ, իր կազմութեան տասնամեակին առթիւ:

18 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին, Ecusson Bleu սրահին մէջ 23 rue Coteau, Chaville. rue Carnot-ի եւ rue Coteau-ի անկիւնը

ԿԸ ԽՕՍԻ՝ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին: Մուտք՝ այրերու 5, կիներու 3 ֆր.:

ՇԱՂ. ՄԻՋ — Շոգեկառք առնել սկսն Լազարէն Օթօպիւս թիւ 1 փոն տը Սեվրէն եւ իջնել Doizu—Chaville.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Ասնուվիլի Հ. Ց. Դ. վարժան ենթակոմիտէի կողմէ

Այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Պ. Նիկողոսեանի սրահին մէջ,

կը խօսի՝ ընկ. ՏՔԹ. ՔԻՒԹԻԿԵԱՆ

Պարահանդէս գեղեցկագոյն այժմուս

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Պետ. Հայ Կարմիր Խաչի Օգն. Մասնաճիւղին կողմէ, ի նպաստ իր բուժարանին,

24 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն ժամը 22էն մինչեւ առաւօտ

Aéro Club de France-ի *ընդարձակ սրահներուն մէջ*, 6 Rue Galilée. Paris (16)

Նախագահութեամբ ՋԱՐԵՀ ՊԻԶ ՆՈՒՊԱՐԻ

ԱՌԱՋԱՒԱԾՐԴ ՆՈՒԱՒԱԽՕՒՄԲ — ԸՆՏԻՐ ՊԻՒՖԷ — ՊԱՌ ԱՄԷՐԻՔԷՆ

Թօթքյեան եւ հաճելի անակնկալներ եւ մրցում գեղեցկագոյն այ քերու:

Գնահատիչ մարմնոյն (Jury) *կողմէ շահող տիկնոջ կամ օրիորդին իբր մրցանակ իրական մարգարիտէ մանեակ մը:*

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻԻՆ

ՏՈՒՔԹ. Լ. ԳՐԻԴՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն **Nord 84-04** (անփոփոխ)

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2–7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

ՃԱՇ-ՏԱՄԱՍ

4 Թրավէրս տիւ Մօն-տը-Բիէթէ (Րիւ տ'Էքսի անկիւնը)

4, Traverse du Mont-de-Piété, Marseille

(Angle Rue d'Aix)

Ուրախութեամբ կուգամ յայտնելու հասարակութեան եւ յարգելի յաճախորդներուս թէ՝ երկու տարիէ ի վեր վարձու տուած «ՏԱՄԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆԻՍ պայմանաժամը լրացած ըլլալով, կը վերահաստատուիմ 15 Ապրիլ 1937, հինգշաբթի օր: Ջանք չպիտի խնայեմ բան առաջնոյն գոհ ձգել բոլոր յաճախորդները, մանաւանդ որ Փարիզէն հրաւիրուած մասնագէտ խոհարարապետի մը կողմէ պիտի պատրաստուին հատեր կերակուրներ, քէպապներ, զուտ կարագով խմորեղէններ եւ զանազան անուշեղէններ:

ԱՆՔԵՐԻ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆ — ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ, ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՑ

ՍՈՒՐԲԷՆ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ «ՏԱՄԱՍ»

"ՇԻՐԱԿ"

Արեւելքի միակ իսկական օրաթերթ Անզուգական: Անմրցելի: Անխարդախ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժակ պատրաստուած զուտ չամիչի ֆիւթով: Հայ աւանդական սեղանին զարդ

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments

PLOMBERIE–COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

Կը ստանձնէ նաեւ ջէնջերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը, գիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Ménilmontant, Paris (20)

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD	**ORIENT LLOYD**
48 rue de la République	**7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51	Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար մասնաւոր գին: Ընդհակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ՎԱԼԷՆՍԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

ԲՈԼՈՐԻՆ ԱՋՔԸ ԼՈՑՍ

Անոնք որ ստիպուած էին կարգի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻ ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, *այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանդստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Արեւելքը վայելել եւ ԵՐԵԻԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ*

41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris

Հեռաձայն՝ Prov. 90—32

Ամէն երեկոյ կը նուագեն արեւելեան եղանակները քէմանչիստ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ եւ ուտի ՀԱՅԿ:

Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ: Գիները ժամանակ:

Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, միայն fonctionnement-ով, հարսնիքներու եւ խնջոյքներու սպասարկութիւն:

Այցելեցէք անգամ մը:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԻ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու. Ազգածի գաւառ, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթարլիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծուիմ: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գաւասխօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՆԱՄԱԿԱԳՈՒԹՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՔՈԼՈՆՊ, Պ. փախ.— 70:
Լ.Ս. ԿԱՐԼՆ, Տիկ. Գ.— 18:
ԱՎԻՆԵՈՆ, Ս. Ցով.— 35:
ԱՎԻՆԵՈՆ, Հ. Ն.— 140:
ՄԵՑ, Ց. Ա.-ի 140:
ՊՕՄՈՆ, Գործ.— 236.85:
ՎԻՎԻՒ, Ց. Մ.— 35:
ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ, Գործ.— 370.80:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Գործ.— 807: Կարգադրիչ՝ ինք:
ՓԱՐԻԶ (5), Տիկ. Թ.— 35:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսը սկսի ճշդիւ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկոյթը ժամը 3ին՝ կդիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
16
ԱՊՐԻԼ
VENDREDI
16 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3397

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԷՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԻԵԼԻ ԴԱԺԱՆ ՔԱՆ ՄԱՀԸ

—o—

Ի վերջոյ կրնա՞ք երկու բառով բացատրել թէ ի՛նչ պատահած է Հայաստանի մէջ, եւ կամ ինչ ուժի կ'ունենայ այս միջոցին, երբ կարկառի պէս կը տեղան սլաքները՝ «հակայեղափոխական - տրոցկիստական - նացիոնալիստական - դաշնակցական» տարբերուն դէմ :

Ձակերտի մէջ առնուած բառերը միշտ միասին կը գործածուին, բոլոր ճառերուն եւ բանաձեւերուն մէջ: Այնպէս որ, կացութիւնը աւելի կը բարդանայ :

Դեռ կան միւս բառերն ու բացատրութիւնները.— «Երկաթեայ սրիկաներ, չուներ, գարշելիներ, ժողովուրդի եւ կուսակցութեան ոխերիմ թշնամիներ, լրտեսներ, Ֆաշիզմի եւ Դաշնակցներու գործակալներ» եւն. :

Արդ, ի՞նչ է պատահեր: Ի՞նչ անքաւելի, մահացու մեղքեր են գործուեր, որպէսզի այսքան ծանր բառերով խարանուին երէկ ուան կուռքերն ու երեւելիները, դառնան փոշի եւ աղտ :

Կը բաւէ միայն «Ա. Հայաստան» կարդալ, համոզուելու համար թէ փողոցի չուները աւելի արժէք ունին, այսօր, Երեւանի մէջ, քան երբեմնի գործավարներն ու գործիչները,— Աբամալիս Երզնկեան, Դանուշ Շահվերտեան, Դ. Սիմոնեան, Սիմոնիկ Փիրումեան, Ա. Բակունց եւն. : «Անձնասպան» Յանջեանի դիակն իսկ արժանի չի համարուիր որ եւ է յարգանքի, եւ կը յօշոտուի նոյնքան վայրենօրէն որքան միւս կենդանի դիակները :

Եւ լուտանքները, նախատինքները, զրպարտութիւնները կը կատարուին ոչ միայն օրուան վարիչներուն, կեդր. կոմիտէի կամ ուրիշ իրաւասու օրգաններու կողմէ, այլեւ ամէն տեղ : Որ եւ է կուսակցական կամ արհեստակցական ժողովի մէջ: Ո եւ է բերնով, կը բաւէ որ լաւ սերտած ըլլայ դասը, զոյ ընելով ածականներն ու անուններուը :

Նոյնիսկ հռչակաւոր Մուսաբեկովը, ճառ մը խօսելով Հայաստանի խորհուրդներու արտակարգ Ցրդ համագումարին մէջ, յանուն Անդրկովկասի երկրային կոմիտէին եւ Բերիայի, պարտականութիւն կը սեպէ գնահատել Ամատունին եւ Գուլոյեանը: Դոհունակութեամբ կը յիշէ թէ « հակայական աշխատանք» է կատարուած անոնց ղեկավարութեամբ, «խորհրդային Հայաստանում տրոցկիստական թափթփուքների եւ նացիոնալ - ուկլոնիստների հետքերը ոչնչացնելու համար»:

Եւ անդամ մը եւս կը յանձնարարէ յեղափոխական «զգաստութիւն» (արթնութիւն).

— « Ընկերներ, մաբեւնէ ուրեմն խորհրդային հողերը հակայեղափոխական գարշելիներից, տասնապատկենք մեր յեղափոխական զգաստութիւնը, որպէսզի կարողանանք պահպանել ու միւնչեւ արեան վերջին կաթիլը պաշտպանել մեր մեծ, ստալինեան սահմանադրութիւնը, մեր սեռնչելի երկիրը»: («խ· Հայաստան » , 28 մարտ) :

Սթալինը հրամայեց, Բերիան ազդարարեց, Մուսաբեկովը յիշեցուց,— ողորմելի Ամատունիներն ու Գուլոյեաննե՞րն են որ պիտի համարձակին ընդդիմախօսել :

Ընդհակառակն, անոնք ահա ասոր կոոր կ'ըլլան, խոստովանելու համար իրենց ալ մեղքերը·

— « Ի՞նչպէս եղաւ որ մենք, կուսակցութեան ղեկավարներս, կոյր գտնուեցանք, չնկատեցինք ոխերիմ թշնամիները··· Մենք , ղեկավար աշխատողներս, ոչ միայն չէինք նկատած զանոնք, հակառակ անձամբ ընկեր Սթալինի կողմէ եղած շարք մը ազդարարութեանց, այլեւ կ'օգնէինք այդ երդուեալ սրիկաներուն՝ պատասխանատու պաշտօններու մէջ սողոսկելու »:

Կեդր· կոմիտէին քարտուղարը այս խօսքերը կ'արտասանէ աւելի քան հազար հոգինոց ժողովի մը մէջ: Ցետոյ նոյն բովանդակութեամբ դիր մը կը խմբագրուի, ուղղուած ընկեր Սթալինի, ուրիշ տասնեակ հազարներու առջեւ ալ խոստովանելու համար իրենց «անհոգութեան եւ կուրութեան իդիոտական (ապուշ, տըխմար) հիւանդութիւնը»:

Ուրեմն ե՛ւ կոյր, ե՛ւ ապուշ, ե՛ւ սորուկ: Ինչո՞ւ չէն եւ պարծուռ չմնայ երեւանը, երբ ունի այսպիսի ղեկավարութիւն :

Բայց, պատասխանած չեղանք բուն հարցումին,— Ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ Հայաստանի մէջ :

Ցատկանշական պարագայ մը,— ամէն անգամ որ անուններ կը յիշուին որ եւ է պարապանքի առթիւ, հիներուն հետ կը խառնուի նոր մը, եւ միշտ կ'աւելցնեն,— « եւ ուրիշներ»:

Կը նշանակէ թէ՝ բազմութիւն մը կը կազմեն կասկածելիներ, իսկ երեւելիներու անունները կը յայտնուին մէկ - մէկ,— օր մը՝ Եսայեան, ուրիշ օր մը՝ Երզնկեան, յետոյ Շահվերդեան, Փիրումեան եւայլն :

Եթէ այս ամբաստանեալներուն դէմ գործածուած որակումներէն միայն մէկը առնենք, «մեր ժողովրդի եւ կուսակցութեան ամենաոխերիմ թշնամիներ», կը նշանակէ թէ բոլորն ալ ոչ միայն վտարուած, այլեւ բանտարկուած են եւ գաղի տակ:

Ամէն պարագայի մէջ, ինչ որ կը գրուի անոնց դէմ, աւելի դաժան է քան մահը ...

Ձիշդ ինչպէս Զինովիեւն ու ընկերները, Ռատէքն ու միւսները, ապահովաբար ասոնք ալ դարձած են կենդանի դիակներ: Եւ բերնէ պատահի որ հրապարակաւ դատուին, վաղը, պիտի յայտարարուի, լարուած ճախարակներու պէս :

— Այո, մենք դաւաճաններ ենք, սրիկաներ ենք, լրտեսներ եւ չուներ ենք, տրոցկիստ - նացիոնալիստ - դաշնակներ ենք···

Եւ այս՝ 15 տարի երկիր եւ կուսակցութիւն կառավարելէ վերջ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ԵՒ ՀԻԹԼԵՐ ՊԻՏԻ ՏԵՍԱԿՑԻ՞Ն

—o—

Անցեալ օր զրոյց մը կը չրջէր թէ մօտերս տեսակցութիւն մը տեղի պիտի ունենայ Մուսոլինիի եւ Հիթլէրի միջեւ: Այս լուրը անմիջապէս հերքուեցաւ, բայց հիմա նորէն չրջան կ'ընէ : Հռոմէն պաշտօնապէս կը յանձնարարեն թէ Աւստրիոյ վարչապետը Վենեսիկ պիտի այցելէ յառաջիկայ հինգշբ· , 22 ապրիլ, եւ պիտի տեսակցի Մուսոլինիի հետ, որուն հաւանարար պիտի ընկերանայ արտաքին նախարարը, Ձիանօ: Այս լուրին հետ մէկտեղ, իրարկիններ յայտնեցին թէ Մուսոլինի սկզբունքով ընդունած է տեսակցութիւն մը ունենալ Հիթլէրի հետ: Նոյն աղբիւրին համաձայն, Մուսոլինի Վենեսիկէն Միւնիխ պիտի երթայ օդանաւով, Տոքթ· Շուշնիկի հետ տեսակցելէ վերջ: Պաշտօնական շրջանակներու մէջ ոչ կը հերքեն, ոչ ալ կը հաստատեն այս լուրը· բայց տրուած բացատրութիւններէն կը հետեւի թէ անկարելի չէ այս հանդիպումը· մանաւանդ որ Հիթլէր Մուսոլինիի այցելեց երեք տարի առաջ, հետեւաբար այս վերջինը փոխադարձ այցելութեան պարտք մը ունի :

Այս առթիւ կը հաւատան թէ Աւստրիոյ վարչապետը առ այժմ մէկդի դրած է միապետութեան վերահաստատման ծրագիրը: Անոր գլխաւոր նպատակն է ապահովել երկրին անկախութիւնը: Վարչապետը չորեքշաբթի օր ճառ մը խօսեցաւ, որ կը հաստատէ այս տպաւորութիւնը :

Կարմիր դրօշներ վար առնուեցան

—·—

Զորեքշաբթի օր յանկարծ անհետացան այն բոլոր կարմիր դրօշները կամ ուրիշ խորհրդանշաններով «ճոխացած» եռագոյն դրօշները որ կ'երեւային ցուցահանդէսին չէնքերուն վրայ, պղտորելով հանրային կարծիքը :

Ինչպէս յայտնի է, աշակողմեան թերթերը պայքար մը բացած էին այս մասին, մէկ չաթաթ ի վեր : Կառավարութիւնը չատ կարեւորութիւն չէր տար դէպքին, նախընտրելով բարեկամաբար համոզել բանուորները քան թէ բռնութեան դիմել: Արդ, առջի օր Թունդ ազգայնական թերթ մը, «լ'Էնսիւտէ » (Ապտամբ) կը ծանուցանէր թէ իր խմբագիրները տասնի չափ կարմիր դրօշներ խլելով ցուցահանդէսի վայրէն, բերած կախած են խմբագրատան պատուհաններէն : Ցետոյ ոստիկան մը ներկայացած եւ պատուիրած է որ վար առնեն դրօշները : « Այդպէս ալ ըրինք, դրօշները խմբագրատան մէջ տեղաւորելով, բայց պատուհանները բաց ձգելով» :

Այս դէպքին վրայ, ներքին նախարարութիւնը նկատելով որ խռովութիւնները կրնան ծագիլ, հրամայեց ոստիկանութեան՝ վար առնել կարմիրդրօշները: Եւ 150 ոստիկաններ հրչէչներու աջակցութեամբ գործի սկսան, կարմիր դրօշները վար առնելով էնվալիտի կայարանէն: Լուրը տարածուեցաւ, բոլոր դրօշները վար առնուեցան :

Ինչպէս գրած էինք, Աչխատանքի Դաշնակցութիւնն ալ որոշած էր երեք հոգինոց պատուիրակութիւն մը դրկել, որպէսզի համոզեն բանուորները, բայց պատուիրակութիւնը դեռ չէր գացած չորեքշաբթի առտու եւ կարմիր դրօշները կը ծածանէին բոլոր Ֆրանսայի վրայ :Ձեռնարկութիւնը յանձնարարուած էր համոզել բանուորները, բայց անոնք առարկեցին թէ իրենք անզօր են: Այս ամբողջ անցուդարձը փութացուց կառավարութեան միջամտութիւնը, որ պէտք աւելի եւս չյապաղի յուցահանդէսին բացումը :

40 ԺԱՄՈՒԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ
Գոհացում պիտի տրուի մամր առեւտրականներուն

—·—

Երեսփ· ժողովին առեւտրական յանձնաժողովը առջի օր լսելով աշխատանքի նախարարին բացատրութիւնները, գոհացում առացաւ մանր առեւտրականներու տրտունջներուն առթիւ: Նախարարը յայտարարեց թէ մինչեւ ամսեզլուխ նոր հրամանագիր մը պիտի հրատարակէ, որպէսզի մանր առեւտրականները չհարկադրուին շաբաթը երկու օր յաչորդաբար փակել իրենց խանութները, մանաւանդ յուցահանդէսի չրջանին: Աչխատաւորները պիտի չզրկուին իրենց իրաւունքներէն, բայց երկօրեայ հանգիստը պիտի տրուի հերթով, որպէսզի խանութները կարենան բաց մնալ ամբողջ շաբաթը: Խանութպաններն յանձն կ'առնեն ի հարկին առանց պաշտօնեայի աշխատիլ հանգստեան օրերը :

ՕՐը ՕՐԻՆ

ԴԵՌ ՔԱՆԻ՞ ՏԱՐԻ ԱՅՍՊԷՍ···

—·—

« Վէմ » , Հանդէս Մշակոյթի եւ Պատմութեան, լրացուց իր բաժանորդագրութեան երրորդ շրջանը: (18 գիրք: Հրատարակութիւնը սկսած է 1933 հոկտեմբերին) :

Զորրորդը կը բացուի 1937 յունուար - մարտի թիւով, որ լոյս տեսած է արդէն :

Այս առթիւ, խմբագրութիւնը հաւտորին սկիզբը դրած է յայտարարութիւն մը, ուր իրար խառնուած են գոհունակութիւնն ու վիշտը :

Գոհունակութիւն՝ այն բարոյական ֆոլդերութեան համար որ վայելած է թերթը, բազմաթիւ ճեռնհաս մտաւորականներու աշխատակցութեամբ : «Առանց դոյզն իսկ նիւթական ակնկալութեան » :

Ու նաեւ արդար գոհունակութիւն՝ լաւ գործ մը կատարած ըլլալու գիտակցութեամբ :

Իսկ վի՞շտը,— ոչ մէկ փոփոխութիւն հայկական ճակատին վրայ ···

— « Մեզ չատ դժուարութիւններ պատճառեցին եւ չարունակում են պատճառել անպարտաճանաչ բաժանորդները, մինչդեռ « Վէմ »ի գոյութեան միակ հիմքը բաժանորդագրութիւնն է : Եթէ բոլոր բաժանորդները ժամանակին ու կանոնաւոր կերպով վճարեն իրենց բաժնեգինը, «Վէմ»ը բոլորովին ազատ կը լինի նիւթական հոգերէն, որովհետեւ բաժանորդների թիւը միանգամայն բաւական է տը - պագրական եւ թղթատարական ծախսերը հոգալու համար : Այս «Վէմ»ն է, դժբախտաբար, որ դոյութիւն չունի» :

Արդ, այս հիչ - շատ մասնագիտական հանդէսը յաչողեր է ապահովել շուրջ 700 բաժանորդներ, ինչ որ բաւական հանդէսը յաչողեր է ապահովել շուրջ 700 բաժանորդներ, ինչ որ բաւարար պէտք է համարիլ, « Եթէ » ···

Խմբագրութիւնը չի ծամծմեր բառերը, «դառն վշտով» արձանագրելու համար իսկ եւ իսկ հայկական ողբերգութիւն մը·

— « Զարմանալի բան· հայ մարդը, որ զոհձնական կեանքի բոլոր ասպարէզներուն, ճանաչուած է իբրեւ պարտաճանաչ վճարող եւ ուրիշի սեփականութիւնը յարգող, հայերէն դրքի եւ թերթի համար դրամ վճարել չի սիրում եւ հայ հրատարակիչից ու խմբագրից իւրացրած դրամը գողութիւն չի համարում : Հայ մարդը ամէն բանի համար դրամ չի խնայի, բայց երբ հերթը հայ գրքին ու թերթին գայ, հազար տեսակ հնարամտութեան կը դիմէ, պարտականութիւնից խուսափելու համար : Հայ հրատարակչի ու խմբագրի դրամը իւրացնելը, կարծես, բնական է համարում » :

Բանասէր մը կրնա՞ր ճշդել այս կարգի տրտունջներու թիւը, հայերէն գրքի եւ թերթի հրատարակութեան վեր :

Եւ դեռ բանի՞ տարի այսպէս···

Վ.Ա.Էֆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ՄԵՂԱՅԱԳԻՐԸ ԱՌ ՄԵԾՆ ՍԹԱԼԻՆ

—o—

« Խորհրդային Հայաստան »ի մարտ 28ի թիւէն կ'արտատպենք հետեւեալ գիրը՝ ուղղուած Մեծն Սթալինին: Ցապաւած ենք միայն յառաջաբանն ու վերջաբանը: Գրութեան խորագիրն է «Ընկեր Ստալինին», տպարանի ամենախոշոր տառերով :—

— « Հայաստանի Կոմկուսի (բ) Կենտկոմի պլենումը լիովին եւ ամբողջապէս միանում Համ Կ (բ) Կ Կենտկոմի պլենումի որոշումներին եւ լիովին հաւանութիւն է տալիս Բուխարինի ու Ռիկովի վտարմանը կուսակցութեան շարքերից՝ նրանց հակախորհրդային, հակայեղափոխական, դաւաճանական գործունէութեան համար :

Առաջնորդուելով ընկեր Ստալինի ցուցումներով, բոլշեւիկեան անողոք ինքնաքննադատութեան հիման վրայ, Հայաստանի Կ (բ) Կ Կենտկոմի պլենումը հրապարակ հանեց կուսակցական աչխատանքի թերութիւնները, անհոգութեան ու կուրութեան իդիոտական հիւանդութիւնը, որից օգտուելով լրտեսները, դիվերսանտները, վնասարարները, հայ ժողովրդի թշնամիները, Ֆաշիզմի հաւատարիմ շները՝ Դաշնակները եւ նրանց գործակալ,հակայեղափոխական վարձկան նացիոնալիստները—սոցիալ-Ֆիլիները, Երեկեբեանի Յանջեանի հովանաւորութեամբ, թափանցել էին ոչ միայն խորհրդային ու տնտեսական կազմակերպութիւնների, այլեւ կուսակցական օրգանների մէջ :

Համ Կ (բ) Կ Կենտկոմի պլենումի որոշումները եւ ձեր դէկուցումը մեզ դիմեցին մեր բոլոր թերութիւնների եւ մեր առջեւ ծառացած խնդիրների պարզորոշ ըմբռնմամբ, դիմեցին մեզ կուսակցական աչխատանքն արմատապէս վերակառուցելու կամքով՝ բոլշեւիզմի կազմակերպչական սկզբունքների ճըշդրիտ ու անշեղ իրականացման հիման վրայ, բոլշեւիզմին տիրապետելու հիման վրայ, կուսակցական - քաղաքական աչխատանքի այնպիսի ծաւալման հիման վրայ, որի պայմաններում բացառուած լինի սառը, քայքայչաշխատանք կատարելու ամէն մի հնարաւորութիւն ժողովրդի թշնամիների՝ հակայեղափոխական տրոցկիստների, դաշնակների, սոցիալ-Ֆիլիների, այլ թափթփուքների համար, միջազգային Ֆաշիզմի այդ բոլոր հաւատարիմ գամբռների ու մեր հայրենիքի դաւաճանների համար » :

Պոլսոյ Ազգ. Վարչութեան երախտագիտութիւնը Թուրքիոյ ճարհին գործավարին

—·—

Երէկ ամբողջութեամբ արտատպած էինք Թուրքիոյ ներքին գործավար եւ Մալքի ընդհ· քարտուղար Շիւքրի Գայայի ճառը՝ ներքին կացութեան եւ Ազգ.քանտրէքթի հարցի մասին: Այս առթիւ գործավարը յայտնած էր թէ «Հայերն ու Թուրքերը անդամ մըն ալ մօտեցան իրարու, հակառակ կարգ մը « փոլիթիքաճի»ներու խաղերուն» :

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ այս յայտարարութիւնը մեծ գոհունակութիւն պատճառած ըլլալով, ապդ· վարչութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Շիւքրի Գայայի.—

« Մեր յոյժ սիրեցեալ ազատարար Աթաթիւրքին լուսաւոր ճամբուն մէջ յաչող բայլեր առնող արժէքաւոր Իսմէթ Ինէօնիւ դահլիճին նոյնիսկ արժէքաւոր ու անկեղծ անդամներէն՝ մեր ներքին գործավար ու կուսակցութեան ընդհ· քարտուղարին Ազգ· Մեծ ժողովի երէկուան նիստի ընթացքին խօսած ներշնչեալ, պերճախօս ու պատմական ճառին մէջ Հայերու մասին իր բրած անկեղծ յայտարարութիւնը, կուգայ անգամ մը եւս ու անմոռանալի կերպով զօրացնել այն կապը, որով զօդուած են բոլոր Հայերը մեր փառաւոր հանրապետութեան եւ թրքութեան հետ: Այս առթիւ, ամբողջ թրքահայութեան եւ բախտագէտ ու սիրոյ զգացմանց իբր թարգման, վարչ· ժողովս իր ալ երախտիքը յայտնելով, սրտանց կը մաղթէ որ շատ երկար տարիներ ապրիլ առողջ ու յաչողութեամբ ձեր բարձր պաշտօնին մէջ, զոր արժանաւորապէս գրաւած էք » :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԵՐԿՆԿՈՒՂԻ ՄԻՋԻՑ

(«Ցասում»-ի խմբագրության Ա. ԸՆԿԵՐՈՒՀԻՆ)

Ես ուրախ եմ, որ ձեզնից մեկը ինձ հրավիրեց ձեզ մոտ գալ, որպեսզի ես ինքս տեսնեմ ձեր կյանքը, ձեր աշխատանքի պայմանները, ձեր ապրելակերպը, ձեր հոգսերն ու ուրախությունները, ձեր ձգտումներն ու երազանքները։ Ես ուրախ եմ, որ ձեզնից մեկը ինձ հրավիրեց ձեզ մոտ գալ, որպեսզի ես ինքս տեսնեմ ձեր կյանքը, ձեր աշխատանքի պայմանները, ձեր ապրելակերպը, ձեր հոգսերն ու ուրախությունները, ձեր ձգտումներն ու երազանքները։ Ես ուրախ եմ, որ ձեզնից մեկը ինձ հրավիրեց ձեզ մոտ գալ, որպեսզի ես ինքս տեսնեմ ձեր կյանքը, ձեր աշխատանքի պայմանները, ձեր ապրելակերպը, ձեր հոգսերն ու ուրախությունները, ձեր ձգտումներն ու երազանքները։

ՉՈՐՔ ՕՐՎԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(ԿԱՑ ԱՇՈՒՆԿԻՑ ՄԻՆՉԵՒ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ)

— ո —

Ֆիզուլ Լեւոնի տանէն դուրս ելաւ ան- ծանօթ մարդ մը, որ ներս մտած էր ան- կէ առաջ, եւ ուղղուեցաւ դէպի կայա- րանը: Ան կը կրէր ճամպրուկ մը եւ ձեռ- քին ունէր ծանր պարկ մը, զոր դանդա- ղօրէն կը տանէր դէպի կայարանը:

Ֆիզուլ, որ պատուհանէն կը հետեւէր անծանօթին, ուշադրութիւն չդարձուց անոր վրայ, մինչեւ որ ան անհետացաւ կայարանի շէնքին մէջ:

Ֆիզուլ Լեւոնի տունը կը գտնուէր քա- ղաքի ծայրամասերէն մէկուն մէջ: Ան ապրելով իր ծնողքին հետ, որոնք ան- կէ զատ ուրիշ զաւակ չունէին, կը վա- յելէր ամէն տեսակ հարմարութիւն: Ան- ոնց միակ զաւակն ըլլալով, ամէն ինչ կը կատարուէր անոր կամքին համեմատ:

Ֆիզուլ, որ ներկայիս 18 տարեկան էր, ուսումը աւարտած էր տասնամեակ մը առաջ: Ան ունէր ուրիշ ընկերներ, որոնց հետ կ՚ապրէր ազատ կեանքով մը: Ան ոչ մէկ պարտականութիւն ունէր, ոչ ալ ոեւէ մտահոգութիւն:

Ֆիզուլ Լեւոնի տունէն դուրս ելլելէ ետք, ուղղակի գնաց դէպի կայարան: Ան ներս մտաւ կայարանի շէնքին մէջ եւ նկատեց, որ անծանօթը նստած էր սենեակի մը մէջ, ուր կային նաեւ ուրիշ ճամբորդներ:

Ֆիզուլ մօտեցաւ անոր եւ ըսաւ.

— Ներողութիւն, պարո՛ն, ես ոստիկան Ֆիզուլն եմ, եւ ձեզ կը խնդրեմ, որ ինծի հետ գաք ոստիկանատուն:

Անծանօթը զարմացած նայեցաւ Ֆի- զուլին եւ հարցուց.

— Ինչո՞ւ:

— Ձեր ճամպրուկին մէջ կայ մարդու մարմնի մը մաս մը, եւ ես կ՚ուզեմ գիտնալ, թէ ինչո՞ւ ձեր ճամպրուկին մէջ կայ մարդու մարմնի մաս մը:

Անծանօթը ժպտեցաւ եւ ըսաւ.

— Ես բժիշկ եմ, եւ ճամպրուկիս մէջ կան բժշկական գործիքներ:

— Ներողութիւն, պարո՛ն, ես ոստի- կան Ֆիզուլն եմ, եւ ձեզ կը խնդրեմ, որ ինծի հետ գաք ոստիկանատուն:

Անծանօթը զարմացած նայեցաւ Ֆի- զուլին եւ ըսաւ.

— Ինչո՞ւ:

— Ձեր ճամպրուկին մէջ կայ մարդու մարմնի

**** Վարչութեան առենապետ Պ. Պ. Թօրասանճի, իր կարգին հետեւեալը յայտարարած է այս առթիւ «Ձիւմհուրիյէթ»ի որ «Հայոց զոհունակութիւնը» խորագրին տակ կը հրատարակէ նաեւ վարչութեան երախտագիտական հեռագիրը, յայտնելէ վերջ թէ Պոլսահայերը մեծապէս զոհ մնացած են ներքին գործավարին յայտարարութենէն .*

— « Շատ զգածուեցայ, տեսնելով որ Հաթայի դատին մէջ Հայերու բռնած ընթացքը կը գնահատուի : Բացառութիւն համարելով կարգ մը «փոլիթիճիաճի»ները, Հաթայի Հայերու մեծ մասը ետ չէ կեցած իր հայրենասիրական պարտքը կատարելէ եւ ապահով ենք թէ ետ պիտի չկենայ : Այն համոզումը ունինք թէ վերջերս ծագած կարգ մը դժուարութիւնները պիտի անցնին : Որոշ է որ, Հաթայի Հայերուն վրայ ալ շատ նպաստաւոր ազդեցութիւն պիտի գործէ յարգելի գործավարին յայտարարութիւնը : Գալով Թրբահայերուն, ինչպէս միշտ եղած է, ասկէ յետոյ ալ չպիտի թերանան իրենց հայրենասիրական պարտականութեան մէջ» :

ՏԻԿԻՆ ԼԻԹՎԻՆՈՎ Կ'ԱՔՍՈՐՈՒԻ...

« Նիւ Եորք Էքսըլտ»ի գրքակիցը կը հեռագրէ Ժընեւէն :— Այսօր պրոյցներ կը շրջէին հոս թէ Տիկին Լիթվինով՝ Ա. Միութեան արտաքին գործավարին կինը, վերջնապէս աքսորուած է Մոսկուայէն, փոխադրուելով Սվերտլովսք (Նախկին Եկատերինա) : Տիկինը ծագումով անգլիացի է : Անցեալ փետրուարին ալ այսպիսի պրոյցներ շրջեցան, բայց յետոյ հաստատուեցաւ որ Տիկինը Մոսկուա կը դառնայ : Այս անգամ վստահելի կը համարուին լուրերը : Կ'ըսուի թէ Պ. Լիթվինով հարկադրուած է տեղի տալ եւ ընդունիլ իր կնոջ աքսորը, որպէսզի կարենայ պահել պաշտօնը : Երեկոյթներու համար Տէր եւ Տիկին Լիթվինովի կողմէ ղրկուած հրաւէրները այժմ կը գրուին միայն Պ. Լիթվինովի անունով : Կը հերքուի թէ Տիկին Լիթվինով որ եւ է քաղաքական գործունէութիւն ունեցած է, բայց իր տարազրութեան պատճառ կը համարուի իր մտերմութիւնը Լոնտոնի նախկին դեսպանին կնոջը հետ : (Դեսպանը տասը տարի բանատարկութեան դատապարտուեցաւ անցեալ յունուարին) : Պ. Լիթվինովի դիրքն ալ խախտած կ'երեւայ, մանաւանդ հիմա որ Փարիզի դեսպանը՝ Փոթէմքին, օդնական նշանակուած է : Կ'ըսուի թէ խորհրդային կառավարութիւնը դժգոհ է իր արտաքին քաղաքականութեան արդիւնքներէն, մանաւորապէս սպանիական հարցին առթիւ : Փոթէմքին մտերիմ բարեկամն է պատերազմական գործավարին՝ մարշալ Վորոշիլովի : Կարմիր բանակին յարաճուն ազդեցութիւնը նախանշան մը կը համարուի արտաքին քաղաքականութեան փոփոխման :

«Քափիթիլ պասիօն»ներ պիտի չլսուին

Մոնթբէլիէի խորհրդաժողովը լիազումար նիստի մը մէջ միաձայնութեամբ որոշեց սկզբունքով ընդունիլ եվխարտոսի օտարականներու առանձնաշնորհներուն ջնջումը : Մասնաւոր յանձնախումբերը կ'ուսումնասիրեն այս որոշման հետ կապուած խնդիրները, որոնք բարդ հանդամանք ունին : Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն : Ճամբորդու եւ գնացախօսութիւններու խմբագրութիւն : Խորհրդակցութիւն 25 ֆր. : Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ :

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ :

ՋԱՒԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂՈՎ

ԱՆԳԼԻՈՑ երեսփ. ժողովին մէջ, աշխատաւորականները պարսաւանքի քուէ առաջարկեցին կառավարութեան դէմ, սպանիական հարցին առթիւ, բայց ժողովը մերժեց 130ի դէմ 345 ձայնով : Արտաքին նախարարը դիտել տալու թէ պատերազմին խառնուած պիտի ըլլան, եթէ բոնի միջամտութիւններ կատարեն սպանիական ջուրերուն մէջ :

Նոյն նիստին մէջ, ծովային նախարարը յայտարարեց թէ նորէն ապղարտութիւն ուղղուած է ղօր. Ֆրանքոյի, որպէսզի չնեղէ անգլիական նաւերը :

ՏՈՒԲԻ. ՇԱՒԻՐ, Գերմանիոյ ապղ. առեւտութեան նախարարը, որ Պրիւսէլ կը գտնուի, յայտարարեց թէ Գերմանիա հակառակ չէ անտեսական գործակցութեան : «Ինքնաբաւութիւնը վարպապետութիւն մը չէ, այլ անհրաժեշտութիւն մը եւ Գերմանիա ուրիշ բան չուզեր եթէ ոչ ձգել գայն, նուիրուելու համար միջազգային գործակցութեան » :

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ կռիւները կը չարունակուին առանց վրճռական արդիւնքի : Կառավարական զօրքը նոր յաջողութիւններ կը հաղորդէ Մաորիսի ճակատին վրայ : Զօր. Մօլա կը չարունակէ սպառնալ Պիլպաօ քաղաքին, պաշարելու եւ սովի մատնելու համար :

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ անհկապանուհի մը որ յաղողած էր հինգ միլիոն ֆրանքի դրամ, գոհարեղէն եւայլն զողնալ իր ծառայած տուներուն մէջ, 1936 մարտէն ի վեր :

Շնորհակալիք

Տէր եւ Տիկին Ղամպարեան եղբարք եւ զաւակունք եւ ազգականները ի բենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր, հեռագրով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի մօր եւ ազգականին՝

Այբի Տիկին
ԹՈՒՐՎԱՆՏԱՑ ՂԱՄՊԵՐԵԱՆԻ
(Ծնեալ Թոփալեան)

դառնազէտ մահուան առթիւ որ տեղի ունեցաւ ապրիլ 6ին, 53 տարեկան հասակին, իր բնակարանին մէջ, Մերիփէ (Էն) :

Մերիփէ 13 ապրիլ 1937

×

Մանուկ Մակարեան եւ իր պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ եւ նամակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իր մօրեղբօր՝ ՊՕՂՈՍ ՏԻՐՏԻՐԵԱՆԻ (Պէյրութ) մահուան առթիւ :

Սէնթ Էթըեան (Մարսէյլ) 13 ապրիլ 1937 :

×

Շ. Ց. Դ. Լիոնի Ջարդարեան գրադարանի վարչութիւնը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Պ. Երուանդ Ցէր Ալոդէեանի՝ իր նուիրած 7 կտոր գիրքերուն համար :

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղը իր անկեղծ ցաւակցութիւնները կը յայտնէ, անդամուհի Տիկին Մխրան-կիւլեսեանի, իր եղբօր Պ. ՀԱՑԿ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆիի մահուան առթիւ :

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԻ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ : Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ : Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում : Ամէն տեսակ դրծերու խմբագրութիւն : Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն : Ճամբորդու եւ գնացախօսութիւններու խմբագրութիւն : Խորհրդակցութիւն 25 ֆր. : Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ :

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ :

Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ-ՖԱՇԱՆի Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերաժամակրական շաբաթօրեայ ֆանդիպումը, վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, ակումբին մէջ : կը խօսի ընկ. *ԳԻՒԼԱՆԴԱՆԵԱՆ*.

Գալուստ

ԼԻՈՆի կոմիտէի ընկերաժամակրական դասախօսական ժողովը այսօր ուրբաթ, *16* ապրիլ, երեկոյեան ժամը 8.30ին, Ջարդարեան գրադարանը, *18* Ռուտ Լաֆայէթ : կը խօսի՝ *ՏԻԿ. ԷԼԼԷՆ—ԲԻՒՋԱՆԴ*, նիւթ՝ «Նոր օրերուն Հայ հերոսը ըստ ռազմիկ երգեցողու» : կը հրաւիրուին ընկերներն ու ցամակիրները :

ՄԱՐՍԷյԼի ԱԿՈՒՆԻի ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը *16* ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին իր ակումբին մէջ :

ՍԷՆԹ-ԷԹԻԷնի Անտօք ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս կիրակի, *18* ապրիլ, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Դուբեան գրադարանին մէջ, խիստ կարեւոր օրակարգ : Ներկայութիւն աննդամատետրով :

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

ՀԱՍՍԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, (18 ԱՊՐԻԼ) ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Salle Poissonnière
7 Rue du Faubourg Poissonnière, Մէթրօ Montmartre

կր ներկայացնէ

Commandant BENOIST d'AZY

ԿԸ ԽՕՍԻՆ *Ը. ՄԻՍՏՔԵՆ, HENRI BARRÉ (S. F. I. O.)* ԵՒ *Ե. ԽԱՆԷՅԱՆՆԵԱՆ*

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ.— Mlle Nelly GAUTHIER, թաւջուքեակ, 1er Prix du Conservatoire de Paris, Mlle FRIDE, Ա. չուքեակ, 1er Prix du Conservatoire de Paris, Mlle JEGOU, ալթօ, 1er Prix du Conservatoire de Paris, Mlle HASKIL, Բ. չուքեակ, 1er Prix du Conservatoire de Paris, M. J. GILLES, դաշնակ, 1er Prix du Conservatoire de Paris, M. GOETCHELUCK, Haut-bois, 1er Prix du conservatoire de Paris.

ԿԸ ՆՈՒԱԳԵՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՏՈՐՆԵՐ

Կ'ԵՐԳԷ *ՏԻԿ. ԸՐՄԵՆՈՒՀԻ ԳԵՒՈՆԵԱՆ*

(Գէորգ Զաւուշի Մահերգը, Գիւլիւզարի Ողբերգը, Մշոյ Պլպուլը)

Կ'արտասանեն ԵՐ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ եւ Օ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ :

ՄՈՒՏՔ 2 ՖՐԱՆԿ :

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Իսկ լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէին կողմէ

17 *Ապրիլ*, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ,

45 Rue de la Défense, *Իսկ լէ Մուլինօ :*

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. *ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ*

ՑԵՐԵԿՈՑԹ _ ԽՆՋՈՑՔ

Կազմակերպուած Շավիլի Արդուհեան խումբին կողմէ, իր կազմութեան տասնամեակին առթիւ :

18 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը *3.30*ին, Ecusson Bleu սրահին մէջ 23 rue Coteau, Chaville, rue Carnot եւ rue Coteau անկիւնը

ԿԸ ԽՕՍԻ՝ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին : Մուտք՝ այրերու 5, կիներու 3 ֆր. :

ՀԱՂ. ՄԻՋ. — Շոգեկառք առնել Սէն-Լազարէն՝ Ուազիւս թիւ *1* փօն տը Սէվրէն եւ իջնել Doizu—Chaville.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Ա.ՆՈՒՎԻԼի Հ. Յ. Դ. վարդան ենթակոմիտէի կողմէ

վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Պ. Նիկողոսեանի սրահին մէջ,

կը խօսի՝ ընկ. ՏՔԹ. ՓԻԼԹԻԿԵԱՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. *Պուլվար Օտտօի (Մարսէյլ) Վահեան ենթակոմիտէի կողմէ*

18 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ՇՐՄԻՆ ՏԸ ԼԱ ՄԱՏՐԱԿ ՎԻԼ, Պար էնթէրնասիօնալի սրահին մէջ :

Կը դասախօսէ՝ ընկ. ՀԱՑԿ ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆ

Նիւթ՝ Խորհրդային սահմանադրութիւնը եւ Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը : Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները առանց սեռի խտրութեան : Ամէն ոք ազատ է հարցում տալու : Մուտքը ազատ է :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Սէն Լուի Պատանեկան Միութեան կողմէ

6 Մայիս, հինգշաբթի օր :

Կը խօսի՝ ՀԱՑԿ ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆ

Մուտքը ազատ է :

ՀԱՄԱԶԳՈՒԹԻՒՆ ՍՊԱՀԱՆԴԷՍ – ԱՊՐԻԼ 11

Նախաձեռնութեամբ Ս. Ժէռմի (Մարսէյլ) Ս. Սահակ եւ Մեսրոպ եկեղեցիի թաղականութեան

17 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, հիսկուս պիտի կատարուի եկեղեցիին մէջ, իսկ կիրակի առաւօտ ընդհ. նահատակաց հոգւոյն Ս. պատարագ եւ հոգեհանգիստ : Այց Անծանօթ Զէյ ուղղին դամբարանը :

Թատերական ներկայացում

Մարսէյլի «Աբէլեան» թատերախումբի եւ մանակցութեամբ Պուլվար Օտտօի «Ազամեան» թատերախումբի

17 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Շահիրիկեան սրահին մէջ,

5 բիս տը լ'Էքլիբս, Մարսէյլ :

Կը ներկայացուի՝

ՊՈՒԺԱՒԻԿԱԼԸ կամ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

(Ողբերգութիւն 5 արար)

Գիներ *4* եւ *3* ֆրանք :

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑՔ՝

Իսկ լէ Մուլինոյի Հայ Երիտասարդաց Միութեան

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

որ տեղի կ'ունենայ 8 Մայիս, շաբաթ երեկոյ մինչեւ լոյս,
PALAIS DU CONGRÈSի շքեղ սրահներուն մէջ,
Parc des Expositions, Porte de Versailles:

Թատերական Ներկայացում

Ալֆորվիլի Հ. Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

17 Ապրիլ, շաբաթ եւ *18* Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին, Կ. Խաչի Ակումբին մէջ

Կը ներկայացուի ՂԱՐԱԳՈՁԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ (օփերէթ 4 արար)

Սիրայօժար դեկավարութեամբ դերասան Յ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի եւ տեղւոյս սիրողներուն եւ ծանօթ նուագախումբի : Օփերէթի համար մասնաւոր հագուստ, տէքոր եւ հարսանեկան տեսարան :

Մուտ 5 եւ 3 ֆր. ; փոքրիկներու՝ 1 ֆր.

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ,

Ֆ. Կ. Խաչի Վալանսի Մասնաճիւղին կողմէ

18 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին,
Շ. Ց. Դ. Սիամանթօ Ակումբին մէջ,
կը խօսի՝ ընկերուհի ԷԼԼԷՆ ԲԻՒՋԱՆԴ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին : Մուտքը ազատ է :

Տարեկան Ցերեկոյթ

Հայ Աղիներու Միութեան Փարիզի շրջանի
Սկաուտներու եւ Գայլիկներու
Նախագահութեամբ ԶՕՐ. Կ. ԿՈՐԿԱՆԵԱՆի
(Նախագահ Հայ Արիներու Միութեան)

9 Մայիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Salle des Centraux մէջ, 8 rue Jean-Goujon, փարիզ (8), մէթրօ *Champs Élysées Clémenceau*

Մուտք՝ 10 եւ 5 ֆր. :

ՊԱՐՈՆՅԻԿ ՅԵՐԵԿՈՑԹ

ՀԱՑ ԱԶԱՏ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

9 Մայիս, կիրակի մինչեւ կէս գիշեր :
Կը խնդրուի չխաչածեւել :

ԽՐԵԿՈՑԹ

Ազգային մեծ գործիչ բժիշկ ԲԱՐՈՒՆԱԿ ՊԷՅ ՅԵՐՈՒԱՆԴԻ Ժահուան եօթանասնամեայ տարեդարձին նուիրուած

27 Ապրիլ, երկուշաբթի գիշեր ժամը 21ին, Նուալարեան Մատենադարանի սրահին մէջ, 11 Square Alboni, Paris (16)

Նախագահութեամբ ՏՔԹ. Պ. ՔՕԼՕԼԵԱՆի

Պիտի խօսին՝ ՏՔԹ. ՎԱՀԷՐԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ եւ Կ. Յ. ԲԱՍՄԱՋԵԱՆ

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ – ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋԲՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՌ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20 :

Առաւօտները ժամադրութեամբ :

ՃԱՇ-ՏԱՄԱՍ

4 Թրավերս տիւ Մօն-տը-Բիէթէ (Բիւ տ'Էքսի անկիւնը)

4, Traverse du Mont-de-Piété, Marseille

(Angle Rue d'Aix)

Ուրախութեամբ կուգամ յայտնելու հասարակութեան եւ յարգելի յաճախորդներուս թէ՝ երկու տարիէ ի վեր վարձու տուած «ՏԱՄԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆԻՍ պայմանաժամը լրացած ըլլալով, կը վերահաստատուիմ 15 Ապրիլ 1937, հինդշաբթի օր : Ջանք չպիտի խնայեմ բան առաջնոյն զոհ ձգել բոլոր յաճախորդներս, մանաւանդ որ Փարիզէն հրաւիրուած մասնագէտ խոհարարապետի մը կոմէ պիտի պատրաստուին համեղ կերակուրներ, քէպապներ, զանազան կարագով խմորեղէններ եւ զանազան անուշեղէններ :

ԱՆՔԵՐԻ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՃՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ, ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ ՍՈՒՐԲԷՆ ԱՐՋՈՒՄԱՆԵՔ

ՃԱՇԱՐԱՆ «ՏԱՄԱՍ»

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ձերմակեղէններու, թրիքօթաժի, գուլպաներու եւն. իմաստ :

Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար գեղչուած դիներով :

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի զրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները :

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 17 ապրիլ շաբաթ կէսօրէ վերջ, ժամը 4ին, Nil Bleu ճաշարանին վերնայարկը, 2, Place de l'Odéon :

ՀԱՑ ՍՊԱՑԻՉ միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 18 ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Café Voltaire-ի մէջ, 2, Place de l'Odéon : Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներկայ գտնուիլ :

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
52 Rue Regnault, Paris (13)
Porte d'Ivry-ի մօտ,
ճաշ եւ ընթրիք (3 տեսակ)
Գինը 4.50 ֆրանք,
կառավարիչ՝ ՇԱՒԼԻԿԵԱՆ

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
69 Avenue de Saxe, LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկոյթ ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին :

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cour-Lafayette, angle Garibald

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN — 17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Rédaction et Administration — Téléphone : Glacière 15 - 70
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԼԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՏԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 17 ԱՊՐԻԼ SAMEDI 17 AVRIL 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3398 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ԻՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵԳԻՊՏՈՍ ԱԼ ԿԸ ՆԵՏ�է ՇՂԹԱՆԵՐԸ

—o—

Ապրիլ 12էն ի վեր, կարեւոր ժողով մը տեղի կ'ունենայ Մոնթրէօ (Զուիցերիա), ճիշդ այն դահլիճին մէջ ուր մեծ պետութիւնները անդամ մը եւս խրախուսեցին Թուրքիան, զոհացնելով անոր պահանջները՝ Նեղուցներու վերազինման մասին :

Ժողովին օրակարգը.— Ջնջել Եգիպտոսի «քափիթիւլասիօն»ները եւ հաստատել փոխանցման շրջան մը, մինչեւ որ Եգիպտոս կարենայ ամէն երաշխաւորութիւն ընծայել, օտարականներու շահերուն պաշտպանութեան համար :

Առանձնաշնորհներու ջնջումը որոշուած է արդէն, սկզբուն - քով : Որոշուած էր այն օրէն, երբ Անգլիա դաշնագիր մը կնքեց իր հովանաւորած պետութեան հետ, վերջնապէս հաստատելով անոր անկախութիւնը (1936 օգոստոս 26) :

Հոգատարութիւնը պաշտօնապէս ջնջուեցաւ 1922 փետրուար 28ին : Եթէ անկախութեան խնդիրը այդքան ձգձգուեցաւ, պատճառը այն է որ Լոնտոն կ'ուզէր ամուր հիմերու վրայ դնել իր աշխարհակալութեան շահերը,— հաղորդակցութեանց ապահովութիւն, Սուեզ, զինուորական պահանջներ եւն. : Օտարականներու եւ փոքրամասնութեանց խնդիրն ալ որոշ դժուարութիւններ կը յարուցանէր :

Բայց եւ այնպէս, կարելի չէր անվերջ ձգձգել անկախութեան իրագործումը :

Եգիպտոսի ազգայնական հոսանքը յարաճուն ուժգնութեամբ ծաւալելով ամբողջ երկրին մէջ, արդէն դարձած էր անդիմադրելի : Դէպքերը իրարու կը յաջորդէին, արիւնը կը հոսէր Գահիրէի եւ Ալեքսանդրիոյ փողոցներուն մէջ : Իտալական արշաւանքը դէպի Եթովպիա՝ կը կազմէր մտահոգութեան նոր աղբիւր մը : Միւս կողմէ, Պաղեստինի եւ Սուրիոյ դէպքերը անդամ մը եւս կը հաստատէին թէ արաբական աշխարհը չատոնց բոլորած է չափահասութեան շրջանը :

Մեծն Բրիտանիա ընդ առաջ գնաց : Լոնտոն հրաւիրեց եգիպտական բազմանդամ պատուիրակութիւն մը, նախագահութեամբ Նահաս փաշայի, որ երբեմն աչքի փուշ էր, իբրեւ նախագահը «Վաֆտ»ի եւ ժառանգորդը Զաղլուլ փաշայի :

Դաշնագրին հիմերը արդէն մշակուած էին Գահիրէի մէջ, եւ վերջնական խմբագրութիւնը, հանդիսաւոր ստորագրութիւնն էր որ տեղի ունեցաւ Լոնտոնի մէջ, աւելի բարձրացնելու համար անոր արժէքը :

Մեծն Բրիտանիա չատ բան չզոհեց իր հիմնական շահերէն, մասնաւորապէս ռազմական ճակատին վրայ, բայց աւելի դիմումներ կատարեց քան ուրիշ անգամ : Եւ նոր առաւելութիւն մըն ալ չհեցաւ, իրեն վերապահելով եգիպտական բանակին կազմակերպութիւնը, ինչպէս եւ ռազմական պիտոյքներու հայթայթումը :

Տարիներէ ի վեր վարժուած՝ առանձնաշնորհեալ կայութեան մը, օտարականները եւ անոնց հովանաւոր պետութիւնները հաճութեամբ չէր որ կը դիտէին «քափիթիւլասիօն»ներու դադարման հեռանկարը : Եւ միշտ պատրուակներ կը փնտռէին, ձգձգելու համար այդ օրը : Բայց երբ Մեծն Բրիտանիա հանդիսաւորապէս ընդունեց ջնջելու սկզբունքը, այլեւս կարելի չէր օրօրել Եգիպտոսի ժողովուրդը :

Եւ ահաւասիկ ժողովի նստած են 12 առանձնաշնորհեալ պետութիւններ,— Անգլիա, Ֆրանսա, Պելժիա, Յունաստան, Իտալիա, Հոլանտա, Տանըմարքա, Փորթուկալ, Սպանիա, Շուէտ, Մ. Նահանգները, Նորվեկիա : Կը մասնակցին, նաեւ, Գերմանիա, Աւստրիա եւ Մ. Միութիւնը, որոնք իրենց առանձնաշնորհները կորնչուցին պատերազմի ընթացքին, եւ ուրիշ եւրոպական պետութիւններ :

Դեռ մէկ չաբաթ է որ բացուեցաւ ժողովը, եւ արդէն խրած է բազմապիսի դժուարութեանց մէջ :

Թուրքիան ալ կը դանուէր «քափիթիւլասիօն»ներու օրէնքի մը տակ (եւ Եգիպտոս այդ հին մեղքն է որ կը քաշէ մինչեւ այսօր), բայց անոր ջնջումը չատ աւելի դիւրին եղաւ, քան Եգիպտականը :

Բոլորն ալ ընդունած են ջնջումի սկզբունքը· բայց երբ կարգը կուգայ մանրամասնութեանց, քանի մը ճակատներու կը բաժանուին, համաձայն իրենց շահերուն :

Եղած - չեղած 200,000 օտարականներ են որ կ'օգտուին առանձնաշնորհներէն,— դատական, հարկային, առեւտրական եւն. : Մեծամասնութիւն կը կազմեն Յոյները (76,264), Իտալացիները (52,500), Ֆրանսացիները (24,500) : Բայց, ամէնէն տկար պետութիւնն ալ, օրինակ Պելժիան, որ հազիւ 480 հպատակ ունի, չատ բարձր կը խօսին վիճաբանութեանց ընթացքին, չեչաւելով թէ մեծ դումարներ տեղաւորած են Եգիպտոսի մէջ : (Աւելի քան 400 միլիոն անգլ· ոսկի կը հաշուեն շահու դրուած օտար դրամներուն դումարը) :

Արդ, միջազգային դրամատիրութիւնը երաշխիքներ կը պահանջէ նորագոյտ Եգիպտոսէն : Կ'ուզէ տակարկել իր առանձնաշնորհները, որոնք դատապարտուած են պատմութեան անցնելու : Ատոր համար ալ, մանրակրկիտ քննութիւններ կը կատարէ, իրազեկիտական առարկութիւններ կը հիւսէ, որպէսզի կարենայ առաւելագոյն չահերը ապահովել : Օրինակ, բուռն վիճաբանութեանց դուռ բացած է փոխանցման շրջանի պայմանաժամը : Մինչ Եգիպտոս չատ կը տեսնէ 12 տարին, գլխաւոր առանձնաշնորհեալները 18 տարին ալ բաւական չեն սեպեր : Այսինքն կ'ուզեն այդքան ժամանակ եւս պահել չարք մը բացառիկ իրաւունքներ :

Ամէն պարագայի մէջ, այս դժուարութիւնները չեն որ պիտի խանգարեն Եգիպտոսի անկախութեան իրականացումը : «Քափիթիւլասիօն»ներուն այլ եւս դարձած են թանգարանի նիւթ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԼԱՒԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

—o—

Գործերը կը քացուին, անգործներ կը պակսին

—o—

« Նիւ Եորք Հէրըլտ », Փարիզի ամերիկեան օրգանը, ընդհանուր ակնարկ մը նետելով Ֆրանսայի անտեսական եւ քաղաքական կացութեան վրայ, կը դրէ թէ վերջին օրերու յոռետեսութեան յաջորդած է աւելի լաւատես տրամադրութիւն մը : Հանրային կարծիքին բարւոքումը աչքի կը զարնէր սակաւներին մէջ, որ անտեսելով յոռետես զրոյցները, վերագտաւ անցեալ չաբթու կորնչուցած դիրքին մէկ մասը : Լաւատեսութեան գլխաւոր աղբիւրներն ե - ղան հետեւեալ իրողութիւնները.—

1· Վիճելի դրօշները, որոնք բանուորներուն կողմէ խիստ վար առնուեցան չորեքշաբթի օր, երբ ոստիկանութիւնը կը տպատնաբ բռնութեան դիմել, չպարզուեցան հինգշաբթի օր եւ ընդհանուր կարծիքը այն է թէ այլեւս պիտի չերեւան :

2· Եւմտական նախարարին մէկ յայտարարութիւնը, որ կը հաստատէ վեց չաբաթ առաջ կառավարութեան կողմէ եղած այն խոստումը թէ երկար պայմանաժամով երկրորդ փոխառութիւն մը պիտի չկնքուի այս տարի· նաեւ այն հաւաստիքը թէ եթէ նոր փոխառութիւն մը առաջարկուի խորհրդարանին, ապահովաբար պիտի մերժուի :

3· Աչխատանքի նախարարին խոստումը թէ նոր հրամանագիրներ պիտի հրատարակուին, 40 ժամուան օրէնքին գործադրութիւնը չարմարցնելու համար մանր եւ մէկտեղ խանութպաններու պահանջներուն, որպէսզի կարենան միայն կիրակի օրերը փակել եւ ոչ թէ երկուշաբթի եւս : Նաեւ յանձնախումբ մը նոր տրամադրութիւններ պիտի մշակէ այս մասին :

Ուրիշ երեւոյթներ ալ կը ցուցնեն թէ կառավարութիւնը տրամադիր չէ ընդ առաջ երթալու ձայրայեղներուն : Կ'լսուի թէ չորեքշաբթի օր, արմատական կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութեան նիստին մէջ, որուն մանրամասնութիւնները զազնի կը պահուին, ազգ· պաշտպանութեան նախարար Պ· Տալատիէ պնդած է որ կուսակցութիւնը աւելի ամուր դիրք մը բռնէ բանուորական բռնութեանց դէմ : Արմատականները անհանդուրժելի կը դանեն որ բանուորական կարգ մը խմբակցութիւններ իրենց կամքը պարտադրեն կառավարութեան :

**** Վարչապետը կարճ կապելով իր արձակուրդը՝ Փարիզ վերադարձաւ առջի օր եւ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ· Լէօն Պլումի հետ : Աչխատանքի Դաշնակցութեան ընդհ· քարտուղարը վարչապետին հաղորդեց երկու օր առաջ արուած որոշումները, որոնք մասնաւորապէս կը ներկայացնեն հանրօգուտ չինութեանց լայն ծրագիր մը : Որովհետեւ 10,000,000,000 ֆրանքի անմիջական վարկ մը կը պահանջուի, չատ հաւանական չերեւար որ կառավարութիւնը կարեւոր յանձնաժողովներ ստանձնած ըլլայ այս մասին :*

Վարչապետը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ նաեւ ներքին նախարարին հետ, մասնաւորապէս Քլիչիի դէպքին քննութեան եւ ոստիկանական վերակազմութեան մասին : Նախարարական խորհուրդը երեքշաբթի օր պիտի զբաղի այս հարցերով եւ ուրիշ խնդիրներով : Կը կարծուի թէ այդ օրը պիտի ճշդուի նաեւ ցուցահանդէսին բացման թուականը :

**** « Փօփիւլէռ » հիմնուելով աչխատանքի քննիչներու վերջին տեղեկագիրներուն վրայ, կը դրէ թէ գործի մտած բանուորներու թիւը 105,496 աւելցած է անցեալ տարիէն ի վեր : Այն հաստատութիւններուն մէջ ուր 40 ժամը կը գործադրուի, 88,010 բանուորներ աւելի կ'աչխատին քան մէկ տարի առաջ : Միւս կողմէ մասնակի գործադրութիւնը հետզհետէ կ'անհետանայ :*

Շաբաթական տեղեկագրին համաձայն, ապրիլ 10ին նպաստընկալ գործազուրկներու թիւն էր 381,855, այսինքն 4399 պակաս, բազդատելով անցեալ չաբթուան հետ :

**** Ազակողմեան մամուլը կը չարունակէ աննպաստ լուրեր հրատարակել : « Էքօ տը Փարի» կը դրէ թէ Փարիզի քաղաքապետական խորհուրդէն խումբ մը անդամներ ցուցահանդէսին վայրը այցելելով, եզրակացուցած են թէ անկարելի է որ բացումը տեղի ունենայ մայիսի վերջին օրերէն առաջ : Նոյն թերթին համաձայն, Փարիզի երեսփոխան Ա· Ժոզէֆ Տրնէ զրաւորապէս պահանջած է ստիպողաբար նիստի հրաւիրել ելմտական յանձնաժողովը, քննելու համար գանձին վիճակը : Երեսփոխանը կը կասկածի թէ վերջին փոխառութեան գումարը ամբողջովին ազգ· պաշտպանութեան չէ յատկացուած :*

ՄԵԾ ՆԱԻԱՄԱՐՏ ՍՊԱՆԻՈՅ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

—o—

Միջազգային հսկողութիւնը կը սկսի երկուշաբթի

—o—

Սպանիոյ ապստամբները վճռական միջոցներ կը փորձեն, գրաւելու համար Պիլպաոն : Իրենց գլխաւոր նպատակն է սովի մատնել քաղաքը, կտրելով բոլոր հաղորդակցութիւնները : Այս վճռակը կանխելու համար, կառավարական մարտանաւերը չոգեկինդ անցան Ձիպրալթարի նեղուցը, ծովային ճակատամարտ մը մղելու համար Պիլպաոյի բացերը : Ազգայնականները կ'ըսեն թէ քաղաքին վիճակը տագնապալի է, պարենաւորման տեսակէտով : Միս, հաց, չաքար եւ կաթ դժուար կը ճարուին եւ եթէ օգնութիւն չհասնի, քաղաքը պիտի հարկադրուի անձնատուր ըլլալ : Տեղական իշխանութիւնները կը խոր - հէին Ֆրանսա փոխադրել 25,000 կիներ եւ մանուկներ, սակայն ապստամբները անդադար կը ամրակոծեն քաղաքը :

Ռմբակոծութիւնները կը չարունակուին, նաեւ, Մատրիտի ճակատին վրայ, ուր աւելի նպաստաւոր կ'երեւայ կառավարական զօրքին վիճակը :

**** Սպանիոյ նաւահանգիստները եւ սահմանագլուխները միջազգային հսկողութեան տակ պիտի առնուին երկուշաբթի կէս գիշերէն սկսեալ, համաձայն Լոնտոնի չէզոքութեան ժողովին որոշման : Միեւնոյն առեն նորէն պիտի քննուի օտար կամաւորները եւս կանչելու խնդիրը : Վիճաբանութեանց ընթացքին, իտալական պատուիրակը, որ մէկ ամիս առաջ վճռապէս մերժած էր նոյնիսկ նկատի առնել այս հարցը, հաւանեցաւ նոր քննութեան, մեծ զարմանք պատճառելով : Ատոր վրայ խորհրդային պատուիրակը յայտարարեց թէ այլեւս չի պնդեր որ քննիչ յանձնախումբ մը ղրկուի Սպանիա, քննելու համար Իտալացիներուն դէմ եղած մեղադրանքները :*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«ՏԱՎՈՒԼ - ԶՈՒՐՆԱ»Ն ԱԼ ՄԱՏՏԱՂ

Ո՞վ կ'ըսէ թէ միայն խաբազանը կը շահէ խորհրդային աշխարհի մէջ, ահա ու ապացոյցի մատնելով նոյնիսկ այդ իշխանութեան հիմնադիրներն ու գործակալները :

Խաբազանին հետ զուգընթաց, «տավուլ - զուռնա»ն ալ կը թնդայ գնի Կովկասի եւ մասնաւորապէս Հայաստանի մէջ :

Նոր տօն մը սարքուած է վերջերս,— «ժողովրդական ստեղծագործութեան օլիմպիադ»ը, եւ ամէն օր նկարագրութիւններ, նոյնիսկ պատկերներ կ'երեւան երեւանի թերթերուն մէջ :

Ժողովուրդը կ'երգէ, կը պարէ, կը խաղայ, կը ցատկէ, «տավուլ զուռնա»ն ալ առջեւը ձգած :

Մասնաւոր աշխատակիցներ նչանակուած են, նկարագրելու համար այս ուրախութիւնը : Շինարարական աշխատանք մըն ալ այս, բանի որ բանաստեղծ կ'արտադրէ : Հասարակ բանուորներ, այր, կին, մանուկ, ուրախ եւ երջանիկ օրեր տեսնելով, անմիջապէս թուխսի կը նստին եւ կ'երգեն : Ամէն օր երգեր կը հիւսեն, «ուղղուած ժողովուրդներու իմաստուն հօրը, նրան որ կտեց ու կոփեց այս վսեմ երջանկութիւնը » :

Ահա պատանի Պօղոսն ու Պետրոսը — երկուորեակ — իրենց նոր երգով· (Յ· Հայաստան, 23 մարտ) :—

Պողպատից ամուր ես, ազնիւ դեկավար,
Առողջութիւն քեզի, սիրելի Մաալին,
Թող մեր կեանքը մատաղ երթայ քեզ համար,
Ապրես, զուարթանաս, գովելի Մատալին :

Մանկութիւնից անշէղ, դու քայլ առ - կաւար,
Մոցիալիզմն արել ես քեզի նպատակ,
Գործով աչխոյակ ես ամէն ժամանակ,
Բոլոր երկրներում սիրելի Մաալին :

Ցաւդ թող զայ մեզի, դուն ապրես չա՛տ, չա՛տ,
Մեզապէ զեկավար, մեր հայր հարա - զատ ,
Մենք Պօղոս - Պետրոսն ենք, առողջ պատանիք,
Առողջութիւն քեզի, գովելի Մաալին :

Նորէն տղայ մըն է որ կ'երգէ, բնչ մը աւելի գրական, բանի որ աշակերտ է (Արտաւազդ Գասպարեան, Ազիզբէկովի միջնակարգ վարժարանէն· «Խ· Հայաստան», 24 մարտ) :—

ՍՏԱԼԻՆԻՆ

Մեր լեռնային ազբիւրների
Կարկաչախնդ ջուրը քեզ,
Ծաղկածիծաղ բլուրների
Անմահական բոյրը քեզ :
Մեր դաչտերի անծայրածիր
Մով արտերի հուրը քեզ,
Եւ անթառամ պարտէզների
Բուրումնալից վարդը քեզ :
Մեր սրտաբուղխ երգիչների
Սիրոյ անհուն երգը քեզ,
Ժողովրդիս անվերջ ուրախ
Եւ բոցավառ սիրտը քեզ :

Երկիրը տուիլիճ, իշխանութիւնը տուիլիճ, հուր, ջուր, սէր, արեւ, լուսին, վարդ, «խալիչա» — բոլորը տուիլիճ «ժողովուրդներու իմաստուն հօրը»,— գոնէ «տավուլ - զուռնա»ն մեզի ձգէր, որպէսզի մեր գիտցածին պէս երգեինք ...

ՎԱՀԷ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ՍԱՆՁԱՔԻՆ ՄԷՋ

Թուրքերը կրնան շարունակեն գրգռութիւն սերմանել

Անտիոքէն կը հեռագրեն Հավասի, ապրիլ 15 թուակիրով.—

Այն օրէն ի վեր որ Ալեքսանդրէթի Սանճաքին խնդիրը Ազգաժողովին յանձնուեցաւ, ժողովուրդը աստիճանաբար կը զանէ իր հանդարտութիւնը, զոր պահ մը կորսնցուցած էր, կարգ մը քարոզութեանց հետեւանքով : Արդ, ծայրայեղ թրքասէրները պատրաստ բռնելով մասնագէտներու յանձնախմբին յառաջիկայ դումարումը, նորէն կը փորձեն գրգռել մթնոլորտը, վրդովիչ զրոյցներ տարածելով Թուրքիոյ ընթացքի մասին, եթէ Ազգաժողովին որոշումը համաձայն չըլլայ թրքական տեսակէտին : Սակայն, այսպիսի զրոյցները չեն յաջողիր յուզման մատնել Սանճաքին բնակիչները, որոնք վստահութիւն կը յայտնեն Ազգաժողովին, լաւագոյն ձեւով լուծելու համար վէճը :

Անտիոքի երեսփոխանները, Մուսթաֆա Քեմալ Բէյ եւ Մուհամմէտ Ասալը չուզելով խանգարել հանդարտ կարծիքին հանդարտութիւնը, կը խորհին չը - մասնակցիլ Սուրիոյ խորհրդարանին, որ պիտի վերաբացուի ապրիլ 17ին (այսօր) :

«Մարտագործութ» կը ստստկանայ Խ.Միութեան մէջ

Մոսկուայէն կը հետաքրքրեն թէ մօտերս պիտի գատուին երկաթուղիի վեց գլխաւոր պաշտօնեաներ եւ երկու հոդագործական վարիչներ, իբրեւ խափանարար կամ ապիկար : Այս որոշման վրայ, պայքարը վերսկսած է, անհնայ մարքսագործում կատարելու համար «պետութեան թշնամիներուն դէմ » :

Հոդագործական երկու վարիչներուն յանցանքը չատ աւելի ծանր կը համարուի անոր համար որ միլիոնաւոր արտավար պակաս ցանուած է այստարի, անհրաժեշտ վառելանիւթը ճարուած չըլլալով մեքենաչարժ արօրներուն : Հոդագործական գործակատարութեան պաշտօնաթերթը ապրիլ 14 թուակիր խմբագրականով մը կ'աղդարարէ թէ «ահաղտնի ձայներ կը հասնին հարաւային շրջաններէն, ուր հարիւրաւոր արօրներ չեն բաներ, վառելանիւթի չգոյութեան պատճառաւ, ինչ որ անթոյլատրելի է» :

Գալով երկաթուղիի պաշտօնեաներուն, կը կարծուի թէ որոշուած գատը առջինն է նոր չարքի մը : Վեց գլխաւոր պաշտօնեաները կ'ամբաստանուին թէ խանգարած են ամէնէն բանուկ ճամբուն՝ Մոսկուա-Քիւկ գծին վրայ կատարուած նորոգութիւնները, պատճառ դառնալով աս նուազն երկու ծանր արկածներու : Երկաթուղիներու պաշտօնեաները անհնայ մարքսագործման պիտի ենթարկուին, որովհետեւ Ռատէքի եւ ընկ· գատավարութեան առեն երեւան ելաւ որ խափանարարութեան մեծ մասը տեղի կ'ունենայ այս ճակատին վրայ :

Եգիպտական առանձնաչնորհներու խնդիրը

Եգիպտոսի «քափիթիւլասիօն»ներու խորհրդաժողովին առջի օրուան նիստին մէջ, տաք վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան, փոխանցման շրջանի տեւողութեան մասին : Եգիպտական պատուիրակութիւնը կը մերժէր 12 տարիէն աւելին, իսկ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը կ'առաջարկէր 18 տարի : Այս կէտին մէջ եգիպտական պատուիրակութեան ուժ կուտար Անգլիա, իսկ Ֆրանսականին՝ Իտալիա : Ամերիկեան պատուիրակն ալ եգիպտոսի տեսակէտը պաշտպանեց : Ապա որոշուեցաւ նոր ժողով մը գումարել եւ միջին ճամբայ մը գտնել :

ԵՐԳԸԿԱՆՔ, ՈՒԽԻՑ ԿԱՐԴԱՑԵՔ ՀԵՏՍ

(«Ցասում» հատուկ գրքի՝ որտ հարիւրամեակ Ն. ՇԱՀԵՐԵՑԻ)

ՅՈՒՍԻՆ ԶԱՐԳԱՆԱՑՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ինչպէս ամէն ծաղրանքի ենթարկուած մարդ, Շահէրեան ալ ունէր իր ուրոյն ոճը, իր ուրոյն ձեւերը։ Ան ինքզինքը կը կոչէր «Ցասում», որովհետեւ ան ցասումով կը նայէր իր շուրջը եղած ամէն ինչին։ Ան ցասումով կը նայէր ամէն մարդու, ամէն գործի, ամէն երեւոյթի։ Ան ցասումով կը նայէր նաեւ իր անձին։

Ան ցասումով կը նայէր իր ծաղրանքին։ Ան ցասումով կը նայէր իր ծաղրողներուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր ընթերցողներուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր գրչակիցներուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր խմբագրին։ Ան ցասումով կը նայէր իր հրատարակչին։ Ան ցասումով կը նայէր իր տպարանին։ Ան ցասումով կը նայէր իր տպագրած գիրքերուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր տպագրած գիրքերուն ծանօթագրութիւններուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր տպագրած գիրքերուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր տպագրած գիրքերուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր տպագրած գիրքերուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր տպագրած գիրքերուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր տպագրած գիրքերուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր տպագրած գիրքերուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր տպագրած գիրքերուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն ծանօթագրութիւններուն։ Ան ցասումով կը նայէր իր տպագրած գիրքերուն ծանօթագրութիւններ

ՉՈՐՔ ՕՐՎԱ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(ՎԵՊ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓԽԻԿԻՆ)

— Ա՛խ, ես չէ՞ որ Ղոսո՛վ, — ասաց ինքն իրեն Ղոսովը, երբ ձին սկսաւ ոտքերը ծռել ու ծռել, ինչպէս որ ծռում են ոտքերը հարբած մարդիկ։ Ղոսովը ցատկեց ձիուց եւ սկսաւ ուշադրութեամբ զննել ոտքերը։ Ոտքերը ամենեւին չէին ծռում, այլ ձին ինքն էր ծռում ոտքերը։

— Ա՛խ, ես չէ՞ որ Ղոսո՛վ, — ասաց ինքն իրեն Ղոսովը, — ես ինձ ձի եմ գնել, որ ինձ տանի, ոչ թէ ես տանեմ ձիուս։

Հապէշները կը փախչին իրենց երկրէն

Լոնտոնի Թերթերը կը գրեն թէ հազարաւոր Հապէշ փախստականներ անցած են սահմանը, բրիտանական Սոմալիլէնտ ապաստանելու համար, մինչեւ 800 մղոն ճամբայ կտրելով: Բազմաթիւ փախստականներ կոտորուած են ճամբան, հանդիպելով իտալական արշաւախումբերու: Փախստականները կը պատմեն թէ Եթովպիոյ մէջ բնիկները ահաւոր ոճիրներ կը գործեն, թէ կիանքը արժէք չունի եւ յաճախ պնդահարաւթիւններ կը կատարուին ամէնէն անոտի պատրուակներով: Ուոելիքի պակասը սաստկացած է կալլայի նահանգին մէջ: Հարիւրաւոր բնակիչներ անպատսպար կը մնան եւ իսլամները կը գրգռուին քրիստոնեաներուն դէմ: Նոյն պղրիւրին համաձայն, մարտ ջախտ կրացիանիի մահափորձէն վերջը, ջարդերը չեն սահմանափակուած Ատտիս - Ապէպայի մէջ եւ հազարաւորներ սպաննուած են երկրին միւս մասերուն մէջ:

Փախստականներու կարաւանները, այր, կին, մանուկ, դէպի սահմանագլուխ կը հասնին աւելի քան մէկ շաբաթէ ի վեր: Շատերը վիրաւորուած են: Անգլիացիները նպաստամատոյց ընկերութիւն մը կազմած են Սոմալիլէնտի մէջ:

Ազգ. Վիճակահանութեան պարգեւները

Հինգշաբթի օր ժամը 5·30ին տեղի ունեցաւ ազգ. պարգեւախաղի 4րդ շաբքին վիճակահանութիւնը: Երեք միլիոնի մեծ պարգեւը չահեցաւ 0,323,875 թիւը: 56 տոմսակներ որոնք միայն մէկ թիւով կը տարբերին, չահեցան 30 հազարական ֆրանք:

Հետեւեալ չորս թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ մէկ միլիոն ֆրանք· — 0,191,830, 1·077·037, 0·698·517, 0·185·233: *224 տոմսակներ որոնք միայն մէկ թիւով կը տարբերին, չահեցան 10,000ական ֆրանք:*

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ 500,000 ֆրանք· — 0·484·092, 0·400·438, 0·929·675, 1·148·914, 0·125·047, 1·091·014: *336 տոմսակներ որոնք միայն մէկ թիւով կը տարբերին, չահեցան 5000ական ֆր·:*

37030 վերջացող թիւերը շահեցան 100000 ֆրանք:
89361 վերջացող թիւերը շահեցան 100000 ֆրանք:
0906 վերջացող թիւերը շահեցան 50000 ֆրանք:
391 վերջացող թիւերը շահեցան 10000 ֆրանք:
529 վերջացող թիւերը շահեցան 5000 ֆրանք:
47 վերջացող թիւերը շահեցան 1000 ֆրանք:
14 վերջացող թիւերը շահեցան 500 ֆրանք:
8 վերջացող թիւերը շահեցան 100ական ֆրանք:

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ա· ՄԻՒԹԻՒՆԸ ամերիկեան մանուֆէաներ կը փնտռէ, կարելի եղած չափ հզօր նաւատորմիղ մը կառուցանելու համար: Ծրագրուած է այս տարուընէ ձեռնարկել երկու զրահաւորներու եւ 10 յածանաւերու շինութեան, հետզհետէ հաւասարելու համար Ճափոնը: Զրահաւորներէն իւրաքանչիւրը պիտի ունենայ 35,000 թոն տարողութիւն:

ԹՐՈՒՅԻ այս միջոցին կը դասաւորի Մէքսիկայի մէջ, իր իսկ պահանջին վրայ, իր բարեկամներուն միջոցաւ կազմուած առեւտրի մը կողմէ: Վերջին դասավարութեան առեն յայտարարեց թէ կը նախընտրէ Սթալինը քան Հիթլէրը: «Միջազգային կացութեան բանալին Ա· Միութեան ձեռքը չէ, այլ եւրոպայի: Եթէ Սպանիոյ ժողովուրդը չահի եւ Ֆրանսայի ընկերվարականները արժեցնեն իրենց իրաւունքները, դիւանակալութիւնը (պիւրոկրասի) կրնայ տապալիլ գանգուածներու մէկ չարժումով»: Աքսորականը յայտարարեց թէ պատերազմի պարագային պիտի պաշտպանէ Ա· Միութիւնը:

ԵՐՈՒՍԱղԷմին կը հետազրեն թէ Հայֆայի ոստիկանութեան փոխ - վերատեսուչը, Պասթա, որուն դէմ մահափորձ մը կատարուած էր անցեալ ամիս, ապաննուեցաւ ապրիլ 15ին, անծանօթի մը կողմէ:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐԸ Պուկրէշ կը սպասուի քանի մը օրէն: Պիտի խորհրդակցի Եուկոսլաւիոյ խնամակալին հետ, վերջին անցուդարձերու եւ մասնաւորապէս Իտալիոյ հետ կնքուած դաշնագրի մասին: Միեւնոյն առեն պիտի քննուի Հունգարիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ, ինչպէս եւ Իտալիոյ եւ Ռումանիոյ միջեւ ծրագրուած դաշնագիրներու խնդիրը:

33,000 ԶԻՆՈՒՈՐ ՀԱՄԱԿԱՐՈՒԱԾ է Հնդկաստանի հիւսիսային - արեւմտեան սահմանին վրայ, զսպելու համար Իպիի փաքերին ապստամբութիւնը: Եօթը տարիէ ի վեր անդիմադրելի իշխանութիւնը այսքան առատաթիւ զին - ուոր հանած չէր ըմբոստներու դէմ:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ՎԷ Մ,,

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ «ՎԷմ»ի ԺՔ. Թիւք հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Ամբագրութիւն՝ բաժանորդագրութեան նոր չրջանի չեմքին — Ա· Աբեղեան՝ Միջազգային դաշնագիրներ Հայաստանի մասին — Եր· Հայրապետեան՝ Հայ թատերական գրականութեան զարգացման ընթացքը — Տոքթ· Վ· Ց· Թորգոմեան՝ Ցուշատետրէս — Հմ· Մանուկեան՝ Դէպքերը Վասպուրական - նում — Ս· Վր·՝ Հայ - Վրացական միութիւնը — Հայ - Հայկական բանակցութիւնները — Հին թուղթեր — Անցեալը — Զօր· Մ· Մելիք Մուրատեան, Վարդ Մախոխեան, կեանք եւ Մչակոյթ — Քէմանչիստ Ռուբէն, Ա· Վ — Բաֆֆիի Ցուբելեանը: Բերկրիի դէպքը: Գիրք եւ մամուլ: Գրախօսական, խմբագրութեան կողմից, յաւելուած: Վահրամ եպ· Մանկունի, Գէորգ Դ· եւ իր ժամանակը:

Խմբագրութիւնը շատ կը խնդրէ բաժանորդներէն փութացնել բաժնեգիներու վճարումը: Մասնաւորապէս կը խնդրուի Ֆրանսայի բաժանորդներէն ջանալ շուտով փակել իրենց հաշիւները, որով մեծ աջակցութիւն ցոյց տուած կը լինին խմբագրութեան: Փարիզի բաժանորդները կարող են բաժնեգինը ուղարկել Լ· Գեւոնեանի հասցէով «ցառաջ»ի խմբագրատուն, Մարսէյլինը՝ Ն· Կակոսեանին 49 rue Nationale: կամ ուղղակի խմբագրութեան՝ S. Vratzian, 13 Rue des Platanes Plessis-Robinson, (Seine).

Թատերական ներկայացում

Մարսէյլի «Ազէլեան» թատերախումբի եւ մանակցութեամբ Պուլվար Օստօի «Ազամեան» թատերախումբի
Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Թաիրիկեան սրահին մէջ,
5 բիս տը ի'Էքլիբս, Մարսէյլ·
Կը ներկայացուի՝
ՊՈՒԺԱՌԿԱԼԸ կամ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ
(Ողբերգութիւն 3 արար)
Գիներ 4 եւ 3 ֆրանք·

Եւրոպայի հայկական ամենազոյն գրատուն
ՀՐԱՏ-ՄԱՄՈՒԼ
Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւայլն ամէն տեսակ գրքեր·
Արդիական կազմատուն· Տպագրական գործեր
Աշխարհի բոլոր կողմերէն ճաստ ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով:
51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88-65

Փարիզ

ԱՆԻԷՆ-ՊՈՒԱ-ՖՈՒԼՈՆՊի Ազամ ենթակոմիտէի ընկերական ընդ.ի. ժողովը *21* Ապրիլ, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական ճաւաքատեղին: *Օրակարգ՝ 1·* Վարչական կազմի լրացում· *2·* Դասախօսութիւն ընկ· ՇԱՒԱՐԸ ՄԻՍԱՒԵՒԱՆԷ·

ՊԱՆԷԷՕ-ՖՈՇՇԱՆի Ազիւ ենթակոմիտէի ընկերաճաւակական շաբաթօրեայ ճանդիպումը, այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Ակուժրին մէջ: կը խօսի ընկ. ԴԻՒԼԱՆԴԱՆԵԱՆ·

Գաւառ

ՍԷՆԹ'ԷԹիէնի Ազտօք ենթակոմիտէի ընկերական ընդ.ի. ժողովը վաղը կիրակի, *18* Ապրիլ, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, դուբեան գրադարանին մէջ· Խիստ կարեւոր օրակարգ· Ներկայութիւնդ անդամատետրով:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Զ· Ո· ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՎԱՂԸ, ԿԻՐԱԿԻ, (18 ԱՊՐԻԼ) ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8·30ԻՆ

Salle Poissonnière
7 Rue du Faubourg Poissonnière, *Մէթրօ* **Montmartre**

կր ճաիսագանի

Commandant BENOIST d'AZY

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Շ· *ՄԻՍԱՔԵԱՆ, HENRI BARRÉ (S.F.I.O.)*
ԵՒ Ս· *ԽԱՆԷՅԱՆԵԱՆ*

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ.— **Mlle Nelly GAUTHIER**, *թաւջութակ,* 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle FRIDE**, *Ա· ջութակ,* 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle JEGOU,** *ալթօ,* 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle HASKIL,** *Բ· ջութակ,* 1er Prix du Conservatoire de Paris, **M· J· GILLES**, *դաշնակ,* 1er Prix du Conservatoire de Paris, **M· GOETCHELUCK**, Haut-bois, 1er Prix du conservatoire de Paris,

ԿԸ ՆՈՒԱԳԵՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՏՈՐՆԵՐ

Կ'ԵՐԳԷ *ՏԻԿ. ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԳԵՒՈՆԵԱՆ*

(Գէորգ Զաւուշի Մահերգը, Գիւլիւզարի Ողբերգը, Մշոյ Պլսուլը)
Կ'ԱՐԱՏԱՍԱՆԷՆ ԻՐ· ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ եւ Օ· ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ·
ՄՈՒՏՔ 2 ՖՐԱՆՔ·

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Իսի լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէին կողմէ
Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ,
45 Rue de la Défense, *Իսի լէ Մուլինօ·*
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. *ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ·*

ՅԵՐԵԿՈՑՔ _ ԽՆՋՈՑՔ

կազմակերպուած Շավիլի Արդուքեան խումբին կողմէ, իր կազմութեան տասնամեակին առթիւ·
18 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին, Ecusson Bleu սրահին մէջ 23 rue Coteau, Chaville, rue Carnot եւ rue Coteau անկիւնը
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժին· Մուտք՝ այրերու 5, կիներու 3 ֆր·
ՀԱՂ· ՄԻՋ — Շոգեկառք առնել Սէն-Լազարէն ցեօսիւս ենթ. 1 փոն տը Սեվրէն եւ իջնել Doizu—Chaville.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Առնուվիլի Հ· Ց· Դ· վարդան ենթակոմիտէի կողմէ
Այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, պ· Նիկողոսեանի սրահին մէջ,
կը խօսի՝ ընկ. ՏՔԹ· ՓԻՒԹԻՒԿԵԱՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հ· Ց· Դ· Պուլվար Օստօի (Մարսէյլ) Վահեան ենթակոմիտէի կողմէ
18 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ՇՀՄԸՆ ՏԸ ԼԱ ՄԱՏՐԱԿ ՎԻՀ, գար ընթերցասիճային սրահին մէջ,
Կը դասախօսէ՝ ընկ. ՀԱՅԿ ՍԵՐԲԵՆԿԻԱՆ
ՆԻՒԹ՝ Խորհրդային սահմանադրութիւնը եւ Շ· Ց· դաշնակցութիւնը, կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները առանց սեռի խտրութեան· Ամէն ոք ազատ է հարցում տալու· Մուտքը ազատ է·

Թատերական Ներկայացում

Ալֆորվիլի Հ· Կ· Խաչի Մանուածիւղին կողմէ
Այսօր, շաբաթ եւ *18* Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 8,30ին,
Կ· Խաչի Ակումբին մէջ
Կը ներկայացուի ՂԱՐԱԳԱՂի ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ (օփերէթ 4 արար)
Սիրայօժար դեկավարութեամբ դերասան Յ· ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի եւ տեզուհի սիրուհիներուն եւ մանօթ նուագախումբի· Օփերէթի համար մանաւանդ հագուստ, տէքօր եւ հարսանեկան տեսարան·
Մուտ 5 եւ 3 ֆր·, փոքրիկներու՝ *1* ֆր·

ԹԷՕՒԱՍԵՂԱՆ

Ֆ· Կ· Խաչի Վալանսի Մասնաճիւղին կողմէ
18 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին,
Շ· Ց· Դ· սիամանթօ Ակումբին մէջ·
Կը խօսի՝ ընկերուհի ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին· Մուտքը ազատ է·

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՈՒՀԱՆԴԷՍ ԱՊՐԻԼ 11

Նախաձեռնութեամբ Ս· ԺԷոօմի (Մարսէյլ) Ս· Սահակ եւ Մեսրոպ եկեղեցիի թաղականութեան
Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ճակուժ պիտի կատարուի եկեղեցիին մէջ, իսկ կիրակի առաւօտ րնդ· նահատակաց ճոգեհոգի Ց· պատարագ եւ ճոգեհանգիստ: Այդ Ազնուանուէր Զէ՛ ուորին դամբարանը:

FOURRURES DE ST. BERNARD

ՏԻՍ. ՀԱՅՏՈՒՀԻ ՍԻՒԼՊՕՒԼԻՈ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e
Մանաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —
Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch· Tél. Montmartre 69-70

ՄՏԱՑԱԾ ենք գարնան եւ ամառուան եղանակներու յարմար մուշտակներ՝ բընաւ արժանագիր, փարթոր, վեսթեր, ձիքներ, բիճուա եւլէ·, շատ նպաստաւոր գիներով·

Կը սանձնենք ամէն տեսակ մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը, մաքրելը եւ թառնաժը·

Քաց է կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր·

ՁԱՇ-ՏԱՄԱՍ

4 Թրավէրս տիւ Մօն-տը-Բիէթէ (փիւ տ'Էքսի անկիւնը)
4, Traverse du Mont-de-Piété, Marseille
(Angle Rue d'Aix)

Ուրախութեամբ կուգամ յայտնելու հասարակութեան եւ յարգելի յաճախորդներուս թէ՝ երկու տարիէ ի վեր վարձու առած «ՏԱՄԱՍ» ՁԱՇԱՐԱՆԻՍ պայմանաժամը լրացած լլլալով, կը վերահաստատուիմ 15 Ապրիլ 1937, հինգշաբթի օր· Ձանք չպիտի խնայեմ բան առաջնոյն գոհ ձգել բոլոր յաճախորդները, մանաւանդ որ Փարիզէն հրաւիրուած մանուկէա խոհարարապետի մը կողմէ պիտի պատրաստուին հատեղ կերակուրներ, քէյագներ, զանազան խմորեղէններ եւ գանազան անուշեղէններ·

ԱՆՔԵՐԻ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ, ԳՈՀ Պ·ՏԻ ՄՆԱՔ
ՄՈՒՐԼԻՆ ԱՐՋՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՁԱՇԱՐԱՆ «ՏԱՄԱՍ»

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Ծուար գրաճներու փոփոխութիւն, չէքեր կը տրուին ամէն երկրի ճամար: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ·

ՀԱՅ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ·

ԵԳԻՇԷ ԱՐՋՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD	**ORIENT LLOYD**
48 rue de la République	**7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51	Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ·
Ճամակներ՝ ամէն տեղի ճամար, շայ ճաժորդներու ճամար ժամանաւոր գին: ընծինք Թրթռակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

"ՇԻՐԱԿ,,

Արեւելքի միակ իսկական օրգն է: Անզուգական: Անմրցելի: Անխարդախ: Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժակը պատրաստուած զուտ չամիչի ճիւթով: Հայ աւանդական սեղանին զարդ·

ԻՐԱՒԱԳԷՏ — ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՒԱԶԴ ՀԱՆԸՄԵԱՆ

122 Bld. Murat, Paris (16), Tél. Jasmin 52—69

Մէթրօ Յօրթ տը Սէն Քլու ելքը, ափընիւ տը վէրսայլի կողմէն·

Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի դատի, արկածի, առնելիքի եւ գործի համար: Գիները չափաւոր·

10—12, 6,30—8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Այսօր, շաբաթ 17 Ապրիլ· Հ· Մ· Ը· Մ·ի վարչութիւնը սարքած է ընկերատամակրական պարահանդէս մը Երիտասարդաց Ակումբին մէջ, 8 rue Bossuet, Փարիզ, ժամը 9ին մինչեւ առաւօտ·

Կիրակի, պահեստի խումբը պիտի մրցի E. S. Viroflay-ի Ա· խումբին դէմ: Այս անգամ ալ Շավիլի մեր մարզասէր հասարակութիւնը բախտը պիտի ունենայ ժամէն ճանչնալու Հ· Մ· Ը· Մ·ի եռանդուն մարզիկները որոնք անցեալ տարի փայլուն յաղթանակ մը տարած էին նոյն խումբին վրայ·

Ժամադրութիւն.— Կիրակի ժամը 2ին մէթրօ Pont de-Sèvres, առնել թիւ 1 օմնպիւսը եւ իջնել Arcades de Viroflay, ճատը կը սկսի ժամը 15.30ին·

— Ապրիլ 19ին Հ· Մ· Ը· Մ·ի Ա· եւ պահեստի խումբերը մրցեցան S. A. Vaugirard-ի Ա· եւ պահեստի խումբերուն դէմ· Ա· խումբը յաղթեց 5—1ով, իսկ պահեստին պտտուեցաւ 4—1ով·

Մ· ԵՐԱՆԵԱՆ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՅ ՍՊԱՑԻՑ միութեան ընդհ· ժողովը տեղի կ'ունենայ 18 ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Café Voltaire-ի մէջ, 2, Place de l'Odéon: կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներկայ գտնուիլ·

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ
52 Rue Regnault, Paris (13)
Porte d'Ivry-ի ճօտ·
Ձաշ եւ ընթրիք (3 տեսակ)
Գիները 4,50 ֆրանք·
կառավարիչ՝ ՇԱՎԼԻԿՆԵՐ

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe· LYON
16 — 22 Ապրիլ
Ներկայացումներ ժ· 2.30ին եւ երեկոյեան 8.30ին
Le Jumeaux de Brighton
d'après le célèbre pièce de
T. Bernard avec Raimu
Գիներ 5 եւ 7 ֆր· location gratuite·
Dancing Cigale avec five Boy's chrooner
Jazz Cigals, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշերը ժամը 8,30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8,30ին:

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
16 — 22 Ապրիլ
Երեկոյները ժամը 8.50
Իսկ Հինգ· եւ Կիր· ցերեկ եւ գիշեր·
Constant Remy
dans
Sous la Griffe
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք·
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչած գիներ·

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Dareeme, PARIS (11)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԱԱՓԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 18 ԱՊՐԻԼ DIMANCHE 18 AVRIL 1937

ԺԴ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3399

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼՈՂԱԼՈՒ ՓՈՐՁ ՄԸ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ

— o —

Թո՛ղ, թո՛ղ որ դարձեալ ողբամ զբեզ, Հայոց աշխարհ եւ ժողովուրդ, մինչ աշխարհիս ջրայուզ - ման եւ արեան ալիքներուն մէջ այլ եւ այլ ազգեր կը լողան ազատութեան նաւահանգիստ գտնել, դու պեաց ելեւէջներու մէջ կը տատանիս· Գիշերալոյս փարոսնոր չունիս· Նաւահանգի՞ստ, նաւահան - գի՞ստ կ'որոնես եւ չես գտներ: Այդ յայտնի է, թէ դու անարուեստ ես, լողալ չգիտես:

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ (Հայդոյժ)

... Լողալու փորձ մըն էր որ կատարուեցաւ, 1914 - 1918: Փորձ մը՝ «նաւահանգիստ» հասնելու, աշխարհասասան փոթորիկի մը արհաւիրքին մէջ,— եւ ծովամոյն կորաւ ամբողջ ժողովուրդ մը:

Զարհուր կը սխալին անոնք որ կը կարծեն թէ կարելի էր ան - վնաս պրծիլ այս աննախընթաց ալեկոծութենէն:

Փոթորի՛կ էր· աշխարհ մը կը ճգնէր զգեստել ուրիշ աշխարհ մը, չարժման մէջ դնելով տարիներէ ի վեր կուտակուած ղէն ու զրահ, վառօդն ու ռումբը, ինչպէս եւ փոխադարձ ատելութեան քունաւոր կապերը: Իսկ փոթորիկը կ'անցնէր մեր գլխուն վերեւ, մեր ճամբուն վրայ:

Կը սխալին, նաեւ, անոնք որ իմաստութեան եւ հեռատեսու - թեան գոհարներ կը թափեն այսօր, ահաւոր փլուզումէն տարիներ վերջը·— « Եթէ այնպէս ընէինք, այսպէս չէր ըլլար ··· »:

Տակաւին լրիւ չէ գրուած պատմութիւնը՝ ահաւոր սպանդին, մանաւանդ անոր կազմակերպութեան: Տակաւին կան պարագա - ներ որ լուսաբանութեան կը կարօտին :

Բայց, ստոյգ է մէկ բան,— ինչ որ տեղի ունեցաւ 1915 տպրի - լէն սկսեալ, օրհասական տագնապի մը ազդեցութեան տակ յայտ - ուած, կիրքէն ծնած անակնկալ մը չէր :

Բոլոր վկայութիւնները, նոյնիսկ Թրքական պատմութիւնը կը հաստատեն թէ «ժէօն»ները տարիներէ ի վեր կ'որճային ծրա - գիրներ, անվնաս վիճակի մը, զանցառելի քանակութեան մը վե - րածելու համար ոչ - թուրք փոքրամասնութիւնները:

Սուլթան - Համիտեանները զանոնք պահեր էին իրրեւ ատանդ, պէսպէս անձնուիրութեանց եւ եկամուտի աղբիւր: Բայց, նոյնիսկ այդ պարա - գան արգելք չէր համարուեր կոտորածներ եւ ահաբեկութիւններ տարբեր պարբերաբար, ամէնէն անուտի պատրուակներով:

Հայաջինջ սարսափները սատակեցան Սուլթան Համիտի չրջա - նին, որովհետեւ մեր ազգային գիտակցութեան մակարդակն ալ թափ ստացած էր այդ օրերուն: Թուղթի կտոր մը ունէինք մեր ձեռքը, եւ հետզհետէ աւելի բարձր կը խօսէինք մեր պահանջնե - րու մասին:

Եկաւ Իթթիհատը, իր սահմանադրութեամբ:

Հասեր էինք հանգրուանի մը: Թէեւ խարուսիկ, բայց եւ այն - պէս նոր չրջան մը կը բացուէր, ոտքի կանգնելու, եւ աւելի վըճ - ռական գիտակցութեամբ մը դիմելու համար դէպի ցանկալի հե - ռանկարը: Ինչ որ բարենորոգում կը կոչուէր, մանաւանդ 1912 - 13ին, երկու օտար մարզպաններու անուանումով, կը կազմէր նոր հանգրուան մը: Շատ աւելի փայլուն քան ինչ որ Նախատես - ուած էր 61րդ յօդուածով կամ 1895ի մայիսեան ծրագրով:

Եւ եկաւ պատերազմը··· երկինքէն ինկած պատեհութիւն մը՝ Թուրքիոյ վարիչներուն համար, որոնք չատոնց ակռայ կը կճըռ - տէին, տեսնելով «բայաս» ժողովուրդներու յարաճուն վերելքը, նոյնիսկ «օսմանցիական» դրօշին տակ :

Պատերազմը դեռ Ասիա չէր անցած: Թուրքիան տակաւին չէ - ղոք էր, թէեւ զօրաշարժ հռչակած: Եւ հպատակ ժողովուրդնե - րու, մասնաւորապէս Հայերու հաւատարմութեան ցոյցերը, գործնական աշխատանքները հիացում պատճառեր էին նոյնինքն պարապետին, Ենվէրի :

Հրէշը ինք անձամբ օրուան պատրիարքին հաղորդած էր իր ջերմ գոհունակութիւնը, տեսած ըլլալով Հայերուն անձնուիրու - թիւնը՝ կարինի եւ Երզնկայի մէջ, իր վերադարձի ճամբուն վրայ՝ դէպի Պոլիս: Ա՛լ ապրանք, ա՛լ ուտելիք, ա՛լ անկողին,— պարպուած էին հայկական տուներն ու խանութները: Հայուհիներ կը ծա - ռայէին հիւանդանոցներու մէջ եւ այլուր, իրրեւ հիւանդապա - հուհի:

Եւ սակայն, այդ նոյն ճամբուն վրայ սարսափն սկսած էր ար - դէն: Հարստահարութեանց, կողոպուտներու, սպանութեանց տե - ղեկագիրները կը տեղային Պատրիարքարան, ինչպէս եւ օսման - եան մէկուսներուն,— ամէն ուր որ կարելի էր: Թուրք զինուոր - ները արդէն սկսեր էին աւարի տալ հայ աղջիկներն ու կիները, Ա - լաշկերտի մէջ եւ այլուր: Անդին, Զէյթունը պաշարուած էր մօ - տէն, իսկ մասնաւորապէս արեւելեան նահանգներուն մէջ խուզար - կութիւնները հասած էին այնպիսի դազանութեանց, որ աննախըն - թաց պիտի համարուէին, եթէ աւելի վերջը տեսած չըլլայինք բուն Հայաջինջ սարսափները, տեղահանութիւն եւ ջարդ :

Աշդ, ժողովուրդը հանդուրժեց այս բոլորին, իր լաւագոյն պատկերն ալ զինուոր տալով մինչեւ 45 տարեկանը:

Եւ եկաւ տպրիլ 11ը (24): Աշխարհ բռնկած, ժողովուրդ մը անտէր ու անտեղ որ աչքի փուշ դարձած էր իր ազատութեան կարօտով: Պատրուակնե՞ր կը պակսէին, զայն միանգամ ընդ միշտ արգելելու, արմատախիլ ոչնչացնելու համար:

Թանկագի՞ն էր պատեհութիւնը դաւադիր զազանին համար :

Իսկ մեզմէ ո՞վ ժամը հասած չէր նկատեր նոր հանգրուան մը ողջունելու, եթէ ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թուրքիոյ վարչապետը եուկոսլաւիոյ մէջ

Թուրքիոյ վարչապետը եւ արտաքին գործոց նախարարը եուկոսլաւիոյ վարչա - պետին եւ պատերազմական նախարարին հետ հինգշաբթի օր Քրուկէվոյ եւ Քրայովօ երթալով, այցելեցին օդանաւային գործարանները: Իրիկուան դէմ թուրք հիւրերը դարձին Վրանիա, ուր ճաշեցին եուկոսլաւիոյ վարչապետին հետ: Ճեռոյ, Զոր· Լամէթ Ինէօնիւ եւ Ր· Արաս Սէրայէվօ դարձին մասնաւոր կառախումբով, ընկերակցութեամբ եուկոսլաւիոյ վարչապետին, պատերազ - մական եւ հաղորդակցութեանց նախարարներուն եւ ուրիշ բարձր պաշտօնա - տարներու :

Թուրքիոյ ներկայացուցիչներուն այցելութեան առթիւ, ղեկոյց մը հրա - տարակուեցաւ, որ կ'ըսէ թէ կարեւոր փոխանակութիւններ կատարուեցան եուկոսլաւիոյ վարչապետին հետ, օրուան հարցերու մասին: «Երեք պետական մարդիկը անգամ մը եւս հաստատեցին թէ կատարեալ ներդաշնակութիւն կը տիրէ երկու երկիրներու հասարակաց շահերու մասին, ինչպէս եւ կատարեալ համամտութիւն՝ այն բոլոր հարցերու մասին որ այս խօսակցութեանց առար - կայ եղան: Ակնկ զատ անոնք քննեցին իրենց միջազգային եւ մասնաւոր յանձ - նառութիւնները եւ ուրախութեամբ հաստատեցին թէ այդ բոլոր յանձնառու - թիւնները ամբողջովին կը համապատասխանեն երկու երկիրներու արտաքին քաղաքականութեան նպատակին, Պալքանեան միութեան չրջանակին մէջ եւ համաձայն Ազգաժողովի ուխտին» :

Ե՞րբ պիտի բացուի Ցուցահանդէսը

Պ· Մոռթիէ, ցուցահանդէսի քարոզչական բաժնին վարիչը, առջի օր պա - տասխանելով Թղթակիցներու հարցումներուն, յայտարարեց թէ մէկ բան ստոյգ է,— բացումը տեղի պիտի չունենայ մայիսի սկիզբը: Ինչ կը վերաբերի բուն Թուականին, կառավարութեան կ'իյնայ վճռել այդ խնդիրը: Սակայն եւ այնպէս, կարելի է որ նկատի առնուի Պէնտեկոստէի տօնը (Հոգեգալուստ), 16 մայիս, որպէսզի ցուցահանդէսը օգտուի այդ առթիւ եկած բազմաթիւ այ - ցելուներէն: Ուղիղ հինգ տարի առաջ, Ֆրանս· դեսպանը հետաքրքրած է թէ չատ գոհ պիտի մնայ այդ պարագային, որովհետեւ բոլոր նաւերու մէջ տեղերը բռնուած են: Անգլիացին ալ մեծ բազմութիւն կը սպասուի· Շուէյտէն՝ 100,000 հոգի : Պերլինի դեսպանը կը հետաքրքրէ թէ 150,000 դիմումներ արձանագրուած են համբորդութեանց գրասենեակին մէջ: Ուրեմն անհրաժեշտ է մեծ ճիգ մը ի գործ դնել, կորսուած ժամանակը լեցնելու համար :

Միջազգային ձեռնարկ մը
Սպանիան խաղաղեցնելու համար

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ միջամտութեան ձեռնարկ մը ծրագրուած է, վերջ տալու համար Սպանիոյ քաղաքացիական պատերազմին: Իրաղեկները կը հաւատան թէ չարժումը զործնական ձեւ առած է արդէն եւ թէ զանազան երկիրներ խոստացած են ուժ տալ:

Վերջին լուրի մը համաձայն, Սպանիացի միլիոնատէր Խուան Մարչ, որ պատերազմին սկիզբէն ի վեր իրրեւ միջնորդ կը ծառայէ Զօր· Ֆրանքոյի եւ միջազգային սեղանաւորներու միջեւ, վերջերս ձեռնարկներ կատարած է Հռոմի մէջ, կարեւոր տեսակցութիւններ ունենալով Սպանիոյ կառավարական եւ ազգայնական ներկայացուցիչներուն հետ: Ցայտնի չէ թէ սեղանաւորը տեսա՞ծ է Մուսոլինին կամ ուրիշ նախարարներ, բայց անկարելի է որ Իտալիա տեղեակ չըլլայ կատարուած խօսակցութեանց: «Մաթէն» կը գրէ թէ Մոսկուա եւս տեղեակ է այս ձեռնարկին :

**** Վերջին լուրերու համաձայն, եթէ պարէն չհասնի Պիլպաօ, կառավա - րութիւնը պիտի հարկադրուի պարպել կիներն ու տղաքը, որովհետեւ չուղեր անձնատուր ըլլալ, հակառակ Զօր· Ֆրանքոյի ազդարարութեանց :*

**** Սպանիոյ ծովեզերքները պաշտօնապէս հսկողութեան տակ պիտի առնուին երեքշաբթի կէս գիշերին, մասնակցութեամբ 27 պետութեանց: Մ· Նա - հանգները միացած չըլլալով այս կարգադրութեան, անոնց նաւերը պիտի չխուզարկուին:*

Կոխիները կը չարունակուին Մատրիտի ճակատին վրայ եւ այլուր, առանց վճռական ելքի մը յանգելու :

Ձախ Ընկերվարականներու խնդիրը

Ընկերվարական կուսակցութեան ազգ· խորհուրդը կը գումարուի այսօր, Փիւթոյի մէջ, իրրեւ գլխաւոր օրակարգ ունենալով ընդհանուր քաղաքակա - նութիւնը: Այս վերջին խնդիրը մասնաւոր կարեւորութիւն ստացած է վեր - ջերս: Կուսակցութեան մէջ կը գործէ ծայրայեղ ձախ թեւ մը, որուն գլուխը կը գտնուի Մառսօ Փիվէո: Այս թեւը կը կոչուի «յեղափոխական ձախակողմեան»: Անդամները կ'ուզեն որ կուսակցութիւնը իշխանութիւնը գրաւէ յեղա - փոխական միջոցներով: Թիւով սակաւ է այս թեւը, բայց գործօն եւ մարդու - նակ եւ միշտ կը քննադատէ Լէօն Պլումի կառավարութիւնը, մասնաւորապէս ազգ· պաշտպանութեան, էմմտական, նոյնիսկ ընկերային խնդիրներու մէջ, բաւարար չհամարելով կատարուած բարենորոգումները: Վերջերս իրենց թեր - թը սուր սլաքներ արձակեց կառավարութեան դէմ, Քլիչիի դէպքերուն առ - թիւ, եւ ներքին նախարարը հրամայեց զաւել այդ թիւը (Ավամի Կառտ): Ասոր վրայ 22 հոգի վտարուեցան ընկերվարական երիտասարդութեան չար - քերէն: Արդ, ազգ· խորհուրդը վտարելու իրաւունք չունի, իսկ Սէնի չրջանին մեծամասնութիւնը հակառակ է որ եւ է վտարման, որով անել վիճակ մը ստեղծուած է :

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՑՈՅՑ ՄԸ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՆԴԷՊ

Սոֆիայի մէջ մեծ գոհունակութիւն պատճառեց եուկոսլաւիոյ կառավա - րութեան բարեկամական մէկ ցոյցը: Քանի մը օրէ ի վեր, կը քանդուին այն փչաթեւերը եւ ուրիշ ամրութիւններ որ հաստատուած էին պուլկարական սահ - մանին վրայ, 450 քիլոմեթր երկայնութեամբ :

— • —

ՊՈՒԻՔՐԻՇԷՆ կը հետաքրքրեն թէ Պեսարապիոյ Քոմբաթ քաղաքին մէջ հր - դեհ մը ծագելով, հարիւրաւոր տուներ մոխիր դարձան, ինչպէս եւ ահագին քանակութեամբ հացահատիկ: Վնասը 30 միլիոն լէյը կ'անցնի: Աւերակներուն մէջ գտնուեցան ութ ածխացած դիակներ, որոնց երկուքը մանուկներ :

ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ օրէնքէ դուրս հռչակելու համար, օրինագիծ մը ներկայացուեցաւ Լիւքսէնպուրկի երեսփ· Ժողովին· պետական խորհուրդին հաւանութեամբ :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԻ ԴՊՁԻՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ

— o —

Ի՞նչ բախտ, ի՞նչ բախտ :

Ցատկապէս իմ հասցէիս կրօնական թերթեր կը ղրկուին Լիբանանէն, Սուրիայէն, Ամերիկայէն :

Երեւի զիս ալ կը համարին «փըր - կուած » մը: Կամ թերեւս կ'աշխա - տին «փրկել» զիս :

Ի՞նչ բախտ, ի՞նչ բախտ :

Ես մեղմ կը գործեմ, անոնք կը փր - կեն զիս :

Մեղմ մըն ալ թող գործեմ այսօր :

Պէյրութի մէջ կը հրատարակուի *Պատանեկան արձագանգ* մը,— երկ - շաբաթաթերք: Մաքուր թուղթ, գե - ղեցիկ տպագրութիւն: Եւ դո՛ւն, հայ բանաստեղծ, միջոց չունիս էջերը թ - ուածներդ տպագրելու դեղուած թուղ - թերու վրան անգամ :

Այս թերթը կարդալէ վերջ, տեսայ որ *բուհմ*ները նոր նակատ մըն ալ ստեղծեր են: Մինչեւ այժմ *բուհմ*եր - բը կը գործէին կիներուն մէջ, ինչպէս Ցիսուս՝ Մագդաղինացիներուն մէջ : Կ'ըսեն թէ էրիստոնէութիւնը իր յաղ - թանակը կը պարտի կիներուն: Բայց այժմ մարդիկ հասկցած են որ փոխ - ուած է աշխարհը,— երիտասարդներն են որ իջեր են հրապարակ եւ անոնք ինչ մը նուազ կարեւորութիւն կու - տան «փրկուած» մայրիկին խօսքե - րուն: Ահա թէ ինչո՛ւ *բուհմ*երը սկը - սած են որսալ նաեւ պատանիները:

Պատանեկան արձագանգը կը պատ - մէ թէ վերջերս Պէյրութի աւետարա - նիչներու եկեղեցիին մէջ բազմաթիւ երիտասարդներ ապաշխարեր են, ը - սելով· — *Իմ ամբողջ էութիւնս մեղ - քով լեցուն է ...*

— *Ես վատ մըն էի ...*

— *Իմ կեանքս նախանձով եւ ատե - լութեամբ լեցուն էր, բայց Քրիստոս մեզ փրկեց ու մեզ փոխեց ...*

Այս երեւոյթը այնքան գայթակղե - ցուցիչ է Պէյրութի քնակչութիւնը, որ կարգ մը մարդիկ սկսեր են ծաղ - րել այս «փրկուած» երիտասարդնե - րը, ցնդած կամ ցնորած անուանել զանոնք: Ու *Պատանեկան արձագանգը* ցաւ կը յայտնէ այդ ծաղրերուն առ - թիւ:

Ուրեմն, *բուհմ*երը հիմա պատա - նի եւ երիտասարդ կ'ոբսան, «փրկել»է վերջ այնքան դժբախտ կիներ : Մի՛ զարմանաք րուխիներու այս յանգ - նութեան, անոնք ներս մտան ոչ մի - այն ընտանիքներէն, այլեւ մեր պատ - րիարքարաններէն ու կաթողիկոսա - րաններէն: Իսկ հիմա փորձ մը՝ մտ - նելու համար հայ երիտասարդներու հոգիներէն ներս:

Հոգեկան հիւանդնե՞ր, — այո՛, «փրկուած»ները: Բայց իրական *չար - չիներ* են անոնք, որ «փրկութեան » գործին լծուած են: Անոնց համար ու - րիշ գործ չկայ,— աւելի շահաբեր եւ դիւրին — ճաւ իգացնել հայ երիտա - սարդութիւնը, անոնց խակով փրկե - լու համար իրենց կեանքը եւ ամլա - ցնելու համար մեր ազգային կեանքը: Անոնց համար գոյութիւն չունի Հա - յաստան, ազգային դատ, հայրենիք:

Բայց Օնանու այս զաւակները թող գիտնան, որ սերունդ մը կայ, Զոմուն - իհ կամ վահագնեան, ազատատենչ կամ հայրենասէր, որ պիտի չներէ ի - րենց՝ ճանի հոգեկան գինաթափու - թեան կը դատապարտեն հայ երիտա - սարդութիւնը: Մենք վատերուն մէջ վատ կ'անուանենք այս ցեցերը, որ սկսեր են ուտել հայ ցեղին սրբազան արիւնով օծուած պաստառը,— իմ - նուրոյն հայկական բաղաբակրթու - թիւնը եւ զայն վերապրեցնելու մեր հանգանակը :

Թող գիտնան յիմարանոցէ փախած այս մարդիկը, որ պիտի պատժուի ա - մէն արարք, երբ դէմ է Հայոց պատ - մական իրաւունքներուն:

Այս կէտը պէտք էր ըսել այսօր ալ, Ապրիլ Տասնըմէկի ոգեկոչումներուն զրով :

ԱՐԱՋ

Տարագիրներու զինուորագրութեան խնդիրը

Վերջերս փոխուհցաւ արտաքին նախարարութեան այն պաշտօնատարը, որ ընդհանրապէս կը զբաղի օտարականներու եւ մասնաւորապէս Հայերու զինուորագրութեան հարցով:

Նոր պաշտօնատարը, Պ· Թիէռի, առջի օր ունկնդրութեան ընդունելով ընկեր Ա· Խատիսեանը, ի մէջ այլոց յայտարարած է թէ տակաւին վերջնական որոշում տրուած չէ օտարականներու զինուորագրութեան հարցի մասին: Առ այժմ միայն արձանագրութիւններ եւ բժշկական քննութիւններ կը կատար - ուին :

Արձանագրելով այս տեղեկութիւնը, մեր մասին կը կարծենք թէ չատա - ջիկայ հոկտեմբերին ամենայն հաւանականութեամբ դրօշի տակ պիտի առ - նուին 20 — 21 տարեկանները, երբ վերջնական որոշում տրուի այս հարցի մասին :

Պ. ԷՌԻՈՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
Օտարականներու իրաւական կացութեան մասին

— o —

« Ֆոմթէնպլէ» ամսաթերթը, որ այնքան եռանդով կ'աշխատի օտարա - կաններու իրաւական վիճակի բարւոքման համար, վերջին թիւին մէջ (ապ - րիլ) տեսակցութիւն մը հրատարակած է Պ· Էռիոյի հետ: Երեսփ· Ժողովի նախագահը յայտարարած է, իր պաշտօնին պարտադրած վերապահութեամբ·

— Երկար մտածելով այս հարցի մասին, իմ առաջին եզրակացութիւնս այն եղած է թէ հարկ է ներգաղթի ճշմարիտ քաղաքականութիւն մը բանալ Ֆրան - սայի մէջ: Այսպէս, 1924ին, իմ դժբախտ նախարարութեանս կազմութեան ա - տեն, ես ներգաղթի տեսչութիւն մը հաստատած էի: Հեգնութիւնները եւ կա - տակները արդելք չեղան ողջունելու իմ նախաձեռնութիւնս: Ես համոզուած եմ թէ ձեր բոլոր մտահոգութիւնները պիտի փարատին այն օրը երբ մէկ օր - կանի մէջ կեդրոնացուին օտարականներու վերաբերեալ բոլոր ապատարկու - թիւնները, որոնք այսօր ցրուած են զանազան նախարարութեանց մէջ: Այսօր, օտարականներու ընդհանուր պաշտօնատունէ մը կամ տեսչութենէ մը աւելի, ես պիտի նախընտրէի ճշմարիտ նախարարութիւն մը, փոխ - նախարարութիւն մը: Ֆրանսան երկիր մըն է ուր օտար գաղթականները նոյնքան կարեւոր դեր կը կատարեն որքան Մ· Նահանգներուն մէջ, պահելով հանդերձ բոլոր համե - մատութիւնները: Ես ժամանակ մը նախագահն էի այն յանձնաժողովին որ կոչուած էր պաշտպանելու ազգային աշխատաւորութիւնը: Խնդիրը բարդ է: Ոմանք կ'ըսէին թէ անհրաժեշտ է պահել օտար բանուորները, ուրիշներ՝ հա - կառակը : Ուրեմն, միայն նախարարութիւն մը կրնայ վճռել օտարականներու ապատմաւորքը կամ արգելքը, ինչպէս եւ համեմատութիւնը: Ցետոյ կայ բնա - կութեան եւ աշխատանքի խնդիրը: Մէկը միւսին հետ կապուած է: Ես չատ լաւ գիտեմ թէ ճարտարարուեստի բանուորները չատ օտարականներ են, որովհետեւ Ֆրանսացիները կը նախընտրեն մասնագիտութիւնը· բայց պէտք չէ մոռնալ հիւսիսային Ափրիկէցիներու խնդիրը· ըլլալով Ֆրանսայի պատիները, անոնք իրաւունք ունին հայ պահանջելու այս երկրէն :

ԹՂԹԱԿԻՑԸ.— Մենք կը կարծենք թէ օտար բանուորութեան մրցակցու -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՓՍԻՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ

ՆԱՀԱՊԵՏ - ՊԱՏՄՎԱԾՔ

ՆԱՀԱՊԵՏ - ՊԱՏՄՎԱԾՔ

Փա՛ռք հայոց հզոր ոգուն, որ ամրագրեց իր հիմքերը հայ ժողովրդի հոգու մեջ, ինչպես նաև հայ պետականության հիմնադիրների հիշատակը։

Փա՛ռք Տրդատ Մեծին, որ հաստատեց քրիստոնեությունը հայոց մեջ, ինչպես նաև հայ ճարտարապետության հզոր հուշարձանները։

Փա՛ռք Ներսես Մեծին, որ հիմնեց հայ դպրոցը, ինչպես նաև հայ եկեղեցու ազգային ոգին։

Փա՛ռք Սահակ Պարթևին և Մեսրոպ Մաշտոցին, որոնք ստեղծեցին հայոց գրերը, ինչպես նաև հայ գրականության հիմքերը։

Փա՛ռք Վարդան Մամիկոնյանին և նրա զինակիցներին, որոնք զոհվեցին հանուն հայ ժողովրդի ազատության և անկախության։

Փա՛ռք Ղևոնդ Երեցին և Հայոց պատմության մյուս մեծ պատմիչներին, որոնք գրի առան հայ ժողովրդի պատմությունը։

Փա՛ռք Գրիգոր Նարեկացուն, որ հայ միստիկ բանաստեղծության հանճարեղ ներկայացուցիչն է։

Փա՛ռք Գրիգոր Մագիստրոսին, Ներսես Շնորհալուն, Ներսես Լամբրոնացուն, Հովհաննես Երզնկացուն, Ներսես Կլայեցուն, Գրիգոր Տաթևացուն, Մխիթար Գոշին, Մխիթար Հերացուն, Վարդան Արևելցուն, Կիրակոս Գանձակեցուն, Հովհաննես Որոտնեցուն, Թովմա Արծրունուն, Ստեփանոս Օրբելյանին, Թովմա Մետսոբեցուն, Ստեփանոս Ասողիկին, Արիստակես Լաստիվերտցուն, Մատթեոս Ուռհայեցուն, Գրիգոր Մամիկոնյանին, Ստեփանոս Տարոնեցի Տարաբնացուն, Հովհաննես Դրասխանակերտցուն, Թովմա Մեծոփեցուն, Կոստանդին Երզնկացուն, Ստեփանոս Սյունեցուն, Հովհաննես Սարկավագին, Ստեփանոս Տարոնեցի Վանանդեցուն, Հովհաննես Կաթողիկոս Դրասխանակերտցուն, Ստեփանոս Օրբելյանին, Կիրակոս Գանձակեցուն, Հովհաննես Որոտնեցուն, Թովմա Արծրունուն, Ստեփանոս Ասողիկին, Արիստակես Լաստիվերտցուն, Մատթեոս Ուռհայեցուն, Գրիգոր Մամիկոնյան

ՉՈՐՔ ՕՐՎԱ ՊԱՏՄՎԱԾՔ
(ՎԵՊ ԱՄԵՆԱՆԿԱՏԱՑ ՏԵՂԱՑԻՆ)

— Ամո՛ւր, — ու Նունոն յուրաքանչյուր անգամ, երբ ասում էր այդ բառը, ձեռքերը տարածում էր կողքերին, ինչպես թռչունը՝ թևերը, պատրաստվելով թռչելու։ — Ամո՛ւր, ամո՛ւր, Լեւոն ... Ամո՛ւր ես դու, Նունո ...

Ինչո՞ւ էր Նունոն ամեն անգամ կրկնում այդ բառը։ Ինչո՞ւ էր նրա ձայնի մեջ միշտ զգացվում մի տխուր երանգ, որ ստիպում էր Լեւոնին ամեն անգամ ուշադրությամբ նայել Նունոյի դեմքին։ Ինչո՞ւ էր Նունոն ամեն անգամ, երբ ասում էր «ամո՛ւր», ձեռքերը տարածում կողքերին, ինչպես թռչունը՝ թևերը, պատրաստվելով թռչելու։

— Ես ինչո՞ւ ամո՛ւր չեմ, Նունո, — հարցրեց Լեւոնը։

— Դու ամո՛ւր ես, Լեւո, — պատասխանեց Նունոն, — ես էլ ամո՛ւր եմ, մեր բոլոր տղաները ամո՛ւր են, բայց ես ավելի ամո՛ւր եմ, քան բոլորը։

— Ինչո՞ւ ես դու ավելի ամո՛ւր, քան բոլորը, Նունո, — հարցրեց Լեւոնը։

— Որովհետև ես ամենից ավելի եմ սիրում ապրել, — պատասխանեց Նունոն։ — Ես ամենից ավելի եմ սիրում ծիծաղել, ուրախանալ, ամենից ավելի եմ սիրում ուրախ լինել։ Ես ամենից ավելի եմ սիրում ամո՛ւր լինել։

Նունոն ասում էր ճիշտ։ Նա իսկապես ամենից ավելի էր սիրում ապրել, ամենից ավելի էր սիրում ուրախ լինել։ Նա ամենից ավելի էր սիրում ամո՛ւր լինել։

Նունոն ամեն առավոտ, երբ արթնանում էր, ամենից առաջ ուրախանում էր, որ ինքը կրկին ողջ է, որ ինքը կրկին ամո՛ւր է։

թիւնը պիտի անհետանայ, օտարականներու իրաւական վիճակին սահմանումով եւ արհեստակցական կարգապահութեամբ :

ԷՒՒՈ — Անշուշտ. անթոյլատրելի է որ մարդիկ Ֆրանսա փոխադրուին իբրեւ արջառ : Ուրեմն, կեդրոնացումը անհրաժեշտ է : Գալով հպատակութեան պարագան նոյնն է : Ֆրանսա չի կրնար թոյլատրել որ առաւելութիւններ չնորհուին այնպիսի քաղաքացիներու որոնք եւ է յանձնառութենէ ազատ են իրեն հանդէպ : Ես կուսակից եմ ոչ միայն հպատակութիւն չնորհելու աւելի բազմաթիւ օտարականներու, այլեւ հպատակութեան ստացումը գրեթէ մեքենական դարձնելու բոլոր բարեկիրթ օտար աշխատաւորներու համար որոնք զաւակ ունեցած են մեր երկրին մէջ : Այստեղ ալ միայն առանձին նախարարութիւն մը կրնայ վարել գործը :

ԻՏԱԼԻԱ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Կ'ԸՆԾԱՅԷ ՈՐՊԷՍԶԻ ԶԱՒԱԿՆԵՐ ԱՐՏԱԴՐԵՆ

—o—

Իտալական կառավարութիւնը որոշեց վարկ բանալ այն երիտասարդներուն որոնք ամուսնանալ կ'ուզեն, բայց նիւթական միջոցներ չունին : Արդէն իսկ հրատարակուած է հրամանագիր մը, որով 50 եւ 150 տոլար (1000 — 3000 լիր) փոխ պիտի տրուի նորապսակներու : Եթէ երիտասարդ ամուլը զաւակ մը ունենայ առաջին տարին, 10 առ հարիւր պիտի կրճատուի փոխառութեան գումարը : Ճետոյ, ամէն անգամ որ զաւակ մը ծնի, 20, 30, 40 առ հարիւր դեղչ պիտի ըլլայ յաջորդաբար, այնպէս որ հարս - փեսայ կրնան պարտքէ ազատիլ չորրորդ զաւակով մը : Այս վարկը պիտի բացուի անոնց որ 26 տարեկանէն վար են, բայց հրամանագիրը ուրիշ առաւելութիւններ ալ կը տրամադրէ բազմածին ընտանիքներու, դանոնք մասամբ կամ ամբողջովին ազատ կացուցանելով զանազան տուրքերէ : Որքան բազմանդամ ըլլայ ընտանիքը, այնքան պակաս տուրք պիտի վճարէ : Կառավարական պաշտօնեաները թոշակի յանձնառութենէ ազատ են պիտի ստանան ամէն նոր զաւկի համար, պետական բնակարաններ պիտի տրամադրուին 8 — 10 հոգինոց ընտանիքներու եւն. :

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՎԵՑ ՀԱՑԵՐ եւ չորս Ֆրանսացիներ կէս միլիոն ֆրանք չահած են Վիէնի մէջ, ազգ. պարզեւախաղի 4րդ վիճակահանութենէն :

ՊՈՒՆԷՆՈՍ ԱՑՐԻՍԻ հիթլէրականներու պետը, եագէֆ Ռիտէլ, սպանուեցաւ վիճաբանութեան մը ընթացքին :

ԱՆԳԼԻՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ «փորձ»ը պիտի կատարուի այսօր, Լոնտոնի մէջ : Թագադրութեան առթիւ ծրագրուած բոլոր արարողութիւնները պիտի փորձուին, առտուան ժամը 6.30էն սկսեալ, արքայական պալատէն մինչեւ Ուէսթմինսթըրի աբբայարանը :

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՍՊԱՑԱԿՈՑՏ 2000 մարքի գրական մրցանակ մը հաստատեց,— « Խաղաղութիւնը՝ գրչներու չուքին տակ » :

139 ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ, 447 օդանաւեր եւ 40,000 զինուներ կը մասնակցին Մ. Նահանգներու գարնանային ռազմափորձերուն, որ սկսան ուրբաթ օր, Խաղաղականի մէջ, 2000 մղոն տարածութեան մը վրայ : Ռազմափորձերը պիտի տեւեն երկու շաբաթ :

Հ. Յ. Դ.

Փաստիզ

ԱՆԵԼԻՒ-ՊՈՒԼ-ՔՈԼՈՆՊ ևրաւ ենթակովիտէի րնկերական ընդհ. ժողովը 21 Ապրիլ, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ 1. վարչական կազմի լրացում. 2. դասախօսութիւն ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԷ:

ՓԱՐԻԶԻ «Հրազդան» խումբի անդամական ընդհ. ժողովը այս չորեքշաբթի ժամը 9ին, 6 Avenue d'Italieի սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ փլաս տ'Իթալի:

ՓԱՐԻԶԻ «Ռոստոմ» խումբի ժողովը 21 Ապրիլ, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 131 Fbg. du Temple, մէթրօ Պէրվիլ, կարեւոր օրակարգ:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՀԻՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՎԱՂԸ, ԿԻՐԱԿԻ, (8 ԱՊՐԻԼ) ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Salle Poissonnière

7 Rue du Faubourg Poissonnière, մէթրօ Montmartre

Կր ներկայացնէ

Commandant BENOIST d'AZY

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ, *HENRI BARRÉ (S. F. I. O.)* ԵՒ Ս. ԽԱՆԷՋԱՆԵԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ.— **Mlle Nelly GAUTHIER**, թաւջուժակ, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle FRIDE**, Ա. չուլթակ, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle JEGOU**, ալթօ, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **Mlle HASKIL**, Բ. չուլթակ, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **M. J. GILLES**, դաշնակ, 1er Prix du Conservatoire de Paris, **M. GOETCHELUCK**, Haut-bois, 1er Prix du conservatoire de Paris,

ԿԸ ՆՈՒԱԳԵՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՏՈՐՆԵՐ

Կ'ԵՐԳԷ **ՏԻԿ. ԵՐՄԵՆՈՒՀԻ ԳԵՒՈՆԵԱՆ**

(Գէորգ Զավուշի Մահերգը, Գիւլիւզարի Ողբերգը, Մշոյ Պլպուլը)

Կ'ԱՐտասանեն ԵՐ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ եւ Օ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ:

ՄՈՒՏՔ **2 ՖՐԱՆՔ:**

ԱՑՑ ԱՆՁԱՆՕԹ ՋԻՆՈՒՈՐԻՆ

Համախմբումները արգիլուած ըլլալով, Ջ. Ո. Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղը յարմար դատեց հրաժարիլ, այս տարի, Անձանօթ Զինուորի չիմին աւանդական այցէն :

Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներէն եւ Հայ Արիներէն կը խնդրուի նկատի ունենալ այս պարագան, բայց չմոռնալ իրենց մասնակցութիւնը բերել, այս երեկոյ, սգահանդէսին :

Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՑԵՐԵԿՈՑԹ _ ԽՆՋՈՑՔ

կազմակերպուած Շավիլի Արդութեան խումբին կողմէ, իր կազմութեան տասնամեակին առթիւ:

18 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին, Ecusson Bleu սրահին մէջ 23 rue Coteau, Chaville. rue Carnotի եւ rue Coteauի անկիւնը

ԿԸ ԽՕՍԻ՝ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին. *Մուտք՝ այրերու 5. կիներու 3 ֆր.:*

ՅԱՂ. ՄԻՋ.— Շոգեկառք առնել Սէն Լազարէն Օ'Թօպիւս Թիւ 1 փճն տը Սէվրէն եւ իջնել Doizu—Chaville.

RAKI «PHENIX» d'Alger

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

75 տարիէ ի վեր ամենուն կողմէ գնահատուած

ՐԱՔԻ ՓԷՆԻՔՍ

ՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Է ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՆԻՍՏՈՆԷ

PHENIX օղին թորուած է մանուածոր խնամքով եւ ան չպարունակեր ոչ մէկ քիմիական նիւթ: Իր կազդուրիչ եւ աչքօժարաբեր յատկութիւնները հաստատուած են ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ:

Օղիի սիրահարները հաստատած են որ ՓԷՆԻՔՍ օղին կը գերազանցէ Արեւելքի ամէնէն լաւ օղիները:

ALBERT BACRI, Agent général

19 Rue Turbigo, Paris (2), Tél. Central 83-17

ՀԱՅՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՒՔԹ. Լ. ԴՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն **Nord 84-04** (անփոփոխ)

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2–7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆԵԱԿ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐ ԿՐ ՓԱՓԱՔԻՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀՊԱՏԱԿ ԸԼԼԱԼ:

ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՆ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ Գ. JOSEPH LECOMTEի գրքոյկը

որ անհրաժեշտ է ամէն օտարականի. առաջնորդելու համար զայն ցուցմունքներով, որոնցմով կարելիէ կատարուած դիմումները յաջողութեամբ դլուխ հանել: Մանաւանդ համար դիւրահաս տեղեկութիւններ՝ նաթիւրալիզասիօնի, աշխատանքի իրաւունքի, արձիականներու քաղաքի, զինուորական ծառայութեան, արտաքսման, հանրային պաշտօններ ֆրանսահպատակներու:

Ապսպրանքի համար, մանտափոստով դրկել 10 Ֆր. հրաւարակիչին

M. LECOMTE, 21 Rue de Miromesnil, Paris (8)

Մինչեւ մէկ շաբաթ գիրք գնողները իրաւունք կ'ունենան իրենց որեւէ գործին համար իրաւագիտական գրաւոր ձրի խորհրդակցութեան: Նախքան համար դրկել 1 Ֆր.ի նամակագրոշմ եւ գրել մանրամասնութիւններ:

ՎԱԼԷՆՍԻ ՁԱՇԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

ԲՈԼՈՐԻՆ ԱԶՔԸ ԼՈՑՍ

Անոնք որ ստիպուած էին կարդի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻ ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, *այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Արեւելքը վայելել եւ ԵՐԵԻԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ*

41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris

Հեռաձայն՝ Prov. 90—32

Արէն երեկոյ կը նուագեն արեւելեան եղանակներ քէմանչիստ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ եւ ուտի ՀԱՅԿ:

Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ: Գիները մաժան:

Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, մի-միայն ֆոնսմասիոնով, հարսնիքներու եւ խնջոյքներու պատասխանութիւն:

Այցելեցէք անգամ մը:

Պատրաստուածէ գեղեցկագոյն սյմերու

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Պետ. Հայ Կարմիր Խաչի Օգն. Մասնաճիւղին կողմէ, ի նպաստ իր բուժարանին,

24 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն ժամը 22էն մինչեւ առաւօտ

Aéro Club de Franceի *ընդարձակ սրահներուն մէջ*, 6 Rue Galilée. Paris (16)

Նախագահութեամբ ՋԱՐԵՀ ՊԷՅ ՆՈՒՊԱՐԻ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱՀՈՒՄԲ — ԸՆՏԻՐ ԳԻՒՏԻՑ — ՊԱՌ ԱՄԷՐԻԿԷՑԻ

Գոթիյեան եւ հաճելի անակնկալներ եւ մրցում գեղեցկագոյն աչքերու: Գնահատիչ մարմնոյն (Jury) կողմէ շահող տիկնոջ կամ օրիորդին իբր մրցանակ իրական մարգարիտէ մանեակ մը:

Տարեկան պարահանդէս գեղեցկագոյն սյմերու

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած Առաքազարի Հայր. Միութեան կողմէ

2 Մայիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15,30էն մինչեւ կէս գիշեր:

Victor Hugoի շքեղ սրահներուն մէջ, 46ter rue St. Didier

Մէթրօ Victor-Hugo եւ Trocadéro

Ընտիր օրքէսթր, ճաշ եւ անակնկալներ:

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով: Ճաճուրդ չկայ:

Մուտք՝ 7,50 եւ 10 Ֆր.:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՛Ք:

Իսի լէ Մուլինոյի Հայ երիտասարդաց Միութեան

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

որ տեղի կ'ունենայ 8 Մայիս, շաբաթ երեկոյ մինչեւ լոյս,

PALAIS DU CONGRÈSի շքեղ սրահներուն մէջ:

Parc des Expositions, Porte de Versailles:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հայ Արծիւ Ակումբի կողմէ

Մայիս 2ին, փարիզի մեծ պանդոկի մը սրահներուն մէջ:

Նկատի ունենալ այդ Թուականը:

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris (18)

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouart*

Թէլէֆոն Montmartre 69—70

ՈՐԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:

ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ:

ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.— Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 Ֆր. Նուէր կը տրուի ամէն Ֆանթէզի տաբատ մը եւ կամ ամառուան յատուկ գեղեցիկ մուշտակ մը: 400 Ֆր.է վեր հագուստներու (3 փորձ) համար կարելի է նուէր ստանալ մուշտակագործ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպէկեանի արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 Ֆր. արժողութեամբ 2 imitation marbre պայմանաւ որ գնորդը վեցամսեայ բաժանորդագրուի ցառաջին՝ ծոտուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն ներկայացնել ցառաջի կարօնը: Rue la Charbonnière՝ մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք գիւրամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուննաժ:

Բաց է կիրակի օրերը:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ցունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ձերմակեղէններու, թրիքօթաժի, գուլպաներու եւն.իւամար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար գեղչուած գիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան դրկել Underwood եւ Royal գիւրատիպադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ըլլայ ուղղակի Ամերիկայէն.

փափաքողներու կը դրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris

Tél. Louvre 69-83

ԶԱՓԱՀԻՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments

PLOMBERIE-COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը: Դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Ménilmontant, Paris (20)

Գ. ԼԵՒՈՆ ՏՕՆԻԿԵԱՆԻ տան փողոցի նոր անունն է՝ 52 Rue Gustave Courbet. Bagneux, Seine.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAJ
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 փրանք	70 փրանք	35 փր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 փրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 փրանք	—

ԻՐ ԹԻՒՇԱԲԹԻ
20
ԱՊՐԻԼ
MARDI
20 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3400

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ԹՈՂՆՔ ՉՏԱՆՔ ՈՐ ԹՄՐԻ

Կիրակի օր, ապրիլեան սպահանդէսին առթիւ, նորէն աչքի կը զարնէր երեւոյթ մը որ կը տիրէ սկիզբէն ի վեր: Եւ ամէն տեղ: Բազմութիւնը՝ այնքան յորդ եւ անհամբեր, մեծ մասով կը բաղկանար միեւնոյն տարիքէն,— հոգին վառած տարէդարձներ, այր թէ կին, վաւաշուն երիտասարդներ: Մինչեւ դաս եւ խոնարհներ, աշխատաւորներ: Բուն իսկ ժողովուրդը :

Զկային այն մխիթարը,— եթէ կ'ուզէք՝ «չնորհքով մարդիկը», ծեր թէ ժամանակէն առաջ ծերացած :

Զկար — ինչպէս չէ եղած 1925էն ի վեր — մէկ հատիկ ներկայացուցիչ՝ այն դասակարգէն որուն հայկական համբաւը կազմուած է բանկալին մէջ:

Զկար ոչ իսկ մէկ ակերէր, երկու Մխիթարեաններու կողքին:

Արդեօք անո՞ր համար որ էջմիածինը արդիւած է մասնակցիլ այսպիսի ժողովրդային տօնակատարութեանց :

Բայց նոյն էջմիածինը չէ՞ր որ կոնդակ մը հրատարակեց, 1914ին, աւետելով թէ հասա՛ծ է ժամը Հայոց աղքին փրկութեան: Եւ իր ներկայացուցիչները չէ՞ին որ օրհնեցին կամաւորներու սուրը :

Ուրեմն մեղք չէ ի հարկին կրակը նետել ու նետուիլ, խաչով ու խաչվառով: Սակայն յանգանք է՝ տարին գոնէ մէկ անգամ լիչել անոնք որ կրակին ինկան, աշխարհասասան փոթորիկի մը ընթացքին :

Զկա՛ր, տակաւին, այն միւս հատուածը «ուսումնական», գրոց - բրոց դասուն, նախապատերազմեան թէ յետպատերազմեան, որ ահա տարիներէ ի վեր իր ցամքած հոգին կը զովացնէ տեսութիւններ պարզելով կամ «Հայրատանասիրութեան» մարզանքներ ուսուցանելով :

Ինչպէս ալ ուզէնք մեկնել երեւոյթը, եղրակացութիւնը մէկ է, — նոյնիսկ մեռելները չկրցան ներդաշնակութեան չոգ մը կապեցնել հոգիներու մէջ, հիմնական հարցերու մասին:

Մնդիրը այն չէ թէ այս կամ այն տարրերը բացակայեր են ժողովրդապետութենէն, պատահարար կամ դիտակցաբար: Ոչ ալ այն՝ թէ ամբողջ դասակարգեր, խմբակցութիւններ, հոսանքներ կա՞ն որ սկիզբէն ի վեր դիրք բռնած են նոյն իսկ այս տարեդարձին առթիւ:

Մնդիրը չատ աւելի լուրջ է,— Աչխարհասասա՞ն կը կոչենք ապրիլեան արհաւիրքը, հայրենին տարապետները,— եւ սակայն, անհամար բազմութեան մը համար, քանի՞ տարի կրցաւ տեւել, իր ուժը պահել այդ սասանումը :

Բանաստեղծութիւն չէ որ կը փորձենք :

Որ եւ է վէրք, ամենախորն ալ, կը սպիանայ ժամանակի ընթացքին: Տպաւորութիւնները կ'ազօտանան, մանաւանդ երբ կը նետուիս աչխարհէ աչխարհ:

Եւ, ի վերջոյ, լալկան կերպարանքը, ջարդուած ըլլալու տրտունջ յիշատակը չէ որ պիտի բարձրացնէ ժողովուրդներու հոգին:

Բայց, այս բոլորը չեն կրնար ժխտել վրդովիչ իրականութիւնը,— եթէ քսան - քսաներկու տարին բաւական են թառամած յիշատակի մը վերածելու աւելի քան մէկ միլիոնի ողջակէզը, գոյն գարձնելու սուգի տօնը միայն որոշ բազմութեան մը, ուրեմն չմեղադրենք որ ուրիշները չառա՞ջ մոռցեր են մեզ ...

Տեսէք այս տարուան պատմութիւնը, — մեր գաղութին մէջ, ուր որ ափ մը որբեր կրցեր են պահել իրենց Մխիթեան կոլիզը, Ապրիլ Տասնըմէկի տարեդարձ ունեցանք:

Այսպէս, գոյն տօնեցին Լիոն, Վալանս եւ Փարիզ: Մարսէյլն ալ տարբած է յառաջիկայ չաբաթ օրուան համար: Իսկ միւս քաղքնե՞րը:

Ուրեմն, եթէ Զոմբը ասպարէզէն քաչուի, մէկ միլիոնի յիչատակն ալ պիտի գառնայ «լքեալ գոյք», լաւագոյն պարագային՝ փակուելու համար հոգեհանդիստով մը որ տարբերութիւն չի կրնար ունենալ ո եւ է ապնուաչուք վերեզակի տարեկան հոգեհանդիստէն:

Ահա այս թմրութիւնն է որ մեր աչքին կը գառնայ ոչ միայն քրէական յանցանք, այլ եւ Թունաւոր կազ:

Եւ այստեղ է որ երիտասարդութիւնը ինք, առանց դաւանանքի խորութեան, պէտք է ծառանայ, պէտք է ծաւալի, իրրեւ սթափեցնող ազդակ:

Թող իրենց բազմոցին անկիւնը կծկուին անոնք որ այլ եւս պատմութեան յանձնած են իրենց թռիչքն ու հաւատքը:

Թող չարունակեն պատերուն տակէն քալել անոնք որ աչխարհը կը դիտեն իրենց աունին կամ խանութին պատուհանէն:

Բայց այն միւս բազմութիւնը,— այն որ ապրիլեան տարեդարձները կը նկատէ ոչ թէ իրրեւ վախճան, այլ իրրեւ ամէնէն զարհուրելի ալեկոծութիւնը ազատագրութեան ճամբուն վրայ, այդ բազմութիւնը պիտի չհանդուրժէ որ եւ է թմրութեան:

Չասարակ Մեռելոց մը չէ ապրիլեան տարեդարձը, այլ ազդարար բոց մը, որուն արծարծումը ամէն բանէ առաջ մեր տարագիր հոգիները պիտի լուսաւորէ, միեւնոյն ատեն լուսաւորելով մեր ճամբան:

Ուղեղիչ մըն է Ապրիլ Տասնըմէկը,— եւ վա՛յ մեզ, եթէ մենք անոր հետքերը կորնչցնենք այս աիերուն վրայ, մէկ տարիէն միւսը:

Այն բոլոր ազդակներուն մէջ որ կը ծառայեն վառ պահելու ազգային դիտակցութիւնը, ամրապնդելու կապը՝ երկկուան եւ այսօրուան միջեւ, արմատին եւ ճիւղերուն միջեւ, Ապրիլ Տասնը — մէկը պիտի մնայ ամէնէն կենդանի ազբիւրը ներչնչման:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ԽՆԴԻՐԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

«Սանճաքը սուրիական է եւ արաբական»

Դամասկոսէն կը հեռագրեն ապրիլ 18 թուականով :—

Մորհրդարանը երէկ առաւ դումարուելով լսեց վարչապետին մէկ յայտարարութիւնը : Կառավարութեան ներքին քաղաքականութիւնը պարզելէ վերջ, վարչապետը յիչեց Ալէքսանդրէթի խնդիրը եւ չեչտեց սուրիական պատասխանատուութեան զանգերուն յաջողութիւնը : Բայց թէ ինք համաձայն չէ Սանճաքի մասին մշակուած տեղեկագրին եղրակացութեան (կ'ակնարկէ Ազգաժողովին որոչման) եւ զայն անընդունելի կը գտնէ Սուրիոյ համար. աւելցուց թէ կառավարութիւնը հաստատապէս կապուած կը մնայ Ֆրանսայի ,Սուրիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ կնքուած համաձայնութեան, ինչպէս եւ Թուրքիոյհետաքրքրական յարաբերութիւններ վարելու քաղաքականութեան :

Խօսելով Ֆրանքեւսուրիական յարաբերութեանց մասին, վարչապետը յայտարարեց .

— « Մենք լաւագոյն տրամադրութիւնները տեսանք Ֆրանսայի պետական մարդոց քով : Կրնանք վստահիլ անոնց աչակցութեան եւ արտաքոյ գործակցութեան, մեր անկախութեան ճամբուն վրայ : Մեր պատասխանատուութիւնը ահռելի ունենալ անոնց հետ քննելու դինուորական եւ արտաքին խնդիրները» :

Այս խօսքերը ընդունելեցան չերմ ծափերով : Քանի մը երեսփոխաններ ուժգին բառերով բողոքեցին Թուրքիոյ ընթացքէն դէմ, չեչտելով Ֆրանսայի բարեկամութիւնը եւ չնորհակալութիւն յայտնելով Ֆրանսայի բռնած դիրքին համար : Ալէքսանդրէթի երեսփոխան Սաադ Մարուֆ խօսելով յանուն Սանճաքի իր պաչտօնակիցներուն, որոնք բոլորն ալ ներկայ էին նիստին, յայտարարեց թէ Սանճաքը սուրիական է եւ արաբական եւ այդպէս ալ կ'ուզէ մնալ : Եւսոյ չնորհակալութիւն յայտնեց հոգատար պետութեան :

Արտաքին նախարար Սատուլլահ Ճապրի պատասխանելով երեսփոխաններուն, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ բարեկամական յարաբերութիւններ պահել դրացի երկիրներու հետ եւ վստահութիւն յայտնեց թէ վէճերը պիտի կրնան լուծուիլ Ֆրանսայի աչակցութեամբ :

Ընկնդիրներու ամպոնին մէջ կը գտնուին մարզպանին պատուիրակը եւ Հիճազի արտաքին նախարարը : Վստահութեան խնդիր չդրուեցաւ :

ԳԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՇԱԳՐԱԻ ԵՐԹԵՒԵԿՆԵՐ
կեդրոնական եւ արեւելեան Եւրոպայի մէջ

Լեհաստանի արտաքին նախարարը Պուքրէչ պիտի երթայ չորեքչաբթի օր : Այս առթիւ պիտի ճչդուին Լեհաստանի նախազահին եւ սպարապետին Պուքրէչ այցելութեան, ինչպէս եւ կարոլ Թագաւորին վարչապետի ճամբորդութեան մանրամասնութիւնները :

Արտաքին նախարարը յառաջիկայ մայիսին ալ Հռոմ պիտի երթայ :

Մօտերս Հռոմ կը սպասուի Զօր. Կէօրինկ, Գերմանիոյ օդանաւային նախարարը : Կ'ըսուի թէ այս ճամբորդութիւնը անկատական հանգամանք ունի, բայց գօրավարը ժամանակ մը վերջը նորէն Իտալիա պիտի երթայ, այս անգամ կէս պաչտօնական հանդամանքով :

Այս ամսուան վերջը Թիրանա պիտի երթայ կոմս Զիանօ, Իտալիոյ արտաքին նախարարը, որ այս առթիւ պիտի կարգադրէ Զօկու Թագաւորին Հռոմ այցելութեան մանրամասնութիւնները : Նախարարին վերադարձէն վերջ, Հռոմ պիտի այցելէ Սթոյատինովիչ, Եուկոսլավիոյ վարչապետը : Այս այցելութիւնը պիտի ունենայ թէ քաղաքական եւ թէ տնտեսական հանգամանք :

Հունգարիոյ պատերազմական նախարարը Պերլին կը սպասուի այս չաբթուան վերջը, հրաւիրուած ըլլալով Գերմանիոյ պատերազմական նախարարին կողմէ :

Աւստրիոյ ներքին նախարարը, որ Գերմանիա կը գտնուի, երէկ ունկընդրութեան ընդունուեցաւ Հիթլերի կողմէ :

Իտալացի նախարար մը ուսումնասիրական պտոյտ պիտի կատարէ Գերմանիոյ մէջ, ապրիլ 24էն մայիս 3, հրաւիրուած ըլլալով զերման երիտասարդութեան առաջնորդին կողմէ :

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐՁԵՑՄԱՆ ՀԱՐՑԸ

Ուշագրաւ քանավէճ մը մամուլին մէջ

Այս օրերս նորէն կը խօսուի Գերմանիոյ եւ Խ. Միութեան մերձեցման մասին, մանաւանդ պատկական եւ ֆրանսական մամուլին մէջ : Գերմանական թերթերը հերքելով այս լուրերը, դիտել կուտան թէ Մոսկուան է որ կը տարածէ զանոնք, արժէք տալու համար Ֆրանքեւխորհրդային դինակցութեան, «որ հետզհետէ աչքէ կ'իյնայ Ֆրանսայի մէջ» : Կարգ մը օտար թերթեր գրած էին թէ ռուսեւդերման գործակցութիւնը աւանդական եղած է Պիսմարքէն ի վեր, որ 1887ին դաչնագիր մը ստորագրեց Ռուսաստանի հետ, փոխադարձ ապահովութեան համար : Այս դաչնագիրը զինակցութեան դաչինք մը չէր, այլ հաւասարակչռութեան պայմանագիր մը : Պիզմարք այլեւս չէր ուզեր պատերազմիլ Ռուսաստանի դէմ Աւստրիոյ հետ, կամ Աւստրիոյ դէմ՝ Ռուսաստանի հետ : Նոյնպէս, 1922ին Ռափալլոյի մէջ կնքուած դաչնագիրը՝ Խ. Միութեան հետ, ինչպէս եւ 1926ի դաչնագիրը Ֆրանքեւխորհրդային դաչինքին պէս փոխադարձ օդնութեան դաչնագիրներ չեն, այլ չէզոքութեան դաչինքներ :

Պերլինի մամուլը բացատրելով այս կէտերը, դիտել կուտայ թէ հիթլերական իչխանութեան հաստատումէն ի վեր Գերմանիա ճչդած է իր դիրքը համաչխարհային հանդէպ : Այդ դիրքը անյեղլի կը մնայ եւ որ եւ է վերաքննութեան պիտի չենթարկուի : Գերմանիոյ մէջ երբեք հաւատք չեն ընծայեր այն գրոյցներուն թէ Սթալին պատրաստ է լքելու Գ. Միջազգայինը : Հիթլերական օրկանը կ'ըսէ թէ «խորհրդային դրութիւնը պետութիւն մը չէ որուն հանդէպ կարելի ըլլայ կիրարկել միջազգային ընթացիկ միջոցները : Ան ակն

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍՊԱՀԱՆԴԷՍԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Սալ Փուասոնիէռը աւրաւական կուգար, կիրակի գիչեր, Ապրիլ Տասը - մէկի տօնակատարութեան առթիւ : Մեծ սրահ ,յարակից ննջասիճեակները եւ վարի սրահը ամբողջովին լեցուած, դրան առջեւ ալ գազմութիւն մը խոնուած էր, համագումար՝ մօտ հազար հոգի : Ոստիկանութիւնը արգիլեց 200 հոգիի մուտքը, դիտել տալով թէ սրահը չի կրնար տանիլ այսքան ծանրութիւն :

Ցայտագիրը գործադրուեցաւ ամբողջութեամբ եւ կանոնաւորութեամբ : Կը նախագահէր հրամանատար Պրնուա տ'Ազի : Խօսեցան պ· Անոի Պառէ (ընկերվարական), Շ· Միսաբեան եւ Աբշ· Խանէտանեան :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՆՈՐ ԴԻՄԱՒՈՐՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ
Հայ տարագիրներու գինուորագրութեան մասին

Հայ տարագիրներու գինուորագրութեան, ինչպէս եւ հայ բանուորներու իրաւական կացութեան մասին լուսաբանութիւններ ստանալու համար, դիմումներ կատարած էր վիչեի երեսփոխան Պ· **Lucien Hussel**, պատերազմական եւ արտաքին գործերու նախարարութեանց : Պատասխանները մեր տրամադրութեան տակ ըլլալով, պիտի հրատարակենք յաջորդով :

*** Փարիզի Հայ երիտասարդաց Միութիւնը մեզի կը հաղորդէ իր ստացած պատասխանը՝ պատերազմական նախարարութենէն : (Դիմած էր նաեւ արտաքին նախարարութեան, որուն պատասխանը հրատարակեցինք ժամանակին) : Պատերազ· նախարարին դիւանապետը պատասխանելով յանուն անոր , կը հաստատէ 1928 մարտ 31ի օրէնքին տրամադրութիւնները՝ այն տարագիր երիտասարդներուն համար որոնք չեն կրնար ապացուցանել իրենց հպատակութիւնը : Մինչեւհայ մանրամասնութիւններն ալ կը հաստատեն մինչեւ հիմա հրատարակուած տեղեկութիւնները, (ինչպէս Պ· Լիւսիէն Հիւսէլի տրուած պատասխանին մէջ) : Գալով հպատակութեան հարցին, նամակը հետեւեալ բացորոշ յայտարարութիւնը կ'ընէ (4րդ կէտ) .

— « Իրենց գործօն պարտաւորութեանց կատարումը Ֆրանսական քաղաքացիի հանգամանք չենթադրեր չահակիցներուն համար . սակայն Պ· դատական նախարարը հրահանգներ տուած է պատկան իչխանութեանց որպէսզի վերջացնեն իրենց զինուորական պարտաւորութիւնները կատարած երիտասարդներու դիմումներուն քննութիւնը : Նախարարը ինք անձամբ պիտի հսկէ որ իրենց գործօն ծառայութիւնը կատարած երիտասարդներու մասին որոչումը արուի, կարելի եղածին չափ, իրենց արձակման պահուն » :

Պատասխանելով ուրիշ հարցումի մը, պատերազմական նախարարութեան դիւանապետը կ'ըսէ թէ անոնք որ որ եւ է հպատակութիւն չունին եւ ծնած են **1904**էն վերջը, ենթակայ չեն խաղաղութեան ատեն նախատեսուած գինուորագրութեան տրամադրութեանց : Միայն զօրաչարժի ատեն պէտք է արձակուին գործի իրենց բնակավայրի բաղաքապետութեանց մէջ :

500,000 ֆր. չահեցան խումբ մը
Հայեր եւ Ֆրանսացիներ

Վիչեն, 17 ապրիլ (Յառաջ) — «Ազգ· պարզեւատրի վերջին վիճակահանութենէն Վիչեի մէջ վեց Հայեր եւ երեք Ֆրանսացիներ ամբողջական տոմսակ մը առած ըլլալով, չահեցան 500,000 ֆրանք, ինչպէս հաղորդած էր «Յառաջ» : Մեր բախտաւոր հայրենակիցներն են — Սարգիս Դանիէլեան, Գասպար Նորատեան, Մաչիկ Պետրոսեան, Յակոբ եւ Ազամ Ձղիկեան, հայր եւ որդի , եւ այնթապցի տիկին մը : Այս դումարէն իւրաքանչիւրին բաժինն է 50,000 ֆրանք : Իսկ ամէն բախտաւոր, Յակոբ Ձղիկեան որ երկու բաժին ունի, պիտի ստանայ 100,000 ֆրանք, որով իր զուգին հետ միասին կը ստանան 150,000 ֆրանք : Բոլորն ալ գործարանային բանուորներ են , բացի Մաչիկ Պետրոսեանէ, որ տնփրիչ է :

Տոմսակը գնուած գրամատան անօբէնը նոյն իրիկունը անմիջապէս իրենց ներկայանալով, հաւաստեց թէ քանի մը օրէն պիտի ստանան իրենց գրամները :

Այս առթիւ աւելցնեմ որ մեր գաղութին մէջ տեսակ մը փոփոխութիւն առաջ եկած է : Շատերը տունէ տուն կը պտտին, գրամ կը հաւաքեն եւ տոմսակ կը գնեն :

Թատրոններու եւ սիներամներու գործադուլը

Կիրակի օր փակուեցան Փարիզի թատրոններուն 25 առ հարիւրը, իրրեւ հետեւանք անակնկալ գործադուլի մը : Թէեւ հրաման տրուած էր փակել քաղաքին 500 թատրոններն ու սինեմաները, ինչպէս եւ երգեցիկ սրճարանները եւ ուրիչ զբօսարաններ, բայց պաչտօնեաներու մեծ մասը անտեսեց այս հրամանը : Նոյնիսկ Աչխատանքի Դաչնակցութիւնը համաձայն չէր գործադուլին : Կարգ մը հաստատութիւններ հարկադրուեցան ջնջել ցերեկոյթները, բայց վերարացուեցան դիչերը : Շատ գ'էլիզէի չրջանին թատրոններու մէկ երրորդը եւ Մեծ Պուլվառներու թատրոններուն եւ սինեմաներուն գրեթէ կէսը փակուեցան : Գործադուլը գրեթէ չազդեց պետական թատրոններուն վրայ :

Գործադուլը, որ ապօրէն կը համարուի, որոչուեցաւ կիրակի առտու, իրրեւ հետեւանք իրաւարարական վճիռի մը որ մինչեւ 10 առ հարիւր կը կրճատէր կարգ մը թատրոններու պաչտօնեաներուն աչխատավարձը : Առեղծ մը ի վեր վիճեր ծագած են այս մասին, թատրոնի տէրերուն եւ պաչտօնեաներուն միջեւ : Գործադուլի որոչումը արուեցաւ աճապարանքով ասրքուած ժողովի մը մէջ, մասնակցութեամբ 1500 անդամներու : Որոչումը այնքան անսեղի կը համարուէր որ, կառավարութիւնը մերժեց ընդունիլ բանիմողներու պատուիրակութիւն մը : Ոստիկանութիւնը կը հսկէր փակուած թատրոններուն եւ սինեմաներուն առջեւ, բայց որ եւ է անկարգութիւն չպատահեցաւ :

ՄԱՏՐԻՏԻ ամբակոծութիւնը կը չարունակուի նոր ուժգնութեամբ: Զախակողմեան թերթերը կը գրեն թէ Զօր· Ֆրանքօ յուսահատած ըլլալով գաղաքը գրաւելու փորձէն, կ'ուզէ կործանել զայն :— Ապստամբները սաստկացուցած են իրենց յարձակումը նաեւ Պիլպաոյի դէմ, որ կը դիմադրէ քաջաբար :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ Ս· Փրկիչ եկեղեցին քանդուեցաւ վերջնապէս : Անոր տեղ սկսած են չինել վիթխարի պատուանդան մը, որուն վրայ պիտի կանգնի Լենինի արձանը : Ամբողջութիւնը պիտի ունենայ 100 մեթր բարձրութիւն եւ մաս պիտի կազմէ Խորհուրդներու պալատին, որ դեռ ծրագիր է եւ պիտի ըլլայ աչխարհի ամէնէն մեծ չիչատակարանը :

ԿԱՐՄԻՐ ԳԻՇԷՆ ՆԵՐՍ

ԲՌՆԱՊԵՏԱԿԱՆ ՌԱՄԿԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Սորհրդային կեանքին ուշադրութեամբ հետեւողը նկատած կը լինի, անշուշտ, որ համայնավար կուսակցութեան ղեկավարութիւնը նախապատրաստական աշխատանքներ է կատարում «Ստալինեան Սահմանադրութեան» գործադրութեան համար: Այդ աշխատանքները երկու կարգի են. նախ՝ կուսակցական մեքենան յարմարեցնել նոր պայմաններին, երկրորդ՝ հրապարակը մաքրել այնպիսի տարրերից, որոնք կարող են նոր սահմանադրութեան «ռամկավար» որոմադրութիւնները օգտագործել ընդդէմ կոմկուսի ներկայ ղեկավարութեան:

Կուսակցական մեքենայի կարգադրման տեսակէտից կարեւոր նշանակութիւն ունի Համ. Կոմկուսի Կենտկոմի լիագումար նիստի փետր. 27ին ընդունած բանաձեւը, որ մեր արտասահմանի մամուլում դրեթէ ուշադրութեան չարժանացաւ: Այս բանաձեւը խորհրդային իշխանութեան յետագայ զարգացման համար առաջնակարգ նշանակութիւն ներկայացնող փաստաթուղթ է: Ինչ է ասուած նրա մէջ:

Համ. Կոմկուսի Կենտկոմի բանաձեւը նշելով, նախ, «Ստալինեան Սահմանադրութեան» ռամկավարական բնոյթը եւ այն հանգամանքը, որ այդ սահմանադրութեամբ խորհրդային կեանքը կարուկ չրջադարձ է անելու, պահանջ է դնում, որ «կուսակցութիւնը ինքն էլ հետեւողականօրէն» կիրառէ ռամկավարական գործը, որ իր «ներկուսակցական կեանքում մինչեւ վերջ գործադրէ ռամկավարական կենտրոնացումը, ինչպէս այդ պահանջում է կուսակցութեան կանոնադրութիւնը», որ «կուսակցութեան բոլոր մարմինները լինին ընտրուած»: Այն ինչ, ըստ բանաձեւի հեղինակների, մինչեւ այժմ ճիշդ հակառակն է եղել: Բանաձեւը ասում է, թէ ընտրական սկզբունքը կուսակցութեան մի չարք կազմակերպութիւնների մէջ խախտուած է եւ սովորական է դարձած նշանակովի գործիքը: Մանաւանդ կուսակցական մարմինների քարտուղարները, որոնք իրական վարիչներ են, նշանակւում են բարձրադաս մարմիններից՝ մնալով ենթակայ միայն նշանակող իշխանութեան: Եւ բանաձեւը յիշում է գունագեղ դէպքեր, երբ կուսակցական ղեկավար մարմինների մէջ ընտրական սկզբունքը վիրաւորուած է եւ պատասխանատու վարիչները նշանակւում են վերին իշխանութեան կողմից: Փակագծի մէջ ասենք, որ այս տեսակէտից առանձնապէս ազդակող վիճակ է ներկայացնում Հայաստանի Կոմկուսը, ուր ղեկավարութիւնը, չատ քիչ բացառութեամբ, փաստօրէն նշանակուել է Թիֆլիսից, Անդրկովկասեան Երկրային Կոմիտէի կողմից:

Այս վիճակի առաջն առնելու նպատակով բանաձեւը հրահանգում է.

1. «Վերջ տալ կոմիտէների անդամները նշանակելու դրութեան եւ վերականգնել, ինչպէս Թելադրում է կուսակցութեան կանոնադիրը, կուսակցական կազմակերպութիւնների ղեկավար մարմինների ընտրելիութիւնը:

2. «Արդիւնել կուսակցական կազմակերպութիւնների ընտրութեան ժամանակ ցուցակով քուէարկելը: Քուէարկութիւն կատարել առանձին թեկնածուների՝ ապահովելով բոլոր անդամների համար քննադատութեան եւ թեկնածուներ մերժելու բացարձակ ազատութիւնը:

3. «Կուսակցական մարմինների ընտրութեան համար հաստատել գաղտնի քուէարկութեան դրութիւնը:

4. «Բոլոր կուսակցական կազմակերպութիւնների մէջ, կուսակցական ամենատարբերական մարմիններից սկսած մինչեւ երկրային, մարզային եւ ազգային համայնավար կազմակերպութիւնների կենտր. կոմիտէները, կատարել մարմինների նոր ընտրութիւն՝ վերջացնելով այդ ընտրութիւնները մայիս 20ից առաջ:

«Պարտաւորեցնել բոլոր կուսակցական կազմակերպութիւններին ընտրական ժամկէտների վերաբերմամբ ճշդօրէն գործադրել կուսակց. կանոնադրի տրամադրութիւնները՝ վարի կազմակերպութիւնների մէջ տարեկան մէկ անգամ, շրջանային եւ քաղաքային կազմակերպութիւնների մէջ՝ նոյնպէս տարեկան մէկ անգամ, մարզային, երկրային եւ ազգային-հանրապետական՝ մէկ ու կէս տարին մէկ անգամ»:

Բանաձեւի վերջին երկու կէտում խօսում է տեղի ունեցող մի չարք թեքութիւնների վերացման մասին:

Այս բանաձեւից յետոյ, Կոմկուսի բարձունքներից ազդանշան տրուեց ինքնաքննադատութեան, եւ ահա մի ամիս է «խորհրդային հասարակութիւն» ու մամուլը դրաւած են այցելակ կեանքի սեւ արարքների մերկացումներով եւ քննադատութեամբ: Իշնչ զարհուրելի մերկացումներ ասես չեն կատարւում, որոնց առջեւ մանկական թոթովանքներ են արտասահմանի «հակայեղափոխականների» ու «Դաշնակների» կատարած մերկացումներն ու քննադատութիւնները:

Ինքնաքննադատութեան եւ մաքրագործման ժամանակ պարզուեց, որ Համայնավար կուսակցութեան եւ պետական ու տնտեսական մեքենայի մէջ բոյն են դրել բազմաթիւ «վնասարարներ» ու «հակայեղափոխական տրոցկիստներ», որոնք միայն են դնում խորհրդային մեքենայի անիւների մէջ: Պարզուեց նաեւ, որ Կոմկուսի չարքերը վերից վար վարակուած են վտանգաւոր տրամադրութիւններով, որ երիտասարդութեան մէջ չատ ատճել է դժգոհութիւնը կուսղեկավարութեան ընթացիկ քաղաքականութիւնից, որ վերջապէս, հին բոլշեւիկները հակառակ են, նոյն իսկ պայքարում են օրուայ ղեկավարութեան, մանաւանդ Ստալինի ու նրա հրնարած նոր սահմանադրութեան ու տնտեսական քաղաքականութեան դէմ:

Այս պայմաններում խիստ վտանգաւոր էր անմիջապէս գործադրութեան դնել նոր սահմանադրութիւնը, որ զազանի ընտրութեան եւ մի քանի ուրիշ տրամադրութիւնների չնորհիւ կարող էր օգտագործուել ընդդիմադիրների կողմից ընդդէմ ղեկավարութեան: Ստալինը հասկացաւ սպառնացող վտանգը ու իրեն յատուկ կոպտութեամբ սկսեց «նախապատրաստել» ընտրութիւնները եւ, առաջին հերթին ասպարէզը մաքրել վտանգաւոր տարրերից: Այն անհաշիւ ձերբակալութիւնները, որոնց լուրերը ամէն օր հասնում են արտասահման, այն դատական զանչանները, աքսորներն ու դնդակահարութիւնները, որոնք օրէ օր յարաճուն աւելանում են Խորհ. Միութեան ամբողջ տարածութեան վրայ, ոչ այլ ինչ են, եթէ ոչ նախընտրական պայքար, ի հարկէ, բոլշեւիկեան ձեւերով: Ստալինն տատացի օրէնն, բայց աւելի վճռականութեամբ ու կոշտութեամբ կրկնում է Հիթլէրի ընտրական ձեւերը: Եւ տարակոյս չը կայ, որ արդիւնքն էլ նոյնը կը լինի եւ, թերեւս, աւելի ակնբախ. խորհ. հպատակները «հարիւր տոկոսով» քուէ կը տան իրենց «հարազատ հօրը»:

Նախընտրական պայքարի ստալինեան ձեւի ամէնէն աղաղակող նմոյշ կարելի է համարել Զեկայի վարիչ Եագոտայի ձերբակալութիւնը ... հարեցողութեան, զեղումների եւ դաւադրութեան ամբաստանութեամբ: Կարծես, կրեմլում նոր են իմանում, որ Եագոտան հարբեցող է, զեղծարար ու գող: Տասնըհինգ տարի է Ռուսաստանում քարերն անդամ ազատ կում են Զեկայի վարիչների գործած զեղծումների եւ ապօրինութիւնների մասին: Եւ Եագոտան ամէնից դաժանն էր նրանցից, ամէնից անբարոյականը, ամէնից վատը: Եւ Ստալինին, ի հարկէ, չատ լաւ յայտնի էր, թէ ինչ բարի պատուղ է իր կայսրութեան ոստիկանապետը, բայց ոչ մի այն հանդուրժում էր նրան, այլ եւ կուրծքը զարդարում խորհրդային պատուանշաններով: Դեռ վերջերս էր որ Ստալինը Եագոտային չնորհել էր «յեզափոխութեան պատուաւոր չուխը» տիտղոսը, եւ այդ «պատուաւոր չուխը» այժմ բանտ է նետուած: Մի այն անյոյս միամիտները կարող են հաւատալ, թէ Եագոտան չնորհազուրկ է եղած քրէական յանցանքների համար: Զեկայի պետն էլ զոհ է նոյն պատճառների, ինչի համար նահատակուեցան Զինովիեւ, Կամենեւ, Պետտակով, ինչի համար բանտն են այսօր Ռատեկը, Ռակովսկին, կամ կուսակցութիւնից վտարուած են Ռիկովն ու Բուխարինը, եւ հարիւրաւոր ուրիշ անուանի եւ զանազան բոլշեւիկներ, խորհրդային կարգի ստեղծիչները, Լենինի հաւատարիմ աչակերտները, պանծալի մարտիկներն «հին գաարդիայի»:

«Հին գաարդիայից» կրեմլում այսօր գրեթէ ոչ ոք չի մնացել: Հները, իրաւ կերպն: Մնացել է միայն Ստալինը՝ իր զահին պատուանդան դարձնելով Լենինի ղինակիցներին եւ ամենայն կերպարանքի դիակները: Ոչինչ չի մնացել եւ Լենինի զաղափարներից: Նոր կարգերն ու նոր սահմանադրութիւնը, իրենց աղքատ բովանդակութեամբ ու նեղ ծաւալով, ամբողջապէս Ստալինի ստեղծագործութիւնն են: Եւ որովհետեւ այդ ստեղծագործութիւնը գաղափարական դէնքերով կարելի չէ պաշտպանել, Ստալինը ապաւինում է բռնութեան. բանաերով ու զնդակներով նախընտրական պայքար է կազմակերպում:

«Բռնապետական ռամկավարութիւնը»՝ այսպէս կարելի է բնորոշել այն՝ ինչ որ տեղի է ունենում այսօր խորհրդային աշխարհում:

Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԵԼՃԻԱՑԷՆ

ՌԷՔՍԵՐՈՒԻ

ՋԱԽՋԱԽԻՋ ՊԱՐՏՕՏԱԹԻՒՆԸ

Ինչպէս «Ծառայ» օրը օրին յանուցած էր, Ապրիլ 11ին Պրիւսէլի մէջ տեղի ունեցաւ մասնակի ընտրութիւն մը, որուն արդիւնքը մեծ զոհունակութիւն պատճառեց Պելճիոնի մեծամասնութեան, եւ խրախուսեց Եւրոպայի ժողովրդավարական կարգերու կուսակիցները:

Առկէ առաջ, մասնաւոր թղթակցութեամբ (տես «Ծառայ» թիւ 3375) պարզած էի այն պարագաները, որոնց հետեւանքով պելճ կառավարութիւնը ստիպուեցաւ մասնակի ընտրութեան ձեռնարկել Պրիւսէլի նահանգին մէջ, լրացնելու համար կամովին հրաժարած ռէքս երեսփոխանի մը պակասը:

Այդ առթիւ, Ռէքսի երիտասարդ վարիչը՝ Լէօն Տէկրէլ թեկնածու ներկայացաւ, յուսալով թէ իր կուսակցութիւնը մեծամասնութիւն պիտի չտէր Պրիւսէլի մէջ, որ ամիսներէ ի վեր անդուլ ու անդադար պայքար կը մղէր, եւ տապալելով կառավարութիւնը, պիտի յաջողէր ձեռք անցընել իշխանութիւնը:

Կառավարութեան կուսակից խմբակցութիւնները,— կաթոլիկները, ազատականները եւ ընկերվարական-ները,— մէկն ըլլալով նաեւ համայնավարները, նախատեսելով այն վտանգը, որ կը սպառնար սահմանադրական վարչաձեւին, Տէկրէլի դէմ իրրեւ միակ թեկնածու ներկայացուցին վարչապետ Պ. Վան Զէլանտ: Այս վերջինը ըլլալով անկուսակցական կաթոլիկ մը, թէեւ չէր մասնակցած 1935ի ընդհ. ընտրութեանց, սակայն իրրեւ կարող վարչապետ ու ձեռնհաս եւիմատագէտ՝ թագաւորին կողմէ վարչապետ նշանակուած էր, կազմելու համար խառն դահլիճ մը, համաձայն վերջին ընտրութեանց արդիւնքին:

Ռէքսերը իրենց առաջնորդին ընտրութիւնը յաջողցնելու համար ամիսէ մը ի վեր կատարի պայքար կը մղէին Պրիւսէլի զանազան թաղերու եւ արուարձաններու մէջ, կազմակերպելով հսկայ միթինկներ, պարաւելով ու ձագկելով վարչապետն ու նախարարները, եւ առատ ու անբրականալի խոստումներ չտայլելով բոլոր դժգոհ տարրերուն:

Մօտալոր վերատաւթիւններով եւ մեծաչափնդ յայտարարութիւններով ծանուցումներ, ծաղրանկարներ, թռուցիկներ եւ օրը օրին հրատարակուած թերթեր Ռէքսերու կողմէ չարաբաստիկ ընտրութեան, ողողելով փողոցները, պարտէզները, հասարակաց վայրերն ու չէնքերը, խանութները եւ մինչեւ իսկ անհատական բնակարանները:

Սակայն հակառակ փորձակառնած այս աննախընթաց միջոցներուն եւ հսկայական ծախքերուն, Ռէքսերը չկրնախիչ պարտութիւն մը կրեցին վերջին ընտրութենէն մէջ:

Այսպէս, Վան Զէլանտ չահեցաւ 275.840 քուէ, իսկ Լէօն Տէկրէլ՝ 69.242 քուէ, այսինքն՝ 19 առ հարիւր: Նախորդ ընդհ. ընտրութենէն հետ բաղդատելով, վարչապետին ի նպաստ քուէ առուղ կուսակցութիւններ 250.000 ձայն, իսկ Ռէքսերը, որոնց թիւին վրայ եթէ աւելցնենք նաեւ Ֆլանտրի ազգայնականներուն ձայները կը տանանք 75.000 քուէ, որով ներկայ ընտրութեան մէջ Ռէքսերը ծանր պարտութիւն մը կրեցին ինչ որ նկատելիք է, նկատի առնելով Տէկրէլի մեծադրդող յայտարարութիւններն մօտալուտ յաղթանակի մասին: Սակայն պէտք է խոստովանիլ թէ ընտրութենէն երկու օր առաջ Մալինի արք.ին կողմէ կաթոլիկ հասարակութեան ուղղուած հովուական թուղթը մեծ ազդեցութիւն գործեց բարեպաշտ ժողովուրդին վրայ, որուն մէկ մասը կ'ուզէր սպիտակ քուէ ձգել:

Ստորեւ քանի մը կենսագրական տեղեկութիւններ՝ երկու հակառակորդ թեկնածուներու մասին:

Վան Զէլանտ 44 տարեկան է, բարեբահասակ ու համակրելի արտաքինով: Իր բոլոր խօսքերն ու չարժումները չափուած ու կշռուած են. իր ճառերը պարզ, հասկնալի ու բովանդակալից, առանց սեթեւեթի ու ծեծծեբումներու: Զայնը քաղցր է ու համոզիչ: Հաճոյակատար, քաղաքավար, բառին իսկական առումով «ճէնթլմէն» մըն է:

Ուսումը առած է Լուվէնի համալսարանին մէջ, ուր միշտ առաջին հանդիսացած է քննութեանց մէջ: Ստացած է իրաւաբանութեան եւ քաղաքական գիտութեանց վարդապետի տիտղոսները: Հմուտ է եւրոպական լեզուներուն: Իր ուսումը հաղիւ աւարտած, ուսուցիչ եղած է Լուվէնի համալսարանին մէջ: Խորունկ մտածողութիւն ունի եւ իւմատական եւ տնտեսական հարցերու մէջ: Վարած է Պելճիոյ ապր. դրամատան փոխադարձութիւնը: Դեռ վերջերս անգլիական եւ ֆրանսական կառավարութիւնները Վան Զէլանտի առաջարկեցին, մշակել ծրագիր մը, միջազգային առեւտրական ու տնտեսական յարաբերութեանց բարելաւման եւ մաքսային արգելքներու ջնջման մասին:

Ընդհ. պատերազմին, Վան Զէլանտ մասնակցած է սահմանապահի կռիւներուն եւ դերի բռնուած Գերմաններէն: Երեք անգամ փախուստ տուած է պատերազմական դերիներու բանակատեղիէն եւ կրած բանտային կեանքի դառնութիւնները:

Վերջին տասը տարիներու ընթացքին, իբրու յաջորդող կառավարութիւնները քանիցս իր օժանդակութեան դիմեցին, Պելճիոյ անունով վարելու համար միջազգային տնտեսական բանակցութիւնները:

Ինչպէս ըսինք, երկու տարի առաջ, երբ երկիրը կը տուայտէր տնտեսական ապեռանգի մը մէջ, եւ քաղաքական կարգ մը պատասխանատու դէմքեր կ'ամբաստանէին զեղծումներով ու չարաչահութիւններով, թագաւորը Վան Զէլանտի յանձնեց կառավարութեան ղեկը, վերկոլու համար երկիրը տնտեսական տագնապէն եւ ապահովել տնտեսական ապագան:

Լէօն Տէկրէլ ծնած է 1906ին Պույեօնի մէջ, պելճիական Արտէննները: Տասնեւհինգ տարեկան էր երբ պատերազմը վերջացաւ: Իր նախահայրերը վեհանական համեստ բժիշկներ էին, որոնք ձիերով գիւղերու մէջ կը ճամբորդէին գարմանելու համար հիւանդները: Տէկրէլ եղած է բազմանդամ ընտանիքի մը զաւակը, իր մանկութիւնը անցուցած է դաչտերու եւ անտառներու մաքուր ու ազատ մթնոլորտին մէջ, որուն չնորհիւ այսօր մարմնով քաջառողջ է ու չարքաչ, եւ կրնայ օրը ժամերով ճառախօսել բազմաթիւ միթինկներու մէջ, առանց յոգնութիւն զգալու: Օժտուած է հարատանական բացառիկ տաղանդով, եւ ունի խելացի ու կորովի նկարագիր մը:

Իր նախնական ուսումը ստացած է Նամիւրի Ճիւսւեանններու վարժարանին մէջ: Հոն երեք տարի աշակերտելէ վերջ, կը մեկնի Լուվէն, չարունակելու համար իր ուսումը: Դպրոցին մէջ եղած է անհանդարտ ու խռովարար աշակերտ մը, երբեք լրջօրէն չէ նուիրուած իր դասերուն: Առանց աւարտելու ուսումը, ինքզինքը ոտքի հանած է լրագրութեան: Ունի արձակ ու ոտանաւոր քանի մը անարժէք գործեր: Նշանաւոր հանդիսացած է խեղճ ու տգեղ բնակարաններու մասին իր հրատարակած գրքոյկով, եւ մանաւորապէս Ամերիկայի մէջ կատարած ճամբորդութեան յուշերնախիչ նկարագրութիւններով, այն միջոցին երբ Մեքսիկայի մէջ կաթոլիկները անլուր հալածանքներու կ'ենթարկուէին: Տէկրէլ Ամերիկայէ վերադարձին ձեռնարկեց իր միսթիքական չարժման կաթոլիկ երիտասարդութեան մէջ: Ճեռով մտաւ Լուվէնի «Ռէքս» կոչուած հրատարակչական տունին մէջ, ուր քանի մը չարաթաթերթեր հրատարակեց: 1934ին, իր չուրջը խումբ մը կաթոլիկ երիտասարդներ հաւաքելով, զանազան քաղաքներու մէջ կազմակերպեց ազգակարար միթինկներ եւ փողոցային ցոյցեր:

1936ին, հիմնուելով ազգային վերածնունդի ծրագրի մը վրայ, սկսաւ բուռն պայքար մը մղել, անխնայ քննադատելով կուսակցական կարգ մը չարտեւներ եւ հին ու նոր նախարարներ, որոնք իրենց քաղաքական դիրքը չահագործելով, ինչ ինչ դեղծումներ կատարած էին: Տէկրէլ հիմը դրաւ ռէքսեան չարժումին, որու մասին խօսած ենք ուրիշ տեղ:

ՀՐԱՉԵԱՑ ՏԻՐՈՍԿԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ

«Հայ Ազատ Արուեստագէտներու Միութիւն»ը անվերապահօրէն դասուելի զաղափարը ունեցած էր չարդանքի եւ յիշատակի երեկոյ մը չատկացնելու ողբացեալ երկու արուեստագէտներու՝ նկարիչ Վ. Մախոխեանի, եւ ճարտարապետ Լ. Նաֆիլեանի:

Երեկոյթին նախագահութիւնը ընդունած էր մեծ եւ բազմավաստակ արուեստագէտը՝ Պ. Հակար Շահէն, որ կարճ եւ յուզուած բացումի խօսքերով ողբաց երկու եղբայրակիցներու վաղաժամ կորուստը, երբ անոնք դեռ ատակ էին հայ ցեղին տալու չը պարտանքի նոր իրաւունքներ եւ ստեղծներ:

Հ. Ա. Ա. Միութեան նախագահ Պ. Ռ. Շիշմանեան առանձնաձ էր ներկայացնել Վ. Մախոխեանի կեանքն ու գործը:

Իր արագ՝ բայց խղճամիտ ու ճշգրիտ տեսութիւնը մեծ ուշադրութեամբ ունկնդրուեցաւ հասարակութեան կողմէ, որ կը բաղկանար գրեթէ բացառապէս հայ արուեստին բոլոր ներկայացուցիչներէն, մտաւորականներէ, որուն չնորհիւ այսօր մարմնով քաջառողջ է ու չարքաչ, եւ կրնայ օրը ժամերով ճառախօսել բազմաթիւ միթինկներու մէջ, առանց յոգնութիւն զգալու: Օժտուած է հարատանական բացառիկ տաղանդով, եւ ունի խելացի ու կորովի նկարագիր մը:

Իր նախնական ուսումը ստացած է Նամիւրի Ճիւսւեաններու վարժարանին մէջ: Հոն երեք տարի աշակերտելէ վերջ, կը մեկնի Լուվէն, չարունակելու համար իր ուսումը: Դպրոցին մէջ եղած է անհանդարտ ու խռովարար աշակերտ մը, երբեք լրջօրէն չէ նուիրուած իր դասերուն: Առանց աւարտելու ուսումը, ինքզինքը ոտքի հանած է լրագրութեան: Ունի արձակ ու ոտանաւոր քանի մը անարժէք գործեր: Նշանաւոր հանդիսացած է խեղճ ու տգեղ բնակարաններու մասին իր հրատարակած գրքոյկով, եւ մանաւորապէս Ամերիկայի մէջ կատարած ճամբորդութեան յուշերնախիչ նկարագրութիւններով, այն միջոցին երբ Մեքսիկայի մէջ կաթոլիկները անլուր հալածանքներու կ'ենթարկուէին: Տէկրէլ Ամերիկայէ վերադարձին ձեռնարկեց իր միսթիքական չարժման կաթոլիկ երիտասարդութեան մէջ: Ճեռով մտաւ Լուվէնի «Ռէքս» կոչուած հրատարակչական տունին մէջ, ուր քանի մը չարաթաթերթեր հրատարակեց: 1934ին, իր չուրջը խումբ մը կաթոլիկ երիտասարդներ հաւաքելով, զանազան քաղաքներու մէջ կազմակերպեց ազգակարար միթինկներ եւ փողոցային ցոյցեր:

1936ին, հիմնուելով ազգային վերածնունդի ծրագրի մը վրայ, սկսաւ բուռն պայքար մը մղել, անխնայ քննադատելով կուսակցական կարգ մը չարտեւներ եւ հին ու նոր նախարարներ, որոնք իրենց քաղաքական դիրքը չահագործելով, ինչ ինչ դեղծումներ կատարած էին: Տէկրէլ հիմը դրաւ ռէքսեան չարժումին, որու մասին խօսած ենք ուրիշ տեղ:

ՀՐԱՉԵԱՑ ՏԻՐՈՍԿԻ

ՆԻՒԹԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԵՐՁՆԿԱՅԻՆ ԿԱՐԻՆ՝ ՄՈՒՐԱՏԻ ՀԵՏ

(«Ծառայ»ի համար գրեց՝ ռուս հարիւրապետ Ա. ՇԱՎԵՐՆԵԻ)

Երշնկային կրակի առաջին գծերը, Թուրքերու դէմ ղրկուեցան անմիջապէս բոլոր տրամադրելի ուժերը: Մուրատ հետաղօտութեան ելաւ իր հնձելախումբով:

Տակաւին հրացանաձգութեան ձայն չէինք լսեր կրակի առաջին գիծերու ուղղութեամբ: Բայց մէկ ժամ վերջ լուր առինք որ Թուրքերը սկսած էին յարձակողականը ամբողջ ռազմաճակատին վրայ: Մուրատի Ջոկատը կը կոուէր ամենայն քաջութեամբ Զարտախը ճակատին վրայ, մինչ հետեւակազօրքը կը պաշտպանէր Եփրատի ձախ եզերքը: Ինձի հրահանգ տրուեցաւ սպասել տակաւին, միչտ պատրաստ կրակ բանալու մեր մարտկոցով: Մատախուղին պատճառով չէինք կրնար օգտագործել թնդանօթները:

Ժամը 10ին տակաւին փարատած չէր մառախուղը: Մուրատ եկաւ եւ ըսաւ թէ իր զինուորները հերոսական կռիւ մը կը մղէին, սակայն թիւով չատ քիչ էին քան թշնամին որ կը յարաձայնար չարունակ:

Գնդ. Մորէլ եւս մեզի կը տեղեկացնէր թէ մեր հետեւակազօրքը հերոսական կռիւ մը կը մղէր թրքական ու քրտական տուեալութիւ ուժերու դէմ: Մանաւանդ քրտական ուժերը, Թուրքերու հրահանգով, կռիւի առաջին գիծերուն վրայ կը գտնուէին:

Նկատելով որ չատ քիչ յոյս կար երկար դիմադրութիւն մը փորձելու, գնդ. Մորէլ հրաման տուաւ պարպել Երշնկայի քրիստոնեայ բնակչութիւնը եւ առաջնորդել դէպի Էրզրում: Մուրատ որոշեց իր զինուորներով մրնալ զօրանոցներուն մէջ, զրաղեցնելու համար թշնամին որքան կրնար աւելի, ատով դիւրացնելու համար մեր քոնց նահանջը:

Կիները եւ երեխաները բանեցին կոմնական ճամբայ մը, Խան գիւղին ուղղութեամբ, ուր իրենց պիտի միանար քաղաքին բնակչութիւնը եւ այնտեղէն բոլորը միասին պիտի նահանջէին դէպի Էրզրում:

Ռազմաճակատի առաջին գիծերուն վրայ հրացանաձգութիւնը կը սաստկանար հետզհետէ: Մերոնք կը նահանջէին չարունակ, թշնամին ճնշումին տակ,— Թուրքերու ուժերը զերազանց էին մեր ուժերէն:

Ժամը 11ին մօտերը, լուր հասաւ Մուրատի թէ Թուրքերը կը զանուէին արդէն 6.5 վերստ հեռու զօրանոցներէն: Հակառակ մառախուղին, հրամայեց մեր մարտկոցին կրակ բանալ Թուրքերու զրաւած գիւղին վրայ,— այդ գիւղին հեռաւորութիւնը ճանօթ էր մեզի: Երբ կրակ բացինք,

ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԸ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ)

ՀԱՐՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔՎԵՐՈՎ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ ԿՈՒՆԵՑԱՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՊԱՇՏՕՆԻՆ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

— Ես, Նազո, դու իմ հին ընկերս ես, ինչո՞ւ ես ինձ հետ այդպէս կը խօսիս՝ ինձ քեզնից հեռու պահելով։

ՆԱԶՈՒ ՎԱՀՆ

— Ես ... Ես կ՚ուզեմ, որ դու ինձ ճանչնաս այնպէս, ինչպէս որ ես եմ, որ ես ինձ ճանչնամ։ Ես ... Ես ուզում ե

է միջազգային չարժումի մը որ կը ձգտի կործանել եւ ոչնչացնել եւրոպական մշակոյթը »:

Մոսկուայի թերթերը աւելի ուժգնութեամբ կը հերքեն չրջած պրոյցները եւ մերձեցման որ եւ է յոյս չեն տեսներ: Տօքթ. Շախթ թղթակցի մը հարցումին պատասխանելով յայտարարած էր.— « Մենք մեծագումար առեւտուր ունենք Մ. Միութեան հետ: Այս առեւտուրը աւելի պիտի աճի եւ մենք կարելին ի գործ պիտի դնենք առոր համար »:

«Իզվեստիա», Մոսկուայի կառավարական օրկանը, վճռապէս կը հերքէ այս հաւաստիքը: «Զափաւոր բացատրութիւն մը գործածելու համար, ըսենք թէ Տօքթ. Շախթ ճշմարտութիւնը չէ խօսած: Գերմանեւխորհրդային յարաբերութիւնները ոչ միայն չեն բարւոքիր, այլեւ երթալով կ'աւրուին: Մեր արտածումները դէպի Գերմանիա անդադար նուազեցան վերջին տարիներու ընթացքին: 1934ին 430 միլիոն րուբլիի կը հասնէին, 1935ին իջած էին 289 միլիոնի, իսկ 1936ի առաջին ինը ամիսներու ընթացքին աւելցան ընդամէնը 100 միլիոն րուբլի միայն: Ահա այս է իրականութիւնը: Եւ այս չարունակական նուազման պատճառները ծանօթ են Տօքթ. Շախթի, ինչպէս մեզի: Այդ պատճառները պէտք է փնտռել գերմանական կառավարութեան բռնած դիրքին մէջ »:

Այս առթիւ թերթերը կը յիշեն ուրիշ կարեւոր պարագայ մը,— Մոսկուա մերժեց Գերմանիոյ պետական զրամատան վարկերը, մինչդեռ սիրով ընդունեց Անգլիոյ կողմէ արամադրուած տասը միլիոն ոսկին, որ նախատեսուած էր 1936 յուլիս 31ի համաձայնութեամբ: Վերջին դատավարութեանց առթիւ գերմանական լրատուութեան պարագաները, կարդ մը գերման քաղաքացիներու բանտարկութիւնը եւ խորհրդային մամուլին ամենօրեայ յարձակումները յոյս չեն ներշնչեր մերձեցման, գէթ առ այժմ :

Արմատականներու երիտասարդական հավագումար

Կիրակի օր բացուեցաւ արմատական կուսակցութեան երիտասարդական կազմակերպութեանց համագումարը, մասնակցութեամբ 6000 պատգամաւորներու: Այս առթիւ կարեւոր ճառեր խօսեցան կուսակցութեան գլխաւոր վարիչները: Արտաքին նախարար Պ. Իվոն Տէլպոս մասնաւորապէս ծանրանալով արտաքին քաղաքականութեան վրայ, ըսաւ թէ «երեք մեծ ժողովրդապետութիւնները, Անգլիա, Մ. Նահանգները եւ Ֆրանսա կը նմանին սրատես Աթենասի, որուն սուրը կը պաշտպանէ ձիթենիի ճիւղը, անոնք խաղաղութեան պահակներն են խռովայոյզ աշխարհի մը մէջ: Ֆրանսա ջանացիր է համաձայնելու ամէնուն հետ եւ չանտեսեր մերձեցման որ եւ է կարելիութիւն: Հանրածանօթ է մեր անկեղծ բաղձանքը՝ սպառազինութեանց կրճատման համար : Բայց մենք ծայրայեղ պատրանքներ չենք անուցաներ, կարծելով թէ հարցը կրնայ լուծուիլ մէկ հարուածով»:

Ինչ կը վերաբերի ներքին քաղաքականութեան, բոլոր ճառախօսները չեչտեցին թէ կուսակցութիւնը հաւատարիմ կը մնայ ժողովրդական ճակատի կառավարութեան: Բայց ազդարարութիւններ ալ ուղղեցին՝ զանազան ծայրայեղութեանց առթիւ:

Ամէնէն առաջ ծերակուտական Բլէման Ռէյնօ բարի գալուստ մաղթելով պատգամաւորներուն, յայտարարեց.

— Այսուհետ մենք կ'ընդունինք միայն պաշտպանութիւն անհատական ազատականութեան եւ բոլոր ազատութեանց, պահպանում բարեկարգութեան »:

Հաւսի երեսփոխան Լէօն Մէյէր աղաղակեց.— «Ոչ կարմիր դրօշ, ոչ էնթերնասիօնալ, ոչ ալ բռունցքներ դէպի վեր բարձրացած »:

Նախորդ վարչապետը, Ալպէռ Սառօ, յայտարարեց.— « Իրողութիւն է որ ընկերային անկարգութիւնը կը չարունակուի: Առժամեայ դադարը չի կրնար մեզ առաջնորդել դէպի մարքսեան յեղափոխութեան ճամբան: Մենք կ'ուզենք որ օրէնքը յարգուի եւ կառավարութիւնը կարենայ գործել կարգ - կանոնով: Այս պայմաններով միայն մենք պիտի մնանք յարած ժողովրդական ճակատին»:

Ուրիշ երեւելի մը, Միսթլէր, ըսաւ.— « Արմատական կուսակցութիւնը ուժ կուտայ կառավարութեան ձեռնարկած փորձին, առանց հրաժարելու իր ազատ քննութեան իրաւունքէն »:

Իսկ արտաքին նախարարը դիտել տուաւ.— « Մենք կը կարծենք թէ յաւադոյն բարենորոգումները պէտք է կատարուին բարեչրջումով մը, որուն ընթացքը գահավիժեցնել՝ անխոհեմութիւն պիտի ըլլար նոյնիսկ չհակիդ - նեորուն համար, մանաւանդ եթէ դիմին բռնութեանց որոնք ուրիշ բան չեն կրնար ծնիլ եթէ ոչ անիշխանութիւն, թշուառութիւն եւ չեռաչրջում »:

Իսկ երիտասարդ արմատականներու նախագահը յայտարարեց.— «Հերիք է որքան ատանեցանք ազնիւնականութեան եւ ժողովրդական ճակատին միջեւ»:

Ընկերվարականներու Ազգ. Խորհուրդը

— o —

Կիրակի օր գումարուեցաւ, նաեւ, ընկերվարական կուսակցութեան ազգային խորհուրդը: Ինչպէս գրած էինք, օրակարգին վրայ կը գտնուէր նաեւ կուսակցութեան ձախ թեւին վտարման խնդիրը: Գեւական նախարար Պ. Փօլ Ֆոռ, կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, առանց այլեւայլի պահանջեց վտարել ձախ թեւին կուսակիցները (22 հոգի), յայտարարելով.

— « Ես այժմէն կը դնեմ կարգապահութեան խնդիրը: Եւ «յեղափոխականներ ձախակողմը» կ'ամբաստանեմ ոճիրով եւ դաւաճանութեամբ՝ ընդդէմ կուսակցութեան: Պէտք է վտարել «յեղափոխական ձախակողմը», որ կապ ունի թրոցքիականներուն, կուսակցութեան թշնամիներուն հետ »:

Ձախերուն առաջնորդը՝ Մառսօ Փիվէր պատասխանեց նոյն ուժգնութեամբ, խոստովանելով հանդերձ թէ ինքն է հեղինակը Բլիւիի դէպքին առթիւ հրատարակուած յայտարարութեան, որ կը քննադատէր կառավարութեան քաղաքականութիւնը :

Հակառակ լարուած մթնոլորտին, կարելի եղաւ միջին ճամբայ մը գտնել եւ կանխել պատակումը :

ԱՊՐԻԼ 11 Ալֆորվիլի մէջ

24 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Հայ Ակումբին մէջ,

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **Տ-ՔԹ. ՔԻԹԹԻՔԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ **Ը. ՄԻՍԻՔԵԱՆ** ԵՒ **Լ. ՀՈՐՄԻՍԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժին:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République** — Մարսէյլ. Tél. C.47-22 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris** — Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Ցոմսաներ՝ ամէն տեսի համար: Հայ ճամբորդներու համար մասնաւոր գին: Ընտիր եղերակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Փարիզ

ԱՆԹԷՌ-ՊՈՒԼ-ՔՈԼՈՆՊԻ Ազատ ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը 21 Ապրիլ, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ 1. Վարչական կազմի լրացում. 2. Դասախօսութիւն ընկ. ՇԱՒԻՐԸ ՄԻՍԱՒԵԱՆԷ:

ՓԱՐԻԶԻ «Հրազդան» խումբի անդամական ընդհ. ժողովը վաղը չորեքշաբթի ժամը 9ին, 6 Avenue d'Italieի սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ փլաս տ'Իթալի:

ՓԱՐԻԶԻ «Ռուստոմ» խումբի ժողովը 21 Ապրիլ, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 131 Fbg. du Temple, մէթրօ Պէլվիլ, կարեւոր օրակարգ:

ԱՊՐԻԼ 11 Մարսէյլի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ա. Միութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղին

24 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ճիրիկեան սրահին մէջ,

5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱՒՃԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝ Տիկ. Ն. ՓԻՊՐԻԹՃԵԱՆ եւ Պ. Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ

ԿԸ ՆուագԷ «Վահագնեան» նուագախումբը: Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

ԿԸ ԲՐաւիրուին բոլոր միութիւնները: Մուտքը ազատ է:

ԱՊՐԻԼ 11 Շավիղի մէջ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյն եկեղեցական Ընկ. եւ մասնակցութեամբ Հ. Ը. Գ. «Արղութեան» խումբի, «Համազգային»ի եւ Կ. Թաչի տեղւոյն մասնաճիւղերուն:

24 Ապրիլ. շաբաթ իթիկուն ժամը 9ին, տեղւոյն մատուռ-դպրոցին մէջ:

ԿԸ Նախագահէ տեղւոյն հոգեւոր հովիւ՝ ՀՄԱՅԵԱԿ Վ.ՐԴ.

ԿԸ քանախօսէ՝ Պ. Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Երգ, արտասանութիւն, կենդանի պատկեր:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

Առնել թիւ 1 օմնիպիւսը եւ իջնել Մէրի, 4 րիւ Թրուա Շանթիէ:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԻ՛Ք

Իսի լէ Մուլինոյի Հայ երիտասարդաց Միութեան

ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

որ տեղի կ'ունենայ 8 Մայիս, շաբաթ երեկոյ մինչեւ լոյս,

PALAIS DU CONGRÈSի շքեղ սրահներուն մէջ,

Parc des Expositions, Porte de Versailles:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Օ. Քէքէճեան, (Տէսին), իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն Վիէննէ, Սէն-Մօրիսի, եւ Տէսինի բարեկամներուն ու հայրենակիցներուն՝ որոնք ամբողջ կամ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին մեր սիրելի աղջկան ՍՕՆԻԱՅԻ (19 տարեկան) դառնադէտ մահուան առթիւ :

Թուղթակցութիւնը տեղի ունեցաւ 14 ապրիլ, 1937, Լիոնի գերեզմանատունը:

Սգակիր ծնողք՝
Տէր եւ Տիկին Քէքէճեան

×

ԾՐ. Կ. ՄԱՋի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը իր ջերմ շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Նշանեան ընտանիքին որ 50 ֆր. նուիրած է մասնաճիւղին, Պ. Անդրանիկ Նշանեանի ապաքինման առթիւ :

ՄԱՐՍԻԼԻՈՑ եկեղ. Հայուհեաց միութեան վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ ապրիլ 11ի կիրակին: Շահող թիւերն են՝ 1263, 862, 536, 1231, 791, 1398, 799, 816, 403, 852: Մինչեւ մէկ ամիս՝ շահող թիւերու տէրերը պարտին դիմել մեզ, Մայր - եկեղեցի, Փրատօ, 339, միասին բերելով իրենց տոմսերը, իսկ եթէ հեռաւոր տեղ են փոստով ուղարկել զանոնք՝ ստանալու համար անմիջապէս իրենց թիւին համապատասխանող նկարը :

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Կիրակի, Ապրիլ 25ին, ժամը 3ին, Societés Savantesի C մէջ, 28 rue Serpente, տեղի կ'ունենայ գրական գեղարուեստական հանդէս ի պատիւ Ա.Ր. ԻՄԱՀԱԿԵԱՆի 60ամեակի: Միութեան անդամներէն ՕՐ. ՀՐ. ԳԱԶԱԶԵԱՆ, Պ. Վ. ԹԱՀՄԱԶԵԱՆ եւ Պ. Ռ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ շարադրութիւններ պիտի կարդան Իսահակեանի ստեղծագործութիւններուն մասին: Տեղի կ'ունենան նաեւ արտասանութիւններ:

Դրամքերու ժամնակցութիւն 3 ֆր.:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

50 Avenue de Saxe. LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսներ ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին,ի կգիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibald

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

52 Rue Regnault, Paris (13)

Porte d'Ivryի մօտ

Ճաշ եւ ընթրիք (3 տեսակ)

Գինը 4,50 ֆրանք:

կառավարիչ՝ ՆԵՎԵՐՆԵԻ

Ֆրանսայի մէջ հաստատուած բազմաթիւ օտարականներ կը փափաքին ֆրանսական հպատակ ըլլալ:

ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՆ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ Պ. JOSEPH LECOMTEի Գիրքոյկը

որ անհրաժեշտ է ամէն օտարականի. առանձնորոշելու համար այն յուցմունքներով, որոնցմով կարելիէ կատարուած դիմումները յաջողութեամբ գլուխ հանել: Սոյն համար պիտանակներ՝ նաթիւրալիզացիոն, աշխատանքի իրաւունքի, արթիզաններու քարթի, զինուորական ծառայութեան, արտաքսման, հանրային պաշտօններ ֆրանսահպատակներու:

Ապսպրանքի համար, մանտափոստով դրկել 10 ֆր. հրատարակիչին

M. LECOMTE, 21 Rue de Miromesnil, Paris (8)

Մինչեւ մէկ շաբաթ գիրք գնողները իրաւունք կ'ունենան իբենց որեւէ գործին համար իրաւագիտական գրաւոր ծրի խորհրդակցութեան: Դախքի համար դրկել 1 ֆր.ի նամակադրոշմ եւ գրել մանրամասնութիւնները:

ՃԱՇ-ՏԱՄԱՍ

4 թրավէրս տիւ Փօն-տը-Բիէթէ (Բիւ տ'Էքսի անկիւնը)

4, Traverse du Mont-de-Piété, Marseille

(Angle Rue d'Aix)

Ուրախութեամբ կուգան յայտնելու հասարակութեան եւ յարգելի յաճախորդներուս թէ՝ երկու տարիէ ի վեր վարձու տուած «ՏԱՄԱՍ» ՃԱՇԱՐԱՆԻՍ պայմանաժամը լրացած ըլլալով, կը վերահաստատուիմ 15 Ապրիլ 1937, հինդշաբթի օր: Ջանք չպիտի խնայեմ բան առաջնոյն գոհ ձգել բոլոր յաճախորդներս, մանաւանդ որ Փարիզէն հրաւիրուած մասնագէտ խոհարարապետի մը կողմէ պիտի պատրաստուին հասեղ կերակուրներ, քէպապներ, դատ կարագով խմորեղէններ եւ զանազան անուշեղէններ:

ԱՆԹԵՐԻ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆ — ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ, ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ՍՈՒՐՉՆ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ «ՏԱՄԱՍ»

ԻՐԱՒԱԳԷՏ — ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՒԱԶԴ ՀԱՆԸՄԵԱՆ

122 Bld. Murat, Paris (16), Tél. Jasmin 52—69

Մէթրօ Բօրթ տը Սէն-Ղուլ ելքը, Ավընիւ տը Վէրսայլի կողմէն,

Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի գատի, արկածի, առնելիքի եւ գործի համար: Գիները չափաւոր:

10—12, 6,30—8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿՂ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ գատեր, Փաքիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Հողերդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Ակտածի գատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անունները փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գոստախօսութիւններու խմբագրութիւն: Հողերդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐՈՒԱՑՔԸ

Ճաշարան ՅԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մերթօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 78

Արձանիւան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԵՍ ԳԻՏԵՄ ԹԷ ՄՈՍԿՈՒԱ Ի՛ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆՑՆԷ

Այս գրութեան հեղինակը նախկին մէկ անդամն է Եուկոսլավիոյ Կոմունիստ կուսակցութեան բաղաքական բիւրոյին, նախկին խմբագիրը նոյն կեդր. կոմիտէի արտասահմանի ներկուսակցութեան կեդրոնական պաշտօնաթերթին եւ կուսակցութեան կայացուցիչը: Ապրած է Խ. Միութեան մէջ ինը տարի — մօտ վեց տարին բանտերու մէջ :

Ա.

Այս յօդուածիս մէջ նպատակս է բացատրել խօսիլ դատական քննութեանց այն մեթոտներուն ու միջոցներուն մասին, զորս անձնապէս դիմած եմ Սովիէթ Միութեան մէջ : Ռուսիոյ մէջ ապրած ինը տարիներուս (դեկտեմբեր 1926էն դեկտեմբեր 1935) հինգ ու կէսը անցուցած եմ բանտերու եւ աքսորավայրերու մէջ: Հետեւաբար՝ ես պատեհութիւն ունէի տեսնելու չատ բաներ :

Դատական գործոդութեանց մեթոտները ներկայիս կը սատնան ընդհանուր կարեւորութիւն մը: Անոնք լոյս կը սփռեն Մոսկուայի վերջին դատավարութեան վրայ, մասամբ կը մերկացնեն վերջին հրէշային ամբաստանութեանց, եւ նոյնիսկ աւելի հրէշային խոստովանութեանց մեքենականութիւնը: Անոնք երեւան կը բերեն այն ահռելի դերը, զոր կը խաղան դատաւորները, եւ այն այլանդակ ընթացքը, զոր ցոյց կուտան ամբաստանեալները այսպիսի խնդիրներու մէջ :

Մոսկուայի դատավարութիւնը վերջինն էր այն միաւմնաւոր քաղաքական դատավարութեանց, որ ես պատեհութիւն ունեցած էի ուսումնասիրելու ճիշդ տեղին վրայ: Այն միջոցները, որոնք գործածուեցան պատրաստելու եւ բեմադրելու նախընթաց դատավարութիւնները (ընդդէմ մասնագէտներու՝ 1929ին ու 1930ին եւ ընդդէմ սոց. դեմոկրատներու՝ 1931ին) պարզապէս կատարելագործուած եւ անհաւատալի զարմուած էին վերջին դատերու ժամանակ : Վերջին դատավարութեանց բեմադրութեան ճիշդ այդ անհաւատալի, անմիտ տարրն է, որ ճեղքուածք մը յառաջ բերած է հանրային կարծիքին մէջ եւ ամէնէն առաջ դրած է հետեւեալ հարցումը.— Ի՞նչ է որ տեղի կ'ունենայ Սովիէթ Միութեան մէջ : Ո՞րն է ակն ու աղբիւրը այն բարոյական անկման, որուն յանգած է սթալինեան ռէժիմը :

Բացայայտաբար՝ Սովիէթ Միութեան մէջ պատահող դէպքերուն եւ այսպիսի դատավարութեանց կարելութեան հիմնական պատճառը կը փնտռուի երկրին ընդհանուր պայմաններուն, Ռուսիոյ ժողովուրդին ընդհ. կացութեան, իր յետ-յեղափոխական չրջանի խոր յուզումներ, իր բարոյական քայքայման եւ անկումին մէջ: Միմիայն ընդհ. դրութիւնը կրնայ բացատրել օգտակարութիւնը, եւ որոշ չափով յաղթող օգտակարութիւնը, այն մասնաւոր դատարանական դործոդութեան, զոր անձամբ դիտելու պատեհութիւնը ունեցայ :

Թոյլ տուէք ինձ անմիջապէս անցնիլ իմ սեփական փորձառութեան :

Ձերբակալուեցայ 1930 Մայիս 20ի կէս գիշերին: Ընդհ. կանոն է այդ: Ձերբակալութիւններ եւ խուզարկութիւններ կը կատարուին գիշերը, գաղտնի կերպով, կատարեալ անդորրութեան մէջ: Այս գաղտնապահութեան նպատակն է տկարացնել ձերբակալեալին ընդդիմութիւնը: Ձերբակալութեան հրամանը, որ ինձ ցոյց տրուեցաւ, ոչ մէկ պատճառ կուտար ձերբակալութեան համար: Պատահական բան մը չէր. ընդհանուր կանոնն է այդ :

Առանձին օթոյով մը բանտ առաջնորդուեցայ: Այս «առանձնաշնորհումը» կը բացատրուի այն իրողութեամբ, որ այն ժամանակ ես կը ըլլայի Լենինկրատ, պալատի մը մէջ, ուր կուսակցութեան բոլոր երեւելի ները կիրաւէն իրենց գլուխն ու նեներալով, հանդիսաւ կերպով տեղաւորուած էին: «Կուսակցութեան տանջէ բանտային փակ կառքի մը երեւումը չափազանց մեծ յուզում կ'առաջ պիտի բերէր: Ռուսիոյ մէջ ամէն ինչ, որ տեսնելու պատեհութիւն ունեցած եմ, առաջնորդած է զիս այն համոզման թէ բիւրոկրատիկ «արդարութեան» գործելակերպի հիմնական կանոնը հետեւեալն է : Ո եւ է խոչընդոտ, ո եւ է տուա, ո եւ է տեսակի բռնութիւն, թոյլատրելի է : Սակայն, ան պէտք է գործադրուի առանց ազմուկի, առանց գայթակղութեան : Երեւոյթները պէտք է պահպանուին :

(Շար.)

(1)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAJ
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻ ՀԱՐՈՒԱԾ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹ
21
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
21 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3401

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԽՄՈՐՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐԱՄԷՆԿՈՂՄ

— · —

Ընկերային յեղաշրջման փորձը, որ մինչեւ հիմա կը չարունակուի Ֆրանսայի մէջ, խոր տպաւորութիւն գործած է սահմանէն դուրս ալ, մինչեւ Ամերիկա :

Սխալ պիտի ըլլար ըսել թէ բոլորն ալ դաս կ'առնեն Ֆրանսայի ժողովրդական ճակատէն : Ամէն մէկ միջավայր իր առանձին պահանջներն ու հասկացողութիւնները ունի :

Բայց, տարակոյս չկայ թէ Ֆրանսայի մէջ արձանագրուած յաջողութիւնները դարձան մղիչ ազդակ ուրիշ երկիրներու, մասնաւորապէս Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն համար, որոնք միշտ կը պարծենան իրենց ժողովրդապետական կարգ ու սարքով :

Երկու երկիրներն ալ ունին վիթխարի կազմակերպութիւններ՝ իրենց դեկավար աշխատաւոր բազմութեանց : Զգուշանալով հանդերձ դղրդագին ցնցումներէ, երկուքն ալ ծրագրեալ եւ յարատեւ պայքար մը կը մղեն, արժեցնելու համար իրենց արդար պահանջները :

Ունենալով միլիոններ՝ իրենց կռնակը, անոնք զրամատիրական յաւակնութեանց դէմ կը բարձրանան իրրեւ յորդահոսան եւ յարձակուն ալիքներ, եւ լայն ճեղքեր, ակօսներ կը բանան ամէն տարի :

Լոնտոնի մէջ, մարզիկ արդէն սկսեր են հաշուել թէ ի՞նչպէս պիտի օգտագործուի 11 միլիոն բանուորներու վճարովի արձակուրդը, երբ ընդհանրանայ :

Մ. Նահանգներուն մէջ, աշխարհահռչակ Ֆորտը դեռ երկու չաբաթ առաջ ասպարէզ կը կարդար աշխատաւորական կազմակերպութեանց, յայտարարելով թէ չի ճանչնար որ եւ է արհեստակցական միութիւն : Նոյնիսկ 10 տոլարի կը բարձրացնէր բանուորներուն օրականը, որպէսզի զիտակցօրէն կապուին իրեն, փոխանակ երթալ միանալու արհեստակցական կազմակերպութեանց :

Շաբաթ մը չանցած, Գերագոյն Ատեանը վաւերացուց «Վակնըրի օրէնքը»,— հաւաքական պայմանագրութիւններ կնքելու իրաւունքը :

Եւ «ամենակարող» գործարանատէրը սկսաւ լլկեցնել առագաստները : Իրեն դէմ կանգնած է երիտասարդ մը, Ճօն Լիւիս, որուն ձայնը կ'արձագանգէ մինչեւ Քանատա, արդարութիւն պահանջելով յանուն միլիոնաւոր կազմակերպուած բանուորներու : (Վերջին լուրերու համաձայն, Տիթըրոյթի գործարանատէրը բոլորովին տեղի չէ տուած եւ այժմ կ'ամբաստանուի իրրեւ օրէնքը դժուղ) :

Ամէն պարագայի տակ, Մ. Նահանգներուն մէջ ալ, արդէն բացուած է ճամբայ մը, որ պիտի տանի դէպի աւելի լայն բարօրութիւն : Եւ այս բոլորը՝ քուէներու զօրութեամբ, չահագործողները նահանջի մատնելով իրրեւ ստորերկրեայ որոտում :

Այս ճամբուն վրայ, Մ. Նահանգներու նախագահն ալ վճռական դեր մը կը կատարէ, իր բարենորոգչական գործունէութեամբ, որ կը չարունակուի նոյն թափով, նախագահական երկրորդ քառամեակին :

Առաջին օրէն իսկ ձեռնարկելով անարիւն յեղափոխութեան մը, Րուզվելթ իր երկրին մէջ հաստատեց նորութիւններ, բացառ երիտասարդացման, բարեկարգութեան, ընկերային արդարութեան ակօսներ : Ճաճախ հակառակմանադրական հռչակուելէն իր ենթրինութիւնները — նուազագոյն աշխատավարձ, աշխատանքի ժամերու կրճատում եւայլն : Բայց ան ճակատեցաւ տատամոլ կամ հաստապարանոց օրէնսդիրներու դէմ, ղրամատիրական եւ ճարտարագործական բռնակալութեան դէմ :

Եւ ահաւասիկ բուն աշխատաւորական չարժումն է որ կը ձգտի լրացնել մնացեալը :

Ուրեմն, ժողովրդական ճակատի քաղաքականութիւն մըն է որ կը ծաւալի Ատլանտեանէն անդին, առանց այդ անունը կրելու : Ձիշդ ինչպէս որ Անգլիոյ մէջ ալ ձեւ ու մարմին կ'առնեն նոյն խմորումները, առանց անպատճառ «ճակատ»ի մը յանգելու : (Անգլիոյ աշխատաւորական եւ արհեստակցական կազմակերպութիւնները կը դժկամակին միացեալ ճակատ կազմել բոլշեւիկներուն հետ) :

Մարսէլ Քաչէն, «Իւմանիթէ»ի անօրէնը, չափազանց խան – դավառուած, արդէն կը խօսի «Միջազգային ժողովրդական ճակատ»ի մը մասին :

Բոլշեւիկ հրապարակագիրը կը գրէ թէ Սպանիոյ ժողովրդական ճակատը կը զօրանայ օրէ օր, «քաղաքական եւ զինուորական դեմնի վրայ» : Անգլիոյ մասին եւս լաւատես է, «հակառակ բոլոր տեսակի դժուարութեանց» : Պելժիոյ Ռէքսին վերջին պարտութիւնն ալ բարենշան համարելէ վերջ, Մարսէլ Քաչէն ուրախութեամբ կ'աւետէ որ Գերմանիայէն տարագրուած համայնավարները, ընկերվարականները եւ բոլոր հակահիթլէրեականները կը պատրաստուին ժողովրդական ճակատ մը կազմելու :

Պարզապէս իրրեւ տեղեկութիւն կ'արձանագրենք այս պարագան, որ աւելի չատ քարոզչական հանգամանք ունի :

Անժխտելի է մէկ իրականութիւն,— ամէն տեղ ալ զանգուածները հետզհետէ աւելի ուժգնօրէն կը ճնշեն, իրենց հակայական կազմակերպութիւններով եւ ծաւալուն, յարատեւ գործունէութեամբ : Նոյն իսկ յետադիմական երկիրներու մէջ, օրուան իշխանութիւնը կը փորձէ անոնց վրայ հիմնել իր դիկտատուրան, աւելի մեծ բարիքներ խոստանալով քան «փտած ժողովրդապետութիւն – ները» : Իսկ Ֆրանսայի կենդանի օրինակը, ամէն տեղի համար, դարձաւ տեսակ մը ազդանշան կամ խթան՝ զանազան խմորումներու եւ խլրտումներու :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ Ի՞ՆՉ ԿԸ ԲԱՆԻՆ ՊԵԼԿՐԱՏԻ ՄԷՋ

— o —

Մոսկուայի պալտօնաթերթը կը զգուշացնէ Թուրքիան

— · —

«Փրաւտա», Մոսկուայի կուսակցական պաշտօնաթերթը, խօսելով Թուրքիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ բանակցութեանց մասին, կ'ըսէ թէ հաստատուած է որ Թ. Ր. Արտա, Թուրքիոյ արտաքին գործավարը, մեծապէս նպաստած է պուլկարեւեուկոսլաւ դաշնագիրներու կնքումին եւ թէ կը ջանայ դիւանագիտական այդ գործունէութիւնը պսակել միջերկրականեան համաձայնութեամբ մը, մասնակցութեամբ Իտալիոյ, Եուկոսլաւիոյ, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ : « Ահա այս խնդիրն է որ քննուած է Պելկրատի մէջ», կ'ըսէ թերթը, եւ դիտել կուտայ թէ Թուրքիոյ արտաքին գործավարը սխալ ճամբայ բռնած է — ինչպէս ուրիշ եւրոպացի դիւանագէտներ — ԵՐԲ ԿԸ ՓՈՐՁԷ ԻՐ ԵՐԿՐԻՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԼ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿՆՔԵԼՈՎ ՀԱԻԱՆԱԿԱՆ ՆԱԽԱՁԱՐՁԱԿԻ ՄԸ ԿԱՄ ԱՆՈՐ ԸՆԿԵՐԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ :

**** Զօր. Խալէթ եւ Թ. Ր. Արտա, որոնք Եուկոսլաւիա կը գտնուէին մէկ չաբաթէ ի վեր, մասնաւորապէս պտտելով Տալմացիոյ ծովեզերքը, ապրիլ 19 ին ճամբայ ելան դէպի Էնկիւրի, կանգ առնելով Սոֆիայի մէջ : Դիտելի է որ երկու նախարարները մասնաւորապէս այցելեցին Եուկոսլաւիոյ ազգային պաշտպանութեան հետ կապուած հաստատութիւնները,— Զէմունի օդակայանը, Քրակույեվացի զինաբանը, նաւադործարաններ, նաւային կայաններ եւն. : Հաղկերոյթի մը պահուն, զօր. Խալէթ փառաբանեց Եուկոսլաւիոյ ուժը եւ Ադրիականի վրայ ունեցած տիրապետող դիրքը : Մէկ խօսքով, այցելութիւնը իր քաղաքական հանգամանքէն զատ, եղաւ ցոյց մը Թուրքեւեուկոսլաւ սերտ զինակցութեան, որ երկու երկիրներուն կուտայ տիրական դիրք մը՝ Պալքանեան քաղաքականութեան մէջ :*

Թրական «Աատրմ—Խեսերմ» Հարաւային սահմանին վրայ

— o —

Հալէպէն կը հեռագրեն.— Նախկին երեսփոխան Մազի ազա ձերբակալուեցաւ, երբ դուրս կ'ելլէր Թրքական հիւպատոսին տունէն : Կը թուի թէ այս ձերբակալութիւնը կապ ունի վերջերս կատարուած ձերբակալութեանց հետ, իբրեւ հետեւանք Թրքասիրական արարքներու :

*** « Սօն Թելկրաֆ » կը գրէ թէ հարաւ. սահմանին վրայ խառն կը գործադրուին ձեռք առնուած զինուորական միջոցները : Այս սահմանին վրայ չէ մնացած թիզ մը հող որ ապահովութեան տակ առնուած չըլլայ :

«Ամբողջովին ճշդուած են այն կէտերը, ուրկէ հրոսախումբերը դիւրութեամբ կ'անցնէին մեր հողերը : Բացի ասկէ առաջ մինչեւ իր յետին անդամը փճացուած հրոսախումբէն, 16 հոգինոց հրոսախումբ մըն ալ փճացուած է : Այս վերջին հրոսախումբը, որուն գլուխը կը գտնուի նշանաւոր հրոսակ Համիտ, Գօզանի Գուրու Օսման վայրին մէջ թակարդի մէջ ձգուած է Թուրք հեծապնդող ուժերուն կողմէ : Նոյնպէս Գասըմի դեկավարութեան տակ գտնուած հրոսախումբն ալ, Սպերդի չրջակայքը յանկարծակիի բերուած է եւ Գասըմը, իր երկու եղբայրներն ու Սէլիմ անուն հրոսակը մեռած վիճակի մէջ ձեռք անցուած են » :

Ընկերվարականները եւ Կարմիրները պիտի միանա՞ն

— o —

Ընկերվարական կուսակցութեան ազգ. խորհուրդը, որ բացուած էր կիրակի օր, վերջացնելով իր աշխատանքը, բանաձեւ մը քուէարկեց քաղաքական կացութեան եւ կուսակցական կարգապահութեան մասին, 25ի դէմ 4620 ձայնով (ձեռնպահ՝ 583 հոգի, բացակայ՝ 156) : Բանաձեւը կը հրամայէ Ժողովրդական Ճակատին մասնակցող ընկերներու հաւատարմութիւնը եւ քաջութիւնը եւ վստահութիւն կը յայտնէ վարչապետ Լէօն Պլումի եւ ներքին նախարար Մարքս Տորմուայի, որոնք մասնաւորապէս ենթակայ են հակառակորդներու յարձակումներուն : Ցետոյ, ակնարկելով «յեղափոխական ճախակողմեան» խմբակին, անգամ մը եւս կը յիշեցնէ բոլոր ընկերներուն .

— « Թէ որ եւ է տեսակէտով անթոյլատրելի է որ կուսակցութեան ծոցին մէջ իսկ գոյութիւն ունենան կազմակերպութիւններ որոնք դուրսէն հրապարակային յարձակումներ կ'ուղղեն կառավարութեան մասնակցող ընկերներու գործերուն դէմ, թէ անկարգապահութեան անթոյլատրելի ձեւ մըն է այդ : Հետեւաբար կ'որոշէ թէ այդ կարգի կազմակերպութիւններ չեն կրնար գոյութիւն ունենալ. ուստի կը լուծէ յեղափոխական ճախակողմը, եւ կը յուսայ թէ անոր մասնակցող ընկերները պիտի համակերպին սահմանուած կարգապահութեան, այլապէս յառաջիկայ համագումարը կամ Ազգային խորհուրդ մը պիտի հրաւիրուին, պատժական անօրինութիւնները եւ կանոնադրական վտարումները վճռելու համար » :

Այս բանաձեւին քուէարկութենէն վերջ, Պ. Մառսօ Փիվէռ, «յեղափոխական ճախակողմ»ին վարիչը, յայտարարութիւն մը կարդաց իր եւ ընկերներուն անունով : Հաստատելէ վերջը թէ կուսակցութիւնը չի կաշկանդեր կարծիքի եւ զնահատման ազատութիւնը՝ կուսակցութենէն ներս, յայտարարութիւնը ստորագրողները կ'ըսեն թէ «կը խոնարհին որոշման առջեւ եւ հրապարակաւ յանձն կ'առնեն յարգել զանոնք » :

Ժողովը քննեց աւելի կարեւոր հարց մը,— ընկերվարական եւ համայնավար կուսակցութեանց միացումը : Այս առթիւ քուէարկուած բանաձեւը կ'ըսէ թէ երեք համագումարներով հաստատուած Միացման Ցանձնաժողովը միայն իրաւունք ունի յօրինելու միացման օրէնքը եւ ապագայ միակ կուսակցութեան սահմանադրութիւնը, համախորհուրդ ընկերվարական եւ համայնավար պատուիրակութեանց, յետոյ երկու կուսակցութեանց բոլոր կազմակերպութիւններուն վաւերացման ենթարկելու համար զանոնք : Հետեւաբար, կուսակցութեան մասնաճիւղերը պէտք չէ առանձին խորհրդակցութիւններ կատարեն իրենց չրջաններուն մէջ, համայնավար բջիջներուն հետ :

ՊԱՐԳԵՒՆԵՐԸ (փուպլուաս) ջնջելու համար, վարչապետը եւ աշխատանքի նախարարը օրինագիծ մը պիտի ներկայացնեն խորհրդարանին :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՅՍ ԱԼ ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏ...

— o —

Պահելով բոլոր համեմատութիւնները, չեմ կարծեր թէ գտնուի ո՛եւ է ազգ, որ մեզի չափ ուժ թափած, փայլած ըլլայ միջազգային ճակատներու վրայ :

Օսմանեանը գիտէր արդէն : Այնտեղ ոչ թիւ - թուական փնտռելու պէտք ունիր, ոչ ալ պատմութիւն երբեք : Ամէն մէկ Հայ ինքնին կենդանի պատմութիւն մըն է, այդ ճակատին վրայ :

Պատմութիւն մը կը կազմէ, նաեւ, իրաւեան ճակատը :

Երբ այս կէտը կը նշանակեմ, մի - ջանկեալ պէտք է յիշեմ, նաեւ յունականը, հռոմէականը, ասորա - բաղդէականը, արաբականը, բիւզանդականը :

Բայց դառնանք մեր օդերուն :

Օսմանեանին զուգընթաց գնաց ռուսական ճակատը, Աշտարակեցիներով եւ խումբ - խումբ զօրավարներ - րով :

Մեծ պատերազմին, ունեցանք, Նորքէն, ռուսական ճակատ, ֆրանսական ճակատ, արաբական - պաղեստինեան սուրիական - պոնտոսեան - յունական կռվակատեան ճակատ :

Եւ ամէն տեղ ալ տուինք անհամար զոհեր, փոխարէն ստանալով փառք եւ պատիւ,— «նիւթեր պատմութեան համար» :

Եւ ահաւասիկ վերջինը.— Սպանիական ճակատ :

Ամիսներ առաջ, Փարիզի կարմրուկներուն օդկանը պարծանքով կը յայտարարէր թէ յանճնախումբեր կազմուած են Փարիզի թաղերուն եւ գաւառական կեդրոններու մէջ, օգնութիւն հասցնելու համար Սպանիոյ հանրապետական վաշտերուն :

Կը ծանուցանէր, նաեւ, թէ կրցած են հարիւր հոգի դրկել դէպի ռազմաճակատ :

Կառավարութիւնը փետրուար 20էն ի վեր արգիլած ըլլալով կամաւորներու առաքումը, այլեւս բան չենք լսեր այս կողմէն :

Բայց, ողջ մնայ «Բանուոր»ը.— նոյն հոսանքին ամերիկեան գաղութն ալ, որուն տէրն է Հայ Աշխատաւորական Միութիւնը (Համ), ամիսներէ ի վեր պայքար կը մղէ, կարելի եղածին չափ մեծ գումարներ, ինչպէս եւ կամաւորներ հաւաքելու եւ Սպանիա դրկելու համար :

Եւ ահա գոյժ մը, որ միեւնոյն ատեն ցնծութ կը պատճառէ, սպանիական ճակատի հայ կամաւորական գործունէութեան մասին. (*Բանուոր*, 3 ապրիլ 1937) :

— « *Ամերիկահայ մարտական աշխատաւորութիւնը կորնդացուց իր հարստատ եւ պայքարի ընկերներէն մէկը, յանձին ընկեր Մխսք Զէլէպեանի : Ան ինկաւ յունուար ամսու սկիզբները, Սպանիոյ մէջ, Ֆաչիզմի դէմ մղուած հերոսական հակատամարտի մը պահուն :*

Ընկեր Զէլէպեան, որպէս կամաւոր դինուոր, Ամերիկայէն Սպանիա գընաց, երբ Ֆաչիզմի յետադիմական ուժերը Սպանիոյ պեղեցիկ մայրաքաղաքը պաշարեր էին եւ կը սպառնային զայն հիմնայատակ քանդել, եւ երբ պաւժուական մամուլը Սպանիոյ ժողովուրդի մեծամասնութեան քուէով ընտրուած օրինական կառավարութեան մօտալուտ անկումը կը գուշակէր :

Ընկեր Զէլէպեան Ամերիկայէն Սպանիա մեկնող կամաւորական խումբին միացաւ 1936ի դեկտեմբեր ամսուն : Ան կը պատկանէր Աբրահամ Լինքընի Ջոկատին, որուն մէջ կը գտնուի նաեւ ուրիշ հայ բանուորներու խումբ մը : Ընկեր Զէլէպեանը կը պատկանէր արագահարուածի խումբի մը եւ մեծ ոյժ մը կը դնէր այդ գործին մէջ : Ան սպաննուեցաւ Ֆաչիստներու կողմէ արձակուած ռումբի մը » :

Պատերազմը վերջացած չէ տակաւին, եւ անշուշտ ուրիշ Զէլէպեաններ ալ պիտի ունենանք, «յանուն բաղդատակրութեան» : Ինչպէս, երբեմն, յանուն բրիտանիէութեան :

Գետերով հայկական արիւն հոսեցաւ Արեւելքի մէջ :

Հայոց ազգը կը կործանի՞, եթէ Թուրքիոյ եւ Կովկասի փոխարէն, հայկական արեան վտակներ կազմրւին արեւմտեան կողմն աշխարհի ,— առ այժմ սպանիական ճակատին վրայ :

ՎԱՀԷ

Ի՞ՆՉ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԻՏԻ ՎԱՅԵԼԵՆ

Տարագիր բանուորները, Ժրնեւի պայմանագրով

— · —

ՎԻԵՆԻ ԵՐԵՍՓոխԱՆԻՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՒ ՍՏԱՑԱԾ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Ինչպէս գրած էինք, Վիեննի երեսփոխան Պ. **Lucien Hussel** լուսաբանութիւններ խնդրած էր արտաքին նախարարութենէն՝ հայ բանուորներու կացութեան, իսկ պատերազմական նախարարութենէն՝ զինուորագրութեան մասին : Ցարգելի երեսփոխանը մեր տրամադրութեան տակ դրած ըլլալով իր ստացած պատասխանները, ստորեւ կ'ամփոփենք զանոնք :

Արտաքին նախարարութեան ընդհ. քարտուղար Պ. Ալէքսի Լէժէ ապրիլ 5թուակիր գրութեամբ մը պատասխանելով բանուորներու մասին եղած հարցումներուն, կը գրէ.—

« *Պատիւ ունիմ յայտնելու ձեզի թէ Ֆրանսա ապաստանած Հայերու կացութիւնը կը տեսնուի համաձայն 1933 հոկտեմբեր 28ին Ժընեւի մէջ ստորագրուած պայմանագրութեան՝ ի մասին ապաստանեալներու միջազգային կանոնադրին : Այս պայմանագրութիւնը գործադրութեան դրուեցաւ Ֆրանսայի մէջ, խորհրդարանական վաւերացումէն եւ վաւերացումներու փոխանակութենէն վերջ, 1936 դեկտեմբեր 3ին (պաշտօնաթերթի 5 դեկտեմբեր, 1936) :*

1933ի պայմանագրութեան 7րդ յօդուածը ընդհանուր ձեւով մը կը տրամադրէ թէ «աշխատանքի ազգային հրապարակին պաշտպանութեան յատուկ օրէնքներու եւ կանոններու գործադրութենէն ծնած սեղմումները անխնայ պիտի չգործադրուին երկրին մէջ կանոնաւոր բնակութիւն հաստատած ապաստանեալներուն համար» : Նոյն յօդուածը կը տրամադրէ նաեւ թէ այդ սեղմումները «ամենայն իրաւամբ» պիտի վերնան այն ապաստանեալներուն համար որ կը լրացնեն կարգ մը պայմաններ, մասնաւորապէս անոնց համար որ «առ նուազն երեք տարի բնակած են մեր երկրին մէջ» :

Այս պարտաւորութեան համար, զոր ընդունած է Ֆրանսական կառավարութիւնը, չկայ աւելի սահմանափակում բայց եթէ այն որ կը բխի մեր լիազօր պատուիրակին վերապահութենէն, որուն համաձայն այդ տրամադրութիւնը չի խանգարեր «գործադրութիւնը այն օրէնքներուն եւ կանոնադիրներուն որոնք կը սահմանեն օտար վարձուորներու (սալարիէ) գործածութեան համամասնութիւնը » :

Ինչպէս կը տեսնէք, հայ ապաստանեալներու աշխատանքի պայմանները ճշդուած են այժմ չատ լայն եղանակով մը, իրրեւ սկզբունք : Սակայն, գործնականին մէջ, 1933ի պայմանագրութեան գործադրութիւնը յառաջ բերած է կարգ մը դժուարութիւններ : ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՁԻՄ ԶԲԱՂԱՆՔ Ի ՀԱՐ -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԹՈՒՐՔԻԱ ԻՐ ՀՈԳԵՐՈՎ ՈՒ ՓՈՐՁԵՐՈՎ

ՆՈՐԷՆ ԵՆԿԻՒՐԻ - ՊԵԼԿՐԱՏ

—o—

Կրկին ստիպուած ենք զործածել այս խորագիրը: Երէկ Եուկոսլավիոյ վարչապետն էր Ենկիւրի այցելողը, այսօր Թուրքիոյ վարչապետն է, որ Պելկրատ կ'այցելէ:

Ի՞նչով մեկնիլ այս այցելութիւնը: Փոխա՞դարձ մըն է, զոր կը կատարէ Ըմէրը:

Կամ այս այցելութեան մղիչ ազդակը միայն երկու երկիրներո՞ւն յատուկ է: Կապ ունի՞ ուրիշներու հետ: Իրե՞նց կողմէ կը ձեռնարկուի, թէ կը թելադրուի ուրիշներէ:

Հարցումներ, որոնք ինքնին ծնունդ կ'առնեն այս առթիւ:

Մօսելով Սթոյատինովիչի՝ Ենկիւրի զրած այցելութեան մասին, կ'ըսէինք թէ «տնտեսական դաշինք»ի պարագան քօղարկում մըն է միայն, եւ թէ, իրականին մէջ, Ենկիւրի եւ Պելկրատ նոյն իսկ պալքանեան սահմաններէն դուրս հարցերու մասին է որ կը խօսին:

Ըմէրի այցելութեան կապուած է, կրկին, պաշտօնական բացատրութիւն մը: Միամիտ պէտք է ըլլալ, անշուշտ, հաւատալու համար թէ Թուրքիոյ վարչապետը, որ չէտնենք, այնքան քիչ կը հեռանայ երկրէն, ուղած է փոխադարձել պարզապէս Սթոյատինովիչի այցելութիւնը՝ այդքան մեծ չքախումբով մը երթալով մինչեւ Պելկրատ: Իր հետեւորդներուն կարմր, ու այդ կարմրին մէջ ներկայութիւնը պալքանեան եւ ընդհանրապէս արտաքին գործերու մասնագէտներուն՝ փաստ մըն է թէ Ըմէրի Պելկրատ այցելից քաղաքական չատ կարեւոր խնդիրներու համար:

Վասնզի, նախ, Թուրքիա եւ Եուկոսլավիա իրենց միջեւ լուծելիք տակաւ խնդիրներ չունին: Դրացիներ չեն: Տնտեսական համեմատ կապ մը ունին, որու մասին զրած են հասկացողութեան գետին մը, դաշնակիցներ են պալքանեան ուխտով, որուն խորհրդաժողովը, սակայն, դեռ նոր էր որ գումարուեցաւ Աթէնքի մէջ: Ուրեմն, ինչ որ կար լրջհանրապէս պալքանեաններուն եւ հետեւաբար պալքանեան ուխտին յատուկ, արդէն իսկ ճշդուած ու լուծուած պէտք էր ըլլար Աթէնքի մէջ՝ պալք. ուխտի բոլոր երկիրներու մասնակցութեամբ:

Ծանօթ է, սակայն, որ Պելկրատ, փաստօրէն, հեռացած է պալք. ուխտէն: Սխալ ըսինք,— Պելկրատ այլ եւս հեռացած է իր այն քաղաքականութենէն, որ դինքը կը մղէր պալք. ուխտի ամէնէն ջերմեռանդ պաշտպաններէն մին ըլլալու՝ տարիներ առաջ: Մահուղ էր Իտալիային ու Պուլկարիային: Այսօր՝ բարեկամ է առաջինին ու սերտօրէն կապուած է երկրորդին:

Ուրեմն, Ըմէրի Պելկրատ այցելութիւնը չէնայար ոչ երկու երկիրներու մասնակի յարաբերութիւններուն, եւ ոչ ալ նոյն իսկ պալք. ուխտի սրամադիծերուն մէջ:

Ուրե՞մն:

Պատասխանը չնայնանք փնտռել վերջերս ստեղծուած քաղաքական պայմաններուն մէջ, որոնք այնքան նշանակելի փոփոխում մը յառաջ բերին Արեւելեան Միջերկրականի մէջ:

Այդ առթիւ, հարկ է նկատի ունենալ այն մասնակի ու բացառիկ դերը, զոր սկսած է խաղալ Պելկրատ:

Եուկոսլավիոյ մայրաքաղաքը, վերջին ամիսներու ընթացքին, յաջորդաբար ընդունեց կարգ մը այցելութիւններ:

Պուլկարիոյ վարչապետ Քիօսէիվանովէն վերջ, Իտալիոյ արտաքին նախարարը դնաց Պելկրատ: Ճետոյ՝ հոն տեղի ունեցան Փոքր Համաձայնութեան խորհրդաժողովը: Անցեալ շաբթու հոն այցելեց Զեխոսլովաքիոյ հանրապետութեան նախագահը: Այսօր՝ Ըմէրն է հոն:

Այս բոլոր քաղաքական այցելութիւնները կարեւորութիւն կը ստանան, երբ նկատի առնենք քանի մը պարագաներ:

Առաջին,— Եուկոսլավիա մաս կը կազմէ Պալքանեան ուխտին:

Երկրորդ,— ան մաս կը կազմէ նաեւ Փոքր Համաձայնութեան:

Երրորդ,— ունի չատ կարեւոր աշխարհագրական դիրք մը:

Չորրորդ,— Թրանսա կը ճգնի Գերմանիոյ չուրջ շղթայ մը քաշել: Այս շղթային այն օղակը որ կոչուած է ըլլալու Եուկոսլավիան, ամէնուն ուշադրութեան առարկան է: Վասնզի, Պելկրատ, որոշ առեն՛ք ի վեր, կը ձգտի ոչ միայն փրկուիլ այդ շղթային օղակէն, այլ եւ այն յանձնառութիւններէն, որոնք զինքը կը կապէն Փոքր Համաձայնութեան եւ պալքանեան ուխտին: Եթէ այդ օղակը խախտի, Թրանսայի ցանկացած շղթան չի կազմուիր:

Կը թուի թէ այդ օղակը ոչ միայն խախտած է, այլ եւ կը ձգտի փոխել Թրանքեւուռւս քաղաքականութեան հետ կապուած յարաբերութիւնները:

Առաջին ամէնէն խօսուն փաստը այն է, որ Փոքր Համաձայնութեան խորհրդաժողովէն վերջ Զեխոսլովաքիոյ նախագահը պէտք տեսաւ Պելկրատ այցելելու:

Սխալ չըլլար, թերեւս նոյն ձեւով մեկնիլ նաեւ Ըմէրի այցելութիւնը՝ Պելկրատ, պալքանեան ուխտի խորհրդաժողովէն վերջ:

Այս զոյգ այցելութիւններուն մէջ, առաջին ուշադրաւ երեւոյթինը այն է, որ Պելկրատ ու իր Փ. Համաձայնական քէ Պալքանեան «դաշնակից-ները» այլ եւս իրարու հետ կը խօսին բաց թուղթերով: Առոր նախապայմանը առաւ նոյն ինքն Սթոյատինովիչ, էնկիւրիի մէջ, վերջին անգամ, ինչպէս դիտել տուինք առաջին:

Անդրադառնալով մանաւանդ Ըմէրի այցելութեան, մեզի կը թուի թէ անիկա ոչ միայն երկու երկիրներու մասնակի յարաբերութեան հետ կապ չունի, այլ եւ այդ այցելութեան թելադրանքը կուգայ դուրսէն:

Ու սխալած չենք ըլլար, թերեւս, եթէ ըսենք,— Հռոմէն:

Սթոյատինովիչ Ենկիւրիի մէջ Բիւրոի Արտս Հռոմի մէջ, Զիանօ Պելկրատի մէջ, Ըմէրի՝ Պելկրատի մէջ ու — ինչպէս դրուեցաւ քիչ առաջ Զիանօ Ենկիւրիի մէջ ...

Միւս կողմէ երբ նկատի ունենանք Իտալիոյ չեչտուած ճիգը Միջերկրականի արեւելեան աւազանին մէջ գոնէ բացարձակ գերակայութիւն մը ըստեղծելու՝ ի հեճուկս Անգլիոյ, կը տարուինք աւելի համոզուելու թէ Մուսոլինին կայ Պելկրատի այցելութեան եռեւ, ու անոր թելադրանքով է որ Պելկրատ կը փորձէ գետին հարթել Հռոմի ու Ենկիւրիի միջեւ:

Այդ գետնի մասին մենք խօսեցանք ասկէ առաջ: Ջանացինք զգալ թէ ինչ բան է որ Իտալիան հեռու կը պահէ Թուրքիայէն: Ըսինք, նաեւ, թէ՝ փաստօրէն անդոյ է այլ եւս միջերկրականեան ուխտը, զոր Անգլիա ըստեղծած էր եթովպեան արշաւանքի եւ իտալեւանգլիական յարաբերութեանց պրկումի օրերուն:

Իտալիա, որ իր նոր պայմաններուն մէջ նոր քաղաքականութիւն մը կը վարէ, եւ, Գերմանիոյ հետ, կ'աշխատի քայքայել ինչ որ Ֆրանսա եւ Անգլիա միասնաբար թէ անջատաբար ըստեղծած են՝ զանազան անուններու տակ՝ զանազան պլոքներ կամ շղթաներ կազմելով, բնականաբար պիտի ձգտի ամէն կերպով փրցնել նաեւ Թրքական օղակը՝ այդ ընդհանուր շղթայէն:

Եթէ սխալ չէ մեր այս մեկնաբանութիւնը, հասկնալի կը դառնայ թէ ինչու Ըմէրի անձամբ կ'երթայ Պելկրատ եւ ինչու իր հետ կը տանի քաղաքական դէմքերու եւ մասնագէտներու չքախումբ մը:

Անշուշտ, կարելի չէ ըսել թէ Պելկրատի այցելութիւնը անպայման չծախելի արդիւնք մը կուտայ: Կ'ըսէինք նախորդ յօդուածով թէ Թուրքիոյ համար չափազանց դժուար է դիրք մը ճշդել Իտալիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ՝ ինչպէս դժուար էր՝ օսմանեան կայսրութեան համար՝ Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ: Ինչ որ սոյզ կարելի է նկատել, այն է, թէ Հռոմ բոլոր հնարաւորութիւններն ու ձեւերը կ'օգտագործէ իր ուսկանին մէջ առնելու համար նաեւ Թուրքիան:

Ու երբեք պէտք չէ զարմանալ, եթէ վաղը մենք դտնուինք քաղաքական նոր համաձայնութեան մը առջեւ,— Միջերկրականեան Ուխտ՝ Եուկոսլաւիոյ, Թուրքիոյ, Յունաստանի եւ — փոխանակ Անգլիոյ — Իտալիոյ մը ջեւ:

Իրապէս կը կնքուի՞ նման ուխտ մը, ատով կը բարելաւուի՞ն Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ յարաբերութիւնները, Ռուսիա կը մնա՞յ ձեռնածալ,— հարցումներ են ասոնք, որոնց պատասխանը պիտի տան ապագայ դէպքերը:

Առայժմ, բացորոշ է, որ քաղաքական լուրջ բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան հին յարաբերութիւնները զգալապէս կը փոխուին, ու Թուրքիա որ այնքան ջերմեռանդ կերպով կը ձգնէր Պալքաններու եւ Միջերկրականի մէջ ապահովութիւններ ունենալ ու զոյավիճակը պահպանել, ինքզինքը զատ է նոր կացութեան ու նոր պայմաններու առջեւ:

Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑԻՉԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Ցաւով կը տեղեկանանք որ ապրիլ 5ին Գահիրէի մէջ մեռած է բազմամեայ ուսուցիչ Պ. Գր. Մխալեան, իր 70 տարեկան հասակին մէջ:

Հանգուցեալը Պարտիզակի էր եւ երկար տարիներ ուսուցչական պաշտօն վարած էր Պարտիզակի, Գահիրէի եւ ապա Երուսաղէմի ժառանգաւորաց վարժարանին մէջ:

Անցեալ տարի ձեռնարկած էր հրատարակելու Պարտիզակի պատմութիւնը:

«ԳԱՂԹԱԿԱՆ ՀԱՅԿԻՆ ՄԸՆ Է»

—.—

Ջմեռնային ցուրտ գիշեր մը, սենեակներուն մէջ փակուած գիւղացիները համարձակութիւն իսկ չունէին պատուհանէն դուրս ձիւնախառն փոթորիկին նայելու: Հովը երթալով կը սաստկանար ու իր աղմուկով, խոր ու մեռելային տպաւորութիւն մը կը ձգէր գիշերային մթութեան մէջ:

Թրքական գիւղ մըն էր, ուր մահէն ճողոպրած քանի մը հայ ընտանիքներ իրրեւ զաւանափոխ՝ թուրք ազանէրու քով օրն ի բուն կ'աշխատէին պատառ մը հացի փոխարէն: Իրենց գործերը լրացնելէ վերջ՝ քով քովի գալով զանազան դրուագներ, անցեալէն յիշատակներ պատմելէ ուրիշ ոչ մէկ սիրոյնք ունէին:

Դուրսը քամին նոյն սաստկութեամբ կը շարունակուէր, ձիւնի հատիկները կը տեղատորէր պատուհանին ու դուռերուն վրայ:

Հեծկլտուքի ձայն մը լսուեցաւ: Կարելի՞ էր որ այս ցուրտ ձմեռան դուրսը մնացող մը ըլլար, պահ մը լուութիւն տիրեց, երկու կիները իրենց ականջները սրած այդպէս սպասեցին, գուցէ սխալած ըլլային, դուցէ նմանութիւն մը փոթորիկի ձայնին:

Հեծկլտուքի ձայնը նորէն լսուեցաւ: Կարելի՞ էր որ այս ցուրտ ձմեռան դուրսը մնացող մը ըլլար, պահ մը լուութիւն տիրեց, երկու կիները իրենց ականջները սրած այդպէս սպասեցին, գուցէ սխալած ըլլային, դուցէ նմանութիւն մը փոթորիկի ձայնին:

Հեծկլտուքի ձայնը նորէն լսուեցաւ: Կնոջ մը ձայնն էր, այս անգամ աւելի ազիողորմ ... կասկած չկար այլ եւս, պատուհանէն նայելով մութին մէջ կարելի չէր տեսնել կամ փնտռտուք ընել: Երկու կիները միաձեւ վար իջան եւ առանց ձայն հանելու սկսան չորս կողմը փնտռել, ան-ծանօթը գտնելու համար:

Հարեւանին դրանը չէմքին պատառած հագուստներու մէջ կծկուած եւ բիտասարդ կին մըն էր, որ անընդհատ կը դոչար:

— Ո՞վ էք դուք, ինչո՞ւ այս ժամուն դուրսն էք մնացեր, հարցուց կիներէն մէկը թուրքերէն ու դորովալի արտայայտութեամբ մը:

Դժբախտ կնոջ մարմինէն սարսուռ մը անցաւ, ճիգ մը ըրաւ ղլուխը վերցնելու եւ պատասխանելու, չկրցաւ: Գլուխը ինքն իր վրայ ինկաւ դրան չէմքին ...

Բայց ո՞վ էին այս մարդիկը, ինչո՞ւ օրհասական այդ պահուն զինքը հանդիպած չէին ձգեր, ինչո՞ւ իրմով կը հետաքրքրուէին: Որքա՞ն չար են այս մարդիկը, թող զինքը հանդիպած ձգէին, քնանալ կ'ուզէր գոնը այդ պահուն այնքան անուշ էր, այնքան անուշ ...

Պաղը իր ազդեցութիւնը զործած էր, սառելու վրայ էր խեղճին ամբողջ մարմինը:

— Գիտակցութիւնը կորսնցուցած է, ի՞նչ պիտի ընենք:

— Ներս տանինք:

Երկուքը մէկ գործի վրայ էին, իրաքանչիւրը իր կարգին բան մը ընել կ'ուզէր, իրենք իսկ օգնութեան կարօտ, պարապ սեռնակին չուրջ անընդհատ կը դառնային, թերեւս բան մը իյնար իրենց միտքը, թերեւս բան մը հանդիպէր իրենց աչքերուն: Հիւանդը լաթերու մէջ փաթթեցին, ու սկսան տաք ապուր պատրաստել:

Շնորհիւ տարուած խնամքին, կինը քիչ մը սթափեցաւ, աչքերը բացաւ ու սենեակին չուրջը քանի մը անգամ պտրտցուց ու կրկին գոցեց: Ահա վա-ռանցանքի մէջ քանի մը բառ արտասանեց:

— Ի՞նչ պիտի ընենք:

— Ես ալ չեմ գիտեր:

— Եթէ Հայ ըլլալը գիտնայի, տնեցիներէն արտօնութիւն կ'ուզէի, Հայ մը պատսպարած ըլլալուս համար վաղը առտու անպայման ազդարարութիւն ունինք:

— Մինչ մը խորհեցայ, կինը այս վիճակով կ'ընդեցնենք բակը, յետոյ տանտիրոջ լուր կուտանք թէ փողոցը հիւանդ, սառած կնոջ մը ձայնը առնելով ներս բերինք, ու եկանք լուր տալու:

Բակին մէկ անկիւնը կինը նոյն անպզայ վիճակով պառկած էր, մէկը մնաց հիւանդին մօտ, միւսը գնաց տան տիրոջ լուր տալու:

— Ի՞նչ տեսակ հիւանդ է որ ներս առեր կը:

— Երիտասարդ կին մըն է, ազա, ցուրտէն ամրողջ մարմինը սառած, անզգայ վիճակի մը մատնուած:

— Երիտասարդ կի՞ն մը ... արդեօք ... արդեօք ինչէնի՞ է . լաւ ըրած կը ներս առնելով:

Տնեցիներուն մէկ մասը հաւաքուեցաւ հիւանդին չուրջ, որ նոյն անզգայ վիճակով տագնապներ կ'ունենար եւ կը զառանցէր հայերէն բառերով:

— Գաղթական հայ կին մըն է, զիշեր տաեն ի՞նչպէս եկեր այս գիւղը ինկեր է, ըսաւ տանտէրը զարմացական եղանակով մը:

Հիւանդը նորէն վեր փոխադրեցին ու յանձնեցին հայ կիներուն որոնց ուրախութիւնը սահման չունէր, կը նայէին իրենց ուղածին պէս զոնէ հանդիստ սրտով խնամք տանիլ: Շնորհիւ տարուած աշխատանքին, կնոջը տագնապները հետզհետէ մեղմացան, աչքերը կրկին բաց ու զաւակի մը ջուր ուզեց:

— Ահա ջուր, քոյրիկ, մի վախնար, մեր քովն ես, մենք ալ քեզի պէս Հայ ենք:

«Քեզի պէս Հայ ենք» ... ուրեմն ինք օտարի տուն կը գտնուէր: Քիչ առաջ ընտանեկան ամբողջ պարագաները երբ չուրջը կը գտնային, երբ կը խօսէին, կը կատակէին հետը, ուրեմն ատոնք պարզ երեւակայութի՞ւն էին, ուրեմն ճի՞շդ էր որ ինքը տունէն տեղէն հեռացած արմատախիլ խլեակ մը, ամբողջ պարագաներէն զրկուած թափառական մըն էր: Բայց ո՞վ էին այս կիները, ի՞նչպէս կրցեր էր առանց հանդիպիլ, ի՞նչպէս ...

Այդ առտու, հակառակ ամէն ճիգի հիւանդը չկրցաւ ոտքի ելլել, չկրցաւ երկու զդալ առաւ ապուր ուտել: Ծօսակցութիւնը, դէմքի ծամածռութիւնը, աչխարհի բաներէն քէն ըրած, աչխարհիկ կեանքէն հրաժեշտ առնողի մը տպաւորութիւնը կը ձգէին: Աչքերը մերթ կը բանար ու կը զոցէր, զաւաթի մը ջուր եւս ուզեց: Զուղեցին տալ, մտածելով թէ ջուրը կրնայ ծանրացնել հիւանդին տագնապը:

— Տուէք, քոյրեր, զաւաթ մը ջուր տուէք, այլ եւս չատ ուշ է, թերեւս քանի մը ժամ ... քանի մը ժամ ալ ապրիմ ... ախ, ինչո՞ւ ես աղջ մըներս, քիչ մը աւելի՞ չարչարուելու համար:

Հիւանդը յանկարծ պառկած տեղէն արմունկներուն կռթնելով նստաւ, աչքերը խոշորցուց ու սկսաւ դրանը կողմը նայիլ ակնապիշ:

Ներկաներուն ակնարկները այդ կողմը ուղղուեցան: Տանտէրն էր, տուներն աղան: Մարմինը դուռէն կէս մը

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԵՐԱՍԱՄԱՐՏԸ

ԵՒ ԶԵՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՉԸ

—o—

ԽՄԲ.— Ապրիլի առաջին շաբթուն լրացաւ Վասպուրականի հերոսամարտին 22րդ տարեդարձը: Այս առթիւ կը հրատարակենք զինուորական մարմնին կոչը, վանի գրաւման առթիւ արուած պատմական փաստաթուղթը.—

Հայ ժողովուրդ,

Ահա կը բոլորենք մենք ամաօրեակը — ամաօրեակը պայքարի ու փառքի, մահուան ու յարութեան մեր ցեղին: Ամաօրեակը նաեւ հայութեան առաջին եւ պայծառ գարունին:

Ամիս մը առաջ, այսօր, երբ թշնամին վտառարար կռիւ յայտարարեց քաղաքակրթութեան եւ արդարութեան դէմ, մեր դէմ, մենք հաւատքով վրեցանք մեր դէնքին եւ մեր հոգիի խորերէն զգացինք, որ յաղթանակը մերը պիտի ըլլայ այս կռիւին մէջ, վասնզի մեր կռիւը խաւարի դէմ էր, տգիտութեան ու բռնութեան դէմ, ճշմարտութեան եւ արդարութեան համար:

Եւ վերցուցինք դէնքը, կուրծք տալու համար թշնամիի գնդականերուն ու ռումբերուն, որոնք կուզային վերջնական հարուածը հասցնելու մեր ցիդի կորացած մկրքին, որոնք գետին ծռել կ'ուզէին ճակատը մեր երիտասարդութեան եւ քանդել ակնպարփրները վերածնող մեր ցեղին: Եւ կուրծք տուինք մենք թշնամիի ռումբին եւ ամբարտաւան ժխորներուն ու յարձակումներուն եւ մեր հերոսական ու պատմական մարտնչումներու ընթացքին՝ ոչ մէկ տեղ եւ ոչ մէկ վայրկեան թշնամին չտեսաւ մեր դիրքը պարտուած եւ մեր դիրքը լքուած:

Ամաօրեայ պայքարը, զոր տարինք փառքով, այսօր իր կատարելութեան մէջ կը վայելենք ահա մեր յաղթանակներով արբած հայ ժողովուրդի հետ:

Մեր դիմումի արի եւ անսասան դիմադրութիւնը ամէն տեղ թշնամին դադցնել տուաւ, որ մեր երակներուն մէջ չէ դադրած, կը հոսի տակաւին արիւնը պատուութեան եւ կռուի, եւ այդ առատաժայթ արիւնն է, որ աղկայոյզ եւ սրբանուէր բռնկումով դիտէ դլխապտոյտ եւ պինդը վախուտի մատնել երէկի ամբարտաւան եւ ամենազօր, բայց այսօրուան վախկոտ եւ սարուկ թշնամին ...

ներս ձգած, եկած էր հիւանդին որպիսութիւնը հասկնալու:

Հիւանդը ճիգ մը եւս ընելով ոտքի ելաւ ու քանի մը քայլ առնելով ըսկսաւ տանտիրոջ վրայ բարձրաձայն պոռալ:

— Դուն ոճրագործ, մարդասպան, ճանչցա՞ր զիս, ամուսինս, հայրս ու ընտանիքս ամբողջ պարագաները ըսպաննողը դուն չե՞ս, դուն չե՞ս մեր կարաւանը թալնողը ու ամբողջ մարդկանց խումբը եփրատ թափողը, խայտառակ, անիծեալ հրէչ, ինչպէս ես քու տունդ եկեր ինկեր եմ, ինչպէս ...

Ճիգ մը ըրաւ վրան ցատկելու եւ կոկորդէն բռնելու, չկրցաւ: Երկու հայ կիները սարսափած եռ քաշուեցան, մինչ տանտէրը դեռեղեղին կտրած, ոտքերուն տակէն փռուած նոր զոհին դիակին կը նայէր ...

Մ. ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՆԻՒԹԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԵՐՋՆԿԱՅԷՆ ԿԱՐԻՆ՝ ՄՈՒՐԱՏԻ ՀԵՏ

(«Ցառաջ»ի համար գրեց՝ ռուս հարիւրապետ Ա. ՇԱՎԵՐՆԵԻ)

—o—

Մուրատի պինդուրական տառատակը ծակծկած էր 5 դնդակներով, իր մատղէրին չնակը խորտակուած էր դնդակով մը, խալիթաը եւս ծակծկած էր 2 դնդակով:

Անձնապէս տեսայ թէ ինչպէս իր մատղէրով հնձեց բազմաթիւ Քիւրտեր, որոնք ժայռերու եռեւ ապատանած՝ կը կրակէին մեր վրայ: Ամէն անգամ որ կ'որոտար իր տարճանակը, կը տեսնէինք որ քարի մը եռեւ պահուրտած Քիւրտ մը կը ցնցուէր ու կ'իյնար անդունդն ի վար:

Օրուան մէջ քանի մը անգամ, հրացանաձգութիւնը լսելով՝ ժողովուրդը խուճապի մատնուեցաւ եւ միայն Մուրատն էր որ կրցաւ վերահաստատել կարգապահութիւնը:

Զիլիկի մէջ Մուրատ օգը հանեց ռազմանիւթի եւ պարէնի բոլոր մթերանոցները:

Շարունակեցինք նահանջը մինչեւ Զորս, միշտ Քիւրտերու կրակին տակ: Տակաւին Զորսի 2 վերստ մնացած, կիրճը այնքան կը նեղնար, որ երկու զադաթներու միջեւ տարածութիւնը հազիւ կէս վերստ կ'ըլլար: Ահա այդ ամէնէն նեղ մասին մէջ էր, որ Քիւրտերը զարանակալ կը սպասէին մեզի եւ սաստիկ կրակ բացին մեր վրայ: Ցառաջապահները չկրցան քայլ մը առնել այլ եւս, ժայռերուն եռեւէն անընդհատ կրակ կը տեղային Քիւրտերը: Ժողովուրդը խուճապի մատնուեցաւ, եւ սկսան աչ ու ձախ վազել, ապաստան փնտռելով: Իրարու եռեւէ լինկան անոնք որ Քիւրտերու կրակին տակ մնացին:

Մուրատ, որ վերջապահներուն մէջ էր, իր կամաւորներուն հետ մաս մը հետեւակ առնելով, կողմնակի ապահետ մը մաղլցեցաւ ժայռերն ի վեր: Կամաւորները «կեցցէ Մուրատ փաշան» գոչելով՝ յարձակեցան Քիւրտերուն վրայ, հոն ուր, ժայռերու եռեւ, դիրք բռնած էին Քիւրտերը եւ սուինները հարուածով ժայռերէն դլորեցին վար, անդունդին մէջ:

Նահանջի ճամբան ազատ էր այլ եւս:

Իրիկուան դէմ հասանք Զորս: Պէտք է ըսել որ Քիւրտերը, Զիլիկէն Զորս, քանիցս խուժեցին կարաւանէն ներս, կոտորեցին կիները եւ երեխաները, մայրերուն ձեռքէն խլեցին նորածիններն եւ երկուքի կտրելով զանոնք՝ նետեցին Եփրատի մէջ:

Բազմաթիւ մայրեր խենթեցան, ուրիշներ, խելակորոյս, իրենք զիրենք նետեցին Եփրատի մէջ, իրենց նորածիններուն հետ միասին:

Զորսի մէջ կանգ առինք՝ դիշերելու համար այնտեղ:

Առաուն, Քիւրտերը սկսան իրենց հրացանաձգութիւնը բոլոր անոնց վրայ, որոնք դուրս կ'ելլէին իջեւանի իրենց ապաստաններէն եւ զօրանոցներէն: Մուրատ հրամայեց թնդանօթ մը զետեղել բլուրի մը վրայ, ուրկէ կարելի էր կրակի տակ առնել Քիւրտերը:

Կէս օրէ վերջ դնդ. Մորէլ խորհրդակցութեան հրաւիրեց բոլոր սպաները: Մուրատ եւս ներկայ էր: Գնդապետը մեզի պարզեց կացութիւնը: Ծանուցգիր մը ստացեր էր Քեազիմ պէյէն, որ իբրեւ պետը Քիւրտերուն՝ կը հրաւիրէր անձնատուր ըլլալ իրեն, կը խոստանար ազատ թողուլ բոլոր ռուս սպաները: Անձնատուութեան իր պայմաններն էին,— յանձնել մեր բոլոր զէնքերը, չվճացնել ռազմանիւթի եւ պարէնի մթերանոցները, ինչպէս ըրած էինք նահանջած ատեն նախորդ իրեւաններուն: Քեազիմ պէյ կ'աւելացնէր նաեւ որ անկարելի էր մեզի հաճոյք տալ եւ անսպնել քրտական դիծերը:

Գնդ. Մորէլ մտիկ ըրաւ բոլորին ալ տեսակէտները, յետոյ ոտքի ելաւ եւ ըսաւ.

— Ուզեցի դիտնալ ձեր բոլորին տեսակէտները, այժմ իրրեւ ռուս սպայ եւ ձեր հրամանատարը, կը յայտարարեմ.— Անձնատուութեան ոչ մէկ խօսք: Ռուս սպան անձնատուր չըլլար ամօթալի պայմաններու մէջ, եւ դրժուար պահու մը մէջ՝ չի լքեր անոնք որ իրեն յանձնուած են: Ինծի ծանր է տեսնել իմ սուորագաս սպաներուս մէջ մարդիկ, որ յօժարութիւն կը յայտնէին անձնատուր ըլլալու: Հրաման բոլորիդ՝ պատրաստուելու համար որ դիշերը ճամբայ ելլենք: Պիտի փորձենք մեզի ճամբայ մը բանալ զէնքի ուժով: Դիտնանք մեռնիլ կռիւի մէջ քան թէ անձնատուր ըլլալ:

Գնդ. Մորէլէն վերջ խօսք առաւ Մուրատ: Ան նախ չնորհակալութիւն յայտնեց գնդապետին, եւ ըսաւ որ ուսս հրամանատարէ մը ուրիշ բան թացք չէր սպասեր: Այսուհանդերձ ինք արդէն ղրկած է Քեազիմ պէյի սրտուելիք պատասխանը: Եւ իր պատասխանը չատ կարճ էր եղած.— «եթէ կրնաս, եկուր առ մեր զէնքերը»:

Ցետոյ Մուրատ աւելցուց որ այնքան դիւրին է դրաւել Եփրատի այդ կամուրջը, որքան չի կարծուիր: Զորսէն 5 վերստ հեռաւորութեան վրայ, լեռներուն մէջ, կը գտնուի քուռդան գիւղ մը, Սանասա: Այս գիւղը կը տեսնուի կամուրջէն, որ պաշտպանուած է նոյն գիւղի բնակիչ Քիւրտերուն կողմէ: Պէտք է մաս մը զինուորներ ղրկել եւ դրաւել այդ գիւղը, հրդեհել ռումբերով: Ծանօթ Քիւրտերու մտայնութեան, Մուրատ համոզուած էր որ Քիւրտերը պիտի լքէին իրենց դիրքերը, օգնութեան փութալու համար իրենց բնակավայրերուն եւ ապահովելու համար իրենց ստացուածքը: Այդ պահուն արդէն կարելի էր տիրել կամուրջին:

ՉԱՐԹՈՂԻ

(ՎԵՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԷՆ)

— ո —

Հայ ծնողքն ալ ամէն ինչ կ՚ընէ, որ իր զաւակները ուրախ ըլլան, բայց ան չի գիտեր, թէ ինչպէս պէտք է ընել այդ։ Ծնողքի համար ամենամեծ դժբախտութիւնը այն է, երբ զաւակները կը սկսին ամէն ինչ իրենց կամքին համեմատ ընել։ Ընդհանրապէս հայ ծնողքը կը սիրէ իր զաւակները, բայց չի գիտեր, թէ ինչպէս պէտք է սիրել զանոնք։ Ան կը սիրէ զանոնք իր կամքին համեմատ, ինչ որ սխալ է։ Ծնողքը պէտք է սիրէ զաւակները անոնց կամքին համեմատ։ Ան պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։ Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։ Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։

Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։ Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։

Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։ Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։

Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։ Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։

— ո —

ՉՈՐԹՈՂԻ

(ՎԵՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԷՆ)

— ո —

Հայ ծնողքն ալ ամէն ինչ կ՚ընէ, որ իր զաւակները ուրախ ըլլան, բայց չի գիտեր, թէ ինչպէս պէտք է ընել այդ։ Ծնողքի համար ամենամեծ դժբախտութիւնը այն է, երբ զաւակները կը սկսին ամէն ինչ իրենց կամքին համեմատ ընել։ Ընդհանրապէս հայ ծնողքը կը սիրէ իր զաւակները, բայց չի գիտեր, թէ ինչպէս պէտք է սիրել զանոնք։ Ան կը սիրէ զանոնք իր կամքին համեմատ, ինչ որ սխալ է։ Ծնողքը պէտք է սիրէ զաւակները անոնց կամքին համեմատ։ Ան պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։ Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։

Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։ Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։

Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։ Ծնողքը պէտք է ուսումնասիրէ զաւակներուն հոգեբանութիւնը, ճանչնայ անոնց ընդունակութիւնները, ուղղութիւնը, ձգտումները, ապա միայն ձեռնարկէ անոնց դաստիարակութեան։

— ո —

ՓԵՏԲՈՒԼ, 12 Մարտ։ — Վերջին տարիներուն Ռուսիոյ մէջ հրատարակուած ամէն տեսակ գրքերուն մէջ ամենէն աւելի տարածուած է Dr. Avédik Felix որպէս յայտնի Ա. պատմական վիպասանը։ Ան ծնած է 1792 թուականին Գասսե անուանուած Ֆրանսական գաղութին մէջ։ Իր հայրը եղած է Ֆրանսական զօրքերուն մէջ բարձրաստիճան սպայ մը։ Ան ստացած է իր կրթութիւնը Փարիզի մէջ։ Ան ամենէն աւելի հռչակաւոր է իր 1848ի տպագրած «Ազգային ժողովի մը պատմութիւնը» գործով։ Ան մեռած է 1/5 Յունիս, տակաւին 1/3 մը գրքերը չհրատարակած։ Ան ամենէն աւելի ուշադրութիւն դարձուցած է Ռուսիոյ հայ գաղութին վրայ։ Ան ունեցած է հայ կանայք եւ հայ ընկերներ։ Ան ունեցած է նաեւ հայ ծառաներ։ Ան ունեցած է նաեւ հայ ծառաներ։ Ան ունեցած է նաեւ հայ ծառաներ։

— ո —

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻ

ՀԱՅ. ԳԱՂՈՒԹԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻ

ՊԱՐՈՆ Ա. ՏԱՇԵԱՆ

ՓԱՐԻԶ. — 6, Rue d'Alsace. Asnières

France.

Ան ունի մեծ գործունէութիւն մը հայ գաղութին մէջ։ Ան հրատարակած է մեծ թիւով գրքեր, որոնք ամենքն ալ ունին մեծ արժէք։ Ան ունի մեծ թիւով գրքեր, որոնք ամենքն ալ ունին մեծ արժէք։ Ան ունի մեծ թիւով գրքեր, որոնք ամենքն ալ ունին մեծ արժէք։

Ան ունի մեծ թիւով գրքեր, որոնք ամենքն ալ ունին մեծ արժէք։ Ան ունի մեծ թիւով գրքեր, որոնք ամենքն ալ ունին մեծ արժէք։ Ան ունի մեծ թիւով գրքեր, որոնք ամենքն ալ ունին մեծ արժէք։

Ան ունի մեծ թիւով գրքեր, որոնք ամենքն ալ ունին մեծ արժէք։ Ան ունի մեծ թիւով գրքեր, որոնք ամենքն ալ ունին մեծ արժէք։ Ան ունի մեծ թիւով գրքեր, որոնք ամենքն ալ ունին մեծ արժէք։

— ո —

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻ

ՀԱՅ. ԳԱՂՈՒԹԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻ

ՊԱՐՈՆ Ա. ՏԱՇԵԱՆ

ՓԱՐԻԶ. — 6, Rue d'Alsace. Asnières

France.

ԹԵԼՈՒ ԱՑՍ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ՈՐՔԱՆ ԿԱՐԵԼԻ Է, ՈՐՊԷՍԶԻ ՆՈՑՆ ՄԻԶԱԶԳԱՑԻՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՆԹԱԿԱՑ ԱՊԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐԱՊԷՍ ՀԱՑԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎՈՒԻ ԱՆՈՆՑ Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅ - ՏԱՏՈՒԱՑ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԲՈՂՋ ՕԳՈՒՏԸ։ Ինչ կը վերաբերի ինձ, պիտի յիշեցնեմ, որպէս մօտաւոր ժամանակի մը մէջ հրահանգներ տրուին ձեռնհաս իշխանութեանց՝ նախարարական զանազան պաշտօնատուններու կողմէ »։

Զինուորագրութեան վասին

Պ. Հիւսէյլի կողմէ պատերազմական նախարարութեան ուղղուած հաղորդումներուն պատասխանած է դիւանապետը, ապրիլ 9 թուակիր նամակով մը, որ կը հաստատէ թէ համաձայն 1928 մարտ 31ի օրէնքին 3րդ յօդուածի Բ. հատուածին, Ֆրանսա բնակող այն երիտասարդները որոնք չեն կրնար որ եւ է հպատակութիւն ապացուցանել, պէտք է դրօշի տակ առնուին իրենց տարեկից դասուն հետ, օրէնքին պարտադրած զինուորութիւնը կատարելու համար. հետեւաբար պարտաւոր են արձանագրուելու, եթէ իրենց տարիքով կը պատկանին 1924ի դասուն (Ա. ցուցակագրուած դասը համաձայն 1923 ապրիլ 1ի օրէնքին) կամ յետագայ դասի մը։

Զինուորական գործօն ծառայութենէ ազատ են.— 1924 — 1935 A. դասերու զանց առնուած երիտասարդները, դասեր որոնք ցուցակագրուեցան 1935 B. դասին հետ կամ պիտի բլլան յառաջիկային. բայց այս երիտասարդներէն անոնք որ Ֆրանսական հպատակ բլլալու բաղձանքով կ'ուզեն զինուրական ծառայութիւն կատարել, հպատակութեան ձեւակերպութիւնները փութացնելու համար, պիտի կրնան բանակին մէջ առնուիլ, այդ ծառայութիւնը կատարելու համար իրենց տարեկից Ֆրանսացիներու հետ։

Գործօն ծառայութեան ենթակայ են, իրենց տարեկից դասին հետ հաւասար տեւողութեամբ, 1935 B. կամ յետագայ դասերու երիտասարդները, որ ցուցակագրուած են իրենց տարեկից դասին հետ կամ պիտի բլլան, իրրեւ զանց առնուած։

Սակայն, այն երիտասարդները, որոնք իրենց տարիքով կը պատկանին 1936 սեպտեմբերին եւ հոկտեմբերին բանակին մէջ առնուած դասուն եւ ցուցակագրուած են այդ դասուն հետ, եւ դրօշի տակ չեն կանչուած այդ չորսներն, պիտի կանչուին 1937ին եւ պիտի ծառայեն միայն մէկ տարի։

Անոնք իրենց զինուորութիւնը պիտի կատարեն մայր երկրի կամ հիւսիսային Ափրիկէի զօրագունդերուն մէջ եւ պիտի կրնան իրենց խնդրանքին վրայ, մաս կազմել օտար լեգէոնի, Հիւսիսային Ափրիկէի մէջ։

Հիթլէր կ'ընդունի միջազգային գործակցութիւնը

Պ. Լէնապըի, Անգլիոյ աշխատաւորական կուսակցութեան նախկին դեկավարը, Պերլին երթալով մասնաւոր հեռակցութիւն մը ունեցաւ Հիթլէրի հետ։ Հանդիպումէն անմիջապէս վերջը դեկոյց մը հրատարակուեցաւ, որ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ վարչապետը պատրաստ է մասնակցելու, եթէ նախագահ Րուզվէլթ կամ ուրիշ վհատեալ մը նախաձեռնութիւնն ստանձնէ համաշխարհային խորհրդաժողով մը հրաւիրելու, տնտեսական գործակցութեան համար։

Հանդիպումը, որ տեւեց 2ուկէս ժամ, մասնաւոր կարեւորութիւն կը ստանայ անոր համար որ դուզդախնեցաւ Հիթլէրի ծննդեան 48ամեակի տօնակատարութեան։ Լուրը անմիջապէս հաղորդուեցաւ աշխարհի ամէն կողմը, հեռագիրներով եւ անթելներով, իրրեւ աւետարեր չող մը։ Գերմանական թերթերը այնքան մեծ արժէք չեն տար եղածին։ Կը գրեն թէ Պ. Լէնապըի յուշագիր մը ներկայացուցած էր Հիթլէրի, առաջարկելով համաշխարհային ժողով մը գումարել, փոխադարձ համաձայնութեան մը յանգելու և պատերազմի պատճառները վերցնելու համար։ «Արդ, ինչպէս յաճախ պատահած է, Առաջնորդը չէ՛ւեց թէ Գերմանիա հետու պիտի չմնայ որ եւ է միջազգային գործակցութենէ որ յաջողութիւն կը խոստանայ »։

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԵԹՐՈՑԻ ԵՒ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ գիները պիտի աւելնան։ Քաղաքապետարանը խորհուրդը եւ Սէնի նահանգային ժողովը արտակարգ նիստի հրաւիրած են ապրիլ 23ին եւ 24ին, վաւերացնելու համար յանձնումը։ Կը հաւատան թէ մէթրոյի տոմսակին գինը պիտի բլլայ 90 սանթիմ, փոխանակ 70ի, Ա. կարգը՝ 1.40՝ փոխանակ 1.15ի։ Իսկ հանրակառքերու տոմսակներու գինը՝ 35 սանթիմ փոխան 30ի (20նոց տրցակները) եւ 50 սանթիմ փոխան 40ի՝ երբ անջատ գրնուին։

ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ չինութեանց մէջ, մեսազեայ կամբջակ մը վկայելով, բանուոր մը մահացու վէրքեր ստացաւ։ «Իմանիթէ» կ'ըսէ թէ ուրիշ բանուոր մըն ալ մեռաւ, Սէն գետէն ջուր խմած բլլալով։

40 ԺԱՄՈՒԱՆ ՕՐԷՆԻ գործադրութեան առթիւ, երկուշաբթի օր ցոյցեր կատարուեցան այն խանութներուն դէմ որոնք բացուած էին։ Գաւառական քաղաքներու մէջ ալ խլրտումներ ծագեցան։ Սէն - է - Ուազի սրճարանատէրերը, ճաշարանատէրները եւ պանդոկապետները կը սպառնան մէկ ամիս փակել իրենց հաստատութիւնները, եթէ օրէնքը գործադրուի իրենց պաշտօնեաներուն համար։

93 ՏԱՐԵԿԱՆ ԾԵՐՈՒՆԻ ՄԸ ԵՒ իր անդամալոյծ աղջիկը, 60 տարեկան, միասին կ'ապրէին Շուազի - լը - Ռուայի մէջ։ Առջի օր ծերունին նուագում կ'ունենայ եւ դրան առջեւ կ'իյնայ վիրաւոր։ իսկ անդամալոյծը անակռ մնալով, կառուները վրան կը թափին եւ կը սկսին կրծել։ Մէկ սրունքը յօշոտած էին արդէն, երբ դրացիները օդնութեան հասան։

Փարիզ

ԱՆԷԼԱ-ՊՈՒԱ-ՖՈԼՈՆՊի Ազատ ներքակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը *21* Ապրիլ, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին։ Օրակարգ՝ *1.* վարչական կազմի լրացում. *2.* Դասախօսութիւն ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԷԼԵԱՆԷ։

ՓԱՐԻԶի «Հրազդան» խումբի անդամական ընդհ. ժողովը այսօր չորեքշաբթի ժամը 9ին, 6 Avenue d'Italieի սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ փլաս տ'Իթալի։

ՓԱՐԻԶի «Ռոստոմ» խումբի ժողովը *21* Ապրիլ, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը *8.30*ին, 131 Fbg. du Temple, մէթրօ Պէլվիլ, կարեւոր օրակարգ։

Գաւառ

ԼԻՈՆի վաչկանգեան կոմիթէին ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները *23* Ապրիլ ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, Ջարդարեան գրադարանը, *181* Cours Lafayette։

ԱՊՐԻԼ 11 *Ալֆորվիլի մէջ*

կազմակերպուած Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի կողմէ

24 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Հայ Ակումբին մէջ,

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ *ՏՔԹ. ՔԻԹԻՒՔԵԱՆ*

ԿԸ ԽՕՍԻՆ *Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ* ԵՒ *Լ. ՋՈՐՄԻՍԵԱՆ*

Գեղարուեստական բաժին։

ԱՊՐԻԼ 11 *Շավիլի մէջ*

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյն եկեղեցական Ընկ. եւ մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դ. «Արդութեան» խումբի, «Համազգայինի» եւ Կ. Խաչի տեղւոյն մասնաճիւղերուն։

24 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, տեղւոյն մատուռ-դպրոցին մէջ։

կը նախագահէ տեղւոյն հոգեւոր հովիւ՝ ՀՄԱՅԵԱԿ ՎՐԴ.

կը բանախօսէ՝ Պ. Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։ Երգ, արտասանութիւն, կենդանի պատկեր։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։

Առնել թիւ 1 օմնիպիւսը եւ իջնել Մէրի. 4 րիւ Թրուա Շանթիէ։

ԱՊՐԻԼ 11 *Մարսէյլի մէջ*

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Մխիթեան Մարսէյլի Մասնաճիւղին

24 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, շաճիրիկեան սրահին մէջ,

5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ։

կը նախագահէ Պ. ՅԱՐՈՒԹիւՒՆ ՇԱՀՃԵԱՆ

կը խօսին՝ Տիկ. Ն. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ եւ Պ. Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ

կը նուագէ «Վահագնեան» նուագախումբը։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

կը հրաւիրուին բոլոր միութիւնները։ Մուտքը ազատ է։

RECEIVED FROM THE PUBLISHERS WITH THANKS

KEMAL ATATURK— By Hanns Froembgen. Published in London by Jarrolds Ltd. Price 18/—«The epic story of the man who oreated modern Turkey.»

ALLAH DETHRONED— By Lilo Linke. Published in London by Constable & Co. Ltd. Price 15/— «A journey through modern Turkey.» (Լոնտոն)

ՍՏԱՑԱՆՔ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉՆԵՐԻՆ

1. *ՔԷՄԱԼ ԱԹԱԹԻՒՐՔ*, Գրեց՝ *Հանս Ֆրոմպկէն*։ Գինը՝ 18 շիլին։
2. *ԴԱՀՀԵՆԿԷՑ ԱԼԼԱՀԸ*, գրեց՝ *Լիլօ Լինքէ*։ Գինը 15 շիլին։

Երկու գիրքերն ալ անգլիերէնի կը ներկայացնեն արդի Թուրքիան։ Թարգմանուած են գերմաներէնէ եւ Առանձին պիտի խօսինք երկուքի մասին ալ։

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՔՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)

Tél. Tradaine 42—69

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։

Աւաւտներր ժամադրութեամբ։

Ֆրանսայի մէջ հաստատուած բազմաթիւ օտարականներ կը փափաքին Ֆրանսական հպատակ ըլլալ։

ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՆ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

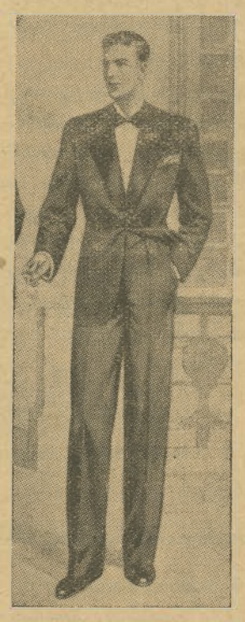
ԻՐԱՒԱԳԷՏ Պ. JOSEPH LECOMTEի դիքոյկը

որ անհրաժեշտ է ամէն օտարականի, առաջնորդելու համար այն ցուցմունքներով, որոնցմով կարելիէ կատարուած դիմումները յաջողութեամբ դլուխ հանել։ Ամէնուն համար դիւրահասկնալի տեղեկութիւններ՝ նախիւրալիզասիօնի, աշխատանքի իրաւունքի, արթիդաններու քաղթի, զինուորական ծառայութեան, արտաքսման, հանրային պաշտօններ Ֆրանսահպատակներու։

Ապսպրանքի համար, մանտափոստով դրկել *10* Ֆր. հետեւարակիչին

M. LECOMTE, 21 Rue de Miromesnil, Paris (8)

Մինչեւ մէկ չաբաթ գիրք գնողները իրաւունք կ'ունենան իրենց որեւէ գործին համար իրաւագիտական գրաւոր ձրի խորհրդակցութեան դիմելու համար դրկել *1* Ֆր.ի նամակագրոշմ եւ գրել մանրամասնութիւնները։

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18)

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouard*

Թէլէֆոն Montmartre 69—70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14։

ՍՏԱՑԱԾ ՆՈՐ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՆՈՒՈՒՆ ԿԵՐԳԱՍՆԵՐ։

ՄԵՐ ԳԻՆՆԵՐԸ.—Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 Ֆր. Նուէր կը տրուի մէկ Ֆանթէզիի տաբատ մը եւ կամ ամառուան յատուկ գեղեցիկ մուշտակ մը։ 400 Ֆր.է վեր հագուստներու (3 փորձ) համար կարելի է նուէր ստանալ մուշտակագործ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպօլեանի արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 Ֆր. արժողութեամբ 2 imitation marbre, պայմանաւ որ գնորդը վճարմանայ բաժանորդագրուի ցառաչին Օգտուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն ներկայացնել ցառաչի կտրօնը։ Rue la Charbonnière մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք դիւրամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ բրճուանաժ։

Բաց է կիրակի օրերը։

ԱՍԹՕՐԻԱ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՀԻՒՐԱՆՈՑԸ

Նոր բացուած, նախկին Լոնտոն օթէլի փոխան

Պաղտատի գլխաւոր էլ-Ռաշիտ պողոտային վրայ

Տէր եւ Տնօրէն՝ Յ. ՍՈՒԼԹԱՆԵԱՆ

40 ննջեակներ տաք ու պաղ ջուրով, բաղնիքով, 3 մեծ սալօններ՝ բոլորովին նոր կահաւորումով։ Արեւելեան եւ եւրոպական հասկ կերակուրներ։ Արագ եւ կանոնաւոր սպասաւորութիւն։

ցերեկան լեզուին ու պայմաններուն անծանօթ հիւրերուն համար կ'ընծայուի ամէն տեսակ ծառայութիւն։ Télephone No. 98

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris

Tél. Louvre 69-83

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՎԱԼԷՆՍԻ ԶԱՑԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

ԲՈԼՈՐԻՆ ԱԶՔԸ ԼՈՑՍ

Անոնք որ ստիպուած էին կարդի սպառել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻ ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, *այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Արեւելքը վայելել եւ ԵՐԵԻԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ*

41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris

Հեռաձայն՝ Prov. 90—32

Ամէն երեկոյ կը նուագեն արեւելեան եղանակներ քէմանչիստ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ եւ ուտի ՀԱՅԿ։

Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ։ Գիները աժան։

Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, միայն Բռնատմասիոնով, հարսնիքներու եւ խնջոյքներու սպասաւորութիւն։

Այցելեցէք անգամ մը։

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, Ֆրանսական եւ չեխօսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, զուլպաներու ևլն.իմաքար։

Ամենալաւ ապրանքներ բացառապար դեղչուած դիներով։

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան դրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*

փափաքողներու կը դրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

Dancing-Cigale, պարապմունքէն ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ կգիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆի ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibald

ԵՍ ԳԻՏԵՄ ԹԷ ՄՈՍԿՈՒԱ Ի՛ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆՑՆԷ

Բանտ երթալու ընթացքին՝ օթոմոպիլը այլ բանտարկեալ մը ներս առաւ։ Իմ ընկերն էր։ Եուկոսլաւ բանուոր Տեսիչը, որ ինձ հետ կ'ապրէր։

Առաջնորդուեցանք բանտի գրասենեակը։ Անոր մթնոլորտը, քարտուղարին ձայնն ու չարժուձեւերը, ամբողջ գործողութեան կերպը յիշեցուցին ինձ արտաքսմանի մէջ տեսած բանտային գրասենեակները։ «Ծար եւ նըման բուրժուական ոստիկանութեան», փսփսաց Տեսիչը։

Բանտին մէջ 3 գիշեր մնալէ յետոյ՝ կանչուեցայ քննիչ դատաւորին առջեւ։ Զեկայի ընդհ. կանոն է այդ. Հարցաքննել ձերբակալեալը գիշեր ժամանակ։ Հարցաքննութիւնը աւելի ապահովիչ է գիշեր ժամանակ։ Քնատ մարդ մը աւելի նուազ չափով ինքն իր տէրն է, նուազ ընդունակ ընդդիմութեան։ Հոգեբանութիւնը Զեկայի մանագէտներու նախընտրած գիտութիւնն է։

« Գիտե՞ս թէ ինչու ձերբակալուած ես։ Ոչ, չե՞ս գիտեր։ Ապա ի՞նչ կ'ենթադրես »։

Ասոնք էին առաջին հարցումները։ Ժամանակ մը յետոյ, մինչ բանտին մէջ էի, կարդացի ուսումնասիրութիւն մը սպանիական Հաւատաքննութեան մասին եւ մեծապէս զարմացայ երբ գտայ թէ՝ ասոնք էին նաեւ առաջին դասական հարցումները, զորս կուսային Հաւատաքննութեան հարցաքննիչները իրենց բանտարկեալներուն։

Գիտէի իմ ձերբակալութեան պատճառը։ Ռուս արտոգիական ընդդիմադիրներուն հետ ունեցած կապս էր, ինչ որ արդէն արգիլուած էր եւ հակօրինական էր։ Բայց ես չուզեցի ո եւ է բան յայտնել հարցաքննիչին, որքան ատեն որ Զեկան չէր յայտնած թէ գիտէր ամէն բան։ Աւելին, այդ վայրկեանին պիտ ամէն բանէ աւելի կը հետաքրքրէր այն՝ թէ Զեկան ինչպէս իմացած էր արգիլեալ ընդդիմադիրներու հետ ունեցած իմ կապի մասին։

Որովհետեւ մէթրեցի խօսիլ այն բաներու մասին, որոնք կը հետաքրքրէին Զեկան, չուտով ցոյց տուին ինձ իրենց ձեռքը գտնուած փաստերը։ Առաջին անգամն բլլալով հակցայ թէ՝ որքան կարեւոր դեր մը կը խաղայ պաշտօնական լրտեսութիւնը ներկայ Ռուսիոյ մէջ։ Այն անձը, որ կապ հաստատած էր մեր խմբին եւ Մոսկուայի ընդդիմադիրներու կեդրոնին միջեւ, եւ այն մարդը որ, իրրեւ այդ կեդրոնի ներկայացուցիչը, մեզի հետ խորհրդակցութիւններ ունեցած էր, կառավարական լրտեսներ էին։ Մեր չրջանակի անդամներէն ոմանք ալ երեւան եկան իրրեւ ոստիկանական լրտեսներ։ Իրողութիւնն այն է, որ մեր տասը վտահելի ընկերներու փոքր խմբակը չրջապատուած էր տասը դաղանի գործակիցներէ, որոնք կը հսկէին մեր ամէն մէկ քայլին։

Այլեւս պատճառ չկար ուրանալու ընդդիմադիր չարժման իմ մասնակցութիւնը։ Այն ատեն Զեկան առաջարկեց ինձ դրաւոր կերպով պատասխանել հետեւեալ երկու հարցումներուն.

1) Ի՞նչ էին իմ քաղաքական տեսակէտները։ 2) Ի՞նչ բանէ կը բաղկանար իմ ընդդիմադրական գործունէութիւնը։

Լիովին պատասխանեցի ասոնցմէ առաջին հարցումին։ Մերժեցի պատասխանել երկրորդ հարցումին, որովհետեւ մատնած պիտի բլլայի իմ ընկերները։ Իմ գրութիւնը ղրկուեցաւ Մոսկուա, ուր պիտի վճռուէր իմ ճակատագիրը։

Օրեր անցան բանտին մէջ։ Շուտով պիտի ծանօթանայի բանի մը, որ բոլորովին անմրռնելի է Արեւմտեան Եւրոպայի մէջ, բայց ան Ռուսիոյ մէջ սովորական, շատ «բնական» դէպք մըն էր։ Քննիչ դատաւորը կանչեց դիս եւ առաջարկեց ինձ՝ լքել ընդդիմադիր չարժումը եւ հրապարակով դատապարտել զայն։ Եւ ի փոխարէնն՝ խոստացաւ ազատ արձակել զիս։

« Ինդրեմ», պատասխանեցի ես, «ի՞նչպէս կրնամ այդպիսի բան մը ընել ես։ Գիտեմ թէ դուք կը հալածէք ընդդիմադիրները իրենց գործունէութեան համար, եւ այժմ, երբ ես պէտք է կրեմ այս գործունէութեան հետեւանքները, կ'առաջարկէք ինձ ուրանալ եւ իմ ազատութիւնը գնել այդպիսի գինով մը։ Այդ ազնիւ մարդու գործ չէ։ Ես ինձմէ պիտի ամչնամ։ Ես արժանի պիտի բլլայի ձեր արհամարհանքին։

(Շար.)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մեր սրտագին շնորհակալութիւնը ներս կը յայտնենք ամէն անոնց որոնք անձամբ, նամակով, հեռագրով մասուլով եւ ծաղկեպսակով իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին մեր սիրելի որդւոյն, եղբօր, ծոռան, եղբօրորդւոյն եւ ազգականին՝

ՉԱՒԻԷՆ ՊԱԼԵԱՆԻ

դառնապէտ մնալով ամենուան առաջիկ։

ՊԱԼԵԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔ

Փոէմիս *8* Ապրիլ 937

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Ծառայիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ վաղը, հինգշաբթի 22 Ապրիլ ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales*ի մէջ. 2* rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ

Ն.իւթ՝ շիրվանզատէ

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damrémont, PARIS (18)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԽԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
ՌԱՖԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ՝—

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒ ԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 ԱՊՐԻԼ JEUDI 22 AVRIL 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3402 | ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ

Վերջերս Պերլինէն աշխատակից մը կը տարօրինակ թէ չատ կը տնտնան Փարիզի եւ ամբողջ Ֆրանսահայ գաղութին մէջ, գլուխ հանելու համար երիտասարդական կուռ կազմակերպութեան մը ծրագիրը :

կը թուի թէ մեր բարեկամը մոռցեր է որ Պերլին եւ Փարիզ նոյն բաները չեն :

Այս կ'ըսենք ոչ թէ արդարացնելու համար Փարիզի թերթախումբն ու ձգձգումները, այլ պարզապէս ուշադրութեան յանձնելու հոգեբանական պարագայ մը :

Այսպէս, այն երկիրներուն մէջ ուր պետական կարգ ու սարքը հիմնուած է միահեծան դիկտատուրայի մը վրայ, ուր օզակները անընդհատ կը պրկուին համաձայն կանխորոշ ծրագրի մը, մարդիկ աւելի անմիջականօրէն կ'ազդուին միջավայրէն, եւ ճամբայ մը կը գտնեն, եթէ միտք ունին գործելու :

Այդպիսի երկիրներ են, ներկայիս, Գերմանիան, Իտալիան, Յունաստանը, Պուլկարիան եւ ուրիշներ : Բոլորն ալ «Ֆաշական», ընթացիկ բացատրութեամբ : Այդպէս է, նաեւ, Ղ. Միութիւնը, որ յեղափոխական կը կոչուի :

Նոյն ճամբուն վրայ նետուելու փորձի մը ձեռնարկած է, այս օրերս, Թուրքիան, հիմը դնելով «Աթաթիւրք Երիտասարդաց Միութեան», որ պիտի ընդգրկէ 16 -- 21 տարեկանները :

Երիտասարդութիւնը, այդ երկիրներուն մէջ, ուղէ - չուղէ պիտի կազմակերպուի : Պետութիւնը ինքն է որ կը կազմակերպէ, զայն խմորելու, իր ուզած կաղապարին մէջ թրծելու համար :

Ոչ -տեղացիները նկատի չեն առնուիր այսպիսի կազմակերպութեանց մէջ, որոնք ամէն բանէ առաջ տահմանուած են ցեղային գերակշռութեան ոգին արմնցնելու, եւ մարտական, ապա ուրեմն միլիտարիստութեան տենչը զարգացնելու :

Բայց, ոչ - տեղացիներն ալ ներշնչման աղբիւրներ կը գտնեն այս երեւոյթներու մէջ, կազմակերպելու համար իրենց համեստ ուժերը :

Այդպէս ծլեցաւ ու ծաղկեցաւ, օրինակ, Պերլինի « Երիտասարդ» Միութիւնը, ոստեր արձակելով մինչեւ Համպուրկ :

Ենթակայ՝ նոյն պայմաններուն, այդպիսի կազմակերպութիւն մը չատ բնական պիտի համարուէր նաեւ իտալահայ գաղութին, գոնէ Միլանոյի մէջ : Մինչդեռ, որքան գիտենք , մեր երիտասարդութիւնը բաժան -բաժան է ինքն իր մէջ : Իսկ անոնք որ չափազանց խանդավառուած են օրուան կարգ ու սարքէն, կը նախընտրեն երթալ կապուիլ բուն իտալական կազմակերպութեանց հետ, լուծուիլ անոնց մէջ :

Արդ, բոլորովին տարբեր է Ֆրանսայի եւ մանաւանդ Փարիզի պարագան :

Այս երկիրն ըլլալով դասական վտարանը ազատութեանց , բարիքն ու չարիքը իրար կը հաւասարակշռեն, հայկական տեսակէտով :

Բարիք՝ ազատ մտածելու, անարգել գործելու, բայց աչքերով դատելու եւ ապարդիւ նետուելու :

Չարիք՝ անձամբակ ազատութեամբ, որ կը տանի մինչեւ կազմալուծում : — Ես այսպէս կը մտածեմ, ես այսպէս կ'ուզեմ, ես կ'ուզեմ պահել իմ անկախութիւնս, ես աւելի լաւ ծրագիրներ մշակած եմ...

« Ես, ես, ես»— բայց երբեք «մենք», բոլորս մէկ :

Եւ միջավայրը ամէն կերպով կ'օգնէ, զարգացնելու համար այս հակումները, որոնք չատ բարեմասութեամբ տոգորուած են, բայց կը յանգին միեւնոյն հետեւանքին,- պառակտում, խանգաձեւում , կազմալուծում, լաւագոյն պարագային՝ մեկուսացում : Ինչ որ կը նշանակէ կորուստ՝ չատ մը պիտանի ուժերու : Եւ հետեւաբար լճացում՝ հանրային կեանքի մէջ, մինչեւ որ մարդին եղած - չեղած տարրերը :

Հաշուելով 1925էն, կը տեսնենք որ մեր միջավայրին մէջ, բիւզանդաբանութիւնները, ակադեմական մարզանքները, բանդիտութեան յատկնութիւնները, ինչպէս եւ կուսակցական նախապաշարմունքն ու վէճերը չատ աւելի տեղ բռնած են — պիտի ըսէինք՝ հատորներ կազմած են — քան բուն գործը : Քան խանդավառութեամբ տոգորուած, հաւատքով լցուած աշխատանքը :

Մենք փոխանցման չրջան մը չունեցանք սարկութենէն մինչեւ այս ազատութիւնը, որպէսզի կարենայինք որոշ կարգապահութեան ենթարկել մեր միտքերն ու կիրքերը :

Մեր նոր կեանքը եղաւ ոստում մը՝ ճրագի լոյսէն դէպի էլեկտրական բոցը : Եղան սայլը հազիւ մոռցած, ողջունեցինք օգանաւը : Եւ սկսանք աշխարհներ չինել ամէն օր, մենք մեզի համար , թեւ տալով մեր վառ երեւակայութեան, ինչպէս ոտքերը գետնէն կտրած սիրահարները՝ ծովուն վրայ, լուսնի լոյսով...

Այսպիսի « դասընթացք » մը եթէ տասը տոգի համախմբէր որ եւ է երիտասարդական դրօշի տակ, պատահաբար, հարիւր հոգի ալ կը հեռացնէր ծանրութեան կեդրոնէն : Կը դարձնէր տասը բոլ «տամթէօր»ներ եւ «տիլէթանթ»ներ, որոնք պիտանի են մի - այն հանդիսաւոր օրերու համար, որոնք վարժուած չե՛ն սեւ աշխատանքի, դիտակից, տեւական, հաւատաւոր ճիգերու :

Ահա թէ ինչու այսօր չատ աւելի ժպտուն է հեռանկարը, այս ճակատին վրայ :

Կան, դեռ, ուրիչ պարագաներ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՍՍԼԷԹ ԻՆԷՕՆԻՒ ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

Պուլկարիա՞ն ալ պիտի միանայ Պալքանեան դաշինքին

Թուրքիոյ վարչապետը եւ արտաքին գործոց նախարարը Պելկրատէն էնկիւրի վերադարձած առեն, Սոֆիա իջան, Պուլկարիոյ թագաւորին հրաւէրով : Կայարանին մէջ դիմաւորուեցան կառավարութեան բոլոր անդամներուն, ինչպէս եւ Պալքանեան Միութեան եւ Փոքր Համաձայնութեան պետութեանց դեսպաններուն կողմէ : Պուլկարիոյ վարչապետը սեղան մը սարքեց ի պատիւ Թուրք հիւրերուն, որոնք Սոֆիայի մէջ պատյտ մը կատարէլ վերջ մեկնեցան Պոլիս :

**** Պելկրատէն եւ Սոֆիայէն հասած վերջին լուրերու համաձայն, քաղաքական շրջանակներու մէջ այն համոզումը կը տիրէ թէ Պուլկարիա մօտերս պիտի միանայ Պալքանեան Համաձայնութեան : Զօր . Իսմէթ եւ Թ . Ր . Արաս Եուկոսլաւիոյ վարչապետին հետ խօսած առեն, համաձայնութիւն գոյացեր է թէ Եուկոսլաւիոյ եւ Թուրքիոյ մասին արգելքներ չկան այդ միացման համար : Պուլկարիա իբրեւարարութեան եւ ոչ - յարձակման դաշինք մը ունի Թուրքիոյ հետ, 1925էն ի վեր, իսկ Եուկոսլաւիոյ հետ դեռ նոր կնքեց յարմենական բարեկամութեան դաշինք մը : Միակ դժուարութիւնը կը ներկայացնէ Ճուանան, քանի որ Պուլկարիա տակաւին ղէպի ծով ելք մը կը պահանջէ Եգէականի վրայ, ինչպէս խոստացուած է Նէօյիլի դաշնագրով : Կան նաեւ տահմանային տակաս հարցեր :*

Սակայն եւ այնպէս, իրագեկներ կը կարծեն թէ չուտով բանաձեւ մը պիտի գտնուի, Պուլկարիան գոհացնելու եւ անոր վարանումները փարատելու համար : Պելկրատի մէջ, ողջերթի ճաշին առեն Ճան մը խօսելով, Իսմէթ Ինէօնիւ չէշտեց թէ ոչ միայն Թուրքիա եւ Եուկոսլաւիա վճռած են չարունակել իրենց գործակցութիւնը պալքանեան համաձայնութեան մէջ, այլեւ Թուրքիա ուրախութեամբ պիտի ողջունէ համաձայնութեան տարածումը ուրիշ երկիրներու վրայ :

**** Թուրք նախարարները միայն վեց ժամ մնացին Սոֆիայի մէջ : Պելկրատի մէջ կը կարծեն թէ խօսակցութեանց միակ նիւթը եղած է Պուլկարիոյ միացումը Պալքանեան Համաձայնութեան :*

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Նոր ձերբակալութիւններ կատարուած են

Պերլինի, Լոնտոնի եւ Փարիզի թերթերը նորէն յուզումնալից տեղեկութիւններ կը հրատարակեն Խ . Միութեան եւ մանաւանդ Մոսկուայի կացութեան մասին :

« Լ'Էօվռ», արմատական կուսակցութեան պաշտօնաթերթը, երէկ վերապահութեամբ արձանագրած էր Պերլինի տեղեկատու դիւանին մէկ լուրը, որուն համաձայն վերջերս ձերբակալուած է Լիտուով, Մոսկուայի Փոքր Թատրոնին անօրէնը : Նոյն աղբիւրին համաձայն, քանի մը օր առաջ ական մը երեւան հանուեր է թատրոնի կառավարական օթեակին տակ, ուր ժամադիր մեքենայ մըն ալ գետեղուած էր, պատրաստ՝ որ եւ է առեն պայթելու : Տարակոյս չկայ թէ դաւադրութիւնը ուղղուած էր Սթալինի դէմ, որ յաճախ նոյն թատրոնը կ'երթար, կառավարութեան անդամներուն հետ :

Այս լուրը հաղիւ տպուած, Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը յայտարարեց թէ արտօնուած է հերքելու զայն :

**** « Մաթէն », որ ընդհանրապէս Պերլինէն, Վարշաւայէն եւ Լոնտոնէն կը քաղէ իր տեղեկութիւնները՝ Խ . Միութեան մասին, կը գրէ թէ Զեկայի 25 պաշտօնատարներ ձերբակալուած են : Նոյն աղբիւրին համաձայն,— եէժովի փոխանորդը, Ակրանով, կրցեր է հաստատել թէ Զեկայի մտանուր գնդապետներուն առաջին վաշտը, որ Մոսկուա կը կենայ, ընդդիմադիր խմբակներուն կը պատկանէր : Հարիւրապետ Ժուանով, տեղակալներ Վորոնով եւ Պէզոնով ձերբակալուած են, ամբաստանուելով թէ մահափորձ մը ծրագրած էին Սթալինի դէմ : Ուրիշ երկու սպաներ, Եւանդուլով եւ Լեւին նմանապէս ձերբակալուած են : Աստից պաշտօնն էր հսկել Սթալինի անձնական ապահովութեան վրայ, երբ Թատրոն երթար ան, ընկերակցութեամբ իր նոր քարտուղարին՝ վրացուհի Տորա Կայանի : Ակրանով հրամայած է նաեւ ձերբակալել քանի մը չէկիստներ եւ ճարտարագէտներ, որոնք նոյնպէս Սթալինի վրայ հսկելու պաշտօն ունէին, երբ մեքենս նստէր ...*

40 ժամուան օրեկիսի դադարումը Իտալիոյ մէջ

40 ժամուան աշխատանքի դրութիւնը ձախողած կը նկատեն Իտալիոյ մէջ : Արհեստակցութեանց նախարարութիւնը հրամանագրով մը արտօնեց որ դադրեցնեն օրէնքին գործադրութիւնը : Շաբաթական 40 ժամը ի զօրու էր հոկտեմբերէն ի վեր, եթովպական պատերազմի ընթացքին ընդհատուելէ վերջ : Օրէնքին կախակայման ղեկաւար պատճառ կը համարուի ապրուստի սղութիւնը : Իտալացի բանուորները կը դանդաղին թէ շաբաթական 40 ժամուան վաստակը չի բաւեր իրենց ապրուստին :

Մուսոլինիի փեսան Ալպանիա կ'երթայ

Կը հաստատուի թէ Իտալիոյ արտաքին նախարարը կոմս Ճիանօ, որ Մուսոլինիի փեսան է, Թիրանա պիտի երթայ մայիսի առաջին կամ նոյնիսկ ապրիլի վերջին օրերը : Թիրանայի իտալական դեսպանը Հռոմ գացած է, այցելութեան մանրամասնութիւնները ճշդելու համար : Կոմսը Ալպանիոյ մայրաքաղաքը պիտի մնայ երկու երեք օր :

Այս այցելութիւնը պիտի կատարուի համախորհուրդ Եուկոսլաւիոյ հետ : Երկու երկիրները Ալպանիոյ մասին հասկացողութեան մը եկած էին արդէն , երբ կը կնքուէր մարտ 25ի դաշնագիրը :

Զրոյց կը չրջի թէ Զոկու թագաւորը Իտալուհի մը պիտի առնէ իբրեւ թագուհի :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԾՈՒՌ ՆՍՏԻՆՔ, ՇԻՏԱԿ ԽՕՍԻՆՔ

1.— Ոմանք կը գանգատին, որ Ապրիլ Տասնըմէկի այս տարուան սգահանդէսին, Փարիզ, կազմակերպիչները չկրցան ցոյց տալ սպառուած հիւրամեծարութիւնը,— ոտքի վրայ մրցացին մեր մեծ մտաւորականները :

Պարզ է որ կազմակերպիչներու այս թերութիւնը կը ծագէր աթոռներու պակասէն,— ոչ նստարան մնաց, ոչ ալ տախտակ, աթոռի վերածուած էր ամէն տրամադրելի առարկայ :

Բայց բուն թերութիւնը կը ծագի ժամի մասին մերոնց ունեցած սխալ գաղափարէն,— ժամն ալ քաղե է, կ'ըսեն անոնք : Երկու տեսակ ժամացոյց ունին Հայերս,— մէկը անգործներու ժամացոյց, միւսը գործ շատ ունեցողներու ժամացոյց : Մեր մտաւորականները շատ գործ ունին , ուստի սովորութիւն ունին հանդէսի կամ ժողովի գալ յայտարարուած ժամէն 2 ժամ վերջ : Նոյնիսկ ես կը ճանչնամ մտաւորականներ, որոնք սովորութիւն ըրած են մէկ ժամ ուշ գալ ժողովի, ուրիշները՝ մէկ ժամ մէկ քառորդ վերջ : Օրինակ, ընկեր բժիշկ մը ունիմ որ ժամը 10ին կուգայ ժողովի, դերասան բարեկամ մըն ալ ունիմ որ ժամը 11ին կուգայ, փրոֆէսէօր ծանօթ մըն ալ ունիմ որ ժամը ճիշդ 10·30ին կուգայ, ետեւէն՝ թէլէֆոն մը, եւ ահա ներողութիւն կը խնդրէ որ պիտի մեկնի, որովհետեւ թէլէֆոնով կը կանչեն ստիպողաբար,— ու կը մեկնի առանց կասկածելու որ մենք շատ լաւ գիտենք թէ ժողովի եկած առենը ապսպրած է որ թէլէֆոն ընեն իրեն : Բայց չէ՞ որ պէտք է այնպէս մը ցոյց տալ թէ գրասէն բերելու ժամանակ չունի : Այսպէ՞ս է մտաւորական Փարիզը :

Ուրեմն աթոռին պակասին հետ չմոռնանք մեղադրել նաեւ Պատռոն — ժամը — 10ին — Հանդէս — եկողը եւ Ընկեր — ժամը — 10·30ին — ժողովի — եկողը :

2.— Ոմանք ալ կը գանգատին, որ գեղարուեստական բաժնին մէջ, ամէն անգամ, Ապրիլ Տասնըմէկի սգահանդէսին կը հրաւիրուին օտար արուեստագէտներ : Ինչո՞ւ ոչ Հայերը :

Որեան ծանօթ եմ Զոմունիստ տեսակէտներուն, անոնք Ապրիլ Տասնըմէկի սգահանդէսին կ'ուզեն տալ դասական նկարագիր մը,— նախ առաւելապէս երաժշտական : Երաժշտութիւնը միջազգային լեզու մըն է, եւ յետոյ աւելի վայելուչ՝ խաղադրութեան հրաւիրելու համար մեծ մեներգիչներ կամ նուագիչներ : Մեր արուեստագէտները նուազ շնորհիւ չունին անշուշտ, բայց շատ ամբարտաւան են եւ շատ անկարգապահ : Ինչո՞ւ կուտան հանդէսին գալ, եւ ահա յանկարծ չեն գար , — հիւանդ էին : Արուեստագէտը այն է որ անկողինէն կ'ելլէ եւ կուգայ, ինչպէս ըրաւ համեստ բայց օժտուած երգչուհին, Տիկին Արմենուհի Գեւոնեան : Յետոյ մեծ գումարներ կը պահանջեն, կամ բնաւ չեն զիջանիր հայկական բեմի վրայ երեւնալ :

Զոմունիստ ամէն տարի, շնորհիւ Հայկանուշ Թորոսեանի աջակցութեան, կը հրաւիրեն Ֆրանսայի Պետ. Երաժշտանոցի պահպանող արուեստագէտները, որոնք իրենց վաւերական տաղանդով եւ անզուգական հաւասարութեամբ՝ կուգան մեզի տալ իրական վայելք մը : Հազիւ ճամբու ծախք մը կը տրուի անոնց :

Եւ վերջապէս Ապրիլ Տասնըմէկի սգահանդէսը ընտանեկան հաւաքոյթ չէ, որ գոհանանք թոռանս ծիծեռնակի երգով, փեսայիս արտասանութեամբ կամ հարսնցուիս պարով : Ապրիլ Տասնըմէկի հանդէսը մեծ հանդէս մըն է, «մեծ» բառին բուն նշանակութեամբ,— հանդէս մը, ուր հոգեկան վայելք ու սնունդ պէտք է գտնեն Հայերն ալ, օտարներն ալ, մտաւորական չափահասութեան աստիճանի վրայ :

3.— Կան մարդիկ ալ, որ կը գանգատին թէ ինչո՛ւ այս կամ այն կազմակերպութիւնն ալ հրաւիրուած չէ մասնակցելու Ապրիլ Տասնըմէկի հանդէսին : Նախ Զոմունիստ բաւական են ներկայացնելու հայութեան բոլոր հոսանիքները,— գէթ նահատակները ոգեկոչելու ժամանակ : Եւ յետոյ ես ալ համամիտ եմ Զոմունիստաց, որոնք կ'ըսեն թէ ամէն կազմակերպութիւն պէտք է իրեն գործ համարի կատարել ազգային տօն մը՝ ստանձնելով անոր նախաձեռնութիւնը : Երեւակայեցէք, ժամանակ մը չկար կազմակերպութիւն մը որ Մշակոյթի Օր տօնէր,— մէկը միւսին կը թողուր : Ուստի լաւ է որ Զոմը սեփականացնէ Ապրիլ Տասնըմէկը, Համազգայինը՝ Մշակոյթի Օրը, Կապոյտ Խաչը՝ Մանուկներու Օրը, Հայ Երիտասարդութիւնը՝ Մայիս 28ը :

Պիտի հարցնէք թէ Հօկը ի՞նչ տօնէ, Ռամկավարները ի՞նչ :

— Հօկերը կրնան տօնել կայէնին Օրը, իսկ Ռամկավարներն ալ՝ Բարեգործականի սինակոկին մէջ Մալէզեան ոսկի հորթին առջեւ խնկարկելու իրենց աւանդութիւնը :

ԱՐԱՋ

ՀԱՅ ԱՆԳՈՐԾ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

Հայ Գաղթականաց Կեդր . Ցանձնաժողովը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել անգործ հայ աշխատաւորներուն թէ իրենցմէ անոնց համար որ չօժար են գաւառները երթալու, կարելիութիւն կայ այժմ աշխատանք գտնելու այնտեղ, մասնաւորապէս անոնց համար որոնք որոշ արհեստ մը տէր են :

Հետեւաբար կը խնդրուի այս կարգի հայ աշխատաւորներէն որ անձամբ ներկայանան Հայ Գաղթ . Կեդր . Ցանձնաժողովին, 15, բիս ժան Կուժոն, եւ կամ նամակով իրենց փափաքը յայտնեն նոյն հասցէին, տալով անհրաժեշտ տեղեկութիւնները (տարիք, ընտանեկան վիճակ, արհեստ, հասցէ) :

Հայ գիւղատնտեսներուն գիւղատնտեսական պատրաստութիւնը

Հայ Գաղթականաց Կեդր . Ցանձնաժողովը Արտաքին Գործերու նախարարութեան ներկայացուցած էր, ի միջի այլոց, 1928 մարտ 3ի օրէնքին համաձայն Ֆրանսահայ գիւղատնտեսներէ ամանց բաղձանքը հետեւելու գիւղատնտեսական պատրաստութեան դասընթացքներուն, որոնք իրաւունք կուտան աստիճաններ ստանալու Ֆրանսական բանակին մէջ :

Արտաքին գործերու նախարարութիւնը 1937 ապրիլ 6 թուակիր պաշտօնագրով մը կը հաղորդէ Հայ Գաղթ . Ցանձնաժողովին թէ յիշեալ օրէնքին համաձայն (հրահանգ 1936 ապրիլ 15ի, պահեստի աշակերտ - սպաներու գիւղատնտեսութեան եւ կրթութեան մասին) գիւղատնտեսական բարձրագոյն պատրաստութիւնը բաց չէ օտարականներուն համար :

Գալով գիւղատնտեսական տարրական պատրաստութեան, սկզբունքով կացութիւնը նոյնն է այս մասին ալ : Բայց Հանրային Առողջապահութեան նախարարութիւնը (Գիտական կրթութեան պաշտօնատուն) կրնայ արտօնութիւն տալ վերոյիշեալ օրէնքին 3րդ յօդուածին ենթակայ Ֆրանսահայ տարագիրներուն որ իրենց դասին Ֆրանսացիներուն հետ միեւնոյն ժամանակ գիւղատնտեսական ծառայութեան կը կոչուին, որպէսզի հետեւին գիւղատնտեսական տարրական կրթութեան դասընթացքներուն :

Այդ դասընթացքները յաջողութեամբ աւարտողները իրաւունք ունին

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ . էջ)

ՏՂՁ ՎՏՈՒԱՎՈՍ՝ ՂՎԱՎՈՒ ԴՎՅՇՈՒԿՂՅԴ ՇՂՏ

(«Յառաջ»ի խմբագրի տուն խրկուած Ս. ՇԱՀԳԱԼԴԱՆ)

Մեր էն հին ծանօթներէն մին, որ ինչպէս կ՚երեւի, ուրիշ գործ չունի, քան թէ ամէն առաւօտ ինծի նամակներ գրել, ինծի կը գրէ հետեւեալ տողերը.

«Ես ալ ձեզի պէս ուզեցի ամերիկացի ըլլալ, ուզեցի ամերիկացի կին մը առնել, ուզեցի ամերիկացի զաւակներ ունենալ, ուզեցի ամերիկացի ըլլալ, ուզեցի ամերիկացի մեռնիլ, ուզեցի ամերիկացի թաղուիլ, ուզեցի ամերիկացի ըլլալ, ուզեցի ամերիկացի ըլլալ, ուզեցի ամերիկացի ըլլալ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

(ՎԱՐԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՅՈՒՂ)

ՀՈԳԵՎՈՐ ՀԱՆԳԻՍՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Ինչպես կը տեսնուի, Վարդապետական Կեղրոնական Խորհուրդը ամէն կերպով կ՚ուզէ ընդառաջել հոգեւոր հանգիստ ապրելու մեր ժողովուրդի ցանկութեան։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ այնքան տառապած է, որ այնքան զրկանքներ կրած է, որ այնքան արիւն թափած է, վերջապէս կարենայ հանգիստ շունչ մը քաշել, կարենայ հանգիստ աշխատիլ, կարենայ հանգիստ ապրիլ։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ ամէն կողմէ ոտքի կանգնած է, որ ամէն կողմէ զէնքի դիմած է, վերջապէս կարենայ զէնքերը վար դնել, կարենայ ետ դառնալ իր խաղաղ գործերուն։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ ամէն կողմէ ոտքի կանգնած է, որ ամէն կողմէ զէնքի դիմած է, վերջապէս կարենայ զէնքերը վար դնել, կարենայ ետ դառնալ իր խաղաղ գործերուն։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ այնքան տառապած է, որ այնքան զրկանքներ կրած է, որ այնքան արիւն թափած է, վերջապէս կարենայ հանգիստ շունչ մը քաշել, կարենայ հանգիստ աշխատիլ, կարենայ հանգիստ ապրիլ։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ ամէն կողմէ ոտքի կանգնած է, որ ամէն կողմէ զէնքի դիմած է, վերջապէս կարենայ զէնքերը վար դնել, կարենայ ետ դառնալ իր խաղաղ գործերուն։

Վարդապետական Կեղրոնական Խորհուրդը կը հասկնայ, որ մեր ժողովուրդը, որ այնքան տառապած է, որ այնքան զրկանքներ կրած է, որ այնքան արիւն թափած է, վերջապէս կարենայ հանգիստ շունչ մը քաշել, կարենայ հանգիստ աշխատիլ, կարենայ հանգիստ ապրիլ։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ ամէն կողմէ ոտքի կանգնած է, որ ամէն կողմէ զէնքի դիմած է, վերջապէս կարենայ զէնքերը վար դնել, կարենայ ետ դառնալ իր խաղաղ գործերուն։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ այնքան տառապած է, որ այնքան զրկանքներ կրած է, որ այնքան արիւն թափած է, վերջապէս կարենայ հանգիստ շունչ մը քաշել, կարենայ հանգիստ աշխատիլ, կարենայ հանգիստ ապրիլ։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ ամէն կողմէ ոտքի կանգնած է, որ ամէն կողմէ զէնքի դիմած է, վերջապէս կարենայ զէնքերը վար դնել, կարենայ ետ դառնալ իր խաղաղ գործերուն։

Եւ ինչո՞ւ Վարդապետական Կեղրոնական Խորհուրդը կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ այնքան տառապած է, որ այնքան զրկանքներ կրած է, որ այնքան արիւն թափած է, վերջապէս կարենայ հանգիստ շունչ մը քաշել, կարենայ հանգիստ աշխատիլ, կարենայ հանգիստ ապրիլ։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ ամէն կողմէ ոտքի կանգնած է, որ ամէն կողմէ զէնքի դիմած է, վերջապէս կարենայ զէնքերը վար դնել, կարենայ ետ դառնալ իր խաղաղ գործերուն։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ այնքան տառապած է, որ այնքան զրկանքներ կրած է, որ այնքան արիւն թափած է, վերջապէս կարենայ հանգիստ շունչ մը քաշել, կարենայ հանգիստ աշխատիլ, կարենայ հանգիստ ապրիլ։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ ամէն կողմէ ոտքի կանգնած է, որ ամէն կողմէ զէնքի դիմած է, վերջապէս կարենայ զէնքերը վար դնել, կարենայ ետ դառնալ իր խաղաղ գործերուն։

Վարդապետական Կեղրոնական Խորհուրդը կը հասկնայ, որ մեր ժողովուրդը, որ այնքան տառապած է, որ այնքան զրկանքներ կրած է, որ այնքան արիւն թափած է, վերջապէս կարենայ հանգիստ շունչ մը քաշել, կարենայ հանգիստ աշխատիլ, կարենայ հանգիստ ապրիլ։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ ամէն կողմէ ոտքի կանգնած է, որ ամէն կողմէ զէնքի դիմած է, վերջապէս կարենայ զէնքերը վար դնել, կարենայ ետ դառնալ իր խաղաղ գործերուն։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ այնքան տառապած է, որ այնքան զրկանքներ կրած է, որ այնքան արիւն թափած է, վերջապէս կարենայ հանգիստ շունչ մը քաշել, կարենայ հանգիստ աշխատիլ, կարենայ հանգիստ ապրիլ։ Ան կ՚ուզէ, որ մեր ժողովուրդը, որ ամէն կողմէ ոտքի կանգնած է, որ ամէն կողմէ զէնքի դիմած է, վերջապէս կարենայ զէնքերը վար դնել, կարենայ ետ դառնալ իր խաղաղ գործերուն։

Ինչո՞ւ Վարդապետական Կեղրոնական Խորհուրդը կ՚ուզէ

իրենց ուզած տեղը ծառայելու եւ զինուորական ծառայութեան տեսակը ընտրելու (հետեւակ, հեծելազօրք, հրետանւորք, օդանաւորդութիւն, եւն.), իսկ յետոյ բանակին մէջ դիւրութեամբ կը հասնին ենթասպայի աստիճաններուն (տանասպետ եւ յիսնապետ)։

Հետեւաբար, այդ տարբական պատրաստութեան դասընթացքներուն հետեւիլ փափաքող հայ զինուորցուներէն կը խնդրուի նամակով կամ անձամբ դիմել Հայ Դաշնակ. Կեդր. Ցանձնաժողովին, որ իրենց պիտի տայ հարկ եղած տեղեկութիւնները՝ ուր եւ ինչ կերպով ներկայացնելու համար իրենց խնդրագիրները։

Թուրք տiorեն՝ ոչ-թուրք դպրոցներու

Թուրքիոյ կրթական գործավարութիւնը օտար եւ փոքրամասնութեանց դպրոցներուն յանձնարարած է որ թուրքերէնի ուսուցիչներէն մէկուն փոխանօրէնութեան պաշտօն յանձնուի, որպէսզի միշտ չմման մէջ գտնուին կրթական տեսչութեան հետ եւ զբաղին մշակոյթի դասերու վերաբերեալ հարցերով։ Այդ դպրոցները զանազան առարկութիւններ կատարած ըլլալով, 48 ժամ միջոց տրուած է իրենց հրահանգին համաձայն չարժելու, կը գրէ «Ճիւմհուրիյէթ»։ Ուրիշ թուրք թերթ մըն ալ կ'ըսէ թէ՝ գործավարութիւնը ինք պիտի ընտրէ դեր-անօրէնները։

Շաբաթական 40 ժամէն կ'օգտուին 5,000,000 հոգի

Նախարարական խորհուրդը երեքշաբթի օր գրեթէ վերջացուց 40 ժամուան օրէնքի գործադրութիւնը՝ ճարտարագործութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ, գայն պարտաւորիչ հռչակելով ելեկտրականութեան եւ կազի բանւորներուն եւ սափրիչներուն համար։ Առաջին երկու ճիւղերուն մէջ օրէնքին գործադրութիւնը պիտի սկսի ապրիլ 26էն, սափրիչներուն համար՝ ամսուան վերջերը։ Տակաւին առկախ կը մնայ ճաշարաններու, սրճարաններու եւ պանդոկներու խնդիրը։ Այս հաստատութեանց աշխատաւորները 80 հրապարակային ժողովներ գումարեցին երեքշաբթի օր, ամբողջ Ֆրանսայի մէջ, բողոքելու համար իրենց գործատէրերուն չկամութեան դէմ։ Կառավարութիւնը կը ձգձգէ այս խնդիրը, նկատի առնելով ցուցահանդէսի եւ պատրաստներու եղանակը։

Մինչեւ հաշուով այժմ 5,000,000 աշխատաւորներ կ'օգտուին չաբաթական 40 ժամուան օրէնքէն, ինչ որ մեծ մասին համար կը նշանակէ չաբաթը հինգ օր աշխատանք, եւ երկու օր իրարու վրայ արձակուրդ, (չաբաթ եւ կիրակի, կամ կիրակի եւ երկուշաբթի)։ Նախարարական խորհուրդը իր երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ սկզբունքով հաւանեցաւ որ ցուցահանդէսի ընթացքին փոքրաքանակ խանութները բաց մնան չաբաթը վեց օր, փակելով միայն կիրակի, եւ աշխատաւորները իրենց յատկացուածական արձակուրդը վայելեն հերթով։ Եթէ այս կարգադրութիւնը ընդունուի բոլոր չահակիցներուն կողմէ, կրնայ դառնալ տեւական, ցուցահանդէսէն վերջն ալ։

Ցուցահանդէսին բացման թուականը չճշդուեցաւ երեքշաբթի օր։ Վարչապետը եւ առեւտրական նախարարը դայն պիտի ճշդեն մինչեւ չաբթուան վերջը։ Կը կարծուի թէ մայիս 17ին պիտի բացուի։

*** 40 ժամուան օրէնքին գործադրութեան ծաւալումը եւ առեւտրական հրապարակին կրած դժուարութիւնները աննպաստ ազդեցութիւն գործեցին սակարանին մէջ։ Երեքշաբթի օր պետական արժեթուղթերը ինկան մինչեւ մէկ ֆրանք, իսկ ազդ. պաշտպանութեան փոխառութիւնը, որ առաջին անգամ սակարանին մէջ կ'արձանագրուէր պաշտօնապէս, 95 ֆր. 50 բոնեց, այսինքն 2 ֆր. 50 պակաս՝ չրջաբերութեան գինէն։

Սրճարաններ փակել չորեքշաբթի եւ կիրակի...

Բժշկական Ակադեմիան միաձայնութեամբ վաւերացուց բանաձեւ մը, որ կը թելադրէ սրճարանները, բմպելարանները, «պար»երը եւն. փակել չաբաթ եւ կիրակի օրերը, որպէսզի աշխատաւոր բազմութիւնները ալքոլամոլութեան չմղուին, «փէրնօ»ներով եւ «փանաչէ»ներով։ Բանաձեւը կը բաղկանայ վեց կէտերէ եւ պիտի ներկայացուի կառավարութեան։ Լուրը հաղիւ հաղորդուած, փոթորիկ մը բարձրացաւ ամէն կողմէ — «մենք չենք ուզեր ազատ կամքի բռնութիւն»...

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՒ

ԱԶԳ. ՊԱՐԳԵՒԱԶԱՆի 5րդ չարքին վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի մայիս 6ին, գիշերուան ժամը 9ին, Սալ Փլեյէլի մէջ։ Վեցերորդ չարքին տոմսակները չրջաբերութեան հանուած են արդէն։

ԱԲԷՆԴԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ հարիւրամեակին առթիւ, որ տօնուեցաւ մեծ հանդիսաւորութեամբ, իրաւագիտութեան վարդապետի պատուակալ տիտղոս տրուեցաւ Ֆրանսայի կրթական նախարար Պ. Ժան Զէյլի եւ ուրիշ պատուբակներու։ Պ. Ժան Զէյլ Ֆրանսական դեսպանին հետ Պատուոյ Լեգէոնի սպայի խաչը յանձնեց Ցունաստանի ազգային բանաստեղծին՝ Քոսմի Փալամասի։

ՍՊԱՆԻՈՑ ծովեզերքին հակզուքիւնը զարձնական ձեւ ստացած ըլլալով, հաղորդակցութիւնները չափազանց դժուարացած են։ Առջի օր անգլիական չոգենաւ մը կրցաւ Պիլպաօ հասնիլ, ուսեալիք տանելով պաշարեալներուն։

ԱՊՐՈՒՍՏԻ ՍՂՈՒԹԵԱՆ դէմ բողոքի ցոյց մը պիտի կատարուի չաբաթ օր, Վէնսէնի անտառին մէջ, նախաձեռնութեամբ սէնտիքաներու միութեան։

ՀԻԹԼԷՐի ծննդեան 48ամեակին առթիւ, փայլուն զօրահանդէս մը կատարուեցաւ երեքշաբթի օր եւ 750,000 հոգի պետեր ու պաշտօնեաներ իրենց հաւատարմութեան երդումը կատարեցին։ Զօրահանդէսի առեն որ տեւեց 1,30 ժամ, 14,000 սպաներ եւ զինուորներ, 1500 ձիեր եւ 740 կառքեր անցան Ա. Ռայնորդին առջեւէն։ Մամուլը այս առիթը ալ փառաբանելով Հիթլէրը, կ'ըսէ.— «Մենք Գերմանացիներս վհատիլի պէտք չունինք։ Առաջնորդ մը պէտք էր մեզի եւ այդ Առաջնորդը տրուեցաւ Աստուծոյ մէկ հրաշքով»։

ԱՆԳԼԻՈՑ ՆՈՐ ԵԼՄՏԱՅՈՑՔԸ (1937 — 38), որ խորհրդարանին յանձնուեցաւ ապրիլ 20ին, ծախքերը կը հաշուէ 862,848,000 ոսկի, եկամուտը՝ 847,950,000, ինչ որ կը նշանակէ 14,898,000 ոսկի բաց։ Այս բացը պիտի գոցուի 3 միլիոնի աւելցնելով եկամուտի տուրքը եւն.։

Ղազար Տէր Գրիգորեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Մեսրոպ Տէր Գրիգորեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Զաքար Մանուկեան եւ զաւակները, ինչպէս նաեւ բոլոր պարագաները դառն կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց կնոջ, մօր, հարսին եւ ազգականին՝

ՏԻԿ. ՍԱԼՎԻ ՏԷՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ ապրիլ 20ին։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի, այսօր հինգշաբթի, 22 ապրիլ, առաւտեան ժամը 10ին, իր բնակարանին մէջ, 213, Ave. d'Argenteuil, Bois - Colombes, Seine։

ԹԷՑԱՑԵՂԱՆ_ԴԱՍԱԽՕՍՊԹԻԿՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին կողմէ, 25 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 4ին, 17, Rue Cadet, Café Cadetի վերնայարկը։

Կը խօսի՝ Լ. ԶՈՐՄԻՍԵԱՆ։

Մուտքը ազատ է, միայն consomation։

Դաւաճան

Լիոնի վարչադեան կոմիտէն ընկերական ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները 23 Ապրիլ ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Զարդարեան գրադարանը, 181 Cours Lafayette։

ՎԱՆԱՆՑԻ կոմիտէն քնդ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 25 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը գիշ. 2ին, սիամանթօ ակումբին մէջ, կարեւոր օրակարգ։

ԱՊՐԻԼ 11 Ալֆորվիլի մէջ

Կազմակերպուած Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի կողմէ

24 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Հայ Ակումբին մէջ,

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ՏՔԹ. ՔԻԹԻԻՔԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԵՒ Լ. ՀՈՐՄԻՍԵԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին։

Կը մասնակցին Պ.Պ. Ց. Ուզունեան, Օ. Կարապետեան եւ Պօղոս Աղաեանեան (արտասանութիւն)։ Խմբերգ՝ Սանուց Միութեան կողմէ։

ԱՊՐԻԼ 11 Շավիլի մէջ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյն Եկեղեցական Ընկ. եւ մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. «Արղութեան» խումբի, «Համազգային»ի եւ Կ. Խաչի տեղւոյն մասնաճիւղերուն։

24 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, տեղւոյն մատուռ-դպրոցին մէջ։

Կը նախագահէ տեղւոյն հոգեւոր հովիւ՝ ՀՄԱՅԵԱԿ ՎՐԴ.

Կը բանախօսէ Պ. Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։ Երգ, արտասանութիւն, կենդանի պատկեր։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։

Առնել Թիւ 1 օթօպիւսը եւ իջնել Մէրի, 4 րիւ Թրուա Շանթիէ։

ԱՊՐԻԼ 11 Մարսէյլի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղին

24 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Շահիրիկեան սրահին մէջ.

5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ։

Կը նախագահէ Պ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱԼՃԵԱՆ

Կը խօսին՝ ՏԻԿ. Ն. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ եւ Պ. Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Կը նուագէ «Վահագնեան» Նուագախումբը։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

Կը հրաւիրուին բոլոր միութիւնները։ Մուտքը ազատ է։

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐ

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Տէօնիի մասնաճիւղին կողմէ

24 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Տան մէջ

Կը նախագահէ Պ. ԱՐՇԱԻԻՐ ՀԱԲԷԼԵԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. ԹՈՐՈՍ ՀԵՐՈՑԵԱՆ եւ ՏԻԿ. ԷԼԼԷՆ ԲԻԶԱՆԴ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ ՄԻՍԱՔ ՄԻՐՋԻ, ՆՈՒՒԱՐ ԳԱԶԱԶ (արտասանութիւն), փոքրիկն ՊԻՆՕՆ (յութակ), Ֆ. Կ. Խաչի զպրոցի աշակերտներու եւ աշակերտուհիներու կողմէ արտասանութիւններ, մինուրդ, խմբերգ եւ պարեր։

Տախտերու մասնակցութեան համար 2 ֆր.։

Թատերական Ներկայացում

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Պօռսօի «Մուրատ» խումբին կողմէ

25 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը գիշ. 3.30ին,

Հ. Ց. Դ. Բարսեղ—Շահպազ ակումբին մէջ, Սըրնոն։

Կը ներկայացուի ՍԱՄՈՒՆԸ ԱՅՐՈՒՄ Է (տրամ 5 արար)

Մուտք 3 ֆրանք։

ԽՆՋՈՑՔ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Տիգրանակերտի եւ Շրջ.ի Հայր. Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

25 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն մինչեւ կէսգիշեր, Հայ Երիտասարդաց Ակումբին մէջ, 8 rue Bossuet Մէթրօ Boissonnière եւ Gare du Nord

Երգ, արտասանութիւն։ Կը նուագէ ԵՔՐԱՏ նուագախումբը։

ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ։

Մուտք՝ 7 եւ 5 ֆրանք։

ՑԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՕՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մասնաճիւղին

25 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3—12,

33 Պուլվար Լօնշան, Սալօն Լօնշանի մէջ, Մարսէյլ։

ԿԸ ԽՕՍԻ ՏԻԿ. Ն. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ

Իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ Մարսէյլի Հայ Արիներու խումբը։

ՆՈՒԱԳ.— Պ. Թիւթիւնճեան, վկայեալ Մարսէյլի Քոնսէրվաթուարէն, Ա. մրցանակ։

ԿԵՆԴԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐ.— Օգափոխութեան կայան, պատրաստուած Տիկ. Ռ. Մխլօճեանէ, արտասանութիւն՝ Օր. Թուղլաճեան, ֆանթէզի մը.— Ա՛յս ի՞նչ է, մօտա է — պատրաստուած Ռ. Մխլօճեանէ։

երգ՝ Պ. Հ. Համբարձումեան, ֆանթէզի՝ Պ. Վ. Մինասեան, արտասանութիւն՝ Պ. Հ. Համբարձումեան։

ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ ԴԻՒՐԱՄԱՏԶԵԱՆի ԳԻՆԵՐՈՎ։

Պարերը կը սկսին ժամը 7էն վերջ։ ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐ.։

ԻՐԱՒԱԳԷՏ — ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՒԱԶԴ ՀԱՆԸՄԵԱՆ

122 Bld. Murat, Paris (16), Tél. Jasmin 52—69

Մէթրօ Բօրթ տը Սէն Քլու ելքը, Ավթնիւ տը Վէրսայլի կողմէն։

Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի դասի, արկածի, առնելիքի եւ գործի համար։ Գիները չափաւոր։

10—12, 6,30—8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն։

Պարահանդէս գնդեցկագոյն ալէմոդ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Պետ. Հայ կարմիր Խաչի Օգն. Մասնաճիւղին կողմէ, ի նպաստ իր բուժարանին,

24 Ապրիլ, շաբաթ իրիկուն ժամը 22էն մինչեւ առաւօտ

Aéro Club de Franceի ընդարձակ սրահներուն մէջ, 6 Rue Galilée, Paris (16)

Նախագահութեամբ ԶԱՐԵՀ ՊԷՅ ՆՈՒՒԱՐԻ

Գիտի երգէ աշխարհահռչակ երգչուհի **MARIE-DUBAS**

ԱՌԱՋԵԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ — ԸՆՏԻՐ ԳԻՒՇԷ — ՊԱՌ ԱՄԷՐԻԿԷՅ

Գօթիկեան եւ հաճելի անակնկալներ եւ մրցում գեղեցկագոյն ալէքուր։ Գնահատիչ մարմնոյն (Jury) կողմէ շահող տիկնոջ կամ օրիորդին իբր մրցանակ իրական մարգարիտէ մանեակ մը։

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն **Nord 84-04** (անփոփոխ)

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

Ֆրանսայի մէջ հաստատուած բազմաթիւ օտարականներ կը փափաքին ֆրանսական հպատակ ըլլալ։

ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՆ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ Պ. JOSEPH LECOMTEի ԳԸՔՈՒԻԸ

որ անհրաժեշտ է ամէն օտարականի, առաջնորդելու համար այն ցուցմունքներով, որոնցմով կարելիէ կատարուած դիմումները յաջողութեամբ դլուխ հանել։ Սմէնուն համար դիւրաձեռնակ տեղեկութիւններ՝ նաթիւրալիզասիօնի, աշխատանքի իրաւունքի, արտօնագրերու քաղաքի, զինուորական ծառայութեան, արտաքսման, հանրային պաշտօններ ֆրանսահպատակներու։

Ապսպրանքի համար, մանդատափոստով դրկել 10 Ֆր. հրատարակիչին

M. LECOMTE, 21 Rue de Miromesnil, Paris (8)

Մինչեւ մէկ շաբաթ գիրք գնողները իրաւունք կ'ունենան իրենց որեւէ գործին համար իրաւագիտական գրաւոր ձրի խորհրդակցութեան։ Դրախքի համար դրկել 1 Ֆր.ի նամակադրոշմ եւ գրել մանրամասնութիւններ։

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մարսէյլ, Tél. 0.47-22 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու համար մասնաւոր գին։ Ունինք Թրթռակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments

PLOMBERIE-COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը։ Դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

"ՇԻՐԱԿ,,

Աբեւելքի միակ իսկական օրդն է։ Անզուգական։ Անմրցելի։ Անխարդախ։ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժակը

պատրաստուած գուտ չամիչի ձիւթով։ Հայ աւանդական սեղանին զարդ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Սալնոյ Զորք հայրենակցական միութեան ընդհ. անդամական ժողովը, 25 ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին։ Թանթիլի Հայոց դպրոցին մէջ, 19, rue de Paris Թանթիլի)։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅի Ֆ. Կ. Խաչի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամ-անդամուհիները այս չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, իր դպրոցին մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼի Բաբերդի Հայր. Միութեան վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները 25 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Պուլվար Օտտօ, հայրենակից Մխ. սաք Խաչատուրեանի բնակարանը։ Օրակարգ՝ Վարչութեան մէկ տարուան նիւթական եւ բարոյական դործունէութեան հաշուետուութիւն, նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ հարցեր։

ԴԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

Տարեդարձ

ՎԱՂԱՆՑ... Պրն. Յ. Կէզիւրեան եւ Տէր եւ Տիկին Ա. Նալպանտեան կը բերեն ձեր բարի յիշողութեան՝

ՏԻԿ. Ա. ԿԷԶԻՒՐԵԱՆ

եւ կը խնդրեն որ բարեհաճիք ներկայ գտնուիլ Ս. Պատարագի արարողութեան, որ տեղի պիտի ունենայ այդ շաբաթ առաւօտեան ժամը 9.30ին, Սէն-Ժան եկեղեցիին մէջ։

ՀԱՑ ԵՒՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յաւաքիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այսօր, հինգշաբթի 22 Ապրիլ ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales մէջ, 2 rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ

Նիւթ՝ Շիրվանզատէ

ԴԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսները չաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ կէսգիշերները ժամը 8.30ին։

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑՔ

Երգիծաթերթ՝ «ՄԵՂՈՒ»

Փարիզի եւ Շրջանի Յառաջիկայ Թուի

Գ. ԱՒԵՏԻՍԷՆ։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 23 ԱՊՐԻԼ VENDREDI 23 AVRIL 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3403

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻ ՀԵՌԱՆԿԱՐԸ

Կարծողներ կան թէ տարագիր երիտասարդութեան այն մասը որ պիտանի է, այսինքն մտածելու եւ գործելու արամադրութիւն, զոնէ եռանդ ունի, արդէն դառած է իր ճամբան, բաժնուած լոկ զանազան կուսակցութեանց, խմբակցութեանց կամ հանրային կազմակերպութեանց մէջ :

Հետեւաբար — կ'ըսեն անոնք — աւելորդ է չունչ սպառել մնացեալ բազմութեան համար,— տեսակ մը «անչարժ կալուած» կամ « սառուցեալ դրամագլուխ »:

Մենք այսպէս չենք դատեր երիտասարդական չարժման բնթացքը:

Իրականին մէջ, չատ ալ մեծ համբանք մը չեն կազմեր այն երիտասարդները, որ հանրային կեանքին կապուած են քաղաքական կուսակցութեանց եւ բազմազան միութեանց միջոցաւ :

Ընդհակառակն, եթէ բաղդատենք երիտասարդներու եւ տարէցներու համեմատութիւնը, պիտի տեսնենք որ վերջինները չատ աւելի բազմաթիւ են չարք մը կազմակերպութեանց մէջ, քան առջինները:

Գաղութներ կան որոնք վերջին արտագաղթէն ի վեր կազմուած կամ անոր չնորհիւ ստեղծուած, թարմացած ըլլալով, իրենց կազմակերպութիւնները ալ մեծամասնաբար կը բաղկանան երիտասարդներէ : Նոյն ձեւով ալ կան խմբակցութիւններ՝ իբրեւ նորութիւն, ուրիշ խօսքով՝ իբրեւ հետեւանք տարագրութեան :

Արդ, այս պարագան չի կրնար պարակել տխուր իրականութիւնը , — երիտասարդութիւնը իր թիւին համեմատութեամբ տեղ չունի, չէ գրաւած մեր հանրային կեանքին մէջ: Ան թափանցումներ կատարած է, տեղ մը աւելի, տեղ մը պակաս, բայց ոչ համապատասխան իր ուժին եւ յատկանութեանց :

Ինչ պատճառաբանութիւններ կամ չքմեղանքներ ալ ճարուին այս առթիւ, չեն կրնար մեղմացնել ողբերգութիւնը :

Զմխիթարուինք, մինչ իբարու հաղորդելով երիտասարդական բազմութեանց մտահոգութիւնը՝ այս կամ այն հանդէսին, տարեդարձին, երեկոյթին:

Բնականաբար երիտասարդները են որ պիտի լեցնեն սրահները: Մանաւանդ երբ « ճոխ եւ այլազան » յայտագիր մը կը կազմես, պարն ալ իրբեւ չողչողուն յաւելուած :

Իսկ հանդիսութենէն վե՞րջը: Կրնա՞ս դանել սրահէն հեռացած բազմութեան մեծագոյն մասին հետքը, մինչեւ ուրիշ հանդիսութիւն մը: Կրնա՞ս բարեւել նոյնքան հազարներ կամ հարիւրներ – բուն ազգային գործունէութեան ճակատին վրայ :

Ահա այստեղ է որ անողոք իրականութիւնը կ'ըսէ.— չի բաւեր ինչ որ ունիս իբրեւ երիտասարդութիւն՝ կազմակերպութեան մը ծոցին մէջ, դրօշի մը տակ, միութեան մը կողքին: Երկու անգամ, հինգ անգամ աւելի մեծ բազմութիւն մը կը դանուի դուրսը, չմորուն, քնաթաթախ աչքերով եւ բոլոր քայլերով: Եւ կամ հոգին սառած, դառնացած, թթուած: Խորհէ միջոցներ, զոնէ մէկ մասը փրկելու: Գաղափարի մը, չարժումի մը կապելու: Ինքն իր մէջ կազմակերպելու: Եթէ ոչ ուրիշ բանի, զոնէ իրենց իսկ ինքնապաշտպանութեան համար:

Երբ հարցը դնենք այսպէս, ելքերն ալ ինքնին կը դանուին:

Բնականաբար, ամէնէն առաջ այս երիտասարդութիւնը ինքն է որ պիտի զոնէ գլխաւոր ելքը :

Ահա տարիները կը սահին եւ տարիքներն ալ կ'անցնին: Դեռ քանի՞ տարի «երիտասարդական», խօսքէն զործի յանգելու համար, երբ նորերուն նորը հասած է, կը հասնի այս ափերուն վրայ եւ ամէն տեղ, չատ աւելի կարօտ՝ ուշադիր աչխատանքի :

Ամէն անգամ որ այս հարցը կ'արծարծուի , երիտասարդ յօդուածագիրներ միչտ իրարու կը յիշեցնեն հիներուն մեղքերը եւ իրար կը խրախուսեն, նոր ճամբաներ բանալու համար նոր հոգեբանութեամբ :

Մենք պիտի ուրախանայինք, եթէ նորերը կարենային հաստատել թէ իսկապէս ազատ են հիներու վերագրուած ունակութիւններէն, աւելի ընդունակ՝ միաբան եւ չինարար աչխատանքի :

Այդ մխիթարութիւնը կ'ուչանայ, տակաւին :

*Մեծամասնութիւնը անչարժ, «սառուցեալ» երիտասարդութեան՝ տակաւին չգտաւ բանաձեւ մը, դրօշ մը, անոր չուրջը հաւաքուելու, եւ , ինչո՞ւ չէ, ասպարէզ կարդալու համար, — ամփոփ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԵՐԸ

—o—

Ոեւէ խղճամիտ, ողջամիտ եւ պարկեշտ մարդ, որ ծանօթ է հայ ժողովուրդի վերջին քառասուն տարիներու պատմութեան, չի կրնար անուշադիր ժխտել, թէ Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը միշտ ալ ունեցած է իր եռեւ հայ ժողովուրդի ջախջախիչ մեծամասնութիւնը եւ բոլոր ճակատագրական վայրկեաններուն կատարած է ղեկավարող, բախտորոշ դեր հայ կեանքի մէջ։

1903ին, երբ ցարական կառավարութիւնը դրաւեց հայ ազգային - եկեղեցական կալուածները ամբողջ Ռուսատանի մէջ, Հ. Ը. Դաշնակցութեան ղեկավարութեամբ էր որ հայ ժողովուրդը կազմակերպուած հոյակապ դիմադրութիւն ցոյց տուաւ եւ իր պայքարի միջոցով հարկադրեց վերադարձնելու այդ կալուածները իր օրինական տիրոջ։

1905ին, երբ Կովկասի մէջ ցարական կառավարութեան ներշնչումով եւ թոյլտուութեամբ թաթարները յարձակում գործեցին Հայերու վրայ եւ այդ կերպով սկսան հայ - թաթարական արիւնալի կռիւները, Հ. Ը. Դաշնակցութեան ղեկավարութեամբ էր որ հայ ժողովուրդը դիմեց, կազմակերպուեցաւ եւ աքանչելի դաս մը տուաւ թէ հարեւան թաթարներուն եւ թէ ցարական նենգ կառավարութեան։

1906ին, երբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Մկրտիչ Խրիմեան Հայրիկի նախաձեռնութեամբ էջմիածնի մէջ հրաւիրուեցաւ Ռուսահայոց առաջին Ազգային Մեծ Ժողովը եւ այդ առթիւ կատարուեցան ժողովրդական կանոնաւոր ընտրութիւններ ամէն տեղ, Հ. Ը. Դաշնակցութեան թեկնածուներուն էր որ հայ ժողովուրդը տուաւ իր ձայնը՝ ընտրելով 54 Դաշնակցական պատգամաւորներ եւ միայն 6 ոչ - դաշնակցականներ։

1907ին, երբ Սուլթան Ապտիւլ Համիտ դէմ թուրք յեղափոխականները ընդհանուր ճակատ որոշեցին կազմել, Հ. Ը. Դաշնակցութեան դիմեցին հայ ժողովուրդը իրենց հետ ունենալու համար։ Եւ երբ յեղափոխութիւնը յաջողութեամբ պսակուեցաւ, անոնք 1909ին դարձեալ Հ. Ը. Դաշնակցութեան հետ համաձայնութեան եկան՝ օսմանեան սահմանադրութիւնը պաշտպանելու համար։

1914ին, երբ Թուրքիա կը պատրաստուէր միջամտել ընդհանուր պատերազմին, թուրք կառավարութիւնը Հ. Ը. Դաշնակցութեան դիմեց՝ հայ ժողովուրդի աջակցութիւնը ապահովելու համար թշնամիին դէմ։ Եւ ասոր համար Պոլսէն մինչեւ Էրզրում նոյն իսկ մարդիկ գրկեց՝ Հ. Ը. Դաշնակցութեան Ընդհ. Ժողովին հետ համաձայնութեան մը գալու համար։

Նոյն 1914ին, երբ Թուրքիա Գերմանիոյ դրդումով յարձակեցաւ Ռուսիոյ վրայ, ցարական կառավարութիւնը Հ. Ը. Դաշնակցութեան էր որ դիմեց՝ հայ ժողովուրդի զործակցութիւնը ապահովելու համար։ Եւ այդ նպատակով բանտերէն ու աքսորներէն ազատ արձակեց Դաշնակցական հարիւրաւոր մարտիկներ ու մտաւորականներ եւ թոյլ տուաւ որ արտասահմանէն Կովկաս մտնէին հալածուած Դաշնակցական առաջնորդները։

1917ին, երբ տապալեցաւ ցարական կառավարութիւնը եւ նոր իշխանութիւն կազմակերպելու համար ընդհ. ժողովրդական ընտրութիւններ տեղի ունեցան, Հ. Ը. Դաշնակցութիւնն էր որ Կովկասի մէջ ստացաւ հայ քուէներու ւեւէլի քան 95 առ հարիւրը եւ դարձաւ կառավարական կուսակցութիւն մը, դեռ Հայաստանի հանրապետութեան առեղծուէլէն առաջ։

1918ին, երբ ռուսական զօրքերու կովկասեան ճակատը լքելուն եւ Թուրքերու Կովկաս ներխուժման հետեւանքով մեր հարեւան թաթարներն ու Վրացիները բաժնուեցան հայ ժողովուրդէն՝ ձգելով զայն իր բախտին, Հ. Ը. Դաշնակցութեան առաջնորդութեամբ էր որ մարտական հայութիւնը հերոսական դիմադրութիւն ցոյց տուաւ թշնամիին եւ հիմը դրաւ Հայաստանի հանրապետութեան։

Նոյն 1918ին, երբ Թուրքերը կովկասեան թաթարներու եւ Լենինականներու հետ միասին յարձակում գործեցին Բագուի հայութեան վրայ, Հ. Ը. Դաշնակցութեան անձնազոհ մարտիկներու եւ մտաւորականներու առաջնորդութեամբ էր որ Բագուի հայութիւնը կրցաւ հերոսական դիմադրութիւն ցոյց տալ եւ վեց ամիսով ուշացուց Բագուի նաւթահանքերու գրաւումը թուրքեւգերման բանակներու կողմէ,— պարագայ մը, որ զօր. Լոմենտորֆի իսկ խոստովանութեամբ՝ գլխաւոր պատճառներէն մէկը դարձաւ թուրքեւգերման պարտութեան մեծ պատերազմին մէջ։

1920ին, զեկտեմբերին, երբ Թուրքերը գրաւեցին Կարսը եւ մտան Ալեքսանդրապոլ, խորհրդային կառավարութիւնը Հ. Ը. Դաշնակցութեան հետ էր որ իր ներկայացուցիչ Լ.Զրաեանի միջոցով համաձայնութիւն կնքեց, որով կը խոստանար պաշտպանել Հայաստանի հողերը եւ յարգել Հայաստանի անկախութիւնը։

Ասոնք մեր մօտիկ անցեալին վերթերեալ ծանօթ ու անհերքելի փաստեր են, որոնց վրայ պիտի ուզէինք ւեւէլացնել նաեւ Հ. Ը. Դաշնակցութեան իշխող դիրքն ու բախտորոշ դերը ցոյց տուող փաստեր հայ զաղութներու եւ մասնաւորապէս ամերիկահայ զաղզաթի կեանքէն, եթէ ատով ստիպուած չըլլայինք չափազանց երկարացնել մեր այս խմբագրականը։

Սակայն, մի՞թէ այսօր եւս Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը առաջնորդող ու վճռական դեր մը չի կատարեր հայ կեանքի մէջ, ինչպէս չատ մօտիկ անցեալին։ Մի՞թէ այսօր եւս, երբ հայութիւնը համեմատաբար «խաղաղ» կեանք մը կ'ապրի, Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը չէ քաղաքական այն առանցքը, որուն չուրջը կը դառնան հայ ժողովուրդի թշնամիներու եւ բարեկամներու խաղերը։

Ինչո՞ւ այսօր ալ հայութեան մտահոգու թշնամիին՝ Թուրքիոյ ատելութիւնը կեդրոնացած ու խտացած է Հ. Ը. Դաշնակցութեան դէմ։ Մի՞թէ ոչ անոր համար, որ Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը կը մարմնաւորէ իր մէջ մարտական հայութիւնը։

Ինչո՞ւ այսօր ալ հայ ժողովուրդը քաղաքական, անտեսական եւ հոգեւոր ասպարէզներ ամրակուռ կերպով կը թափէ Հ. Ը. Դաշնակցութեան դէմ։ Մի՞թէ ոչ անոր համար, որ Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը չափ հարազատ եւ իրական կերպով արտայայտէ հայ ազատատենչ ու մարտական ժողովուրդի կամքը։

(Խմբագրական «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»ի)

ՕՐՈՒԱՆ ԳԻՐՔԵՐԸ

«ԽՕՍՆԱԿ»

—o—

(Հեղինակ՝ Յ. Ս. Փէրմանեան, տպ. Յ. Տէր Յակոբեան, Փարիզ)

Երկու հատորի, 630 մեծադիր էջերու մէջ յետ մահու ամփոփուած գրուածքներ են որ լոյս տեսած են ԽՕՍՆԱԿ ընդհանուր անուան տակ 1935 եւ 1936 տարիներուն։

Առաջին հատորը կը պարունակէ Պատմուածքներ, Քերթուածքներ եւ Ամփոփման պահեր, երկրորդ հատորին մէջ զետեղուած են Քաղաքական յօդուածներ՝ գրուած Լօզանէն այս անուան կապուած խորհրդաժողովին առթիւ, Եղբայրական ասուլիսներ, Մտերմութիւնի եւ ներապրումի պահեր։

Բայց ո՞վ է ասոնց հեղինակը։ — Յովակիմ Ս. Փէրմանեան ծնած է Սիմ Համիքէօյ, 1871ին։ Ընթացքը աւարտած Մարզուանի Ամերիկեան գոլէճին՝ 1891ին Թումաեանի եւ Գայանեանի օրով։ Ուսուցիչ մինչեւ 1895։ Իրբեւ էշխասը մուզիքրէէտէն իրեն կ'արգիլուի ուսուցչութիւնը։ Կըլլայ վաճառական գառնալու համար իր բանուոսան տան ընդհանուր տնօրէն, յետոյ անկախ վաճառական։ Հասարակաց քաղքենի՝ կը քաշուի Զուիցերիա, ազգ. ընդհանուր վերիվայրումներու առեն եւ կը մեռնի 1934ին։

Եւ այս ջոջ վաճառականը եւ քաղքենի հասարակն է, որ գրիչ չարժած է անընդհատ 1898էն մինչեւ իր մահը։ Եւ այսօր մօտ չիսուն տարի վերջ, գրասեղանիս վրայի եւ չետ մահու խօսնակներէն է որ կը տեղեկանամ թէ Արեւելքի... հին հին Արեւելքներու ԱՂՏԻՊԱՐԱՆԸ որուն յօդուածները այնքան ախորժով կը կարդայինք մեր խանդոտ պատանեկան օրերուն... Յովակիմ Ս. Փէրմանեանն է... Եւ մինչ այս տողերը կը գրեմ, միտքս ինքնաբեր թափով մը կ'երթայ դէպի մէկ ուրիշ գրագէտ, աւելի խոր արժէքով գրագէտ մը՝ մեր պաշտամունքի առարկան նոյն խանդավառ օրերուն, որ «ինչո՞ւ չէք գրեր» մեր հարցումին՝ «Չէ կարելի ծառայել Տիրոջը եւ Մամոնային միանգամայն»։ պատասխանը փութացուց...

Յ. Ս. Փէրմանեան կ'երեւի իր գրութեանց մէջ այնպէս, ինչպէս որ դաստիարակուած է։ Լաւ Հայը, հաւատաւոր Քրիստոնեան եւ անխախտելի հաւատացողը՝ ի հեճուկս բոլոր բարոյական ապականութեանց, ան - յատակ անկումներու որոնց ցաւովը տառապեցաւ։ Լոզանէն իր մէկ թղթակցութեան մէջ կը գրէ խորհրդաժողովին պատուիրակներուն ակնարկելով. «Ու կը ծոին ծունկերը, կը չոքին ուղտերու նման, կը կորանան կռնակները, Ցողնած եւ սպառած, ոմանք չէին կրնար չարունակել այլ եւս եւ կ'իյնային ճամբուն եղերքը։ Երբեմն կը տեսնէինք դիակները անոնց որ մեռած էին ցրտահար։

Վերջին դիչերը, էրզրում հասնելու նախօրէին, ականատես եղանք չատ ցաւագին տեսարանի մը։ Զիւնով ծածկուած ճամբուն վրայ, զոր լուսինը կը լուսաւորէր տարտամ չողով մը, տեսանք մութ զանգուած մը, որ կը չարժէր։ Մօտեցանք եւ ձիերէն վար իջանք, հասկնալու համար թէ ինչ է։ Զորս երեխաներ էին, որոնք ճամբայ ինկած լլալով առանձին՝ չէին կրցած տակալ այլ եւս ցուրտին եւ յոգնութեան, պառկեր էին ձիւնին մէջ։ Երկուքը մեռած էին արդէն, միւս երկուքը կ'ապրէին տակաւին,— մէկը մանչ, միւսը աղջիկ, մօտաւորապէս 7 տարեկան։ Ձիերուն վրայ դրինք երկուքն ալ, բայց ճամբան մանչը մեռաւ, իսկ աղջիկը հիւանդանոց գրինք, երբ էրզրում հասանք։

էրզրում հասանք առաւոտն կանուխ։ Սպայակոյտին մօտ երթալէ վերջ զացի Զօր. Օդիչիլիցկէի ներկայացնել իմ տեղեկագիրս։

Զօրավարը լացաւ լսելով տեղեկագիրս եւ խոստացաւ կատարել ինչ որ կրնար, օգնութեան փութալու համար մեր կառաւանին։ Թէեւ զօրավարն ալ չունէր փոխադրական միջոցներ։

Քանի մը օր վերջ Երզնկայի կառաւանը հասաւ էրզրում։ Մեր դիւուրներուն գրեթէ կէսը, վիրաւոր կամ սառած, տեղաւորուեցան հիւանդանոցներու մէջ։ Երբ հիւանդանոց կ'երթայի՝ տեսնելու համար զանոնք, կը տեսնէի հիւանդապահները, որոնք դուրս կ'ելլէին վիրաբուժական զործողութեանց սրահէն, մանաւանդ առաջին օրերու մէջ զրած կարուած ոտքեր եւ ձեռքեր։ Փտախտ աւեր զործեր էր անխնայ։

Եւ էրզրումի զերեզմանատան մէջ, մեր կառաւանին զալուստէն քանի մը օր վերջ, վայրէ բարմաթիւ խաչեր աւելցան հազարաւոր խաչերու շարքին։

(Վերջ)

Կարճատեւ բաժանումները կը բռնցվատեն սէրը, մինչ երկար տեւողները կը մարեն զայն։

Ժամանակին հետ սէրը կ'անցնի։ Եւ սիրոյն հետ՝ ժամանակը։

ՆԱՀԱՆՋԱՒԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

—o—

Այս վերջին քանի մը տարիներու ընթացքին, տագնապ մը, տեղատարութիւն մը կ'անցընէ հայ միտքը։

Այն բոլորը որ արժէք կը համարուէր երէկ եւ կը խանդավառէր մեր երիտասարդութիւնն ու տարագիր բազմութիւնները, այսօր զարձեր են անարժէք։ Նահանջականութիւնն ու ապաստերումը, իրենց աւերիչ, քայքայող աշխատանքը կը կատարեն մեր հանրային եւ մշակութային բոլոր մարզերուն մէջ։

Նիւթապաշտութիւնը, ինքն իր պատճառին մէջ քաշուելու հոգեբանութիւնը որ կը զատապարտուէր չափերու կողմէ, այսօր ընդհակառակն, զարձեր է նշանախօսք եւ հանրային, մշակութային ձեռնարկներու հանդէպ անտարբերութիւնը՝ առաքինութիւն։ Մաղրանքի եւ հեգնանքի առարկայ է այն անձը որ իր առօրեայ հոգեբէնզատ, ժամանակ կը յատկացնէ նաեւ հանրային կամ մշակութային ձեռնարկներու համար։

Այս հոգեբանութիւնը եթէ արմատաւոր չ'ոնի, ոչ բացատական հետեւանքները կարելի է նկատել մեծագոյն թշնամին զոր միջավայրն ու ժամանակը երբ եւ իցէ յարուցած լլլան Հայկական կեանքի յառաջխաղաց ընթացքին դէմ։ Եթէ այսքան ուժեղ է թշնամին, անհրաժեշտ է որ մեր դիմադրութիւնն ալ ըլլայ ուժեղ, միակամ, միահամուռ։ Եթէ անհրաժեշտութիւն է որ Հայ երիտասարդութիւնը հետաքրքրուի մեր ազգային կեանքով, ունենայ ազգային խոչոլ մը եւ հետաքրքրուի մեր ապագան, պէտք է որ ամէնէն առաջ, նախ ծանօթանայ հայ մշակոյթին, թեւածէ անոր բարձր ու վսեմ ոլորտներուն մէջ, հաղորդուի եւ ըմբռնէ այն զեղեցկութիւնները, զոր հայ հոգին մշակները երկներ եւ աքներ են դարերու ընթացքին։ Դարձ դէպի հայ մշակոյթին ակունքները։ Որովհետեւ կարելի չէ առաքինութիւններ ակնկալել սերունդէ մը որ իր ծադումը կ'անգիտանայ։ Հայկական մշակոյթը մայրն է բոլոր առաքինութիւններուն։

Երեւի այս գիտակցութիւնն է որ սկսած է չեշտ եւ արտայայտութիւն գտնել քիչ մը ամէն տեղ։ Արդարեւ մեր գրասէր երիտասարդութեան չարքերուն մէջ նշմարելի է զգաստութեան զարթուցք։ Անտարբերութեան, նիւթապաշտութեան եւ ապազգայնացումին դէմ, որոշ չափով պայքարելու տրամադրութիւն մը սկսած է խմորուիլ։

Պայքարելու այս ճիզին, մտահոգութենէն մղուած էր որ, Մարսէյլի մէջ կարգ մը երիտասարդներու կողմէ քանի մը նախնական խորհրդակցութիւններէ վերջ, անհրաժեշտ նը կատուեցաւ մշակութային միութեան մը կազմութիւնը, որուն այժմու կրիչը կը կազմեն մօտաւորապէս 20 երիտասարդներ։ Ցոյս կայ այս թիւը չեռագոյն աւելցնել նորանոր ուժերով։

Նկատի ունենալով մշակութային կեանքի մը պահանջը, այս միութեան սկզբնական քայլերը կը համարուին յուսատու։

Այս լաւատես արտայայտութեան կը մղուիմ, ունկնդրելէ վերջ այն զրոյցներուն որ Պ. Ս. Փափազեան կարգաց հայ լեզուի մասին։ Մեր յարգելի բարեկամը լրջօրէն ուսումնասիրած ըլլալով իր նիւթը, հանգամանքով մտիկ ըրինք զայն։ Համաձայն նախադասութեամբ մը նախ մեզ ծանօթացուց հայ լեզուի հնդեւրոպական լեզուներու հետ ունեցած առնչութեան։ Ցիշատակութիւններ ըրաւ եւրոպացի լեզուաբան գիտնականներու կարծիքներէն։ Ամփոփեց հայ լեզուի դիրքը հնդեւրոպական լեզուախումբի ընտանիքներուն մէջ։ Ապա մեզի ներկայացուց մեր ոսկեդարու գրականութեան զիմագիծը պարզութեան եւ ճոխութեան, ծանօթացուց գլխաւոր դէմքերը, տուաւ իւրաքանչիւրին բնութագիրը, մինչեւ արձաթի դարը, ուր գրաբարը իր անկման չրջանները կ'ապրի։ Ցաջորդ դասախօսութիւնը պիտի ըլլայ նախորդին չարունակութիւնը եւ պիտի ընդգրկէ մինչեւ արդի նորութիւնը։

Քանի մը խօսք ալ Մաթեմատիկայի երիտասարդութեան։ Տիրող թմրութիւնը կը զատապարտեն զրեթէ բոլորը, բայց կազմակերպուելու ոչ մէկ ձիգ։ Պէտք է սթափիլ այն խոր թմրութենէն որ պատեր է երիտասարդ հոգիները։ Արդեօք տեղին չեն մեծ Հայուն, Արիմեան Հայրիկի հետեւեալ կրակէ խօսքերը, խարանելու համար հայ երիտասարդներու մեղկութիւնը։

— «Արթնցէք, Հայկայ որդիք, արթնցէք։ Ձեզ մնան ծնունդք Հայկի բուն, ձեզ մնան խափտեալ հիմունք հայրենեաց ի չինել, ի վերանորոգել, վէմք անկեան նոցին թաղել ի խոր ի նոյնչ ընդհողով, ձեզ մնան զարիւ եւ պիտոյս համբուրել։ ապա ժողովեցուք արիք ի վայրապատին բաժանմանէ ... հասեալ չուրջ փարեցարուք դանմահ յիշատակօք ձերոյ նախնեաց»։

Այս տողերէն մօտաւորապէս 80 տարիներ ետք, մեր կոչը եւս կը մնայ նոյնը։ «Արթնցէք, Հայկայ որդիք, արթնցէք» ... Աւելն քաղաքակրթութեան ի հորիզոն երկնից բարձրացաւ, չիք բարբարոսական բռնակալութիւնն կամաց»։

Հայ երիտասարդութիւնը պիտի կրնա՞յ իրագործել մեծ Հայուն երազը ...

Տ. ԹԱՒՈՑԵԱՆ

Խաղաղութե՞ան համար...

—·—

Միջազգային մամուլի չինծու լուրերուն վնասակարութիւնը ցոյց տալու եւ կարծիքներ լսելու համար մամուլի իսկական դերին մասին, Պերլինի «12 Uhr» թերթը հարցարան մը ուղղած է նշանաւոր քերթերու խմբագիրներուն, որոնցմէ ստացած պատասխանները կը հրատարակէ «բացատրիկ» թիւերով։ 27 մարտ 1937ի թիւին մէջ կը հանդիպինք քանի պատասխաններու.

Ասոնց կարդին եւ ամէնէն վերջ եղաւ Նաում Նատի (Ճումհիւրիէթ)։

Այս խաղաղասիրական եւ մարդասիրական յօդուածը կուտանք ամբողջութեամբ հասատատելու համար թէ որքան ներգործնական են Թուրքիոյ խօսքն ու զործը։

Վերնագիրը՝ Պայքարող եւ պաշտպանող (խաղաղութեան)։ Եթէ պետական մարդիկը եւրոպական խաղաղութիւնը ապահովող զործօններէն մէկը կը հանդիսանան, միւս զործօնը անկասկած ժողովուրդները, իրենք են, որոնց ներկայացուցիչը կը հանդիսանայ մամուլը իբր արտայայտիչը հանրային կարծիքին։ Կրնամ վստահարար յայտարարել որ եւրոպական ազգերը կը խորչին պատերազմէն եւ զինական բախումի մտածումն իսկ կը պատպակեցնէ զիրենք։ Անցեալ մեծ պատերազմը որուն ծուխի ամպերը մինչեւ այսօր ալ բոլորովին չեն անհետացած, վերջ ի վերջոյ արիւնոտ դաս մըն էր եւ հաստատեց որ չարիք եւ տագնապ կը ծնի։

Պատերազմը ամբարուած հարստութիւններուն հետ երիտասարդ եւ նոր զոհուած սերունդը կը հնձէ եւ կը բերէ մարդկութեան միայն դժբախտութիւն եւ յուսալքում եւ պէտք է փնտռել նաեւ արմատը տագնապին, որուն ճիրաններէն աշխարհ չէ կրցած դեռ ազատիլ։ Ահա այս կացութեան մատնեց վերջին մեծ պատերազմը մարդկութիւնը։ Պէտք է հաստատօրէն ենթադրենք որ ժողովուրդները անվերջ յեղափոխութիւններու մէկ պիտի զալարուին, եթէ նոր աղէտ մը պատահի։

Նկատի ունենալով այս ճշմարտութիւնը արեւի պէս պայծառ է թէ ինչ մեծ պատասխանատուութիւն կ'իյնայ մեր դրացի աղգերը կ'ուզեն խօսիլ եւ համերաշխ զործակցութեան զեռին մը գտնել հայ ժողովուրդի ներկայացուցիչներուն հետ, առանց դէս ու դէն իյնալու կը բախեն Հ. Ը. Դաշնակցութեան դուռը։ Մի՞թէ ոչ անոր համար, որ չատ լաւ գիտեն թէ հայ իրականութեան մէջ չկայ ուրիշ որ եւ է քաղաքական կազմակերպութիւն, որ Հ. Ը. Դաշնակցութեան չափ հարազատ եւ իրական կերպով արտայայտէ հայ ազատատենչ եւ մարտական ժողովուրդի կամքը։

(Խմբագրական «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»ի)

ՇԵՐՈՒԿԸ

ՆԻՒԹԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԵՐԶՆԿԱՅԻՆ ԿԱՐԻՆ՝ ՄՈՒՐԱՏԻ ՀԵՏ

(«Ցառաջ»ի համար գրեց՝ ռուս հարիւրապետ Ա. ՇԱՎԵՐՆԵԻ)

Մինչեւ Վիժան, ուր վերջ պիտի դանէր մեր դժբախտութիւնը, կը մնար 10—12 վերստ ճամբայ։

Ցուրաչն փայտ կտրած ու սառած՝ այսուհանդերձ կը չարունակէինք մեր ճամբան դէպի Վիժան։ Ճամբան կ'երկարէր նեղ ու երկար կիրճի մը մէջէն։ Երկու ժամուան այդ ճամբան յաւեւանական կը թուէր մեզի։ Եւ այսպէս ճամբան ծածկուեցաւ հարիւրաւոր դիակներով, — իրենք անոնք որ չկրցան տակալ ցուրտին։

Վերջապէս երեւցաւ կիրճին բերանը, աւելի հեռուն՝ Վիժանը։ Այնտեղ մեզի կը սպասէին արդէն։ Բժիչկներ եւ հիւանդապահուհիները փութացին մեր մօտ, օգնելու մեր վիրաւորներուն եւ սառածներուն։

Վիժանի մէջ մնացինք 24 ժամ, եւ դարձեալ ճամբայ իջանք դէպի Մամախաթուն։

Այլ եւս վախուձ տեղ չունէինք Քիւրտերէն, սակայն մեր զօրքին, ինչպէս եւ զաղթականներու կարաւանին վիճակը աւելի քան ողբերգական էր։ Եփրատի անցքին հետեւանքով չատ - րու ոտքերը սառած էին բառին իրական իմաստով։ Փտախտը աւեր կը զործէր։ Հիւանդապահ եւ զեղօրայք չունէինք։ Որքան կարելի էր, օր ա - ռաջ պէտք էր վիրաւորները եւ սառածները փոխադրել էրզրում, տեղաւորելու համար հիւանդանոցներու մէջ։ Սակայն փոխադրական միջոց այ չունէինք։

Գնդ. Մորչ զիս իր մօտ կանչեց եւ ըսաւ թէ Մուրատի հետ համախոհ - հուրդ՝ որոշած է դիս էրզրում զրկել, Կովկասեան բանակին հրամանատար՝ Զօր. Օդիչիլիցկի մօտ, տեղեկագիր մը ներկայացնելու եւ խնդրելու որ անմիջապէս օգնութեան փութայ։

Պէտք է արագ հասնէի էրզրում, ուստի զատելով զինուորներուս մէջ - ջէն քաջառողջները՝ մեկնեցայ։

Մամախաթունէն մեկնած պահուս ականատես եղայ սրտաճմլիկ տեսա - րանի մը։ Ամէն ինչ պատրաստ էր մեկնումին համար, երբ քաղաքին խորչէն լսեցի աղաղակներ.— Հուրրա՛։ Զինուոր մը զրկեցի, հասկնալու համար այդ հրճուանքի եւ անհանգիստ եղայ։ Զինուորը վերադարձաւ, զոր լուսինը կը լուսաւորէր տարտամ չողով մը, տեսանք մութ զանգուած մը, որ կը չարժէր։ Մօտեցանք եւ ձիերէն վար իջանք, հասկնալու համար թէ ինչ է։ Զորս երեխաներ էին, որոնք ճամբայ ինկած լլլալով առանձին՝ չէին կրցած տակալ այլ եւս ցուրտին եւ յոգնութեան, պառկեր էին ձիւնին մէջ։ Երկուքը մեռած էին արդէն, միւս երկուքը կ'ապրէին տակաւին,— մէկը մանչ, միւսը աղջիկ, մօտաւորապէս 7 տարեկան։ Ձիերուն վրայ զրինք երկուքն ալ, բայց ճամբան մանչը մեռաւ, իսկ աղջիկը հիւանդանոց զրինք, երբ էրզրում հասանք։

էրզրում հասանք առաւոտն կանուխ։ Սպայակոյտին մօտ երթալէ վերջ զացի Զօր. Օդիչիլիցկէի ներկայացնել իմ տեղեկագիրս։

Զօրավարը լացաւ լսելով տեղեկագիրս եւ խոստացաւ կատարել ինչ որ կրնար, օգնութեան փութալու համար մեր կառաւանին։ Թէեւ զօրավարն ալ չունէր փոխադրական միջոցներ։

Քանի մը օր վերջ Երզնկայի կառաւանը հասաւ էրզրում։ Մեր զինուորներուն զրեթէ կէսը, վիրաւոր կամ սառած, տեղաւորուեցան հիւանդանոցներու մէջ։ Երբ հիւանդանոց կ'երթայի՝ տեսնելու համար զանոնք, կը տեսնէի հիւանդապահները, որոնք դուրս կ'ելլէին վիրաբուժական զործողութեանց սրահէն, մանաւանդ առաջին օրերու մէջ զրած կարուած ոտքեր եւ ձեռքեր։ Փտախտը աւեր զործեր էր անխնայ։

Եւ էրզրումի զերեզմանատան մէջ, մեր կառաւանին զալուստէն քանի մը օր վերջ, վայրէ բարմաթիւ խաչեր աւելցան հազարաւոր խաչերու շարքին։

(Վերջ)

Կարճատեւ բաժանումները կը բռնցվատեն սէրը, մինչ երկար տեւողները կը մարեն զայն։

Ժամանակին հետ սէրը կ'անցնի։ Եւ սիրոյն հետ՝ ժամանակը։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

(ԿԱՊ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԵՋ)

— Ինչ, օ՜, մի ինչ պատմություն, ասում է Ռեյնոլդսը, ինչպես ասում են ամերիկացիները, ինչպես ասում են մեր ժամանակներում, ինչպես ասում են ամենուր, ինչպես ասում են ամենքը, ինչպես ասում են ամենքս, ինչպես ասում են ամենքս միասին, ինչպես ասում են ամենքս միասին ամենուր, ինչպես ասում են ամենքս միասին ամենուր ամեն տեղ, ինչպես ասում են ամենքս միասին ամենուր ամեն տեղ ամեն ժամանակ, ինչպես ասում են ամենքս միասին ամենուր ամեն տեղ ամեն ժամանակ ամեն օր, ինչպես ասում են ամենքս միասին ամենուր ամեն տեղ ամեն ժամանակ ամեն օր ամեն րոպե, ինչպես ասում են ամենքս միասին ամենուր ամեն տեղ ամեն ժամանակ ամեն օր ամեն րոպե ամեն վայրկյան, ինչպես ասում են ամենքս միասին ամենուր ամեն տեղ ամեն ժամանակ ամեն օր ամեն րոպե ամեն վայրկյան ամեն ակնթարթ, ինչպես ասում են ամենքս միասին ամենուր ամեն տեղ ամեն ժամանակ ամեն օր ամեն րոպե ամեն վայրկյան ամեն ակնթարթ ամեն պահ, ինչպես ասում են ամենքս միասին ամենուր ամեն տեղ ամեն ժամանակ ամեն օր ամեն րոպե ամեն վայրկյան ամեն ակնթարթ ամեն պահ ամեն ակնթարթ, ինչպես ասում են ամենքս միասին ամենուր ամեն տեղ ամեն ժամանակ ամեն օր ամեն րոպե ամեն վայրկյան ամեն ակնթարթ ամեն պահ ամեն ակնթարթ ամեն պահ ամեն ակնթարթ ամեն պահ

Հոսող ձիավարության 269-րդ տարեգարձ

— ⁂ —

Նոյեմբ. 21-ին ամեն տարի Հռոմի ձիավարական 269-րդ տարեգարձն է։ Այդ օրը ամբողջ քաղաքը ոտքի է կանգնում, և ամեն մարդ ձգտում է ինչ-որ կերպ մասնակցել տոնախմբությանը։ Այս տարի ևս տոնակատարությունները սկսվեցին առավոտյան ժամը 10-ին Ավենտինյան բլրի վրա գտնվող Ս. Սաբինա եկեղեցում, որտեղ Հռոմի ձիավարական ակումբի անդամները հավաքվեցին իրենց նախագահ Ֆ. Ֆ. Ֆրանկոնիի շուրջը։ Ակումբի անդամները ներկա գտնվեցին պատարագին, որից հետո ամբողջ խումբը, ձիերի վրա նստած, շարժվեց դեպի Ս. Պետրոսի հրապարակը։ Այստեղ ևս պատարագ մատուցվեց, որին ներկա էին Հռոմի քաղաքապետ Ռոմուալդին, նրա ընտանիքը և մեծ թվով հանդիսատեսներ։ Ակումբի անդամները, ձիերի վրա նստած, շարժվեցին դեպի Ս. Պետրոսի տաճարը, որտեղ նրանք ողջունեցին Պիոս XI պապին։ Ակումբի անդամները ներկայացրին պապին իրենց ձիերը, որոնք նրա օրհնությունն ստանալուց հետո վերադարձվեցին իրենց տերերին։

Ակումբի անդամները, ձիերի վրա նստած, շարժվեցին

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAJ
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՇԱԲԱԹ
24
ԱՊՐԻԼ
SAMEDI
24 AVRIL
1937

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3404

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՐԹԻՋ ԳԼԱՆԸ՝ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՄԵԹՈՏՆԵՐՈՎ

Փորձեցէք աչքէ անցընել պոլսական որ եւ է թերթ,— անպատճառ պիտի գտնէք լուր մը, կարգադրութիւն մը, հրահանգ մը՝ ոչ - թուրք հասարակութեանց դպրոցներու, կալուածներու, նոյն իսկ եկեղեցիներու, անոնց մէջ չըլլած պնակներու եւ դրան առջեւ ծախսուած մոմերու մասին:

Թրքական կառավարութիւնը, միշտ «բարեխնամ», մէկ օր իսկ աչքերը չի փակեր: Կամ եթէ աչքերը փակէ, ոտքերն ու ձեռքերը չարժման մէջ կը դնէ, հսկելու համար «քրիստոնեայ կամ եհուտի Թուրքերու» հանրային կեանքին, անոնց ապր. հաստատութեանց մատակարարութեան վրայ:

Եւ, ըլլալով չափազանց սրտցաւ, ամէն օր պակաս մը կը գտնէ: Հետեւաբար նոր հրահանգ մը կը խմբագրէ, որպէսզի չըլլա՛յ թէ որ եւ է պարագայ խուսափի իր բարձր հսկողութենէն: Այսինքն իր ամենակալ եւ աւերիչ թաթէն:

Այսպէս, անցեալ օր «ձիւմհուրիէթ» կը գրէր.

— «Կրթական գործավարութիւնը օտար եւ փոքրամասնութեանց դպրոցներուն պէտք զգացուցած է որ թուրքերէնի ուսուցիչներէն մէկուն փոխ - տնօրէնութեան պաշտօն յանձնուի, որպէսզի միշտ շփման մէջ գտնուին կրթական տեսչութեան հետ, եւ զգաղին մշակոյթի դասերու վերաբերեալ հարցերով»:

Նոյն աղբիւրին համաձայն, այս որոշման դէմ առարկութիւններ եղած ըլլալով, «48 ժամ պայմանաժամ տրուած է»: Իսկ ուրիշ թերթ մը կ'ըսէր թէ կրթական գործավարութիւնը ինք պիտի նշանակէ դեր – տնօրէնները:

Վերջին լուրը բոլորովին աւելորդ էր: Քանի որ նոյն իսկ մէկ անգամ խօսք անցեր է թուրք տնօրէններ նշանակելու, այլեւս պիտի ըլլայ: «Գաղաաիան ասայ»: Մնացեալը հասարակ ձեւակերպութիւն է:

Ուրեմն, բաւական չափելով 1· կառավարութեան կողմէ յանձնարարուած հիմնադիրները, — 2· անոր հաւանութեամբ նշանակուած տնօրէնները, — 3· անոր կողմէ պարտադրուած թուրք ուսուցիչները, — 4· պաշտօնական քննիչները, ոստիկանները, «խաֆիէ»ները եւ ուրիշ դոյզդոյն ներկայացուցիչներ, Թուրքիոյ կրթական գործավարութիւնը անհրաժեշտ կը գտնէ «աչք» մը եւս աւելցնել: Կարճ խօսքով՝ ոչ - թուրք տնօրէնին քով նստեցնել թուրք մը, առաջ մը աթոռին վրայ պահելու համար միայն այս վերջինը:

Ուրիշ տեղեկութիւն մը, միշտ քաղելով Պոլսոյ թերթերէն:

Էնկիւրիի մէջ կը գտնուին 150 տուն Հայեր, որոնք աղօթատեղի չունին եղեր: Արդ, չէնք մը վարձելու համար անհրաժեշտ է վճարել ամսական 30 ոսկի, բայց չեն կրնար: Ուստի ճարահատ աղերսագիր մը ուղղեր են Պոլիս, Պատրիարքարան:

Ոչ – Գաղաաացիներն անգամ գիտեն որ էնկիւրիին եկեղեցի ալ ունէր (մէկէ աւելի), վանք ալ, դպրոցներ եւ ուրիշ կալուածներ ալ,— եւ սակայն, այսօր 30 ոսկի ամսական կը պահանջեն, որպէսզի բարեհաճին աղօթելու տեղ մը չնորհել:

Այս տեսակէտէն աւելի բախտաւոր կ'երեւայ Տիգրանակերտը, ուր Խվգաֆի վարչութիւնը որոշեր է վերջնապէս հայ ժողովուրդին սեփականութիւնը հռչակել Ս. Կիրակոս եկեղեցին, նկատելով որ ազգ մը հրաաարակած, բայց որ եւ է դիաողութիւն չեն ստացած ...

Երրորդ լուր մը, որ նոյնքան «բարեխնամ» տրամադրութիւններ կը մաանէ.—

Զեռնհաս իշխանութիւնը դրաւի տակ առած է (հաճզ) բեռլայի բոլոր ազգային կալուածներուն վարձքերը, 11,500 ոսկիի գումար մը պահանջելով իբրեւ «իճարէ» խաաան վարժարանին համար: (Նախապէս ալ կարգ մը կալուածներ դրաւի տակ առնուած էին, խանութներու «իճարէ»ներուն համար):

Տարին տասներկու ամիս այսպիսի տուրքերու խնդիրներ ունին բոլոր ազգ. դպրոցները: Եւ ամէն մէկէն կը պահանջուին այնպիսի գումարներ, որ պիտի բաւէին ուսուցիչներուն տարեկան թոշակները վճարելու:

Դեռ չաա չըներ որ 7 - 8000 ոսկի չհատուրք թէ կալուածական տուրք պահանջեր էին նոյն խաեան վարժարանէն, իսկ 6000 ոսկի ալ «իճարէ» գանձեցին Ղալաթիոյ եկեղեցիէն: Զե՞ս վճարը, չե՞ս կրնար,— քանըչորս ժամէն կը դրաւեն կալուածներու վարձքերը, ի հարկին ամբողջ կալուածներ:

Նոյն իսկ Ազգ. Հիւանդանոցը ազատ չէ «արդիական» թալանի այս քաղաքականութենէն: Իսկ Պաարիարքարանը բաց դուռ մըն է, ճամբու վրայ ինկած բակ մը, ուր յետին ոսոիկանը կամ բաղաանը կրնայ երթալ հարցումներ ուղղել, աեսարակներ բռնել, կնքել: Նոյն իսկ անտուկը դրաւի տակ առնել:

Դեռ կրնայինք երկարել չարքը՝ այս կարգի անօրինութեանց, որոնք անընդհաա կը վերաբերուին եւ կը ճոխանան, կը ներբանան, ձգտելով միեւնոյն հիմնական նպաաակին.—

1· Հարթիչ գլանը անխնայ գլորել փոքրամասնութեանց դպրոցներու եւ ուրիշ հաստատութեանց վրայ, զանոնք դարձնելով թրքացման վաաարաններ:

2· Անընդհաա քամել, ցամքեցնել անոնց եկամուտները, որ – պէսզի չկարենան կանգուն մնալ:

3· Աւարի տալ հասութաբեր կալուածները, որոնց մատակարարութիւնը արդէն իսկ անցած է Խվգաֆին ձեռքը:

Պապերու քաղաքականութիւնն է որ կը շարունակուի աւելի դիաական եւ արմաատական, հետզհետէ կազմալուծելու եւ փոշիացնելու համար փոքրամասնութեանց վերջին մնացորդները:

Նոյն հարթիչ գլանն ու թալանը, արդիակա՛ն մեթոտներով:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՈՒՍՈԼԻՆԻ ԵՒ ՀԻԹԼԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

Աւստրոյ եւ Միջին Եւրոպայի մասին

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Աւստրիոյ վարչապետը Վէնեաիկ գնաց, տեսակցելու համար Մուսոլինիի հետ: Թերթերը կը գրեն թէ Տոքթ. Շուշնիկ առաջին տեսակցութեամբ փութաց հասկցնել թէ Աւստրիա անտարբեր չէ Զեխոսլովաքիոյ հանդէպ եւ չի կրնար հաւանիլ անոր մեկուսացման: Այս դիտողութիւնը եղած է անոր համար որ, Մուսոլինի իր պալքանեան քաղաքականութեան կապած է Եուկոսլավիան եւ այժմ կը ջանայ ապահովել Ռումանիոյ դործակցութիւնը իր նոր խմբակցութեան համար (Իտալիա-Աւստրիա-Հունգարիա Ալպանիա- Եուկոսլավիա): Ուրեմն, Աւստրիոյ վարչապետը կ'ուզէ որ Զեխոսլովաքիան ալ նկատի առնուի այս նոր ծրագրին մէջ:

Զեխոսլովաքիա զինակից է Ֆրանսայի եւ Խ. Միութեան, երկու պետութիւններ որոնց հանդէպ մեծ վերապահումներ ունի Մուսոլինի, երկուքն ալ ձախակողմեան ըլլալով: Արդ, Զեխոսլովաքիոյ մեկուսացումը դիւանագիտական - ակադեմական ոաղմախաղ մը չէ, քանի որ նայիները կը ձգտին իրենց աղդեցութեան տակ առնել Զեխոսլովաքիան, նոյն իսկ արշաւանք մը կատարել: Այդ պարագային Աւստրիան ալ կը վտանգուի:

Պերլինի մէջ ուշադրութեամբ կը հետեւին Վէնեաիկի տեսակցութեան, որուն ելքը չի կրնար անտարբեր ձգել Հիթլէրը: Անոնցմէ առաջ համար է որ Հռոմ երթալու կը պատրաստուի մարշալ Գերմանիոյ զինուորական նախարարը:

Պատերազմական նախարարը Անգլիոյ մէջ

Պ. Տալատիէ առջի օր չաա կարեւոր խօսակցութիւն մը ունեցաւ Անգլիոյ արտաքին եւ պատերազմական նախարարներուն հետ: Այս առթիւ անգամ մը եւս չեշտուեցան երկու երկիրներու բարեկամութեան եւ գործակցութեան առաւելութիւնները եւ համաձայնութիւն գոյացաւ երկու ապայակոյտներու գործակցութեան նոր բանաձեւի մասին (քանի որ Պելժիա չէզոքութիւն հռչակած է):

Պ. Տալատիէ յետոյ գնաց Մանչէսթըր, ուր ճառ մը խօսելով, բացատրեց թէ Ֆրանսայի ժողովուրդը ամուր փարած է հանրապետական կարգուսարքին եւ չի կրնար հանդուրժել տարբեր վարչաձեւի:

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ հարցումներ եղան Հիթլէր - Լէհոպրի տեսակցութեան մասին: Վարչապետը պատասխանեց թէ կառավարութիւնը պարտաա է մասնակցելու միջազգային համագումարի մը, եթէ խոր քննութեամբ մը համոզուի թէ պիտի յաջողի: Լէհոպրի (աշխատաւորական կուսակցութեան նախկին վարիչը) յայտարարեց թէ այս անգամ ալ Մուսոլինին տեսնելու պիտի երթայ:

Պալդուինները կը ապառնան փակիլ...

Փարիզի եւ շրջանի, ինչպէս եւ Ֆրանսայի շաա մը մասերու պանդոկապետներն ու սրճարանաաէրները կը սպառնան փակել իրենց հաստատութիւնները, եթէ կառավարութիւնը պարտադրէ խաոօրէն գործադրել շաբաթական 40 ժամը, աշխատավաձքի յաւելումը, պարգեւներու ընդումը եւ ուրիշ ընկերային օրէնքներ: Հետեւելով գաւառին, Փարիզի պանդոկապետներն ու սրճարանաաէրներն ալ միթինգ մը գումարեցին առջի օր եւ որոշեցին ուժգնօրէն բողոքել, ի հարկին երկար ժամանակի համար փակել իրենց հաստատութիւնները, եթէ գոհացում չտրուի: Այս առթիւ հրաաարակուած դեկոյցը կ'ըսէ. — «40 ժամը անգործադրելի է մեր գործին մէջ»:

*** Փարիզի «Բարձր Առեւտուրի» ընկերակցութիւնները, որոնց ափին մէջ կը գտնուի մեծ պողոաաններու առեւտուրը, միաձայնութեամբ որոշեցին երկուշաբթի օրերը բանալ իրենց վաճառաաունները, հիմնուելով 1936 յունիս 21ի օրէնքին վրայ:*

*** Մայիս 1ին հանրակաքերը եւ սաորերկրեայ երկաթուղիները (մէթրօ) եւ թաքսիները պիտի բանին մինչեւ ժամը 20:*

Ադրուսի պաութիւնը Իտալիոյ մէջ

Իտալիոյ աշխատանքի ոօնին առթիւ, որ միացուած է Հռոմի հաստատման տարեդարձին եւ որ ոօնուեցաւ ապրիլ 21ին, 600.000 անձ. ոսկի արժողութեամբ հանգոաեան թոշակներ ոահմանուեցան ծեր եւ անկար բանուորներու: Այս առթիւ ծանուցուեցաւ թէ աշխատավարձի յաւելումներ պիտի կատարուին ամառը, նկատի առնելով ապրուաի պղութիւնը: Ցաւելման ենթամանութիւնները պիտի հաղորդուին Մուսոլինիի կողմէ, ապրիլ 30ին, կեդրոնական արհեստապետական ժողովին առթիւ: Ցաւելումները պիտի հանդուցանեն աշխատաւորները, որոնց տրամունքները մինչեւ Մուսոլինիի ականջը հասած էին վերջերս: Հացը, մաքարոնին, չաքարը, բրինձը, գինին, կաթը եւ տուներու վարձքերը չեն բարձրացած լիրային արժեզրկումէն ի վեր (1936 հոկտեմբեր), բայց միսը, ածուխը, օճառը, ճարպը, հագուաները, կարասինները եւ մեաղները չաա սպած են:

Լեհաստան եւ Ռումանիա կը զինակցի՞ն

Գնդ. Պէք, Լեհաստանի արտաքին նախարարը, Պուքրէշ գնաց, պաշտօնական այցելութիւն մը ասլու եւ երկու երկիրներուն բարեկամութիւնը զօրացնելու համար: Լեհաստանի եւ Ռումանիոյ դլխաւոր թերթերը կը գրեն թէ երկու երկիրներուն միջեւ զինակցութիւն մը, ուժգնացած՝ Ֆրանքեւլեհական զինակցութեամբ, խաղաղութեան ամէնէն ապահով երաշխաւորութիւնը կը կազմէ արեւելեան Եւրոպայի համար: Գնդ. Պէք տեսակցեցաւ Ռումանիոյ կարոլ թագաւորին, վարչապետին եւ արտաքին նախարարին հետ: Այս առթիւ պիտի ճշդուին Կարոլ թագաւորին եւ Լեհաստանի հանրապետութեան նախագահին փոխադարձ այցելութեան մանրամասնութիւնները: Մարշալ Րիծ Սմիկլի, Լեհաստանի զինուորական եւ քաղաքական առաջնորդը, նոյնպէս Պուքրէշ պիտի այցելէ մօաերս:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԳՐԱԿԱՆ «ԽԱՖԻԷ» ԹԻՒ 2

— ¤ —

Երեւելի մը եւս «մերկացուած» Եբեւանի մէջ,— Յ· Սուրխաթեան:

Տարիներէ ի վեր Թիֆլիս հաստատուած, այս մարդը համբաւ շինած էր իբրեւ գրական ճնճղատ: Ունի հե - դինակութիւններ ալ, առանձին հատորներով տպուած:

Վերջերս ձայնը չէր լսուեր: Հանկարծ ողբերգութենէն վերջ, անոր ալ արեւը խաւարած էր: «Ս· Հայաստան» բանի մը անգամ իր անունը արձանագրեց իբրեւ հակայեղափոխական:

Մնացեալը կ'իմանանք Երեւանի «Գրական Թերթ»էն (6 ապրիլ, 1937):

Գրադատ մը, ոմն Հ· Մամիկոնեան, վարագոյրը կը բանայ շունդալից խոբագրով մը — «Նացիոնալիստական - տրոցկիստական «գրականագիտութեան» դրօշակակիրը»:

Ու կը ճեղքէ, կը ճաղկէ, կը մրոտէ իր զոհը ճիշդ այնպէս ինչպէս հռչակաւոր Նայիրի Զարեանը վարուած էր Բակունցի հանդէպ:

Ան ալ, ինչպէս միւսը, Սուրխաթեանի գլխուն կը թափէ մեղքեր, որոնք եթէ գայն բանտ կամ աֆսոր դրկած չեն արդեօ, կրնան օր մը օգտակար ըլլալ իրեւ ... անցագիր:

Մեղքերը կը սկսին եօթը պորտէն:

Կ'ամփոփեմ գլխաւորները· —

1. «Ինչպէս յայտնի է, տրոցկիստական «գրականութեան» այդ նայիրեան դրօշակակիրը նախայեղափոխական շրջանում իր գրական, քննադատական գործունէութիւնն սկսեց որպէս մոլի նացիոնալիստ, որպէս «Հայկական դատ»ի կրքոտ պաշտպան եւ իմպերիալիստական պատերազմի ջատագով» :

2. «Սուրխաթեան 1915 թւի «Մշակ»ում ճղնում էր ապացուցել որ 1914 թւի իմպերիալիստական պատերազմը «ազատագրական երեւոյթ է ոչ միայն «Թուրանստանի բանուոր դասակարդի», այլ եւ «հայ ազդի համար»: (Բոլոր չակերտները բնագրէն են.— Վ.·): :

3· Փետրուարեան յեղափոխութենէն վերջ, եւ հոկտեմբերեան յեղափոխութեան «առաջին օրերից սկսած, Սուրխաթեանը հանդէս եկաւ որպէս խորհրդային իշխանութեան կատաղի թշնամի եւ լենինեան կուսակցութեան սրերիմ հակառակորդ» :

4. «Իբրեւ գրական քննադատ, «Գրողը, ըստ Սուրխաթեանի, մեծ է եղել այն չափով, որ չափով իր ստեղծագործութիւնների մէջ արտայայտել է նացիոնալիստական - իմպերատոռական «վրէժ»ի ու «խորին զայրոյթի» ոգին: Այդ տեսակէտից է գնահատել Սուրխաթեանը թէ Միամանթոյին եւ թէ Րաֆֆուն»: (Այս վերջին անունը՝ չեզոգիր) :

5· «Ֆիզայական չհատուակութիւնների այդ «Մշակ»ական պրոպագանտիստը», «ժողովրդի թշնամի Տրոցկու «գրականագիտական» հայեացքների դրօշակակիրը» դեռ աւելի ծանր մեղքեր գործած է: «Ան վեր հանեց, տաղանդաւոր հռչակեց Բակունցին, Թոթովենցին, Մահարուն եւ այն բոլոր գրողներին ովքեր ձգտել են խորհրդային կարգերում վերակենդանացնել բուրժուական նացիոնալիզմը եւ ովքեր ձգտել են «ազգային առանձնայատկութիւնների» դիմակի տակ թագցնել գաղնակցական - նացիոնալիստական ոռնձգութիւնները»:

Ամբողջ ամբաստանագիրը կը բաղկանայ ուղ կարն սիւնակներէ, մանրատառ:

Ես միայն երկուքը մաղելով, կեցած տեղս դողդոջ սկսայ, ի դիմաց Սուրխաթեանի:

Ոչ թէ զայն ճնճղնալուս համար, այլ իբրեւ ... «հակայեղափոխական - տրոցկիստ - նացիոնալիստ - դաշնակցական»:

Վ.Ա.Էֆ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Առջի օր հեռագիր մը կը հաղորդէր թէ ձերբակալուած է Մոսկուայի Փոքր Թաարոնին տնօրէնը, Լիաաով, դաւադրութիւն մը երեւան հանուած ըլլալով:

Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը, որ դաւադրութիւնը հերքելով հանդերձ լուռ կը մնար այս մասին, առջի օր հետեւեալ հեռագիրը հաղորդեց — Պ· Լիաաով պաշտօնանկ եղած է խափանարարական արարքներու համար որոնք մեծ վնաս պատճառած են Փոքր Թաարոնին: Լիաաովի ձերբակալման լուրը, զոր հաղորդած էին կարգ մը օտար թերթեր, չհրաաարակուեցաւ Մոսկուայի մէջ:

Ջանազան աղբիւրներէ կը հաստաաուի թէ նորէն բաղմաթիւ ձերբակալութիւններ կաաարուած են, մասնաւորապէս Մոսկուայի մէջ:

*** Կիւրէվիչ, Մոսկուայի արհեստագիտական վարժարանին տնօրէնը, մահուան դաաապարտուեցաւ, 142.000 րուբլի իւրացուցած ըլլալով դպրոցին դրամներէն: Իր սաացուածքներն ալ պիտի գրաւուին:*

*** Ալէքսանդր Կոսարեւ, երիտասարդ Համայնավարներու Միութեան Ընդհ· Քարտուղարը, «Փրավտա»յի մէջ հրաաարակուած դրութեամբ մը խաօրէն կը ձաղկէ այն կոմսոմոլները որ կը կարծեն թէ Խ· Միութիւնը բժշկուած է «ժողովուրդներու ափիոն»էն, կրօնքէն: Յօդուածագիրը չարք մը փաաեր կը յիշէ, ապացուցանելու համար թէ «նահապետ «հրաչքներ» աւելցուցած են հաւաաացեալներու թիւը, թէ բանուորուհի մը անձնասպան եղած է, ակերեքներու ազդեցութեան տակ իյնալով, թէ եկեղեցիները տարեկան քանի մը հարիւր միլիոն րու·եկամուա կ'առնեն, թէ չաա մը կոմսոմոլներ տեսնուած են եկեղեցիներու մէջ եւ մէկն ալ վերջերս մկրաել աուեր է իր տղան: Մոսկուայի մօաակայ Սապոքի գիւղին մէջ, գրեթէ բոլոր հանդէսներն ու թաղումները կը կաաարուին իբրեւ եկեղեցական արարողութիւններ: Կարգ մը քահանաներ ժողովուրդ որսալու համար քարոզ խօսքեր են «համայնավար բութեան աստուածային իրաւունքի» մասին, ըսելով թէ Աստուած կը սիրէ բոլշեւիկները վերջապէս Կոսարեւ կը յանդիմանէ երիտասարդ բոլշեւիկները որ մէկ հաոիկ հակակրօնական գրութիւն չեն հրաաարակած իրենց թերթին մէջ, անցեալ տարուան ընթացքին:*

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ԲԱՅԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՍՊԱՆԻՈՅ ապաամարներուն հրամանաատարը, Զօր· Ֆրանքօ, տեսակցութեան մը առթիւ հերքեց այն լուրերը թէ պաարաաս է բանակցելու կարմիրներուն հետ: «Մենք որ եւ է իրաւախոհութիւն չենք ընդունիր, միայն մեր յաղթանակը կրնայ վերջացնել պաերազմը»: Ցօանալով երկու կողմի կորուաներու մասին, զօրավարը բաւ թէ կարմիրները ունեցած են 200.000 սպանեալ եւ վիրաւոր, իսկ ազգայնականները՝ 35.000 (?): Դարձեալ, իր խօսքով, «250.000? Հոգի գնդակահարուած են համայնավարներուն կողմէ»:

ԱՓԻՆԵԻՈ մէջ Ֆրանսական հիւանդանոցի մը հիմնարկէքը կաաարեց Ֆրանսայի կրթական նախարարը, Պ· Ժան Զէյ: Հողը ձրիարար տրամադրած է յունական կառավարութիւնը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԿԱՐՄԻՐ ԱՂՔԱՏԱՎԱՃԱՌՆԵՐԸ ՉԵՂ

ՂՂՈՒՏՎԱԾՔԻ ՀԱՐԿԱԴՐՈՂ

— ո —

Ներկա պայմաններում, երբ ամբողջ աշխարհի ուշադրությունը կենտրոնացած է Եվրոպայում տիրող լարված իրավիճակի վրա, երբ ամեն օր կարելի է սպասել նոր ռազմական բախումների, շատ հասկանալի է, որ գյուղատնտեսական աշխատանքները մեծ չափով տուժեն։ Ամենից առաջ տուժում է գարնանացանը։ Գարնանացանի ցանքերի ընդարձակ տարածությունները, որոնք ամեն տարի ավելանում են, պահանջում են մեծ թվով աշխատողներ։ Ամեն տարի գարնանացանի ցանքերի ավելացման հետ միասին ավելանում է նաև աշխատողների պակասը

ՉԱՐԵՆՑ

(ՎԵՊ ՄԱՆԿԱՍԱՐԱՆԻՑ ՀՅՈՒՍԻՍ)

— Ես ինձ ոչ մի կերպ չեմ կարող մեղադրել, որ ես ինչ-որ բան գաղտնի եմ պահում ձեզանից, պարոն Ռոստոմ, — ասաց Ռուբենը, ուղղելով իր հայացքը դեպի ծերունին, որ նստած էր նրանց դիմաց, մի մեծ սեղանի առջև, որի վրա դրված էին գրքեր, թղթեր և գրելու պարագաներ։ — Ես ինձ համար ոչ մի գաղտնիք չունեմ, որ չկարողանամ ձեզ պատմել։ Ես ձեզ ամեն ինչ պատմեցի, ինչ որ ինձ հետ պատահել է, սկսած իմ մանկության տարիներից մինչև այսօր։ Ես ձեզ պատմեցի իմ ծնողների, իմ հարազատների, իմ ընկերների մասին, ինչպես նաև իմ ուսման, իմ ապագա կոչման մասին։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ուզում եմ դառնալ գրող, ինչպես դուք եք, և ձեզանից խնդրեցի, որ ինձ ուղղություն տաք, ինչպես պետք է գրել, որ ես կարողանամ հասնել իմ նպատակին։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ուզում եմ գրել հայ ժողովրդի մասին, հայ ժողովրդի կյանքի մասին, հայ ժողովրդի պատմության մասին, հայ ժողովրդի ներկայի և անցյալի մասին։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ուզում եմ գրել հայ ժողովրդի մասին, որպեսզի ամբողջ աշխարհը ճանաչի հայ ժողովրդին, որպեսզի ամբողջ աշխարհը հետաքրքրվի հայ ժողովրդով, որպեսզի ամբողջ աշխարհը սիրի հայ ժողովրդին։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ուզում եմ գրել հայ ժողովրդի մասին, որպեսզի ամբողջ աշխարհը հիանա հայ ժողովրդով, որպեսզի ամբողջ աշխարհը հարգի հայ ժողովրդին։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ուզում եմ գրել հայ ժողովրդի մասին, որպեսզի ամբողջ աշխարհը ոգևորվի հայ ժողովրդով, որպեսզի ամբողջ աշխարհը ոգեշնչվի հայ ժողովրդից։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ուզում եմ գրել հայ ժողովրդի մասին, որպեսզի ամբողջ աշխարհը ուրախանա հայ ժողովրդի հաջողությունների համար, որպեսզի ամբողջ աշխարհը տխրի հայ ժողովրդի դժբախտությունների համար, որպեսզի ամբողջ աշխարհը ապրի հայ ժողովրդի հետ միասին։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ուզում եմ գրել հայ ժողովրդի մասին, որպեսզի ամբողջ աշխարհը ոտքի կանգնի հայ ժողովրդի պաշտպանության համար, որպեսզի ամբողջ աշխարհը ոտքի կանգնի հայ ժողովրդի ազատության համար, որպեսզի ամբողջ աշխարհը ոտքի կանգնի հայ ժողովրդի անկախության համար։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ուզում եմ գրել հայ ժողովրդի մասին, որպեսզի ամբողջ աշխարհը ոտքի կանգնի հայ ժողովրդի ազատության համար, որպեսզի ամբողջ աշխարհը ոտքի կանգնի հայ ժողովրդի անկախության համար

ԱՄՈՒՄՆԱՑԱԾ ԵՒ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՏԷՐ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ 48 *ժամ արձակուրդ պիտի ստանան ամէն շաբաթ եւ կիրակի, համաձայն ազգ. պաշտպանութեան նախարարին որոշման։*

ՓԱՐԻԶԻ ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ ժողով մը գումարելով, պահանջեցին անյապաղ գործադրել 40 *ժամուան օրէնքը։*

ՄԱՏՐԻՏԷՆ կը հեռագրեն թէ մէկ օրուան մէջ (չորեքշաբթի) աւելի քան 300 *ռումբ տեղաց քաղաքին վրայ, իրարմէ անջատ վայրերու մէջ։ Ամէնէն կատաղի ռմբակոծութիւնը կը համարուի այս։ Մամուլը զայրոյից գրութիւններ հրատարակեց այս առթիւ, պահանջելով «բռնութեան պատասխանել բռնութեամբ»։ Իրազեկները կը հաւաստեն թէ Պիլպաոյի դէմ կը գործածուին հզօր թնդանօթներ, որոնք հուր ու բոց կը տեղան* 30 *մղոն հեռաւորութեամբ։ Մեծ զգուշաւորութիւն կը տիրէ այս մասին։ Ամբողջովին Գերմանացիներ են վոխադրողները, տեղաւորողները եւ գործածողները։*

ԵՒԿՈՍԼԱՎԻՈՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ բացուեցաւ *ապրիլ* 21-*ին, Պելկրատի Հին բերդին մէջ։ Հաւաքուած նիւթերը կը ներկայացնեն երկրին պինուորական պատմութիւնը, Սերպիոյ անկախութեան պատերազմէն մինչեւ Մեծ Պատերազմը։ Երկու մասնաւոր սենեակներ յատկացուած են Ա-լեքսանդր Թագաւորին յիշատակին, սպանութեան բոլոր մանրամասնութիւնները (Մարսէյլ, 1934 հոկտ. 9)։ Ցուցադրուած են նաեւ ահաբեկիչի զոր-ծածած զէնքն ու ռազմանիւթը, Թագաւորին արիւնոտ շապիկը, այն ինքնաշարժը ուր սպաննուեցան Թագաւորը եւ Պարթու եւն.,*

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ

Հ. Ց. Դ. Մատենադարանէն, ցպաստաւոր պայմաններով, կը վաճառուին հետեւեալ գիրքերը.—

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ՝ Հ. Ց. Դ. Պատմութիւն I հատ.	30 ֆրանք
» Հոսանքներ	10 »
» Հայկական չարժման նախապատմութիւն I և II հատ. միասին	20 »
» Բողոքը նորագոյն պատմութեան մէջ I հատ.	10 »
» Համաժողովրդական բանակ	3 »
» Ազգուսա Բէբել	3 »
ԶՈՄԲԱՐՏ՝ Սոցիալիզմը եւ Սօց. չարժումը 19րդ դարում	5 »
Ե. ՖՐԱՆԿԵԱՆ՝ մեր փիլիսոփայական Աչխարհայեացքը	12 »
Ն. ՀԱՆԳՈՑՑ՝ Մտածումներ Հ. Ց. Դաշնակցութեան մասին	4 »
ԼԻՎԻՆՍԿԻ (Թարգ. Կ.Ս.) Ընկ. Միլլեր. եւ ձնչ. ժողովուրդները	4 »
ԴՈՒՄԱՆ՝ Նախագիծ ժողովրդ. ինքնապաշտպանութեան	2 »
Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ Հայ քաղաք. մտքի զարդ. եւ Հ. Ց. Դ.ը	5 »
ԶԷՑԹՈՒՆՑԻ՝ Զէյթունի անցեալէն եւ ներկայէն	4 »
ՊՐԱԿ. ՈՒՍ. ՄԻՈՒԹ. Փետրուարի 18	4 »
Լ. ՊԼՈՒՄ (Թարգ. Լ. Զ.) Պոլշեւիզմը եւ ընկերվարութիւնը	2 »
ՍԻԱՄԱՆԹՕ՝ Հոգեվարքի եւ Յոյսի Ջահեր	3 »
ՍԻԱՄԱՆԹՕ՝ Հայորդիները	2 »
ՔՐ. ՄԻՒՍՑԻԼԵԱՆ՝ Ցեղափոխականի մտքերը	4 »
Դ. ԲՐԱՆԴԷՍ՝ Հայաստանը եւ Եւրոպան	1 »
Հ.Ց.Դ.(Հրատ.)Ցեղափոխականներ (Վ.Գօլոչեան եւ Ց. Ապրիկեանց)	2
Հ. Ց. Դ. (Հրատ) Մայիսի 28	4 »
Հ. Ց. Դ. (Հրատ.) Եւրոպացիների կարծիքը Հայկ. Դատի մասին	3 »
ՄԱՐ՝ Թիւրքական բանտերը	2 »
Վ. ԱՐԱՐԱՏՍԿԻ՝ Քաղաքական կուսակց. Ռուսաստանում	2 »
ՅՐԻՏ. ՀՆՆԵԼՍ՝ Գիտական Սոցիալիզմ	2 »
Ա. Զ.՝ Մեծ առաւօտը	1 »
ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐԻ ՏԱՂԵՐԸ	*1 ֆր.*
ՀԵՐՈՍԸ	*1 »*
ԱՊՍՏԱՄԲ ՍԱՍՈՒՆԸ	*1 »*
ԱՅՈՒՀԻՆԵՐԻՆ	*1 »*
ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԵՐ	*1 »*
ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ	*2 »*
ՈՒՂԵՑՈՅՑ ԸՆԿԵՐՆԵՐԻՆ	*1 »*
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹ. ԹԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ	*1 »*

Ապսպրանքները կանխիկ, *փոստի ծախք չկայ։*

Դիմել հեռեւեալ հասցէին.— « ՅԱՌԱՋ», ԱՐՑԱԽԵԱՆԻՆ ։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

“ՎԻ Մ„

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ «ՎԷՄ»ի ԺՐ. ԹԻՒՐ հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Խմբագրութիւն՝ բաժանորդագրութեան նոր չրջանի չէմքին.— Ա. Արեղեան՝ Միջազգային դաշնագիրները Հայաստանի մասին.— Եր. Հայրապետեան՝ Հայ թատերական գրականութեան զարգացման ընթացքը.— Տոքթ. Վ. Ց. Թորգոմեան՝ Ցուչառերէս.— Հմ. Մանուկեան՝ Դէպքերը Վասպուրական-նում.— Ս. Վր.՝ Հայ - Վրացական միութիւնը.— Հայ - Հայկական բանակցութիւնները.— Հին Թուղթեր.— Անցեալը.— Զօր. Մ. Մելիք Մուրատեան, Վարդ Մախոխեան, Կեանք եւ Մշակոյթ.— Քէմանչիստ Ռուբէն, Ս. Վ.— Բաֆֆիի Ցուբելեանը։ Բերկրի դէպքը։ Գիրք եւ մամուլ։ Գրախօսական, խմբագրութեան կողմից, յաւելուած։ Վահրամ եպ. Մանկունի, Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը ։

Խմբագրութիւնը շատ կը խնդրէ բաժանորդներէն փութացնել բաժնեգիներու վճարումը։ Մասնաւորապէս կը խնդրուի Ֆրանսայի բաժանորդներէն չանալ շուտով փակել իրենց հաշիւները, որով մեծ աչակցութիւն ցոյց տուած կը լինին խմբագրութեան։ Փարիզի բաժանորդները կարող են բաժնեգինը ուղարկել Լ. Գեւոնեանի հասցէով «ցառաջ»ի խմբագրատուն, Մարսէյլինը՝ Ն. կալոսեանին 49 rue Nationale։ կամ ուղղակի խմբագրութեան՝ S. Vratzian. 13 Rue des Platanes Plessis-Robinson. (Seine).

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐ

Ֆ. Կ. Խաչի ՅՏէսինի Մասնաճիւղին կողմէ
Այսօր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դ. ցան մէջ։

Կ. Նախագահէ՝ Պ. ԱՐՇԱԻԻՐ ՀԱԲԷԼԵԱՆ

Կը խօսի՝ ՏԻԿ. ԷԼԼԷՆ—ԲԻՒԶԱՆԴ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին դպրոցի աշակերտներուն կողմէ։

Թատերական Ներկայացում

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Պօլսոյ «Մուրատ խումբին կողմէ
25 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը Ճիշտ 3.30ին,
Հ. Ց. Դ. բարեղ—Շահլազ ակումբին մէջ, Սրճոն։
Կը ներկայացուի ՍԱՄՈՒՆԸ ԱՑՐՈՒՈՒԻ Է *(տրամ 5 արար)*
Մուտք 3 ֆրանք։

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի ցանձնախումբի ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 Ապրիլ, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին։

Գաւառ

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 25 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, սիամանթօ ակումբին մէջ, Տարեւոր օրակարգ։

ԱՆԻԼԻՒ « Արամ » ենթակոմիտէն կազմակերպած է այց մը, ընկերներ ԳԷՈՐԳԵԱՆ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ դերեզմանին, Քլիչիի նոր գերեզմանատունը։

Կը հրաւիրուին Շանթ եւ Կայծակ խումբի ընկերները այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2·30ին, ներկայ գտնուիլ Փլաս Պուրկինեան (Անիէռ)

ԱՊՐԻԼ 11 Ալֆորվիլի մէջ

կազմակերպուած Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի կողմէ

Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, *Հայ Ակումբին մէջ,*

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ *Տ-ՔԹ. ՔԻՒԹԻՒՔԵԱՆ*

ԿԸ ԽՕՍԻՆ *Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԵՒ Լ. ՉՈՐՄԻՍԵԱՆ*

Գեղարուեստական բաժին։

Կը մասնակցին՝ Պ.Պ. Յ. Ուզունեան, Օ. Կարապետեան եւ Պօղոս Աղունեան (արտասանութիւն)։ Խմբերգ՝ Սահուց Միութեան կողմէ։

ԱՊՐԻԼ 11 Շավիղի մէջ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյն եկեղեցական Ընկ. եւ մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. «Արղութեան» խումբի, «Համազգային»ի եւ Կ. Խաչի տեղւոյն մասնաճիւղերուն։

Այսօր, շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, տեղւոյն մատուռ-դպրոցին մէջ։

Կը նախագահէ տեղւոյն հոգեւոր հովիւ՝ ՀՄԱՅԵԱԿ Վ.Րդ.

Կը բանախօսէ՝ Պ. Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։ Երգ, արտասանութիւն, կենդանի պատկեր։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։

Առնել թիւ 1 օթօպիւսը եւ իջնել Մէրի, 4 րիւ Թրուա Շանթիէ։

ԱՊՐԻԼ 11 Մարսէյլի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղին

Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, շահիրկեան սրահին մէջ,
5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ։
Կը նախագահէ Պ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱԼՃԵԱՆ
Կը խօսին՝ ՏԻԿ. Ն. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ եւ Պ. Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ
Կը նուագէ «Վահագնեան» նուագախումբը։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին։
Կը հրաւիրուին բոլոր միութիւնները։ Մուտքը ազատ է։

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին կողմէ, 25 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 4ին , 17, Rue Cadet, Café Cadet-ի վերնայարկը։

Կը խօսի՝ Լ. ՉՈՐՄԻՍԵԱՆ։
Նիւթ՝ Նոր սերունդի հայեցի կրթութիւնը ։
Մուտքը ազատ է, միայն consomation ։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

կիրակի, Ապրիլ 25ին, ժամը 3ին, Société Savantes *ի* C *սրահին մէջ,* 28rue Serpente, *տեղի կ'ունենայ գրական գեղարուեստական հանդէս ի պատիւ Ա.Ի. ԻՄԱՀԱԿԵԱՆի 60ամեակի։*

Միութեան անդամներէն Օ.Ր. Հ.Ր. ԳԱԶԱԶԵԱՆ, Պ. Վ. ԹԱՀՄԱԶԵԱՆ եւ Պ. Ռ. ՏԷՐ-ԴԱՒԻԹԵԱՆ շարադրութիւններ պիտի կարդան Իսահակեանի ստեղծագործութիւններուն մասին։

Տեղի կ'ունենան նաեւ արտասանս թիւններ։
Մուտքի վճարումը 3 ֆր.։

ՀԱՆԶՈՑՔ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Տիգրանակերտի եւ Շրջ.ի Հայր. Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

25 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն մինչեւ կէսգիշեր,
Հայ Երիտասարդաց Ակումբին մէջ, 8 rue Bossuet
Մէթրօ Roissonnière եւ Gare du Nord
Երգ, արտասանութիւն։ Կը նուագէ ԵՓՐԱՏ նուագախումբը։
ՃՈՒՆ ՊԻԻՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՆԵՐՈՎ։
Մուտք՝ 7 եւ 5 ֆրանք։

ՑԵՐԵԿՈՑԹ–ՊԱՐԱ ԱՆԴԷՍ

Ֆ. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՕՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մասնաճիւղին

25 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3—12։

33 Պուլվար Լօնշան, Սալօն Լօնշանի մէջ, Մարսէյլ։

ԿԸ ԽՕՍԻ ՏԻԿ. Ն. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ

Իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ
Մարսէյլի Հայ Արիներու խումբը։

ՆՈՒԱԳ.— Պ. Թիւթիւնճեան, վկայեալ Մարսէյլի Քօնսէրվաթուարէն, Ա. մրցանակ ։

ԿԵՆԴԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐ.— Օգափոխութեան կայան, պատրաստուած Տիկ. Ռ. Միլտօնեանէ, արտասանութիւն՝ Օր. Թուղլաճեան, ֆանթէզի մը.— Ա՞յս ի՞նչ է, մօտա է — պատրաստուած Ռ. Միլտօնեանէ ։

Երգ՝ Պ. Հ. Համբարձումեան, ֆանթէզի՝ Պ. Վ. Մինասեան, արտասանութիւն՝ Պ. Հ. Համբարձումեան ։

ՃՈՒՆ ՊԻԻՖԷ ԴԻՒՐԱՄԱՏԶԵԱՆի ԳԻՆԵՐՈՎ։

Պարերը կը սկսին ժամը 7էն վերջ։ *ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐ.։*

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

FOURRURES DE ST. BERNARD

ՏԻԿ. ՀԱՑԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e
Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —
Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70

ՍՏԱՑԱԾ ենք գարնան եւ ամառուան եղանակներու յատուկ մուշտակներ՝ բընաւ արժանի՝ մարթոր, վեսթեր, ձիքներ, բիթուա եւլն., շատ նպաստաւոր գիներով։

Կը ստանձնենք ամէն տեսակ մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը, մաքրելը եւ թառնաժը։

Բաց է կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր։

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար գրաւներու փոխոխութիւն, ջէքեր կը տրուին ամէն երկրի հաւար։ կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ։

ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ։

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարթէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի հաւար։ Հայ ճամբորդներու հաւար ժամնաւոր գին։ Ընդունինք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը։

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՆՔ ԱՐՈՒԵՍՏ

Ամսագրին Ապրիլի թիւը, բազմաթիւ նկարներով, նուիրուած Նահատակ գրագէտներուն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

ԽՄԲ.— Մեր Մեծ Նահատակները.— ՌՈՒԲԻՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ՝ Հայկական Սագը.— ՀՐԱՆԴ՝ Տոզեր Աբփարին ուղղուած.— ՄԿՐՏԻՉ ՊՕՅԱՃԵԱՆ՝ ՍԱՄՎԵԱՆ՝ Մեռնող Դիւրին Պատմութիւնը.— ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆ՝ Ակօսը (քերթուած).— ՓԱՅԼԱԿ՝ Կրակ (քերթուած),— ԱՆԱՆ՝ «Ազդին համար» ԱՐՏ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ՝ Անտիպ նամակ.— ՅՈՎՀ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ՝ Անտիպ նամակ.— Ռ. ՍԵՒԱԿ՝ Անտիպ նամակ։ Նկարներ՝ Ռ. Զարդարեանի, Հրանդի, Դ. Բարսեղեանի, Երուխանի, Միամանթօի, Դ. Վարուժանի, Արտ. Ռուբինեանի եւ Փայլակի։

Բաժանորդագրութիւնն է.— Ֆրանսայի համար տարեկան 30 ֆրանք։ Արտասահմանի համար 40 ֆրանք ։ Դիմել՝ M. et M. BARSAMIAN 30, Rue Drouot, Paris (9):

“ՇԻՐԱԿ„

Արեւելքի միակ իսկական օրգան է Անկախ։ Անվերապահ։ Ազգասիրական։ Անմոռացկան։ Անմերձենալի։ Անխոնջ։ Անվեհեր։ Առաջնակարգ գրագիրներով։ Ամէն շաբաթ ընդարձակ պատերազմական տեղեկագրութիւն։ Ամէն օր հեռագրական լուրեր։ Ամէն օր խմբագրական։ Ամէն օր գրական։ Ամէն օր տնտեսական։ Ամէն օր գիտական։ Ամէն օր կանանց համար։ Ամէն օր մանուկներու համար։ Ամէն օր զուարճալի։ Ամէն օր հետաքրքրական։ Ամէն օր ամէն ինչ։ Ամէն օր ամէն մարդու համար։ Ամէն օր ամէն տեղ։ Ամէն օր ամէն ժամանակ։ Ամէն օր ամէն պարագայի մէջ։ Ամէն օր ամէն կերպով։ Ամէն օր ամէն ինչ։ Ամէն օր ամէն մարդ։ Ամէն օր ամէն տեղ։ Ամէն օր ամէն ժամանակ։ Ամէն օր ամէն պարագայի մէջ։ Ամէն օր ամէն կերպով։

ՊԱՏԻՒԱՍՏԱՒՈՐ ԳՈՒՏ ՉԱՓԻՉԻ ՔԻՒՐԻՈՎ։ ՀԱՅ ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ՍԵՂԱՆԻՆ ՎԱՐԺ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Սալնոյ Զօրի հայրենակցական միութեան ընդհ. անդամական ժողովը, 25 ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին։ Ժանթիլի Հայոց դպրոցին մէջ, 19, rue de Paris Ժանթիլի)։

ՓԱՐԻԶԻ եւ շրջանի վասպուրականի Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ Ապրիլ 28ին, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, 8 rue Bossuet (Հայ երիտասարդաց Ակումբ), մէթրօ Poissonnière, օրակարգ վարչութեան հաշուետուութիւն, նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ խնդիրներ։ կը խնդրուի անդամ եւ ոչ-անդամ բոլոր հայրենակիցներէն ճիշդ ժամանակին ներկայ ըլլալ։

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅի Ֆ. Կ. Խաչի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ բոլորանդամ-անդամուհիներս յաւօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, իր դպրոցին մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Բաբերդի Հայր. Միութեան վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ անպամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները 25 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Պուլվար Օտօս, հայրենակից Մ. սաք Խաչատուրեանի բնակարանը։ Օրակարգ՝ Վարչութեան մէկ տարուան նիւթական եւ բարոյական գործունէութեան հաշուետուութիւն, նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ հարցեր։

ՐԱՖֆիի ԾՆՆԴԵԱՆ Հարիւրամեակի Յոբելեանական կարդադիր Յանձնախումբը կը խնդրէ իր անդամներէն, ինչպէս նաեւ խմբագրական եւ գեւժատական յանձնախումբի անդամներէն, որ հաճին ներկայ ըլլալ խառն ժողովին, որ տեղի պիտի ունենայ 28 Ապրիլ, չորեքշաբթի գիշեր ժամը 8.30ին, 8 rue Bossuet Երիտասարդաց Ակումբին մէջ, մէթրօ Gare du Nord։

ՓԱՐԻԶԻ սեբաստիոյ Նահանգայ Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Բարեգործականի սրահին մէջ 8 rue Bossuet, փարիզ, մէթրօ Poissonnière։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հայ Մշակութային Միութեան ժողովը, 26 Ապրիլ երեքշաբթի երեկոյ ժամը ճիշդ 8ին, Շահիրկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ։ կը հրաւիրուին նաեւ ոչ անդամ երիտասարդները։

Ֆ. Հ. Կ. ԽԱՉԻ Պուլվար Օտօս (Մարսէյլ) մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր քննիչները, 25 Ապրիլ կիրակի ժամը 2ին, Ազգային վարժարանին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
23— 29 Ապրիլ
Երեկոյները ժամը 8.50
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։
Lucien Bareux
dans
Une gueule en or
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին տրուի 2 ծուտքի տոմսակ գեղեցիկ գիներ։

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
23 — 29 Ապրիլ
Ներկայացնեք ժ. 2.30ին երեկոյեան 8.30ին
Nitchevo, de Jacques
de Baroncelli
avec Harry Baur
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.
Dancing-Cigale avec five Boy's chroniques
Jazz-Cigala, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8,30ին եւ կիրակի կէսերկոյները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8,30ին։

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՁ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿ
25
ԱՊՐԻԼ
DIMANCHE
25 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3405

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԹՈՂ ԲԱՖՖԻՆ ԶԳԷ ԱՒԱԶԻՆ ՇՈՂԸ...

Ինչպէս հաղորդած ենք օրը օրին, արդէն ձեռնարկուած է աշխատանքի, ռռնելու համար Բաֆֆիի ծննդեան հարիւրամեակը:

Ընդհանուր խորհրդակցութենէ մը վերջ, կազմուած են երեք յանձնախումբեր, — գործադիր, խմբագրական եւ ելմտական, փոխադարձ համաձայնութեամբ: Ներկայացնելով բոլոր տարբերն ու հոսանքները: Նոյն իսկ վարձուած է սրահը, յատկացեալ հոկտեմբերին համար:

Յանձնախումբերէն խմբագրականը իր առաջին ժողովին մէջ իսկ աշխատանքի բաժանում կատարած է, հատորի մը հրատարակութեան համար: Ելմտականը անհրաժեշտ միջոցներ պիտի ճարէ, իսկ ընթացիկ աշխատանքները կը վարէ գործադիրը:

Այս տեղեկութիւնները կը հաղորդենք միջանկեալ, բանալու համար թէ ձեռնարկը գլուխ պիտի հանուի համազգային գեանի վրայ, ինչպէս կը պահանջէ ռռնակատարութեան էութիւնն իսկ, իբրեւ մեծարանքի ցոյց:

Շուտով կը հրատարակուին մանրամասնութիւնները, յանձնախումբերու կազմութեան, ինչպէս եւ ծրագրուած աշխատանքներու մասին:

Այն ատեն, առաջին ակնարկով իսկ, պիտի հաստատուի թէ բոլորին մտահոգութիւնը եղած է կարելի եղածին չափ ներկայացուցչական մարմին մը կազմել, ռռնակատարութեան համար:

Մեր տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ այս առթիւ իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը արամադրած են նոյն իսկ այն տարրերը որ ընդհանրապէս կը խուսափին այսպիսի գործերէ կամ կը նախընտրեն առանձին գործել:

Անշուշտ առաջին անգամ չէ որ քով քովի կը հաւաքուին, կը խորհրդակցին ու կը գործեն տարամերժ տարրեր, այսպէս կամ այնպէս նօսրացնելով մթնոլորտը: Ուրիշ ատեն ալ ունեցած ենք նոյն մխիթարութիւնը, աւելի կամ պակաս ջերմութեամբ: Օրինակ՝ Աստուածաչունչի թարգմանութեան 1500ամեակը:

Ինչ որ տեղի կ'ունենայ այս անգամ, նշանակալից է անոր համար որ, մինչեւ հիմա ոչ մէկ վերապահում յայտնուած է որ եւ է հոսանքի կողմէ: Մինչդեռ, ուրիշ պարագաներու մէջ, ռռնակատարութեան սկզբունքն իսկ վէճի կ'ենթարկուէր:

Եւ պատկերը կազդուրիչ է մանաւանդ անոր համար որ, նշանակներ չեն երեւար դուրսէն հրահանգներ սառնալու կամ դիրք բռնելու համաձայն որոշ ազդանշանի մը:

Մինչդեռ, ահա տարիներէ ի վեր, տակաւին «ուղեցոյց» մը չէ դնուած նոյն իսկ Ապրիլ Տասնըմէկի տարեդարձին համար: Տակաւին «տեսակէտ»ներ կը ծամծմուին եւ ճակատներ կը կապմուին...:

Այնքան միամիտ չենք, բացառիկ օրհնութիւն մը համարելու համար Բաֆֆիի հարիւրամեակին առթիւ նչմարուած համերաշխութիւնն ու ներդաշնակութիւնը: Գիտենք որ ռռնական տրամադրութիւնները յաճախ կը տեւեն այնքան որքան ռռնակատարութիւնը:

Բայց եւ այնպէս, լուսաւոր երեւոյթները այնքան հազուագիւտ են մեր ներկայ կեանքին մէջ որ, հարկադրուած ենք այս պզտիկ մխիթարութիւնները արձանագրել իբրեւ բարենշան պարագայ:

Եւ արձանագրելով, խորհրդածութիւններն ալ ինքնին կը հնչեն:

Ուրեմն, կարելի՞ է համախմբուիլ սեղանի մը չուրջը, հաւաքարար խորհրդակցելու, ծրագիրը մշակելու եւ մեծարանքի ցոյց մը կատարելու համար ի յիշատակ մեծ դէմքի մը, որ ունի համահայկական արժէք, որ նոր ակօս մը բացաւ մեր գրականութեան եւ ազատագրութեան պատմութեան մէջ:

Ուրեմն, կրնա՞նք մէկդի դնել բոլոր կանխակալ կարծիքներն ու նախապաշարումները, քէներն ու ատելութիւնները, հարիւրամեակ մը սարքելու համար համազգային գեանի վրայ:

Արդ, ռռնակատարութեան մը չա՞փ ալ արժէք չունին ուրիշ այնքան խնդիրներ, որոնք նոյնպէս եւ չատ աւելի կը կարօտին հասարակական խորհրդակցութեան, գործակցութեան, ներդաշնակութեան:

Ամէնքս ալ կը դանդաղինք թէ քառսի մը վերածուած է մեր ներկայ կեանքը, բոլոր գաղութներուն մէջ: Որքան ալ տարբերին տեսակէտները, կարելի չէ պարակել ոչ տագնապին ծանրութիւնը, ոչ ալ, մանաւանդ, անոր անմիջական հետեւանքները:

Հայաստանի մասին չենք խօսիր, աւելի չբարդացնելու համար խնդիրը:

Արդ, ինչո՞ւ փութկոտ կ'երեւանք եւ փոխադարձաբար բաց եացակամ, երբ հարցը կը վերաբերի ռռնակատարութեան մը, իսկ խօսք լսել կամ փոխանակել չենք ուզեր, ամէնէն ճակատագրական հարցերուն առթիւ:

Արդեօք անո՞ր համար որ ո եւ է ռռնակատարութիւն ի վերջոյ երեւալու, փայլելու, խօսելու պատեհութիւնները կ'ընծայէ, իսկ հանրային - քաղաքական հոգերը միայն միտք եւ սիրտ կը մաշեցնեն, յոգնութիւն եւ անհանգստութիւն կը պատճառեն:

Այն ատեն, կը նշանակէ թէ ոչ իսկ Բաֆֆին կրցած է բան մը փոխել մեր միտքերուն եւ բարքերուն մէջ, եւ եթէ ողջ ըլլար, ապահովաբար նոյնքան վշտ ալ այս մասին գրած պիտի ըլլար ...

«Լոյս, աւելի լոյս», կ'աղաղակէր Կէօթէ:

Կը կարծենք թէ իր երազած «լոյս»ը չափէն աւելի ողողած է մեր այսօրուան կեանքը: Եւ անշուշտ ատոր համար է որ յաճախ կը չմօրինք եւ կը մոլորինք:

Մեզի պակսածն է՝ քիչ մը պայծառութիւն,— եւ թող Բաֆֆին չող մը ձգած ըլլայ այդ ճամբուն վրայ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵՐԲ ՊԻՏԻ ԲԱՑՈՒԻ ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Տակաւին որոշուած չէ յուցահանդէսին պաշտօնական բացման թուականը: Մինչ կը յիշուին մայիս 17ի եւ 23ի օրերը, բայց ալկոզմեան թերթերը կը կարծեն թէ անկարելի է որ ամէն բան պատրաստ ըլլայ այդ օրերը: Մաքէն ձեռնարկուէ մը տեղեկութիւն ստացած է թէ չորս ղէսաւոր դուռներէն մէկը միայն պատրաստ պիտի ըլլայ Հոգեվարսեան երկուշաբթին, իսկ միւսները հապճեպ կրնան լրանալ մինչեւ մայիսի վերջին օրերը:

ԼԷՕՆ ՊԼՈՒՄ ՊԻՏԻ ՀՐԱԺԱՐԻ՞

Ընդդիմադիր թերթերը ամէն օր զարմանազան լուրեր կը հրատարակեն դահլիճին կացութեան մասին: Երէկ ալ «Լէքօ տը Փարի»ն ծանրակշիռ լուր մը կը հաղորդէր Քէրիլլիսի ատորագրութեան տակ,— «Լէօն Պլում Տորմուայի՞ պիտի ձգէ իր պաշտօնը»:

Թերթը կը գրէ թէ վարչապետը «բարոյապէս եւ ֆիզիքապէս ուժասպառ» մարդու մը տպաւորութիւնը կը ձգէ, թէ «Քիլիզիի ողբերգութիւնը սոսկալի հարուած մը եղաւ իրեն համար», թէ նոյն օրն իսկ բացագանչած էր, յուսահատօրէն.— «Ա՛խ, ոչ, մենք արժանի չենք այս ճակատագրին»: Եւ հաղորդելով չարք մը աննպաստ լուրեր,— «ցուցահանդէսին ձախողումը», «գործադուլներուն ծաւալումը», անգլիականին բարձրացումը 105 ֆրանքէն 111ի, ուր օրուան մէջ, կը կարծէ թէ Լէօն Պլում կ'ուզէ քաշուիլ: Իսկ իրեն համար իբրեւ յաջորդ նշանակած է ներքին նախարարը, Պ. Մաքս Տորմուա:

Պարզապէս ի տեղեկութիւն կ'արձանագրենք այս ենթադրութիւնները, դաղափար մը տալու համար տիրող հոգեբանութեան մասին:

ՊԱՆԴՈԿԱՊԵՏՆԵՐԸ ԿԸ ՍԵՐԺԵՆ 40 ԺԱՄԸ

Ֆրանսական պանդոկներու ազգ. ընկերակցութիւնը ուրբաթ օր ժողով մը գումարելով, երկարօրէն քննեց չարաթական 40 ժամուան աշխատանքի օրէնքին գործադրութիւնը: Ընդհանուր եզրակացութիւնը այն եղաւ թէ օրէնքին գործադրութիւնը ապեռաչի հետեւանքներ պիտի ունենայ իրենց համար. մանաւանդ որ, Պելժիոյ, Զուիցերիոյ, Գերմանիոյ, Անգլիոյ եւ Իտալիոյ մէջ կառավարութիւնները երբեք այդպիսի օրէնքներ չեն գործադրեր պանդոկներու համար: Ընկերակցութիւնը կը կարծէ թէ բազմաթիւ հաստատութիւններ պիտի փակուին, եթէ օրէնքին գործադրութիւնը պարտադրուի:

Վիճաբանութիւններէն վերջ, բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ, որ անդորձադրելի կը հռչակէ 40 ժամուան օրէնքը, եւ կ'աղաչարէ թէ պիտի հարկադրուին ամէնէն ծանրակշիռ միջոցները ձեռք առնել, մինչեւ իսկ փակել պանդոկները, եթէ բանադատուին գործադրելու:

Ըմպելիներու ազգ. դաշնակցութիւնն ալ դեկոյց մը տպելով, ուժգնօրէն կը բողոքէ կարգ մը բանուորական կազմակերպութեանց վարիչներուն դէմ եւ անգործադրելի կը գտնէ 40 ժամուան օրէնքին գործադրութիւնը: Այս կազմակերպութիւնն ալ կը յայտարարէ թէ պիտի հարկադրուի փակել խանութները, եթէ պարտադրուին նոյնութեամբ գործադրել օրէնքը:

Պ. Տալադիէի ճառը Մանչէսթրի մէջ

— o —

«ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԻՐԱԳՈՐԾԵԼԻ Է ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ»

Պ. Տալադիէ, ազգ. պաշտպանութեան նախարարը, Մանչէսթրի ճառին մէջ պարզելով Ֆրանսայի ներքին կացութիւնը, յայտարարեց.

— «Իմ մասին, ես միշտ այն համոզումն ունիմ թէ միայն ազատութիւնը կ'ապահովէ մարդկային ընկերութեան յառաջդիմութիւնը: Ես հաստատապէս կը կարծեմ թէ, արդի աշխարհին մէջ, բարօրութիւնը եւ հարստութիւնը կրնան ծնիլ միայն փոխանակութեանց ազատութենէն: Ես չատ լաւ գիտեմ թէ մեր սահմաններէն դուրս չահախնդիր քարոզութիւններ մեզ կը ներկայացնեն երբեմն պատակուած քաղաքացիական վէճերէ կամ համայնավարութեան, նոյն իսկ բոլշեւիկեան անդունդին մէջ նետուելու օրէն հասած: Բոլորովին սուտ: Ֆրանսային էապէս անհատապաշտ է: Ան խորապէս տոգորուած է երկրային, դիւղացիական ազդեցութիւններով, եւ եթէ կայ երկիր մը ուր համայնավարութիւնը անիրագործելի է, այդ ալ մանր սեփականատէրներու այս ազգն է, ուր մինչեւ դասերը տնտեսական եւ ընկերային տեսակէտով աւելի կարեւորութիւն ունին քան Եւրոպայի ուրիշ որ եւ է երկրի մէջ: Գալով հանրային բարեկարգութեան, մի հաւատաք անոնց որ իրենց ուղածին պէս կը խօշորցնեն երկրորդական դէպքերը: Իրական բարեկարգութիւնը երբեք չէ խանգարուած: Վստահ եղէք թէ ո եւ է մէկը կարողութիւն չունի լրջօրէն սպառնալու բարեկարգութեան: Ֆրանսա նոյնքան փարած է հանրային բարեկարգութեան որքան իր ազգային անկախութեան»:

Նախարարը յետոյ փառաբանեց անգլեֆրանսական բարեկամութիւնը եւ գործակցութիւնը, յանուն խաղաղութեան:

Վենետիկի տեսակցութեան արդիւնքները

— . —

ՆԱՑԻՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

Աւստրիոյ վարչապետը վերջացուցած ըլլալով իր խորհրդակցութիւնը Վենետիկի մէջ, Մուսոլինիի հետ, վերադարձաւ Վիէննա: Այս առթիւ հրապարակուած պաշտօնական զեկոյցը չատ բան չըսեր, բայց միջազգային մամուլը ուշագրաւ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ: Այդ աղբիւրներուն համաձայն, Մուսոլինի, որ Աւստրիոյ անկախութեան պահպանը կը ներկայանար 1934 յուլիս 25էն ի վեր, երբ սպաննուեցաւ Տոլֆուս, այժմ չատ մեծ արժէք չի տար այդ հարցին: Զեկոյցէն կը հետեւի թէ այլ եւս արժէքը կորսնցուցած է, նաեւ, Հռոմի համաձայնութիւնը, որով Իտալիա, Աւստրիա եւ Հունգարիա համախորհուրդ պիտի գործէին միջազգային քաղաքականութեան մէջ: Աւստրիոյ վարչապետը նորէն ընդդիմացած է Զեխոսլովաքիոյ մեկուսացման, դիտել տալով թէ իր կառավարութիւնը չի կրնար միանալ ո եւ է զինուորական խմբակցութեան որ յարձակողական նպատակներ կը սնուցանէ: Մուսոլինի ալ նոյնքան ուժգնութեամբ պնդած է իր տեսակէտի վրայ:

Ուրիշ աղբիւրի մը համաձայն, Տոքթ. Շուշնիկ հաւանած է որ նացիները (հիթլէրական) մասնակցին Աւստրիոյ կառավարութեան: Իրրեւ առաջին քայլ, նացի մը պիտի նչանակուի Աւստրիոյ հայրենասիրական ճակատի վարիչ մարմնին մէջ: Բայց այս մասնակցութիւնը պիտի կատարուի համաձայն 1936

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵԽԿՈՒ « ՓՈՐՁԵՐ »

— a —

Անցեալ կիրակի «ընդհանուր փորձ» մը կատարուեցաւ Լոնտոնի մէջ, ստուգելու համար թէ յաւ դասաւորուա՞ծ են թագադրութեան հանդէսները:

Փորձի ենթարկուեցան բոլոր այն տարրերը որ պիտի մասնակցին արարողութեան, պալատէն մինչեւ Ուէսթմինսթըրի աբբայարանը, եւ մինչեւ վերադարձը դէպի պալատ:

Շաբթուան ընթացքին ալ, ուրիշ փորձ մը կատարուեցաւ, յատկապէս Աբբայարանին մէջ, որ շարժ մը ևորոգութեանց ենթարկուած է, այս առթիւ:

Դեռ պիտի շարունակուին փորձերը, որպէսզի բացարձակապէս վստահ ըլլան թէ ծրագրուած արարողութեանց «մեխեանա» պիտի բանի կատարեալ կանոնաւորութեամբ: Առանց խոտորելու, խանգարելու կամ արկածներ պատճառելու:

Փորձեր, մարզաւիճներ կը կատարեն ինչպէս ձիաւոր կամ հետեւակ զինուորներն ու ոստիկանները, նոյնպէս արարողապետներն ու պալատական տիկիններ, լորտերն ու «Լէյտի»ները, ոսկեճամուկ դրաճիկներն ու ալեհեր կղերիկոսները, երգիչներն ու նուագածուները:

«Փորձ»էն ազատ չեն նոյն իսկ թագաւորն ու թագուհին, արժանաւորապէս կատարելու համար իրենց ինկած պարտականութիւնները:

Եթէ չեմ սխալիր, տասը տեսակ ընդհանուր փորձեր պիտի կատարուին **(répétitions générales)**, մինչեւ մայիս **12**, երբ տեղի կ'ունենայ թագադրութիւնը:

×

Կարդալով այս տեղեկութիւնները, միտքս կ'երթայ դէպի հետ, «գաղափարներու զուգորդութեամբ», ինչպէս պիտի ըսէր մեր վարժապետը:

Դէպի հետ՝ մինչեւ **1905** թուականը, երբ ուրի՛շ «ընդհանուր փորձ» մը կը կատարուէր, դարձեալ արքայի մը համար, բայց բոլորովին տարբեր պարագաներու մէջ:

1905 ... Երլտրզ ... Սուլթան Համիտ ... Քրիստափոր ... Վռամ ..., Կաոճ մը ձգախէժի անիւներով ...:

Ադին փորձ՝ կարելի կանոնաւորութեամբ եւ շքեղութեամբ մեծարելու համար երիտասարդ արքայ մը որ գահ կը բարձրանայ, իր ժողովուրդին կամքով:

Անդին՝ փորձ, կարելի ճշդութեամբ եւ անոգոր վճռականութեամբ խորտակելու համար արիւնածարաւ հրէշ մը՝ իր որջին մէջ իսկ:

Ադին, Լոնտոնի մէջ, ընդհանուր փորձ՝ հրապարակաւ, պաշտօնական հանդիսաւորութեամբ եւ ցուցադրութեամբ:

Անդին, նախ Սոֆիայի եւ ապա Պոլսոյ մէջ, դաւադրական, յեղափոխական փորձ՝ հազար զգուշութեամբ, ափ մը անձնուէրներով, բոլորն ալ մահը աչքէ առած:

Նախ ձեռնառումբը, որ կը պայթի փորձի պահուն, վիրաւոշի սարալանջին վրայ, ջարդուփշուր փոխելով Քրիստափորն ու Վռամը:

Յետոյ խորհրդաւոր կառքը ձգախէժ անիւներով, որ եօթն անգամ Երլտրզ կ'երթայ կուգայ, Սէյամլըքի արարողութեան օրերուն (ուրբաթ), փորձելու համար հրաշագործ մեքենան, գազանին վերադարձի վայրկեանը, ռումբին պայթելու պահը, եւ ուրիշ մանրամասնութիւններ:

Ահա մեր աշխարհն ու միւս աշխարհը, իրենց «ընդհանուր փորձերով»:

Եւ ինչո՞ւ զարմանալ որ մէկը միւսը չի հասկնար, եւ երբեմ պիտի չհասկնայ ...

Վ.Ա.Հէ

Հաւանձայնութիւն Թուրքիոյ եւ Եգիպտոսի միջեւ

1914 ՆՈՅ. 5ԷՆ ՎԵՐՋ ԳԱՅՈՂՆԵՐԸ ԲՐՔԱՀՊԱՏԱԿ

Թուրքիոյ եւ Եգիպտոսի մէջեւ ծրագրուած դաշնագիրը նչանագրուեցաւ Գահիրէի մէջ: Վերջնական վաւերացումէ պիտի կատարեն երկու երկիրներուն խորհրդարանները: Եգիպտական կառավարութիւնը որ եւ է հրատարակութիւն չէ ըրած այս մասին, սակայն թերթերը յաջողած են հետեւեալ տեղեկութիւնները քաղել:—

Դաշնագիրը յարեւնման է այն բարեկամական դաշնագիրներուն որ կնքուած են ուրիշ պետութեանց հետ: Գալով երկու երկիրներու քաղաքացիներուն բնակութեան իրաւունքին, Թուրքերը ինչպէս Եգիպտացիները պիտի կրնան երկու երկիրներու մէջ ճամբորդել, համակերպելով տեղական օրէնքներուն: Երկու երկիրներուն հպատակները պիտի կրնան առեւտուրով, ճարտարագործութեամբ եւ ուրիշ գործերով զբաղիլ, բայց այն արհեստներէն որ վերապահուած են տեղացիներուն: Երկու երկիրներու հպատակները պիտի կրնան կալուածներ դնել եւ ծախել: Երկու կառավարութիւններէն իւրաքանչիւրը պիտի կրնայ միւս պետութեան հպատակներուն վրայ դնել անձնական, առեւտրական, քաղաքային, ուղղակի կամ անուղղակի տուրքեր:

Ինչ կը վերաբերի հպատակութեանց, այն Թրքահպատակները որոնք Եգիպտոս հաստատուած են 1914 նոյեմբեր 5էն առաջ կամ անոնք որոնց հայրերը Թուրքիա կամ Թրքական նախկին երկիրներու մէջ ծնած են, պիտի կրնան վերստանալ Թրքական հպատակութիւնը, եթէ կ'ուզեն: Բայց եթէ Եգիպտոս ծնած են կամ իրենց հայրերը հոն ծնած են, իրաւունք չունին հպատակութիւն փոխելու: Այն Թրքահպատակները որոնք Եգիպտոս գացած են 1914 նոյեմբեր 5էն վերջը, պիտի նկատուին Թրքահպատակ, բայց եթէ եգիպտական հպատակութիւն ստացած են, պիտի մնան Եգիպտացի: Թուրքիա կ'ընդունի Եգիպտոսի ամբողջ արքայական գերդաստանին եգիպտական հպատակութիւնը:

Այս դաշնագրով վերջ կը գտնէ երկար վէճ մը որ կը տիրէր Մեծ պատերազմէն ի վեր:

Ալեքսանդրէթի սանճաքին Սահմանադրութիւնը

Ազգերու Դաշնակցութեան այն յանձնախումբը որ պաշտօն ունի մշակելու Ալեքսանդրէթի սանճաքին սահմանադրութիւնը, հինգշաբթի օր վերսկսաւ իր աշխատանքը, նախագահութեամբ Պ. Պուռքէնի (Պելժ): Ամբողջական յանձնախումբէն զատ, երկու մասնախումբեր կազմուեցան, որ պիտի աշխատին զուգընթաց: Մասնախումբերէն մէկը պիտի զբաղի հիմնական օրէնքին վերաբերեալ հարցերով, նախագահութեամբ անգլիական պատուիրակին, միւսը պիտի մշակէ մասնագիտական խնդիրներու վերաբերեալ կանոնագիրը (դրամ, մաքսային վարչութիւն, թղթատարութիւն եւ նաւահանգիստ):

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ նոյն անորոշ վիճակն է որ կը տիրէ: Մատրիտ նորէն ռմբակոծուեցաւ: Երկու կողմերն ալ յաջողութիւններ կը ծանուցանեն զանազան ճակատներու վրայ: Անգլիական երեք նաւեր յաջողեցան Պիլպաօ հասնիլ, առանց հետապնդուելու: Կը նչանակէ թէ քաղաքը ոչ պաշարուած, ոչ ալ ականներով պաշտպանուած է:

ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ առթիւ պատրաստուած է «Ճամբորդութեան տոմսակ» մը, որուն տէրերը պիտի կրնան ոչ միայն 40 ան հարիւր զեղչ առնալ երկաթուղիներու համար, այլ եւ զեղչեալ գիներով այցելել թանգարանները եւ կարգ մը թատրոններ:

ՀԱՅՏՆԱԲԵՐՎԵՑԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՀԱՅՏՆԱԲԵՐՎԵՑԻՆ

Հրատարակվում է 1921 թվականի հունվարի 1-ից

Ամսագիր

Տարի 1, թիվ 1

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՀԱՅՏՆԱԲԵՐՎԵՑԻՆ

Հրատարակվում է 1921 թվականի հունվարի 1-ից

Ամսագիր

Տարի 1, թիվ 1

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՀԱՅՏՆԱԲԵՐՎԵՑԻՆ

ՉԱՐԹՈՂԻ

(ՀԱՅԿԱԶՆ ՁԱԿԱՏԱՊԱՆՔԱՅԻՆ ԿՈՒ)

— ԱՅՍ ՀԱՐՑԸ ՄԵՐ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՉԷ —

Հանդիպեցանք Հայկազնի հետ Ռոտոնդայի առջև, ուր նա կանգնած էր ինչ-որ մեկին սպասելով։ Ես ինձ ներկայացրի, և նա ինձ հրավիրեց իր սենյակը։

Հայկազնի սենյակը ուսանողական սենյակ չէր։ Ամեն ինչ կանոնավոր էր, ամեն ինչ իր տեղում։ Գրքերը դասավորված էին գրադարանի պես, գրասեղանի վրա ոչ մի թղթի կտոր չկար։ Ինձ թվաց, թե ես ոչ թե ուսանողի, այլ ինչ-որ պաշտոնյայի սենյակում եմ։

Հայկազնը ինձ նստեցրեց բազկաթոռի վրա, ինքն էլ նստեց գրասեղանի առջև։

— Ես ձեզ լսում եմ, պարոն Միսաքյան, — ասաց նա։

Ես պատմեցի իմ ծրագրի մասին։ Հայկազնը ուշադիր լսում էր ինձ, ոչ մի անգամ չընդհատեց, ոչ մի հարց չտվեց։ Երբ ես վերջացրի, նա ասաց.

— Ձեր ծրագիրը հետաքրքրական է, բայց ես չեմ կարող ձեզ օգնել։ Ես ինքս էլ ուսանող եմ։

— Ներողություն, ես չգիտեի, որ դուք ուսանող եք, — ասացի ես։

— Ես ուսանող եմ, բայց ոչ սովորական ուսանող։ Ես ուսանում եմ ոչ թե ուսման, այլ ինքնակրթության համար։ Ես ինքս էլ ուզում եմ գրել մի գիրք, որի համար նյութեր եմ հավաքում։ Ես ձեզ չեմ կարող օգնել, որովհետև ինքս էլ ինձ համար գործ ունեմ։

Ես ոտքի կանգնեցի։

— Ներողություն, որ ձեզ անհանգստացրի, — ասացի ես։

— Ոչինչ, — պատասխանեց Հայկազնը։ — Ես ուրախ եմ, որ ձեզ հետ ծանոթացա։ Ես ձեզ կարող եմ խորհուրդ տալ, որ դիմեք Ռուբեն Սևակին։ Նա ձեզ կարող է օգնել։

Ես շնորհակալություն հայտնեցի Հայկազնին և դուրս եկա։

Ռուբեն Սևակը ինձ ընդունեց շատ ջերմությամբ։ Նա ինձ հետ ծանոթացավ ոչ միայն որպես գրականագետի, այլև որպես գրականության պատմաբանի։ Նա ինձ ասաց, որ ինքն էլ ուզում է գրել գրականության պատմություն, և որ ինքն էլ նյութեր է հավաքում։ Ես նրան պատմեցի իմ ծրագրի մասին։ Սևակը

յուլիս 11ի պայմանագրութեան, որով Գերմանիա կը ճանչնայ Աւստրիոյ կառավարութեան քաղաքական բացարձակ անկախութիւնը: Իտալիան ալ իր կողմէ ցիմմ նշումներ կատարելով, հաւանած է որ Աւստրիա առեւտրական բանակցութիւններ կատարէ Չեխոսլովաքիոյ հետ, գործնեալու համար այն վերնասները զորս պիտի կրէ Իտալիոյ եւ Եուկոսլավիոյ միջեւ գոյացած համաձայնութեան հետեւանքով: Ասոր փոխարէն, Աւստրիոյ վարչապետը յանձն առած է չիմնալ այնպիսի հանդոյցներու մէջ որ կ'անցնին Լոնտոնէն, Փարիզէն եւ Մոսկուայէն: Կ'ըսուի նաեւ թէ յանձն առած է պահել իր դիրքը իբրեւ պատուար համագերմանութեան դէմ:

Մուսոլինի հաւաստիքներ տուած է, Աւստրիոյ կարգ մը կասկածները փարատելու համար:

Պաշտօնական դիտոյթը ըստ սովորութեան «զոհունակութեամբ կը հաստատէ երկու կառավարութեանց միջեւ տիրող համաձայնութիւնը»: Ցետոյ կը բացատրէ թէ կարելի չէ «ընդհանուր կազմակերպութիւն մը ստեղծել դանուբեան աւազանին մէջ, առանց Գերմանիոյ մասնակցութեան»:

Չեխոյը եւ ուրիշ տեղեկութիւններ մեծ գոհունակութիւն պատճառեցին Գերմանիոյ մէջ:

Ի՞նչ կ'որոճան Ռումանիա եւ Լհասատան

«Իմանիթէ» կը գրէ թէ գնդ. Պէք, Լհասատանի արտաքին նախարարը եւ «Հիթլէրի չրջուն գործակալը», որ Պուքրէշ գացած է, կը դաւադրէ «Չեխոսլովաքիոյ, Ֆրանսայի եւ Ս. Միութեան դէմ»: Բոլշեւիկ օրկանին համաձայն, ճիշդ այն պահուն երբ Վենեսիկի մէջ Աւստրիան կը ճեղքուի Հռոմ - Պերլին առանցքով, վախ կայ որ գնդ. Պէքի այս ճամբորդութիւնը ծառայէ կազմալուծելու Փոքր Համաձայնութիւնը եւ պաշարելու Չեխոսլովաքիան: «Ամէն պարագայի մէջ, երկկողմանի համաձայնութեանց ֆաշական քաղաքականութիւնն է որ կը չարունակուի»: Եզրակացութիւնը,— Լհասատան կ'աշխատի Ռումանիան բաժնել Ֆրանսայէն եւ Չեխոսլովաքիայէն, մեեւնոյն ատեն մեկուսացնելով Ս. Միութիւնը, չէզոք պետութեանց պատուարով մը, Պալթիկ ծովէն մինչեւ Սեւ ծով:

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

17 ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ համաչնաւոր կուսակցութեանց միջազգային խորհրդաժողովը գումարուեցաւ Փարիզի մէջ, չորեքշաբթի օր: Ժողովը որոշեց կրկնապատկել իր գործունէութիւնը, զլուխ հանելու համար միջազգային ճակատի ծրագիրը:

ԼԻԻԲՈՒՆՈՒՐԿԻ Երեսի. Ժողովը 9ի դէմ 34 ձայնով օրէնք մը քուէարկեց, որուն համաձայն համաչնաւոր կուսակցութիւնը պիտի լուծուի յառաջիկայ շաբթու:

ԱՆԳԼԻՈՑ ՆԱՅՈՐԴ ԱՐԻՒՆ, որ այժմ Ուինդըրի դուքս կը կոչուի, պահանջեց հրապարակէն քաշել «Մեկնութիւններ թագաւորութեան մասին» անուն գիրքը, այլապէս դատ պիտի բանայ, անուանարկիչ դնելով իրեն համար:

ՉԵԿՈՍԼՈՎԱԿԻՈՅ ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄԸ կը չարունակուի, համաձայն Մոսկուայէն հասած վերջին լուրերու: Կ'ըսուի թէ մինչեւ հիմա ձերբակալուած են 300 կարեւոր պաշտօնեաներ, թէ Եակոտայի կինը անձնասպան եղած է, թէ կալանաւորներուն մէջ կը դտնուին Եակոտայի երեք առաջնակարգ գործակիցները, երեքն ալ Հրեաներ:

այլ եւ վիճաբանութիւնը ստացաւ միջազգի մը կերպարանք: Մխալեան աստիճ չզայնացաւ եւ դեռ հրապարակային ժողովը չցրուած, առաւ պլուխը քալեց:

Յաջորդ օրը կիրակի էր: Մխալեան, որ կիրակի օրերը գպրոց չէր գար, այդ օր յատկապէս եկած էր: Կանչեց եւ հաւաքեց մեղ ուսուցչանոցին մէջ: Ապա անմիջապէս խօսք բացաւ նախորդ դիշերուան միջադէպի մասին: Թելադրեց մեղի կարեւորութիւն չընծայել պատահածին ու մանաւանդ չպղտորել «պարոն Շահրիկեանի հետ իր ունեցած բանավէճէն»: Հասկցանք, որ Մխալեան, անշուշտ ծանօթ ըլլալով Դաչնակցութեան հանդէպ մեր ունեցած նախասիրութեան, կը փափաքէր անվթար պահել ուսուցչի իր հմայքը մեր վրայ: Եւ պէտք է խոստովանիմ որ յաջողեցաւ իր այդ ցանկութեան մէջ:

Պ. Յովհաննէս Արիկեան, Պ. Կարապետ Պօյաճեան, Օր. Աղշալոյս Պօյաճեան եւ ազգականները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց բեռիին եւ ազգականին՝

ՕՐ. ԹԱԳՈՒհԻ ԽԱՆՉԵԱՆԻ

(Նախկին տնօրինուհի Իզմիրի Հոսիպսիմեան վարժարանի եւ խնամակալուհի Ազգային Որբանոցի)

դառնադէտ մահը, որ տեղի ունեցաւ Ապրիլ 21ին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր, կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 16ին իր բնակարանը, **31, Allée Lafontaine, Livry - Gargan (S. et O.)**: Հանգուցեալին մարմինը պիտի ամփոփուի տեղւոյն գերեզմանատունը:

Մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ ընկատել:

Հաղորդ՝— Շոզեկառք կան որ Լէսթէն (կարկանի դիծ) ժամը 14ին: Օթօպիւս՝ Բէլվիւլիթէն թիւ 95A եւ Օփերայէն թիւ 21B:

Հ. Յ. Դ.

Փաստիզ

ՓԱՐԻԶԻ պրօլետարական ցանցնախումբի ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 Ապրիլ, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին:

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ-ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Մաչի Փարիզի մասնաճիւղին կողմէ, 25 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 4ին, 17, Rue Cadet, Café Cadetի վերնայարկը:

Կը խօսի՝ Լ. ՋՈՐՄԻՍԵԱՆ:

Նիւթ՝ Նոր սերունդի հայեցի կրթութիւնը:

Մուտքը ազատ է.

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՍԿՈՒՄԲ

*Կիրակի, Ապրիլ 25ին, ժամը 3ին, Société Savantes*ի C *սրահին մէջ,* 28rue Serpente, *տեղի կ'ունենայ գրական գեղարուեստական հանդէս ի պատիւ Ա.Ի. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆի 60ամեակի:*

Մուտքեան անդամներէն Օր. Հր. ԳԱԶԱԶԵԱՆ, Պ. Վ. ԹԱՀՄԱԶԵԱՆ եւ Պ. Ռ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ շարադրութիւններ պիտի կարդան Իսահակեանի ստեղծագործութիւններուն մասին:

Տեղի կ'ունենան նաեւ արտասանութիւններ:

Դրամքերու ժամնակցութիւն 3 ֆր.:

ՀՈՆԶՈՑՔ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Տիգրանակերտի եւ Շրջ.ի Հայր. Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

25 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն մինչեւ կէսգիշեր,

Հայ Երիտասարդաց Ակումբին մէջ, 8 rue Bossuet

Մէթրօ Poissonnière եւ Gare du Nord

Երգ. արտասանութիւն: Կը նուագէ ԵՓՐԱՏ նուագախումբը:

ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ:

Մուտք՝ 7 եւ 5 Ֆրանք:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ եւ շրջանի վասպուրականի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ Ապրիլ 28ին, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, 8 rue Bossuet (Հայ Երիտասարդաց Ակումբը), մէթրօ Poissonnière, Օրակարգ՝ վարչութեան հաշուետուութիւն. նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ խնդիրներ: կը խնդրուի անդամ եւ ոչ-անդամ բոլոր հայրենակիցներէն ձիշդ ժամանակին ներկայ ըլլալ:

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԻԲԵՐԱՆի Նահանգային Շայր. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղին ընդհ. անդամական ժողովը այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 5 րիւ տը լ'Էքլիթօս, Շահրիկեան սրահին մէջ, Մարսէյլ:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13)
Le Gérant: H. STEPHAN

RAKI «PHENIX» d'Alger

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

75 տարիէ ի վեր աւելուն կողմէ գնահատուած

ՐԱՔԻ ՓԷՆԻՔՍ

ՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Է ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՆԻՍՏՆԷ

PHENIX օղին թորուած է մանուաւոր խնամքով եւ ան չպարունակեր ոչ մէկ քիմիական նիւթ: Իր կազդուրիչ եւ ախորժաբեր յատկութիւնները հաստատուած են ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ:

Օղիի սիրահարները հաստատած են որ ՓԷՆԻՔՍ *օղին կը գերազանցէ Արեւելքի ամէնէն լաւ օղիները:*

ALBERT BACRI, Agent général

19 Rue Turbigo, Paris (2), Tél. Central 83-17

Տարեկան պարահանդէս ցերեկոյթ

Կազմակերպուած Աստեղազարի Հայր. Միութեան կողմէ

2 Մայիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15,30էն մինչեւ կէս գիշեր

Victor Hugoի շքեղ սրահներուն մէջ, 46ter rue St. Didier

Մէթրօ Victor-Hugo եւ Trocadéro

Ընտիր օրքէսթր, ճաշ եւ անակնկալներ:

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով: Առատ չէյ:

Մուտք՝ 7,50 եւ 10 Ֆր.:

ՅԵՐԵԿՈՑՔ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՕՐՈՒԱՆ ԱՒՐԻԻ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մասնաճիւղին

25 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3—12,

33 Պուլվար Լօնշան, Սալօն Լօնշանի մէջ, Մարսէյլ:

ԿԸ ԽՕՍԻ ՏԻԿ. Ն. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ

Պարերը կը սկսին ժամը 7էն վերջ: *ՄՈՒՏՔ 5 Ֆր.:*

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն **Nord 84-04** *(անփոփոխ)*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

Արեւելեան նուագի սիրահարներուն

Այսօր, կիրակի առաւօտ ժամը 10էն սկսեալ 45 Rue de la Défense *(Իսի լէ Մուլինօ), սրճարանին շքեղ սրահին մէջ կը նուագեն՝ ՔԻՄԱՆի ՍԱՐԳԻՍ եւ ՈՒՏԻ ՅԱԿՈԲ:*

Անխարդախ օրի՝ առաջնակարգ ադանդերներով:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *Հայ ադախին մը տնական գործերու համար: Քիչ մը ֆրանսերէն գիտնալը անհրաժեշտ է: Նամակով գիմել Տէր Միքայէլեանի,* 41 Rue de la République, Sannois, *կամ հեռաձայնել՝* Sannois 68.

ERNEST HENTUNEN

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Վկայուած Փարիզի Իրաւաբանական Համալսարանէն: Տոքթորայի քննութիւնը ստացած է Ժընեւի համալսարանին մէջ: Ունի վկայականներ՝ ազգային բարձր ուսմանց կաճառէն, իրաւաբանութեան թեկնածու Հէլսինկֆորսի (Ֆինլանտա) համալսարանին:

Կը ստանձնէ քաղաքային եւ առեւտրական դատեր, հպատակութեան, ամուսնալուծման (3 ամսուան մէջ), արկածի, իրաւաբանութեան դատեր Եւրոպայի եւ բոլոր երկիրներու մէջ եւ Ամերիկա:

11 Rue Montyon Հեռաձայն՝ Frov. 41-14

Ընդունելութիւն 20 Ֆր.: Ժամը 9—12 եւ 4—6 եւ ժամադրութեամբ:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ձերմակեղէններու, թրիքօթաժի, գուլպաներու ևլն.ի համար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար ղեղչուած գիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրահոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՔՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Աւաւօտները ժամադրութեամբ:

Ֆրանսայի մէջ հաստատուած բազմաթիւ օտարականներ կը փափաքին ֆրանսական հպատակ ըլլալ:

ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՆ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ Գ. JOSEPH LECOMTE*ի գրքոյկը*

որ անհրաժեշտ է ամէն օտարականի, առաջնորդուելու համար այն ցուցմունքներով, որոնցմով կարելի է կատարուած դիմումները յաջողութեամբ զլուխ հանել: Ամէն ոք համար դիւրահասկնալի ձեւ. զեկութիւններ՝ նաթիւրալիզասիօնի, աշխատանքի իրաւունքի, արթիղաններու քաոթի, զինուորական ծառայութեան, արտաքսման, հանրային պաշտօններ ֆրանսահպատակներու:

Ապսպրանքի համար, մանտափոստով ղրկել *10* Ֆր. հրատարակիչին

M. LECOMTE, 21 Rue de Miromesnil, Paris (8)

Մինչեւ մէկ շաբաթ գիրք գնողները իրաւունք կ'ունենան իրենց որեւէ գործին համար իրաւագիտական գրաւոր ձրի խորհրդակցութեան: Դրախքի համար ղրկել *1* Ֆր.ի նամակադրոշմ եւ գրել մանրամասնութիւնները:

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris

Tél. Louvre 69-83

ՋԱՓԱԽՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris (18)

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouart*

Թէլէֆոն Montmartre 69—70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:

ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿ ԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ:

ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.—Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 Ֆր. Նուէր կը տրուի մէկ ֆանթէզի տաբատ մը եւ կամ ամառուան յատուկ գեղեցիկ մուշտակ մը: 400 Ֆր.է վեր հագուստներու (3 փորձ) համար կարելի է նուէր ստանալ մուշտակագործ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպօլեանի արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 Ֆր. արժողութեամբ 2 imitation martre, պայմանաւ որ գնորդը վեցամսեայ բաժանորդագրուի ցառաջիկ: Ցանուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն անկայացնել ցառաջիկ կարօնը: Rue la Charbonnière մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք գիւրամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուռնաժ:

Բաց է կիրակի օրերը:

ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ճաշարան Ֆ լ Օ Ր ի ն

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միքէլ *Հեռաձայն* **Danton : 52 - 79**

Ընտիր ճաշ եւ իւրայատուկ խնամուած կերակուրներ:

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments

PLOMBERIE-COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը: Գիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Ménilmontant, Paris (20)

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibald

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ **CINÉMA CIGALE** LYON.

60 Avenue de Saxe.

Dancing-Cigale, պարահանդէսներէն ետք գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկոյթ ժամը 3ին, իսկ կգիշերները ժամը 8.30ին:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAJ
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
27
ԱՊՐԻԼ
MARDI
27 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3406 | Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ՄԱՆԻ՛Ր, ՄԱՆԻ՛Ր, ԻՄ ՁԱԽԱՐԱԿ...»

Բոլորովին ուրի՛շ ճախարակ է այս:

Առենէ մը ի վեր, չոգեպինդ կը բանի դիւանագիտական մեքենան, պաշտօնագիրներու փոխանակութեամբ եւ պաշտօնատարներու այցելութեամբ:

Օր չանցնիր որ մէկ մայրաքաղաքէն միւսը չտուրան մեծ կամ փոքր պետութեանց նախարարները:

Թերեւս առեւտրական գործակալները, չըլլուն վաճառորդներ այնքան հեւ ի հեւ ճամբորդած չեն, ի խնդիր նոր յաճախորդներ բռնելու, որքան օրուան դիւանագէտները:

Արձանագրենք միայն վերջին երկու չաբաթներու կարեւոր պատմութիւնները.—

1· Լեհաստանի արտաքին նախարարը, գնդ· Պէք, Պուքրէշ գնաց անցեալ չաբթու: Նպատակն էր ոչ միայն ամրապնդել երկու երկիրներուն բարեկամութիւնը, այլ եւ ճամբան հարթել՝ Լեհաստանի նախագահին եւ սպարապետին Պուքրէշ այցելութեան, ինչպէս եւ կարող թագաւորին ղէպի Վարշաւա ճամբորդութեան:

Նախարարին ճամբորդութիւնը վերջացաւ սովորական զեկոյցով մը, որ կը յայտարարէ թէ «երկու կառավարութեանց տեսակէտները չեն տարբերիր քննուած հարցերու մասին եւ թէ երկու երկիրներուն գործակցութիւնը կը զարգանայ վստահութեամբ եւ բարեկամութեամբ»:

Անշուշտ այս ձուլածոյ զեկոյցները չեն որ պիտի պարզեն կատարուած բանակցութեանց եւ ծրագրուած գործակցութեան գաղտնիքները: Կը բաւէ ըսել թէ՝ ոչ Փարիզի, ոչ ալ Մոսկուայի մէջ հաճոյք պատճառեց գնդ· Պէքի այս այցելութիւնը: Մանաւանդ որ, այդ կը կազմէ նախարանը աւելի կարեւոր այցելութեանց: Ռումանական թերթերը այժմէն կը ծանուցանեն թէ Լեհաստանի սպարապետը, որ միեւնոյն ատեն երկրին բուն «Առաջնորդը» կը համարուի, Պուքրէշ պիտի հասնի յառաջիկայ յունիսին:

2· Թուրքիոյ վարչապետն ու արտաքին գործակալը Պելկրատ գացին եւ ամբողջ մէկ չաբաթ մնացին Եուկոսլաւիոյ մէջ, երկնալով մինչեւ Ադրիատիկի ափերը, աչքէ անցընելով նոյն իսկ պիտանարանները, նաւահանգիստները, օդանաւային կայանները եւ ամրութիւնները: Վերադարձին, 5 - 6 ժամ ալ Սոֆիա մնացին, որ միայն աշխարհագրական ճամբայ մը չէ, այլ եւ կը կազմէ խորհրդաւոր հանգոյց մը, Թուրքիոյ դիւանագիտական աքնութեանց մէջ:

Պելկրատի այցելութիւնը տեղի ունենալով Իտալիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ գաշնագրին կնքումէն քիչ վերջը, ուշադրութիւն գրաւեց մասնաւորապէս Մոսկուայի մէջ, ուր թէ կառավարական թերթը՝ «Իզվեստիա» եւ թէ կուսակցական պաշտօնաթերթը՝ «Փրավտա», անհաճոյ խօսքեր արձանագրեցին բարեկամ եւ դինակից Թուրքիոյ հանդէպ: Առաջինը, «Իզվեստիա», «Ո՞ւր կ'երթայ Թուրքիա» խորագրով խմբագրականի մը մէջ, դառնութեամբ դիտել կուտար թէ Թուրքիա «նոր ճամբաներ կը փնտռէ իր արտաքին քաղաքականութեան համար»: Մոսկուայէն հասած լուրերն ալ կը հաստատեն նոյն տհաճութիւնը: Եւ տհաւասիկ ճախարակը նորէն կը բանի,— Թ. Ր. Արաս Մոսկուա պիտի երթայ յառաջիկայ յունիսին, բոլոր խնդիրները լայնօրէն քննելու եւ թիւրիմացութիւնները հարթելու համար:

3· Զօր. Կէօրինկ, Գերմանիոյ օդանաւային նախարարը, որ իրականին մէջ Հիթլէրի չըլլուն լիազօրն է, Հոմ հասաւ կիրակի գիշեր: Այս այցելութիւնը նշանակալից է անոր համար որ, դեռ նոր Վենեսիկէն վերադարձաւ Աւստրիոյ վարչապետը, Տոքթ. Շուշնիկ: Իրագեկներու կարծիքով, Հիթլէր կ'ուզէ ստուգել թէ Մուսոլինի իսկապէս հրաժարա՞ծ է Աւստրիոյ խնամակալի հանգամանքէն, որ երկու տարի առաջ ամբողջ իտալական բանակ մը չարժել տուաւ զէպի սահմանադլուխ:

Վերջին լուրերու համաձայն, զօրավարը պիտի քննէ կարգ մը տնտեսական հարցեր, բուն քաղաքական խնդիրները վերապահելով արտաքին նախարարին, որ Հոմ պիտի երթայ մայիս 3ին: Այս առթիւ, անգամ մը եւս պիտի քննուի Հիթլէր - Մուսոլինի տեսակցութեան խնդիրը:

4· Օդանաւով Պելժիա գնաց Պ. Իտըն, Անգլիոյ արտաքին նախարարը, երբ դեռ նոր յանձնուած էր անգլեֆրանսական հաւաքական յայտարարութիւնը, որ Պելժիան կ'ազատէ Լոքառնոյի եւ 1936ի Լոնտոնի յանձնառութիւններէն:

Ինչպէս յայտնի է, Անգլիա, Ֆրանսա եւ Պելժիա մէկ ճակատ կը կազմէին մինչեւ հիմա, եւ չարք մը յանձնառութիւններ ստորագրած են, ի նախատեսութիւն արտաքին վտանգներու: Այնպէս որ, Պելժիոյ երիտասարդ արքան ճեղք մը բացաւ այս ճամբուն վրայ, յայտարարելով թէ կ'ուզէ միջազգային յանձնառութիւններէ ազատ պահել իր երկիրը, եւ անոր պաշտպանութիւնը ապահովել անկախօրէն:

Այս յայտարարութիւնը ժխտումն էր Լոքառնոյի դաշինքին, ինչ որ բանական տհաճութիւն պատճառեց թէ Փարիզի եւ թէ Լոնտոնի մէջ, իսկ ուրախութիւն՝ Պերլինի մէջ: Այս առթիւ ոչ միայն բանակցութիւններ, այլ եւ դիւանագիտական պատյաններ կատարուեցան, Պելժիոյ թագաւորն ալ անձամբ Լոնտոն գնաց: Եւ տհա, Ֆրանսայի ազգ· պաշտպանութեան նախարարին՝ Տալատիէի այցելութենէն անմիջապէս վերջը, կը յանձնուի հաւաքական յայտարարութիւն մը, ազատ կացուցանելով Պելժիան:

Բայց խնդիրը այնքան ալ պարզ չէ· ուստի անհրաժեշտ համարուեցաւ Պրիւսէլ ղրկել Անգլիոյ արտաքին նախարարը, մի անգամ ընդ միշտ ապահով ըլլալու համար թէ Պելժիան իրրեւ խոնարհ պիտի չծառայէ թշնամի պետութեան մը:

Մենք յիշեցինք ճախարակներուն դլխաւորները կամ դլուխները միայն:

«Ճայտագիրը» դեռ կը պարունակէ չարք մը պատյաններ: Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԱՎԱՐԸ ՄՈՍԿՈՒԱ Կ'ԵՐԹԱՅ

Խ. Միութիւնը գոհ չէ Էնկիւրիի վերջին ձեռնարկեն

Յառաջիկայ յունիսին Մոսկուա կը սպասուի Թուրքիոյ արտաքին գործակալը, Թ. Ր. Արաս: Այցելութիւնը պաշտօնական հանդամանք պիտի ունենայ: «Թան»ի Թղթակիցը այս առթիւ դիտել կուտայ թէ երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները խիստ բարեկամական են, բայց Թ. Ր. Արասի դիւանագիտական գործունէութիւնը վերջերս միչտ ալ ամբողջական հաւանութիւն չի գտներ Մոսկուայի մէջ: Կը թուի թէ Թուրքիոյ արտաքին գործակալը քիչ մը չատ համարձակ չարժած է հաւաքական ապահովութեան դրութեան մասին: Այդ պարագայի մէջ, խորհրդային մամուլը այս մեղադրանքը կ'ուղղէ անոր: Մոսկուայի մէջ հաչտ աչքով չդիտեցին Թ. Ր. Արասի կատարած բանակցութիւնները Իտալիոյ հետ, միջերկրականեան դաշինքի մը մասին: Կը կարծուի թէ դիւանագիտական այս նոր կարգադրութիւնը մաս պիտի կազմէ պալքանեան համաձայնութեան, իրրեւ ծանրութեան կեդրոն ունենալով Հռոմը: Մոսկուայի մէջ զարմանքով նկատեցին թէ Թ. Ր. Արաս մերձեցում մը կը ծրագրէ Իտալիոյ հետ որ ընդհանրապէս կը համարուի վտանգաւոր պետութիւն մը Թուրքիոյ համար: Մոսկուայի մէջ կը կարծեն թէ արտաքին գործակալը երբեմն չատ յառաջ կ'երթայ եւ թէ իր քաղաքականութիւնը միչտ ներդաշնակ չէ Թուրքիոյ հանրային կարծիքին հետ: Խորհրդային մամուլը նոյն իսկ զայն քաղաքակալել ձեւով մը կը հակադրէ Աթաթիւրքի, որուն համար կ'ըսեն թէ աւելի յատակօրէն կապուած է հաւաքական ապահովութեան ծրագրին:

Ինչ ալ որ ըլլայ, Թ. Ր. Արասի այցելութիւնը պատեհութիւն պիտի ընծայէ երկու կառավարութեանց՝ ամբողջութեամբ նկատի առնելու Թուրքիոյ խորհրդային յարաբերութեանց խնդիրը:

ԱՊՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ ԹԻՖԼԻՍԻ ԵՒ ԲԱԳՈՒԻ ՄԷՋ?

Զրոյցներ հապարատր ձերբակալութեանց մասին

Ազակղմեան թերթ մը, «Լը Ժուռ», կիրակի օր հրատարակած էր չոնդալից հեռագիր մը՝ Ռիկայի թղթակիցէն, որ «խիստ լաւատեղեակ աղբիւրէ» առնելով կը հաղորդէր թէ դաւադրութիւն մը երեւան հանուած է Թիֆլիսի մէջ: Նոյն տեղեկութիւնը հրատարակած էր նաեւ «Լա Լիպէրթէ», նոյնպէս հակարոլշեւիկ: Զուներնալով ուրիչ աղբիւր, կ'արձանագրենք հեռագրին բովանդակութիւնը, իբրեւ պարզ տեղեկութիւն.—

Դաւադիրները, որոնց մէջ կը գտնուին չատ մը համայնավար պատուիրակներ եւ բարձր պաշտօնատարներ, մտադիր էին ընդհանուր ապստամբութիւն մը յարուցանելու Վրաստանի մէջ, զայն Սթալինի լուծէն ազատելու եւ անկախ պետութեան վերածելու համար: Բայց Զեկան երեւան հանեց դաւադրութիւնը եւ անմիջապէս զրակոնեան միջոցներ ձեռք առնուեցան: Կ'ըսուի թէ պաշարման վիճակ հրատարակուած է եւ քաղաքապահ զօրքը չարժման մէջ դրուած: Թիֆլիսի եւ չրջականերուն մէջ կատարուած ձերբակալութիւնները հաղարներու կը հասնին: Դաւադրութեան վարիչներէն չատերը, որոնց մէջ Թիֆլիսի համալսարանին վերատեսուչը, անմիջապէս գնդակահարուեցան: Սակայն ապստամբին զինուցիներու խումբեր յաջողեցան կազմակերպուիլ կովկասեան լեռներուն մէջ եւ անդադար կը նեղեն զիրենք հետապնդող զինուորները: Հրոսակային անրնդհատ կռիւ մըն է որ կը մղուի եւ կարմիր զինուորները միչտ ալ յաղթական չեն ելլեր:

Երկրորդ դաւադրութիւն մը երեւան հանուած է Բագուի մէջ, եւ զայրոյթ նուազ բուռն չէ եղած քան Թիֆլիսի մէջ:

Մոսկուայի մէջ ալ Սթալինի եւ իշխանութեան դէմ ընդդիմութիւնը հետզհետէ կը զօրանայ եւ ամէն օր լուրեր կը հասնին նոր ձերբակալութեանց մասին: Ամէնէն ազդեցիկ անձնաւորութիւններն իսկ իրենք զիրենք ապահով չեն զգար: Եէժով, Զեկային վարիչը, չի վարանիր պրպտումներ կատարել խորհրդային գործունէութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ, հետապնդելով մինչեւ իսկ գործավարութեանց բարձր պաշտօնատարները:

*** «Իմանիթէ» կիրակի օր յիչելով այս տեղեկութիւնները, ինչպէս եւ ասոր խորհրդային զրագէտներու ձերբակալման զրոյցը, բոլորն ալ կը վերագրէ հակախորհրդային նոր պայքարի մը եւ կը կոչէ Պերլինի կամ Ռիկայի մէջ զարթնուած սուտեր, առանց լուսաբանութիւններ հաղորդելու:*

Պելժիա ազատեցաւ իր յանձնառութիւններէն

Ապրիլ 24ին Պրիւսէլի ֆրանսական եւ անգլիական դեսպանները Պելժիոյ արտաքին գործերու պաշտօնատունը երթալով, նախարարին յանձնեցին հաւաքական յայտարարութիւն մը, որով Պելժիան ազատ կը կացուցանէին զանազան հաստատուած յանձնառութիւններէն: Նախարարը չնորհակալութիւն յայտնեց, փոխադարձաբար գիր մը յանձնելով երկու դեսպաններուն: Յայտարարութեան համաձայն, Պելժիա իրաւունք ունի իր բոլոր ուժով պաշտպանելու իր սահմանները որ եւ է արշաւանքի դէմ, թոյլ չտալու որ իր երկիրը խարիսխ ծառայէ ուրիչ պետութեան մը պինուորական գործողութեանց համար եւն. Այսով ինքնին կ'ազատի Լոքառնոյի դաշինքէն եւ 1936 մարտ 19ի Լոնտոնի համաձայնութեան պարտադրած յանձնառութիւններէն:

Պ. Իտըն, Անգլիոյ արտաքին նախարարը, Պրիւսէլ գնաց օդանաւով, թէ այս հարցի մասին մանրամասնօրէն խօսելու եւ թէ անգլեւպելժիական սերտ գործակցութեան ծրագիր մը հաստատելու համար: Միւս կողմէ Անգլիա եւ Ֆրանսա հաւանած են որ Պելժիոյ վարչապետ՝ Վան Զէլանտ, Ամերիկա երթայ, իրրեւ հեղինակաւոր անտեսագէտ, ուսումնասիրելու համար տնտեսական ընդհանուր գործակցութեան մը ծրագիրը:

ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍԻ 23.000 բանուորներէն 3000ը միայն աշխատեցան չաբաթ օր: Բացման թուականը պիտի որոշուի այսօր, երեքչաբթի:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՍԷԿԸ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Բադամապետն ալ ներկայ կ'ըլլայ եւ կը խօսի

Շաբաթ օր Ալֆորվիլի մէջ Ապրիլեան սգահանդէսը տօնուեցաւ խոուռն բազմութեամբ եւ կատաբեալ կարգապահութեամբ: Քանի մը ողորմելիներ ի զուր փորձած էին պղտորել միտքերը, տօնակատարութիւնը ներկայացնելով իբրեւ «փաշական հաւաքոյթ» եւ ուրիշ հէքեաթներ պատմելով: Տօնակատարութեան ներկայ էր նոյն իսկ Ալֆորվիլի երեսփոխան - բադամապետը, Պ· Քափրոն (համայնավար), որ այս առթիւ ոչ միայն յետսագոյն տուած էր իրենց յատուկ ժողով մը, այլ եւ մինչեւ վերջը մնաց, նաւ մըն ալ խօսելով: Օրուան բանախօսներն էին ընկերներ Շ· Միսաքեան եւ Լ· Զորմիսեան, իսկ փրանսերէն նաւ մը խօսեցաւ իրաւագէտ Պ· Պէռնար Վահէ: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

Մարսէյլի գիմուորգուներն ալ կը կանչուին

Մարսէյլի թերթերուն մէջ հրատարակուած ազդով մը, բադամապետարանը կը յայտարարէ թէ «գիմուորական պարտաւորութենց կրնան ենթարկուիլ այն օտարականները որ չեն կրնար ո եւ է հպատակութիւն ապացուցանել»: Եւ կը շարունակէ.—

Ազգ· պաշտպանութեան նախարարը իր **1937** փետր· **24** թուակիր շրջաբերականով կը նշդէ թէ այդ կարգի օտարականներէն անոնք որ ծնած են **1904** յունուար 1էն **1917** դեկտ· **31**, պէտք է ցուցակագրուին, բժշկական քննութեան ենթարկուելու համար: Հետեւաբար, ենթակաները պէտք է ստիպողաբար ներկայանան բադամապետարանի գիմուորագրութեան գրասենեակը, **2, Place Villeneuve - Bargemon**, միասին տանելով ինքնութեան վկայական մը իրենց թաղի ոստիկանութեան տեսուչէն, ինչպէս եւ ուրիշ ամէն թուղթ որ կրնայ ապացուցանել իրենց հայրենազուրկի հանգամանքը: Այս երիտասարդներ իրենց գիմուորութիւնը կատարելով Ֆրանսայի մէջ, ենթական առաւելութիւններ պիտի վայելեն զանազան տեսակէտներով: Ասկէ զատ անոնք պէտք է ենկատի ունենան թէ իրենց վայելած ապաչնչականութիւնը Ֆրանսայի մէջ՝ իրենց վրայ պարտականութիւն կը դնէ գործակցիլ երկրին պաշտպանութեան, եւ այս ոգիով է որ ծառայութեան կը հրաւիրուին անոնք եւ ոչ թէ բռնադատումով:

Թրքական ապստամբի մը Հայերուն

«...ԱՅՍ ԱՆԳԱՄ ՊԱՏԻԺԸ ԱԻԵԼԻ ՍԱՍՏԻԿ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ՔԱՆ ԻՆՉ ՈՐ ԵՂԱՒ ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՍԿԻԶԲԸ»

Թուրք մամուլը կը չարունակէ արիւն պղտորել Ալեքսանդրէթի վէճին առթիւ: Ասմ Ուս (Մչհմէա Ասմ) կը գրէ «Գուրուն»ի մէջ (Վաղքթ).

—«... Թուրքիա չի ներեր որ Սուրիացիները զաղութ դարձնեն «Հաթայ»ը (Իսքէնտէրունը), որուն բնակչութեան մեծամասնութիւնը Թուրք է եւ որ սահմանակից է Թուրքիոյ: Եւ եթէ Սուրիոյ վարիչները կ'ուզեն հակառակիլ Թուրքիոյ, երբ հարկը պահանջէ, իրենց կը յիշեցնենք Լաֆոնթէնի հռչակաւոր առակը:

Եթէ Ֆրանսական կառավարութիւնը կ'ուզէ Իսքէնտէրունի նահանգին մէջ տեղեկել հայկական ուրիչ հարց մը, ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՇԱՏ ՍՈՒՂՊ ՊԻՏԻ ՆՍՏԻ ԱՅՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ՓՈՐՁԸ:

Եւ յանուն այն բարեկամութեան, որ Ֆրանսան կը միացնէ Թուրքիոյ եւ յանուն մարդկային պարտաւորութեանց, Թուրքիա սոսկալած կը զգայ յիշեցնելու Ֆրանսայի կառավարութեան, թէ քամհարելի աճիր է զրդռել Հայերը Թուրքիոյ դէմ, որովհետեւ կը վախնանք որ ՀԱՅԵՐԸ ԵՆԹԱԿԱՅ ԸԼԼԱՆ ԱՅՆ ՄԻԵՒՆՈՅՆ ԲԱՆԻՆ, ՈՐՈՒՆ ԵՆԹԱԿԱՅ ԵՂԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ, ԵՐԲ ՔԱՆԻ ՄԸ ԱԶԳԵՐ ՊԱՇՏՊԱՆԵՑԻՆ ԶԻՐԵՆՔ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԷՄ:

ԲԱՑԱ ԱՅՍ ԱՆԳԱՄ ՊԱՏԻԺԸ ԱԻԵԼԻ ՍԱՍՏԻԿ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ՔԱՆ ԱՅՆ ԻՆՉ ՈՐ ԵՂԱՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՍԿԻԶԲԸ:

Ահա այս պատճառաբանութեանց վրայ յենլով, Պ. Պլումի ուշադրութեան կը յանձնենք երկրորդ անգամ Իսքէնտէրունի խնդիրը, որպէսզի վերջնական ի նպաստ Թուրքիոյ, միաժամանակ պահելու համար Ֆրանքեւթուրք բարեկամութիւնը:

Այէխասիւրէքի սանճաքին Սահմանադրութիւնը

Ազգաժողովին մանուկներու յանձնախումբը, որ իր աշխատանքները վերսկսած էր հինգշաբթի օր, ուրբաթ օր քննեց Ալեքսանդրէթի սանճաքին սահմանադրութեան վերաբերեալ խնդիրները, հիմ ունենալով Թուրք պատուիրակին նախագիծը եւ Ֆրանսական պատուիրակին կարգ մը թելադրութիւնները: Յանձնախումբը այս չաբթու պիտի զբաղի սանճաքին իրաւական վիճակով:

ԼԷՕՆ ՊԼՈՒՄ ԿՈՉ ՄԸ ՊԻՏ ՈՒՂՂԷ

Գործադիրներուն եւ բանուորներուն

Շատ կարեւոր խորհրդակցութիւններ պիտի կատարուին այս չաբթուան ընթացքին, մանաւանդ որ խորհրդարանն ալ պիտի վերաբացուի:

Շաբաթ օր վարչապետը իր բնակարանը հրաւիրեց կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարը, ինչպէս եւ ելմտական, ներքին եւ հոզագործական նախարարները: Առանց դժուարութեան համաձայնութիւն զոյացաւ կարգ մը օրինադիծերու մասին որոնք խորհրդարանին պիտի ներկայացուին: Ցետոյ որոշուեցաւ որ ելմտական նախարարը ելմտական յանձնաժողովին ներկայացնէ, պատասխանելու համար ազգային վարկին դէմ բացուած նոր պայքարին: Իսկ Լէօն Պլում յայտարարութիւն մը պիտի ուղղէ երկրին, մանաւորապէս հրաւիրելով գործատէրերն ու բանուորները որ լրջօրէն նկատի առնեն կացութեան պահանջները: Առաջիններուն պիտի յիշեցնէ թէ պարտաւոր են հպատակիլ օրէնքին, իսկ վերջիններուն ուշադրութեան պիտի յանձնէ անկարգ եւ անխորհուրդ գործունէութեան մը վտանգները:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ՂԵՎՈՆԴ ՀՈՍԵՆՑ ՀԱՅՐԻՆԸ

— ո —

Լրացում (Յառաջ, 24 մայիս 1931):

Լսողների ուշադրությանը ներկայացնելով Ղևոնդ Հոսենցի հայրենի գյուղի Նոր Նախիջևանի շրջանի Ղարաղուլ գյուղի ծերունի գյուղացիների հետ ունեցած զրույցի ընթացքում ստացված տեղեկությունները, մենք նկատի ունենք ոչ միայն հրապարակելու այդ տեղեկությունները, այլև ուզում ենք ցույց տալ, թե ինչպես պետք է աշխատել հավաքելու մեր գրականության ու պատմության համար անհրաժեշտ նյութերը, ինչպես պետք է ուսումնասիրել մեր գրողների կյանքն ու ստեղծագործությունը, որպեսզի մեր գրականության պատմությունը դառնա ոչ թե ցամաք սխեմաների ու ամորֆ ընդհանրությունների մի շարք, այլ կենդանի, կոնկրետ, ամեն մի գրողի ստեղծագործական ուղին ու նրա ստեղծագործության առանձնահատկությունները լուսաբանող մի պատմություն։

Ղևոնդ Հոսենցի հայրենի գյուղը Նոր Նախիջևանի շրջանի Ղարաղուլ գյուղն է։ Ղևոնդ Հոսենցի ծնողները, ինչպես և նրա հարազատները, ապրել են այդ գյուղում։ Ղևոնդ Հոսենցի հայրը՝ Հոսեն Հոսենցը, մահացել է 1915 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի մայրը՝ Մարիամ Հոսենցը, մահացել է 1918 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբայրը՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1919 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորաքույրը՝ Մարիամ Հոսենցը, մահացել է 1920 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր կինը՝ Մարիամ Հոսենցը, մահացել է 1921 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1922 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1923 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1924 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1925 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1926 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1927 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1928 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1929 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1930 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1931 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1932 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1933 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1934 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1935 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1936 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1937 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1938 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1939 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1940 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1941 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1942 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1943 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1944 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1945 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1946 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1947 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1948 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1949 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1950 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1951 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1952 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1953 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1954 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1955 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1956 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1957 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1958 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1959 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1960 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1961 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1962 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1963 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1964 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1965 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1966 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1967 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1968 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1969 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1970 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1971 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1972 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1973 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1974 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1975 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1976 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1977 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1978 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1979 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1980 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1981 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1982 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1983 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1984 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1985 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1986 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1987 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1988 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1989 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1990 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1991 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1992 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1993 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1994 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1995 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1996 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1997 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1998 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 1999 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2000 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2001 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2002 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2003 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2004 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2005 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2006 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2007 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2008 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2009 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2010 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2011 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2012 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2013 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2014 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2015 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2016 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2017 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2018 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2019 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2020 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2021 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2022 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2023 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2024 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2025 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2026 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2027 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2028 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2029 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2030 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2031 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2032 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2033 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2034 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2035 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2036 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2037 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2038 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2039 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2040 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2041 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2042 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2043 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2044 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2045 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2046 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2047 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2048 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2049 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2050 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2051 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2052 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2053 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2054 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2055 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2056 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2057 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2058 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2059 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2060 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2061 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2062 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2063 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2064 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2065 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2066 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2067 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2068 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2069 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2070 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2071 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2072 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2073 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2074 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2075 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2076 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2077 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2078 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2079 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2080 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2081 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2082 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2083 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2084 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2085 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2086 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2087 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2088 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2089 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2090 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2091 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2092 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2093 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2094 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2095 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2096 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2097 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2098 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2099 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2100 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2101 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2102 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2103 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2104 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2105 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2106 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2107 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2108 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2109 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2110 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2111 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2112 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2113 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2114 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2115 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2116 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2117 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2118 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2119 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2120 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2121 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2122 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2123 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2124 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2125 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2126 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2127 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2128 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2129 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2130 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2131 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2132 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2133 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2134 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2135 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2136 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2137 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2138 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2139 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2140 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2141 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2142 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2143 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2144 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2145 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2146 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2147 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2148 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2149 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2150 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2151 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2152 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2153 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2154 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2155 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2156 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2157 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2158 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2159 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2160 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2161 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2162 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2163 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2164 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2165 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2166 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2167 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2168 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2169 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2170 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2171 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2172 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2173 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2174 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2175 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2176 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2177 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2178 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2179 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2180 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2181 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2182 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2183 թվականին։ Ղևոնդ Հոսենցի հորեղբոր որդին՝ Ավետիս Հոսենցը, մահացել է 2184 թվականին։

ՉԱՐԹԱՐԱՊԵՏ

(ՎԱՂ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԻ ՀԵՔԻԱԹՈՎ)

— Ես ձեզ ասում եմ, որ ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ձեզ ասել, թե ինչ է կատարվում Ռուսաստանում, — ասում էր Ռոստովցևը, — ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ձեզ ասել, թե ինչ է կատարվում Ռուսաստանում,

100.000 ԲԱՆՈՒՐՆԵՐՈՒ ՑՈՑՔԸ ԱՊՐՈՒՍՏԻ ՍՂՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Շաբաթ օր պատկառելի ցոյց մը տեղի ունեցաւ Վէնոէնի անտառին մէջ, ապրուստի սղութեան դէմ: Կարգով խօսք առին վեց ճառախօսներ, իսկ ամէնէն վերջը՝ Աչխատանքի Դաշնակցութեան Ընդհ. քարտուղարը՝ Լէօն Թուհօ, որ չեզտեց թէ ընկերային օրէնքները պիտի գործադրուին բոլոր աշխատաւորներուն համար հաւասարապէս: Ցետոյ պահանջեց անմիջապէս ձեռնարկել հանրօգուտ չինութեանց: «Մենք ներկայացուցիչներն ենք անոնց որ կ'աշխատին, որ իրենց վաստակով կ'ապրին եւ կ'ուզեն աշխատիլ ազատ: Մեր պարտականութիւնն է նախատեսել եւ կամենալ որ այսօրուան իրականացած բարենորոգումները ուրիշներ ծնին: Տասը միլիառ ֆրանք հատկացուեցաւ սպառազինութեանց համար եւ հիմա կ'ուզեն հատուցանել մեզի թէ կարելի չէ այդքան դրամ հանել կեանքի գործերու համար: Գումարները կը դիզուին մեծ դրամատուներու անտուկներուն մէջ, ծառայելով չարաշահութեանց: Անչուշտ հարկ է զսկիլ կարգ մը առանձնաշնորհներու: Բայց անհրաժեշտ է որ չուտ սկսին հանրօգուտ չինութիւնները: Միլիոններ կան ապահովագրական ընկերութեանց անտուկներուն մէջ: Անհրաժեշտ է ազգայնացում հաստատել, եւ առիկա պիտի ըլլայ բրիչի առաջին հարուածը դրամատիրութեան պատին: Մենք չենք ուզեր վազը լալ մեր պարտութեան վրայ: Մենք կ'ուզենք ապահովել մեր յաղթանակը եւ անոր զարգացումը: Մենք կ'ուզենք որ վստահութիւնը տիրապետէ բոլոր շրջանակներուն մէջ, որպէսզի վերջնապէս չէզոքացնենք ֆաչականութիւնը եւ մեր երկրին ապահովենք անհրաժեշտ խաղաղութիւնը»:

Միթիւնկէն յետոյ բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ, որ միաձայնութեամբ հաւանութիւն յայտնելով ապրուստի սղութեան, հանրակառքերու եւ մէթրոյի դիներու ծրագրուած յաւելման եւն. դէմ խօսուած ճառերուն, կը պահանջէ անմիջապէս ձեռնարկել հանրօգուտ չինութեանց, հանգստեան թոշակ հաստատել մեր բանուորներու համար, օրէնքի տակ առնել առանին աշխատանքները եւ լուծել խոովարար կազմակերպութիւնները:

Հավոի արմատականները կը քաժնուին ժողովրդական ճակատէն

Հավոի արմատական կուսակցութեան գործադիր յանձնաժողովը քաղաքապետ Պ. Լէօն Մէյէրի եւ չրջանի կուսակցական վարիչին դէկուցումը լսելէ վերջ, բանաձեւ մը քուէարկեց, որով կը դադրեցնէ որ եւ է գործակցութիւն ժողովրդական ճակատին հետ եւ կը մերժէ որ եւ է պատասխանատուութիւն անոր որոշումներուն համար: Բանաձեւը կ'ըսէ թէ ժողովրդական համախմբումի կազմակերպութիւնը դարձած է «քաղաքական գործիք մը ծայրայեղներուն ձեռքը», թէ Հավոի արմատական կուսակցութիւնը, որ կը ներկայացնէ հանրապետական ընտրողներու աւելի քան երկու երրորդը, «հատատակէս փարած է անհատական ազատութեան, արհեստակցական ազատութեան եւ աշխատանքի իրաւունքին, որ չարունակ կը բռնաբարուի», եւ թէ այլ եւս բաւական է որքան արմատականները տատանեցան ընդմէջ ապդային միութեան որ չի ներկայացներ իրենց կարծիքները եւ ժողովրդական ճակատին, որ այլ եւս չի ներկայացներ զանոնք»:

«Թռչուն—մարդ» քսախցախուցկա

Ամերիկացի քաջ օդաչու մը, Քլէմ - Սօն, որ «Թռչուն - մարդ»ը կը կոչուի իր հնարած գործիքին համար, կիրակի օր ջարդ ու փշուր եղաւ Վէնոէնի մէջ, օդանաւային մարզանքներու միջոցին: Իր վայրէջքին առաջին մասը կատարելէ վերջ, գետնէն 400 մեթր բարձրութեան վրայ, անկարելիները չբացուեցան եւ դժբախտ օդաչուն ջախջախուեցաւ գետնին վրայ: Հանդիսասլացը կը գտնուէին 200.000 քաղաքացիներ, որոնք սարսափով դիտեցին այս ահաւելի արկածը:

Արկածահար երիտասարդը 26 տարեկան էր եւ աւելի քան 200 վայրէջքներ կատարած Ամերիկայի մէջ: Կանուխէն նուիրուելով մարզանքներու, մասնատորապէս փարած էր անկարելիին (փառաչիթ): 18 տարեկան էր, երբ առաջին փորձը կատարեց եւ հետզհետէ դարձաւ առաջնակարգ մասնագէտ: Քլէմ Սօն իրեն յատուկ հազուստ մը հնարած էր, որ առազաստի ձեւ ունէր եւ թռչունի մը կերպարանքը կուտար իրեն:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՄՎ

ԼՈՆՏՈՆի ԲՈԼՈՐ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԵՐՈՒ բանուորները որոշեցին ընդհ. գործադուլ հռչակել մայիս 1ին, այսինքն թագադրութենէն 12 օր առաջ, գոհացում ստացած չըլլալով իրենց պահանջներուն:

ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՆ համաշխարհային մրցանիչը կտրեց Քըրանսացի օդանաւորդ Մոռիս Ռոսի, 5000 քիլոմեթր թռիչքը կատարելով 16 ժամէն, այսինքն ժամական 312 քիլ. 500: Նախորդ մրցանիչը չհաց էին Ամերիկացիները (ժամական 272 քիլոմեթր):

ՕԴԱՆԱՒՈՐԴ ՄԷՐՄՈՋ, որ գոհ գնաց չանդուղն թռիչքի մը, մեծ հանդիսաւորութեամբ մեծարուեցաւ չաբաթ օր, երբ Մանհէթնեը փողոցը կոչեցին իր անունով: Հանդիսութեանց կը մասնակցէին աւելի քան 20.000 համակիրներ: Հանդուգնալը անդամ էր գնդ. տը լա Ռոքի կուսակցութեան, որ առիթէն օգտուեցաւ ցոյց մը կատարելու համար: Ազգակոմիան թերթերը դիտել կուտան թէ ոչ կառավարութիւնը, ոչ ալ նահանգապետութիւնը ներկայացուցիչներ զրկած էին:

ՍՊԱՆԻՈՑԻՆ հատած լուրերու համաձայն, կռիւները սաստկացած են բոլոր ճակատներուն վրայ: Կ'ըսուի թէ Պիլպաոյի կառավարութիւնը բանակցութիւններ կը վարէ, անձնատուր ըլլալու համար Ազգիլոյ միջնորդութեամբ: Հանրապետական ազբիւրէ տեղեկութիւններ կը պակսին այս մասին:

ՉՕՐ. ԿԷՕՐԻՆԿ Հոմ հասաւ, տեսակցելու համար Մուսոլինիի հետ: Բազաքական չրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն այս այցելութեան, որ տեղի կ'ունենայ Աւստրիոյ վարչապետին այցելութենէն անմիջապէս վերջը:

ԼԻՕՆի մէջ 8—10 տարեկան տղաք իրենց մէկ ընկերը քարի բռնելով, ծանրապէս վիրաւորեցին: Տղան, որ Լիօնի առեւտրական սենեակի նախագահին եղբօրորդին էր, տուն հասնելէ մէկ ժամ վերջը մեռաւ, դանկը չախչախուած ըլլալով: Անչափահաս ոճրագործները բռնուելով ստիկանատուն տարուեցան, բայց կարելի չեղաւ որ եւ է լուսաբանութիւն առնել:

Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատուն

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւայլն ամէն տեսակ գրքեր:

Արդիական կազմատուն: Տպագրական գործեր:

Աշխարհի բոլոր կողմերէն հասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով:

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88-65

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
52 Rue Regnault, Paris (13)
Porte d'Ivryի մօտ
Ճաշ եւ ընթրիք (3 տեսակ)
Գիներ 4,50 ֆրանքէ
կառավարիչ՝ ՇԱՎԼԵՐՆԵԻ

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de St-Genis LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ դիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ դիշերները ժամը 8.30ին:

Փարիզ

ՓԱՐԻԶի պրօպականտի ցանցնախուժքի ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 Ապրիլ, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ճանօթ հաւաքատեղին:

Գտաւատ

ՄԱՐՍԷյԼԻ «Ակնունի» ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը վազը չորեքշաբթի (28 Ապրիլ) երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՄԱՐՍԷյԼԻ «Համազգասէր» խումբի դասախօսական ժողովը, հինգշաբթի (29 Ապրիլ) երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին:

"ՎԷ Մ,,

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ «Վէմ»ի ԺԸ. ՔԱՐԱՍ հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Խմբագրութիւն՝ բաժանորդագրութեան նոր չրջանի չէմքին.— Ա. Արեղեան՝ Միջազգային դաշնագիրները Հայաստանի մասին.— Եր. Հայրապետեան՝ Հայ թատերական գրականութեան զարգացման ընթացքը.— Տոքթ. Վ. Ց. Թորգոմեան՝ Ցուշատետրէս.— Հմ. Մանուկեան՝ Դէպքերը Վասպուրական - նում.— Ս. Վր.՝ Հայ - Վրացական միութիւնը.— Հայ - Հայկական բանակցութիւնները.— Հին թուղթեր.— Անցեալը.— Զօր. Մ. Մելիք Մուրատեան, Վարդ Մախոխեան, Կեանք եւ Մշակոյթ.— Քէմանչիստ Ռուբէն, Ս. Վ.— Բաֆֆիի Ցորելեանը: Բերկրիի դէպքը: Գիրք եւ մամուլ: Դրախօսական, խմբագրութեան կողմից, յաւելուած: Վահրամ եպ. Մանկունի, Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը:

Խմբագրութիւնը շատ կը խնդրէ բաժանորդներէն փութացնել բաժնեգիներու վճարումը: Յատնաւորապէս կը խնդրուի Ֆրանսայի բաժանորդներէն քանայ շուտով փակել իրենց հաշիւները, որով մեծ աշակցութիւն ցոյց տուած կը լինին խմբագրութեան: Փարիզի բաժանորդները կարող են բաժնեգինը ուղարկել Լ. Գեւոնեանի հասցէով «Ցառաջ»ի խմբագրատուն, Մարաչլիինը՝ Ն. 49 rue Nationale: կամ ուղղակի խմբագրութեան՝ S. Vratzian, 13 Rue des Platanes Plessis-Robinson, (Seine).

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՆՔ. ՄՐՈՒԱԾ

Ամսագրին Ապրիլի թիւը, բազմաթիւ նկարներով, նուիրուած նահատակ գրագէտներուն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

ԽՄԲ.— Մեր Մեծ Նահատակները.— ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ՝ Հայրենական Սազը.— ՀՐԱՆՏ Ցողեր Արփիարին ուղղուած — ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ՝ Մեռնող Դիւղին Պատմութիւնը.— ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆ՝ Ակուռքը (քերթուած).— ՓԱՅԼԱԿ՝ Կրակ (քերթուած),— ԱՆԱՆ՝ «Ազգին համար...» ԱՐՏ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵՈՑ՝ Անտիպ նամակ.— ՅՈՎՀ. ԴՈՂԱՆՃԵԱՆ՝ Անտիպ նամակ.— Ռ. ՍԵՒԱԿ՝ Անտիպ նամակ: Նկարներ՝ Ռ. Զարդարեանի, Հրանդի, Դ. Բարսեղեանի, Երուխանի, Սիամանթօի, Դ. Վարուժանի, Արտ. Յարութիւնեանի եւ Փայլակի:

Բաժանորդագրութիւնն է.— Ֆրանսայի համար տարեկան 30 ֆրանք, Արտասահմանի համար 40 ֆրանք: Դիմել՝ M. et M. BARSAMIAN 30, Rue Drouot, Paris (9):

"ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՕՐԸ"

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

8 ՄԱՑԻՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՑ ժամը **8.30ԷՆ** ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

PALAIS DU CONGRÈSի չքեղ սրահներուն մէջ:
Parc des Expositions, Porte de Versailles:

Կը նախագահէ Պ. Ա. Լ. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ եւ Գնդ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

(Հայ կաթ. եւ Բարտիկներու միութեան կողմէ):

Պ. Ա. ԻՄԱՀԱԿԵԱՆ (Հայ Սպայից Միութեան կողմէ):

Գեղարուեստական բաժին՝ մասնակցութեամբ ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբին:

ԿԷՍգիշերին կը սկսին եւրոպական պարերը, մասնակցութեամբ ԹԱՒՒԻՍ ԺՕՐԺի եւ ԻՐ ՕՐՔԷՍԹՐԻՆ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Էրզրումցի (Թողաթի չրջան) Տիկ. Կիւլիւնիա Մսըրեան եւ Փեքրոն Մահտեսի Մանուկեան կը փնտռեն իրենց եղբօր՝ Հաճի Մանուկի զաւակները՝ Արմենակ եւ Սիրանոյշ Հաճի Մանուկեան, որոնք 15 տարի առաջ (17 եւ 15 տարեկան) տեսնուած են Մալաթիոյ Քիւրտերուն քով եւ Հալէպ փախչելու մտադրութիւն ունեցած են: Իրենց մօր անունն է՝ Վարդուհի, մեծհօր անուն՝ Հաճի Գէորգ:

Կը փնտռուի նաեւ իրենց քոյրը Եղսան՝ եւ անոր զաւակները Փերուզիկ՝ Մխիթար եւ Գրիգորիկ Քէչիչեան, որոնք 1922ին, 10, 6 եւ 3 տարեկան էին: Իրենց հօր անունը՝ Յովհաննէս Քէչիչեան:

Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Madame Gulina Meserian, 11, Rue Quatorze Cantons, Valence (Drôme), France:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

«ՆՈՐ ԿԱՎՈՒՇ» երգիծական չաբաթաթերթ, թիւ 1,2,3,4: Խմբագիր՝ Գրիգոր Վահան: Վարիչ՝ Ժորժ Շահպարոնեան, որուն պէտք է ուղղել դրամական ամէն առաքում: Տարեկան բաժնեգին՝ Ֆրանսա եւ գաղութներ 75 ֆրանք, ուրիշ երկիրներ 100 ֆր.: Հատով՝ 1.50 ֆրանք: Հասցէ.— 12, Rue de la Grange Batelières, Paris.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶի եւ շրջանի վաւպուրականի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ Ապրիլ 28ին, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, 8 rue Bossuet (Հայ Երիտասարդաց Ակումբ), մեթրօ Poissonnière, Օրակարգ վարչութեան հաշուետուութիւն. նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ խնդիրներ: Կը խնդրուի անդադար եւ ոչ-անդադար բոլոր հայրենակիցներէն ձիդ ժամանակին ներկայ րլլալ:

J. BLUMBERGի
ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Յեղի կ'ունենայ 28 Ապրիլ, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 21ին, Salle Chopin, 252 Fbg. St. Honoré, Փարիզ, երբոյ՝ երէկ, հրէերէն հին ժողովրդական երգեր: Մուտք՝ 25, 20, 15, 10 եւ 8 ֆր.:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
Schola Cantorumի մէջ, 269 rue St. Jacques, *Փարիզ* (5), *26 Ապրիլ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, կը դասախօսէ Պ. Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ, Նիւթ՝ Հայ ժողովրդական երաժշտութիւնը: Մասնակցութեամբ Մարգարիտ Մ. Բաբայեանի եւ Օր. Գոհարիկ Ղազարոսեանի:*

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆի ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ

Հ. Ց. Դ. Մատենադարանէն, նպաստաւոր պայմաններով, կը վաճառուին հետեւեալ գիրքերը.—

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ՝ Հ. Ց. Դ. Պատմութիւն I հատ.	30 ֆրանք
» Հոսանքներ	10 »
» Հայկական չարժման նախապատմութիւն I եւ II հատ. միասին	20 »
» Բողոքը Նորագոյն պատմութեան մէջ I հատ.	10 »
» Համաժողովրդական բանակ	3 »
» Աւգուստ Բեբել	3 »
ԶՈՄԲԱՐՏ՝ Սոցիալիզմը եւ Սօց. չարժումը 19րդ դարուն	5 »
Ե. ՖՐԱՆԿԵԱՆ՝ Մեր փիլիսոփայական Աչխարհայեացքը	12 »
Ն. ՀԱՆԳՈՑՑ՝ Մտածումներ Հ. Ց. Դաշնակցութեան մասին	4 »
ԼԷՎԻՆՍԿի (Թարգ. Կ.Մ.) Ընկ. Մէյզել. եւ Ճն. Ժողովուրդները	4 »
ԴՈՒՄԱՆ՝ Նախագիծ Ժողովրդ. ինքնապաչտպանութեան	2 »
Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ Հայ քաղաք. մտքի զարգ. եւ Հ. Ց. Դ.ը	5 »
ՋԷՑՔՈՒՆՑԻ՝ Զէյթունի անցեալէն եւ ներկայէն	4 »
ՓՐԱԿ. ՈՒՍ. ՄԻՈՒԹ. Փետրուարի 18	4 »
Լ. ՊԼՈՒՄ (Թարգ. Լ. Զ.) Պոլչեւիզմը եւ ընկերվարութիւնը	2 »
ՍԻԱՄԱՆԹՕ՝ Հոգեվարքի եւ Ցոյսի Ջահեր	3 »
ՍԻԱՄԱՆԹՕ՝ Հայորդիները	2 »
ՔՐ. ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ՝ Ցեղափոխականի մտքերը	4 »
Դ. ԲՐԱՆԴԷՍ՝ Հայաստանը եւ Եւրոպան	1 »
Հ.Ց.Դ.(Հրատ.)Ցեղափոխականներ (Վ.Գօլօչեան եւ Ց. Ապրիկեան)	12 »
Հ. Ց. Դ. (Հրատ) Մայիսի 28	4 »
Հ. Ց. Դ. (Հրատ.) Եւրոպացիներէն կարծիքը Հայկ. Դատի մասին	3 »
ՄԱՐ՝ Թիւրքական բանտերը	2 »
Վ. ԱՐԱՐԱՏՍԿԻ՝ Քաղաքական կուսակց. Ուսաստանում	2 »
ՖՐԻՏ. ԷՆԳԵԼՍ՝ Գիտական Սօցիալիզմ	2 »
Ա. Զ.՝ Մեծ առաւօտը	1 »
ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐԻ ՏԱՂԵՐԸ	1 ֆր.
ՀԵՐՈՍԸ	1 »
ԱՊՍՏԱՄԲ ՍԱՍՈՒՆԸ	1 »
ԱՑՈՒՄՆԵՐԻՆ	1 »
ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԵՐ	1 »
ՀԱՑԱՍՏԱՆ ԵՒ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ	2 »
ՈՒՂԵՑՈՑՑ ԸՆԿԵՐՆԵՐԻՆ	1 »
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹ. ԹԵՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ	1 »

Ապսպրանքները կանխիկ, փոստի ծախք չկայ:

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— «ՑԱՌԱՋ», ԱՐՑԱՄԵԱՆԻՆ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *Հայ ազախին մը տնական գործերու համար: Քիչ մը ֆրանսերէն գիտնալը անհրաժեշտ է: Նամակով դիմել Տէր Միքայէեանի, 41 Rue de la République, Sannois, կամ հեռաձայնել՝ Sannois 68.*

ԻՐԱՒԱԳԷՏ — ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ
ԱՐՏԱԻԱԶԴ ՀԱՆԸՄԵԱՆ
122 Bld. Murat, Paris (16), Tél. Jasmin 52—69

Մեթրօ Բօրթ տը Սէն Քլու ելքը, Ավընիւ տը Վէրսայլի կողմէն:

Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի գաւառ, արկածի, առնելիքի եւ գործի համար: Գիները չափաւոր:

10—12, 6,30—8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն:

ՎԱԼԷՆՍԻ ԶՍՅՈՒՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ
ԲՈԼՈՐԻՆ ԱԶՔԸ ԼՈՑՍ

Անոնք որ ատիպուած էին կարգի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻ ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Արեւելքը վայելել եւ ԵՐԻՒԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ:

41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris

Հեռաձայն՝ Prov. 90—32

Ամէն երեկոյ կը նուագեն արեւելեան եղանակներ քէմանչիստ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ եւ ուտի ՀԱՑԵ:

Մասնաւէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ: Գիները աժան:

Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, միմյան բոնաստախեղով, հարսնիքներու եւ խնջոյքներու յատուկ կարգադրութիւն:

Այցելեցէք անդամ մը:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու. Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզացիոն օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոխոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութիւններ եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարեէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51
Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Յոմականեր՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար ժամանաւոր գին: Ընտիք եղանակներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏԱՒՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՁ
HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒ ԱՄՍԵԱՑ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՕՐԱԹԵՐԹԻ
28
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
28 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3407

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՒՐԻՇ ԿԱՐԵՒՈՐ ՊՏՈՒՅՏՆԵՐ

Դիւանագիտական պատրաստութեան յատուկ դպրոցը կը պարունակէ այլապէս ուշագրաւ այցելութիւններ:

Իտալիոյ արտաքին նախարարը, կոմս Ճիանօ, որ Մուսոլինիի փեսան է, Ալպանիա պիտի երթայ այս շաբթու:

Երկու երկիրները երբարու հետ կապուած են ոչ միայն սերտ բարեկամութեամբ, այլ եւ զինակցութեամբ: Ալպանիա սկիզբէն իսկ, բայց մանաւանդ 1927էն ի վեր կը գտնուի Փաչական Իտալիոյ թեւարկութեան տակ, թէ վարչական, թէ տնտեսական եւ թէ զինուորական տեսակէտով: Դաշնագիրը մը կնքուած է քսան տարուան համար:

Հոմ Ալպանիոյ մէջ չահու դրած է մեծ գումարներ: Երկրին պաշտպանութեան, ճամբաներու եւ նաւահանգիստներու շինութեան համար տրամադրած է խոշոր վարկեր: Իտալացի մասնագէտներ են որ կը մարզեն ալպանական բանակը եւ կը տարբեն վարչական կազմակերպութիւնը:

Առեն մը, երբ սաստիկ լարուած էին Իտալիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ յարաբերութիւնները, Ալպանիան կը համարուէր զինուորական խարիսխ մը, տեսակ մը սպառնալիք՝ սլաւական պետութեան դէմ: Հիմա երբ Հոմ եւ Պելկրատ բարեկամութեան դաշնագիր մը կնքած են, Ալպանիան է որ մտահոգութիւններ կը մատնէ:

Ուրեմն, կոմս Ճիանոյի այցելութեան գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ փարատել զանազան մտավախութիւններ, ինչպէս եւ իտալիա հրաւիրել Զօկու թագաւորը, որուն համար հարմնգու մըն ալ պատրաստ է, կ'ըսեն:

Ամէն պարագայի մէջ, իտալական ազդեցութեան չնորհիւ է որ քողը, ինչպէս եւ ուրիշ իսլամական սովորութիւնները ջնջուեցան եւ արդիացման փորձեր կը կատարուին այս յետամնաց երկրին մէջ:

Թէեւ կապուած՝ հանդիսաւոր առիթի մը, բայց դարձեալ քաղաքական արժէք ունի Թուրքիոյ վարչապետին յառաջիկայ այցելութիւնը, Անգլիոյ թագաւորին թագադրութեան առթիւ:

Զօր. Իսմէթ Ինէօնիւ Լոնտոն պիտի գտնուի մայիս 12ին, ընկերակցութեամբ արտաքին նախարարին եւ բազմանդամ պատուիրակութեան մը:

Այս «քաղաքավարական» այցելութիւնը միեւնոյն առեն պատասխանն է այն հրաւէրին, զոր անցեալ տարի ուղղեց Անգլիոյ Հրաժարեալ արքան, Էտուըրտ Ը., երբ սիրալիր տեսակցութիւն մը կ'ունենար Աթաթիւրքի հետ, Վոսփորի ափերուն վրայ:

Այն առեն կը կարծուէր թէ այցելութիւնը պիտի կատարուի անմիջապէս: Բայց էնկիւրի հարկադրուած էր քիչ մը բարակ մտածել, եւ նախընտրեց յետաձգել մինչեւ նոր թագաւորին թագադրութիւնը, վարաւելու համար հաւանական թիւրիմացութիւններ:

Անվիճելի է Անգլիոյ եւ Թուրքիոյ բարեկամութեան սերտացումը, մանաւանդ Եթովպիոյ պատերազմէն ի վեր, երբ էնկիւրի սիրայօժար յանձն առաւ օգնութեան հասնիլ, եթէ Մեծն Բրիտանիա յարձակման ենթարկուէր Միջերկրականի մէջ . . . :

Մերձեցումը աչքի կը զարնէ, նաեւ, տնտեսական ճակատին վրայ: Անգլիացիները են որ կը չինեն Թուրքիոյ երկաթի մեծ գործարանը Քարապիւքի մէջ, որուն բացման ներկայ եղաւ ըրիատնական դեսպանը: Եւ դեռ ուրիշ ծրագիրներ մշակուած են:

Բայց աւելի կարեւոր է քաղաքական ճակատը:

Ինչպէս ուրիշ հարցերու մէջ, այստեղ ալ դէմ դիմաց կը գտնուին Մեծն Բրիտանիա եւ Իտալիա, Թուրքիան իրենց հանդոյցին մէջ ձգելու համար, ի խնդիր Միջերկրականի գերակշռութեան:

Մուսոլինի բարեպատեհ առիթի մը կը սպասէ, էնկիւրի զր — կելու համար իր փեսան: Այս այցելութիւնը աւելի անհրաժեշտ կը համարուի այժմ, քանի որ իտալեւեուկոսլաւ համաձայնութենէն անմիջապէս վերջը, Պելկրատ զացին Թուրքիոյ վարչապետն ու արտաքին գործավարը, եւ ամբողջ մէկ շաբաթ մնացին, յածելով մինչեւ Ադրիականի ափերը:

Իտալական ծրագիրը կը տրամադրէ նոր ճակատ մը կազմել, իր եռեւէն քաշելով Թուրքիան:

Կը հաստատուի թէ Լոնտոն այցելած առեն, Թուրքիոյ վարչապետը իր հետեւորդներով պիտի հանդիպի նաեւ Փարիզ, ուր այնքան հրատապ խնդիրներ կարգի կը սպասեն, Թրքական ճակատին վրայ: Առաջինը՝ Ալեքսանտրէթի վէճը, որ նուիրական պատերազմի մը հանգամանքն ստացած է Թուրքիոյ համար, ի հարկին Հայերու գլխուն պայթելու գնով, ինչպէս կը սպառնար «Փուրնա» . . .

Ամփոփենք, զանց առնելով ուրիշ պարբերական կամ պատահական պատյառներ, որոնք ամէն պարագայի մէջ ոչ թէ լաւատեսութիւն, այլ յոռետեսութիւն կը ներշնչեն:

Ի վերջոյ իրողութիւն չէ՞ որ դիւանագիտական պատյառներու այս ճախարակը անընդհատ կը բանի մէկ հիմնական մտահոգութեամբ,— ամրապնդել խաղաղութիւնը, յետաձգել — եթէ կարելի չէ խափանել — նոր պատերազմը:

Միայն մարդիկ — օրուան վարիչները — չեն որ կը տեղափոխուին, այլ ամբողջ ծրագիրներ եւ ճակատներ, դեմիններ եւ յենարաններ:

Ոչ միայն խարխափում, այլ եւ խախտում ամուր կարծուած ճակատներու . . .

Եւ դեռ ամբողջովին լուսաբանուած չէ Հոմի տեսակցութիւնը, որ վաղօդ կը բուրէ: Մանաւանդ եթէ պլուս գլխի տան Մուսոլինի եւ Հիթլէր:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄԱՑԻՍ ԼԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆ

Յուցահանդէսը պիտի բացուի Մայիս 24ին

Նորութիւն մը եւս, չնորհիւ ժողովրդական ճակատի կառավարութեան,— Մայիս Մէկը պիտի վերածուի ազգային տօնի:

Պ. Ժորժ Իզառ, Երեսփ. Ժողովի աշխատանքի յանձնախումբին դէր - նախագահը, ապրիլ 19ին նամակ մը գրելով Պ. Լէօն Պլումի, կը յայտնէր թէ յանձնախումբը հաւանած է Ազգ. Տօն հռչակելու Մայիս Ը: Բազմաթիւ աշխատաւորներ փափաք յայտնած են որ այս նորութիւնը գործադրուի այս տարուընէ. բայց անհրաժեշտ է որ խորհրդարանը օրէնք մը քուէարկէ այս մասին: Վարչապետը պատասխանելով այս նամակին, կը յայտնէ թէ ժամանակը չատ կարճ է օրինագիծ մը ներկայացնելու եւ անոր անմիջական քննութիւնը պահանջելու համար: Սակայն, կառավարութիւնը պատրաստ է առաջարկուած սկզբունքը գործադրելու պետական հաստատութեանց եւ վարչութեանց համար: Հետեւաբար, որոշուած է անհրաժեշտ հրահանգները տալ չաբաթ օրուան համար (Մայիս 1), բոլոր վարչութեանց պետերուն:

Նախաբարական խորհուրդն ալ համաձայն դտնուեցաւ այս կարգադրութեան:

Ուրեմն, չաբաթ օր գոց պիտի ըլլան պետական պաշտօնատուները, մէջն ըլլալով նամակատուներն ալ:

*** Նախաբարական խորհուրդի երկուչաբթի օրուան նիստին մէջ, ցուցահանդէսի պաշտօնական թուական նշանակուեցաւ Մայիս 24ը: Հանդէսը պիտի հովանաւորէ հանրապետութեան նախագահը: Ցուցահանդէսը հանրութեան առջեւ պիտի բացուի Մայիս 25ին, տեւելով մինչեւ նոյեմբեր:*

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Օրուան հոգերու մասին

Նախաբարական խորհուրդը առջի օր եւ երէկ նիստ գումարելով, քննեց չարք մը հրատապ հարցեր: Աջակողմեան թերթերը կ'աճապարեն աւելցնել թէ կառավարութիւնը պիտի չարունակէ առժամեայ «դաղար»ը (չունչ առնել): Միւս կողմէ, նոր ծախքեր պիտի չըլլան, նկատի առնելով դանձին վիճակը:

Կը թուի թէ արմատական նախարարները գերակչիռ ազդեցութիւն ունեցած են արուած որոշումներուն վրայ, ուշադրութեան յանձնելով յարաճուն արտունջներն ու խլրտումները:

Իրապէկ թերթեր կը գրեն թէ անցեալ չաբթուան ընթացքին կարեւոր բանակցութիւններ տեղի ունեցած են, ամենամեծ գաղտնապահութեամբ: Այս առթիւ դոյացած համաձայնութիւնը մեծ ազդեցութիւն գործեց նախարարական խորհուրդին վրայ:

Դանձին վիճակը այնքան ծանր չէ որքան կը ներկայացնեն դահլիճին հակառակորդները, բայց անհրաժեշտ կը համարուի ոչ միայն նոր ծախքեր չաւելցնել, այլ եւ կարգ մը կրճատումներ կատարել: Երկաթուղիները մեծ բացեր ունին, թղթատարական վարչութիւնը չատ կը նեղուի, ուրիշ ստիպողական պէտքեր դրամ կը պահանջեն, այնպէս որ առ այժմ անկարելի կը համարուի 10 միլիառի փոխառութիւն մը կնքել հանրօգուտ չինութեանց համար, ինչպէս կը պահանջէ Աչխատանքի Դաշնակցութիւնը:

Նորհրդարանը վերարացուեցաւ երէկ, երեքշաբթի: Եւմտական նախարարը այսօր իսկ պիտի ներկայանայ եւմտական յանձնաժողովին, պարզելու համար դանձին վիճակը, իսկ վարչապետը ուրբաթ օր յայտարարութիւն մը պիտի ընէ, բանուորական պահանջներու եւ ներկայ հնարաւորութեանց մասին:

Նախաբարական խորհուրդը տեւեց երեք ժամ եւ, հակառակ բոլոր վիճաբանութեանց, վերջացաւ կատարեալ համաձայնութեամբ:

*** Հանրակառքերու եւ մեթրոյի դինեբէն զատ, երկաթուղիներու սակերն ալ պիտի բարձրանան: Այս առթիւ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ վարչապետին, որ յայտնեց թէ գործերու ներկայ վիճակին մէջ, կառավարութիւնը չի կրնար հակառակիլ ծրագրուած յաւելումներուն:*

30,000 փոխարինակ առեւտրականներու բոյդին

Երկուչաբթի օր առեւտրական մեծ առներու եւ խանութներու պաշտօնեաները պատեցան գլխաւոր պողոտաներու վրայ, ստուգելու համար թէ բոլոր խանութները փակուա՞ծ են: Մեծ վաճառատուն մը բաց գտնելով, ցուցարարները պահանջեցին փակել, յարգել օրէնքը: Քանի մը հոգի ալ ներս մտան. խանութին տէրը օգնութիւն խնդրեց ոստիկանութենէն: Կարգ մը հրմշտուքներէ վերջ, քանի մը ցուցարարներ պահականոց առաջնորդուեցան: Ցուցարարները յայտարարեցին թէ յառաջիկայ երկուչաբթի նորէն ստուգում պիտի կատարեն:

*** «Առեւտրական գանգուածներու համախմբումը» որուն կը մասնակցին փոքրաքանակ խանութպաններու կազմակերպութիւնները, երկուչաբթի օր մէթինկներ գումարելով, բանաձեւ մը քուէարկեց յանուն հարիւր հազարաւոր արհեստակիցներու: Կը մասնակցէին 30.000 հոգի: Բանաձեւը կը յայտնէ թէ առեւտրականները «իրենց բոլոր ուժով պիտի պայքարին 40 ժամուան օրէնքին չարաչար գործածութեան դէմ», օրէնք մը «որ դիկտատուրայի, հարստահարութեան եւ դասակարգային պայքարի գործիք մը դարձած է»: Ժողովականները սկզբունքով հակառակ չեն 40 ժամուան օրէնքին, բայց կը պահանջեն որ յարմարցուի առեւտուրի սովորութեանց եւ յաճախորդներու պէտքերուն:*

Բանաձեւը առանց վերապահութեան կ'արժանէ փակել բոլոր խանութները, եթէ կատարեալ դոհացում չտրուի: Միեւնոյն առեն կը մերժէ ենթարկուիլ նոր փորձարկութեանց «որոնք ուղղակի ընկերային վերիվայրումներու կ'առաջնորդեն»:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԾԱՂԿԱՒԿԱՊ ...

Զրկուած՝ անմիջական եւ ուղղակի հաղորդակցութենէ, ինչպէս ... Բութեզործականն ու Հօկը, չեմ գիտեր թէ այս միջոցին ի՛նչ կ'անցնի կը դառնայ Խ. Հայաստանի, գոնէ Երեւանի մէջ:

«Աննեարգ ուտէ բանջարը», կ'ըսէ մեր իմաստուն ժողովուրդը:

Ես ալ՝ նպաստաւոր ապ - ագային կը դարձնեմ «Խ. Հայաստան»ը, իբրեւ ամէնէն վստահելի եւ հոսուն աղբիւրը:

Մեղքը իմս չէ, եթէ երբեմն խնդալիք, իսկ աւելի շատ լալիք բաներ աչքի կը զարնեն:

Այսպէս, Հորեւանցի ակնարկ մը նետելով, տեսայ թէ «մարքսագործութիւն» կը շարունակուի անվնաս: Վերէն վար: Քաղաքներէն մինչեւ գիւղերը:

Ո՞ւր էր թէ մէկ պատժուածը, «անճնասպան»ը կամ սպաննեալը, վերտառեալը կամ աֆսորականը հանգիստ ձգէին իր գերեզմանին, զնտանին, աֆսորավայրին կամ որջին մէջ:

Ո՛չ. առտուն կանուխ արթնցողը լաստ մը կ'իջեցնէ, բուք, ժանգոտ զմեղի մը կամ դանակ մը ձեռքը՝ անխնայ կը նեղէ, կը մաքրէ, թոյն ու թարախ կը հոսեցնէ:

Ամէն մէկը իր «տեսակէտներ»ը ունի զոհերու մասին, հետեւաբար պարտականութիւն կը սեպէ «եաֆքա» մը փակցնել իր կարգին:

Ահաւասիկ նոր դատաւոր մը, ոմն Վ. Ղազանջեան:

Լայնօրէն փոռուած՝ «Խ. Հայաստան»ի ապրիլ 8ի թիւին մէջ, այս նշանաւոր անծանօթը կրկին կը դատէ դատապարտեալները: Կ'ուզէ ապացուցանել, թէ անոնք «հակայեղափոխական թէօրիաներ» պարզած են «մարքսիզմի դիմակին տակ»:

Այդ չէ որ կը զբաղեցնէ զիս:

Փորձուեցայ ծաղկաթաղ մը կազմել՝ իր ամէնէն ... «մարքսիստական» բառերէն եւ բացատրութիւններէն:

— «Հակայեղափոխական տրոցկիստ նացիոնալիստ Ն. Սահիանեաններ, Դր. Սիմոնեաններ եւ չայիայ ...

— «Տրոցկիստական - զինովիեւականն ու բուխարինեան հակայեղափոխական սուր վիժուածքները փայտոջիի նման մեզ մօտ եւս բոյն էին դրել գիտական, զրական եւ այլ կազմակերպութիւնների ու հիմնարկների ճեղքերում:

— «Պատահական չէր որ տարիներ չարունակ նացիոնալիստական վիժուածք դաւաճան Յանջեանի հովանաւորութեամբ մեր բարձրագոյն ուսումնական ու կրթական հաստատութիւններում տեղ էին գտել հակայեղափոխականներ Ն. Սահիանեանը, Դր. Սիմոնեանը, Մ. Խաչատրեանը, Գ. Վանանդեցին եւ այլ սրիկաներ ...

— «Պատահական չէր նաեւ այն որ զղուելի դաւաճան Դ. Սիմոնեանը, Գ. Վանանդեցին եւ նրանց գրական գործակից համակիրները ...

— «Բանդիտ, տրոցկիստ, սեռոբիստ Վ. Վահանեանը (գնդակահարուած Զինովիեւի հետ), Դ. Սիմոնեանը եւն»:

Այսքանը մատսեցէք, յետոյ ուրիշ պատառներ ալ կը հաշակէք:

Վ.Ա.Հէ

Զարհուրելի տարերային տրտունջներ
Ընկերային օրենքներու գործադրութեան առթիւ

Տեղական թերթի մը համաձայն, Լէօն Պլում իր մտերիմներուն դանդատեր է թէ «իր կուսակիցներուն պահանջները անտանելի կը դարձնեն իշխանութեան բեռը իրեն համար»: Իր գլխաւոր դժուարութիւնն է հաշտեցնել աշխատականներու եւ ձախ համայնավարներուն պահանջները: Այս երկու ծայրայեղ թեւերուն միջեւ ձգտումը ամէն օր կը զօրանայ, իրրեւ հետեւանք 40 ժամուան օրէնքին գործադրութեան, արտադրութեանց նուազման, նուազուկ գործադուլներու չարունակութեան եւ իրաւարարական վճիռներու մերժումին:

Պ. Լէօն Ժուհօ, Աչխատանքի Դաշնակցութեան ընդհանուր քարտուղարը, 10 միլիառ ֆրանք կը պահանջէ հանրօգուտ չինութեանց համար, իսկ եւմտական նախարարը վճռապէս յայտարարած է թէ նոր փոխառութիւն պիտի չկնքուի այս տարի: Հանրօգուտ չինութեանց վարկէն զատ, կը պահանջուի հանդստեան թոշակ հաստատել ծերացած բանուորներու համար, ինչ որ առ նուազն 300.000.000 ֆրանքի նոր ծախք մը պիտի պատճառէ:

Գրած էինք թէ արմատական կուսակցութեան Հավուր չրջանը բաժնուած է ժողովրդական ճակատէն, բողոքելով զանազան ծայրայեղութեանց դէմ: Նոյն կուսակցութեան Մոնպելիէի մանճաժէն ալ կիրակի օր ժողով գումարելով, բանաձեւ մը քուէարկեց, որ կը մեղադրէ կառավարութիւնը թէ «չկրցաւ յարգել տալ աչխատանքի ազատութիւնը եւ թոյլ տուաւ որ թշնամական արմատրութիւններ գարգանան գանազան դասակարգերու մէջեւ»: Բանաձեւը կը պահանջէ կառավարութենէն պահպանել բարեկարգութիւնը, անհատական ազատութիւնը, աչխատանքի ազատութիւնը, ժողովներու եւ մեփականութեան իրաւունքները: Ժողովին կը նախագահէր նախկին եւմտական նախարարը, Լամուռէօ:

Պոռտոյի մէջ 5000 գործարանատէրներ, առեւտրականներ, խանութպաններ, արհեստաւորներ եւ ազարակատէրներ ժողով գումարելով, բանաձեւ մը քուէարկեցին ուր կ'ըսեն թէ ընկերային կազմակերպութեամբ կը յաւերժացնէ տագնապը: Բանաձեւը չարք մը բաներու կարգին կը պահանջէ չարգել աչխատանքի ազատութիւնը եւ «անհատական սեփականութեան սրբազան իրաւունքները»:

Փարիզի Առեւտրական Սենեակի նախագահը ուժգին բողոքագիր մը ուղղեց վարչապետին, վախ յայտնելով թէ «կառավարութիւնը թոյլ կուտայ որ կործանին ազատութեան սկզբունքները եւ գիտակցօրէն կ'արագնէ ընկերային կերպարանափոխութեան մը իրագործումը որ երբեք չէ նախատեսուած օրէնդիր իշխանութեան կողմէ»:

Այս բոլոր խնդիրներու մասին հարցազրոյցներ պիտի կատարուին Եբեսփ. Ժողովին մէջ, որ բացուեցաւ երէկ:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ առանձնաչնորհներու ջնջումին առթիւ ֆրանսական պատուիրակութիւնը մասնաւոր երաչխիքներ պահանջած ըլլալով, Եգիպտացիները մերժեցին եւ Մոնթրէօյի խորհրդաժողովը չեռակռուեցաւ:

ԱԼՊԱՆԻՈՑ թագաւորին պաշտօնական հրաւէրին վրայ, Իտալիոյ արտաքին նախարարը Թիրանա պիտի երթայ ապրիլ 28ին: Թագաւորը կ'ուզէ ստուգել թէ Իտալիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ միջեւ կնքուած դաշինքը պիտի չազդէ Ալպանիոյ հետ եղած յարաբերութեանց վրայ, որ ճշդուած են 1927ի դաշնադրով, 20 տարուան համար: Այս համաձայնութեան գործնական արդիւնքն է մկը եղած է պաշտպանողական ամրութեանց չինութիւնը ալպանեւեուկոսլաւ սահմանագլուխին վրայ:

— ·· —

... Իմ մարդիկ «Ցասում»-ի — մոլի ատելությունից եռալով — ոչ միայն ոչնչացրին ամբողջ տարածությունը, որ մեզ բաժանում էր թշնամուց, այլև ոտքի հանեցին ամբողջ ազգաբնակչությունը, որ մեզ հետ էր, և ամենաանհավանական ժամանակում ստեղծեցին ամուր ճակատ, որի դեմ ոչ մի ուժ չէր կարող դիմանալ։ Ես ինքս, ինչպես մյուս հրամանատարները, ստիպված էի ամեն ինչ անել, որ զորքերի ոգևորությունը չթուլանար, որովհետև ամեն մի ձախողում կարող էր ամբողջ գործը կործանել։ Ես ստիպված էի ամեն ինչ անել, որ զորքերի ոգևորությունը չթուլանար, որովհետև ամեն մի ձախողում կարող էր ամբողջ գործը կործանել։

Հոկտեմբերի 15-ին ես ստացա հրամանատարի հրամանը՝ անցնել հարձակման։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ հարձակումը պետք է սկսվի հոկտեմբերի 17-ին, առավոտյան ժամը 5-ին։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ հարձակումը պետք է սկսվի հոկտեմբերի 17-ին, առավոտյան ժամը 5-ին։

Հոկտեմբերի 16-ի գիշերը ես ինձ մոտ կանչեցի ամբողջ հրամանատարությունը և ասացի նրանց, որ հարձակումը պետք է սկսվի հոկտեմբերի 17-ին, առավոտյան ժամը 5-ին։ Հոկտեմբերի 16-ի գիշերը ես ինձ մոտ կանչեցի ամբողջ հրամանատարությունը և ասացի նրանց, որ հարձակումը պետք է սկսվի հոկտեմբերի 17-ին, առավոտյան ժամը 5-ին։

Ես ասացի նրանց, որ ես ինքս կգնամ առաջին գծերը, որպեսզի անձամբ ղեկավարեմ հարձակումը։ Ես ասացի նրանց, որ ես ինքս կգնամ առաջին գծերը, որպեսզի անձամբ ղեկավարեմ հարձակումը։

Ես հրամայեցի, որ հարձակումը սկսվի ժամը 5-ին, անկախ եղանակից։ Ես հրամայեցի, որ հարձակումը սկսվի ժամը 5-ին, անկախ եղանակից։

Հոկտեմբերի 17-ի առավոտյան ժամը 5-ին մենք անցանք հարձակման։ Հոկտեմբերի 17-ի առավոտյան ժամը 5-ին մենք անցանք հարձակման։

Առաջին օրը մենք առաջ շարժվեցինք 10 կիլոմետր։ Առաջին օրը մենք առաջ շարժվեցինք 10 կիլոմետր։

Երկրորդ օրը՝ 22-ին, մենք գրավեցինք Ղարաքիլիսան։ Երկրորդ օրը՝ 22-ին, մենք գրավեցինք Ղարաքիլիսան։

Երրորդ օրը՝ 23-ին, մենք գրավեցինք Ղարաքիլիսայից 13 կիլոմետր հեռավորության վրա գտնվող

ՅԱՂԹՈՂ

(ՎԵՊ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԵՆՔԷՆ)

— Ես, պարո՛ն, ինչպե՞ս կարող եմ ձեզ հավատալ... Ձեր ինքնատիպ պատմությունը ոչ մի կերպ չի համապատասխանում ձեր արտաքինին... Դուք ինձ ասում եք, թե ձեր անունը Ռուբեն է, ազգությամբ հայ եք, ծնվել եք Կ. Պոլսում, ապրել եք Ամերիկայում, ուր ձեր հայրը հարուստ վաճառական է եղել, ապա ձեր հայրը մահացել է, դուք ժառանգել եք նրա ամբողջ կարողությունը, ապա ձեր ամբողջ կարողությունը կորցրել եք խաղատներում, ապա նորից հարստացել եք, ապա նորից կորցրել եք, ապա նորից հարստացել եք, ապա նորից կորցրել եք, ապա նորից հարստացել եք, ապա նորից կորցրել եք

ԵԱԿՈՏԱ ՊԻՏԻ ՍՊԱՆՆԷ՞Ր ՍԹԱԼԻՆԸ

«Մաքէն» հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ Պերլինէն.— *Մոսկուայէն կ'իմանանք թէ եակոտայի դէմ կազմուած ամբաստանագիրը պիտի բաղկանայ չորս գլխաւոր կէտերէ։ Ընդհ. դատախազը Զեկայի նախկին նախագահը կ'ամբաստանէ հետեւեալ յանցանքներով.—*

1. Դաւադրութիւն մը սարքած է Սթալինի կեանքին դէմ. — 2. Հակայեղափոխական եւ թրոցքիական ուժեղ գործունէութեան մը նուիրուած է.— 3. Հանրային կարեւոր դումարներ իւրացուցած է.— 4. Բազմիցս բռնաբարած է օտար դրամներու օրէնքը։

Ամբաստանագիրը կ'աւելցնէ թէ կարմիր բանակէն ութ զօրավարներ մեղսակից են Սթալինի դէմ սարքուած մահափորձին եւ նոյնպէս ձերբակալուած են։ Այս մահափորձը պիտի կատարուէր զոժոխային մեքենայի մը միջոցաւ։

Ուրիշ հեռագիրի մը համաձայն, ձերբակալուած է Մոսկուայի օփերային տնօրէնը, Միւթնիչ։

«Մարագործութիւն Մոսկուայի գողերուն մէջ»

«Պրոլետարական Գրողներու Ցեղափոխական Ընկերակցութեան» ընդմէջ երդ տարեդարձին առթիւ, Մոսկուայի «Փրավտա»ն բուռն յարձակողական հրատարակից կարգ մը գրողներու դէմ, որ երբեմն վարիչներն էին այդ ընկերակցութեան։ Թերթը մանաւորապէս կը պախարակէ Աւուէրպախը, որ եակոտայի աներձադն է, Թատերագիր Քիրխոնը, ինչպէս եւ Ա.Ֆինկելենովը։ Առաջինը կոչելով թրոցքիական եւ տգէտ, կ'ըսէ թէ սատրապի պէս կը վարուէր, երբ ամենաարդող դիրք մը գրաւած էր լուծուած ընկերակցութեան մէջ։

Թերթին պատմութեան համաձայն, Պալթիկ - Սպիտակ ծով Ջրանցքին բացման առեն, Աւուէրպախի եւ Քիրխոնի ներշնչումով, լուծեալ ընկերակցութիւնը ձեռնարկեց Ջրանցքին նուիրուած գրքի մը հրատարակութեան, որ առին ծախք պատճառեց։ Այս ձեռնարկին ուժ կուտար եակոտա, (Զեկայի նախագահը, որ բանտարկուած է այժմ)։

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ ընդհանուր մաքրագործումը կը չարունակուի գրական շրջանակներու մէջ, ուր անապարժութիւնը, նեպոտականութիւնը, կամայականութիւնը, պաշտօնակիցներու միջեւ գռեհկութիւնները, անարդար մեղադրանքները, չափազանցուած համբաւները կը տիրապետեն մինչեւ հիմա։

Ինչո՞ւ կ'ուռճան Կէօրինկ եւ Մուսոլինի

Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւին զօր. Կէօրինկի եւ Մուսոլինիի տեսակցութեան։ Երկու վարիչները առաջին օրը մէկ ժամ գլուխ գլխի խօսեցան իրենց երկիրներու քաղաքականութեան մասին։ Գերմանի զօրավարը նախապէս տեսակցած էր Իտալիոյ արտաքին նախարարին հետ։ Իրազեկներ կը հաւատան թէ անցամ մը եւս որոշուած է որ Գերմանիա եւ Իտալիա համախորհուրդ գործեն Սպանիոյ հանդէպ։ Անշուշտ երկուքին ալ չափը կը պահանջէ որ յաղթանակը չափի զօր. Ֆրանքօ։

Եթէ հաւատանք տեղական թերթերուն, Հռոմի տեսակցութիւնը ի վերջոյ կրնայ յանգիլ երկու ֆաշական երկիրներուն դինակցութեան։ Մայիս 9ին պիտի տօնուի իտալական կայսրութեան հիմնարկութեան առաջին տարեդարձը։ Այս առթիւ Հռոմ պիտի երթայ Գերմանիոյ զինուորական նախարարը, մարաջախտ Պլոմպէրկ։ Այս այցելութիւնը պիտի կազմէ նախարանը երկու սպայակոյտներու գործակցութեան։

Միւս կողմէ, միշտ կը խօսուի Հիթլէրի եւ Մուսոլինիի տեսակցութեան մասին։ Հաւանական է որ Մուսոլինի գաղարիա այցելէ այս ամառ, եւ այն տեղ սարքուի հանդիպումը։

ԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

100 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿիի փոխառութիւն մը հրապարակ պիտի հանուի հինգշաբթի օր, իբրեւ առաջին գումարը Մեծն Բրիտանիոյ ազգ. պաշտպանութեան փոխառութեան (400.000.000 ոսկի)։

ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐԸ ՏԱԿՆ ՈՒ ՎՐԱՑ եղան երկուշաբթի օր, ոչ միայն Փարիզի մէջ, այլ եւ ուրիշ հրապարակներու վրայ։ Փարիզի մէջ բոլոր արժեթուղթերը ինկան, առնթերը՝ 1.50էն մինչեւ 1.90։ Ֆրանքն ալ ակար էր։ Անգլիականը կ'արժէ 111.15, տոլարը՝ 22.55։

ՍՊԱՆԻԱՑԻՆ հասած վերջին լուրերու համաձայն, ապստամբները գրաւած են Տուրանկօն, Պիլպաոյի բանալին, եւ էյպարը, որ ճարտարապետական մեծ կեդրոն մըն է։ Ապստամբները կ'ըսեն թէ 3000 զերի բռնած են վերջին 48 ժամուան ընթացքին։ Կառավարական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ կրկնատայի մէջ ժողովուրդը եւ բանակը ըմբոստացած են ապստամբներուն դէմ։

ՊԱՑԻՒԻՆ մը տեղի ունեցաւ Սէվռանի վաճոզի գործարանին մէջ։ Մէկ հոգի մեռաւ, 7 հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐԸ

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Dantor : 52 - 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խոհանոցով կերակուրներ։

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէի ընդհ. ժողովը, ուրբաթ, 30 Ապրիլ, երեկոյեան ժամը 8.30ին, Ակուէրքին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

ՊԷԼՎԻԼԻ Ռոստոմ խումբի ժողովը, 30 Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 131 Fbg. du Templeի սրճարանը։ կարեւոր օրակարգ։

Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէի ժողովները

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Ակնունի» ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը այսօր. չորեքշաբթի (28 Ապրիլ) երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական ցաւաքատեղին։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Համազասպ» խումբի դասախօսական ժողովը, հինգշաբթի (29 Ապրիլ) երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական ցաւաքատեղին։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի եւ «Վահագն» խումբի դասախօսական ժողովը Ապրիլ 30, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Շահրիկեան սրահին մէջ։

Վերոյիշեալ ենթակոմիտէներուն եւ խումբերուն պիտի դասախօսէ՝
ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

"ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՕՐԸ"

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

8 ՄԱՑԻՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս

PALAIS DU CONGRÈSի շքեղ սրահներուն մէջ։
Parc des Expositions, Porte de Versailles:

Կը նախագահէ Պ. Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ եւ Դոկտ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
(Հայ կամ. եւ մարտիկներու միութեան կողմէ)։
Պ. Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ (Հայ Սպայից Միութեան կողմէ)։
Գեղարուեստական բաժին՝ մասնակցութեամբ ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբին։
Կէսգիշերին կը սկսին եւրոպական պարերը, մասնակցութեամբ ԹԱԻԻՍՏ ԺՕՐԺի եւ ԻՐ ՕՐՔԷՍԹՐԻՆ։

Թէյասեղան Կ. Խաչի Ornեան Հիմար

Ֆ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղին կողմէ
1 Մայիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Բանիկեանի սրճարանը,
6bis Bld. Rodin, Իսի լէ Մուլինօ։
Գեղարուեստական բաժին: Ներկաներու համար 2 Ֆր.։

Թէյասեղան Կ. Խաչի Ornեան ասոթի

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Լիոնի Մասնաճիւղին կողմէ
30 Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն 1,
181 Գուռ Լաֆայէթ, Ջարդարեան գրադարանին սրահին մէջ։
Ներկայ կ'ըլլայ Տիկ. ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ։
Ընտանեկան հաճելի միջոցառում: Մուտքը ազատ է:

Գիշերաթաղի մեծ մրցում Մարսէյլի մէջ

2 Մայիս, կիրակի ժամը 15,30ին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պոմոնի դաշտին վրայ
Հ. Մ. Ը. Մ. ընդ դէմ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻՆ
ժամը 2ին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Բ. խումբը ընդ դէմ զօրաւոր խումբի մը։
Իսկ ժիւնիօր խումբը որ Ջատկուայ առթիւ U. S. R.ի կազմակերպած Tournoi de Sixteի մասնակցող 16 խումբերուն յաղթելով շքանշաններու եւ M. Rodolphe Pollakի կողմէ նուիրուած բաժակին արժանացած էր, մարզասէր ժողովուրդի ներկայութեան պիտի ստանայ սոյն նուէրները։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damascene PARIS (12)

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe, LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշերը ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ կգիշերները ժամը 8.30ին։

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։
Աւաւօտները ժամադրութեամբ։

Tailleur de ST. BERNARD
H. GULBOLIAN
24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18)
Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière
Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouard*
Թելեֆօն Montmartre 69—70
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յունիս 14։
ՄՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԿԵՐՊԱՊՈՆՆԵՐ։
ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ. —Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 Ֆր. Նուէր կը տրուի մէկ Ֆանթէզի տաբատ մը եւ կամ ամառուան յատուկ գեղեցիկ մուշտակ մը։ 400 Ֆր.է վեր հագուստներու (3 փորձ) հագար կարելի է նուէր ստանալ մուշտակապուրծ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպօլեանի արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 Ֆր. արժեցութեամբ 2 imitation martre. պայմանաւ որ գնորդը վերյամսեայ բաժանորդագրուի ցառաջին Օգոստոսէ։ Հատար վերոյիշեալ պայմաններէն տեղեկացնել ցառաջիկ կարօնը։ Rue la Charbonnière մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք դիւրամատչելի գիներով *à façon*, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրիժոնաժ։
Բաց է կիրակի օրերը։

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, Թրիքօթաժի, գուլպաներու եւն.ի համար։
Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար գեղչուած գիներով։
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։
Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-78

Studio PHÉBUS
23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *Հայ աղախին մը տնական գործերու համար։ Քիչ մը ֆրանսերէն գիտնալը անհրաժեշտ է։ Նամակով գիմել Տէր Միքայէլեանի, 41 Rue de la République, Sannois, կամ հեռաձայնել՝* Sannois 68.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՆՔԸ ԱՊՐՈՂԱՅ

Ամսագրին Ապրիլի թիւը, բազմաթիւ նկարներով, նուիրուած նահատակ զրադէտներուն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

ԽՄԲ.— Մեր Մեծ Նահատակները.— ՌՈՒԲԻՆ ՉԱՐԴԱՐԵԱՆ՝ Հայրենական Սազը.— ՀՐԱՆՏ Տոգեր Արփիարին ուղղուած.— ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՄԱՄԵԱՆ՝ Մեռնող Դիւղին Պատմութիւնը.— ԴԱՆԻԷԼ ՎՈՐՈՒԺԱՆ՝ Ակութը (քերթուած).— ՓԱՅԼԱԿ՝ Կրակ (քերթուած).— ԱՆԱՆ՝ «Ազգին համար...» ԱՐՏ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ՝ Անախպ Նամակ.— ՅՈՎՀ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ՝ Անախպ Նամակ.— Ռ. ՍԵՒԱԿ՝ Անախպ Նամակ։ Նկարներ՝ Ռ. Զարդարեանի, Հրանդի, Դ. Բարսեղեանի, Երուխանի, Սիամանթօի, Դ. Վարուժանի, Սրտ. Յարութիւնեանի եւ Փայլակի։

Բաժանորդագրութիւնն է.— Ֆրանսայի համար տարեկան 30 Ֆրանք։ Արտասահմանի համար 40 Ֆրանք։ Դիմել՝ M. et M. BARSAMIAN
30, Rue Drouot, Paris (9):

ԵՍ ԳԻՏԵՄ ԹԷ ՄՈՍԿՈՒԱ Ի՛ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆՅՆԷ

Բայց, դեռ այդ ժամանակները՝ կոմունիստները չէին բռնադատուեր սուտ վկայութիւններ տալու իրենց կամ այլոց մասին, եւ չարչարանք չէր կիրարկուեր զանոնք աւելի կակղացնելու։ Չարչարանքներու կ'ենթարկուէին եւ խոստովանութիւններու կը բռնադատուէին այն առեն միայն ոչ-կոմունիստները։ Այդ բանը տեղի ունեցաւ իմ աչքերուն առջեւ։ Իմ բողոքները, ի հարկէ, անզօր էին.

Շատեր կը չարունակեն ինձ հարցնել զարմացած.

— Չարչարանքներ, տանջանքներ ու սուտ խոստովանութիւններ կը գործածուի՞ն Սովետ Միութեան մէջ։ Սխեմամթիկ կերպով կը գործածուի՞ն։

Բանտ մտնելէ առաջ ես ոչ միայն կը տարակուսէի այս մասին, այլ եւ կը հաւատայի թէ նման յայտարարութիւնները սոսկ գրպարտութիւններ էին՝ ուղղուած ընդդէմ Ռուսիոյ, նոյն իսկ ընդդէմ Սթալինի Ռուսիոյ։

Հետեւեալը տեղի ունեցաւ իմ առաջին բանտարկութեան ընթացքին։ Երկու հոգի էինք բանտի խուցին մէջ։ Իրլիւն մը ընկերս ձեռքը դրաւ ականջին։ «Ի՞նչ կայ», հարցուցի։ «Ձե՞ս լսեր խուլ ձայն մը», պատասխանեց։ Իրապէս բանտին մէկ ծայրէն կը լսուէին խեղդուկ ձայներ։ «Ի՞նչ է այդ», հարցուցի։ «Մէկը կը խոշտանգուի», բաւ ան։

Զայրացայ ես իր դէմ։ «Կրնամ հասկնալ որ նման մանր բուրժուական պատմութիւններ կը տարածուին Զեկայի մասին, բայց ամօթ է որ անոնք կրկնուին Ռուսիոյ մէջ։ Կորսուէ՛, Զեկան ցարական Օխրանան չէ։ Հասկնալի է որ Զեկան կը սպաննէ՝ երբ անհրաժեշտ է։ Կը ջնջէ, բայց չի տանջեր»։

Ընկերս կասկածանքով երեսս նայեցաւ։ Չէր գիտեր թէ ինչ մտածէր իմ մասին։ Եւ ոտ ըսաւ.

«Կ'ուզեմ որ բանական երկար մնաս Զեկայի ձեռքերուն մէջ։ Այն ատեն պիտի տեսնես, թէ ինչ կ'ընէ եւ ինչ չընէ։ Դուք, օտար կոմունիստներդ, բան չէք գիտեր։ Եթէ ոուս կոմունիստ մը ըսէր այդ, ես անմիջապէս պիտի հրաժարէի անոր հետ խօսելէ»։

Երբ փոխադրուեցայ նեղ խուցին դէպի բանտին «ազատ» մասը, ուր կը նայի հանդիպիլ չորսէն հինգ հարիւր այլ բանտարկեալներու, աստիճանաբար ծանօթացայ իրականութեան։ Ինքզինքս գտայ մէկ թեւին մէջ այս «ազատ» բաժանմունքին, որ կը բաղկանար հինգ կամ վեց ահռելիօրէն խտացուած խուցերէ։ Խուցը, ուր ես կը մնայի, չինուած էր 23 բանտարկեալներու համար, բայց այնտեղ լեցուած էին մօտ 100 հոգի։ Տեսիլքի խուցին մէջ կային 65 հոգի, թէեւ ան չինուած էր 14 անձի համար։ Նոյն թեւի բոլոր խուցերու մարդիկը նոյն ժամանակ պատյտի կը հանուէին։

Մեր թեւի բազմաթիւ բնակչութեան ընկերային բաղադրութիւնը բաւական այլազան էր։ Ան կը ներկայացնէր երկրի բոլոր շրջանները, բոլոր դասակարգերը եւ բոլոր խմբաւորումները։ Այդ ժամանակ բանտը խռնուած էր մանրագէտներով եւ «վնասարար»ներով։ Դժգոհ բանուորներ, նաւագներ, ընդդիմադիր կոմունիստներ կը գտնուէին «չահադէտներու» եւ կղերականներու չարքին։

Մանրագէտներուն մէջ կային մարդիկ, որ «խոստովանած» էին իրենց մանակցութիւնը սապոթաժի, վնասարարութեան մէջ։ Մենք կը գտնուէինք հրէշային «սապոթաժ»ի դատավարութեանց շրջանին մէջ։

Կամաց կամաց, որոշ դժուարութեամբ, իմացայ անոնց դժուարութեանց պատմութիւնը, անոնց կապը «սապոթաժ»ի հետ։

— «Առանձին պահեցին զիս ամբողջ հինգ ամիս», խոստովանողներէն մին պատմեց ինձ, «առանց լրտեսերթի, առանց որ եւ է ընթերցանութեան նիւթի, առանց նամակի, առանց ոեւէ յարաբերութեան՝ արտաքին աշխարհին հետ, առանց այցելութեան մը՝ ընտանիքիս ո եւ է մէկ անդամին կողմէ։ Անօթի էի։ Կը տառապէի մեզնաւորութենէ։ Անոնք կը պնդէին որ խոստովանիմ սապոթաժի մը մասին, որ երբեք տեղի ունեցած չէր։ Մերժեցի ստանձնել յանցանք մը ոճիրներու համար, որոնք գործուած չէին։ Բայց ըսին ինձ թէ, եթէ ես իրապէս բարեկամ էի սովետ իշխանութեան — ինչպէս ըսած էի թէ՝ եմ,— ես պէտք է որ ընդունէի ամբաստանութիւնը, քանի որ սովետ իշխանութիւնը պիտի օգտուէր այդ խոստովանութենէս։ Վստահացուցին զիս թէ՝ վախնալու չէի հետեւանքներէն։ Սովետ կառավարութիւնը անմիջապէս նկատի պիտի պիտի առնէր իմ բաց-սիրտ խոստովանութիւնը եւ ինծի գործ պիտի տար, ինչպէս նաեւ պատեհութիւն՝ գործով գարմանելու սխալներս։ Ան-միջապէս որ խոստովանէի՝ այցելութիւններ պիտի ընդունէի ընտանեքէս, ազատ պիտի ըլլայի թղթակցելու, պտտելու, լրաթերթեր կարդալու։ Բայց եթէ յամառէի ու մերժէի՝ պիտի ենթարկուէի անողոք խոշտանգումի։ Ոչ միայն ես, կինս ու զաւակներս։ Ընդդիմացայ ամիսներով։ Բայց վիճակս գարձաւ անտանելի։ Այլ եւս աչքս ոչինչ վառօսար կ'ներուէր։ Վերջապէս, իրապէս անտարբեր գարձայ թէ՝ մարդիկ ի՛նչ պիտի ըսէին։ Ստորագրեցի ինչ որ առաջարկուեցաւ զինիչ գատաւորէն»։

Այս մանրագէտի «խոստովանութենէն» յետոյ, Զեկան իրապէս տուած էր անոր ինչ որ խոստացած էր։ Այդպէսով, միայն խոշտանգումով, Զեկան կը գնէ մարդկային հոգիներ, կամայ կամայ, քայլ առ քայլ առաջնորդելով զանոնք դէպի սուտ յայտարարութիւններ։ Սակայն, բարոյապէս, մանրագէտը բոլորովին ջախջախուած ու ճղմուած էր իր ընթացքին համար։ Սրտաբեկ մարդու մը նման ան կը պատէր խուցին չորսբլէ։ Եւ այդ էր այն հոգեկան տագնապը, որուն ենթարկուած էին շատ մը բանտարկեալներ, որոնք փրկած էին ինքզինքին սուտ կերպով խոստովանելով իրենց «վնասարարութիւնը»։ Երբ բեմն այս բարոյական տագնապը կը վերջանար անձնասպանութեամբ, բայց այդ տարբեր խնդիր մըն է։ Այդ կը վերաբերի «հետեւանքներու» զբաղելուին։

Ձեմ ուզեր ըսել թէ՝ մանրագէտին-րու մէջ չկային լրտեսութեանց ու վնասարարութեանց կղզիացեալ, հատու ու կենտ պարագաներ։

(Շար.)

(4)

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ
Յառաջիկայ հանգիստը տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի 29 Ապրիլ, ժամը 21ին, Sociétés Servantes *ի մէջ, Դ. յարկ, 28 rue* Serpente, *Փարիզ։*
Դասախօս՝ Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Թիկուրանցի։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
29
ԱՊՐԻԼ
JEUDI
29 AVRIL
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3408

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱԻԱՍԱՐԱԿՇՈՒԹԵԱՆ ՁԻԳԸ

— . —

«Փորձ» կամ «փորձարկութիւն»,— այսպէս կը կոչուի ժողովրդական ձակատի գահլիճին գործունէութիւնը, նոյն ինքն Լէօն Պլումի բերնով։

Պէտք է որ յաջողի այս փորձը,— կը յիշեցնէ, յաճախ, վարչապետը, ամէն անգամ որ նոր տագնապ մը կը ծագի, կամ դժուարութիւններ կը սարքուին ընդդիմադիրներու կողմէ։

Իրն է, զարձեալ, ուրիշ խօսք մը,— «Մենք մուրհակ քաշած ենք ապագային վրայ»։

Ահա տասը ամիս է որ կը չարունակուի «փորձ»ը, իր ճամբուն վրայ բանալով խոր եւ լուսաւոր հետքեր, որոնք նորութիւններ են ոչ միայն այս յեղափոխական երկրին, այլ եւ աշխարհի մեծագոյն մասին համար։

Բուն բառով ընկերվարական չէ գահլիճը, բայց անոր գործունէութեան հիմնական սկզբունքները կը բխին ընկերվարական աշխարհահայեացքէն։

Ինած ըլլալով ժողովրդական ձակատէն, գահլիճը անոր մշակած առաջադրութիւններն է որ կը գործադրէ աստիճանաբար։ Իսկ այդ առաջադրութիւնները կը կազմեն բարեխառն խառնուրդը եւ – ըստ տարբեր աշխարհահայեացքներու,—արմատական, ընկերվարական եւ համամասնավար։ Անոնց գլխաւոր վերեւ ալ, Աշխատանքի Դաշնակցութիւնն է որ իր գործնական դիտելիքները կ'արժեցնէ, ընորհիւ յարաճուն կազմակերպութեան մը։ (Երկու միլիոնէն աւելի քան 5,000,000ի բարձրացաւ այս կազմակերպութիւնը, որ անպաշտօն նախաբարութեան մը դերը կը կատարէ, ինչպէս բոլշեւիկներու «զանգուածներու նախաբարութիւնը»)։

Արդ, ինչպէս ամէն յեղափոխութիւն կամ յեղաշրջում, այս վերանորոգչական չարժումն ալ, թէեւ անարիւն, խոր ճեղքեր բացաւ Ֆրանսայի ընկերային եւ անտեսական կեանքին մէջ։

Լուրջ ցնցումներ կրեցին տիրող դասակարգերը, եւ հետզհետէ զգալի դարձաւ հակազդեցութիւնը։ Այնպէս որ, Լէօն Պլում հարկադրուեցաւ առժամեայ դադար մը հռչակել։ Ոչ թէ նահանջելու, այլ քիչ մը չունչ առնելու համար։

«Շունչ առնելու» այս քաղաքականութիւնը անխուսափելի դարձած էր, մանաւանդ, ելմտական - դրամական պատճառներով։

Պետական գանձը խոշոր բացեր կ'արձանագրէր, տարիներէ ի վեր։ Ժողովրդական ձակատի գահլիճին ընկերային օրէնքները եւ մանաւանդ ազգ. պաշտպանութեան բացառիկ վարկերը մէկեղ բերին նոր բացեր, որոնք այլ եւս անտանելի կը թուէին։ Եթէ արտակարգ յաջողութիւն մը գտան նոր փոխառութեան առաջին երկու բաժիններուն, պատճառը այն է որ կառավարութիւնը ամէն հաւատիք տուած էր թէ ամբողջ դրամարը պիտի յատկացուի ազգ. պաշտպանութեան։

Լէօն Պլումի հռչակած «դադար»ը կերպով մը կը զուգադիպէր խորհրդարանի դադարին։ Իսկ հիմա որ նիստերը վերսկսած են, աչքի կը զարնեն երկու տեսակ անհամբերութիւններ։

Առաջին՝ անհամբեր են Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը եւ Համամասնավար Կուսակցութիւնը, տեսնելով որ կը ձգձգուին հանրօգուտ չինութիւնները, ծերացած բանուորներու հանգստեան թոշակը եւ ուրիշ առաջադրութիւններ։

Ասոնք դիտել կուտան.— Տասը միլիառ դառք սպառազինութեանց համար, ինչո՞ւ կարելի չէ նոյնքան ալ ճարել բազմութեանց կեանքը փրկելու, անոնց աշխատանք ճարելու համար։— եւ կը դրդեն, երբեմն ալ կը սպառնան պարպել «դիզուած» միլիոնները։

Անհամբեր են չափաւոր տարրերը, մինչեւ դասերն ու փոքրաքանակ առեւտրականները, որոնք չատ ծանր կը զանեն ընկերային օրէնքներուն եւ մանաւանդ 40 ժամուան անխախտ գործադրութիւնը։

Այս ճամբուն վրայ, տրտունջները կը յայտնեն, նաեւ, արմատականները, որոնց զանազան մասնաճիւղերը բողոքի բանաձեւեր քուէարկեցին, եւ տեղ - տեղ ալ բաժնուեցան ժողովրդական ճակատէն։

Բնականաբար դժգոհներուն գլուխը կը զանուին բուն շահագործողները, դրամատիրական - ճարտարագործական վիթխարի կազմակերպութիւններն ու անոնց հետ կապուած աշխատանքները։ Բայց, ունենալով հակայական կարողութիւններ, ա – նոնք աւելի դիւրաւ կը տոկան քան մինչեւ դասերը։

Ուրեմն, կառավարութիւնը հարկադրուած է ելք մը գտնել, երկու անհամբերութեանց միջեւ։

Հաւասարակշռութեան այդ ճիգն է որ կը փորձուի, այս անգամ ալ։ Եւ կը թուի թէ պիտի յաջողի։

Արդարեւ, խորհրդարանին վերաբացման առթիւ, ճակատագրական Հոսանքները նախնական խորհրդակցութիւն մը կատարեցին, եւ անմիջապէս համաձայնութիւն գոյացաւ, փոխադարձ զիջումներով։

Այս առթիւ վճռական դեր կատարեց Երեսփ. ժողովին արմատական խմբակցութեան նախագահին միջամտութիւնը։ Ան բացէ ի բաց յիշեցուց թէ ժամանակը եկած է կարճ կապելու «ամբոխա – վարական խոստումները», որոնք ամէն բանէ առաջ դրամ կը պահանջեն։ Իսկ ելմտական նախաբարը, որ ընկերվարական է, դեռ երկկ վճռակամ կը յայտարարէր թէ անկարելի է նոր դրամարներ ճարել փոխառութեամբ։

Անգամ մը եւս կը հաստատուի թէ երեք թեւերէն ոչ մէկը կ'ուզէ անելի մը մատնել դահլիճը։ Իսկ ամէնէն ճկուն դիրքը բռնած են համամասնավարները։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԱՐՑԱՊՆԴՈՒՄՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻՆ ՄԱՑԻՍ 7ԻՆ

Զախարը հատուցայնեցան վիճեի հարցերու մասին

— . —

Ինչպէս հաղորդած էինք, Երեսփ. Ժողովը վերաբացուեցաւ երեքշաբթի օր։ Ատենական գործողութիւններէն վերջ, որոշուեցաւ որ դահլիճին ընդհանուր քաղաքականութեան մասին վիճաբանութիւնները սկսին յաջորիկ ուրբաթ, 7 մայիս։ (Շատեր կ'ուզէին որ այս ուրբաթ կատարուի, բայց յետագայ ուեցաւ, Մայիս 1ի ռօնին առթիւ)։

Երեսփ. Ժողովը յետոյ քննեց կարգ մը օրինագիծներ։ Հաւանական է որ միայն երկու օր նիստ գումարէ յառաջիկայ շաբթու եւ յետագայ մինչեւ մայիս 25, որպէսզի երեսփոխանները եւ ծերակուտականները կարենան մասնակցիլ նահանգային ժողովներուն։

Քաղաքական մթնոլորտը աւելի մեղմացած է այժմ, քան խորհրդարանի վերաբացումէն առաջ։ Կը հաստատուի թէ «դադար»ը պիտի չարունակուի, հակառակ ծայրայեղ տարրերու ճնշումին։ Երեքշաբթի օր կարմիր դրօշ մը պարզուած էր ցուցահանդէսին մէջ, Երեսփ. Ժողովին ճիշդ դիմացը, բայց վար առնուեցաւ բանուորի մը կողմէ, ոստիկանի մը առաջարկին վրայ։ Սակայն ալ աւելի լուսաւոս վիճակ մը կը ներկայացնէ։

Նոյն օրը Երեսփ. Ժողովի ձախակողմեան խմբակցութենէն ներկայացուցիչները Ժողով դումարելով, համաձայնութեան մը յանգեցան վիճելի խնդիրներու մասին։ Արմատական ներկայացուցիչը, Պ. Քամփինքի կարգ մը հարցումներ ուղղեց համապատասխան պատասխանատուին՝ Պ. Ժաք Տիւքլոյի, 40 ժամուան օրէնքին գործադրութեան մասին։ Պ. Տիւքլօ (Կոմիկուսի փոխ - քարտուղարը), յայտարարեց թէ իր կուսակցութիւնը համաձայն է որ խանութները եւ վաճառատուները բաց մնան չարաթը վեց օր, եւ պաշտօնեաները երկօրեայ արձակուրդը վայելեն կարգով։ Այս յայտարարութիւնը մեծապէս պիտի նպաստէ հարթելու լուրջ դժուարութիւն մը, քանի որ առեւտրականները կը սպառնան փակել իրենց խանութները, եթէ նոյնութեամբ գործադրուի 40 ժամուան օրէնքը։

Ձախակողմեան պատասխանատուութեանց այս նոյն նիստին մէջ, արմատական խմբակցութեան վարիչը ջերմ կոչ մը ուղղեց, որպէսզի վերջ տրուի ծայրայեղութեանց եւ նոր դժուարութիւններ չբարդուին կառավարութեան առջեւ։ Պ. Քամփինքի խնդրեց ժողովրդական ճակատի բոլոր հոսանքներէն եւ մասնաւորապէս համաձայնավարներէն դադրեցնել «ամբոխավարական խոստումները, քանի որ դիտեն թէ անոնք չեն կրնար իրագործել ներկայիս, զանազան դժուարութեանց հետեւանքով»։

*** Դահլիճը նոյն օրը նիստ գումարելով, որոշեց 40 ժամուան օրէնքը գործադրել հանրակառքերու, մանր երկաթուղիներու, Փարիզի մէթրոյին մէջ եւն.։ Հանրապետութեան նախագահը առարգրեց հրամանագիր մը, օրով կը հաստատուի պետական պաշտօնեաներուն իրաւունքը՝ արհեստակցական միութիւններ կազմելու։ Արտաքին նախաբարը տեղեկութիւններ հաղորդեց միջազգային կացութեան մասին, առանձնապէս ծանրանալով Կեդր. Եւրոպայի վրայ։*

Սպանիոյ ամենաւտնի վատօդարանը վառեցաւ

— o —

Երէկ հեռագիր մը կը հաղորդէր թէ Սպանիոյ ապստամբները զրաւած են Էյպարը, որ 30 մղոն հեռու է Պիլպաօ քաղաքէն եւ ռազմանիւթի ամենամեծ կեդրոնը՝ Սպանիոյ մէջ։ Վերջին լուրերու համաձայն, կառավարական զօրքը քաշուելէ առաջ կրակի տուած է ռազմանիւթի մթերանոցը, քանդելով ամբողջ քաղաքը։ Իրազեկներ կ'ըսեն թէ այս յաղթանակը ոչ միայն զինուորական արժէք ունի, այլ եւ բարոյական, քանի որ էյպար միշտաբերդն էր համամասնավարներուն, որոնք հանրապետութիւն հռչակեցին 1931ին, պաշտօնական հռչակումէն երկու օր առաջ։ Ապստամբները անցեալ սեպտեմբերէն ի վեր կը ճգնէին գրաւել այս քաղաքը, որ ռազմական բանալին է Պիլպաօյի։ Ուրիշ զօրագունդ մը գրաւեց Տուրանկօն։

ՈՒՐԻՇ ՔԱՂԱՔ ՄԸՆ ԱԼ ՔԱՐՈՒՔԱՆԴ

800 ԿԻՆԵՐ ԵՒ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Նոր հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ զօր. Մոլայի բանակը 10—12 քաղաքներ եւ գիւղեր աւերած է իր ճամբուն վրայ։ Ամէնէն ահաւոր վիճակին մատնուած է Կուէրնիքա քաղաքը, հրակէզ գերեզմանի մը վերածուելով։ Այս քաղաքէն, որ Վիսքայայի նահանգին նախկին մայրաքաղաքն էր, մնացած են միայն հին խորհրդարանը եւ հարիւրամեայ կաղնին, որուն տակ խորհրդակցութիւններ կը կատարէին նահանգային ժողովին անդամները։ Կուէրնիքա պաշտպան ժողովրդապետութեան խորհրդանշանն էր եւ երբ նախագահը խմացաւ անոր կործանումը, յայտարարութիւն մը հրատարակեց որ կ'ըսէ.—«Այսպիսի անարդանքի մը առջեւ, մենք պատքերս կ'երդնունք մեր երկիրը եւ ազատութիւնը պաշտպանել հերոսներու քաջութեամբ»։

Քաղաքը կործանեցաւ երկու յաջորդական արշաւանքներու հետեւանքով։ Պատքերը կ'ըսեն թէ աւելի քան 800 կիներ եւ մանուկներ սպաննուեցան առաջին արշաւանքին առեն։ Ապստամբերը կործանեցին նաեւ Էլկուէյման, 7000 հրձիգ ռումբեր տեղացնելով 1 - 2 ժամուան մէջ, համաձայն պատք. աղբիւրներու։ Զօր. Մոլա կը հեռագրէ թէ պատքեան ճակատը խորտակուած է եւ թշնամին դէպի Պիլպաօ կը փախչի խուճապահար։ Նոյն աղբիւրին համաձայն Պիլպաոյի ժողովուրդը կը պահանջէ անձնատուր ըլլալ, անկարելի դառնալով դիմադրութիւնը, Տուրանկոյի եւ Էյպարի անկումէն վերջ։

«Իմանիթէ»ի թղթակիցը նկարագրելով Կուէրնիքայի ահաւոր ջարդը, կ'ըսէ թէ բազմաթիւ գիւղացիներ խեղդեցան են, թէ կիներ եւ մանուկներ թաղուած են եկեղեցիներու փլատակներուն տակ, թէ բոլոր ռումբերը գերմանական են եւն.։

— o —

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ միջեւ պայքարը նորէն սաստկացած է Անգլիոյ մէջ։ Ընկերվարականները որոշեցին չմասնակցիլ Մայիս 1ի առջին օրուան ցոյցին, որ համաձնավարական կը համարուի, եւ զայն առանձին տօնել յաջորդ օրը։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱԶՔ ԳՈՑԵԼՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԸ ԿԱՄ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Պրուէյնի մէջ շոնպալից դատավարութիւն մը տեղի ունեցաւ վերջերս։ Բարակուկ կին մը, ամերիկեան ապրանքի, անուանեալ՝ Միս Բէննըտի, դատ բացած էր ուրիշ Ամերիկուհիի մը դէմ, անուշահոտ եւ փափկասուն, որ գլխէ հանած էր Մըսթըր Բէննը - տին։

Երկու մրցորդ տիկինները, փոխանակ իրենց մէջ լուծելու վէճը՝ ինչպէս հին ատեն,— ո՞վ չէ տեսած իրարու մազ փետտող Եւաները Ասիոյ մէջ,— դիմեր են արդի խաղաբակրթութեան ըէխլամային աւանդութիւններուն։

Միս Բէննըտիի փաստաբանը, իր անման ճարտասանութեամբ, փառաբանեց ընտանիքին սրբութիւնը, հաւատարմութեան վեհութիւնը, ամուսնութեան բարոյականը։ Ու կրակ տեղացաց բոլոր այն կիներուն դէմ, որոնք իրենց աչքերուն հրդեհով, ծոցին ադրեւաջեր բուրումով, մորքին շողոքաթ գոյնով կը թուցնեն բարի եւ խելօքիկ այրերուն խելքը։

Եւ ահա կը բարբառի մրցակից կրնոջ փաստաբանը.— «Պարո՛ն դատաւորներ, ձեր արդարամտութեան կը դիմեմ, որովհետեւ կը հաւատամ որ մարդ էք ամէն քանէ առաջ,— կը մըտածէ՛ ինչպէս կը զգաք, փառ Աստուծոյ որ կը գործեն ձեր բոլոր զգայարանքները, ճաշակն ունիք զեղեցկին» ...

—« Եւ բարիին, բարոյականն օրէնքներուն, միջամտեց Միս Բէննըտիի փաստաբանը՝ ակնարկելով բարոյապէս թերացող մրցորդ կնոջ»։

— «... Եւ ըշմարիտին, աւելցուց միւսը, հասկցնելով որ կ'ուզէ խօսիլ ըշմարիտ, իրական զգացումի մը մասին, զոր ամէն մարդ կը ճանչնայ։ Այդ զգացումը չէ՞ր, որ օգտագործեց Միսիս Մարթան, գլխէ հանելու համար Մըսթըր Բէննըտին եւ դառնալու համար Մըսթըր Բէննըտիի փաստաբանը, իր անման ճարտասանութեամբ, փառաբանեց ընտանիքին սրբութիւնը, համատարմութեան վեհութիւնը, ամուսնութեան բարոյականը։ Ու կրակ տեղացաց բոլոր այն կիներուն դէմ, որոնք իրենց աչքերուն հրդեհով, ծոցին ադրեւաջեր բուրումով, մորքին շողոքաթ գոյնով կը թուցնեն բարի եւ խելօքիկ այրերուն խելքը։

Եւ ահա կը բարբառի մրցակից կրնոջ փաստաբանը.— «Պարո՛ն դատաւորներ, ձեր արդարամտութեան կը դիմեմ, որովհետեւ կը հաւատամ որ մարդ էք ամէն քանէ առաջ,— կը մըտածէ՛ ինչպէս կը զգաք, փառ Աստուծոյ որ կը գործեն ձեր բոլոր զգայարանքները, ճաշակն ունիք զեղեցկին» ...

—« Եւ բարիին, բարոյականն օրէնքներուն, միջամտեց Միս Բէննըտիի փաստաբանը՝ ակնարկելով բարոյապէս թերացող մրցորդ կնոջ»։

— «... Եւ ըշմարիտին, աւելցուց միւսը, հասկցնելով որ կ'ուզէ խօսիլ ըշմարիտ, իրական զգացումի մը մասին, զոր ամէն մարդ կը ճանչնայ։ Այդ զգացումը չէ՞ր, որ օգտագործեց Միսիս Մարթան, գլխէ հանելու համար Մըսթըր Բէննըտին եւ դառնալու համար Մըսթըր Բէննըտիի կինը։

Պարո՛ն դատաւորներ, չեմ կարծեր որ դուք համաձայնիք այրերը որձատելու, բայց բարոյապէս որձատել չի՞ ճշանակեր միթէ՝ երբ կ'արգիլէք որ կիները օգտագործեն իրենց շնորհուած բնական զէնքը մը,— աչքի կամ մարմնոյ գեղեցկութիւն մը, ձայնի հաղորդութիւն մը, մազերու անուշահոտութիւն մը։ Մարդկայի՞ն է միթէ, «խելք չթողնելու համար», զրկել կիները իրենց կախարդանքէն, — այրերէն առաջ կիները իրենք պիտի ընդվզին այդ բարբարոսութեան դէմ։ Խորհեցէք որ հաղաբակրթութեան թոիչքը պիտի կասէր, կեանքը պիտի դառնար անհամ, եթէ կիները որ եւ է գինովութիւն չպատճառէին այրերուն։ Աշխարհ պիտի նմանէր պապատի մը, ուր մարդիկ պիտի ապրէին տխուր, յոռետես, բարկասիրտ։ Ո՛չ եբաժշտութիւն, ո՛չ ծիծաղ։ Այրերը պիտի խուսափէին կնոջ հանդիպելէ, «գլխէ ելլելով» բոյն մը կազմելէ։ Ո՛չ եւ ո՛չ, պարոն դատաւորներ, բոլոր տուէ որ կիները գինովցնեն մեզ՝ իրենց անուշահոտութիւններով, կախարդանքներով, ժպիտներով»...

Փաստաբանները ճառէն այսքան՝ ճաշակ մը տալու համար։ Պատկառելի դատաւորները երկարօրէն եւ հանդարտօրէն մտիկ ըրին՝ ոչ իսկ շարժելով իրենց այծի մօրուքը։ Յետոյ հաշուեցան խորհրդարան։ Մէկ ժամ վերջ դուրս ելան, եւ կարդացուեցաւ վճիռը, հիմնուած՝ կնոջ մասին իրենց հետեւեալ սահմանումին վրայ։

— Տիպար կինը պէտք է օժտուած ըլլայ։

1. Իր ամուսնոյն ճկարագրին յարմարելու կարողութեամբ։

2. Իր ամուսնոյն աշխատանքով հետաքրքրուելու ցանկութեամբ։

3. Իր ամուսնոյն բարոյական եւ իմացական կարողութեանց մասին վստահութեամբ։

4. Եւ վերջապէս, իր ամուսնոյն արտա - ընտանեկան շարժումներուն աչք գոցելու վարժութեամբ։

Այս վերջին պայմանը հրաշալի է պարզապէս։

Աչք գոցելու այդ կարողութի՛ւնը, — ատոր վրայ է հիմնուած արդէն ամբողջ աշխարհը։ Արդարեւ, աչք պիտի գոցեն կիները բեզի որ ամուսնանաս, աչք պիտի գոցէ կինդ բեզի որ բիչ մը ազատ շունչ առնես, — եթէ միշտ բաց պահէիր ձեր աչքերը, տակնուվրայ կ'ըլլայ աշխարհ։

Աստուած անգամ աչք կը գոցէ երբեմն, կ'ըսէ մեր Տէր - Հայրը։

ԱՐԱՋ

ԶԱՐՄԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՄԱՍԿՈՒԱՅԷՆ

կիներ ալ գոն կ'երթան «մաֆրագործութեան»ին

ՏԻԿԻՆ ՄԸ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾ, ՈՒՐԻՇ ԵՐԿՈՒ ԿԻՆԵՐ ԱՆՋՆԱՍՊԱՆ

=o . o=

Տէյլի Թելէկրաֆի թղթակիցը կը գրէ Մոսկուայէն, երկուշաբթի օրուան թուականով։ (Այս թերթն էր որ առաջին անգամ հաղորդեց Ա. Խանջեանի «անձնասպանութիւնը»)։—

Կ'իմանամ թէ տիկին Փիթիաքով, այրին ծանր ճարտարարուեստի փոխ - գործավարին որ զնդակահարուեցաւ փետր. 1ին, զաղանապէս հրացանի բռնուած է։

Դնդ. Փաուլքը, Զեկային Մոսկուայի «գործադրութեանց» բաժնին վարիչը, ձերբակալուած եւ ղրկուած է իր վարպետին՝ եակոտայի քով, Լուպիանքայի բանտը։ Փաուլքը Աւստրիացի է, նախկին սափրիչ մը՝ եւ պատասխանատուն՝ Սթալինի եւ միւս վարիչներու պաշտպանութեան համար ձեռք առնըւած միջոցներուն։ Բացի բոլշեւիկ վարիչներու, օտար դեսպաններու եւ կարգ մը զինուորական կցորդներու համար կատքերով զինեալ պահակներ ճարելէ, նոյն իսկ պարապուելէ, Փաուլքը զիշեր ցերեկ Զեկայի լոկատներուն միջոցաւ հսկողութեան կ'ենթարկէր Մոսկուա տանող բոլոր ճամբաները։ Ան ոստիկանական ահագին ցանց մը կը կազմակերպէր, առաջնորդները չկզբացնելով զանազուածներէն, դանոնք պաշտպանելու պատրուակով։

Ճամա գրոյց կը լսէի թէ տիկ. Փոսթիչեւ, Ուկրայնայի նախկին դիկտատորին կինը, անձնասպան եղած է։ Տակաւին կարելի չէ երեւան հանել այս ողբերգութեան մանրամասնութիւնները, բայց հաստատութեան ծանօթ են հետեւեալ իրողութիւնները։—

Մէկ ամիս առաջ, առանց որ եւ է դայթակղութեան Փօլ Փոսթիչեւ չանկարծ հանուեցաւ 30.000.000 Ուկրայնացիներու փոխարքայութեան պաշտօնէն եւ կոչուեցաւ Քուիպիշեւի (Սամարա) չրջանի կուսակցական դեկավարի բազդատաբար անկարեւոր պաշտօնին։

Այս չնորհազրկութեան պատճառը լուսաբանուած է այժմ։ Փոսթիչեւի վստահելի բարեկամը եւ գլխաւոր օգնականը, Իլին, զնդակահարուած է իբրեւ դերման լրտես, Ֆրանսայի դաշնի սպասարկութեան մատնանչումով։ Կը թուի թէ այս երիտասարդ բոլշեւիկը չայդած է բոլոր դաշնի փաստաթուղթերու մէկ պատճէնը փոխանցել գերման գործակալներուն։ Կ'ըսուի թէ այս

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՓԱՍՏԱՑԻՔԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

— ո —

Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի 1927 թվի Նոյեմբեր 1-ի «Լուսավոր» նիստում Լեռնային Ղարաբաղի մասին հետևյալ հարցերն են տրվել պատգամավորների կողմից.

Ի՞նչ է անում Ղարաբաղի Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի ներքին կյանքի կարգավորման համար։

Ի՞նչ միջոցներ է ձեռնարկել Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի տնտեսական կյանքը վերականգնելու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի ֆինանսական կացությունը առողջացնելու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի գյուղատնտեսությունը զարգացնելու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի ճանապարհները նորոգելու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի առևտուրը զարգացնելու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի գյուղացիության տնտեսական վիճակը բարելավելու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի գյուղացիության մշակութային վիճակը բարելավելու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի գյուղացիության կուլտուրական կարիքները հոգալու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի գյուղացիության կրթական գործը զարգացնելու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի գյուղացիության առողջապահական վիճակը բարելավելու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի գյուղացիության սոցիալական ապահովությունը ապահովելու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի գյուղացիության քաղաքական կուլտուրան բարձրացնելու համար։

Ի՞նչ է անում Հեղկոմը՝ Ղարաբաղի գյուղացիության ազգային կուլտուրան զարգ

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ

(ՎԵՊ ԱՐՁԱԿԱՏՈՒՐԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻՑ)

— Շատ էին ժամանակներ, — մեր ազգային մեծատուն, — մանավանդ հայ ազնվականության մեջ, որ ամեն տեսակ ուրախություններ ու զվարճություններ կատարում էին ամենամեծ շռայլությամբ։ Ամեն տեսակ ուրախություններ, որ կարող էին հնարել մարդկային ամենահարուստ երևակայությունները, ամենքն էլ կատարվում էին մեր հայրերի մոտ

մթնոլորտին մէջ էր որ տիկին Փոսթիչեւ զարկաւ ինքզինքը: Չի կարծուիր թէ Իլինի լրտեսական ոճիրը կապ ունի Թրոցքիական մաքրազօծման կամ նակոտայի խայտառակութեանց հետ: Բայց Քրեմլին կատղած է որ այս պատմութիւնը առաջին անգամ կը լսուի «բարեկամ պետութենէ մը», փոխանակ իր իսկ Զեկային:

Այս դէպքէն առաջ անձնասպան եղած էր տիկին Նակոտա, երբ ձերբակալուեցաւ իր ամուսինը:

Կոմկուսի ձգանափօսքերը Մոսիս 1ի առթիւ

Համաձայն աւանդական սովորութեան, բոլշեւիկեան կուսակցութեան կեդր. կոմիտէն երկար յայտարարութիւն մը հրատարակեց, ներկայացնելով իր նշանախօսքերը օրուան կարեւոր հարցերու մասին: Մոսկուայի թերթերը նոյնութեամբ հրատարակեցին յայտարարութիւնը, որ կը բաղկանայ 40 նշանախօսքերէ եւ կը հրաւիրէ աշխարհի չունեւորները միանալ կոմինտէրնի դրօշին տակ, յանուն համաշխարհային յեղափոխութեան: Ըստ սովորութեան ֆաշականութիւնը կը ճաղկուի ծանր բառերով: Բոլոր երկիրներու աշխատաւորները պարտաւոր են «ընդվզիլ եւ զօրացնել պայքարի ժողովրդական ճաւորները պարտաւոր են «ընդվզիլ եւ զօրացնել պայքարը ֆաշականութեան եւ պատերազմի դէմ, յանուն խաղաղութեան, ժողովրդապետական աղատութեան եւ ընկերվարութեան»:

Կոչը բնականաբար կը խօսի նաեւ Սպանիոյ մասին, սակայն, մինչ անցեալ հոկտեմբերին օգնութեան հրաւէր կ'ուղղուէր, այս անգամ կը գոհանան պղտառնական խօսքերով,— «Մեր եղբայրական ողջոյնը սպանիացի բանուորներուն, իրենց հերոսական պայքարին մէջ ընդդէմ ֆաշականութեան եւ օտար միջամտութեան»:

Քանի մը խօսքեր ալ նուիրուած են կարմիր բանակին.— «Կեցցէ՛ մեր սիրելի եւ անպարտելի բանակը, հաւատարիմ պահակը հոկտեմբերեան մեծ յաղթութեան նուաճումներուն եւ ընկերվարական հայրենիքի սահմանները»:

Ցայտարարութիւնը չնորհաւորելով ճարտարագործութեան եւ փոխադրութեան նուաճումներուն եւ ընկերվարական հայրենիքի սահմանները»:

Ցայտարարութիւնը չնորհաւորելով ճարտարագործութեան եւ փոխադրութեան նուաճումներուն եւ ընկերվարական հայրենիքի սահմանները, որոնք որոշուած ժամանակէն քանի մը ամիս առաջ լրացուցին երկրորդ հնգամեակը, կը յիշեցնէ թէ չատ եւ մնացած են դաշտային աշխատաւորները եւ կը հրաւիրէ արագօրէն լրացնել զարնանացանը:

Վերջապէս, յայտարարութիւնը խանդավառ կոչ մը կ'ուղղէ բազմանդամ ընտանիքներու եւ հայրենասիրութեան համար, անողորմաբար ձաղկելով Թրոցքիականութիւնը,— «Ջախջախենք ճապոն - գերման - Թրոցքիական լրտեսները եւ խափանարարները: Մա՛հ հայրենիքի դաւաճաններուն»:

Ոչ նուագախումբ, ոչ պար, ոչ ալ «ֆոյարէ»

—o—

Երկուշաբթի օր դոց էին Փարիզի գրեթէ բոլոր կապէլանները (քաղաքէ), պարապարահները եւ զիշերային ակումբները, որպէսզի հանդիսաւ ընեն երաժիշտներն ու նուագածուները, համաձայն 40 ժամուան օրէնքին: Ձաշարաններն ու սրճարաններն ալ զրկուած էին իրենց նուագախումբերէն: Այնպէս որ, պարող զոյգերու ոտքերն ալ հանգստացան գոնէ մէկ զիշեր ...

Անդգալաբար կը փոխուի Փարիզի ամենօրեայ կերպարանքը:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԳԼԻՈՑ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ Պրիւէյէն վերադարձաւ Լոնտոն եւ առաջին առթիւ յայտարարեց թէ «չափազանց զոհ» մնացած է իր ճամբորդութենէն: Պելճիա հաւատարիմ կը մնայ Ազգերու Դաշնակցութեան եւ պէտք չզգար Գերմանիոյ երաչխաւորութեան:

«ԻՒՄԱՆԻԹԷ» հանդանակութեան ձեռնարկած է, մեծ եւ չքեղ տուն մը պահովելու համար կուսակցութեան: Այս առթիւ հրատարակուած կոչը կ'ըսէ թէ երբ ներկայ չէնքին մէջ տեղաւորուեցան (120, Rue Lafayette) կուսակցութիւնը 40.000 անդամ ունէր, իսկ այժմ կը համրէ 312.000 անդամ, որով չատ նեղ կուգայ:

ԻՏԱԼԻՈՑ արտաքին նախարարը Ալպանիա գնաց երէկ, չորեքշաբթի, խումբ մը պաշտօնատարներու հետ:

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ մէջ ֆրանսական նաւազնացութիւնը, որ երեսի վրայ ձգուած էր 1934էն ի վեր, պիտի վերահաստատուի մօտերս: Առաջին չոգենաւը Մարսէյլէն ճամբայ ելաւ ապրիլ 27ին:

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ.— Անգլիականը՝ 111.48, տոլարը՝ 22.53, մարքը (100) 863, լէյը (100) 16, իտալական լիրան (100) 118,65:

Maison DARON
Entreprise Général de Bâtiments
PLOMBERIE-COUVERTURE
Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout
TATOULIAN ARAKEL
կը ստանձնէ նաեւ չէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը:
Դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

Փարիզ

ՊԱՆԵԼԷՕ-ՔԱՇԱՆի Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերական ընդ. ժողովը 1 Փայիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ակումբին մէջ:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՕՒԼԻՆՕՅի Ջաւարեան կոմիտէի ընդ. ժողովը, ուրբաթ, 30 Ապրիլ, երեկոյեան ժամը 8.30ին, ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ՊԼԻՎԻԼԻ Ռոստոմ խումբի ժողովը, 30 Ապրիլ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 131 Fbg. du Temple-ի սրճարանը: կարեւոր օրակարգ:

ՇԱՎԻԼԻ Արդուճեան խումբի ժողովը, այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ընկ. Արմենակ Պետեանի բնակարանը, 58bis route Nationale, Վիրոֆլէյ: կարեւոր օրակարգ:

ԱՒՆՕՒՎԻԼԻ Ռազմիկ խումբի ժողովը վաղը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ընկ. Արփիարի քնակարանը: կարեւոր օրակարգ:

ԱՒՆՕՒՎԻԼԻ Տաւրոս խումբի ժողովը, այս շաբաթ երեկոյ, ընկեր Ճանիկեանի բնակարանը:

Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէի ժողովներ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի եւ «Վաֆագճն» խումբի դասախօսական ժողովը Ապրիլ 30, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Շահիրկեան սրահին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Զաւարեան» ենթակոմիտէի եւ «Վարանդեան» խումբի դասախօսական ժողովը 1 Փայիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Վարանդեան սրահին մէջ:

Վերոյիշեալ ենթակոմիտէներուն եւ խումբերուն պիտի դասախօսէ՝
ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Թէյասեղան Կ. Խաչի Օրուան համար

Յ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինօյի Մասնաճիւղին կողմէ
1 Փայիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Բահիկեանի սրճարանը,
6bis Bld. Rodin, *Իսի լէ Մուլինօ:*
Կը խօսի՝ Գ. ՀՐԱՉՆ ՍԱՄՈՒԷԼ
Գիդարուեստական բաժին: Ցախսերու համար 2 Ֆր.:

ԱՊՐԻԼ 11Ը ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան
եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սկաուտական խումբին
2 Փայիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
Վիէնի Սէրքըլը կաթոլիկ սրահին մէջ:
Կը խօսի՝ Գ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժին: Ծախսերու ժամանակցութեան համար 1 Ֆր.:

Գնդախաղի մեծ մրցում Մարսէյլի մէջ

2 Փայիս, կիրակի ժամը 15,30ին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պոմոնի դաշտին վրայ
Հ. Մ. Ը. Մ. ընդ գէմ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻՆ
Ժամը 2ին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Բ. խումբը ընդ գէմ զօրաւոր խումբի մը:
Իսկ ԺԻՒՆԻՕՐ խումբը որ Զատկուայ առթիւ U. S. R.ի կազմակերպած Tournoi de Sixte*ի մասնակցող 16 խումբերուն յաղթելով շքանշաններու եւ* M. Rodolphe Pollak*ի կողմէ նուիրուած բաժակին ալ ժանացած էր, մարզասէր ժողովուրդի ներկայութեան պիտի ստանայ սոյն նուէրները:*

ՀԱՅ ԱԶԱՏ ԵՐՈՒԵՍՏԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՅԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

9 Փայիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր,
Victor Hugoի շքեղ սրահներուն մէջ,
46bis **Rue Saint Didier,** մէթրօ **Boissière.**
Ընտանեկան խիստ հաճելի մ նոյնպէս: Գեղարուեստական անակնկալ ժամանցներ, քոթիյեոն եւ մասնաւանդ «Հայկական Գեղերկութեան Մրցանակ»ի մը տարբերը:

«Միհան—Կոմիտաս» Երգչախումբի

ՀԵՐՔԱԿԱՆ ՊԱՐԱՆՑԻԿ—ՀՈՒԻԶՈՑԸ
Տէրի կ'ունենայ 30 Ապրիլ, ուրբաթ իրիկուն, ժամը 9էն մինչեւ կէսգիշեր,
Երիտասարդաց Միութեան սրահներ են մէջ,
8 Rue Bossuet, Place Lafayette, Փարիզ
Եւրոպական պարեր, գեղարուեստական բաժին, մէնեղ, արտասանութիւն, խմբական երգեր եւ անակնկալներ Միութեան անդամներուն կողմէ:
Մուտք ծախսերու ժամանակցութեան համար 2 Ֆր.:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damrémont, **PARIS (18)**

EXPOSITION INTERNATIONALE

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ
ՄԱՅԻՍ— ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1937
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԲԱԺՄԱՆԻՒ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ: ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՎ, ՕԴԱՆԱՒՈՎ, ՇՈՓԵՆԱՒՈՎ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՆԱՒԱՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ: ՏԵՂԵԿԱՆԱԼ ԲՈԼՈՐ ՃԱՄԲՈՐԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ:

Տարեկան պարահանդէս ցերեկոյթ
Կազմակերպուած Առաքազարի Հայր. Միութեան կողմէ
2 Փայիս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15,30էն մինչեւ կէս գիշեր:
Victor Hugo*ի շքեղ սրահներուն մէջ,* 46ter rue St. Didier
մէթրօ Victor-Hugo *եւ* Trocadéro
Ընտիր օրքէսթր, ճաղ եւ անակնկալներ:
Gario Canti*ի 8 նուագածուներու ընտիր երաժշտախումբը,*
Jazz *եւ* Tango
կատակերգակ ԳՐԻԳՈՐ ՀԱԶԷՐԵԱՆ իր ինքնատիպ ստեղծագործութիւններուն մէջ: Տասը հատ բրքրքուկ պատկերներ Առաքազարէն:
Դաշնակ փոքրիկն ԱՆԺԱԼ ՆԻԶՄԵՆԵԱՆ կողմէ:
Արտասանութիւն եւ հաճելի անակնկալներ:
Ճոխ պուֆէ ժողովրդական գիներով: Ճաշուրդ չկայ:
Մուտք՝ 7,50 եւ 10 Ֆր.:

ՀԱՅՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՒՒՔ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է
146 Rue Lafayette (Gare du Nord)
Թելէֆոն **Nord 84-04** *(անփոփոխ)*
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2– 7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

Նաեւ թրայիթաֆոն ի խնդրագիրներ, ինքնութեան եւ աշխատանքի փաստեր, թարգմանութիւններ եւայլն
ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԸԼԼԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԸՍՏ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐՈՒ
Դիմեցէք **JOSEPH LECOMTE, Jurisconsulte**
21 Rue de Miromesnil, Paris (8) Tél. Anjou 84-34
Ցեղակութիւններ եւ խորհրդակցութիւններ
անձամբ կամ թղթակցութեամբ:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 *եւ* C.74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաեւ բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:
Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար յատնաւոր գին: Ընդունք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը:
ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ՎԱԼԷՆՍԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ
ԲՈԼՈՐԻՆ ԱՋԸՔ ԼՈՑՍ
Անոնք որ ստիպուած էին կարճ սպասել տեղ մը ունենալու համար **ՎԱԼԷՆՍԻ** *ճաշարանին մէջ* 8 Rue Buffault, *այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Սրբեւելքը վայելել եւ ԵՐԵԻԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ*
41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris
Հեռաձայն՝ Prov. 90—32
Ամէն երեկոյ կը նուագեն արեւելեան եղանակներ
քէմանչիստ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ եւ ուտի ՀԱՅԿ:
Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ: Գիները աժան:
Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, միմյան քոնճռամասիոնով, հարսնիքներու եւ խնջոյքներու սպասարկութիւն:
Այցելեցէք անգամ մը:

ՇԱՏԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐԸ
Ճաշարան Ֆլօրիա
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ *Հեռաձայն Danton* : **52 78**
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald
ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe LYON.
Dancing-Cigale, *պարահանդէսաւէտն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30էն եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3էն, իսկ գիշերները ժամը 8.30էն:*

ԵՍ ԳԻՏԵՄ ԹԷ ՄՈՍԿՈՒԱ Ի՛ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆՑՆԷ

Սակայն բացարձակապէս ստոյգ է թէ՝ դոյութիւն չունէր այն ընդհանուր սպառնալիքը, որ կը նկարագրուէր երկրի ամբողջ բնակչութեան եւ արտաքին աշխարհին՝ այն խոտոր վանութիւններով, որոնք կը կատարուէին թատերական դատավարութեանց ընթացքին: Իր դատավարութենէն անմիջապէս յետոյ՝ վրոպ. Ռամզին ազատ արձակուեցաւ եւ ըսկսաւ դասախօսել համալսարանին մէջ:

Քանի մը ամիս «վնասաբար» մասնակիցներու մօտ անցնելէ յետոյ՝ դրսեւորուեցաւ թէ ինչ որ դոյութիւն ունէր այնտեղ ապիւռ, թէեւ անողոք, սարսափ մը չէր, այլ տիրապետիլ սարսափ մը, միախառնուած ամենազզուելի հարստահարութեան մը: Կարծես թէ պետութիւնը կ'ըսէր իր հակառակորդներուն.

«Ըրէ՛ ինչ որ կը պահանջենք որ ընես: Ծախէ խիղճդ ու պատիւդ: Սատնանձնէ յանցանքը ոճիրներու համար, զորս դու երբեք գործած չես: Եւ իրբեւ հատուցում պիտի տանես աչխարհի ամենալաւ բաները»:

Եթէ հարցնէք թէ ինչ էր նպատակը այս մեթոտին, կրնամ պատասխանել քանի մը բառերով թէ՝ խնդրոյ առարկայ չրջանին ամբիտ մասնաւոր գործ մըն էր այն քաղաքական պայքարին մէջ, զոր կուսակցական բիւրոկրասին կը մղէր ընդդէմ ոչ կուսակցական մասնագէտներուն: Ինդիրը բաւական կարեւոր էր: Մասնագէտները կ'երապէին — եւ կը թուէր թէ անոնց երազը այդ ժամանակ իրագործելու պատեհութիւններ ունէր — թէ գիւղացիները, ըմբոստանալով ընդդէմ բռնի հաւաքականացման, պիտի տապալէին «կոմունիստ» բիւրոկրասիի իշխանութիւնը: Եւ կը մասնագէտները կը կարծէին թէ այս փոփոխութիւնը պիտի յանգէր մասնագէտներու կառավարութեան մը: Ստալինեան իշխանութիւնը, իր կողմէ, կ'ուզէր ոչ միայն փիլիպպոս Ջնջել իր թշնամիները, այլ եւ բարոյապէս նուաճել զանոնք — սուտ խոստովանութիւններով եւ թատերական դատավարութիւններով: Ստալինեան կառավարութիւնը նոյն ատեն կը բաղձար իր քաղաքական հակառակորդներուն բեռցնել երկիրը ճնշող քաղաքական ու անտեսական դժուարութեանց պատասխանատուութիւնը:

Լէնինկրատի բանտի բնակիչներուն մէջ կային խումբ մը անձեր, որոնք ձերբակալուած էին ոսկիի խնդրով: Այդ ժամանակ բազմաթիւ մարդիկ ձերբակալուած էին՝ կասկածուելով որ ոսկի եւ գեղարուեստական առարկաներ ունէին: Այդպիսիներու հանդէպ ցոյց տրուած վերաբերումը հետեւեալն էր:

Գիշերային խուզարկութեանց ընթացքին Զեկան կը զրաւէր անոնց բնակարանին մէջ գտնուած ամէն արժէքաւոր իր, արծաթ զգալէն սկսած մինչեւ գեղարուեստական առարկան: Այս իրերու տէրերը բանտ կը տարուէին, խնդիր չէ թէ ինչ լինէր խուզարկութեան արդիւնքը: Անոնցմէ կը պահանջուէր որ հնգամեայ ծրագրին առիթով պետութեան նուիրուէին բոլոր արժէքաւոր իրերը, որ արդէն զրաւուած էին, ինչպէս եւ անոնք, որ կրնային պահուած ըլլալ: Պատրաստը կը, չքմեղանքը բաւականհամոզիչ լինէր նեցէք թէ ինչ պայմաններու ներքեւ կը կատարուէր ան:

Այս դժբախտները օրերով կաշկանդած կը մնային զրասենեակներու անցքերուն մէջ՝ առանց կերակուրի, առանց քունի, որպէսզի Զեկան աւելի լաւ կերպով կարենար անոնցմէ կորզել «նուէրը յօդուտ հնգամեայ ծրագրին»: Ես կրցայ տեսնել այսպիսի մարդկանց խմբեր, երբ կոչուեցայ Զեկայի քննիչին առջեւ: Երիտասարդ ատամնաբոյժին վարդապոյն դէմքը առացաւ հողի եւ լեղակի գոյն: Մի քանի օրերէ մէջ կանչուած ուրիշ անձ մը խելագարեցաւ:

«Տեսէ՛ք, տեսէ՛ք, արիւն ...», պոռալով սկսաւ ան, տեղ մը ցոյց տալով միջանցքին մէջ: Զեկան թողուց զայն՝ այդ վիճակին մէջ 24 ժամ եւս, որպէսզի այդ սարսափելի տեսարանով ջախջախէ ընդդիմութիւնը, տակուռնուիլները ամէն անոնց, որոնք տակաւին պատրաստ չէին նուէրներ ընելու հնգամեայ ծրագրին:

(Շար.)